SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowórnika 1,51 hr. pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr., we 17,20 Kč. Wud. z 6164 Smolerjec kulhičćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawčišći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawčišći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžda čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwnje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo ćěłnemu znjezboženiu z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je we 65 lětach swojeho žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbi so barzy kmydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tafela banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 251 | Budyšin — Srjedu 1. novembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Rada za přiwabjenje w němskim hospodarstwje

W němskim ministerstwje za ludowe powučenje a propagandu wotmě so póndźelu prěnje pósedźenje rady za přiwabjenje němskeho hospodarstwa. Statny sekretar Bałtaŕ Funk pósedźenje z rěču wotewri, w kotrejž so wuprajі, so so postajenja wo přiwabjenju sakonja wo zrjadowanju w hospodarstwje wojerwja, po kotrychž je so rada za přiwabjenje w němskim hospodarstwje jako towarstwo zjawneho prawa wutworiło. Za presidenta posta so ministerialny direktor Arnošt Reichardt, za wiceprezidentow wjednikow dr. Hendrich Hunka, Erwin Zinkeisen, hamtskofuŕništi rada dr. Carol Jenjan z Braun minh.

Za předźydow rady za přiwabjenje so 50 zastupjerjow z tych hospodarskich kruhow pomjenowachu, kotrež so za přiwabjenje wobzwe zajimuja. Předsedyda w swědnjej radźe je statny sekretar Funk sam, druhi předsedda je statny sekretar dr. Posse z němskeho hospodarskeho ministerstwa a třeći předsedźa statny sekretar Backe.

Němski bohot Mutschmann w Vogtlandskej

Mylawska wotnožka nazionalsocialistiskeje strowy hnuta a njedźela zwoje 10 letne wobstaće zwjazeńskeje. Wobe běshe z theatrejemi a pućowanymi zjednośćerjemi wupy... a zwjetšeršiwo měsačne podźele na njewjedźe... zwjedźenju. Na zwjedźeni běshe też němski bohot ...mann do Mylawy přichodźeł, a k cześći wyšokeho ...so zdobny wjeršor šmołnizowy ciah wotmě. Na to ...nikna bohotej w poběrdźenju w starym dostojnym ...ku hrodźe prawo cześnicho měšćanja města Mylawy ...chepeda. W zjednośćenju zwjedźeńskeho wjerzora w ...warni stejeršce rěcź němskeho bohota, w kotrejž na ... 12. novembra pokaza a k zwólnje z nazionalsocialistiskim namolwjeršce. Njedźelu po zjednośćenju Bożej słužbje běshe walke wustupjenje na torhošćeju, při čimž jeho z jenej kulku lohko ranі. Jako sastojnizy za mužom ...šćachu, wón při čmowym wjerzorje psches jahrodźe ...ćeku z swojim pištolu prjeć cźinny. W pakerje namakachu sapaknu bombu.

Němsko-turkowske přećelstwo

W Barlinje je swojak wukrajnych Němcow zhromadźenje je swojskom aitiich wojewarjow a turkowskej krajnej ...wutworu popołdnju w swjedźeńskich měćinoscach „Kaiserhoja" z přichlěžnicźu 10 letnjeho wobstaća ...e Turkowskeje k cźasej přeprezydźa. Turkowski pó... Kemalettin Sami pasća w swojej rěči z turkowskim ...łowanj wusćěhny, so je turkowski lud přeco mi... sacźuwał, so by z wulkim němskim ludom hromadźe... Tuto pschecejelsowe smje w turkowskich stawiznach ...ćeju prěnje a najhódnišche město. Wón w mjenje turkowskeho knježerstwa dostojneho němskeho presidenta ...Hindenburga a wulkeho pschecela mera a kanclarnego ...ochowneho stworjeńela nazionalsocializma, hitlerowho ...kanclera Adolfa Hitlera, jeho hohnobjelacejrjow a cyły němski lud strotowjesche a z wulkej cześcejownosću na mu... swój spominasche, kotryž žu na jenej stronje z Němcej wojowali.

W mjenje němskeho knježerstwa rěcźesche měšćanske... ker z Papen a wuprajі, so je so cyły němski lud na ju... běrnym dnju turkowskeje republiki wobdźelił. Žadyn druhi lud njeje wulke dary zmužitego turkowskeho ludu ... běhu dołhich stawiznow lepje zesnał hač němski lud. ...ćeho tehodła njemóže lepje hač my wulkosć natwar... ...bja zapschijećej, kiž je so w běhu tutych 10 lět w ...rowej Turkowskej wukonjało. Němski lud, kiž w swojej duchownej revolucźiji hišće sćeji a dźensa hišće wo swoju swobodu a runoprawosć wojuje, ma mjes wschit... kimi europšiskimi ludami najzepschišći pobźeł na historiskim wutwórcźu Turkowskeje.

Žurnalistiski konflikt z Ruskej so wotstronił

S Barlina je hamtski wojewja, je staj so němski ...wnikowny minister swobodny kjes z Neurath a pó... ...anz Ruskeje Chintschuk wo žurnalistiskim konflikće mjes Němskej a Ruskej rozrěcźowałej. Wo tutej swadźe běchu so hižom do teho někotre diplomatiske jednanja wotmołe. Při póslednichim rozrěcźowanju je so pora... dźiło, swadu sasko wotstronicź. Tehodła móža žurnalistojo swojotiske Ruskeje sasko swoje dźelo w Němskej wukonjeć a němscy žurnalistojo swoje dźelo w Sowjetskej unji... Po postajenju senatowho presidenta ginerał sajunje... rjej nowin „Czas" a „Nowoźitja" při jednanjach wo sa... paleršiwje w němskej žeznowni sasko přichitommej bźe...

Šwedski zwonkowny minister přećiwo boykottowanju němskich tworow

Schwedski zwonkowny minister je njedźelu w Goteborgu přschednjeschł wo zwonkownej politiki rěcźał. W tym je so rażnje přschećiwo boykottowanju němskich tworow wuprajił, kiž běchu sozjalnedemokratiske dźełacerjo zwjazki w Schwedskej wotwołałe. Tuto stejišćo je zwonkowneho ministra na tehodła wobzebity wuznam, dokelž ma Schwedska sozialdemokratiske knježerstwo a dokelž je tež zwonkowny minister sam sozialdemokrat.

Sauerweinowe začišće wo Awstriskej

Znaty franzowski nowinar Jules Sauerwein je w nowinach „Paris Soir" swoje sćišćiwe wo Awstriskej wopisał. Wón tam rozrěcźowanje i generalnym direktorom wulkeje awstriskeje dźełarnje z mjenom Neubacher rospisuje. Tuto muž mjesche přeco we wobjerku za přschijamkowe wulke mjene. Wón Sauerweinej rjekny, so je jeho strona najsylnišcha, runjež nima wjednikow, kherzhojow a nowin, a tež nij możnosć za sjawne wustupowanje. Wona je najsylnišcha, dokelž je jenicźky logiska, skaki imaše na sa 6 milionow němskich Awstriscanow, psches jeno tamnym 65 milionam Němcam wojowanowotewricź? Přschecźiwo nam nazionalsocialistam wuzija je bróńe jaschistiskeho knježerstwa; to njemóže tak wostaćź. Tajka móżna zolma je z policajskimi hrěbami njeda sadušnjeć.

Kónc kommunisma w Lotyšskej

Lewicźkomu hnjeju je so knježerstwowy nawjet přschepeća, so tuchu so wschitzy kommunistiscy zapołožerjo dla statnje přscherady sajeli. Kubjerk wo tutym nawjeće w swojim přschidnohnym pósedźenju wuradźi. Je pak nětko hižom wěste, so so knježerstwowy nawjet přschinjowanje a so ludźa so wschitzy kommunistiscy zapołožerjo sajeću. Hač budźe so sajeće technisy přschewjeći hodźeć, so wósko jara prašcha, dokelž je možno, so kommunistiscy zapołožerjo hač do teho cźasa wosćeknu.

Swjedźeń wulkeho pokhoda na Rom

11. letny dźeń pochoda na Rom sapoca so z pischeziwanjom Mussolinijoweho pósłanstwa. Sekretar faschistiskeje stronY Starace rano na nowej „bróni triumpha" nosch... ...njam medalle junizujesce a faschistiskich organizaciow ...uto pósłanstwo přschecźa. Symdom na to kralowska swójba přschijedźe. Kralowa z swojim přschewodom a prezidentom so na tribunu hnydom, kral pak z generalnym štabom ...kolojeja přschijećhaju, nimo zyleje kronty jechadse. Potom cźah nimo kralа kroczesche. Přsched kónje wosebadne tribuny za diplomatow stejesche też ZSL wysokich

wjednik Cech je zwoſimaj pſchewodnikomaj. Jako dźiſche ſo kralowſka zwójba wotkaſalka, cłah na Wenezianſkim ranuješe pſched wotſtajom wótczinu njeſnałeho wojaka poczeſeſi, ſo by na to na pſchikład Muſſolinija doczakał.

Jako Muſſolini pſchithwata, jeho lud ſe ſchumjazym pſchitkleſkom powita. Wón towaríſcham módreho banta, to ſu cźi, kiž ſu ſo ſ medaillu ſa ſmužitoſcź wuſtramjenili, ſ króſka porečza. Najprjedy kralej podatoſcź wojowarjow a ſaſchitkow wupraji. Potom na to pokaſa, ſo ſo tuta ſwjatocznoſcź njeby wotmeła a ſo ſo pod romiſkim ſtónzom ſmanjenja ſmužitoſcze njebychu mohle nošyć, njebywaſi rewolucija cźornokoſchłakow. Njech nichtó njeprazi, ſo by potom ſnadź druhe hibanje abo druhi wjednik pſchiſchoł.

Dźenſa 28. oktobra léta 11, Muſſolini krutu a twjerdu, ale wulkotnu paralu wuda: paralu wo italſkim pſrěwim ſtejiſchczu. **Faſchiſtiſka Italſka dyrbi ſa prěnim mĕſtnom na ſemi, na morju, pod njebjom, w materiji a w duchach wojowarſ.**



Italſka woſnowjeczi 11. létny dźeń pokhoda na Rom.

Zbyła Italſka je ſ wulkim ſahorjenjom 11. létny dźeń hiſtoriſkeho pokhoda na Rom: woſnowjeczila, ſ kotrymuž ſo njeſtwo faſchiſtowa ſapoczja. Na wobraſu widźimy wulkotnu paradu pſched Muſſoliniom na nowopoſtwjeczenej „Dróſy triumpha“ w Romje, kotruž doſtojne ſwĕdki ſtaroromiſkeho twarſkeho wumĕłſtwa wobdawaju.

Zetkanje bołhařskeho a rumunskeho krala

Bołhařſki kral Boris je ſo ſ miniſterſkim preſidentom Muſchanowom i Antſchuka do rumunſkeho pſchiſtawa Ramadana podał, hdźež jeho rumunſki kral Carol w pſchitomnoſczi miniſterſkeho preſidenta Wagdy a ſwonkowneho miniſtra Titulesca na ſwojej kódźi pſchija. Po powitanju w Ramadanje, kiž mĕſeſche wulkotny woſeſ ſi ras, ſo wobaj kralej ſo Muſſchkika podaſchtaj, hdźež ſo ſamżny napohlad poſticzeſche.

Napjatosć na Dalokim ranju přiběra

Mjez diplomatami w Londonje po roſprawje nowin „Daiſly Telegraph“ ſaneje nadźije na nĕkak wumoſchne roſrĕžowanja wo wothrónjenju nimaju, runjez ſebi Henderſen bórſy nowe jednanja pſcheje. Tutón peſſimiſtiſki muſ nima ſwoju pſchiczinu pjecza jenoż abo tola ſ wjetſcha we wuſtupjenju Němſkeje ſ konferency wo wotbrójenju, ale w poſlednich dowĕrliwych roſprawach, kotrejž ſu ſ Washingtona a Japanſkeje k europiſkim knjeſtwam dóſchle.

Japanſka ſo ſ króſka ſapowědźi, ſwoje brónjenja pomjeńſchiczi a chce ſwoje wójſke ſódźiwo a wojerſke kĕtaſtwo hiſchcze feſtyniczi. Japanſkeho ſadźerżenja dla Amerika wojſewi, ſo potom ſwoju mórſku na morju, w powĕtrju też njemóže pomjeńſchiczi a ſwoju cźežku artilleriju na kraju wotſtronicź. Normann Davis po wiſchém ſdaczu nadawk dóſtanje, ſo dyrbi pſchiſpomnicź, ſo ſo Europa tuteho ſadźerżenja Japanſkeje a Ameriki njedarbi wodźerżeczi dacź, ſo by ſwoje brónje pomjeńſchiła, dokelž Amerika w Europje njeſeži.

Ruſka, kotrejež poczahi k Japanſkej ſu dźeſa a wobczeſnjiſche, wĕſcze wojſewi, ſo njemóže wotbrónicź, dokhoż Japanſka njewotbrónji. A ſiaty, kotrejž ſ Ruſkej wjeſuja, njeſmjeja njeźiwajcy ſwojich ſrĕczenjow ſ Ruſkej bjes ſakitańſkich brónjow woſtacź chcyć.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 1. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 734, thermohygroſkop 0 a najniſcha temperatura w nozy +4. Sczĕhowazy ras wjedra woſtanje njepſchemĕnjeny. Telc dny je Němſku nižina pſchecźahnyła, kotraž ſo nĕtko do połnóczneje Ruſkeje woſſahuje. Toła hiſchcze ſtohi tuteje nižiny na naſche wjedro ſkutkuja a mamy ſ khwilemi

Ze Serbow

W Budyſchinje, 1. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 734, thermohygroſkop 0 a najniſcha temperatura w nozy +4. Sczĕhowazy ras wjedra woſtanje njepſchemĕnjeny. Telc dny je Němſku nižina pſchecźahnyła, kotraž ſo nĕtko do połnóczneje Ruſkeje woſſahuje. Toła hiſchcze ſtohi tuteje nižiny na naſche wjedro ſkutkuja a mamy ſ khwilemi

Zetkanje bołhařskeho a rumunskeho krala

Bołhařſki kral Boris je ſo ſ miniſterſkim preſidentom Muſchanowom i Antſchuka do rumunſkeho pſchiſtawa Ramadana podał, hdźež jeho rumunſki kral Carol w pſchitomnoſczi miniſterſkeho preſidenta Wagdy a ſwonkowneho miniſtra Titulesca na ſwojej kódźi pſchija. Po powitanju w Ramadanje, kiž mĕſeſche wulkotny woſeſ ſi ras, ſo wobaj kralej ſo Muſſchkika podaſchtaj, hdźež ſo ſamżny napohlad poſticzeſche.

Napjatosć na Dalokim ranju přiběra

Mjez diplomatami w Londonje po roſprawje nowin „Daiſly Telegraph“ ſaneje nadźije na nĕkak wumoſchne roſrĕžowanja wo wotbrónjenju nimaju, runjez ſebi Henderſen bórſy nowe jednanja pſcheje. Tutón peſſimiſtiſki muſ nima ſwoju pſchiczinu pjecza jenoż abo tola ſ wjetſcha we wuſtupjenju Němſkeje ſ konferency wo wotbrójenju, ale w poſlednich dowĕrliwych roſprawach, kotrejž ſu ſ Washingtona a Japanſkeje k europiſkim knjeſtwam dóſchle.

Japanſka ſo ſ króſka ſapowědźi, ſwoje brónjenja pomjeńſchiczi a chce ſwoje wójſke ſódźiwo a wojerſke kĕtaſtwo hiſchcze feſtyniczi. Japanſkeho ſadźerżenja dla Amerika wojſewi, ſo potom ſwoju mórſku na morju, w powĕtrju też njemóže pomjeńſchiczi a ſwoju cźežku artilleriju na kraju wotſtronicź. Normann Davis po wiſchém ſdaczu nadawk dóſtanje, ſo dyrbi pſchiſpomnicź, ſo ſo Europa tuteho ſadźerżenja Japanſkeje a Ameriki njedarbi wodźerżeczi dacź, ſo by ſwoje brónje pomjeńſchiła, dokelž Amerika w Europje njeſeži.

Ruſka, kotrejež poczahi k Japanſkej ſu dźeſa a wobczeſnjiſche, wĕſcze wojſewi, ſo njemóže wotbrónicź, dokhoż Japanſka njewotbrónji. A ſiaty, kotrejž ſ Ruſkej wjeſuja, njeſmjeja njeźiwajcy ſwojich ſrĕczenjow ſ Ruſkej bjes ſakitańſkich brónjow woſtacź chcyć.



Barlin woſnowjeczi 10-létny jubilej turkowſkeje republiki.

Turkowſki pósłanź w Barlinje, general Kemaleddin, wothladuje ſebi ſe ſkabowym ſchefom SA Röhmom SA czeſtny wuźyk, kiž bjeſche ſo na 10-létnym dniu woſnowjenja prenjeho turkowſkeho ſtatneho preſidenta pſched Barlinſkim pósłanſtwom nam ſpſcherzeleneho kraja feſtupał.

Bratr z města a bratr ze wsy

3) (Pokračowanje.)

„Tomu ſnym ſadźewała“, rjekny Borbora — Dubinkowa dźowka; „ſnym młodemu Wólſchowſkemu rjekła, ſo ma nan wulki hród.“

„Aj, to ſy derje nawjekła“, khwaleſche wuj.

„Wſchak je burej jeho dom też hród“, ſmĕjeſche ſo mandźelika.

„Mĕſo, a mje to jara wjeſeli, ſo je Borborka tak mudrje rĕczała; ſa te dźeſacź lĕt, ſo ſmy ju w domje mĕli, je ſebi knjeſnje waſchnja derje pſchiſwojiła.“

„Ach, wona je ſhožowniſcha, dyžli naſcha ſamżna dźowka“, ſdychny knjeni. „Wboha! hu! ſyma mje kóſt, hdyž na to myſliu — je hižo dźeſacź lĕt mjes buramі pola twojeho bratra.“

Dubiński tohorunja hłuboko ſdychny. „Ale ſchto tu cźiniczź? Jeje thoroſcź bĕ tak ſtraſchna, ſo móžeſche ſo jenoż na wšy wuhoſicź — derje tola, nĕtko je ſyle ſtrowa, kaž ſłyſchu.“

„O po cźĕle drje, na tym ſzyła njeſaleži: mała thoroſatoſcź ſłuſcha do knjeſſteho waſchnja; ale po duſchi — ja dyrkotam, hdyž ſebi pomyſlu, kajka je ſnadź ſo ſrjedź burſkeho ſiwjenja nawuczyła.“

Tajſe mĕjachu Dubinſkej nahłady a Borbora bĕ ſo tohorunja do nich nawuczyła; ſłyſcheſche, kak ſo wo jeje nanu rĕczi, ale to bĕ jej znje wiſcho jene, haj bĕ najradſcho ſama ſobu ſwarika; dźĕſczowſtu luboſcź bĕ dawno hižo ſabyła w Dubinſkej domje, hdźež jenoż hordoſcź a cźeſczelakomnoſcź knjeſeſche.

Bychu traſch hiſchcze dlĕje tak rĕczeli, hdy by jich Dubinſkeho knihwjednik ſaſtupiwiſchi njemyſlił; chyžſche ſ knjeſom rĕczeć. „Knjes Dubinſki“, dźeſche Sswĕrnuſch, „bych ſmĕł wo nĕkotre ſłowa proſyć?“

„Ach, nimam dha ani thwilu mĕra — ſchto dha je?“ hórſcheſche ſo Dubinſki. „Dowoltej, mojej lubej, ja ſo na thwilu wotſalu, njechaju waju tu ſ tajſkimi woſtudźnymi wĕzami wobcźežowacź, kiž do kupzowſtwa ſłuſcheja“, rjekny k jónſkimaj a na to dźeſche ſe Sswĕrnuſchom do ſtwy, hdźež hewak wſchędnje dźĕſachu.

„Schto mačje tak wulſe?“ prajſcheſche ſo Dubinſki.

„Ważna wěz, knjeze! Jutſje wundu nĕkotre ſmĕnki, ſtoji to na 60 000 tolaŕ.“

„Schto, ważna wěz? to njech ſo wupłacja“, rjekny knjes ſkrótka.

„Ale nimamy telko pjenjez w kaſy.“

„Mamy, nimamy, dóſtanjemy dźĕ wot druhich pjenjez — wulke ſumy.“

„Je wĕrno“, wotmołwi Sswĕrnuſch, „ſ Bohačowe banki dóſtanjemy 80 000 tolaŕ.“

„Nó, potajkim, wo te ſo pożada a ſmĕnki ſo wupłacźa!“

„Jeli ſo budźe Bohacź płaczicź mój?“

„Jeli ſo budźe — ſchto dha wam to na myſle dje!“ ſaſwari knjes. „Tajſale banka! Kak móżeſche tajſke ſtarośce mĕcź!“

„Njeje wſchak derje“, rĕczeſche Sswĕrnuſch dale, „hdyž kupz jenoż na jenu ſtronu ſwoju nadźiju ſłožuje. Hlejcze knjeze, waſche kupzowſtwo mohło hižo dawno tak ſtacź, ſoby waż ſapoſdźene wupłaczenje tajſeje ſumy do ſtrach ſahnacź njetrjebało, ale waſch dom njeſmĕł tajſe pjenjez pſchetrjebacź.“

Na to ſo Dubiński roſhněwa. „Knjeze, mi ſo ſda, ſo ſo ſwajiſcze mje napominacź! Njeſapomnjcze tola, ja ſym ja knjes a wy ſłužobnik!“

„Haj, w ſłužbje ſeſchĕdźiwy ſłužobnik, kotrejž je hižo huſto naſhonił, ſo je błuſchej mnohełho domu runja ſtarkemu derjewu. — Pſcheju wjele wjeſela, knjeze!“ Prajſiwiſchi woteńdże Sswĕrnuſch.

Dubiński roſmjerjany ſa nim hladajſche. „Staru ſłaju! Hdy by we ſwojim dźele tak ſwĕrny a mudry njeſmĕł, hnch jeho hižo dawno ſe ſłužby puſchcźił.“ — Wórſy na to wróći ſo ſaſo k mandźelſkej a cźeju.

S cźaſom pſched wjeczerom poczachu ſo pola Dubińſkej proſchcźeni hoſcźo ſhromadźeć. Knjes a knjeni kóždeho ſ leſnymi ſłowami witajachtaj, ſo jeju dom i wo-

Bratr z města a bratr ze wsy

3) (Pokračowanje.)

„Tomu ſnym ſadźewała“, rjekny Borbora — Dubinkowa dźowka; „ſnym młodemu Wólſchowſkemu rjekła, ſo ma nan wulki hród.“

„Aj, to ſy derje nawjekła“, khwaleſche wuj.

„Wſchak je burej jeho dom też hród“, ſmĕjeſche ſo mandźelika.

„Mĕſo, a mje to jara wjeſeli, ſo je Borborka tak mudrje rĕczała; ſa te dźeſacź lĕt, ſo ſmy ju w domje mĕli, je ſebi knjeſnje waſchnja derje pſchiſwojiła.“

„Ach, wona je ſhožowniſcha, dyžli naſcha ſamżna dźowka“, ſdychny knjeni. „Wboha! hu! ſyma mje kóſt, hdyž na to myſliu — je hižo dźeſacź lĕt mjes buramі pola twojeho bratra.“

Dubiński tohorunja hłuboko ſdychny. „Ale ſchto tu cźiniczź? Jeje thoroſcź bĕ tak ſtraſchna, ſo móžeſche ſo jenoż na wšy wuhoſicź — derje tola, nĕtko je ſyle ſtrowa, kaž ſłyſchu.“

„O po cźĕle drje, na tym ſzyła njeſaleži: mała thoroſatoſcź ſłuſcha do knjeſſteho waſchnja; ale po duſchi — ja dyrkotam, hdyž ſebi pomyſlu, kajka je ſnadź ſo ſrjedź burſkeho ſiwjenja nawuczyła.“

Tajſe mĕjachu Dubinſkej nahłady a Borbora bĕ ſo tohorunja do nich nawuczyła; ſłyſcheſche, kak ſo wo jeje nanu rĕczi, ale to bĕ jej znje wiſcho jene, haj bĕ najradſcho ſama ſobu ſwarika; dźĕſczowſtu luboſcź bĕ dawno hižo ſabyła w Dubinſkej domje, hdźež jenoż hordoſcź a cźeſczelakomnoſcź knjeſeſche.

Bychu traſch hiſchcze dlĕje tak rĕczeli, hdy by jich Dubinſkeho knihwjednik ſaſtupiwiſchi njemyſlił; chyžſche ſ knjeſom rĕczeć. „Knjes Dubinſki“, dźeſche Sswĕrnuſch, „bych ſmĕł wo nĕkotre ſłowa proſyć?“

„Ach, nimam dha ani thwilu mĕra — ſchto dha je?“ hórſcheſche ſo Dubinſki. „Dowoltej, mojej lubej, ja ſo na thwilu wotſalu, njechaju waju tu ſ tajſkimi woſtudźnymi wĕzami wobcźežowacź, kiž do kupzowſtwa ſłuſcheja“, rjekny k jónſkimaj a na to dźeſche ſe Sswĕrnuſchom do ſtwy, hdźež hewak wſchędnje dźĕſachu.

„Schto mačje tak wulſe?“ prajſcheſche ſo Dubinſki.

„Ważna wěz, knjeze! Jutſje wundu nĕkotre ſmĕnki, ſtoji to na 60 000 tolaŕ.“

„Schto, ważna wěz? to njech ſo wupłacja“, rjekny knjes ſkrótka.

„Ale nimamy telko pjenjez w kaſy.“

„Mamy, nimamy, dóſtanjemy dźĕ wot druhich pjenjez — wulke ſumy.“

„Je wĕrno“, wotmołwi Sswĕrnuſch, „ſ Bohačowe banki dóſtanjemy 80 000 tolaŕ.“

„Nó, potajkim, wo te ſo pożada a ſmĕnki ſo wupłacźa!“

„Jeli ſo budźe Bohacź płaczicź mój?“

„Jeli ſo budźe — ſchto dha wam to na myſle dje!“ ſaſwari knjes. „Tajſale banka! Kak móżeſche tajſke ſtarośce mĕcź!“

„Njeje wſchak derje“, rĕczeſche Sswĕrnuſch dale, „hdyž kupz jenoż na jenu ſtronu ſwoju nadźiju ſłožuje. Hlejcze knjeze, waſche kupzowſtwo mohło hižo dawno tak ſtacź, ſoby waż ſapoſdźene wupłaczenje tajſeje ſumy do ſtrach ſahnacź njetrjebało, ale waſch dom njeſmĕł tajſe pjenjez pſchetrjebacź.“

Na to ſo Dubiński roſhněwa. „Knjeze, mi ſo ſda, ſo ſo ſwajiſcze mje napominacź! Njeſapomnjcze tola, ja ſym ja knjes a wy ſłužobnik!“

„Haj, w ſłužbje ſeſchĕdźiwy ſłužobnik, kotrejž je hižo huſto naſhonił, ſo je błuſchej mnohełho domu runja ſtarkemu derjewu. — Pſcheju wjele wjeſela, knjeze!“ Prajſiwiſchi woteńdże Sswĕrnuſch.

Dubiński roſmjerjany ſa nim hladajſche. „Staru ſłaju! Hdy by we ſwojim dźele tak ſwĕrny a mudry njeſmĕł, hnch jeho hižo dawno ſe ſłužby puſchcźił.“ — Wórſy na to wróći ſo ſaſo k mandźelſkej a cźeju.

S cźaſom pſched wjeczerom poczachu ſo pola Dubińſkej proſchcźeni hoſcźo ſhromadźeć. Knjes a knjeni kóždeho ſ leſnymi ſłowami witajachtaj, ſo jeju dom i wo-

lońſke deſchcźowanje pſchińjeſu. Wola Sſudjenſtwo je ſo nowe niżina wuhworiła a kaž ſo ſda, bjezm poczina ta hiſchcze njewobſtajne a deſchcźowate wjedro wobſtajacź. Kuſſe ſchtwórtk ſtejnczko 6,53 hodźin ſtrowa a ſo 4,34 hodźin khowa. Mĕſacź ſtrowa je jutſe popołdnju 4,09 hodźin a khowa ſo rano 7,13 hodźin. Jutſe mamy połny mĕſacź. Po prołnyz mamy wětrowe a deſchcźowate wjedro wocźakowacź.

November abo nazymnik

Rjane a cźopłe dny ſu ſo jaſo na jene léto minuły. Se ſchtomow liſcze pada a ſ połow a ſahrodkow ſo poſlednje płody domoj khowaju. Nĕtko pſchiſtupi mĕſowe a cźmowe dny ſe ſamrócźenym njebjom a mokrej kurjowu. Boża ſiwórba wontach hotuje ſo na ſymſti ſpar. Hdyž a hdyž ſaſłyſchimy ſamotne ſawołanje wróny pod blukim njebjom, hewak pak ſu błoſky wjeſele ſwjerſkich ptaczkow worjelkle. Ratař na pſchezo hiſchcze tójſchto dźela na połach a ſebi pſcheje, ſo hiſchcze tak ruże jemjerſko njeby. W nthkowym mĕſazu naſymniku ſpomnamy też na naſchich lubych ſemrĕtnych, kaſolſan liſchejo na dnju thudnych duſchow a evangelizy liſchejo njedźelu ſemrĕtnych. — Nĕtko je jaſo cźaſk dołhich wjecźorow pichiſchol. Tu je dobra ſkładnoſcź k cźitanju dobrych ſerkſtich knihi, nowin a cźaſopiſow.

*

— **Domowina,** ſwjaſk ſerbſtich towaríſtwow, wotmje wjeſera na Reformaciſtim ſwjedźenju ſwoju najmagſu ſhromadźiznu, kiž bjeſche pomĕrnje derje wopytana. Nowe połoženje w Němſkej je też w Sserbach wſchelake pſchemĕnjenja pſchinjeſło; wo tutym ſo wjeſera doſcź dołuhe rĕczeſche. Knjes kommiſar ſa ſerbſke kulturne praſchenja, wuczeŕ Nejdo, poſticzi wulku ſajimawu pſchednoſchk wo „Domowinje wjeſera a dźenja“. W nim mĕjachu pokaſy na nowe ſkutkowanje ſa naſchu ſerbſkoſcź wożebitu ważnoſcź. Druhi pſchednoſchk poſticzi k dirktor Lentſch „wo ważnoſczi poſmjertneho ſawĕſcenja“. Pſchi roſmołwje ſo pſchitomni żiwje ſe ſnatymi podawkami w Sserbach ſaběrachu, kiž ſu ſe ſapſchimnjenjom wyſchnoſcze nastałe. Pſchi tutej ſkładnoſczi wótre

ſpiecziwo ſerbſkim wuſtawam padachu. Dołha debata wuklozi ſkónčnje reſoluziju, w kotrejż ſo pſcheciwo wuprajenju ſe ſerbſkeje ſtrony pſchi wołſewjenju ſakſkeho knjeſerſtwa na Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje proteſtuje. Nimo tuteje reſoluzije je Domowina telegramm na nemſkeho kanzlera Adolfa Hitlera wobſamkła. S nim jemu zwjeru ſerbſkeho ludu ſa dżeń 12. novembra wupraja a ſo ſa pſchipóſnacje naſcheho kulturneho prózowanja džakuje a wo dalſchi ſkitt a ſchepruhowanje wyſchnoſczowych naprawow pſcheciwo wſtym Sserbam proſy. Tež na ſakſke knjeſerſtwo ſe reſoluzija wobſamkła, we kotrejż ſo wo pſcheſadżenju ſerbſkich wuczerjow rěczi a ſo ſoda, ſo by ſo tutym wuczerjam bórzy ſmějnikło, ſo jaſo do domiſny pſcheſwjedlicź. Skónčnje ſo knjeſej Reichsſtatthalterowej poruczi, wjednistwo Domowiny znowa ſeſtajeſ. Knjes Reichsſtatthalter nejdo to pſchija a chże we wurjadnej generalnej ſtromadżiznje hiſchcze do hódneje poſtajenja wołſewiſkich Radrobniſchu rosprawu podamy w juſtiſchtirn cżiſle.

— **Nazionalny dżeń za lutowanje** — 30. oktobra 1933 — je ſa měſchczańſku nalutowańnju w Budyſchinje ſcheſtowany wuſſledk měł: Je ſo 75 nowych lutowańſkich knižkow wupiſałe, dozwla je ſo 498 nutſpłacżenjow pjenjes ſtoſe. Nutſpłacżenja běchu na tutym dnju wo 20.846 Reichsmarkow wyſchſche hacż nuzpłacżenja. To je jara wjeſelazoſe ſkutk a jaſny dopokaz, ſo maju wſchitke dżěte ludu ſerbſkeho dowěrjenje do nowych pomérow a k jeje dowolnoſci nalutowańi.

Wšěch ſwjatych

Dżenſa ſwjeſcza katoliſzy kſcheſcżijenjo a najſchi ſtari katoliſzy Serbja hordoſnje ſwjedżeń Wſchěch ſwjatych. Spomnjaju na tutym dnju w untrnej dżakownoſczu na wſchěch tych wojowarjow ſa wěru a Boże kraleſtwo, kiż běchu ſ wulkim pſchikładom wſchém. Schtož ſwoje żiwjenje wupruje ſa ſwojeho Sbóźnika, tón je kóždemu ſchcheſcżijanej ſ wjednikom. Tutemu hordoſtnemu ſwjedżenju Wſchěch ſwjatych pſchiſłuſchnikuje ſo nałěchowazy dżeń wopomnjenje Wſchěch rjudnych duſchow.

*

— **Hłóſne tkarłowanje ſa ludowe wołhłoſowanje a wólby do němſkeho ſejma ſu wot ſchtwórtka 2. hacż do pónđżele 6. novembra t. l. we wólbnym hamcże na radnizy w 2. poſchkodże wó jitwuje cżo. 16 k wobhładanju ſjawnje wupołożene. So bychu do nich pohladale, dopokrjuje ſo wołeżbje tym wołſobam, kiż ſu wot poſlednich wólbow do němſkeho ſejma ſwoje bydło abo bydleniſe pſchemjeniłi abo wólbne prawo dóſtali, ſ wuſtupjenjom ſ němſkoſtatneje wobory abo ſ dopjelnjenjom 20. leta ſiwjenja. W dwělomnych padach ma ſo wobydlenſke woſpjſmo abo narodżenſke wuſwědżenje pſchepołożicź. Kaſſij moju hłoſowanſke prawo a nikto hišo wědża, ſo budźe na wólbnym dnju ſwonka Budyſchina pſchebywacź, ſo proſcha, ſo bychu ſ cżeſom hłoſowanſke wopiſmo namjetowali a ſ tym hacż na poſlednje dny njeczitali. Wobydlenſke wopiſmo abo puczowanſki paſ ma ſo ſobu pſchinjeſcź. So mohłe ſo pſchecżahowanja, kiż ſo k 1. novembrej ſtanu, hiſchcże do wólbneje chartownje ſanjeczj, je nuzne, ſo ſo połizajſke wſchipowědżenje hnydom ſtanje. Pſchecżahowanja, kiż ſo hatle poſlednje dny do wólbow ſtanu, njemóża ſo wjacy wobkedżbowacź.

— **S měſchczańſkeho dżiwadła ſo nam piſche:** Kdyż je ſwoju lětniſchi hrajeſchi cżaſ po pſchewinjenju najeho wobjeżnoſcowego [illegible] móhł, wjedniſtwo dżiwadła pſchichodne njedźele ſwoje wlamy wojeſaja. We wjeſołoſze po Lejpzigowej „Minna ſ Barnhelmu“, wjeſchowny tydżeń wótoſkutka cżinobra „Schlageter“ wot Hanſa Johſta. Tutón kruch je dobyczeriſi pacz wſchitke nduzke jewiſchcża naſtupił. S inżenjerowaſtwa ſo nowy wjednik dżiwadła imenuje Hanns Heinz ſ pſchedſtaji. We operecze tydżeń ſo 12. novembra dowjedu inżenjerowaſtwa Mahmanowa ſnata operetka „Miſa Mariza“. We nowiſchich dżełach ſo tukhwilu [illegible] jeſona, tola mózk ſo nětko hižo prajeſ, ſo nimo [illegible] ſ nowych dżełow „Die Lindenwirtin“ [illegible]rauſka, „Venuſ w Zjóſe“ wot Kolla, pſchedwjeſcze. [illegible]orje ſu „Undina“ wot Lortzinga, „Hänſel und Gretel“ wot Humperdinka, „Wundjorke wjeſele żony“ wot Nikolaja, „Tiefland“ wot D'Alberta, „Madam Butterfly“ wot Puczinia, wołmyſlene. Dżiwja hrjech ſo trjeſ „Hejſenkleju njemóże nježo ta to“ prěni krótki wotpołożenje. Schtwórtk a pjatk pſchedſtaja ſo Leſſingowa wjeſelohra „Minna ſ Barnhelmu“.

— **Njeſpoże na dróſy.** Jako dżiwſchi pondżelu wjeſoke [illegible]eſtinu ſchuſer pſchi żelezniſkim pſchechodże pola Rataja. Dżeſpżanſku dróhu pſchekrocżejeſ, jeho nimojidżaju auto ſhrabny. Hólz ſo na hłowje a wutſkach ſkaut. Jeho ſe lanſtelnym autom Cżerwjenczo hiſchcże do Budyſkeje ſhorownje dowjeſe.

— **Njeſpoże.** Wutoru dopołdnja ſ wjeſelym ſudowanym [illegible]ſenju njeſboży ſta. Mocż pjaże wideſ ſchuſtadło (Stollen) ſwojeho dżěcża a ſebi prawu nohu ranjeny. Se [illegible]ſkami bolożcżemi dyrbjeſche ju lanſtelnym autom Cżerwjenczo ſchpitał k lětſejſi k. dr. Wittej dowjeſcź. Tam jej [illegible] pſchepuſczeliſche a tranuchu. Po tym jemjenu ſonki ſo do jeje bydlenja dowjeſechu.

Dźiwej hońtwieriei lěſneho dohladowarja nadpadnyłoi

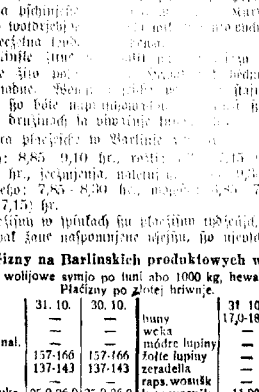
Sobotu 28. oktobra popołdnju wokoło 4/4 hódżin ſu na Wjaſowſkich honach bliſko Trjechowſka-Sawiſnjanſkeje ježownoſcowy pſchi Rumpſrechtowym puczu w ježu lěſneho dohladowarja nadpadnyli a jemu jeho hońtwiniſku [illegible] rubili. W mjenowanym cżaſu je dohladowaſ pſches [illegible]ſot a je njeſnalazu ſ dal. Jako je jedyn njeſwaty [illegible] kroczeł, dale dohladowarja ſchoł, je jeho dżeſ [illegible] njeſpoża wot jadu ſkrabnuł, jeho ſ nježim twjerdo [illegible] na cżoło dyrił a tohło ſkaut. Pſchi pſchimanju ſo [illegible] naſta, je ſo njeſnalazu poradżiło, lěſnemu dohladowarjej [illegible] hłowu, kiż mjeſchcże pſches prawe ranjo powjeſcź



Jendżelſki żurnaliſt w Mnichowje kražnje pſcheradу dla ſajacy.

Jendżelſki nowinſki roſprawjeſ Noel Pauter, korreſpondent Londonſkich nowin „Daily Telegraph“ w Mnichowje, ſo pod ſjawnym podhładom wojerſkeje ſpionaże do jatby wſa a do Lipſka dojeżu, hdżež budże ſo pſched němſkoſtatnym ſudom ſamołwicż dyrbjeć.

njemu, wjedrjeć. Pſchi tym je njeſnaty pjeża prajił „wielko cże mamoj“, „někto ſo njeſwuſtoſdſich!“. Lětſamne dohladowarjej pak ſo poradżi, ſo wuſwobodżeć a cżekujeż. Wón je hiſchcże widżał, kak je ſo njeſnaty ſ ſlintu ſa nim měrił. Tżěła pak njeje wuſtrělka. Najſkerje njeſnaty njeje mohł ſ njej wobhładżeć. Hońtwinſki dohladowaſ je wo-



Cżeżke njemcery pſchi ſtrajku w Ameriży.

Wobraz ſ njemcerow na dróhach mjeſta Patersjona w Newyorkſkim ſtacże, hdżež ſtrajkowaju pſchedewjeſo żidy ſ kamjenjemi a pſtolami na połiziju dżěchu. Połizijoſo wotmołwichu ſ maſchinſkimi tżelbami a bombami ſyljo-

Hospodarſki rozhlad

Serjeju 1. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,787	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendżelſki punt	13,26	100 čeſkoſł. krónow	12,42
100 ſwjaż. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,41

Barliniſka burſa [illegible] poſtajenje ſwjatočnje pſchiſtupnoſcze mjerita a bjehnjeſ [illegible] Marſhy akzioni ſo ſaſo twoldżichu [illegible] ſo pſchecżelina [illegible]. Barchille [illegible] ſo [illegible] ſajina ſa khlébowe żito [illegible] jara ſmahne. [illegible] ſa nim ſo bóle [illegible] ſe we wſchelěſnich druzinach ta pjewarſke [illegible].

Wejera pſchejſchle w Barlinje [illegible] pſchenży: 8,85–9,10 hr., rożka [illegible] 7,15–7,40 hacż 7,95 hr., jeczmjenja, nalutowanſkeho [illegible] 9,75 hr., wowſa ſpomjelkeho: 7,85–8,30 hr., mjeſchanſkeho [illegible] 7,45–7,80 hacż 7,15 hr.

Płaczizny w ſpinkach ſu płaczizny tudżejſchich wikow. Kdyż pak żane naſpomnjene njeſtu, ſo njeſtudżenadżu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	31. 10.	30. 10.		31. 10.	30. 10
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,5	17,0-18,0
rožka	—	—	weka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jeczmjeń	157-166	157-166	žołte łupiny	—	—
wows	137-143	137-143	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	25,0-26,0	25,0-26,0	lany wosuſk	11,90	11,90
ržana muka	20,7-21,7	20,7-21,7	ſuch. truhanč.	10,1-10,2	10,1-10,2
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruſki	13,4-13,5	13,4-13,5
ržane „	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	ržana ſloma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluſki	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczizna za pšenicy za wupłodżerja 177 180 182
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 142 145 147

Płaczizny ręcznego ſkota na Barliniskich ſkótnych wikach.

31. oktobra 1933. Płaczizny po cent a złoć. hriwnach

Skótne druzizny a wuznamjenjenja:

Woły: 555.

Połnomjaſane, wukormjene, najwěſtſeje rěcżne hódnoſce	
[illegible] 4 lět	—
Mjenſe, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	27—30
Mjenſe wukormjene młode, derje pjecowane ſtarſe	25—26
Mjenſe wukormjene ſtarobow	21 - 23

Byki: 125.

Połn[illegible], wukormjene, najwěſtſeje rěcżne hódnoſce	
Połn[illegible] młódſe	1
Mjenſe wukormjene młódſe a derje pjecowane ſtarſe	1
Spatne	1

Jałojcy a kruwy: 431.

Połnomjaſane, wukormjene kruwy najwěſtſeje rěcżne hódnoſce	—
Połnomjaſane, wukormjene jałojcy najwěſtſeje rěcżne hódnoſce hač do 7 lět	3
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	13 - 18
Derje pjecowane kruwy a mjenje pjecowane jałojcy	9 - 14
Mjenje a ſpatnje pjecowane	—

Celata: 1825.

Najlěpše wukormjene (2. druzina)	42—47
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	30—40
Spatne (4.)	18—25

Wowcy: 2005.

Młódke a ſtarſe wukormjene (1. druzina)	40—41
Starſe wukormjene (2.)	37—37
Mjenje wukormjene (Mäſtſchafe) (3.)	34—36

Swinje: 12 012.

Połnomjaſane, wos. raſow a jich kśiżenj, hač do 1½ lět ſtare	52 - 54
Wukormjene	50—52
Mjaſne	48—50
Spatne	45—47
Rancy a kundrosy	47—49

Za wobſah zamołwity: A. Duſchman w Budyſinje

Dźiwej hońtwieriei lěſneho dohladowarja nadpadnyłoi

Sobotu 28. oktobra popołdnju wokoło 4/4 hódżin ſu na Wjaſowſkich honach bliſko Trjechowſka-Sawiſnjanſkeje ježownoſcowy pſchi Rumpſrechtowym puczu w ježu lěſneho dohladowarja nadpadnyli a jemu jeho hońtwiniſku [illegible] rubili. W mjenowanym cżaſu je dohladowaſ pſches [illegible]ſot a je njeſnalazu ſ dal. Jako je jedyn njeſwaty [illegible] kroczeł, dale dohladowarja ſchoł, je jeho dżeſ [illegible] njeſpoża wot jadu ſkrabnuł, jeho ſ nježim twjerdo [illegible] na cżoło dyrił a tohło ſkaut. Pſchi pſchimanju ſo [illegible] naſta, je ſo njeſnalazu poradżiło, lěſnemu dohladowarjej [illegible] hłowu, kiż mjeſchcże pſches prawe ranjo powjeſcź



Cżeżke njemcery pſchi ſtrajku w Ameriży.

Wobraz ſ njemcerow na dróhach mjeſta Patersjona w Newyorkſkim ſtacże, hdżež ſtrajkowaju pſchedewjeſo żidy ſ kamjenjemi a pſtolami na połiziju dżěchu. Połizijoſo wotmołwichu ſ maſchinſkimi tżelbami a bombami ſyljo-

wateſho pſtuta. Pſchi wojowanjum ſo 3 wołoſoby morichu a wjacy hacż 50 ſo franc. Straſk bepokojuje jałkże, kak napjate ſu hoſpodarſke pomery w Sjedmoczjenych Statach, kiż pſiwjeſo jako k cżeſtym konfliktam njeſe nuſchnoſczemi a dżełodawarjemi, dżełacżerjemi a farmarjemi dowjedu.

hač do wječora mokra a symna, niż jenoż dźesać ho dźěšeše, ale tuž šmuh hubu pschećetowschе. Tute wjedro je na tym wina, so ho w Hajdschy hołcjenzu tajke žiwjenje njerawi, kaž symy to nowak kermuschu ławcżeni.

S Lipcża. W tudomnej palcżni so jasno palnje dźěła. Tak ho jasno rjemjeslnu dźěło dawa, dokelž knjes Hermann Kuschel z Lipcża nětko jasno we swojim polerskim rjemjeslnym dźěle.

Z Khrósćic. Na dnju Symana a Judy swjećachu so kemše na wosebje swjatorne wašnje. Postawje tuteju swjateju běchu rjenje z różemi pyšenej a wobswětlenej. Dopoldnišće kemše měješe wosadny k. farař Wjenka z assisteneu. Po Božej mšé předowaše k. farař Mič-Njebjelčanski wo česćowanju cyrkwineju patronow a wo lubosći, kiž ma kóždy wosadny swojej farskej cyrkwi wopokazać a za nju woprować stajnje a rady.

Z Khrósćic. Činimy hižo dźensa na wulku zhromadźiznu kedźbu, kiž zeńdźe krajny zwjazk wjeledźěrskich, skupina za Khrósćicy a wokolinu, štwórt wječor we 8 hodź. we wjesnej korcżnje. Na njej budźe k. Prüfer z Kamjenca rěcał. Sobotu wječor bě tajkar zhromadźizna hižo w Serbskich Pazlicach a zbudźi wulki zajim. Tuž su na přichodnu zhromadźiznu w Khrósćicach wšitcy starši wjeledźěrskich přeprošeni, wosebje pak macerje, dale też ginajnsey zastupjerjo, zastupjerjo šule a cyrkwje a druzy zajimcy.

Z Worklec. Po krótšim dowolu je knjez wučeŕ Hajna z Khrósćic so k nam přesydlił a 2. statne městno, kiž měješe prjedy k. wučeŕ Kokert, wobsadźił. Worklećanska kermuša woswječi hižo w nowym bydlenju. Přejemy wjele zboža w nowym zastojnstwje!

S Wojerez. (Sewinjaze wiht.) Hižom rano w 5 hodź. pschijědźechu wikowarjo a plakowarjo i latańjemi na wiki. Prošata, kiž dyrbjachu sobu dźěła [illegible] hač do štwórtka wječor, běchu ho derje wupłatili. Wobkhwjetli běchu 428 prošatow a 2 běhaki. Prošata płaćachu wot 8,50 hač 13,50 hriwnow. Běhaki płaćejschtaj nětkle 45 pjenježkow za punt žiwjeje wahi.

S Mikowa. (Ssamomordarstwo.) Njedźelu popołdnja namakachu w lěsu blizko dróhi i Mikowa do Horschowa cźěło jeneho młodźenza i Wrótšlawskeje wokoliny. 19lětny bě ho w nozy k njedźeli sa schtom wobwěsnył. Wón je hakle psched krótkim thorownju wopuschćił. Ssobotu ju jeho w Mikowje widźeli. Psched někotrymi njedźelemi bě w lěhwje dźěłoweje słužby w Nowej Wsy pschebywał.

Z Łužicy

S Ssmilkec. (Pschednoschk.) Tu pschednoschowasche hobustaw strony dr. Mojžu w derje wopytanej zhromadźizne wo wobydlerskej politiy a nazionalsozialismje. Sswójlowobrany pschednoschowe słowa derje podpjerachu. Měrčnik ho też dokładnje s wulkim programmom ja wobstaranje dźěła sabołcalske, tiž gigantiski nadawk nazionalneho kuježerstwa pschedstaja. Rěčnikowe słowa, bohate na wopschijerju, ho s wulkim pschipósnjenjom pschijachu.

* S Biskopiz. K powitanju knjesa němskeho ministra dra. Goebbelsa, tiž s Wrótšlawja do Drježdźan jědźo tu nimo pschijědźe, běchu ho pjatk hižo pschipołdnju wulke hyły luda, też SA, SS, Hitlerska młodźina, dobrowólna dźěłowa słužba, hudźbnizy, dźěłaćerstwo atd. na Starym torhoschću sestupałe, so bychu spałeŕ pschi drósy tworili. Jako ho ministrowy pschijěsd dlijesche, ho spałeŕ sašo rospuschći a popołdnju znowa sestaja. Sćerpliwosć njeprózninje cźakajuch ho wječor w schestej hodźinje i pschikhodom knjesa němskeho ministra a jeho pschewodna mytowasche Sta ludźi sahoriczi auto wobstupichu a knjesa ministra witachu a kwětki pschewodachu. Po krótkej pschestawzu knjes minister do Drježdźan wotjědże, wón dźakowaschе ho ja holdowanje, kiž běschе lud jemu pschihotował.

* S Biskopiz. (Sapokasanje měšćańskeho.) Knjes hamtski hejtman dr. Sievert s Budyschina hrjedu popołdnju we swjedźenskej wuppyschenej sali radnizy nowowoleneho knjesa měšćańskeho Beckera swjatocznje do sastojnstwa sapokasa. Pschi sapokasanju běchu mnohi cźestni hosćo, sastupjerjo wyschnosćow a korporazijow, kaž też měšćańzy pschistajenzy a dźěłaćerjo pschitomni. Někotre narěcze ho dźerżachu. Nowy měšćanosta słubi, so město k jeho lěpschemu zyle w smyśle němskeho kanzlera Adolfa Hitlera powjedźe.

S Porchowy. (Poswjećenje zyrkwje). Měšćańo Poleńcy měješe sandźenu njedźelu wulki swjedźeń. Měšćanska zyrkej Swj. Mikławscha ho swoju poswjećiła. Wona w swojim dźensnišćim kwarje z lěta 1745 pokhada, jako ju po wulkim wohnju twarjachu mištr Hünlich z Wolenčina natwarił. Mjez a stara wowna kapała knjesa stej wischitke wohnje pschetrałoj a pohadźetaj je cźaha wokoło 1550. Zyrkej je ho poslednje měnjazy dospołnje wobnowiła. Wschitko je ho znowa wobarbiło a pschigrawiło, to mózy cźłowjek sebi myślicz, so je ho tam dospołnje nowa zyrkej natwarila. Wołtaŕ a kańka stej wobhladanja hódnej. Wołtaŕ je s hlinu twarjony, kiž je ho w Poleńcy walił, a je bohaće s wopraudźitym stotom wudebjeny. Kańka je swědk stareho drjewoŕeźa z lěta 1600. Wuporjedźenje płaći 40 000 hr., pschi wulkej wopornosći wobsahu je ho wschitko z hotowymi pjenjezami saplaćiło mózo. Hižom sandźeny tydźeń běšeše ho Poleńska wobsada na wobsahu wjecżor pschepołnyła, kiž ju na wulki dźeń poswjećenja zyrkwje pschihotowasche. Sdwjedźeńsku njedźelu běšeše ho zyle měšćańsko swjedźenje pychu wobleklo. Rano ho cźany swjedźeńscki cźah do Božeho domu hibaše. Krajny biskop Coch ponowjenu zyrkej poswjeći. Wón rěcżeschе wo mócnym nazionalnym a pózejšwostnym pobdźěhnjenju němskeho naroda pod mócnym wjednistwom swojeho kanclera, na wulkim ponowjenju w němskim ludźe, kiž je k ludowemu sjednoczeństwu a k ludowej zyrkwi dowjedła. — Po kamschenju hobustawa Rietschela swjatoby, kajez wjelschi zyrkwinski rada dr. Rietschel z Dschaza Rietschelskim wupomnjeńku městnosć poswjeći, to je stara gotiska rowna kapała. Městno dopomina na wulkeho rěčarja Rietschela. — W 11 hodź. wotmě ho na torhoschću walke wupsyjenje ja wokrjo a domiznu, tiž pschez mjez wosnowu wopyta. Kaž napominaze znamje blyschcżeschу ho i zyrkwinje wěže wulki wobswětleny stejšć datoko do cźěmneje wětrojeje nozy.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Buhladu na wjedro ja jutřischi schtwórtk: Pokhmurjene a njewobstajne.

* W Heringenje je w nozy k pondźeli Nordhausenski wosobowy automobil do schtoma fajeł a ho rossrasnył. Sedźomjo młodźi ludźo je Sundhausena ho i wosa wjerhnychu a ho cźežko sranichu. Jich dyrbjachu do Nordhausenskeje khorownje dowjeść. Pola dweju je strach wo žiwjenje.

* Pola Sinsena we Westfalskej je w nozy k pondźeli cźežitz automobil do cźrjódy dobrowólnych dźěłaćerjow fajeł. Jena wosoba ho tak cźežko srani, so w khorownji wumrě. Druha wosoba hischcże cźežko srajena w khorowni leži.

* Wobjebity hud w Hannoveru 32lětneho architekta Brodu i Emmerna k 12 lětam khłostanje fajudźi a jemu cźestne prawa na 8 lět wotrjekny, dokelž běšche we nozy k 9. oktobrej ifi burste statoki sapalił.

* Na nowym pohrjebnischću w Harburgu-Wilhelmsburgu ju 77-lětneho invalida wobwěsnjeneho namakali. Wón běšche ho pschi rowje žiwojeje mandźelskeje wobwěsnył.

* Pola Anwaille w Ardennach w Belgiskej njedźelu popołdnju cźežitz automobil, tiž bulkoparjow domoj wjesješe, do hromady kamjenjow fajeźe a ho swrócźi. Dwě wosobje ho morischtej a 12 ho srani.

* W Francowskej je pola Dijona pondźelu rano lětadło ho swrócźiło a na semju padło. W lětadle 3 wosoby sedźachu. Dwě ho morischtej a jena ho cźežko srani.

Radio

Schtwórtk 2. nowembra žiwischiny:

Königswusterhausen. Mimo hnatcho wschědneho programma: 14,45 ja dźěći. 15,10 ja młodźinu. 17 ja žony. 18,30 ja rataršwo. 19 hodźina naroda (wjecżorny koncert z Mnichowa). 20,05 herbizy (thory herbizy strowy. 21 konzert.

Lipsk. Mimo hnatcho wschědneho programma: 14,30 rozprawa wo filmach. 18,25 falkadne tapischerja wuczby wo herbowanju. 19 hodźina naroda. 20 symfoniski konzert. 21 ludowy konzert.

Hischcże wažne i dnjowcho programma. Frankfurt: 20,10 i muzikow ja mordowych. Wien: 19 komorna hudźba. 20,25 drama „Lijezjan". Stockholm: 20 schwedske khory. Praha: 19,30 opera „Trubadur".

Towarstwowski powěstnik.

Domowina. Na zhromadźiznje wutoru je so klobuk zaměnił. Stóž je sebi wopačny sobu wzał, njech jón w kofejowni woteda. Dostanje potom swój.

Měšćanske dźiwadło

Hasenklein njemóže ničo za to.

Po wšelakich njeluboznosćach w poslednich njedźelach wotewri naše měšćanske dźiwadło tola hišće na 31. oktobrje swoje wumělske wrota. Zo to docyła hišće znóžni, mamy so jenoż dźakować wobrotnemu měšćanskemu wjednistwu a wosebje k. intendantej Kämpfej, kotryž nam zhromadnje w poslednim wokomiku naše měšćanske dźiwadło wukhowachu. Za to tutym knjezam dźak w tym, zo dźiwadło w přichodźe prawje pilnje wopytamy.

Hrajerski čas wotewrichu potajkim wčera z nowym, ale hižo derje znatym a jara wuspěšnym tryskom Hansa Mahner-Monsa: Hasenklein njemóže ničo za to". Zo so runje jenoż z tryskom započinaše, leżeše na techniskich přičinach a wosebje na krótkim času, kotryž zwosta za přihotowanje.

Trysk sam je krasna satěra na tamniši „krasny lileraliski čas", hdyž mějachmy skoro měsačnje składnosć swojich „ludowych zastupjerjow" znowa wolić. Zo so při tym tak spodźiwne wěcki stawachu, kaž w trysku, smy sami woprawdźe nazhonili. A čehodla njedyrbjał być jónu pilny krawčik z ministerskim presidentom, hdyž tola docyła ničo činić njetrjeba! Wězo tajki wysoki „póstn" je khětro wichorjoty a kajež president so skónčnje zaso rozsudźi, radšo dale krawcować, dyžli při tajkich poměrach knježić. Ssćipata ironija a satěra knjezitej, a kóždy wopytowaŕ dźiwadła so jónu wutrobnje wusměje a wopytowaŕ dźiwadła so jónu wutrobnje wusměje a njewě poprawom, zo tuta ironija jemu samemu runje tak płaći, kaž postawam w trysku. — Trysk předstaji so pod wjednistwom A. Borcherta w pěknej, wustojnej formje. Borchert sam hraje we swojej drastisnej komicy titulnu rólu. Z lubych starych znatych sej komicy widźimy wosebje Verdera, Skotzkeho, Pierre, nowše widźimy wosebje Verdera, Skotzkeho, Pierre, nowše mocy kaž Erika Heinrich, Elenora Schnertec, W. Kerrom a M. Holtai budźa so w přichodźe cyle wěsće tu derje wuwić móc. To dopokaza nam dobra wčerawša premiera.

-n-

Swójbne powěsće

Sslubjeni: Gertruda ſ Fritzschez w Lipsku a dr. jur. Hermann Vater, knježeńskowy rada w Budyschinje. — Friedla Ratiſcz we Wojerezach a Martin Dietrich w Drježdźanach.

Sswěrowani: Karl Hartwig we Wolešchnizy (Oelsnitz) je Susannu rodź. Kirchhübelez w Budyschinje. — Fritz Günther ſ Margareru rodź. Strobelez w Freibergu. — Rudolf Friedrich w Budyschinje ſ Marii rodź. Grubez ſe Freiberga. — Lic. Wolfgang Arnold, faršt wikar we Oberneuschönbergu ſ Jenny rodź. Hauptez w Budyschinje. — Alfred Jahn ſ Gertrudu rodź. Domanez we Wojerezach. —

Semrěli: Hana Ernestina Michalkowa rodź. Schiffelez w Rakezach, 60 lět. — Richard Groscha, fabrikant mineralneje wody w Budyschinje. — Matej Schöna we Wojerezach, 55 lět; khowanje je dźensa fryjedn. — Hans Keller, dentišt w Maicj Rydźi, 22 lět.

Měšćanske dźiwadło

Srjedu 1. novembra w 20 hodź.
Hasenklein njemóže ničo za to

Štwórtk 2. novembra w 20 hodź.
Minna z Barnhelm
Wjeselohra w 5 jednanjach.

Pjatk 3. novembra w 20 hodź.
Minna z Barnhelm
Wjeselohra w 5 jednanjach.

Sobotu 4. novemb. w 16.30 hodź.
Prěnje předstajenje za wjesne wobydlerstwo.
Hasenklein njemóže ničo za to

Wječor dla přihotowanja hry „Schlageter" zamknjene!

Njedźelu 5. novbr. w 19.30 hodź.
Hasenklein njemóže ničo za to

Dołhe cźrije
maršěrowanske cźrije
stupnje do dźěła
stupnje za šport
buncle
drjewjane stupnje
drjewjancy
najtuńšo
Willy Sommer
při Serbskich hrjebjach 8

Nowocżasne žerdki za gardiny
připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Listowe wobalki
z čišćom a bjez njeho podawa
Smolerjec knihlićišćerńja
z. dr. z w. r.
w Serbskim Domje

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

Worykupne towarstwo
w Budyšinje zap. družst. z wobm. ruk.

Po zakonskim a wustawkowym postajenju přeprošujemy sobustawy našeje předawšeje »Předawarnje 17

w Barće na zhromadźiznu

z dnjowym porjadom: wólby zastupjerjow. Zhromadźizna budźe pjatk 3. novembra t. l. w 20 hodź. w »Müllerec hoscźencu« w Barće. Janoš sobustawy maju přistup. Prosymy wo prawje hohaty a dypkowy wopyt.

Městny poručnik podp. Hain. **Předsyda** podp. Wittig.

Hdźe? daće swoje
ilimy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikara
Erich Lenz
w Budyšinje
na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće Wase foto-wěcy prošu do kaška při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134



(Za wutřihnjenje.)

Potuńšenje nawěšťkow
50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin")

Tutón wotrězk płaći za nawěšťki hač do 30. novembra 1933

Mace-li nešto na predan?
Abo chceće nješto kupić?
Potom wutřihajće tutón wotrězk. Nawěšťk w Serbskich Nowinach so wam potom **50 pjenježkow tuńšo** wobliči.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wučl. a čišć. Smolerjec knihiličćerje, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so haž do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Živnje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čěłneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je za dla Živnja dospolnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbi so hnem hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přepowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 252 | Budyšin — Štwórtk 2. novembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Wjednik we Weimaru rěčał

Wjednik Adolf Hitler je frjedu popołdnju se swojim přichodnym wobydlerjom w lětadle D- 2600 na Erfurtskim letanišću dočakał. K jeho powitanju běšche němski bohot ta Durinski stat Sauckel přišichot. Wot tam žo wjednik z automobilom hnydom do Weimara poda. Hačrunjež w Erfurcu króto do jeho přichłhada wiele znate njeběšche, hač i lětadłom abo se železnizu přichadźe, běchu dróhi k letanišću a w wšěcu z tołstymi murjenimi ludźi wobsadźene, kotrež wjednikej z wysłankom hołdowachu. We Weimaru běchu wšitke dróhi a namjeśta poćne ludźi, kotrež chcychu wšitcy lubowanemu wjednika widźeć a słyšeć. Weimar je dnje z rědka tajke łyły ludu w swojich murjach mějo a tajke sahorjenje najšmilo.

Po swojim přichadźe we Weimaru němski kanzler němskeho bohota wopyta. Wječor we 8 hodź. sahoja ju wulka zhromadźizna we Weimarskej hali, kotraž bješe hač na posłedne městno wobsadźena. Wjednikowe městno bješe z kwětkami wupyšćene. Krótko po 8 hodź. přichadźe wjednik, je schamjazym njerješestawazym přichilkłom witany.

Němski bohot na Durinskim Sauckel wjednika pozdrowi a jemu hłuboki dźak a njesłónčnu radosć wuprají, kotraž wšitkich najwjetša, dokelž wjednik wjes ninich tu přichodnje. Haj zyła Durinska k njemu z dźakownosću, sobudźe a jemu přichiluje, so žo přeco jemu swěrnje k njemu wujnawa.

Jako kanzler Adolf Hitler přeco zhromadźizny swoju, jeho tuta z přichilkłom witajcha. Wobsahe přichilnjace wuwabichu Hitlerowe słowa, so žo z ludom dźensa ranje tak sjednoćeny cyje, kaj je to w zjawim wojowanju dotal wopokazał. Tež dźensa w rozsudźarni ho dźinje dyrbi sahjo k ludej hić. Cyni to z přeco rědźejcym, so móže ho wobzrid naroda jenož potom k jeho zhonowanju wuzwalkować, hdyž lud sam žiwje na wuworiwnju sobu dźěła. Jenoje pak njeje dołe mu'ne było, so ho lud sam k tutomu puczej wujnaje, kiž jenicžy wumóžnje zjednjenje, hač nětko 12. novembra.

Přichi dźensajšnjich rozsudnym praischenju jedna ho wjele jenož wo naschu cżeść, ale wo to, hač dyrbimy zjawe mjeno jako rumowarwy lud w zwěrje sahjo nastupić.

Versailleske rěčenje, kiž je wušmějšenje Wilsonowych 14 dopkow, je zwěr do hospodarskeje nuzy storžił. Město, so by wójnske zchłody hoiiło, je jich wjele wjac a wjac cżiniło. So ma Němska winu na wójnje, njechodźi ho hižo dołej wotpokazać, dokelž je žo tuta njewěrnosć přechcziwo lěpšemu wědźenju jenož z bojazje podpjerała. Tuta bojazń je nětko wotpadnyła, dokelž je žo nětko wšitkim ludam jasne, so Němska nochce nikoho napadnyć.

Wjednik potom hišće z jimajomi słowami wojowanje a wuwoje hibanja přechadźacheje. Potom rozpomnješe khrobłosć programma a mócy wusanu tehe, schtož je hibanje dźensa hižom dopołnjeło. W tutych 9 měsajach je žo dźiw nastała luda stat. Strowy stu rosbile. Wjednik rjekny, so je sebi 4 léta cżasa zadał, so by 6 milijonow njesamostatnjerjow wetřiwnił, a ta nimale 9 měsazow je žo hižo 2½ milijona njesamostatnjerjow sahjo khleb namakało. Luźom, kotrjž so w Němskej hišćeze dźensa do nowego sjednoćenjowa Krajadowacj wochcyli, wjednik přchiwołacje, so jandu, ale sa nimi přchindże młodźina, kotraž nicžeho druzheho njesnaje. Přcheh tymi, kotrjž zebi dźensa hišćeze mysla, so tutu historiske wuwoje njemóhli přchiwótnać, budźenu narod zhłitacz. Mlodźinu pak sa tutón nowy stat wocżehujemy.

Zdźiwk jiwenkowmi politiku nastupa, wjednik rjekny, so je mér za naschе dźeło šmitkach w kraju zdobom prócowanje w naschej jiwenkowmej politiku. Njemóžemy zebi dowza niczo truheho myślicz, hač so čwet naš napokoj wostaji. Wjednik tu na jiraści a njemcy w druhich krajach pokaja a zdobom na porjad, kiž dźensa w Němskej nastej. Němska rewolucija je najpołe dijsziplinowana była, kotraž so do nja myślicz hodźi. Emigrantoje su studnjowi sajedoz jerje ludow. So žu so tute elementy z Němskeje zhubiłe, je sa Němsku wulke wołożenje a budźe tej zjadź sa mešazu hižom wulke połnowcżenje sa čwet.

Němska chce mér, ale tež zjwoju cżeść, kaniuje prawa. Chzedźali nam nejchto diktowaci, potom bjes naschcho podpiśnja. Njejdom němski kanzler, so bychu hinak jednak, hač sym 14 let dołho předwołał. Wutinawam ho k tym, kotrjž jenož jenicžke słowo wobsedźe. Němska je wotbrónila, njech to nětko druhi tej cżinja. Kanzler rjekny, so žo jenoc přched nětkajšim hrożenjom njekloni. Njeje to cżinił to 14 let, jako wo móz wojerwaiche a njecżini to tej dźensa. Wšitcy dyrbja zwěrej dopokajacz, so zbyły němski lud zebi mér runje tak pschcje, kaj zwoju cżeść.

Schtož hišćeze jenoc cżinił njeje, kanzler nětko cżini. Prcšy němski lud, so by k njemu přchischoł, so by so pozbhnył, so by sa ketje zastupił w hodźinje, w kotrejž so wo jeho wobstaje rozhudźi.

12. novembra stupimy přched zwet jako jedyn lud, jena wola, jedyn rozsud a z tym jako jedyn skut. Wjednikowa rěč so cżasto z mócnym přchilkłom přchertorje waische. Je to dopołnas, tak zjtmy wothłosz wón je nem zjint ludze namała.

Rozdźělenje zymskeje pomocy

Němske wjedniśtwo zjmskeje pomocy na wschelake nazrajschowanja wotmołwja, so žo daru sa zjmsku pomoc na lětsahwoje waschnje rozbźělcja: połoja darow zwostaje sa měsne abo wokrjesne dźělowe sjednoczeństwa, schtwórzina přchepokasa so zuppam a druha schtwórzina so přchewostaji němskemu statej. S krajinow wobzběrjese mohy ho žadyn podźěl sa němski stat njesada, ale tute krajiny hišćeze wot němskeho stata dary přchipokajane dostanu.

Wo dźěłowej służbje

Dźiwajo na wjedro je žo liczba dobrowólnych dźěłacerjow w mešazu septembru trochu zwizła. W měsazu auguscze dźěłaschc w munjzej dźěłowej służbje 257 257 a służbje zwólnjenych a w zjmskej dźěłowej służbje 10111. Do septembra naliczichu 234 166 młodych muzjiczich a na 8969 młodych holzow. Na kónzu septembra žo sa muzjow na 4096 městnach, sa młode holzy na 279 měsnach dźěłasche.

Film wo Horstu Wjesselu so predźěła

Kaž žo z Barlina powěź, je němski minister dr. Goebbels wutworu jakas filma wo Horstu Weßelu pod jeżchowzajmnej wumóžnjenjemi jschmył: Film wo Horstu Weßelu ja je žo tchodła sakakał, dokelž žo přchi Horstu Weßelu wo najmacżischim a najbóle cżeścżenym martrarju nazjonalsozialistiskeho hibanja jedna. Njewobstejcj zaneje přchinacżinj, so by žo tutón jakas dale zhonżał, hdyž film pod centralnym titulom běži a hdyž žo direktne pokazo na Horsta Weßela a jeho žiwjenje a wumrěcze wuwotaiacze kanzlerowe słowa njejmérny přchikłesk wubudźichu. Wjednik potom hišćeze z jimajomi słowami wojowanje a wuwoje hibanja přchedhłacjeche. Potom rozpomnješe khrobłosć programma a mócy wusanu tehe, schtož je hibanje dźensa hižom dopołnjeło. W tutych 9 měsajach je žo dźiw nastała luda stat. Strowy stu rosbile. Wjednik rjekny, so je zebi 4 léta cżasa zadał, so by 6 milijonow njesamostatnjerjow wetřiwnił, a ta nimale 9 měsazow je žo hižo 2½ milijona njesamostatnjerjow sahjo khleb namakało. Luźom, kotrjž so w Němskej hišćeze dźensa do nowego sjednoczeństwa krajadowacj wochcyli, wjednik přchiwołacje, so jandu, ale sa nimi přchindże młodźina, kotraž nicžeho druzheho njesnaje. Přcheh tymi, kotrjž zebi dźensa hišćeze mysla, so tutu historiske wuwoje njemóhli přchiwótnać, budźenu narod zhłitacz. Mlodźinu pak sa tutón nowy stat wocżehujemy.

Zdźiwk jiwenkowmi politiku nastupa, wjednik rjekny, so je měr za naschе dźeło šmitkach w kraju zdobom prócowanje w naschej jiwenkowmej politiku. Njemóžemy zebi dowza niczo truheho myślicz, hač so čwet naš napokoj wostaji. Wjednik tu na jiraści a njemcy w druhich krajach pokaja a zdobom na porjad, kiž dźensa w Němskej nastej. Němska je wotbrónila, njech to nětko druhi tej cżinja. Kanzler rjekny, so žo jenoc přched nětkajšim hrożenjom njekloni. Njeje to cżinił to 14 let, jako wo móz wojerwaiche a njecżini to tej dźensa. Wšitcy dyrbja zwěrej dopokajacz, so zbyły němski lud zebi mér runje tak pschcje, kaj zwoju cżeść.

Schtož hišćeze jenoc cżinił njeje, kanzler nětko cżini. Prcšy němski lud, so by k njemu přchischoł, so by so pozbhnył, so by sa ketje zastupił w hodźinje, w kotrejž so wo jeho wobstaje rozhudźi.

12. novembra stupimy přched zwet jako jedyn lud, jena wola, jedyn rozsud a z tym jako jedyn skut. Wjednikowa rěč so cżasto z mócnym přchilkłom přchertorje waische. Je to dopołnas, tak zjtmy wothłosz wón je nem zjint ludze namała.

Jendźelska a Amerika

Diplomatiski zhobudźacejer Londonskich nowin „Daily Telegraph" je zjhnił, so žo amerikanski zajnupjeć přchi konferency wo wotbrónjenju Norman Dwis na žadyn pad do dezembra do Europy njewrócźi. Jeho namjetnje nochze so pjerja do nětcżischich přchestatych jednanjow wo wotbrónjenju europiskich mozow měšechcz. Sa wotmyślenym wuprajenjom mjes Davisom a Roosveltom zhowa so pjerja wjaze hač jenoż to, so by Davis nowe porucżenje dóstał. Europiscy Davisowi kollegowe zebi pjerja staroście cżinja, so mohła ko Amerika přchi nowych jednanjach wo wotbrónjenju na radu na europiske staty k snižanju europiskeho brónjenja wobmjeńowacz, ani to by zhonta pjerja dla njewěstoście położenja na Dalekim wuzju na snižanju brónjowa mužiła. To rěka z druhimi zjwami prajene, so žo přchi rozsudach starościi Ameriki na wuwoje na Dalekim wuzju amerikanskich wójn w Europje popunpschcji. S tutych žadow wulkadźa, so Jendźelska wjazy prawje dokerwy do Ameriki njima.

Wótra napjatosć na kup'e Malće

Na kupje Malće je žo nowa napjatosć mjes jendźelskimi wojerwoscżenci a Maltajskim najzamužnym ministerstwom wotwile. Policija je ko alarmowała, tež je powěź, so je wójsko přchikas dóstało, so by přchichotowane było. Po-



Sa prešidenta reuteiwje banki jiwolowany.

Sydlerski komunizar Graurjow, předy ministerski president Mecklenburgsko-Schwerinskeje, je po wschem sdaju sa presidenta němskeje reutowje banki wujwoli.

Jendźelski žurnalist Panter so z kraja wupokaże

Kaž žo powě, je žo postajiło, so žo jendźelski žurnalist Panter, kotrehož tele dny jako špionaže podhładneho

Procès wo zapalerstwje w němskej sejmowni

Přchi zapoczatku jednanjow wczerawschich srjedu, wczielwi senatowy president dr. Bünger, so je po zjemnym nje wutornischcho pożeżenja wobskorżeny Dimitrow prajił, so je žo nětko koło spródkow sa wobstórjon přchczi lowo komunistiskim wobskorżenym je spródkom Lebermannom samelo, kiż je žo je zahospódarjom nazjonalnje liżiskeje firmy zapoczało a z padnym jkonżo. Jako wuprajenje senatowy president njeje šmudom zrozumił, hewak by wjeo najwótrischo zahrodźił, dokelž je takle wuprajenje njeskhodnjchana threbłosć. Jako chżyżke Dimitrow k temu rěczeł, jenu přchedźěłała słowo njeda a po krótkim rozpominanju senata Dimitrowa z pożeżenja wuspjanuny a wotwjeczł da.

W wczerawschim pożeżenju žo jako prěni kriminalny assistent Spietz přchełżiłczowaiche, kiż je w Torglerowym bydlenju był, le by jeho sajeć cżuł. Jako je tam přchindł, je Torglerowa žona wotzwiwiła a na jeho prašenje ja je jeje manżelskim rjekła, so je po prowizju puczu je. Jako je sastupił w bydlenju był, je telefon jaiwonił. Torglerowa je do telefona prajiła, so je wczyst dołała a so wotenicz njemóże. Na druhe sajwenjenje nehdże dwe hodźinje posdźischcze, je wona prajiła, so wczyst hischcze woteschoł njeje. Wobstorżeny Torgler k temu rjekny, so je zebi jeho žona derje myślicz mohła, so won po prowizju puczu je, dokelž je w tydźenju do wółłowu zhromadźizny to prowizju wotčełał. Wubischcni němskostatny rěcznik so wopraschcha, cżehodła Torgler zjwoji žonje hižom wczecor přchedy njeje prajił, so domoj njepschindże. Tutón rjekny, so je hižo po wczerjor z mužiłu nożnik, ko policijił stajicz. Sdwédk Spietz dodo, so je je jenoż dwóżi přchez telefon rěczała a so je wonaj rajaj ženski hłós z telefona rěczał.

Potom dyrbjesche Torglerowa wuprajicz. Wona wudawaschc, so žo śwédk Spietz w cżasu moli, hdyż je žo telefonowało. Na wopraschenje přchedźěłaju, cżehodła Torgler zwojim mandżelskim hischcze w žiwjenju nesa njeje telefonisy sawołał, wona mjenjeschc, so je so ta mół, so wona hižo spi.

Po Torglerowej přchi kriminalnym assistent Hohmann přchełżiłczowaschc, kiż je 28. februara zano wjednika komunistiskeje frakcije Kühna w jeho bydlenju jatał. Na wopraschenje rěcznika dr. Sacka přchedźěłaju rjekny, so ma žwédk Lebermann hischcze zas přchełżiłczicz. Dr. Sack prošy, so by žo tež přchepytowało, hacj je Lebermann w Blankenhorstskej bludnizy žedźał. Sa nim přchełżiłczowaschc žo žurnalist Zimmermann z Karlshorsta.

wschitkownje maju za to, so ma kupa Malta nowu policiju krizu tworzakaz. Ministerstwo na kupje Malcze so pjecza rasuse pschecziwo sawjedzenju italskeje wecze w schulach pschecziwja.

Do Tokia so pječa swětowa konferenca zwoła

Japanske knjezerstwo je po namjecze wójnskeho ministra Arakia wobsamkło, zwětowu konferency do Tokija zwołacz. Nadrobnosce maju so w pschichodnych mjezach wosjewicz. Japanska chce mozam dokładnje rozpratwjecz, so buchu so wschitke praschenja wujasnicz mohle.



Torglerowa mandjelska jako zwědowzerka.

Torglerowa mandjelska, w prozesu dla sapaleństwa we němskej zjezmowni wobtorzeneho kommunistiskeho wjednika, wupraja psched němskostatnym sudom.

Ze Serbow

W Budyschinje, 2. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecor w 7 hodź. barometer 736, thermohygroskop +1 a najwyscha temperatura wodnjo +6. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 736, thermohygroskop —1 a najnizscha temperatura w nozu +4. Szczehowace wjedro budze symne, wetrikojte a deschowate. Na nasche wjedro skutkowasche mezera wosebje sylnje nizina, kotraz so wot Jendželskje k dolnemu ranju hiba. So mjezachmy tajke rjane dschcze, na swoju pschicziznu we tym, so je so z njenowanej nizinu, mizina nad polnocnej Italskej sjednoczi. S wjecora Europy pak so nětko lažy wyschina pokazuje a so k nam bliži. Wětry so k dolnemu wjecornej wobrocza a nam chłodnischi powětr pschinjesu. Jutsje pjatk błonczko 6,55 hodzin skhadza a so 4,32 hodzin khowa. Mězacki skhadza popołdnju 1,26 h. dźiw a khowa so rano 8,28 hodzin.

— **98. duchownа wjeczorna hudźba** njedźelu 5. nowembra wjecor w 6 hodź. w Pětrowskej zyrkwi. S tutej wjeczornej hudźbu zapocznje Horst Schneider zulus „starych mischterskich dźełow evangelskeje zerkwinskeje hudźby", pschi czimz wosada dowidzi, kak wulke tworiwowe schonosce w staroprotestantskej zyrkwinej hudźbje leza. Zyrkwinske sonaty za lubjenski orchester kaze collegium musicum, kiz je Horst Schneider załožił, a kiz je te stajom starych mischtrow hizom leta dołho dokładuje znaty. Njeje tomu nichtó, so na tutym starym wumělskim natwarcz. Programmy po 30 pj., za njezaslužerjow a schulerjow po 10 pj. su pschi zyrkwinych durjach dostacz.

—**Mikławschk w kusu ptomjenicznych wschich khudych duschow.** Hizo wczera, na zwjedzenju Wschich zwjatych, na pschedwjeczoru Wschich khudych duschow, frinkoljanch so mile a lajnotne barbne zwětleschka na rowach drohich zemrětych. Rozpudaiki Bożeho domu a zwětleschka we zwojej pschiwabnosci, tworjachu wiras najrjeschcheje jednosce, zjemjonju sachodnosce wscheho zemskeho. — Dzensa, na dnju wopomnjecza Wschech khudych duschow, njebudze na pohrjebnischczach katolskich khcheczijanow ani jeneje hórki, na kotrejz njeby plomjenicziko symbolo jako symbol lubosce a dopomnjecza na wjecznosc.

— S **mischczanskeho dźiwadła** so nam pische: We prěnim pschedstajenju Lessingowe klasiskeje wjeselohry „Minna z Barnhelm" schtwórtk, hraje knjezna Eleonora Schnerich hlownu rólu. Mimo teho we wulkich rólach skutkuja knjezne Erika Heinrichez a Franzika Hellmuth-Brám, knjeza Hans Werder, Alfred Borchert, Max Grundmann, Mano Holtei a Georges Pierre. Znjezemjenje leži w rukomaj wischtichcho hrajneho wjednika Alfreda Borcherta. Pjatk so „Minna z Barnhelm" prěni króc wotpjetuje. Sobotu popołonju je prěnje pschedstajenje za wjesne wobdarjerstwo: „Halenklein njemóže wacze za to". Tutón rjany tryjk so tez njedźelu wjecor hraje.

— **Wobtarujomne njedwore** sta so wczera popołdnju wokoło 1:5 hodźin na Nowosalskej dróhy pschi Standard-tankowarni. Němy schulski hólc, Heinz Richter, kiz tu na dróhy dźesche, njeschadźiwje sa cżežkim autom, kiz do mjesta jedżesche, dróhu pschebjeża, pschi czimz jeho i mašta pschijedżacy wosebowy auto zhrabnu a sobu wlecżesche. Powozny wjednik automobila hólca do měschczanskeje khorownje wjesy. Tam sobudachu, so bósche sebi hólc nosmi a kolena cżežko skamał.

— **Na Mužakowskej dróhy** wczera popołdnju wokoło 10 hodźin motorowy kolesaz tudomnu kolesejdom z jeseřeny a so jeje jewnorkuju, so wona padże, na sboku wobkhutuje njeschkodu.

— **Schokoladowa fabrika** „Kaja" je so tez lětsa na sunskej pomocy a druhich sbórkach wobdźelika. Darjene pjenjezy wuczinja nětko 25 000 hr. S tych so za 15 000 hr. tworowe lubjenje 65 000 paketow kakaowa, (pokpantowanych) NS-ludowemu tpomožerstwu tych mesnow pschepraka, w kotrychz ma tuta firma swoje pschedowarnje.

— **Mjasowe jitki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu 4. novembra 1933 rano wot 8 do 10 hodź. wotedawa so na cżisla 4951—5250 fyrre howjase mjaso, punt po 30 pj.

S **Cjeschowa.** (Antonowe njeswoże.) Wobzamjonone njeswoże sta so tu w nozy k mutorje. Jako korczmar knjes Ziega se Sbérjz po statuej dróhy z Budyschina pschijesche, sajedże dla pschenapinanja cżasow do dróhowego pschesrowa. Knjes Ziega so z rosbitkami schkleiżu khetro srela. Wjeschca schkoda nasta na wosu, kiz so skoro doczisla rosbi.

S **Bukez.** (Tsklanje jecharskeho wudyra w Bukezach.) Njedźiwajcy hubjeneho wjedra wotmeschtaj jecharskaj wudyraj sa Bukezy a wokolinu swoje prenje tklenje, sa kotrez mlodzi jecharjo wulki fajim pokasachu. Runjez nekotri tklenje zenje zanoje tklelby w rukomaj meli njejsu, bechu tola nekotre resultaty jara dobre. S dobrej podpjeru tklezowskeho towarstwa, so poradzi, mlodych tklezow z tklenej khonju wobkhadzecz nawuczicz.

S **Njeswarczidła.** (Němski tydzeń zokolnikow we Luzicy.) We wobluku zokolnikeho tydzenja (Falkenwoche) na kotrymz so zokolnizy z zukeje Němskeje wobdźelichu, wotmě tele dny prnja stazija za schkit ptaczkow krajneho towarstwa za schkit domjiny pola Nizeje Wizy zokolnje pruhowanje. Na pruhowanju wobdźelichu so schtyri jatschoby, mjes nimi tuty starzy jatschob (Habicht) „Meduza" mokerja Renza-Wallera z Düsseldorfa. Derje wuczene ptaki powadnychu po pschecju pruhowarjow kojelscha dźiwje karnike a jajazy.

S **Njeswarczidła.** (Skótne wiki.) Nowembrske skótne wiki běchu napadnje sčehle wopytane. Wone padźechu leżsa na dźeń Wschitkich zwjatych, khodła běchu wopytarjo wikow z katolskich stron nawostali. Na pschedań běsche



Marczina Lutherowy sjedź w Coburgu.

Na Lazarow hdźej Luther w lěcze 1530 sa cżas Augsburskeho sejma pschebywasche, wotměwa so tele dny jeho wjacor sjedź Marczina Lutheroweho swiaika. Tohdy

Bratr z města a bratr ze wsy

4] (Pokračowanje.)

Burski muž — a bě to wo prawdźe Dubinskeho bratr Dubin — wupschestrě ruzy a dźesche na hoscźow njedźiwajo z runej trocźelu na Dubinskeho: „Budź pozdrowjeny, Jurjo! Hlej, to sebi njejsy myslił, so so dźensa wohladamoj — ja sebi to wczera tez njemyslach — ale tu zedźachmy tak hromadze a pschindze mi tak na mysle, so zmoj hizo wobaj starai, a so masch jutsje narodny dźeń. A ja rjeknu, to dyrbjeli tebi tola nekajke wjeselje pschihotowacz — ale schto? A tu so dopomnich, so bychmy wschitzy tisto do mesta jeli. Hnydom sym saschahnuł, jedźechmy, so bo wscho kurjesche, a tu zimy je czełom a duschu!"

„Mamy z toho wulku radosczj!" hórczesche Skoczin, kaz by dyrbjał za zwojeho knjesa rěczecz.

Dubinski pak trěsesche zebi pót z wobliczа a stónczenje wotmołwi: „O, wjeselu so, wjeselu so jara —".

Tomu so bratr wusmja. „Dźi mi, ty błasnje! to so tola zamo rozumi, wschak so njejsmoj sa dźesacz let widzałoj. — Ale kóz zaprtowt! tu dźe je tez knjeni zwakowa — ale hdźe dha je moja holza Borbora? njeje znadź doma?"

Nětko hatle so Borbora dopomni, so by nana witała. Postupi taz na jehliczkach k njemu a rjekny: „Papa —".

Nan pak, taz by so strózał: „Schto? znadź njeje to —".

„Haj, to je Borbora, twoja dźowka", dźesche Dubinski.

Tu so bratr poczа dźiwacz. „Je to możno? Sawerno, ja myslach, so je to nekajka mamselka — tak je nahotowana." A dźesche so, so je nadobo nekak grubny. „Potajkim wopramdźe?" Tola sazo so dopomniwschi rjekny: „Bój ke mni, holza, zy pschezo moja dźowka, byrnjez by tez wjazy toho błasnistwa na zebi mětа." Witasche so z njej, kaz jeho jednora nanowa wutroba pohnuwasche, tola Borbora so tomu wobarasche. Tu so bratr Handrij roshněwa a sazwarł: „Schto dha to je, so so tak wobaracże, kaz bychcze ke mni njeschluscheli? — Hlej, Jurjo, tu pohladaj na moju jonu — a tu je hischcze nechtó, Jurjo! zwakowa! kak dha wam je? Tu je Marka, wascha dźowka! Widźicże, to njesesce zebi myslili, so budze tak rjana!"

Dubinskowa hłuboko dychnu: „Tale drasta" — wjazy njemóżesche prajicz.

„A schto, wschak njeczym ja nju tak wiele dal", trochtowaschе Handrij.

„Ale zu dha pósnizy, so sceze moju dźowku tak wuhotowali?" skorzesche Dubinskowa.

„O nè, tak pola naz zyke léto khodza", mènjesche Handrij.

„Ale braisje, kak dha so mohł —"

„Nó, kak dha ma so hotowacz? Sznadź kaz ta tule?" pokafowasche Handrij na Borborn. „Hahaha! ta by nam wschę krawy spłóchiła! A wschak je to nascha Dobra pózdźiwa drasta — Jurjo, Jurjo jeno njewupinaj nóz tak wusoko — dopomni so, so ke nasch nan —"

Dubinski so hrózi; so pak by jemu dorecżeł njedał, wobja jeho spěsznje z wobimaj rukomaj, kaz by z lubosću a z wjeselom hinak njemohł a rjeknu khetsle dołoj wótsje: „O braisje, ty zu mi wulke wjesele sczinił!"

„To sym zebi tez mysłił."

„Kak dołho chczesch tu pschebywacz?" praschesche so Dubinski.

„I nó, tři dny; wjes tym pschiwjesu mi zenu rukujcy złót," wotmołwi Handrij.

„O!" so khwu Dubinski. „Ach!" sałkorzi knjeni. Bratr so tomu dźiwasche. „Schto dha jeno tak stonasch?"

„Mje tak pola wutroby zabola, ale je hizo nimo — hdźe dha budżesch bydlicz?"

„Nó, pola tebje! Lenje zum w hoscźenzu wostajił, ale to so tola rozumi, so tebi tu kaibu njenaczinju, so bych druhdźe bydlił. Wschak ja tez wim, schto so zluscha, runjez bych jenoz z konjemi jeździł a wohu kupował. Ale wodaj, bratrje, a tez wy czescźena knjeni," wobroczi so do koła, „so smy tak wusche towarstwo mylili, ale bratrowskej lubosczi k woli wesoze jene wobzoło saudźeliczе."

Tu pschistupi Robert Wólschowski k njemu, da jemu ruku a rjekny: „Sawěsce, luby knjeze, wy ani njewěrisce, kak to w falschnym swěcze mile fajimu, hdyż so jemu tak prawje jednore njemiczene chcze wojsewi."

„Ja prje tomu dozyła njerozumju," wotmołwi Handrij, „ale so z dobreje wutroby rěczicze, to wam z wócka widźu. — Ale wélko, luby bratrje, so se swojej zonu trochu po mesnje roshladam, wona tu hischcze była njeje, a ja zam — sa te dźesacz let, so tu był njejsym —, je so tu wjele pschemeniło."

„Ah, derze, so dże", wodychny Dubinski; „klónczaje!"

Mjes tym so běchu tak rěczeli, bliżesche so wonka na hasze hudźba. „Ai, schto dha je to do muzikі?" dźiwasche so Handrijowa zona.

„Wójsko so z parady domoj wrócza", wotmołwi Dubinski a leżesce dźesche dale: „Njechcu traschi na nje pohladacz? Na druhej stronje nascheho doma je runje jara derje na hasu widzecz." S tym se Handrijowej zonje jadosej wubudźił, so bnydom poczа nuza zobu honicz.

„Dat, dźitaj, "radźesche Dubinski; „ja snjes tym tez zwojemu klazobnikej pschikasam, so by waju po mesze wodźił."

Handrij se tez hnydom jara spěchliwy, so by wojakow widźał. „Paj, Jana! A tu, Borbora, poj zobu, wschak njeszym tebje do'wo wjazu widźał." — Borbora drje so trochu pschewinjesche, tola nan wsa ju sa ruku, so by zobu schła.

Hdyż se Dubin je zónjkimaj woteschoł, wotdychny Dubinski trochu lózo, dopomniwschi so dźesche, na czasnik hladajo: „Knjeza, zwjeczerjej postajena hodźina je bliżi, proschu, so byschcze do podłanskich izbow, do sale abo do zahrody sajtupili."

(Pokračowanje zeźehuje.)

148 howjadow, 120 prošatow a 20 bekhakow. Howjada płaćachu 200—350 hriwnow, prošata 7—12 hr. a bekhi 30—50 hr. Wjchón tkót so słabje pschedawaschcy. Wschitko howjadowy so njepschecha.

S Mikowa. (Symska pomoz.) Hromadźenje k tydźenskej symskej pomozy je tež tuchu pola naš jara swjeżelace wuwołało. Horjnjej rjadowny nalchcje schule dźeschtaj po poruczniskej wuczerjowy dwaj dnjaj bérny zbérać. Na dźakadnje waschnje je knježi dwór někotre pola za to pschewostajił.

S Miłoraja. (Dźěło za njeschłužerjow.) Naschа gmejna je loni kał k hydlenju kupiła. Tuta kanja ma so někto we wobłuku programma za wobstaranje dźěła k wuživanju kamana sčežicy. To dyrbja njeschłužerjo z bliżschego wokolina wobstarać, wšón je hłownje za jenotliwych wobsedżerjow. Pjenjez maju so tak wuče hacz mózno je 4 wobsedniarjo won dźěłać.

S Niskeje. (Nowy schulski rada za Rósbórski wokrejs.) 1. novembra pschewoźmje do Niskeje pschesadźany schulski rada Kuzka z Trebnjiz, Rósbórski schuliski dohladowarjeli z tym, je hudźom w Niskej.

S Zahorjanja. (Sbérka za kwasku pomoz.) Sbérka za tu pomoz bě w měsnjazu oktobru spokojaza. Darilo so 98,85 hriwnow a nimo tych zyroka. Wyschekubleerift Adolf Grawenhorst je wjerschu dźelbu bérnow a uloka dorił. Bérny, kiž su schulske dźeći dobérale, su so pochwalnym wotdale. Pschi kładnosći kwětkowcho dnja, kotryż pschi wójnskich zawostajenych, su njedźelu 24,30 hr. nahromadźili. — Kermanschu budźenu 5. a 6. novembra zwjeżeći.

S Khójebuza. (Luboteżiska kruchtowa w parku.) Pschi hnitwoje namakachu w Rognizkim parku 33lětneho Rolanda Witta z Gubina a pschedawarku Charlottu Janicz z Gubina morwaju. Cżele bolchej do hłowy njelenej. S pschepytowanjom so dopokaza, so je Witt najprjedy swoju towarschku a potom sebje zamołwił. Wobaj bischcze pschi morwymaj namakachu. Se sawostajenych dźowu wuchodza, so staj njeschczomoze lubowcze dla do smjerce schej.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Se Sebnicy. (Samomordarstwo na żelesniskich kolijach.) W nozy k pjatkej je so 20lětny Herbert Uhlemann z Sebnicy w tunelu mjes Sebnicu a Schandawu cżelej jeżi bał. Pschicżiny k tutej srudnej krocżeli maju so a w njeschczomoznej khorosći pytacz.

S Nowego Města. (Hermank pod Kuchynu.) Herbert Jandenu njedźelu mjeschche jara hubjene wjedro. Wjele so dóschcżik kdadsche, na popołdnje pschinidże a hnuny wichor sakhadżesche. Snadna bésche so telko njo, so je so zyle rynki budowy sajmowuchu. Snadny wopokasa nam pónđelu rano budowne městno.

S Hainichena. (700-letny jubilej města.) W nocże budże město Hainichen swój 700-letny mésny jubilej swjeżeći. Wschitke pschihoty leża w rukach hłownego wubjerka, ja kotrehoż pschedsydu so redaktor Wolfgang Brandes pomjenowa.

Lejnizy. (W duchownym sacżenmjenju smjerć wuda.) Pschi kroćkim na Lubinskej hasy 24 w Polkwitz 72 lět starcu wumjeschkatku morwu namakachu. Staroby dźerjo cżujachu, so ja kurom wonja. Hdyž dorje owinehu hubjenja wocżuchu, widżachu, jo je wona uchowanym sacżenmjenju meble japalika. Lożo so pasa, ł cżimj sylny kar nasta. Stara žona so ł kurom hu.

S Dahlena. (W bowje so satepiło.) W kuzodnym enrodze padże w pschitomnosći macżerje léto stare a ł dźećazeho wosa do bowa wody, kiž pódła steje. Dźećo so satepi, prjedy hacz so njeschoja dohladaju.



wy wjednik .. nčmskostatnym jeziwenskim stawje.

Korla Vetter, trajny wjednik Kurhessenskeho burta, je so za wjednika 4. hłownego wotdźelenja němskostatneho jeziwjenskeho stawa pomjenował.

Swójbne powěsće

Swěrowani: Alfred Adam ł Charlottu rodź. Johnez Budyschinje. — Horst Lolat w Budyschinje ł Annu rodź. Hjerzy w Schorjelzu. — Dr. Hans Ahrens, diplomowy ing. a mješczanski rada ł Gertraudu rodź. ł Bomsdorf w Budyschinje. — Wjednich Engelhardt ł Eriku rodź. Hnjeleej we Łasu.

Zemrěli: Jan August Kosel w Budyschinje, 74 lět; pohrjebanje budże jutre pjatk pschip. w 1 hodź., wot Zarowanskeho domu na Hrodowskim mjeńcze cżo. 2. — Herbert Rother we Wojerezach, 8 lět; khowanje je dźensa schtwórtk. — Barbara Hwod. Haiplickowa w Běłej Wodze, 82 lět; khowanje budże jutre pjatk popołdnju w 4 hodź. wot pohrjebnischcza.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro za jutrischi pjatk:** Trochu pschecżelnische, tola khłodne wjedro.

* **W Shorjelzu je so na reformaziskim dnju 171 porow w Pětrowstej zyrkwi swěrowacz dało.**

* **W Barlinje je so wulke twarjenje wotpalilo, w kotrymž bésche 13 bydlarjow samóstnjenych.**

* **W Rauschej Pomorskej su poźlednje wichory wulku schkodu nacżinile. W Stolpje wichor hnuny dub powali, kiž wudowu po póstskim sariadniku saraju.**

* **W Potnóznym morju su tele dny cżežke wichory zahadżale. Nahazy dyrbjachu z kojenjom popschestacz.**

* **Blisko Etobona pola franzowskeje twierdżiny Belforta je letadło w kurjawje do hory storczilo. Dwaj wosobje so saraschichej a dwě so skanschichej.**

* **Powodżenje w Rumunskej je hebi 26 smjertnych woporow zadało.**

Směški

Sbéžk. Na drózy hara naša. Mužski na swoju žonu zwarjesche. Njewém cżehodła. Ale sawěcże mějesche wón wažnu pschicżinu. Stajnje ma mandżelski wažnu pschicżinu, hdyž na swoju zonu zwari.

Koło pschipoznuchanjow bě so wokoło wadżajeju zepłało. Pschezo wjazy ludźi so pschidruži. Kotryż na-

Reichstagswahl

Wahlkreis Illusion

Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei

(Hitlerbewegung)

Adolf Hitler

Rudolf Heß, Dr. Wilhelm Frick, Hermann Göring,

Dr. Joseph Goebbels, Ernst Röhm, R. Walther Darré,

Franz Seldte, Franz von Papen, Alfred Hugenberg.

Take dwórbiśch 12. novembra wolicj!

Tu wocżišchczimy wólbnu papjerku za wólby do němskeho žejma. Papjerka je ł beleje papjery. Do kolesta jadwy mjena nazionalsozialistiskeje němskeje dźělaczerskeje stronu dorbuch kschizik cżinicz, jako snamjo, so pschihłošujesch.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 2. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,747	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendželski punt	13,155	100 českosl. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša bésche wčera mérna a pomało wutorje malo pschemenjenja. Kenty akzijow swjeżicha na swojej wyschokosći wostachu. Wikt rentowych liścżkow bésche drje pschecżelne, tola wobkhod ja w tajkim kolmerje njeramni, kaž bésche so to wočakowało.

Barlinske żitowe wulkowki béchu wčera wobsežne. Rožka so hišcże pomérnje drje pschedawasche. Pschenica cżeschcho kupzow namaka, dokelž mišny jenaj telko kupuja, kelko móża we swojich składach khowacz. Wowsa a jeczmjeń mějeschtaj mérne, ale stajne wiki.

Wčera płaczeschce w Barlinje zentnar pschenicy: 8,85—9,15 (8,85—9,10) hr., rožki: 7,30 hacz 7,40 (7,10—7,35) hr., jeczmjenja, nalétnjeho: 8,65 hacz 9,50 hr., nałmjenkeho: 7,85—8,30 hr., wowsa: 6,90—7,15 (6,80—7,15) hr.

Nekotre płaczizny z Dolnjołużanskich wikow.

Kacżata płaczachu 2,50—4 hr., kury, stare 2,50—3,50 (3—5) hr., mlode 1,50—3,50 hr., hołuje 1—3 hr., husy, farschane (punt) 95 pj., kacżki, farschane 1 hr., kury, stare farschane 80—90 pj., kury, mlode, farschane 1—1,10 hr., karpy 90 pj., schczuki 1,20 hr., liny 1,30 hr., jabinka 5 hacz 35 pj., bérny, zentnar 2,80—3 (2,50—3) hr., bérny, punt 3—4 (3—5) pj., jeżina łobota 8—10 pj., zibla 8 hacz 10 pj., kóza 10—50 pj., sołotej 5—8 pj., kał, bjeły 6—8 pj., rybjenc 6—8 pj., hnjedźuja 15—30 pj., pětrschilka 10—12 pj., tawaršik 60—80 pj., butra 1,50 hacz 1,64 hr., jejo 12—14 (11—13) pj.

Płaczizny w winkach su płaczizny podjeschich wikow; hdyž pak zane nahromadnjenc wotbu, so njepschepokaznichu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	1. 11.	31. 10.		1. 11	31. 10
Pšenica	—	—	bany	17,0-18,0	17,0-18,5
rožka	—	—	wcka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jeczmjeń	157-166	157-166	žołte łupiny	—	—
wowsa	138-143	137-143	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa, wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,0-26,0	lany wosušk	12,00	11,90
ržana muka	20,9-21,9	20,7-21,7	such. truhanč.	10,-10,1	10,1-10,2
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	bérnj. kruški	13,4-13,5	13,4-13,5
žane „	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	ržana słoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hrósch, Viktor.	40,0-45,0	43,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 177 180 182

Płaćizna za rožku za wupłodźerja 142 145 147

Za wobsah zamołwity: A. Dušman w Budyšinje.



Pohrjebowanje prénieje khłužbneje hěty němskeje hórskeje straže pschi horje Zugspitze.

W bayerskich horach je so z dobrowólnych darow hobustawow dźełoweje khłužby prénja khłužbna hěta němskeje hórskeje straže pohrjebziła. Hěta khłuži jako wukhowańca za njeschczomoznych alpinistow a budże psches zyle léto wotewrjena. Sobuskutkowy němskeje hórskeje straže swoje cżežke a strachne zastoinitwo darmo wukonjeja.

pohlɛd pichńódźechu, ło na palzaj stupiwši dołhu schiju cźinjachu.

Nadobo jedyn ſ najdale ſteiazych ſawołaſ: „Wěſiſcho ſwarićź — my tu wonka niczo niewjeſchimy!"

Stajnje pſchemėrnje. Wona: „Mi ło pajnje ſrodeba, hdyż cźłowiek ſ cźornymi włoſami cźorny web ef nošy, a knjes ſ brunymi włoſami brunu wobleſ!" — Wón: „Tak, a ſchto dyrbia ło plėchaczjo wobleſ?"

Hamtske woziewjenje z Budyšina

Die Ausgabe der Stammabſchnitte mit 6 Bezugsſcheinen für Haushaltmargarine und einem Reichsverbilligungsſchein für Speiſefette für die Monate November und Dezember findet im Landhaus, Schloſſpl. 10, Erdgeſchoß ſtatt:

1. **Für Invalidenrentner u. Invalidenwitwenrentner:** Buchſtaben A—L Montag, den 6. 11. 8—11.30 Uhr. Buchſtaben M—Z Dienstag, den 7. 11. 8—11.30 „
2. **Für Invalidenrentenrentner, Unfallrentner u. Empfänger von Renten der Angeſtellten- und der Knappſchaftlichen Penſionsverſicherung** und
3. a) **für Empfänger von Versorgsrenten nach dem Anleiheablöſungsgeſetz,**
   b) **für Perſonen, deren Lohn- und ſonſtige Einkommen den Richtſatz der öffentlichen Fürſorge nicht weſentlich überſteigt,**
   c) **für kinderreiche Familien mit vier (bei Witwen mit drei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern,**
   d) **für Anſtalten der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen geſchloſſener Fürſorge untergebrachten Perſonen,**
   e) **für Anſtalten und Einrichtungen der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürſorge Minderbemittelte beköſtigen:**

Mittwoch, den 8. 11. 8—10 Uhr.

Vorausſetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsſcheines iſt, daß die beſtehenden Beſtimmungen erfüllt ſind, insbeſondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Vorausſetzung für die Gruppeneinteilung nach 1, 2 und 3 gegeben iſt, erhalten den Reichsverbilligungsſchein nur einmal.

Die Ausgabe der Fettkarten erfolgt:

zu 1 und 2 nur gegen Vorzeigen der Poſtausweiskarte und des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes,

zu 3 nur gegen Vorzeigen des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes, Einkommennachweiſes, Familienbuches und Belegungsſtärkennachweiſes.

Für die Empfänger von Verſorgungsgebührniſſen nach dem Reichsverſorgungsgeſetz und ihre Zuſchlagsempfänger werden die Reichsverbilligungsſcheine am **Mittwoch, den 8. Nov. von 10—12 Uhr** im Landhaus, Schloſſtr. 10, Erdgeſchoß, ausgegeben. Die gelben Ausweiskarten für die Zuſatzrenten ſind unbedingt mitzubringen.

Nachdem die Entſchuldung durchgeführt worden iſt, werden hiermit die nachſtehenden Sicherungsverfahren wieder aufgehoben:

Landwirt Franz Bruno Wenzel, Bautzen-Seidau Nr. 237 (am 20. 10. ds. Jhs.).

Gutsbeſitzer Johann Richard Mörbe, Temnitz Nr. 1 (am 21. 10. ds. Jhs.).

Dresden, am 21. Oktober 1933.

Die Landſtelle.

Am Sonnabend, den 4. November 1933 vormittags ½10 Uhr werden beim Finanzamt Bautzen, Schaufſtraße 17, öffentlich meiſtbietend verſteigert:

Verſchiedene Kleidungs- und Wäſcheſtücke, Damenſchuhe, 1 gebr. Nähmaſchine, 2 gebr. Fahrräder, 1 gebr. Motorrad, 2 Damenarmbanduhren, 1 Herren-, 3 Wand-, 1 Tiſch-, 1 Standuhr, gebr. Fleiſchereiinventar, 2 Bullan-Benzinſparer, 2 Scheinwerferſcheinwerfer, 1 Schreibmaſchine (Mignon), 3 Kinderbadewannen, 1 Waſchherd (Mundus), verſchiedene elektr. Lampen, 1 kleiner Poſten Zigarren, verſchiedene Haushaltungsgegenſtände.

Finanzamt Bautzen.

Nachdem die Entſchuldung durchgeführt worden iſt, werden nachſtehende Sicherungsverfahren hiermit wieder aufgehoben:

Gutsbeſitzer Paul Schattel, Renkirch (am 18. 10. ds. Jhs.).

Landwirt Robert Pietſch, Großdrebnitz (am 24. 10. ds. Jhs.).

Dresden, am 24. Oktober 1933.

Die Landſtelle.



Paul Painlevé,
kiż běšche ſchtyri króć franzowſki miniſterſki Preſident a wuſnamny mathematikar, je 70 lět ſtary na nahlu ſlabosć wutrobы wumrěł. Wón běšche tež prěni Franzowſa, kiż jako ſudnjer ſ Ekładom leżeſche.

Jězdny plan póstowych autobusow z Budyšina do Minakała

wot 8. oktobra 1933

2	4	6	8	Tarif-km	Autobusowa jězba	1	3	5	7
6.30	So 11.52	13.20	19.11	—	z Budyšina, dwórniſchcźa	7.45	11.35	So 14.19	18.38
6.42	11.53	13.31	19.12	1	„ pósty	7.41	11.30	14.07	18.36
6.44	12.05	13.35	19.14	1	„ Žitn. wikow	7.39	11.26	14.04	18.34
6.46	12.13	13.36	19.16	1	„ Drjew. wik.	7.36	11.23	14.01	18.31
6.48	12.05	13.38	19.18	3	„ pohrjebn.	7.33	11.20	13.58	18.29
6.50	12.17	13.42	19.20	4	Bórka, hoſcźenca	7.30	11.17	13.56	18.27
6.54	12.21	13.33	19.24	6	dróhi do Dobrošec †	7.25	11.12	13.52	18.22
6.57	12.16	13.38	19.29	8	Dejnoje Hórki	7.22	11.09	13.47	18.19
6.58	12.21	13.44	19.35	9	Jośic	7.15	11.02	13.42	18.12
6.59	12.25	13.48	19.39	11	Khwaćic	7.11	10.58	13.38	18.08
7.03	12.29	13.52	19.43	12	puća d. Mal. Dubrawy †	7.07	10.53	13.34	18.04
7.10	12.35	13.57	19.50	13	Wulkeje Dubraw	7.03	10.52	13.30	18.00
7.15	—	14.04	19.55	15	puća d. Adolfsk. Hóty †	6.55	10.45	—	—
7.20	—	14.07	20.00	16	Khrósta	6.53	0.43	—	17.47
7.25	—	14.10	20.05	18	Łomska, pósty	6.49	10.40	—	17.40
7.30	—	14.15	20.10	19	puća do Drobow †	6.44	10.35	—	17.35
7.35	So —	14.20	20.15	21	do Minakała, pósty	6.40	10.30	So —	17.30

† Zastanje po potrjebje. S: Jenož njedźelu So: Jenož sobotu

Wobkedźbujće prošu dokładnje moje

hermanske płaćizny

w kupnym domje

Max Herde

w Budyšinje na Kamjentnej hasy

Barchent, swěty mustrowany, za spańske wobleki		0.39
barchent za jaki, lěpši poražak		0.39
popelina, wosebe za žonsku drastu, lěpši poražak		0.60
drastowa tkanina, kašćikata, poražak		0.60
bluzowe tkaniny, rjane smuhate		0.90
płóćiwy somot, wosebita składnosć		0.79
marokain, 98/100 cm šěroki, składnosć		1.25
kopřiwina za kołe, sylns twora	wot	0.19
płat za košle, 80 cm šěroki, składnosć	wot	0.29
barchent za kołe, pisany, spodźiwnje tunjo		0.29
barchent za košle, běły, spodźiwnje tunjo		0.39
flanel, sylna twora	jenož	0.49
barchent za ložowe płachty, 130 cm šěroki,	jenož	0.49
mužace košle z kopřiwiny, składnosć		1.35
mužace barchentowe košle, pisane	jenož	1.35
mužace barchentowe košle, běłe	jenož	1.95
mužace košle za swjatok tydženja, poražak		1.95
mužace zwjeršne košle, běłe, spodźiwnje tunjo		1.95
mužace spódnje kholowy, wšitke wulkosće	wot	0.95

Ložowe šaty, spodźiwnje tunjo

ložowe počehnjenje, z kopř., šite, za spód. posleśca	1.75
ložowe počehnjenje, z kopř., šite, jara tunjo	1.95
ložowe počehnjenje, pisane, šite, jara tunjo	2.50
ložowe počehnjenje, ze smuhateho płata, jara tunjo	2.95
ložowe počehnjenje, damast. šite, jara tunjo	3.95
wupjerk, za spódnje posleśco, šity, jara tunjo	5.95
wupjerk, za zwjerśne posleśco, wobrubj. a huste	wot 6.95
hłowaki, z kopřiwiny, šite, poražak	0.50
hłowaki, běłe, šite, poražak	0.59
hłowaki, ze smuhateho płata, šite	0.69
hłowaki, pisane, šite, poražak	0.75
hłowaki, ze smulateho płata, poražak	0.75
hłowaki, damast, šite, poražak	0.95
ložowe płachty, z kopřiwiny, lěpša składnosć	0.95
ložowe płachty, z barchenta, wosebita dźełba	0.95
ložowe płachty, strowotniske, 220 cm dołhe	1.75
přikrywy na komody, z francami, jara tunjo	0.95
přikrywy na sofy, z francami, tunjo	1.50
přikrywy na šesłonje, składnosć	2.95

šlynjky za [illegible] **y**	poražak	0.10
mufki, čista wolma, składnosć		0.19
dźěcace šlynjky, podšite, we wšitkich wulkosćach		0.35
žonjace šlynjky, z Bemberg židy, wos. składnosć		0.95
tofle, wšitke wulkosce, spodźiwnje tunjo		0.50
tofle z plüša a gumijowej pódušu, tunjo		0.95
tofle z lilca, wšitke wulkosće, poražak		0.95
buncle, wosebita składnosć		1.95
spódnje kholowy, normalne, za dźěci, wšitke wulk.		0.95
žonjace nohajcy, čorne, bałmjane		0.49
žonjace nohajcy, čista wolma, čorne		0.50
žonjace nohajcy, z bukle a židy, poražak		0.95
mužace soki, bałmjane, reklamowa płaćizna		0.29
mužace soki, čiste wjelbłudowe kosmy, tunjo		0.95
pjaśowe rukajcy, poražak	jenož	0.50
předkołki, čista wolma za mužow		0.95
hołcace šórcuchi, wšitke wulkosće	jenož	0.95
žonjace šórcuchi, Wienske formy	jenož	0.95
žonjace šórcuchi, k wobwiću, wšitke wulk.	jenož	1.95
hołcace pullovry, z dołhimi rukami, składnosć		0.95
hołcace pullovry, reklamowa płaćizna	wot	0.95
žonjace pullovry, dołhej rucy, rekl. płaćizna		1.50
mužace pullovry, wosebita dźełba	wot	1.95
mužace jaki z trikota, wšitke wulkosće	jenož	1.95
žonjace nócne jaki, spodźiwnje tunjo	wot	0.95
žonjace košle z paskom, spodźiwnje tunjo	wot	0.50
žonjace košle z barchenta, z wušiwanjom		0.95
ložowe počehnjenje, za dwě wos., šite ze smuh. płat, njebeł.		2.95
ložowe počehnjenje, za dwě wosobje, šite, pisane		3.95
ložowe počehnjenje, za dwě wos., šite, ze smuh płata		3.95
ložowe počehnjenje, za dwě wosobje, šite, damast		4.95

mantlowe tkaniny, 130 cm čista wolma 2.50	**drastowe tkaniny,** 130 cm čista wolma 2.50

Čisto-křesćanske předewzaće

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihaŕni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

410 jězdn. kołow

hižo lětsa předach. Mój wulki wobrót dopokazuje, zo też Wy jara přiwótne pola mje kupujeće. Přez 350 jězdnych kołow znamkow kaž Brennabor, Diamant, Göricke, Anker, Janko, Opel, Schladitz namakaće pola mje na składze. Najdźe je trajace rukowanje. Wotpłačowanje dowolene.

Wulki skład narunańskich dźěłow. Tehodła wuporjedźenja najspěšniśo winwjedu. Wobkedźbuje mojej wukładnej wokno na Horneńſkej hasy čo. 18.

J. Schiebank, na Mužakowskej drózy 4

Transport rjanych wynoſowańskich



kruwow a jałojcow

je tunjo na předań a k zaměnjenju

Wettiner Hof

w Budyšinje

Předźenowe linolejowe **tepichi**

tkaniny za běhače, předioły, wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Měšćanske dźiwadło

Stwórtk 2. novembra w 20 hodź.

Minna z Barnhelm

Wjeſelohra w 5 jednanjach.

Pjatk 3. novembra w 20 hodź.

Minna z Barnhelm

Wjeſelohra w 5 jednanjach.

Sobotu 4. novemb. w 16.50 hodź.

Prěnje předstajenje za wjesne wobydlerſtwo.

Hasenklein njemóže nič za to

Wječor dla přihotowanjahry „Schlageter" zamknjene!

Njedźelu 5. novbr. w 19.30 hodź

Hasenklein njemóže nič za to

Jenož **30 pf**

płaća ½ **punta** tutych woprawdźe dobrych pralinow a plackow: kokosowe truški ze šokoladu, palene mandle, dźiwadłowe měšenje abo wosebje za zymny počas — eukalyptowe placki, anisowe placki a měšenje pře kašel. Pospytajće raz, njebudźeće to wobžarować.

Kaja Schokoladenfabrik

Předawarjo: w Budyšinje na Kamjentnej hasy 19a, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej drózy 20, w Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, wótk Torhošca.

Dźěćace kolesa

we wšěch wulkosćach na tunjo

Jan Schleback

na Mužakowskej drózy 4

Kupuju stajnje **kozy krězu**

Dopisnica dosaha. Přińdu knyź.

Paul Lähner w Kamjencu

Herggäßchen čo 1

Meble

a polstrowane twory

poruča po na nižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Róžowej hasy 15 :: Sym Serb!

Harfa

za dźěćikemšenja

je za 20 pj. dostać w

Smolerjec knihaŕni

w Serbskim Domje

Dźěłbu

dynamow

za jězdne kola 6 voltowskich jenož **4.95** hr.

J. Schiebank

na Mužakowskej drózy 4

Nowočasne žerdki za gardiny

připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólozy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Přiloha k čislu 252

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 2. novembra 1933

Nazymska zhromadźizna Domowiny

Pśichi pomérnje dobrym wobdźélenju sastupjerjow serbskich towarstwow wotmé Domowina reformaśiski kwalifikěrt popołdnju wot 3 hodźin w Žurli Serbskeho Domu swoju létušnu nazymsku zhromadźiznu. W inaminju Hórnikoweho léta létża serbske narodne dźeło leśi. To pśichipowědaśe wopytowarjam zhromadźizny je cas njeboh Michała Hórnika, kiž z jewiśća do sale ihladowaśe, dźěkarjerjow w serbskej narodnej winiźy k pśiwjednosći a krutemu rozsudźenemu skutkowanju za Serbstwo napominaśe. Pśichedźenca, knjes farar Kychjan-Klukschanki, zhromadźiznu wotewri a nawjedowaśe. K sawdej saklinca nasha narodna hymna „Rjana Łužiza".

Na to pśichedźenca z zyleje wutroby pśichitomnych powita a na to pokasa, so dźeło w serbskej winiźy nicgo lochko njeje. Někotiž drje skutkuja, někotrezkuli towarstwo deje dréma, druhe pak sajo pilnje dźěła. Njetrjebamy so bojeś, ja nasche ludźiwo skutkowaś, dokelž je so nam jewiśiło, so to žnjemy. Tohodla pśichedźenca napominaśe, so by so w pschichodze w serbskim kraju bjes bojosće spiwało, cełko zwuczowało a bjesadowało. Mamy so wobsebje starać wo serbsku wuczbu w schulach a na pazerjach a z tym w zyrkwjach. Nasche nadawki su drje cełke, tolu niz bjes wuhlada. Zhromadźenje nasche nóz nejceło dokonja. S naschim prózowanjom zwoje ludźiwo hajimy a z tym nasch lud sakorjenimy do domizn a nata. Tuž žebi pschedźenca pschesiche, so by dale žełko placiło: „Kraj serbski, domowina moja, ty sy mój raj tu na semi." Naschim serbskim towarstwam pschejeśe, so bychu so bórzo shrabale. Sastupjerjo towarstwow maju so wobhladowaś a sastupjerjow serbskeho luda, kotrež su wot dowérjenja serbskeho luda njeseni. Knjes pschedźenca powita wobsebje pschitomnosćerja knjesa wuczerja a kommisara za serbstwo kulturu Nejdona a jemu hnydom złowo k jeho wulzu sajimawym a jasny smér dawazemu rozłoženju pschesoda:

„Domowina wčera a dźensa"

Tute złowa zjachu nad pschedniošckom k. wuczerja Nejdona. Najrjedy wón z wojich pschipošluchariow na dźeńšnišchi cźaj pokasa, w kotrymž smy zywi. Cźorne mócsele so jasno shubjuja a złónczne pruhi nadźiju do pschichoda shudźa. Schto pak widźa? Shladuja na serbsku lenjosć, pasiwnosć. Estónczne pruhi so jara dźiwaja nad pomérami. Pówdźe-li po starym serbskim waschnju dale, budźe sa 10 lét kónz. Njepówdźe pak po starym serbskim waschnju, pówdźe po nowym. Serbska rewoluzija so japoczźina. Stejimy w rozsudźazym cźasu. Chcemy dale žiworicą? Abo chcemy zywi byś? Chcemy so tež złónczne do rjada stupiś za narodny skutk. Stat dyrbi rosumiś, so kóżdy Serb słuscha do serbskeje Łužiza, dokelž žaneho njemóžemy parowaś. Tu spominasche pschednioschi na pschejźdźenje serbskeho wuczerja do Němcow hakle sandźeny tydźeń.

Serbski wósud leži po tuteje śežeršćiwownym wojenjesu w naschich rukach. Serbja sami maju wo swojim pschichodze rosudźowaś. A serbski pschichod leži jenicźe w rukach serbskich towarstwow. Tu pschednioschi rajne rjekny, so tak, kaž nétkle dale njepówdźe, pak budźemy zywi, pak niz. Pschednioschi pak njeje za sprjedźiwjenc. Wón najpomni maku horstku, kotraž so bóli, do kotrejež słuschcja Hórnik, Muka, Krawa, Miczas a druzy. Na druhej stronje steji intelligenza a daloke worschta serbskeho luda, kiž jich słutki kritisuja. Nichtó je z wuzeje inteligenzy po pschednioscherjowych złowach njeje wjace wołał kritisowaś, doniž so sam njeje do serbskeho dźela sapschahnył.

Hinak dyrbimy dźěłaś, ale kak? Hdaj je pucź? We rosćišćazym wokomiku chcemy zebi wschitko derje pschemyślił. Pschednioschi hnydom někotre myslicźi poda: Najrjedy pschesadźi swojich z napjatosćin poćtuchanych pschipošluchariow do serbskeje sandźenosće, wosebje do zawisnow naschich serbskich towarstwow. Psched nimale 100 létami njebésche w Sserbach serbskich towarstwow, lebdy jich też njebésche trjeba; knjezejske wjesne hromadne zjiwenje bjes wuzicheho swjasanja a bésche wschitko serbske. Bésche to rysy serbska sozialitilka doła pola serbskeho luda. Sserbitwo sname na zebi so lebdy z tradiziju a bjes serbskeho wědomja dźerzesche. W samknym zaju pokasuja so sapocatki industrializma, techniki a individualizma. Wot nétka wuwoja so

[illegible] bjerjemeśe za samér zjiwenja. K tomu so trenza pschidruzi, rjadowanje luda do wschelakich w. Wjesne hromadne zjiwenje, kiž bésche prjedy wjetschim pśiwarjom ludstwa, so słubi

[illegible] źida doba ma lépschiny a schpatne strony. S nowej stanoch w Sserbach mużoju, wjednazy. To je so, kiž so jewi, w jadosenju serbskich towarstwow. Z běchu a su pśiwarjo ludoweje kultury. Tola zaschoze dawno njeje dozdaty. Pschednioschef pokasa na dwoje, ja pschichod ninto méry wažne: 1. Ssmy towarstwach zwuczu prózowali? 2. Ssmy tuto khutźelo wotmełowali w jimiźach a zabyli, so je za lud. Sserbja wopytowachu swjedźenje dla zajenja. Samsejchta, kiž so wobznawachu, njejźu pschinjeśe, dokelž smy zabyli, pódu pschihotowaś.

[illegible] ichi tutej złladnosći pschednioscherjej na nowaj puczej. Zyła wosada dyrbi w serbskim towarstwje byś, dokem je wulpeh inešćeny. W jadne méle so serbske popołdnja z darmotnym sastupom jarjadowaś. Dźeńża je zyle druha reklama trébna, hacź dotal.

Dokelž so po pschednioschowarjowych złowach schpatna serbska intelligenza dźěła njepschima, padnje wjednistwo jenicźy na ramjenja wschednych ludźi se wězy. Sserbite towarstwa w naschim cźasu nawjedowaś, žada telko wułtojnosće, wuschitnosće a sdźełanosće, so je to wěz intelligenzy. Jeli tuta to nochze, mamy wschednych wjednikow naschich towarstwow k taźemu wjednistwu wukubłaś. Sa zupy dyrbi so k tomu wuhubłaś kursus po nowocźasnym waschnju na wšach sarjadowaś. So so to stanje, sa to pschednioscher rukuje.

Sso k pichitomnosći wobrecźo, k. wuczeŕ Nejdo na cźaj wulkeje nimśteje rewolucije pokasa, w kotrymž smy zywi. Wušłěhny, so su Serbja dobri némcźi stacźenjo byśi a su wjele za nimśti stat woprowali. Sserbski lud je tutu revolucźiju witał. Pschi denźnischim prózowanju sa wótzny kraj, kiž do wschich worschtow też naschego luda pschima, dyrbi stacź prózowanje sa naschu wěz. Pjatemy 100 lét dołho sa serbskim wjednikom. Tuta sahada, kiž druhdźe pśady njeje, dyrbi też do serbskeho zywjenja sasupiś. Tuto wjednistwo ma też z jenicźim jednaczelom wela wschnoscźow byś. Domowina ma so na tak schéroki satlad stajiś, so śmeje dohlad nade wschittimi serbskimi prózowanjemi.

Njepóndźe bjes wopornow. Wschitko leži na naschich ramjenjach. Pomha so jenoź tomu, kiž so sam prósuje. Njepóndźe też bjes wschelakich technistich pschiprawow. Pschednioscher napominaśe, so bychu Sserbja stónczne jako Sserbja też nasionalsozialistojo byli sa nasche serbske ludźiwo. Stónczne napominaśe wschitkich, so bychu so do rjadow sestupali a do nowcho cźasa trocźili z njepowalnej trutej wolu a serbskej wutrobu. Hdyż smiemy tyhaś serbskich prózowarjow, potom njebudźe strach za nasch pschichod. Pschednioscherjowe złowa wutlinczachu do pschecźa, so by byl zywy nasch khromadny wótzny kraj a wosebje nasch serbski lud.

Mózny pschitkeśt pschitomnych bésche se sprawnym depokazom, tak bésche pschednioscher k wutrobam rěcźał a tak běchu jeho złowa tam hluboki wothłoś namakale. To pschedźenca we złowich dźalnych złowach hischcze wobsebje wupraji.

Pschi rosmolwje wo tutym pschednioschku mnohy pschitomni k wězy rěcźachu. Wupraji so myśl, so je nasche Sserbstwo dar Boži a mamy zwjazy nadawk, zebi jo dźerzeć a pśitowaś. Tu maju też wosebje duchowni a wuczerjo wulki nadawk dopjelniś. S młodeje serbskeje strony so pschednioschkej k. wuczerja Nejdona dopołnje pschikłokowasche. Pschesche wschém pokasowaśe so wola, tomu wobaraś, so by lěnjošcź nasche Sserbstwoj nicźiła, dokelž smy sami jamołwicźi za naschu ludźiwo. W běhu rosrěcźowanja narěkny so też naležnosć pschesadźowanja serbskich wuczerjow a so zadasche, so dyrbjale so stónczuje mjena tych mjenowarj, kotrychž maju za jawjednikow a pschecradnikow. Schtož pschesadźowanje serbskich wuczerjow na némcke schule naštupa, wotpókła so resoluzija na jaśśe staśne knjeźerstwo, kotrejež wobšah je sćehowaju:

„Na dźeńšnischej zhromadźiznje pschitomni sastupjerjo wschitkich serbskich kulturnych towarstwow so najwótrischo hórsche pschesćiwo pschesadźenju wobluźenych a wulstoinych serbskich wuczerjow do cźistonémskich rěcźnych krajinow. Pschi katastrofalnym njedostatku wuczerskich mozow, kiž su serbskeje rěcze mózni, njepschejerja jenoź serbske dźeći njenarunajom na schkodu, ale tute naprawy schkodźa znjemu serbskemu ludźiwu hłuboko; pschetoż woprawdźe wulstoni serbskich wuczerjo su wonka na wšach też najwuspěschnischi nošcherjo a spěchowarjo serbskeho ludźiwa.

Prošymy a žadamy, so so tutym wuczerskim mozam borzo możnoj da, so do domizny wrócźiś. Tajke pschesadźowanja serbskich wuczerjow do némckele rěcźneje krajiny a némckich wuczerjow na serbske schule njesmješe so na jane waschnje z wosjewjenjom statneho knježerstwa.

Telegramm na němskeho kanclera

Na to so namjetowasche, so by so, schtoż pokletnje podawki w Sserbach naštupa, Domowina hnydom na němskeho kanclera Adolfa Hitlera wobrecźiła. Hłischcze je z khromadźiznje so sćehowaju telegramm sestaja:

„Knjezej němskemu kanclerej Adolfej Hitlerej w Barlinje.

Sastupjerjo serbskich kulturnych towarstwow jako nošcherjo serbskeho ludźiwa steja kaž dotal, tak też 12. nowembra w njepowalnej zwérze se swojim knjezom swojeho němskeho wótznego kraja.

Djakujemy so naschemu wjednikej podwólnje sa pschipósłace naschich kulturnych prózowanjow a prožymy dale wo schtit, wosebje pak wo dosrjadowanje a wospjetne zrušowanje naprawow delnich mjetnosćerjow pschećiwo sastupjerjam serbskeho kulturneho hibanja.

Domowina, naczolny zwjazk serbskich towarstwow w Budyschinje."

Potom so namjetowasche, so by knjes Nejdo nowosarjadowanje Domowiny pschihotował. Tutón namjet so jenohłósnje podpjerasche. Knjes Nejdo tuto dźeło pod mózným pschikłeskom pschitomnych pschija a so sa tutu dowéru dźakujo wupraji wjesele, so so jemu organisowanje Domowiny pschepoda. Wón nochze nic pratiś, a cźim wjacy ludźi ma sady so, z cźim wjetschim dorafom móže Sserbitwo pola wschitkich sastupowarjow. Wón chze jebi pytaś ludźi z luda se strowym rosumom. Ma pjeza programm Domowiny a wón chze z wschitkich jednaś, hacź forum a programm pschipósłaja. Hischcze do hód na generalnej khromadźiznje chze wobsahy pschedstajiś. Wšeso hišo na to pokasa, so serbskim towarstwam wjele noweho dźěła nastanje.

*

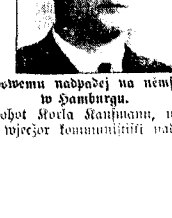
Wo posmiertnym zawěsćenju

W druhim dnju dnjoweho porjada pschepoda knjes pschedźenca złowa knjeseje direktorej Lantschej z Drježdźan, sastupjerjej najwjetscheje němskeje sawěsćenskeje Allianz. Réćnik poka'a we swojim króśkim a zajmym pschednioschku na wažnosć posmiertneho sawěsćenja, na brachi jenotlinych pokładnjow a zyłkow, kiž tute jako „Amlegeklase" wjedu. Zenje njeje pokładnja zywjenjothmana, hdyż njeśeji jadny njeje wulka liczba sawěsćenych, staj ny pschikrošk bobustawstwa, wosebje młodeho. Tajle towarstwowe pokładnje cźerpja stajnje na sestarjenju zabustawstwa, njedowarje, hyrjej bóli nanajlépje wodźene, njewotpowědaju pak też sakonistim poitajenjam knjeźerstwa. Byrnjej by so sond tworił, njemóże zenje tak wulki byś, so by sawěsćenjske prawa zabustawow schkitał. To samóże jenicźay wulka sawěsćenja z hobrsej liczbu sawěsćenych a hobrstim kapitalom, rośćazym pśches stajne pschiwabne dźeło. Réćnik poda wobliczenja, kelko ma žo na sawěsćenju płacźici w kósbej starobje a telko lépschinow so sawěsćenym potom poda. Wosebje skhwali, so je posmiertna pokładnja Zupy „Jan Arnoscht Smoler" pschisrupiła sawěsćerni Allianz a tak schkita wschech sawěsćenych naśtépje. Sawěsćerja je so wjasała na wustawki serbskeje pokładnje a je też tak wotpowědowała samérej pokładnje, so by była z wjadnom mjes towarstwom a sawěsćenymi z lépschemu luda a kulturneho prózowanja. Doščonćnje réćesche hischcze wo snutskownym sarjadowanju sawěsćerskje Allianz, wo jeje krutnym finanzowym sałkadze a doporucźesche, so by zwjaz sćehował idealnemu dźěłu Posmiertneje pokładnje Zupy Smoler a poskicił tak też materielnu lépschinu zwjesemu po tržazach liczajemu zobustawiśwu. W źledowajej debarze knjes direktor Lentich kaž też drubi knjes z jasnymi wotmołwami złužachu. Knjes pschedźenca Domowiny dźakowasche so ze réćnikej za powucźajo pschednioschk, kak też pośłucharjo z mózným pschiklěskom. Pschedbydnizwu so doporucźi, dale jednacz w tutym smyśle, k lépschemu zwjasta.

*

Shromadźizna so nimale hacź do 8 hodźin wjeczor cźehnjesche. Wjele cźasa zadasche zebi rosporninanje jednotlinych Sserbskich Nowin z dźeńšnischim sserbskim pomérom. Wschelakeju réćnizu zebi swérchu wam porokowacź, wo kotrychž njebédu dopołnje powucźeni. Hacź runjez so je z wjele redakcije rosjasnjenja podachu, w khromadźiznje wésce napschecźiwne a irrazionalne njesłuschcźo pschewahu wobkhowa. Sserbske Nowiny widźa dźeńża w tym swój najwjetschi nadawk, so by so serbskemu ludźi dosała serbšći dźenił sakhowa. Schtoż je wobliczka pschitomnych pschi jenotlinych réćach wobkedźowaś, może zebi wo tym zwoje samózne ménjenje wutworiś, hacź běsche pschihłosowanje powschitkowne. So Sserbske Nowiny dźenża w serbskim ludźe hibanje polnu sepjeru maju, so też z tym dopokasuje, so so liczba jich cytarjow njeje nic jenoź sdźerzała, ale so jasno pschibéracź pócźuje.

Pschi wschelcźinach so ja hódne porjeńschenje Kozoroweho ponnita w Sakonju 50 hr. pschipomnju Domowiny pschichwali. S Rałecźanskeje wošady skorjesche so na tamniske poméry, schtoż serbsku wuczbu nastupa. Sajo dźěłu rosmołwu wužada zebi namjet, so by so sastupjerjej Sserbowitwa pschi wosjewjenju stejiśeja wyschnoscźe wo serbskim ludźe rešolucija sapodała, we kotrejž Domowina swoje myśle wo serbskich prózowanjach wupraji. Na to pschedźenca z dźakunymi złowami khromadźiznu słónczi a z prénjej schtuczku spéwa „Hischcze Sserbstwo nješchybjeje" tuta wuzmnicza.



K bombowemu nadpadej na némskeho bohata w Hamburgu.

Némski bohot Korla Kaufmann, na kotrejž běchu zebi wutworu wjecjor kommunistiski nadpad wotmyślili.

Na Wšěch khudych dušow

Luby přećelo, sy hižo čorny płašć na marach we cyrkwi wohladał? Sy hižo na kěrchowje pobył? Po wjeselym swjedženju Wšěch swjatych sćěhuje hnydom błuki džeń Khudych dušow. Tutón nahły přewrót wjele človjekow znutřkownje boli. Woni njeznjesu duch, kotryž na tutym duju nad nimi wotpočuje. Tola změrom, luby přećelo! Dyrbiš khwilku při rowach zastać a na rěč morwych posłuchać.

Morwi mjelča! Mérnje wotpočuja we swojich rowach, hdyž so na Khudych dušow swěčki swěća a wěncy leža. Mérnje tež ći leža, hdyž su čěła hižo stłe. Morwi mjelča nad hołkom a haru swěta. Hač kluby abo bohaty, hač młody abo stary, hač drohotny kamjeń abo jednory drjewjany kříž abo přerosćena trawa nad rowom, hač hižo lětstotki dołho pod zemju abo hakle wot wčerawšeho, wšitcy mjelča. Něchtóžkuli budže na Wšěch khudych dušow při rowje stać, kotryž nochce hišće woprawdźitosć spóznać. Je jemu, kaž by luby morwy tam deleka chcył znajmjeńša jónu hišće swoju ruku pozběhnyć a poslednje božemje prajić. Ale morwi su dawno hižo zady wrotow wěčnosće a woni mjelča. Jich čěło je so do prócha přewobroćiło, zo by zaso, hdyž budža truby jandźelow kóne swěta trubić, k nowemu žiwjenju stanyło. Tola jich dušo su hišće dale žiwe. Přiwołamy jim do tamneho swěta: „Wy morwi, kak je so wam při zemrěću zešło?“ A morwi mjelča. Naš Bóh njecha, zo woni rěča. Nima za khmane, zo človjekojo do kralestwa dušow pohladaja. Wón chce jenož to jene, zo na kříž našich rowow zhladujemy a zo mamy njesměrnu dowěru. Što sy tak bojaliwy, človjeko? Słyš na mjelčenjo morwych a modl so!

Morwi rěča. Woni wo zachodnosći žiwjenja a swěta rěča. W šěsć wuzkich šmrěkowych deskach ma wšo zbožo a horjo městna. Hdyž drje so tež druhdy być zdla, jako by cyły swět k tomu pře mały był. To nam morwi praja. Je drje jich naskerje češć před človjekami a pjenjezy a žadosć za wuživanjom k žiwjenju putalo. Tola smjerć přindźe a jich najrjeńše zbožo zniči. Abo też tuči človjekojo dyrbjachu wjele přesćěhanjow a mjerzanja znjesć. Też po nich smjertny jandźel přindźe. Su wołóženi. Srjedź dźěła ručny grat z ruki wotpołožichu a wšě starosće z ramjenjow wotrasechu. Kříž na rowje woznamjenja kóne wšeje ćwile. Nahle zemrěći rěča: „Budźće přihotowani! Też wy młodźi človjekojo w kěćwje swojeho žiwjenja! Přetož syn človjeka přindźe w jenej hodźinje, hdyž so nichtó njenadźija.“ Morwi rěča nam wo swětowej wójnje, hdyž su štyri lěta, tři měsacy a dźesać dnjow dołho dźeń wote dnja w přerězku 270 človjekow na bitwišću swoje žiwjenje wostajili. Njedyrbiće nihdy na nihdy hubjeństwo suroweje bitwy zabyć. Rěča nam ći morwi, kotříž běchu w poslednich lětach w našej němskej domiznje wopor politiskeho přesćěhanja: „Dawajće kedźbu, zo njeby was samsny dóńt potrjechił!“ Rěča nam kříže na rowach swjećeneje zemje: „Wy človjekojo, wuley a mali. Jenož tak dołho wy kříž ze swojimaj ćopłymaj rukomaj wobjimujeće a wěrnje k njemu zhladujeće, enož tak dołho je k spomoženju, hdyž wy potom jónu ze swojimaj rukomaj wopřimnjeće.“ Zabudźemy dychać, hdyž sami před ćělom abo před rowom lubeho znateho stejimy, dokelž nas hrózba wěčnosće woběhuje. Tola wostań jenož stejo! Z kóždym wokomikom krótši tola sam přeco bliže k smjerći. — Na jenym časniku španiskeje cyrkwje steji pisane: Omnes vulnerant — ultima necat, wše moje hodźiny zranja, posledna wo

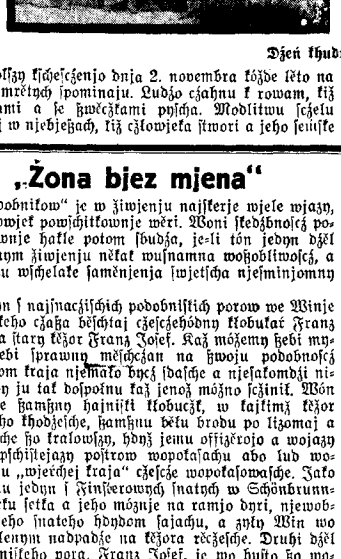
Tak morwi wo kónceu zeńskeho žiwjenja a wo dźe Božim rěča a mjelča. Woni pak też wo wjeselosći a wo smilnosći wěčneho sudnika rěča wo tym, zo njeje ćesna smjerć najposledniši hórše. Njeprědaj tu na zemi swoju njesmjertnu. Přetož w tamnym swěće kiwa nam lepši čas zadźe a naše wumoženje so bliži. To je mjelčenje a rěč morwych.

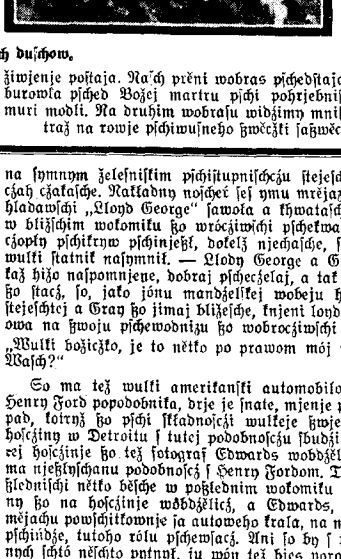
Na Wšěch khudych dušow. — „Wěrju do stawenja mjasa a wěčneho žiwjenja!“

Wšěch khudych dušow

Hłubola luboscź sapłomjeni ćwětleschka
Drohim zemrěćym.
Tschepotaju do cjichcheho wjeczora
Kaž wotbłyschćej wěčneho ponjenja.
Nutrny paczer roni ſ wutrobow.
Ruzy so k modlitwje stykny.
Pod cjeju horja hłowa so nakhila,
Srudzeni k rowam so klaknu . . .
Saschła je ćwětna myślicźka.
K njebjeskim wyschinam łaha,
Modlitwa žiweho spłaha!
Kuježe: „Wěczne ćwětło khudym duschcam daj!
Naš schtitaj —
Hacź naš wita, też jónu wěczny raj!“

Budyschan.





Dźeń khudych duschow.

Katolšzy łschesćenjo dnja 2. novembra kóžde lěto na dušche zemrěćych spominaju. Ludźo cjahnu k rowam, kiž ſ kwětkami a ſe ſwěcźkami pyscha. Modlitwu sćelu k Wótcej w njebjeżach, kiž cźłowjeka stwori a jeho semske žiwjenje postaja. Na'ch prěni wobras pschedstaja, kak so burowska pschedwójna so wobroćiwschi sawoła: „Wulki božiczko, je to někto po prawom mój muž abo Wasch?“

Druhi wobras widźimy mnischku, kotraž na rowje pschiwusneho ſwěcźki sażwěcza.

Wjesna domizna

Njeje mój wotpohlad njeschło wo wumělstwje a wědomosćach rěčeć, nó, dyrbu wo mojej domiznje, niedaloko Luźiskich horow lubje w ruminje łžazej, powdać.

Moja luboscź k domiznje rěčeć ſ lubosću k pódrodze domizny, kaž też k narodnemu domjz. Haj, mje cźehnje wosrjebje do wokolnosćy mojeho starschiskeho domu, hdyž ſym hižo wjele wjesela a radosće nawdźił.

Běsche runje kražny naležnišći dźeń w próšnikowej sstónčko ſwěćesche cźopłe ſ młodych njebjes. Tak prajach mojemu pschećelej, kaž njeje lwónimy ſrjet lust do lěsa wulećeć. Radu k temu pschilubi a hórdy po wobjedu nastajichmy so na nohi a dźěchmoj k Jazejam. Po dwěmadźinskim puczowanju dowrěchmoj schibjenim. Tu dźěchmoj wotpočnyć. Poča błokowischo bjeź a tuj wotmyślichmoj sebi malo wotpočnyć sadźiwaczy. Dołho njetrajeschće a mějachmoj hižo wulku hromadu drjewa nasbjerano. Tuž ju łapaschmoj a leśnuchmoj so pódla wozaja na mjezy móc. Wótry łacźuchmoj hłód a dachmoj sebi sobu wšelki namakn dosć sebadźeć. Jako so nadpołdnjechmoj, dachmoj so zaso do rěče. Powdachmoj sebi na sandźenych wotrych, kiž ſmoj wabaj dožiwiły, što so njeje na ſwěće pozdaju a tuj hłowizko bě so jedn dołhich lěsow wotmała. Hdyž by wo naju městne rozmołwjadźowoj, bě mi zwle ſlubk wokolo wutroby — wotkiž sebi mjez sobu njeje. Mój pschećel mje prošeschće, wěsćicho wo tutym wobkuražnym městnu powdach. Dach so nawrócu. Powdach jemu wšo, schtož bě so tu něšto stało — wo kuślanićach a tych nóžnych duchach, wo rubjeńnym wrěrju, kiž je so se swojim hrobom do semje ſtubił a hišćeże wjele druheho wjazy.

Symo naju wobšěrnosće w tołsći cźuju. Rozmachu pomału wumjelkny, tuž podachmoj so, ſ myślemi tychcej pschi tamnych powdanćkach, domoj.

Radio

Pjatk 3. novembra ſlyschimy:

Königswusterhausen. Nimo ſnatcho wschědneho programma: 11,30 ſa ſony. 15 ja młode holzy. 18,05 ſona — raja — ſnd. 19 hodźian naroda (revolucija dacha). 20,05 orchestrowy konzert.

Lipsk. Nimo ſnatcho wschědneho programma: 10,10 wopyt w schitalni płaczinu w Njemjeczkidle. 13 Lönlowe ſpěwy. 18,20 europske a němske ludowe ſpěwy. 19 hodźina naroda. 21 hońtwa a leśny rózk.

Hischcze wažne ſ dnjownoho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,10 ſymfonijti konzert. Wrótſław: 20,40 cźinohra „Handrij Hollmann“. Stuttgart: 21,30 ſymfonija D-dur wot Haydna. Wien: 19 ſ wobłubjenych balettow. Budapest: 19,30 opera „Die Zauberflöte“.

„Žona bjez mjena“

„Podobnikow“ je w žiwjenju najſerje wjele wjazy, hacź cźłowjek powschitkownje wěri. Woni ſtedźbnosćy powschitkownje hakle potom ſbudźa, je-li tón jedyn dźěl w ſjawnym žiwjenju někat wusnamna wobłubłiwosćy, a potom žu wschelake ſaměnjenja ſwjetſcha njesminjomny ſcźěhwk.

Jedyn ſ najſnaćišćich podobnistich porow we Winje dowójnſkeho cźaża běschtaj cźesćcźehódny klobukař Franz Finster a stary kžor Franz Josef. Kaž móžemy ſtebi myślicź, ſtebi ſprawny měschcźan na ſwoju podobnosćy ſ wjerchom kraja njemało bycź ſdasche a njeſakomdźi nicźo, so by ju tak dospołnu kaž jenoż móžno ſcźinił. Wón noſchesche ſamźny hajniſti klobucźk, w kajkimž kžor najradſcho khodźesche, ſamźnu běku brodu po lizomaj a wjeſeleſche ſo kralowſcy, hdyž jemu offizěrojo a wojacy kžorej pschiſlejacy poſtrow wopokasachu abo lud wopacźnemu „wjerchej kraja“ cźesćcźe wopokasowasche. Jako jeho jónu jedyn ſ Finſerowych ſnatych w Schönbrunnſtim parku ſetka a jeho móznje na ramjo dyri, njewobhladniwscho ſnateho hłydom ſajachu, a zyły Win wo wotmyślenym nadpadźe na kžora rěcźeſche. Druhi dźěl popodobniſkeho para, Franz Josef, je wo husto ſo wopjetowacych ſaměnjenjach pjecźa mjenje ſwjeſeleny był. Wón cźuješche drje ſo trochu ſranjeny, ſo njemóža jeho ſwérni poddanoju lépje wot klobukarja roſeſnawacź.

Mjes ſnatymi ſtatnikami nima jendźelſki politikař lloyd George jenoż jeneho, ale hnydom dweju podobnikow. Wſchitcy tſjo ſo kaž jeſko druhemu runaju. S nich je jedyn, ſ mjenom Gray w Glasgowje, ſ „Waleſtim kuſtaſtim miichtrom“ derje ſnaty, ſchtož wěſo móžnoſcź k pſcheměnjenju kajkehožkuli raſu powjetſcha. Powſchitkownje bywaju tute ja „wopacźny“ dźěl pora zyle pſchiſomne. Kaž mużeſche Gray nawědźecź, jako jónu wjeczar na ſymnym żeleſniſtim pſchiſtupniſchcźu ſtejeſche a na cźaſ cźakaſche. Natkadny nojcheć ſej ymu mrějazeho wuhladawſchi „Lloyd George“ ſawoła a khwataſche, ſo by w bliſchim wokomiku žo wrócźiwſchi pſchetwarjenemu cźopły pſchikrnw pſchinjeſć, dokelž njeſhaſche, ſo by žo wulki ſtatnik naſymnik. — Llody George a Gray ſtaj, kaž hižo naſpomnjene, dobraj pſchećeſelaj, a tak mużeſche žo ſtacź, ſo, jako jónu mandźelſkej wobeju hromadźe ſtejeſchtej a Gray žo jimaj bliżeſche, knjeni lloyd Georgeowa na ſwoju pſchewodniżu žo wobroćiwſchi ſawoła: „Wulki božiczko, je to někto po prawom mój muž abo Waſch?“

So ma też wulki amerikanſki automobilowy kral Henry Ford popodobnika, drje je ſnate, mjenje pak pſchipad, kotryž žo pſchi ſkładnoſcźi wulkeje ſwjedźenſkeje hoſcźiny w Detroitu ſ tutej podobnoſcźu ſbudźi. Na tuzej hoſcźinje žo też ſotograf Edwards wobdźěli, kotryž ma njeſłyſchanu podobnoſcź ſ Henry Fordom. Tutón poſłedniſchi nětko běſche w poſłednim wokomiku ſadźěwanju žo na hoſcźinje wobdźělicź, a Edwards, kotrehoż mějachu powſchitkownje ja autoweho kraſa, na myślicźku pſchindźe, tutoho rólu pſchewzacź. Ani ſo by ſ pſchitomnych ſchtó něſchto pytnył, ju wón też bjes poroka pſchewjedźe, wón mějeſche ſamo wot Forda pſchijjewjenu rěcź a jemu hakle potom wobliczo wotkrychu, jako w běhu wjeczora wot Forda telegramm dóńdźe, w kotrymž proſcheſche wo wodacźe, dokelž je ſadźěwany pſchiicź.

So ſo takſe podobnoſcźe ſkładnoſtnje też k wſchelakim jebanſtwam ſnjewužichu, móžemy ſebi myślicź. Pſched nětkotrymi lětami w zyłej Italſkej praſchenje Bruneri-Caſella najwjetſche ſpodźiwanje ſbudźi, jako žo prjedawſchi wójnſki wodźělenik ſa nědyſchcźeho profeſora Caſella wudawaſche, wot knjenje Caſelloweje jako jeje mandźelſki ſažo ſpójnaty — wona jemu ſamo po ſažo-ho wy kříž ze swojimaj ćopłymaj rukomaj wobjimujeće a wěrnje k njemu zhladujeće, enož tak dołho je k spomoženju, hdyž wy potom jónu ze swojimaj rukomaj wopřimnjeće.“ Zabudźemy dychać, hdyž sami před ćělom abo před rowom lubeho znateho stejimy, dokelž nas hrózba wěčnosće woběhuje. Tola wostań jenož stejo! Z kóždym wokomikom krótši tola sam přeco bliže k smjerći. — Na jenym časniku španiskeje cyrkwje steji pisane: Omnes vulnerant — ultima necat, wše moje hodźiny zranja, posledna wo

Tak morwi wo kónceu zeńskeho žiwjenja a wo dźe Božim rěča a mjelča. Woni pak też wo wjeselosći a wo smilnosći wěčneho sudnika rěča wo tym, zo njeje ćesna smjerć najposledniši hórše. Njeprědaj tu na zemi swoju njesmjertnu. Přetož w tamnym swěće kiwa nam lepši čas zadźe a naše wumoženje so bliži. To je mjelčenje a rěč morwych.

Na Wšěch khudych dušow. — „Wěrju do stawenja mjasa a wěčneho žiwjenja!“

Wjesna domizna

Njeje mój wotpohlad něšto wo wumělstwje a wědomosćach rěčeć, nó, dyrbu wo mojej domiznje, niedaloko Luźiskich horow lubje w ruminje łžazej, powdać.

Moja luboscź k domiznje rěčeć ſ lubosću k pódrodze domizny, kaž też k narodnemu domjz. Haj, mje cźehnje wosrjebje do wokolnosćy mojeho starschiskeho domu, hdyž ſym hižo wjele wjesela a radosće nawdźił.

Běsche runje kražny naležnišći dźeń w próšnikowej sstónčko ſwěćesche cźopłe ſ młodych njebjes. Tak prajach mojemu pschećelej, kaž njeje lwónimy ſrjet lust do lěsa wulećeć. Radu k temu pschilubi a hórdy po wobjedu nastajichmy so na nohi a dźěchmoj k Jazejam. Po dwěmadźinskim puczowanju dowrěchmoj schibjenim. Tu dźěchmoj wotpočnyć. Poča błokowischo bjeź a tuj wotmyślichmoj sebi malo wotpočnyć sadźiwaczy. Dołho njetrajeschće a mějachmoj hižo wulku hromadu drjewa nasbjerano. Tuž ju łapaschmoj a leśnuchmoj so pódla wozaja na mjezy móc. Wótry łacźuchmoj hłód a dachmoj sebi sobu wšelki namakn dosć sebadźeć. Jako so nadpołdnjechmoj, dachmoj so zaso do rěče. Powdachmoj sebi na sandźenych wotrych, kiž ſmoj wabaj dožiwiły, što so njeje na ſwěće pozdaju a tuj hłowizko bě so jedn dołhich lěsow wotmała. Hdyž by wo naju městne rozmołwjadźowoj, bě mi zwle ſlubk wokolo wutroby — wotkiž sebi mjez sobu njeje. Mój pschećel mje prošeschće, wěsćicho wo tutym wobkuražnym městnu powdach. Dach so nawrócu. Powdach jemu wšo, schtož bě so tu něšto stało — wo kuślanićach a tych nóžnych duchach, wo rubjeńnym wrěrju, kiž je so se swojim hrobom do semje ſtubił a hišćeże wjele druheho wjazy.

Symo naju wobšěrnosće w tołsći cźuju. Rozmachu pomału wumjelkny, tuž podachmoj so, ſ myślemi tychcej pschi tamnych powdanćkach, domoj.

Radio

Pjatk 3. novembra ſlyschimy:

Königswusterhausen. Nimo ſnatcho wschědneho programma: 11,30 ſa ſony. 15 ja młode holzy. 18,05 ſona — raja — ſnd. 19 hodźian naroda (revolucija dacha). 20,05 orchestrowy konzert.

Lipsk. Nimo ſnatcho wschědneho programma: 10,10 wopyt w schitalni płaczinu w Njemjeczkidle. 13 Lönlowe ſpěwy. 18,20 europske a němske ludowe ſpěwy. 19 hodźina naroda. 21 hońtwa a leśny rózk.

Hischcze wažne ſ dnjownoho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,10 ſymfonijti konzert. Wrótſław: 20,40 cźinohra „Handrij Hollmann“. Stuttgart: 21,30 ſymfonija D-dur wot Haydna. Wien: 19 ſ wobłubjenych balettow. Budapest: 19,30 opera „Die Zauberflöte“.

„Žona bjez mjena“

„Podobnikow“ je w žiwjenju najſerje wjele wjazy, hacź cźłowjek powschitkownje wěri. Woni ſtedźbnosćy powschitkownje hakle potom ſbudźa, je-li tón jedyn dźěl w ſjawnym žiwjenju někat wusnamna wobłubłiwosćy, a potom žu wschelake ſaměnjenja ſwjetſcha njesminjomny ſcźěhwk.

Jedyn ſ najſnaćišćich podobnistich porow we Winje dowójnſkeho cźaża běschtaj cźesćcźehódny klobukař Franz Finster a stary kžor Franz Josef. Kaž móžemy ſtebi myślicź, ſtebi ſprawny měschcźan na ſwoju podobnosćy ſ wjerchom kraja njemało bycź ſdasche a njeſakomdźi nicźo, so by ju tak dospołnu kaž jenoż móžno ſcźinił. Wón noſchesche ſamźny hajniſti klobucźk, w kajkimž kžor najradſcho khodźesche, ſamźnu běku brodu po lizomaj a wjeſeleſche ſo kralowſcy, hdyž jemu offizěrojo a wojacy kžorej pschiſlejacy poſtrow wopokasachu abo lud wopacźnemu „wjerchej kraja“ cźesćcźe wopokasowasche. Jako jeho jónu jedyn ſ Finſerowych ſnatych w Schönbrunnſtim parku ſetka a jeho móznje na ramjo dyri, njewobhladniwscho ſnateho hłydom ſajachu, a zyły Win wo wotmyślenym nadpadźe na kžora rěcźeſche. Druhi dźěl popodobniſkeho para, Franz Josef, je wo husto ſo wopjetowacych ſaměnjenjach pjecźa mjenje ſwjeſeleny był. Wón cźuješche drje ſo trochu ſranjeny, ſo njemóža jeho ſwérni poddanoju lépje wot klobukarja roſeſnawacź.

Mjes ſnatymi ſtatnikami nima jendźelſki politikař lloyd George jenoż jeneho, ale hnydom dweju podobnikow. Wſchitcy tſjo ſo kaž jeſko druhemu runaju. S nich je jedyn, ſ mjenom Gray w Glasgowje, ſ „Waleſtim kuſtaſtim miichtrom“ derje ſnaty, ſchtož wěſo móžnoſcź k pſcheměnjenju kajkehožkuli raſu powjetſcha. Powſchitkownje bywaju tute ja „wopacźny“ dźěl pora zyle pſchiſomne. Kaž mużeſche Gray nawědźecź, jako jónu wjeczar na ſymnym żeleſniſtim pſchiſtupniſchcźu ſtejeſche a na cźaſ cźakaſche. Natkadny nojcheć ſej ymu mrějazeho wuhladawſchi „Lloyd George“ ſawoła a khwataſche, ſo by w bliſchim wokomiku žo wrócźiwſchi pſchetwarjenemu cźopły pſchikrnw pſchinjeſć, dokelž njeſhaſche, ſo by žo wulki ſtatnik naſymnik. — Llody George a Gray ſtaj, kaž hižo naſpomnjene, dobraj pſchećeſelaj, a tak mużeſche žo ſtacź, ſo, jako jónu mandźelſkej wobeju hromadźe ſtejeſchtej a Gray žo jimaj bliżeſche, knjeni lloyd Georgeowa na ſwoju pſchewodniżu žo wobroćiwſchi ſawoła: „Wulki božiczko, je to někto po prawom mój muž abo Waſch?“

So ma też wulki amerikanſki automobilowy kral Henry Ford popodobnika, drje je ſnate, mjenje pak pſchipad, kotryž žo pſchi ſkładnoſcźi wulkeje ſwjedźenſkeje hoſcźiny w Detroitu ſ tutej podobnoſcźu ſbudźi. Na tuzej hoſcźinje žo też ſotograf Edwards wobdźěli, kotryž ma njeſłyſchanu podobnoſcź ſ Henry Fordom. Tutón poſłedniſchi nětko běſche w poſłednim wokomiku ſadźěwanju žo na hoſcźinje wobdźělicź, a Edwards, kotrehoż mějachu powſchitkownje ja autoweho kraſa, na myślicźku pſchindźe, tutoho rólu pſchewzacź. Ani ſo by ſ pſchitomnych ſchtó něſchto pytnył, ju wón też bjes poroka pſchewjedźe, wón mějeſche ſamo wot Forda pſchijjewjenu rěcź a jemu hakle potom wobliczo wotkrychu, jako w běhu wjeczora wot Forda telegramm dóńdźe, w kotrymž proſcheſche wo wodacźe, dokelž je ſadźěwany pſchiicź.

So ſo takſe podobnoſcźe ſkładnoſtnje też k wſchelakim jebanſtwam ſnjewužichu, móžemy ſebi myślicź. Pſched nětkotrymi lětami w zyłej Italſkej praſchenje Bruneri-Caſella najwjetſche ſpodźiwanje ſbudźi, jako žo prjedawſchi wójnſki wodźělenik ſa nědyſchcźeho profeſora Caſella wudawaſche, wot knjenje Caſelloweje jako jeje mandźelſki ſažo ſpójnaty — wona jemu ſamo po ſažo-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawanni 1.15 hr., na pólach a pola dowérnik 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihiščerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2587

Za nawěšik, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały num-rjadk 8 pf. Wobčežuje so zjawne zawěški a tydźeń so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płać 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Živjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo ščěrkwam Čelneho zmjerdoženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas Živjenja dospołnje bjedny. Kóžde zmjerdoženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, znajcy dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń tkatsku pomoc pytać. Smjerne zmjerdoženje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujmania nadrobnje wumjenjenja tutejše banki, kiž Serbske Nowiny kódy a kódy wozjewja.

Čisło (Nr.) 253 — Budyšin — Pjatk 3. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Hitler a Papen w Essenje rěčałoj

Wčera Essen měsćańske wobora swój wulki dźeń. Wjedźnik běšche pschischol, so by k swojemu ludej rěčał. Wokoło 150000 ludźi běšche so we wobšěrnych městnosćach a na wokolnje ješchło, so bychu wjednika widźeli a jeho słowa słyšeli. Ninu teho so w Essenje nětkle 60000 ludźi w 83 zhromadźiznach sešadźe, so bychu pschenjesenje a wustajenje słyšeli. W Essenjej župje so 300 zhromadźiznow wotmě, w kotrychž běšche so 300 000 ludźi zhromadźiło.

Najprjedy rěčeše městokanzler a Papen. Won wusłowny, so wón njemóže bóle wo duchownym pschemjenjenju naschich dnjow rěčeć hač wjednikowy triumfalny jězd pschez němske kraje a tuhsamrěčne wopokazy lubosće mjez nim a ludom wuzwonile. Nětkle njeje wo wójnu stronow, klasow, ale wo to, so by je dopałało, narodej rołowali, kotrež [illegible] a kotrež budźe puć pschichodu. Bur je [illegible] wjerch dyrbja so z jeho krejze a [illegible] wowniodźeć. Nadawa němskeho [illegible] a to je ikuł banika, kiž daleko [illegible] Hitlerowa pokazuje. Politika [illegible]

Wjele wotsoho je so zaprajšało a hischcze wjele dyrbi so stalo w jeho zakładach pschajuje. Za wschitko to pak dyrbjesche so halle tak ad pełojcej w tym, so němšći lud za so zaczuje a dostojnosći w sebi wozjawi. Da Słónčnje Papen katolske wobydlerstwo wobsebe napomina, so 12. novembra njeby nazad stało, hdyž wo to dźe, so by so za narodnu cjesć a dowěrjenje do wjednika wuprajło.

Wjednik kóždónine rěcži městokanzlera pschijwoskuchasche. Jako městokanzler a Papen němšći lud namołwjesche so by 12. novembra swój hłós w smužbje wjednika a knjezerstwa wotedał, schmanjesche njeschinu dołho pschikłeć pschez wosschérne městnosće. Wjednik postawy a so Papenej dołho kruče ruku tłóčo so jeho rěcž dźakowasche.

Wjednikowa rěcž wošemy dźenja jenož z dźěła podaći, jeje konc w jutrischim czisle dodamy. Won wobsłorzowasche wschitkich tych, kotiž němšći lud po njezbožnym słónczenju wulkeje wójny nałowachu, wuwiedze winy podpisać. **Němšći lud njeběsche pschekwjedźeny a njeje pschekwjedźeny, so je wina na tutej wójnje.** Tute wjednikowe słowa nowatobichu njeznamy pschikłeć. Potom won pokazowasche a rjekaše, **so je podpismo dožyła wopačne a je so jenož pod czisłocjom wjesnschikładneho wutrěcża stało.** [illegible] jenitkeli saschanji.

Wjednik [illegible] Wilhelmowych schulskich jenjach, kiž so njeskoro dźesatki [illegible] bydlerstwo, lud pschi kótrej njeje [illegible] Wón wobsche wo Versajskim [illegible] pohlad je, so by wójna zaj w nich [illegible] Jeho wobsorzowanje a politika sejemrěli [illegible] a wschitke ludy sapschimnuwše. Nadawk tych [illegible] sreczenja by był, so by tudam słónczne [illegible] Wjednik potom pokaza, so njeje możno, so bychu so druhe kraje swojich winowatosćow k wotbrónjenju wobałe. Pschi tutych kanzlerowych słowach so njeznamy pschikłeć sčehnuwy jako znamjo połneho pschihłosowanja.

Dr. Goebbels w Stuttgarće rěčał

Němski minister dr. Goebbels je sčehdy psched 10 000 ludźimi w Stuttgartskej mišchczanskej hali rěčał. Lud jeho z wulkim zahorjenjom witasche. W dźěle hač 2-hodźinskej rěcži minister [illegible] „z Hitlerom pschecziwo bludnosći bronjenja w swjecze“ rěcżesche. Se sopalazymi słowami dr. Goebbels na nowy czaj w naschich stawiznach pokaza, w kotrymž je so lud pschecziwo nutrnosći. W Němskej njedyrbi žaneje jtrony a žaneje klasy być, na kotruž mohł so njerichczeć la a njejasni nětkat pokłacz. Na swenkownu politiku poka ujo, rěcżał rjekuje, so wukraj nałoje dorźimać, so [illegible] sastupjerjo nowoho swěta, hewak bychu naschе wschdźenje za tkanińske mělo so njechcyhu i naschim wustupjenjom se Słowa za ludowu konferencu wo wotbrónjenju pschekwapili. Chcemy dźěłaczeho jenoż měr. Nad naschimi wojerazejenjemi njesteji jenje wojerzenje, ale pschcze jenoż dźěło, měr, jtednoczenje, pschewinjenje stronow, smutkowanja pschosnjosći. Tola žadamy cjesć a runoprawnosć. Wólby 12. novembra dopokaja, so zyły němšći lud politiku měra swojeho knjezerstwa podpjera. 12. novembra žiwěj najtraschnischu wěrš z ruki wuraśmy, mjenujcy wuwdawanje, so w Němskej mjes knjezerstwom a ludom napschecziwnosć wobsteji.

Programm twarjenja dróhow so pow'e'ši

Generalny inspektor za němske dróhi dr. ing. Todt je w rozrěczowanju z wobdźělenymi městnosćemi 1. novembra dowolił, so smě so němskostatna autowa droha z Kólna na Düsseldorf a Du isburg do Dortmunda pschidźołować. Ninu twarischo wjednistwo w Kólnje je so we Essenje twarische wjednistwo poskazało, kiż ma so wo to postarać, so bychu so dźěła, dźiwajo na liczbu njezaměstnych w Porurskej wobłobje spěchowale. S tutej naprawu so industrijowej krajinje za 60 hač 80 miljonow hriwnow dźěła pschinjese, so tydźeń dźěłaczerjow 2 abo 3 łěta dźěło dostanu, z čimž so też tamnińcha industrija ważnje wožiwi.

S tutej dróhu je generalny inspektor za němske dróhi wobła 560 kilometrow němskostatnych autowych dróhow twarjenju pschepodał. Sčo to sčěhowace dróhi:

Frankfurt—Mannheim—Heidelberg, 100 kilometrow.
Minichow—Reichenhall, 120 kilometrow.
Berlin—Stettin, 120 kilometrow.
Elbing—Königsberg, 100 kilometrow.
Köln—Düsseldorf—Duisburg—Dortmund, 120 km.

Ninu teho je so postajiło, so ma so w Altonje twarische wjednistwo za dźěł autowele dróhi Bremen—Hamburg—Lübeck pschipraworiš. Też za powschitkowne wuwiedze dróhow a poboczných dróhow za pschihotowanje materiała je so w zhromadnym dźele mjes němskim finanzowym ministerstwom a generalnym inspektorom za němske dróhi spomjeli program wo 50 na 80 miljonow hriwnow powjetschi.

Hrabia Zeppelin w Friedrichshafenje

Powětrow hrabja Zeppelin je swoju jehu hjerowska (Orientfahrt) j Europy do połodnischeje a połnocneje Ameriki a sajo wrócze do Europy schwórk rano 1,6 h pod wjednistwom dr. Eckenera do Friedrichshafena wróći a so 7,8 hodź. pschi kiczanu dešczu hładaju na semju puschczi. Powětrow pschinjese 24 pałazerow połnowjerschczischi a njedowerliwischi człnił, hač hdy běsche. Też Swjatk ludow njeje mohł tajkemu wowoczu sadźiwać. Na konferenczach běchu ludźi jenoż w jenym dypku pschecjene, mjenujcy w tym, so němšći lud jako jenički wowcwata za powschitkownu njewótcju pschedstajeja.

Wjednik potom pokaza, so njeje możno, so bychu so druhe kraje swojich winowatosćow k wotbrónjenju wobałe.

Pschi tutych kanzlerowych słowach so njeznamy pschikłeć sčehnuwy jako znamjo połneho pschihłosowanja.



„Hrabja Zeppelin“ w paradizu miljonarow.

Na swojej jěsbje na swětowu wustajenju w Chikagu powětrow „Hrabja Zeppelin“ pod nawjedowanjom dr. Eckenera też pschimórski paradis amerikanskich miljonarow, luxusowe kupjele Miami, wopyta. Na wobrazu widźimy, kak Miamiści měschczanoſta dr. Eckenera witaju.

Göring je Eckenerej zbožo přał

Němski minister letarstwa, ministerski president Göring, je z pschileżnosćeju leczenja w hjorožku a 65. pschelecżenja powětrna hrabje Zeppelina pschez Atlantiski ozean wjednikej powětrna dr. Eckenerej a wschitkim žołnjstawam wobšadki na wožebite waschnje swój dźak a pschispórnjace wuprajił. W žiwojim telegrammje ministerski president na nadawk dr. Eckenera pokasuje, kiż w tym wobitejo, so by herbstwo starcho hrabje Zeppelina jako žiwjate namrěwjuo k lepschemu wótrjeno kraja salkował a njedźiwajo wschitkich sadźewkow, k wjetschim wyschinam dowjeł. Schrobłenim rozsudej a krutej woli wjednika powětrna ma so z najwjetschcho dźela dźakować, so mózacha so jeho jenitkeho powětrna pschez 700 000 km se swjetschcm pschewjesej. Wone sej k temu [illegible] so bychu němšće wjenu po wschem swěcze k [illegible] nosći pschinjesże a němskemu ludej njepowe[illegible] do swojeje [illegible] swju dźiwjale. [illegible] pschi [illegible] a jeho hobubźěłaczerjej [illegible] pschaje. Kedy žohnowanje [illegible] pschinu z ministrowu [illegible]

wustupjenje bu[illegible] w Oldenburgu

[illegible] němšći wjednik bur[illegible] Dawše [illegible] [illegible] [illegible]

wobkhowa a so jeho knježerstwo traje, dokelž czaž jeho podpjera. Dopjerować je dospolnje swólniwy, wuprajenju nazionalsozialistow pschihotowowarš, so wulka maša němskeho naroda sady nowemo knježerstwu stej. Skónčnje spitacel nastawka rjekuje, so móže so Europa na to tež spuschczeć, so je Hitler strašowak nad mjesynarodnym měrom. Wón chce Němsku moralisy skrucieć a niz wosebitu wobróniš.

Wotkryća w procesu dla Maikowskeho

We wutornischim jednanju w prozeßu pschećiwo komunistiskim mordarjam wjednika wudwrjeho wotdželenja Maikowskeho a polizajskeho strašnistwa Zauritza, psched Barlinskim pschisažnym sudom, wobstorjeny Arend mjes druhim praji, so je so mjes kommunistami kniha rozdželila, w kotrej bješe dokladnje wopisane, kak mjechu so kommunistojo psched sudom sadžerjeć. W knihy stejesche, so dyrbjał tódy, kiž so nječeho winowasche, spytacz, tute winowanja na winowarjow wotwalicć. K temu wobstorjeny doda, so je so w sandženej symje w bydlenju wobstorjeneho Börcherta w trjebanju brónjow a też maschinskich tšelbow rozwucowało.

Washington Litwinowy přikhad wočaku'e

Sowjetsko-ruski swonkowny kommišar Litwinow so 7. novembra w Newyorku wočakuje. Amerikanske knježerstwo chce jeho jako tódzeho druheho hosća knježerstwa powitacz. Schef protokolla jeho powita a we wobjehitym czasu do Washingtona pschewodża, hdjež Litwinow hnydom prezidenta wopyta. Swonkowny minister Hull je swoje puczowanje na panamerikansku konferenzu do Monte Videa na 11. november wotstorcził, so by Litwinowa powitacz mohł. Litwinow je knježu i parnikom „Berengaria" w Cherbourgu do Newyorka woljeł.

Ze Serbow

W Budyschinje, 3. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječora wjeczor w 7 hodź. barometer 735, thermohygroskop 0 a najwjetša temperatura wodnja +8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, thermohygroskop —1 a najnišša temperatura w nozy +4. Sčežkowaty ras wjedra so dotalnemu wjedra njepuschceži. Nasche wjedro je pod wlinowm wohlschernetje a hylnje niźiny wostalo. Niźina je so k ranju a k wjeczoru wupschestrěła a wyschinje f Atlantiskeho morja pschistupa do Europy njedowola. Wschi tajtim potožerjuju wjedra też za jutiskim sobotu žanchu cznežiweho palopschenja wjedra wočakacz nimamy. Wjedro budże wětrowte a deschczowate. Wschi wětrach f dołhscho wjeczora powětr hischcze sóle wustrudnje a na horach so město deschcza śnjeh pódźe. Jutše sobotu słónčko 6,57 hodź. schadza a so 4,30 hodź. chowa. Měsacz schadza jutše powołdnju 4,57 hodź. a chowa so dopołdnja 9,40 hodź.

— **Setkanje towarschow aktiwnych a nehdyšnich pschislušnikow Budyšskeho pěschego bataljona** budże pschichodnu njedźelu 5. novembra. So by so wopaschnym mějenjam sadźewało, hischcze raz na to pokazujemy, so móže tuto schadźowanje kóždy wopytacz. Sattunny pjenjes je jara nisk a wuczinja jenoż 50 pj. Skharki dawaju prawo k wopytanju němskeho wjeczora w Kránje a k babawnemu wjeczoru w Kesselcu. Ze swjesselaze, so je tak žiwe naprašchowanje za sajmnymi tkarkami a so na tuto waschuje wobydlerskowo starosce Budyškeje garnizony a jeje wokolinu swoje swólki f wjeselowym pokazuje. Nasowominy hischcze, so budże setkanje mózne wustupjenje za woborni wolu a za runoprawosć Němskeje.

— **Kermuscha swjeczi** so pschichodnu njedźelu 5. novembra w Baczonju, Barcy, Budyškej Michalskej wosadze, Budyschinku, Čornym Khołmu, Kuczinje, Klétnom, Luczu, Maleschczach, Njebjelczicach, Porchlicach, Rychwałdze, Wóßlinku, Delnim Wujschdze a Sderi.

— **Jedne kolo kradnyli.** 1. novembra pschipowdalo w 12 hodź. psched natutowanju na Zitnych wikach mutaz jedne kolo, znamki „Brandenburg", čisło 803 238 kradnychu. Kolo mjeńsche czorne kroßna a błótschkitakaj, žolte fjelna, mne wodźidło f czornym pschimódomaj, czełwjenej wobrucži, Komet-samoběh, tafluczku f mjenom „Brandenburg". Na kole bješe dźěrźaze sedło pschizinjene. We wózowne powěsče prošu kriminalne woddźelenje w Budyschinje.

S **Njeswačidła.** Póndźelu we Wětrowje 2 njeznatejm mužow wobdźěłowachu, jako f zuzka wšej huśy, hdyž. Njeźgnesce, f pastwy jehnaschtaj a so f jenej we lešu skutschitaj. Zandarm a někotri wjesnjenjo so hnydom za paduchomaj puschczischu. Jenoho njeznateho, kiž mjeńsche tšelbu pschi sebi, krótko psched Njeswačidłom popadnychu. Druhi paduch jim cznežku, tola tež poźdźischo mózachu jeho w Nieswačidle sajeć. Njeznataj stoj huśuju w lešu sacžałoj a ju w pjuwaj zhowałoj. Wobaj paduchaj bjerźitaj f Dječzan. Wonaj so też wulnaschtaj, so stat na Wětrowskim rewěrje do hwěrinu tšelałoj.

S **Wósporka.** Sobotu so tudomne zyrkwinske pschedstejenstwo k poźdźenju sešdże. Kuježe wotstejchi zyrkwinski rada dr. Thomas-Budyški pozdźenje: nawjedowarja K. architekt Heyna-Franka f Dječzan pschednoschowanje a rozsajsni, so je pozdźenje nastroje měschczańskeje zyrkwje zyle nuzne. Pschednoschenje wotnowa so f wustajenymi wuběwanskami a twarschkimi planami podpjerachu. Wón nawjetowasche, to by so zyrkej pschez synnu sepreła a so mjes tym wschitko trěbne za jeje powołnjenje pschihotowało, f kotrymž na so w nalecžu 1934 sapoczeć. Pomoz zyrkwinje wyschnoseje je so pschijimiła.

S **Hornjeho Wujsda.** Hornjowujeldźanska nalutowarska wotnje w Herbikej gryčcy swoju lětnišu generalnu schromadźiznu. Sastupjerjo ratajskeho druschwa w Sakkej, sakskeje ratajskeje banki a ratajskeho centralneho druschwa běchu pschitomni. Se zobustawskich wotkazow běsche schromadźizna derje wopytana. Sa pschednoschenym wobdźěłowanje rozprawy a bilanzu zobustawy f wulkej spokojnosći zhlyschachu wo wyschokotej pschipowmozy, kiž je druschwo se strěbkowu němskostatnej pomozy za druschwo dostało. Tehodła móżesche so bilanza dopołnje wuznać. Wažny bydł dnjowneho porjada bješe pschichmjerjenje sarjadnistwa. Namjet nowoho sarjadnistwa f knjesom Franzom Rühlau-Wulke-Wošuczańskim jako pschedsydu pschez sobu na cžole, namaka pschihłosowanja zobustawa. Sedsydu Rühla dźakowasche so dotalnemu prenjemu pschedsydu knjesej Aug. Jurej f Jędźaju za jaskliwu w druschwje, dale so dźakowasche knjesej kubleriej Gustawej Königej je Stachowu a knjesej Oskarej Hanse i Malcje Prahi, kiž běschtaj wschi pschinoseńju sarjadnistwa wustupiłoj.

S **Pančic.** Wjeczerjam podawa so rada w Pančicach pjatk 10. novembra 1933 popołdnju we 2 hodź. w młodźinowni.

S **Wuhlaje** pola Kamjenza. (Nermuschny konzert.) Naschu kermuschu, kiž njedźelu a póndźelu swjeczimy, so naschim hosćom wjesche wobsebje poźdźeji. W tudomnym hosćenzu dalako a schěroko znaty komorny mjeńny orchester póndźelu wod nawjedowanjom wupschichowanych dirigenta knjesa hudźbneho direktora Nowaraja hudźi. Konzertej pschistaunkow so rjec, so by kóżdy f kermuschu spokojom był.

S **Durča.** (Dźiwje swinje we wšu.) Schulske dźěći wobkedźbowachu na puczu do schule blizko wšy pschi knježej brózni 5 dźiwich swini, dwě starej wulkej a tři młode. Pschi wjesnje pschińdże knjez hajnik, kotaj wešo bjes dróhu. Hnydom po nim dońdże. Mjes tym so tři dźiwje swinje, so dźěćanja dachu a běžachu do mjezow. Jedna so potom dale k Sczepschczam. Tamnej swinjeczi hajnikej napleczo pschiběžachu, tiž jej zatřeli. Psched někotrymi dnjemi su hyšće dźiwich swini bliže wšy widżeli. Tute dźiwje swinje, kiž běchu dźěćatej, su posdźischo we lešu mjes Sczepschczami a Delnim Wujschdom widżeli.

S **Wochow.** (Sydmy wobkhodny jubilej.) 1. novembra móżesche knjes rentnisi mischter Gustaw Petrik swój 75. kětny wobkhodny jubilej hwjeczeć. Jubilar je pschedsyda Wochožanskeho tšelowskeho towarstwa a pilny hosćownik wohnjowoje woborny a wojerskeho towarstwa. Wón je w zylej wsy lubowana a cžesćena wosoba.

S **Mužakowa.** (Fabrikskeho wobsedżerja dla pschestajenja dewisowego sakonja a druhich stósnikow wobdźěłanja.) W khłostańskim jednanju pschećiwo fabrikskemu wobsedżerjej L. f Mužakowu je so hudnike pschepytowanje wotnyrilo. Je dla tschunowstwa f danju, falschowanja liscainow, jebanstwa a pschestupjenja dewisowego sakonja wobsorženy.

Z Łužicy

* Ze Žitawy. (Na diphtheritis khori.) Oberullersdorfska schula wostanje hacž do 15. novembra dla na diphtheritis khorych dźěći zamknjena.

Najnowiše z cyłeho swěta

* **Wuhladу na wjedro** sa jutšischu sobotu: **Ssnadne połepschenje wjedra so wočakuje.**

* **W Lipsku je so** srjedu na 84-lětnym rentnarju Grundlingu njeskuk stał. Jako jeho dźiwakowa na wopyt pschińdże, wona jeho morweho w bydlenju nadeńdże. Při wuslědźenjach jedna so wo rubjezne murdarstwo. Stojnik je nětdźe 300 hacž 400 hr. pjenjez a dwě nalutowanskej knižy kradnyli.

* **Statna policija w Recklinghausenje a Herne je we njenowanym mjestnomaj illegalnu nowoorganizaziju komunistiskeje strony wušlědźiła. Kommunistiska fukjunkrojo a sekretarojo běchu f najwjetšej kedźbliwosću komunistisku stronu f nowa organisowali a też pschinoschli brali. Policija organizaziju snježi a 125 komunistow f a pśches 2000 pschinoschkowych znamkow sebra.**

* **Na dróhy mjes Hockenheimom a Neulißheimom la Mannheima so srjedu rano cžejke njewjedro rozbi cži. Wjak klepjesche wjednika Mannheimskeho wołowego automobila, kiž tehodła je swojim wosom do schto sajedże. Jeho pschewodnik so mori. Druhi pschewodnik so cžejko skani, wjednik wosa pak lohko.**

* Dołhowjeczorne kóncziny kupy Jamaiki psched Amerika je kóuz sandżenego tydżenja cžejki wjerczaty wicher potrjechił. Dźesacz wołobow je wo žiwjenje pschischło. Wichor je 90 prez. bananowego winoschcka snicził.

* **Japanska policija je po zyłem kraju sa kommunistami sledźiła a 800 wołobow sajała. W měsece Kobe wušlědźi 4, w Yokohamje dwě kommunistiskej lajarej cžischczerjeni.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Smy započeli

rožku a wows kupować

Wojeński zastaranski hamt w Budyšinje — priedawši proviantny hamt. — Telefon 2156 a 2157, wotnoška 10

Za wobsah zamołwity: A. Duěman w Budyšinje.

Bratr z města a bratr ze wsy

5] (Potrachowanje.)

Hosćo jedyn po druhim wotejdźechu; skónčnje wostupi też Robert k Marzy, kotraž bě hižo dołho se swodźowanjom wobdźěłował, a proschesche ju, hacž njeńmě tu pschewodźeć.

Jenoż Dubnišći jam wotta; jenm chodźachu wschelake myzle we hłowje; najwjetšichu starosci cžinjesche je mu, so mohł bratr je swojej pschihotmnosći swojedzi skaźeć a jeho psched hosćemi wohanbić. Tam a sem chodźe wčzesche jam za sa: „Njeluboznm pschipad! Runje njedźenja, na tajfi swojedzi dyrbjesche pschijeć — ta cžorna skora na słónzu mojeje cžesće. Ale pschi wschach so njeńmě pokazacz!" Prajiwschi, saiwoła swojeho służobnika: „Jano", rjekny, „wešch, schto je so stało a kak mi hischcze wjetšcha hańba hrozy: runje teje žym je bi wuniwolił, so by mje i hańby wumožił."

„Mje?"

„Ty so mudra hłowa a wešch, kak sebi nječhto pschiprawiš. Mu dyrbinny pschede wschěm za tym hladacz, so nam mój bratr dźenja f boka wostanje. Mój bratr chże do města pohladacz hicz; ty dyrbiš jeho wodźicz. Budźesch jeho hacž do nozy wodźicz, pokazasch jemu nowy hosćenz, narečzisch jemu, so by do hosćenza schoł; tam jésche a pieče, a rjekń jemu, so ja to dyzu." Prajiwschi, dawajsche jemu pjenjesy. „Ale hladaj, so by jeho tam hacž do połnocy njedźerał, potom budże tu na balu trochu cžich; tu jeho je jemu do sadu pschiprawjenece komorki dowjedżesch, rozumiisch? a hladaj, so so hnydom lehnje — po puczowanju mużny bórzy wušnje, a tak poźdźicho hudźbu je sale njesaślyschi — tak so jeho sa dźenjnische najlepje wobrožemy."

„Hm!" ménješche służobnik, „to njeje hłupje — nó, moje dla! chzu spytacz."

„Ja so po tajtim na tebje spuschczam," djeschce knjes. „Nětko pak dyrbju sa swojimi hosćemi hladacz." Prajiwschi dźeschce.

Jan pak woteńdże sa swojim poruczenym hladacz, so by jeho wjazy wot so njepuschcził.

Robert a Marka běschtaj khwilu w sahrodze pokhodźiłoj, na to stupischtaj do sale, hdjež dyrbjesche so swjedżeń wotbowacz. Marka, njerozumiwata duscha, kiž bě na wujowym kuble mało widżała, so nade wschěm jara dźiwasche a wjeselesche, kaž dźeczo. Robertej pak so jeje swérne njenuczene waschnje jara lubjesche a duž sebi jedyn druhemu cžim dźeše cžim lépje rozumjeschtaj.

„Ach, to je kraßna," rěcžesche Marka po jali so rozhladujo; „ja drje so f młodych lět dopominam, so bě w mojim nanowym domje wschitko jara wošebne — ale tale kraßnosć!"

Mjes tym bě Dubinškowa, Marju pytajo, k nimaj poštupiła a Marine słowa saślyschała. „Ale dźeczo, dźeczo!" djesche porokujo, „kajka je to tola rěcž! Ssy dyk ja ša cžaž zyle zabyła, kak so w twojim nanowym domje rěcži?"

Marja so zacžerwjeni, tola chzyschce so samołwjeci: „Luba macžerka —"

„Macžerka — hu! kajke je to sałko słowo!" rosmjerša so Dubinškowa. „Burja maja macžerje — pola wošebnych ludźi so rjeknje „mama a papa."

„Luba mama!" rjeknu Marka strachcožiwje, „ja budu so prózowacz, so bych pschichodnje niczo hłupe njeprajiła."

„To žebi dam lubicz — a potom, schto dha hischcze w tejle drasce wokoło khodźiśch, w tej njeńmějch wostacz! Borborznneje służobnizu tebi knejiku draštu pschiprawi, hnydom so pschewoblecz — ja dyrbju hoscži witacz — hdyž so wróczu, so budźesch mi zyle hinaicha!" Na to woteńdże.

Marja pak srudnje posdychnu: „Bóh mi pomhaj! hdy žebi sałko te wošebne waschnja pschiwuknu!"

„Ale wy so tola na tón žsobny ichat wjeselicze, je kotrymž dyrbicze so wudebicz", rjeknu Roberi.

„Ach ja, bych wjeselscha była, hdy bych so pschehotowacz njetrjebała," wotmołwi Marja.

„Tak so wam tale drasta lépje lubi?"

„Klejcze, knjeze — wy žnadź so mi wušmjejesce", rjeknu Marja, „ja te dźesacz lět, so synm pola wsa spokojnje žiwa była, synm tomu žiwjenju zyle wotwulka. Jednore a pózcžiwe žiwjenje na wjes je mi wutrobu pschesoało; je mi, kaž bych so nětko f draštu zyłeho cžłowjeła ślez dyrbjała. Měschczanska drasta, měschczanske waschnje je mi pschecžiwne, sda so mi, so tu kóždy hinak rěcži a hinak myzli!"

„Prawje macže", wobkrucjesche Robert, „skoro nikomu tu wuprawdże wot wutrobu njeńdże. Ja mózu wo tym sudźicz, dokelž kózde lěto na wšy na nanowym kuble pschebywam, a pózcžiwe swérne waschnja wjesnjanow lubuju."

„Tak mózu i wami bjes bojosćze rěczeć?"

„Prošchu wo to", wotmołwi Robert.

„Ai, to je derje — klejcze, hdyž dyrbju na kóždy słowo ledźbu dawacz, a so bojeć, so njebych niczo nic rozumne prajiła, tu žo mi sda, so wschitko na mnje pada. Pola wuja synm móhła rěczeć a djećacz, schtož je so mi lubiło, nichtó mi njeje ja ilo wjał — a toho dla synm też tak cjeńwjena. Rano sahe synm na hórku khodźiła — o tam je kraßna krajina! Hdyž pak je se schtomow kcjenje padało, roża po polach so zwětlika, lipowe kcjenje f haja tak lubosnje sawonjało — tu synm měła lube městacžko, i wotkeli synm Boże kłónczko schadżeci widżała. Ach, tu synm na město spominaka, běch wot njeho tak daloko, a mějach je tola radscho hacž nětko — synm hladała do teje stronu, hdjež město leži, synm spominała na starschich a wschittkich znatych a synm so nich modliła — knjeze! cžłowjek njemóże žo we zyrkwi tak pobožnje modlicz, kaž na horje w scjinje haßatych schtomow, tak blisko cžistemu njebju." Marja bě so tak saborita, so so ji zyle wobliczo f wjesełem kraßnjesche a wóczay so jaßnje zwoleschtej. Ssam Robert bu f jeje rěczu hnuty a rjeknu: „Sbožowna spokojnosć! Tak bysche radscho wonka na wsach žiwa była, dyžli žrjedź wošebneho měschczańskeho žiwjenja?"

(Pokračowanje schčehuje.)

Wočakujemy Was hermanske dny pola nas!

Najwjetši wubjerk! — Najtuńše płaćizny — Dobre kajkosće — Prěnjotne sedźenje —

Naša hotowa drasta

so z tutymi štyrjomi dypkami wuznamjenja

Hermanske njedźelu su naše wohkhodne městnosće wotewrjene!

Konfekcijowy dom Hellwig & Schönbohm tow. z wob. ruk.

na Bohatej hasy 19 — dom kiž wšitko k sebi ćehnje!

Dostach wulke posyłki

mantlow a žonjaceje drasty

We wołmjanych a židźanych tkaninach

wšědnje nowe dóndu

Woseb. wotdźělenje za serbske drasty

Kožuchowe počehnjenja a tkaniny za jaki, rubišća a suknjo

Kóždy čas to najnowše na składźo

Alphons Schauseil

Wobkedźbujće moje wukładne wokna.

Njedźelu wotewrjene!



a přińdźće tež Wy k hermankej do Budyšina

Namakaće pola mje wulki wubjerk

mužacych mantlow 25.— 30.— 35.— 45.—
pacholacych mantlow 15.— 18.— 25.— 35.—
hólčacych mantlow 6.— 8.— 10.— 12.—
Knickerbockerske a dołhe kholowy najnowše mustry
Mužače wobleki namakaće pola nas we wšitkich barbach a płaćiznach
Jopy z čopłym podšćom 12.— 18.— 22.—
žonjace mantle we wulkim wubjerku! Tunje płaćizny!
Hólčace mantle 6.— 8.— 12.— 15.— 18.—
Hólčace kholowy 2.50 3.— 3.50

Franz Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4



Škórnje

do ratarstwa

we wulkim wubjerku

howjaza koža . . 10.—
tesame, z wosebje sylnej podušu 10.75
tesame, prědni dźěl walkowany, z dwójnej podušu a železom . . . 12.90



Hermansku njedźelu wotewrjene!

Wulka dźělba

kožuchow

za stražowarj, jězdźerjow atd.

zymske jopy
športske stupnje
škórnje wšitk. druž.
wołerske wěcy

G. Jilgen

na Kotolskej hasy 4

Zwerjne wumělske faldkate madrasowe

garding

story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Sofowe-, blidowe-, diwa nowe-, wjelbudokosmowe-, wołmjane-, stepowane

přikrywy

(Decken)

Sćěnske zapowěšaki, łožowe předłohi, wulki wubjerk jara tunjo

Paul Korn

na Hole hasy 21

Dołhe črije
maršěrowanske črije
stupnje do dźěła
stupnje za šport
buncle
drjewjane stupnje
drjewjancy

najtuńšo

Willy Sommer

při Serbskich hrjebjach 8

Kupuju stajnje **kozy kręzu**

Dopisnica dosahi. Přińdu knyd.

Paul Lähner w Kamjencu

Dreggšćehen čo. 1

Přišćrykowanje
nohajcow a sokow
Přišiće
stopow a podešow k nohajcam a sokam wšech drjezin
Zběranje wóčkow
při šćěnanych nohajcach, rukach, a štrykowanych tworach a jakach
ruče a tunjo
we wobchodźe w domje

RUDOLPH

na Kěžorskej drózy 16

Hobrske dźělby

mantlow, drastow a tkaninow

su dóšle :: nowe formy, nowe tkaniny

Paul Otte

na Žitnej hasy 10

Najwjetši skład žonjacych mantlow w měsće.

Pomhaj Bóh

Zakhowjuje wobu na cyłujcej cyłana. Serbow, muž, bjo w 49. lěće a jeńacej w Serbskej hubjańai w Budyšinje w Serbskim domje

Jenož někotre kročele wot Hłowneho torhošća kupujeće tunjo a derje

dumi za jězdne kola
lampy žimace mašiny

pola **Ota Fischer**

mechanikarski mištr w Budyšinje na Jeriow. hasy 7

Dźělbu

dynamow

za jězdne kola, 6 wołowskich jeno z **4.95** hr.

J. Schiebnek

na Mužakowskej drózy 4

Serbsko-němske — Němsko-serbske

Słowniki

k wudospołnjenju a nawuknjenju serbskeje rěče (najdrohotńšeho zešiwkowego pokročka) dostanjeće we wšelakich płaćiznach a wujewjedźenjach w Serbskej kniharni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 4

Kožuchowy dom Weidlich

w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace **kožuchi** najwjetši wubjerk kožuchowych wobsadkow, wobsadźeneho skunksa po wšelakich płaćiznach, wopraudźity bóbr, opossum we wšelakich barbach, [illegible] skunksy, barbjene skunksy.

Wopraudźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za [illegible] kožuchi: kornarje z bobra, wólhy, persianow, skunksa a opossum atd.

Kožuchowe podšće we wšelakich płaćiznach a drazinach kóžkow.

Mužace sportske kožuchi, dobra strapiećer. twora 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! — Najtuńše płaćizny! — Přijemne płaćenje!

Kožane rukajcy?

we wupruhowanych dobrych kajkosćach a najtuńšich płaćiznach namakaće pola nas!

Za žonu:

Glaćowe rukajcy, čople podšite wot 2.90 sem
Nappa-rukajcy, čople podšite wot 3.80 sem
Glaćowe rukajcy, bjez spinadła jenoż 1.95
Rukajcy z dźiwinoweje a płóšliweje kože

Za mužow:

Glaćowe rukajcy, podšite wot 2.90 sem
Nappa-rukajcy, čople podšite wot 3.90 sem
Nappa-rukajcy, la štryk. podšite wot 3.95 sem

Hobrski wubjerk też w štrykowanych a tkaninowych rukajcach

rukajcowy Vogel

rózk Krónpryncowcho mosta

Njedźelu wotewrjene!

„Zum Kapuzinerbräu"

na Dźiwadłowej hasy, rózk Kotowskoje hasy

wěstalawa **„Kulmbacher Mönchshofbiere"**

— K hermankej wšědnje naše „wosebite jěsće" — podwołuje

Johannes Zydek a mandželska.



Transport rjanych wysokosćelnych

kruwow a jałojcow

je tunjo na předań a k zamjenjenju

Wettiner Hof

w Budyšinje

K škitej Waše cerowoły!

Dołhe, połojene, maršěrowanske

škórnje

Wodu njepřepuščate šport. šnórowanske

škórnje

z howjazeje kože

poskića

Jähne

před Šulowskimi wrotami 9



Serbow kupny dom



Wołmjane tkaniny, wušiwane za falc a rubišća . . . . . 100 cm šěroke mtr. 4.75
Wołmjane muslin z falc mtr. w. 1.50 0.95 0.75
Zidźane tkaniny pisane, za falc mtr. 5.50
Wołmjane tkaniny za spódnje suknje, zelene, ... čerwjene, módre mtr. 2.85
Wal, wušiwan a za jaki, corne 7.50 snuh. 4.95
Corne počehnjenja na kožuchi mtr. 7.90

Pozament, cankowe wobsadki, francy

Falc, usany zaleńk . . . jena 3.50, 2.50
Kapički, płasne . . . . jena 1.65, 0.95
Banty za holcy 1.10, 0.85, 0.50
Banty za žony, mołowane a wušiwane 1.35

Mołrě, šnórki, falt

čorne běłe, róžowe we wšěch šěrokosćach

Schaaf

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Njedźelu wot ½11—18 a ½2—6 hodź. wotewrjene!

Dobre čehnjenje k sebi

Dušna čopłota

z mjehkuškimi domjacymi stupnjemi



stupnje ze spinku z filcowej a kožanej pódušu a twjerdej zadnej kapu 26-30 1.95 31-35 . . 2.25 36-42 . . . 2.65 43-47 3.25 21-24 **1.65**



„Tack - Spezial", welbłud. kosm. z wolmu 36-42 2.75 31-35 2.25 . . . stupnje k wutłonjenju z filcowej a kožanej pódušu 26-42 1.45 31-35 **1.25**



„Tack - Special", welbłud. kosm. z wolmu 43-47 2.60 36-42 . . 2.40 stupnje bjez spinki z filcowej akožanej pódušu 43-46 1.45 36-42 **1.25**



Tack

w Budyšinje na Bohatej hasy 14
Telefon 3352

Njedźelu wotewrjene!

Hobrski wubjerk
w nowych a trjebanych
meblach
směsnje tunjo.

Wučah. blida, nowe 25.—
blida do jsiwy, nowe 17.—
nakladowaki w 4 dźěl. 12.50
kompletne kuchnje
drastowe klamory wot 17.—
łoža wot 8.—
šeslongi, nowe 23.75
sofy, ławki, pisanske blida, atd. tunjo! tunjo!

Wotdz.: Wobleče'c
Dołhe 3/4 a wosebje dołhe škórnje, maršěrowanske škórnje, sportske črije, filcowe twory, zymske jopy, hólčace mantle, klankace wozy a
100 dalšich wěcow
w składnosć. kupje poskića
jenož **Frömter** jenož
na Zwonkownej Lawskej hasy 12
Njedźelu wotewrjene!

Zo bych zaso dźěło wobstarał

předawam po pomysłomnje najtuńšich płaćiznach:
cyle nowočasne mužace wobleki, pacholace, hólčace a dźěćace wobleki; dobre barbojte a smuhate tkaninowe kholowy, najlěpše sylne manchestrowe kholowy; sylne kholowy z kožaneho sukna, Breecheske kholowy; kalmukowe jaki, lacy; kholowy za młodźencow, pacholow a hólcow; **najl. sylne wjedrakrute jaki do wětru; cyle dobre zymske sportske jupy;** zymske jupy do dźěła; čorne dobre suknjane paletoty; cyle nowočasne barbojte zymske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

Njedźelu wotewrjene (prjedy A. zwud. Mengerowa) Njedźelu wotewrjene
na Serbskich hrjebjach 6, znapř. industrijoweje a přemysł. šule
Hižom 49 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod
Njesměrnje wulki wubjerk a pomysł. najtuńše płaćizny, zo bych zaso dźěło wobstarał; prošu wo podpjeru

---

Přikrywy na blido na sofa na diwan
přikrywy na sćěnu, k mebl'am so hodźace, wulki wubjerk jara tu...
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Předešćniki
we wšitkich wuwjedźenjach wot 3.— hr. sem. Wuporjedźenja spěšnje a tunjo. Počehnjenja wot 2.— hr. sem.
Straube
nz Znutř. Lawskej hasy 8.

Garding
story, rolowy tunjo diwan. a spanske přikrywy
w Budyšinje na
Zwonkownej Lawskej hasy 18

K hermankej kupuje kóždy **dźěłaćer a ratař**
tutón kruty
stupeń do dźěła
ze sylnej gumijowej pódušu

4.90 hr. čorne
5.90 hr. brune
z kožanej pódušu
5.90 hr. čorne



Němske wobućowe akc. tow. Bata
fabrika w Ottmuće w Hornjej Slezyskej
předawarnja **w Budyšinje** na Bohatej hasy čo. 16

Za serbske drasty

wobsudki, canki, borty, knefle, žiđźane rubiška kneflace banty, žiđźane šórcuchi.

za zymny čas

zoki nohawicy, šlypfry, suknje, rukawy, mužacu potrjebu, štrykowańsku wołnu poruča we wulkim wubjerku a znatych dobrych kwalitach

Arno Kube w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12
Hermansku njedźelu wotewrjene. Serbske posłužowanje

S chisec palene kofe'e přeco klaso'e!

Tohodla při kóždej składnosći **Sachsec kofej!** Prošu prubujce **najlěpše měšenja z hórskich krajin:**
1/1 punta po 1,— 0,95 0,85 0,75 hr.

Dobre domjace měšenje
1/1 punta po 0,70 0,60 0,50 pj.

Zasopředawarjo dostanu wysoki rabatt!

Sachsec čaj
Měšenja zwuhranych jara aromatiskich rostlinow z wyšich krajinow w płaćiznach wot:
1/10 punta 1,— 0,80 0,60 0,50 0,45 hr.

Mate
punt po 1.20 hr.

Za jědź jeneho hornca tunju cyrobu:

Hróch, běleny a njeběleny	punt po 34—40 pj.
Sočki	punt po 22—50 pj.
Běłe bony Ia.	punt po 22—26 pj.
Makkaroni	punt po 36 48 75 pj.
Nudle	punt po 36 48 70 pj.
Rajs	punt po 18—40 pj.
Pječeny sad	punt po 55 a 65 pj.

Za zymniši počas čopłišc napoje:

1923ske Dürkheimske Feuerbergske, němske rheinske wino, bleša po 90 pj. bjez bleše
1926ske Miraflorske fil. čerwjene wino
bleša po 1,20 hr. bjez bleše
Njedźiwajcy tunjeje płaćizny wurjadne kajkosće!

Měšenje Jamaika ruma

38 vol. % litr 3,80 hr.	bleša po 2,80 1,60 hr.
45 vol % litr 4,60 hr.,	bleša po 3,50 1,90 hr.
50 vol. % litr 5,40 hr.	bleša po 4,20 2,25 hr.

54 vol. % w brunym łyku, to najlěpše, bleša 6 hr.

Originalny Jamaika rum
74/76 vol. znamki „Atlantik", cyle stary 14 hr.
bleša po 7,20 hr.

Wočahnju zaso:
sud němskeho polonowcho wina sup. kajkosće
litr po 85 pj., bleša po 75 pj. bjez bleše.

Katolscy Serbja,

kupujće Wašе modlerske knihi a wosadniki, Bohmartry, postawy Swjatych, różowce, krjepjenki, swjećenu wodu, wšu pismu a papjerowu potrjeb
w Dombuchhandlung
M. Dilger w Budyšinje, na Mjesowych jětkach.

Mantlowe, bluzowe, suknjowe a drastowe
tkaniny
kupujće k hermankej jara płaćizny hódno pola
Reimann na Póslkim naměsće na Hosće hasy 29
Telefon 3576. Wosebity wobkhod za drastowe tkaniny! Vobachowe přirězki

---



76 Seiten stark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift
Mit Geräteversicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelheft 25 Pf.
Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24

1000 ju

noša hižom lětdźesatki dołho dobru
Königec-drastu

dokelž derje sedźi a je derje zešita a nimo teho
wurjadnje tunja!

E'egantne žonjace mantle
z najnowišich tkaninow a po najnowišim wašnju zhotowjene . . . . 48.—, 36.—, 27.—, 18.—

Mužace ulstry a zwjeršniki
najlěpše sedźace, 58.—, 50.—, 45.—, 36.—, 28.—

Zymske jopy a wobleki
najlěpša kajkosć, 42.—, 35.—, 25.—, 18.—, 14.—

Kupujće też Wy přichodnje
Wašu drastu **jenož** pola
König w Budyšinje
na Žitnej hasy 4
Njedźelu 5. 11. wotewrjene!

Hermansku njedźelu

stej našej předawarni 1 a 19 w Budyšinje na Serbskej hasy w zakonskim času wotewrjenej

GEG wudźěłki družstwow. dźěłarjow.

W bohatym wubjerku poskićamy:

žonjace zymske mantle, rjane formy dźeržive tkaniny

kosmičkate mantle, w znatej dobrej kajkosći, wčelake mustry, najtuńše płaćizny

po přeču

Zhotowjenje po měrje **Bohaty wubjerk šatow**

čistowolm'ane žonjace nohawicy, čorne a barbne . . . . wot 1.25 sem
čis'owolm'ane mužace zoki, rjane mustry . . . . wot 0.95 sem
žonjace šlypfry, ze žid'. . . wot 0.80 sem
žonjace šlypfry, bjez židy . . wot 0.75 sem

Dary, wěcy za wuhotowanje domu
hrajki we wulkim wubjerku
pomysłomnje tunje płaćizny

Naše zwonkowne sobustawy wosebje prosymy nas niedźelu wopytać Žane nuzowanje ke kupowanju! Předawamy jenož sobustawarjam

Tworykupne towarstwo

Přiloha k čisłu 253

SERBSKE NOWINY

Piatk 3. novembra 1933

„Němski bur 12. novembra 1933“

Wčera schtwórtt popołdnju běchu so burja w Budyšči „Krónje“ k wulkej zhromadźiznje zeschli. Sali běchu hač połnej wobsadźenej, schtož je dopokas, kak wulki sadr w naschim burstwje za prózowanje dźenźnischeho knjeżerstwa so namaka. Knjes komorny knjes J. Watzdorf zhromadźiznu wotewri a pschitomnych powita. Sobom wosiewi, so knjes krajny buristi wjednik Körner njeschée pschińcz mohł. Jako jeho sastupjerja powita pak knjesa stabowehu wjednika dr. Menzela z Drježdżan, kotremuž też hnydom słowo k pschednoschkej pschepoda.

Knjes stabowy wjednik dr. Menzel k zawodej swojeje pschednoschka dopomni, so je psched wětšu 4 wjelelemi krajny buristi wjednik tu rěčał, wosebje wo załžnim natwarjazym dźele. Potom pokaża swojich pschiposchłucharjow na ważny dźeń 30. januara a wulěhny, so wšón jenoż jenotny lud dobrocželiwy wobstacz w tak wulkim wojowanju, hdyž je swobi swoje mozy a hódnosce wědomy. Rěčnik pschesahdži swojich pschiposchłucharjow wróco do léta 1918, jako němski lud tamne podležnje pocželpi. Fronty pschecziwnikow njeběchu samohłe lud na kolena nuzowacz, ale pschede wschěm je snutskowna njepschespodobnosć njepschecželej smóznika, naš wojerstwo, hospodarstwo a politiku ponižiła. Now pschednoschcer na němske porazki we swonkownej politiku w posledních 14 letach pokasa. So je němske knjeżerstwo wosiewiło, to Němcy Swjatł ludowu a konferenzu wo wotbrońenju wopuschczi, je naš thętro pschekwapiło. Přiedy hačhu němske knjeżerstwo powalili, by-li swobi tajke wotmyślenje. Poslednje podawki w franzowskim knjeżerstwje nam to někak pschedstajeja. Snutskowna politika njeje bjes swonkowneje politiki móżna. W lěcze 1932 so we wukraju bojachu, so Němcy do bolschewizma sanjdu, a tuž Němcy theoretizuju runoprawosc dachu. W 1933 poßłuchachu njejapzy we wukraju, jako so wjetsche cźrjódy łuda sady wjednika stupachu. Lud běsche so na swoju hordosć dopomnił a nazez sahso swéru do swojeho pschichoda. A hdyž chzemy někto woprawdźe swoju runoprawosć mjeć, dha so najpórsche schczuwanja we wukraju. Wutworjenje dźenźnischeho cźaka nam hischcze njeje potnje k wědomju pschischło; njeměje někto wo jenotliwzow, ale dże wo pschichod luda.

Potom pschednoschcer swojim pschipoßłucharjam rosłożi, kak je wopor a dźěło nusne za nasche dźěći, njeměmy tu na ludźi poßłuchacz, kotříž maju hischcze wischesche wuńdźicz. Swjedźenje, kotreż je nazionalsozialistiske knjeżerstwo se swojim němskim ludom swjeczi, běchu wone nusne k wutworjenju ludoweho sjednoczenstwa. Wosebje je so z tym też nahladnosć němskeho burstwa wažnje sdźěwnyła. We Němskej so duch pschemeńenja napschecžo burstwu. Se sjednoczenjom měchčanow a wjesnjanow je Adolf Hitler to snicził, schtoż je zdźowstwo w rośledních lětdźesatkach na němskim ludźe hrěchito. Wón je wotstronił napschecźiwnoscże a potom so k swojemu natwarjazemu dźełu pschiwobrocził. Po wuspěchach we snutskownej politiku móżesche wjednik cźestny schkit němskeho luda psched wukrajom wumnyć. To jenicźki je smyšł 12. novembra. Dże jenicźki wo to, so němski lud jenomyslnje swéru pokaże, so je so sahso k zepi namakał a sahso do swojeho pschichoda wěrt a za swoju cźesć wustupuje.

Pschi wólbach, wotkhudźa ma bur zdy wobsahły, nadawk dopjelnicz. Wón je so pomérnie posdźe k hibanju Adolfa Hitlera namakał. Nazionalsozialismus ma za to, so so agrarsta politika na historiske myslenje załožuje. Nazionalsozialistiski rěcžnik mólachu stajnje jenoż prajicź, schto sa bura chzychu, njemóžachu pak praicź, schto běchu hižo cźinili. Dźensa pak móża jemu prajicź, schto je Adolf Hitler a njeho cźinik. Loni hischcze žadyn bur njemóżesche bjes strachu wjeczor w brunej abo Stahlhelmiskej uniformje swój dom wopuschcźicź. Dźensa pak je Němska najporjadnischi a najwěsćischi kraj swěta. Adolf Hitler je dospěł, so je bjezdźěłoscź w Němskej wotběrała a so němski lud na nahladnoscźi w swéce pschihotuje. Runje bur ma na přenim městnje pschicźinu, so wjednikej dźakowacź a zo 12. novembra sahso Hitlerowemu knjeżerstwu stupicź.

Wěso drje njejsu pschecża a žadanja burow hischcze połnje dopjelnjene. Jim je so w posledním cźasu wjele woporow napokazało, tola schto su pak wone pornjo woporam SA-ludźi, kotříž jenoż z wěru we wukrobje a se sastajenjom swojeho žiwjenja sa nowu Němsku wojowachu. Kak snadne su to dźenźnische woporv. Jako wuspěchi nazionalsozialistiskeje politiki mjenowasche knjes stabowy wjednik dr. Menzel wotběranje bjezdźěłoscże, wudawje sakonja wo herbstkich dworach, kiž pschichod burstwa swěsćuje, na kreditowy a wotdołknjenjski sakoń sa herbske dwory, na žydowski sakoń, kiž burstwu zynam móżnoscź k sakoženju existenzy dawa; na němski sakoń sa sejmjenjski staw.

Slónczne pschednoschcer tózdyżeho jenotliwza napominasche, so by na swojeho sobuczłowjeka słutkował a jemu rosjaznił, schto wschitko ma so němski buristi staw wjednikej dźakowacź. Kóždy dyrbi z pscheswědczenjom sa Adolfa Hitlera a jeho knjeżerstwo hłosowacź, so by so psched wukrajom swědczenje swéru wotpokazało.

Pschednoschcer sa swoje rosłożenja mózny pschikleśk znjesche.



Prěnje bórny za zymnu pomoc su do wulkomjestow pschiwjesli.

Na wobrazu so pschedstaja, kak měchi bórnow se żeleznitich wosow wukładuja, kotreż su burja w Pomorskej za zymnu pomoc do wulkomjestow poßłali. Na wobwenzowanych wosach běchu napißma cźitacz, kiž na dary pokazowachu.

Cyrkwinske powěsće

21. njedźela po zwj. Trojizy, 5. nasymnika 1933.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi rano 1/8 hodź. němske Boże wotkazanje (farar Tischer), dop. 1/9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje (farar Kapler).

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo Pschi połnym hrodźi- (w hibanju wery němskich kschesćanow): Njedźelu pop. 1/11 hodź. swjatł dźěći, wjeczor we 8 hodź. evangelizazija, pónđelu wjeczor we 8 hodź. swjatł młodźiny młodzenzow, wutoru pop. w 4 hodź. hodźina sa żony, sbu wjeczor we 8 hodź. swjatł młodźiny sa mkode holbrjedu wjeczor we 8 hodź. kolo pschecželow sa mkoschtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu. Sjewjenje dopředta: wot 20. do 26. nov. směje k. Werner z Plauena evangelizazija.

Shromadźiny swonka Budyschina: Njedźelu pop. we 3 hodź. w Kumwaldze (sotra Emma), pop. 1/3 hodź. w Njeswačidle, pónđelu wjeczor we 8 hodź. w Kumwaldze, srjedu wjeczor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Zokowje a Wbohowje pola Budestez, pjatk wjeczor w Hornjej Hórzy (sotra Emma), wutoru 7. nov. wjeczor we 8 hodź. w Budyschinje hodźina sa mużow.

S Barta.

Dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemsenje. Sbérka. — Pónđelu — kermuschny swjedźeń — dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Na wobchmaj dnjomaj sbérka sa wupyschenje paczerikeje jstwy. — Srjedu pop. 1/3 hodź. mjezacznа zhromadźizna jónskeho towarstwa z pschednoschkom knjesa prynza zur Lippe.

S Budestez.

Rano 1/8 hodź. směje farar Wójz němsku spowědź, duchowny Wöttger dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. směje duchowny Wöttger kemschenje za dźěći 1. harz 4. schulskeho léta. — Pónđelu wjeczor we 8 hodź. swuczowanje z pohrabnami. — Wutoru wjeczor 1/8 hodź. ma duchowny Wöttger biblisku hodźinu w młodźinowni. — Srjedu wjeczor we 8 hodź. bibliske rozrěczowanje evang. swjatła młodźenzow. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. zhromadźizna ev. swjatła młodych holzow. — Pjatk wjeczor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola Duckez w Kóšlach.

S Budyschinka.

Dopołdnja 1/9 hodź. so serbske předowanje cźita. — Na kermuschnym swjedźenju budże dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba (k. farar Kapler z Budyschina). Sbérka sa wérowanske biblije.

S Bukez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, dop. 1/8 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 3 hodź. kschesćańske kemschenje. — Wutoru pop. w 3 hodź. jónske towarstwo pola Nabowitez. — Wumrěła: Marja Helena rodź. Probitez, manželka Jana Kschizana, ratarja we Wyšokej, 72 l. 7 m. 14 dnjow.

S Hodźija.

Rano 1/8 hodź. směje farar Noigt němsku spowědź, farar Wjesaf dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje.

S Hrodźischcza.

Rano we 8 hodź němska spowědź, dop w 9 hodź. němska Boża słužba (farar Konik-Wósporski). — Pónđelu 6. nov. wjeczor we 8 hodź. jónske towarstwo pola Njedonez. — Schtwórtk 9. nov. dop. w 10 hodź. spowědź w sali w Drožđiju. — Pjatk 10. nov. pop. w 3 hodź. spowědź w Běłej Horje, pop. w 4 hodź. tohorunja we Worznje. — Pothowana: Gertrud, ratarja Karle Gustv Kowarka w Brěsezach, mandź. dźowka, 2 m. 29 d.

S Hnjezny.

Rano we 8 hodź. serbska a dop. w 9 hodź. němska Boża słužba. — Pónđelu, kermuschu, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba (farar Rößler-Minakalski). Sbérka za zyrkej.

S Klukscha.

Rano we 8 hodź. němska spowědź z Wožim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němske, 1/11 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 3 hodź. serbske kemschenje se spowědźu pola Jurkez w Jatšjobju.

S Kotez.

Dop. w 9 hodź. němske kemschenje (swoboadny kantor). Wosobadny farar stutkuje w Hodźiščcu a Wósporku.

S Lupoje.

Farar Rößler-Minakalski směje pop. w 2 hodź. němsku Bożu słužbu. Sbérka za pohrabnowe mjeńšonstwo.

S Malešez.

Dop. 1/9 hodź. serbske kemschenje, w 10 hodź. dźěćiskemschenje se sbérku za Gustav-Adolfski [illegible]dar. — Pónđelu, na kermuschnym swjedźenju, [illegible] 9 hodź. serbske, w 10 hodź. němske kemschenje, [illegible]rbska: Marja swud. Bjenadina, wdowa wumrje [illegible] w Malešezach, 97 l. 7 m. 11 dnjow.

S Minakale.

Rano [illegible] hodź. [illegible]a serbska z [illegible] njem, dop. 1/9 hod[illegible] a w 10 hod[illegible] słužba. [illegible] Swjedźen[illegible] njeje zyrkwi. [illegible] pschedźe[illegible] na wa serbje. [illegible] wida.

Rano we 8 hod[illegible] [illegible]a spowědź, [illegible] němske a 1/11 hod[illegible] [illegible]e kemschenje. [illegible]jaw-Wendisches Gemeinde[illegible] [illegible]p. 1/9 hodź. [illegible] na na kopicach w[illegible] [illegible]apel). [illegible] we 8 hodź. [illegible]ch hołcow a [illegible] dich holcow na serje.

S Mužaczij.

Dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. [illegible]a słužba.

S Porschij.

Rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba. Na kermuschnym swjedźenju budże dop. 1/9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Nawobchmaj dnjomaj sbérka za wosobadnu diakoniju. — Wutoru wjeczor biblisku hodźinu w Boschezach (k. wotbhladar Kschižan).

S Rakez.

Dop. 1/9 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske kemschenje, 1/11 hodź. serbska Boża słužba. — Pónđelu we 8 hodź. rańska nutrnosć.

S Wóšlinka.

Kermuscha. Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje. Sbérka. — Pónđelu dop. w 9 hodź. serbske kermuschne předowanje. Sbérka. 1/11 hodź. kemschenje za dźěći.

S Wósporka.

Dop. 1/11 hodź. předowanje, 1/12 hodź. dźěćiskemschenje (wosobadny farar).

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen die Nrn. 111—121, Teil I, und 10—13, Teil II, des Reichsgesetzblattes sowie die Nrn. 37—40 des Sächs. Gesetzblattes innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Stadtrat Bautzen, 2. November 1933.

Měšćanske dźiwadło

Minna z Barnhelm.

Wjeselohra w 5 jednanjach wot G. E. Lessinga.

Wčera štwórtk bě w Budyskim měšćanskim dźiwadle premijera tuteje klasiskeje wjeselohry. Bě to wokřew za kóždeho, kiž je přećel dobreje dźiwadłoweje literatury a wokřew też tehodla, dokelž běchu hłowne róle dobrym wumělskim mocam dowěrjene. Dostojna, charmantna bě Eelonora Sehnert jako hrajerka titulneje role; wuraz nadobnosće, česće, čisteje lubosće wěduješe Hans Verder jako major z Tellheim zwobrazować. Erika Heinrich bě typiska služobna, ale też dostojna přećelka jako komorna Franciska. Max Grundman jako služobny Just majora z Tellheim a Mano Holtai jako strażmišter Werner tworještaj z dobrym poskićenjom dobru dwójku přećelskeje lubosće a dźakneje přiwisnosće swojemu nadobnemu předstajenemu. Raz hry, zwuraznić tu nadobnosć člowjeskeje duše, so z dobrym cylkownym předstajenjom derje wuzběhny. Wyšši hrowy wjednik Alfred Borchert dobu sebi jako wjednik předstajenja, kaž też jako typiski hoscenčar derje zasłužene připóznaće. Też wše mjeńše róle běchu derje wobsadźene. Kwětkne dary hłownym hrajerjam běchu wěsće z připóznawacym mytom wšěm. Wčerawše dobre prěnje předstajenje njezwjeseli so runje bohateho wopyta — njech Budyšenjo a wobydlerjo wokoliny města njezabudu, zo je jim wosud była našeho dźiwadła do rukow położeny.



K dopomnjeczu na padnjenych němskich rjekow w Belgiskej.

Němski wojerišći pomnik na pohrjebnischczu w Brüsselu, hdjež so pischi stkadnoszći dnja Khudsit duschow wjele wenzow położichu. Wenzn pothadżachu wot Němzow, kotřiž w Belgiskej bydla. Na wenzowych žeklach jewja so prěni krócz hokate tischiže.

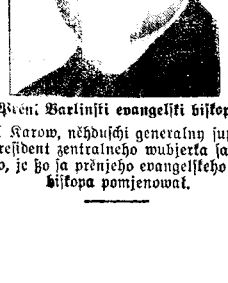
Radio

Sobotu 4. novembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho wschědneho programma: 11,30 hospodarski tydźenski pschehlad. 14,45 za dźěći. 15,05 za młodźinu. 15,45 hodźinka stowizny. 17 sportski tydźenski pschehlad. 19 hodźina naroda (spěwy na Rheinje). 20,30 europski konzert z Budapesta.

Lipsk. Nimo hnatcho wschědneho programma: 14,30 za dźěći. 15,10 hospodarski tydźenski pschehlad. 15,30 agrarno-politiski tydźenski pschehlad. 17,20 tanzele wo kermuschi. 18,30 hodźina zwjatoka. 19 hodźina naroda. 20,30 europski konzert z Budapesta.

Hischcze wažne z dnjowcho programma. Wrótslaw: 20 Adolf Hitler rěči. Mnichow: 20 měschany wjeczor. Rom: 21 opererta „Mjana Helena".



Prěni Barlinski evangelski biskop.

Dr. Emil Karow, něhdyschi generalny superintendent a czestny presidént zentralneho wubjerka za snutskowne mišijonstwo, je so za prénjeho evangelskeho Barlinskeho biskopa pomjenował.

Přilopk

*** Sapjchaŋ mori ɟonu.** We wokolinje wyschscheje hajnkownje Toran pola Schmiedeburga w Schlesiskej ɟona kublerja Müllera ſ wosa drjewa padje. Wós ju pschejebje. Wona ɟo jara cżeżko srani a bórzy na to wumrě. Kubleŕ Müller, kiž żony wosa dżesche, bu ſe ɟwědkom tuteho hróżnbneho njeżboża.

*** Mandżelsiżeju morweju namakali.** We Woergłu pola Kufiżcina njedżelu rano 64 lět stareju barkeiu man bjelskeju, Jurja a Linu Ankerowu, morweju namakachu. Wonaj běchtaj ſe żekeru morjenaj. Jedna ɟo wo rubjeżnym mordarſtwje. Mordarjej je wěżcze wulka ſuma pjenjes do rukow padła.

*** 100-lětny jako aktiwny bankowny ſajtojnik.** Najſtarſchi — tżiżcze aktiwny bankowny ſajtojnik Španiskeje je muſk ſ mjenom Anton Johnſon, kiž w tutych dnjach swjeżi 100. narodniny. Swjeżcżichy a pschcżo hischcże ſtajnje a porjadnje swoje dżěło wukonja w ſarjadowanſki rjadje jenże wulkeje Skowillaganiskeje banky.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 3. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,702	100 pólsk. złotych	47,35
1 żendżelski punt	13,005	100 čěskosł. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa pozicji wčera nětżo hamtſny wobrazi, kaž dotalne dny. Pschi ſnadnym wobroczu, ſo kurſy powschitkownje mało pschemjenichu. Na wikach rentowych liſczinow běsche trochu wjacy żiwjenja a kurſy poſtupichu.

Barlinſke żitne wukowiki. Khlěbowego żita, wobſebje rożki ſnowjazy poſtiżesche, dokelž někto wo jenu hriwnu powyschcena kruta płaczina płaczi. Młyny njemóża kupowcej, dokelž muku cżeżko wotbudu. Wowoß ſo trochu lepje pschedawasche, jecżmjeń mějesche měrne wiki.

Wčera płaczeſche w Barlinj: zentnar

pschenicy: 8,90—9,15 (8,85—9,10) hr., rożki: 7,15 hacż 7,40 (7,10—7,35) hr., jecżmjenja, nalětnjejcho: 8,65 hacż 9,30 hr., nasmykeho: 7,85—8,30 hr., wowoña: 6,90—7,15 (6,80—7,15) hr.

Wiki w Ludiju.

Pschenicza płaczeſche 9,05 (9) hr., rożka 7,40 (7,35) hr., nalětni jecżmjeń 8,25—8,75 hr., wowoß 6,40—6,60 hr., běrny 2,20—2,35 hr., ſyno 2—2,30 hr., ſłoma je maſchinu mſócena 80—90 pj., muka, pschenicżna 15,75 hr., rżana 12,25 hr., wotruby, pschenicżne 5,50 hr., rżane 5,50 (5,40) hr. Butra (½ punta) 72—82 pj., jeja 11 hacż 12 (10—12) pj., twaroh 20—25 pj., běrny 3 pj., kał, běły 5 (5—8) pj., cżerwjeny 7 (7—10) pj., ſtydrotny 5—20 (10—25) pj., liſzały 12 pj., karoty 10 pj., jeżyna loboda 10 (10—15) pj., kołrabi 5 pj., porej 15 pj., kórli 50 pj., zybła 8 (7—8) pj., tomaty 15 (10—15) pj., ſyſotcej 5—10 (5—8) pj., radiſik 10 (5) pj., jabłuka 5—20 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenicza płaczeſche 9,05 (9) hr., rożka 7,40 (7,35) hr., jecżmjeń, nalětni 8,50—9,20 hr., nalětni 7,60 hacż 7,80 hr., wowoß 6,50—6,75 hr., muka, pschenicżna 18 hr., rżana 11,75—12 hr., wotruby, pschenicżne 5,50—5,75 hr., rżane 5,50—6 hr., ſyno 2,60—2,80 hr., ſłotna ſłoma 1,30 hr., ſłoma z ſoſkanja 1 hr., běrny, bóſe a cżerwjene 2,25 hr., żołte 2,50 hr. Butra 1,40—1,50 hr., jeja 11—12 pj., kał, běły 6 pj., cżerwjeny 6—8 pj., ſtydrotny 10—35 pj., jeżyna loboda 10—15 pj., zybła 10 pj., jelerij 10 hacż 15 pj., kżen 45 pj., huſy, młode (punt) 75—80 pj. Prożata 8—14 hr., běłjaſi 23 (23—28) hr.

Wiki w Khorjebuzu.

Tu płaczeſche mjaſo, howjaze 60—80 pj., cżelaze 60 hacż 90 pj., ſtowjaze 90—100 pj., ſwinjaze 75—100 pj., jeja 13 (13—14) pj., butra 1,40 (1,35) hr., twaroh 20 hacż 23 pj., łany wolij 1,40 hr., łiny 85 (80—110) pj., ſdżeńki 85 pj., karpy 80 pj., młode hołbje 40—80 pj., żywe łiny 1,80—2,50 hr., żywe kłapoty 2—3,50 hr., rabi 15—20 pj., morcżej 7—10 pj., jeżyna loboda 10—(10—13) pj., kał, ſtydrotny 15—40 pj., cżerwjeny 10 pj., běły 7 pj., wirſijnowy 10 pj., ſyrotcej 5—10 (5—7) pj., měrnik 15—20 (20—25) pj., kżen 20—25 (25—30) pj., radiſik 5—7 (5—8) pj., zybła 10 pj., kulerepa 7—(10) pj., běrny, zentnar 2,20—2,50 (2,20) hr., punt pj., jabłuka 10—25 (15—30) pj., worjechi 50—60 pj., tżżne worjechi 55—60 pjenjeżkow.

Swińjnge wiki w Khorjebuzu.

Pschi nejſtich běchu 1085 proſatow a 172 běłakow. Proſata płaczachu, małe 5—9 hr., ſrjedże 9—11 hr., wulke 11—13 hr., běłaki, małe 13—23 hr., ſrjedże 24 hacż 33 hr., wulke 34—46 (34—40) hr. — Wiki běchu ſrjedże.

Płaczinny w pinlach ſu płaczinny tudżeńschich wokow; dokelž pak żane naſpomnjene njeſtu, ſo njepschemjenjeja.

Płaćizny ręcznego skotu na Grjezdżanskich skótnych wikach.

2. novembra

20 wol., 8 byc., 32 krow. — skoc., 571 ćelat, 155 wowc., 621 ſwini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 43—47, 2. 38—42, 3. 33—37, 4. —;

ſwinje: 1. 54, 2. 52—53, 3. 48—50, 4. 49—51.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	2. 11.	1. 11.		2. 11.	1. 11.
Pšenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre łuniny	—	—
ječmjeń	157-166	157-166	żołte łupiny	—	—
wows	138-143	138-143	zeradella	—	—
kukurica	-	-	raps, wosušk.	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,0-26,0	lany wosušk.	12,00	11,90
rżana muka	20,9-21,9	20,7-21,9	ſuch. truhanč.	10, 10, 1	10,1-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrni. kruški	13,4-13,5	13,4-13,5
rżane	19,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rżana ſłoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	ošenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,45-0,65	0,45-0,60

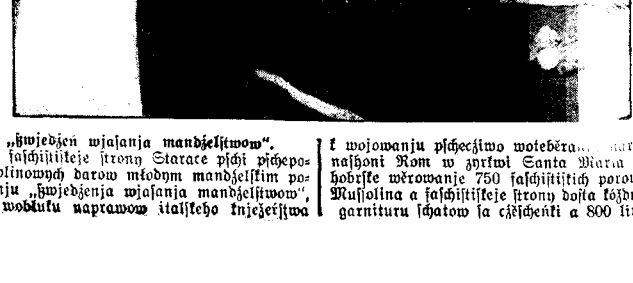
Płaćizna za pšency za wupłodżerja 178 181 183

Płaćizna za rożku za wupłodżerja 143 146 148

Pčołarske towarſtwo „Delni Sprěwiny Dol"

Roznrawa Budyskeje wobkedżbowańe za oktober 1933

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniżša	najwyšša	srjedźna měſačna copłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Suma w kilogramach	Liczba dnjow wulećenja	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć deša
210	— 1	+ 22	+ 9,8	—	—	—	300	150	150	1,600	13	—	—	28,2



Italiſki „ſwjedżenja wjaſanja mandżelſtwow".

Sekretar faſchiſtiſkeje ſtrony Starace pſchi pſchepodaczu Muſſolinowych darow młodym mandżelſkim poram. Na dnju „ſwjedżenja wjaſanja mandżelſtwow", kiž ſo we wobłuku naprawow italiſkeho knježeſtwa k wojowanju pſchećziwo woteběra... narodow wotmě naſhoni Rom w zyrkwi Santa Maria degli Angeli hobrſke wěrowanje 750 faſchiſtiſkich porow. We mjenje Muſſolina a faſchiſtiſkeje ſtrony doſta kóždy por kolebku, garnituru ſchatow ſa cżěſchenki a 800 litrow pjenjes.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wuč. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mnarjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo sćěhowkam dźiwneho zmjerdoženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je wón tak žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjerdoženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźiško na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjerdoženje dyrbi so hnem hnydom, najpozdźiško do 48 hodźin planje přispomnjeć. Prawa a winowatosće abonentow wujasnjo nadrobnje wuměnjenje tutoho banki, kiž Serbske Nowiny kóždy a kóždy wozjewja.

Čisło (Nr.) 254 — Budyšin — Sobotu 4. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Politiski tydźeń

Bjes dwěla je dźensnišnji dźeń němski kraj politiskeje najfasimawšchi kraj zyłeho switła. Njebudźe dźe ani jenoho stata a ziwilizowaneho ludu, kiž njeby wo mózowym pschewrócze w našchim kraju shonił a sajim sa njón pokasał. Tu stawa so něschto, schtoż swět hišće widźał njeje. Ssamo faschistiska revolucija w Italskej nima tak wulkeje mocy a zeho wusnama, kaž nazionalna revolucija lěta 1933 pola nas. S wowrědła dźe so po wschěm swěcze z njedowěru na Němsku hladasche, dokelž ludzy njeznachu ani jeničkeho stata a ziwilizowaneho ludu, kiž njeby wo mózowym pschewrócze w našchim kraju shonił a sajim sa njón pokasał. Tu stawa so něschto, schtoż swět hišće widźał njeje. Ssamo faschistiska revolucija w Italskej nima tak wulkeje mocy a zeho wusnama, kaž nazionalna revolucija lěta 1933 pola nas. S wowrědła dźe so po wschěm swěcze z njedowěru na Němsku hladasche, dokelž ludzy njeznachu ani jenoho stata a zjednoćenja, kiž wustupi tak wotkedźbowanje wusmjerjenje a tak wulke wotpohlad za swoje mjetle. Pożłedne měsacy z tak jim hižom něhdy njeznate wob

Wozjewjenje noweho francowskeho knježeŕstwa

Pjatk popołdnju je justizny minister Dalimier w senacze knježeŕstwowe wotjewjenje pscheczitał, kotrež je ministerski president Sarraut w komorje wotrdał. We wosjewjenju rěka, so knježeŕstwo wo dowěrjenje žedma a wo pschijwolenje hrěchow prošu, jo by so wěstosć Franzowskeje a demokratiskeho knježeŕstwa je sajzopotajenjonj hospodarskeje a finanzielneje mozy skrucjała. Schtož wurunanje hospodarskeho plana nastupa, nowe knježeŕstwo stejischo stareho knježeŕstwa sastupuje. Tež wono lutowanje žada a chce po wurunanju hospodarskeho plana dawkowu reformu pschiwjesć. Wołoženja dawkow so potom pjecza pschihódnje na hospodarske žiwjenje wukutkuja a žiwjenje wudawkow ja žiwjenje pschinježu. Nowe knježeŕstwo tež wosjewi, so je Franzowska k mjerjmarodnemu dźelu jawolniwa, so by so hospodarski měr jasu pojtajił. Franzowska dyrbi pjecza swoje kolonije wuwnjsć a hospodarske žiwjenje wacžeŕskeho kraja je žiwjenjom kolonijow wusko swjazaś. Schtož myšl měra mjes ludami nastupa, chce nowe knježeŕstwo so sašadowu prjedawschego knježeŕstwa dźerżeć a chce wyschsche sajimy Franzowskeje sastupowaś. Franzowska politika chce so dotalnych pscheczeŕstwow žiwěrn dźerżeć a so shromadnje wo stabilnosć, porjad a měr w bjesłrasche staraś. Franzowska so pjecza wot nadawka njewotwobroćli, kiž je w Genfje pschewjala. Franzowska, kiž je pjecza měrna a žiwa, chce so wot kóždeje rozwólnjosće wukwasowaś, dokelž pjecza we, so je thmana, sa swoje prawa cześcjowanosć žebi wužadaś.

Ze Serbow

W Budyschinje, 4. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecžor w 7 hodź. barometer 740,, thermometrowy hrosk +1 a najwyschscha temperatura wodnja +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 743, thermometrowy hrosk +2 a najnišcha temperatura w nozy +4,5. Sčěhowanje ras wjedra wostanje dale njepschemjenjene. Někto so nižina k dolnjemu ranju wotkłanuje. Sa nje so so wjecžora wobsčerna smichina k nam bliži. Tuta wyschina hasa wot połnocneho sapada hacž k Schwanitzej dele. Nižina nad połnocnej Italiju so tež pomalu k ranju hiba. Pschi tutym położenju wjedra, su wuhlady na rjenjsche wjedro. Tehodla wo dowolenjoj za jutrischu njedźelu jasne a symne wjedro s nóžnym mjerinjenjom wocžakuja. Je wschak mózno, so hišće něchto dnjeha pschinidże, prjedy hacž so dopołnje wupjedri. Jutrje 21. njedźelu po swj. Trojzy hlónčko 6,58 hodź. zhadża a so 4,29 hodź. zhowa. Mježacy zhadża jutrje wjecžor 5,39 hodź. a zhowa so dopołdnja 10,44 hodźin.

Budyski nazymski hermank

je so dźensa sobotu sapoczał. Prěni hermanki dźeli běsche pomérnje derje wopytany. Ludźo někto najhóle cžopku symiku drastu kupuja. Nadźijomnje tež jutrischa hermanska njedźela hermankarjam a měschczanskim wobchodnikam woczakowany dobry wobchod pschinjese. Pschi najsymnischim hermanku je tež póndźela hischće kótreho žiwa, dokelž so we wokolinje wulka kermuscha žanjerja, kotruž cželeda rad k twopytej hermanka trjeba. Nadźijomnje budże wjedro tajke, so kóždy rad mjes hermanskimi budami pschechodźiwa.

— **Dźensnjische mark.** Butra płaczesche 75—78 pf., jeja 11—13 pf., twaroh 20—25 pf., kaczki, šarlanc, pumt 80 pf., kury, žiwe 1,50—1,70 hr., kury, šarlane 65 hacž 75 pf., hołbje 45—50 pf., kał, cžerwjeny 8 pf., bély 5 pf., žydrozity 20—80 pf., kißale kórki 8—15 pf., morchej 8—10 pf., zybla 8—12 pf., kolrabi 10—15 pf., rhabarber 10—12 pf., jedźona loboda 12—15 pf., tomaty 20 pf., jabłuka 10—20 pf., kruschwy 10—12 pf., flowki 10 pf., běrwy, 10 puntow, 25 pf., měd w schkleńzy 1,60—1,70 hr., měd bjes schkleńzy 1,40—1,50 hr., lany wolij 1,40 hacž 1,50 hriwnow.

— **Budyske haptyki** su wjchédne dny hacž do 7 hodź. wjecžor wotewrjene, njedźelu pat jankjene. Nózom słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapjyka j mósčanym wotmenjenjom. W novembrje je to Hrodowska haptyka na Hochiš hašu.

— **W hosćenzu „Zum Kapuzinerbräu"** w Budyschinje na rózu Dźiwadłowe je a Katolikske hašy dostajesće dobre, swětašlatyne Kulmbachske Mönchshofske piwo. Někto tam hischće wulkotnu dekoraziju oktoberskeho swjedźenja nadeidźeće. Wann so tež w bawerskej drasze pošlužne. Wošebite jědze w tutym hosćenzu su jako wobzerne znate. Piwo je žiwne a so lekarśy poruča.

— **Pokazujemy tu wožbje na nawěsćk** swjatcy kožuchowych dźěłarjow, Budyšćerjo wotmołwjeli, kiž ma swoju pisarnju na Połnocnej dróhy 1. Swjatk wolchitkich kožuchowych dźěłacerjow napomina, so buchu so hnydom organizowali a njebychu so wjacy spalowali. Wot 13. novembra so pschipowědźenja wjazy njepschijimaju.

— **Jutrje wjecžor w 6 hodź. 98. duchowna wieczorna hudźba w Petrowskej zyrkwi.** Jako napschećiwnoscj te zyrkwi „mišitrske dźěła nětcžišcheje zyrkwinskeje hudźby" sapocznje Horst Schneider jutrje wjecžor zyknje „stare mišitrske dźěła evangelskeje zyrkwinskeje hudźby". Pschedwjedu je orchestrowe sonaty wot Strunga a Rosenmüllera, dźěła sa pischczele wot Sweelinka, Scheidta a Pachelbela. Konzert wuwjedźe kollegium musicum pod wjednistwom organista pschi Petrowskej zyrkwi Horsta Schneidera. Kajka nabožna mój w dźěłach cžasa wot Luthera hacž do Bacha leži, budże tež dźensnjischi khórscheć hischće jacžuwacj móz a hódnoćej Budyšćich wjeczornych hudźbow, kiž su na polu zyrkwinskeje hudźby prenjotne, leži tola we wobschérenej hudźbnej literaturje, kotruž je tu Budyšćej wožadźe poskazuje. Programm je po 30 pf., sa njesaſukerjow a schulerjow po 10 pf., su pschi zyrkwinych durjach dóstacj.

Póstske autobusy na kermuše 5. a 6. novembra

1. W Malešchanskej, Hucžinjanskej, Klenjanskej a Rychwałdskej wožadze.

a) Mjes Budyschinom a Suborničzku njedźelu 5. novembra: S Budyschina wot dwórnischcja 7,50 a 11,10, ſ Malešchez 8,15 a 11,40, ſ Hucžiny 8,25 a 11,50, do Suborniczki 8,30 a 11,55 hodź. Wróčo se Suborniczki 21,30, ſ Hucžiny 21,40, ſ Maleischez 21,50, do Budyschina, dwórnischcja 22,10 hodź. Póndźelu 6. novembra je Budyschina wot dwórnischcja 11,10, ſ Malešchez 11,40, ſ Hucžiny 11,50, do Suborniczki 11,55 hodź. Wróčo se Suborniczki 18,00, ſ Hucžiny 18,10, ſ Maleschez 18,20, do Budyschina na dwórnischčo 18,45 hodź.

b) Mjes Budyschinom a Rychwałdom njedźelu 5. novembra: S Budyschina wot dwórnischcja 7,50, ſ Mikowa 9,10 a Krjebje 9,25 do Rychwałda 9,35 hodź. Wróčo s Rychwałda 20,30 a Krjebje 20,45 a Mikowa 21,10, do Budyschina na dwórnischčo 22,10 hodź.

2. W Porschischkej, Budyschinskej a Bartiskej wožadze.

Njedźelu 5. novembra ſ Budyschina wot dwórnischcja 9,10, ſ Porschiz 9,35, ſ Budyschinka 9,40, ſ Pschiwoziz 9,45, do Barta 10,00 hodź. Wróčo ſ Barta 21,60, ſ Pschiwoziz 21,20, ſ Budyschinka 21,25, ſ Porschiz 21,30 do Budyschina na dwórnischčo 22,00 hodź.

Póndźelu 6. novembra ſ Budyschina wot dwórnischcja 11,15, ſ Porschiz 11,40, ſ Budyschinka 11,45, ſ Pschiwoziz 11,50, do Barta 12,05 hodź. Wróčo ſ Barta 17,45 ſ Pschiwoziz 18,00, ſ Budyschinka 18,05, ſ Porschiz 18,10 do Budyschina na dwórnischčo 18,40 hodź.

*

Z Cyžmjerz. W nasich ſ wšim su wobjezd puduschi wobdželi. S Mječiwz kubła su kaczi kradnyli a z Kralez kubła něchtore žito wotnjesli. Na wsach Kralez kubła je k pišmu pschišło, ſ kotrymž so ludźo warnuja, padnych tradnjene žito wotkupjcj.

Z Budyšez. (Powjesće se stawnišwa.) Pschipowědowany Gerhard Kurt Scholta, dźěłacžer ſ Hajniz ſ Marju dźi. Körnerowej rodź. Fulkej, fabrikiskej dźěłacerku ſ Hajniz. Alfred Waltar Glatte, pjekarski pomocnik ſ Tuzic ſ Johannu Elfriedu Mucžinkez, dźěłacerku je Saboria. — Do manželstwa stupichu: „Willy Ota Kühnel, krawc ſ Kundraczic a Marta Frieda Pachere, domjaza dźowka ſ Hajniz. — Alfred Rudolf Mět, fabrikiski dźěłacžer ſ Kamenza a Hilda Marta Hanuš, dźowka ſ Hajniz. — Alfred Rudolf Mět, fabrikiski dźěłacžer ſ Kamenza a Hilda Marta Hanuš, dźowka ſ Hajniz.



Towarschnistwo naroda pschi blidze.

Tajki wobras so jutrje njedźelu sasa we wschitkich němskich domach posčiežił. Na blidze steji jedinora a tunja jědź jeneho horuza. Schtož hospoda ſ tutej jednorej jědźu solatuje, pschiwobroći so sdźerzy symskeje pomozy, ſ kotrejž so milijony trodazych zobustawow ludu w hórkich symskich měžazach ſ zyrkwi sastaraju.

Bratr z města a bratr ze wsy

6] (Potrać̆owanje.)

„Wóh mje sakitaj psched tym njejbožom, so bych něhdy wožebna knjeni być dyrbjała; budu-li so wudawać — a wudawać dyrbi so dyrbju, a wuj mi praji, so dyrbju sebi měschczańskeho panika bracj —."

„A cži su wam pschećželiwi?" wopraschа so Robert spěschnje.

Marja so trochu sastróži, njewědźeschе, schto hnydom wotmołwić. „Nó, widźicže — to je —" dale njedokóńcža.

„Po tajkim panika ſ města njebyschče móhła lubować?" praschesche so Robert znowa.

„Nó, ja myšlu", dźesche Marja trochu bojazliwje, „hdyž bych tež hałe jeneho abo druheho rady měła — ale cži tuješkojo ſami ani njewědźa, schto to je, ſym to hižo žiwschała. — „Knježna! mój jandźelo! mój pokładže! hwjezda mojeho žiwa! ja tebje lubuju na wěki!" tak rěcža; ale wěrcže mi, ani słowa njeje wěrno! Wonka na wězach je to zyle hinak. Hdyž młodźenj rjekne: „Holcža, ja mam tebje rady, tak rady, so to njemóžu wuprajić" — w tym je wjazy lubosče a žiwěrn. A potom naſsche pěsnje — ach, naſsche pěsnje, te su tak traſsne —"

Robert pecja, kaj nicžo ſ toho, schtuczku pěsnje powědacj:

„Cžerwjena rózicžka,
Schto so njeroswijesch?
Schto ty k nam panito,
Schto ty k nam njethodźišch?"

Tu so Marja jawješeli a ſ rutomaj plazaju rjekny: „Ow jej, wy możesče naſsche pěsnički, a możesče je tak rjenje, tak wukrobnje powědacj — prošu, sčinjcže mi to k woli a prajcže mi hischcže jenu!"

„Schtož pak nětkle rjeknu, je prawda, čżista prawda; a wy dyrbicže mi tež ſ prawdu wotmołwić", wotmołwi Robert trochu khutnje a žwjatočnje.

„Nó, tak powědajcže!" A Robert janješe:

„Hdy bych ja k wam khodźik,
Dha bych ja płakała,
S cžerwjenym rubischkom
Wocži žebi trěła."

Marja na to zyle so sahwjschi wotmołwi:

„Cžomu bych ja płakała,
Hdyž mje niczo njeboli?
Lubowałoj ſmój so
Kaž dwaj holbikaj."

Prajiwschi winy so jemu do naruczi.

Tola nadobo sašłyschesche tak, so so něchtó bliži. „Jeli dowolicže, budu na bale stajnje blisko waſ", rjekny Robert.

Mjes tym sašupi Borbora; hdyž tu Roberta a Marju bromadźe wuhlada, so trochu stróži, tola pytasche so pschewinyć. — „Tu ty hischcže so, Marja?" rjekny so dźiwajo; „moja słužobniza je tebi dwě ſ mojich wobleczenjow pschihotowała, móješi sej wubérać."

„Ach, runje někto, hdyž ſym so na nalche rjane žiwjenje na wězu dopomniła", dźesche Marja mjeńcžo k Robertej, „ſu mi te pawčiny hischcže picžeżiwniſche."

Borbora bě to pytnyła a chcyžche hižo wótrje wotmołwić, tola tu dyrbjesche tehdyžkuli do druheje strony wobroćeć. Psched salu wokoło duri nasta nadobo hara, a kaž bě słyschała, wurěčowaschtaj so tam sajo Stoczin a Dubin. Sa thwilu wotewrischu so durje a někto bě tež widźeć, so Stoczin a Handrijej sajuu wobara. „Mi je knjes prajił", rěčesche Stoczin —

Tola Handrij žuny jeho do bota prajiży: „A ja tebi praju, dźi mi ſ pucza, niechaichli so jutrje je ſlamanymi kojcjemi do spitala dowjesći dacj!" Na to sajtupi do sale.

Robert pschistupi hnydom k njemu so praschejo: „Schto dha je so stało?"

Handrij so ſ hněwom wschón pyrjeschе: „Ja chodźu je jonu po měsče khodźić, a tu da mi bratr toho hólčeza žobu — nó, ja njejžnym niczo prajił — ale hdyž na hasi pschijdźechmoj, bě hižo troschku ižčero; ludźo khodźachu tu a tam, thorejty jědźachu a wot toho bu moja žona zyła sawjerzana — my wróćichmy so, a někto chže tón hólz, so bychmy spaci ichli, kaž by temu khadli něschto na tym załežało. Ja chžu k ſwojemu bratrej hicj, a ten człowjek mje njecha k njemu puschćić. „Nó, cžataj, ja žu tu dźensa pożledni dźeń, sa to cži steju!"

Sesłužobnik widźo, so njemóže pschećiwo Dubinej nicžo sapocžeć, woteńdże, so by po knjesa Dubinskeho schol.

Handrij so sajso jměrowanschi wohladowaschе so po koła a widźo telko rjanosće, njemóžeschе so w chemu dowěrjować. „Ah, tu so mi hischcže lépje lubi, dyžli w druhich sjtwach. Hana, hladaj jenoš, takle krażnje!"

Mjes tym pak pschińdże jedyn ſ herzow do sale, kotrychž bě Dubinski na bal sjatjacj dał; wě so, so Handrijej najbóle naradnu. Hnydom pocža na njeho rěčeć: „Heda pschećeło, budże tej tu muſika? A wy jeće herc, pschećeło?"

„Sotym herzski mišchtr; tujes Dubinski je mje na dźensnischi bal sjatał", wotmołwi herz.

„Ah, něšto rozumju, dźensa budże tu bal a toho dla njechcasche mje tón njedočžink žem puschćić! — Ale polthajcže, mišchtrje, prajcže wichat mi, schto dha budźeće pijtacj?"

„Ja nó, menuetty, quadrilly, kotillóny, schtož schto žada."

„Te hłuposće njeinaju, ale sčeli sprawny mišchtr, dyrbicže tež žerbstu znacj."

„Ja nó, znaju drje, czeho dla niz?" měnješche herc.

(Pokračo anje sleduje.)

fyrnja a Ella Marta Kalauchez, fabrikanta djelacejerja Kornjeje Górki. — Narodži fu: zpheljnikenu djelacejerji Arnoschtej Albertej Barczej fe Saforja djowczejzka, fanikarjej Brunej Oftwincj Schreiberej f Czornych Roßlitz djowczejzka; schewzej Pawolej Arnoschtej Hajnije we Hajnizach djowczejzka. — Wumrěła je Hana Nowotnowa rodže. Simanzejez f Budeßez.

S **Rachlowa** pola Kuschicz. (Wabjaze farjadowanje organisazijow nazionalsozialistiskeje mlodźiny.) Druhi djeń fermuiske popołdnja 123 hodź. a wjeczor we 8 hodź. farjadowachu tři nadowne nazionalsozialistiske organizazije mlodźiny, mlodolud, wloda fyla a fkupina mlodźich wobjazu djeń we fchuli. Wobaj rafaj bęsche wulka zjiwa hacj na poßlednje městno wobhadjena. Sobuftaw ftrony Schęza Rachlowski fkadowanje w njenje 3 fkupinow wotewri a pschiwitnych powita, wobzebje wjednika mlodźinskeho wotdželenja Schuka-Zenkezanskeho, fonkurenzneho wjednika Alberta-Zyzowskeho a Zenkezanki mlodolud, kiż fo jako prěni w naschim wokrjesu 1. septembra 1931 falozi. Won hischeze ftrótka wo nuznosczi nazionalsozialistiskich mlodźinskich skupinow porcza. Potom sapoczachu fo pschedwjedzenja, kiż bęsche wjednik mlodolud sobuftaw ftrony Keik-Rachlowski nawuczil. Najwjetsi poskicżnu sobuftawy mlodolud krótke dźiwadło, kiż fo jara spodobasche. Na to saspewachu nekotre sobuftawy mlodolud a mlodeze fyły pod nawjedowanjom sobuftawa Schęza Zerosczej fpewaj f pschewodom harmonija a hudźbu. Nekotre holzy bajkowu hru w 5 wobrazach „Pschereiwane fkupaje“ pschedstajachu a znjezachu tehorunja fyłny pschikkeik. Djeczi wobej hrě jara derje a wuczinje pschedstajachu. Pschetatowfi fo f hudźbu zwjazenichu. Też pżjeń „Djenżnuiske djeczi fo fakło fmeja“ fo pschednjeze. Na konzu wjednik mlodźinskeho wotdzelenja Sikl dźeże porcza. Won mjes druhim rjekny, fo Rachlowske nazionalsozialistiske mlodźinske organizazije prěni krócz fłajnje wuczinja, fo bychu ftarschich pokasali a prajili, schto mali w mlodoludże a mlodej fyle cżinja a schto mója a fo bychu ftarschich tuch dżeczi, kiż hischcze f kola jeja, nawabi'e, fo bychu wschitke wotkmyflenja fpuschczili a fwoje dżeczi k nim pófłali, fo by fo te poßlednje dżeczo fa natwarjaze dżeło Nemiskeje fajschiza fo. Sarjadowanje zkónczi fo f Horsta-Wesselowym fpewom a f tfikrócżnej flawu na nemiske kużejerstwo.

S **Bukez**. (Cżeżne ztónczne cżelenje Bukezanskeho cżelzowifkeho towarftwa.) Na reformazijskim fwjedżenju wuměi tudomne cżelzowfke towarftwo na tudomnym cżelniscżu fwoje cżezne ztónczne cżelenje fo leto 1933. Wobdżelenje bęsche jara żiwe a wuflekot cżelenja bżchu jara dobre. Pjenjes fa cżelne dobre cżelenje falskeho Wettinskeho hojnika cżeli febi jeho Rainhold Mittag. Towarfch Schuba boha żebi puczowanisk pokal Hornjoużinskeho cżelzowifkeho hojnika, kiż też cżestnu tarczu cżeli. Cżelenje wo mużiske jare dobre refultaty. Po cżelenju fhromadżichu fo cżezy k towarftwnej fobjawje w Stangez hoscżenzu.

Se Orfje. (Kermuschne wuflużenje.) Jutrischa njedżela fwjeczinny w naschej wofadże kermuschu. Dyrbuje fo wżo napjerwnje a wżcho druhe je też pschihotowane. Nasch wocżakujemy prajż wjele hoscżi. Letja nachad je fo na mężchenja mjes tymi lubymi kermuschnji. Sowjezny bewak pschezy kermuschu fhromadnje f Klukschanzi a Zidu. Tomu nżito tak njeje. Tola wotże nichto pronja fwoju japowjedz a kermuschu fmjerzecz po fwojim spodobanju. Sserbja fo ftajnje po tym maju, każ jim to pozytka poruczi, też tón raz fu a budża pofchlubnji. Wo potajfkim fmjerzenju dwojzy kermuschne wjefele. Tola tuhe kermuschni hoscżo, je-li pschihotowjeze k nam na kermuschu, njewumjeze nam fa fo, dżyż want njezbudżemy bliba fnjeż, każ bewak, ale budże to zyle hinak, pschetoż fmy żiwi w fmanjenju fymflesz pomoza. S jenoho hornika dwohimy jeżez („Gintopfgericht“) a do tuteho jenoho hornika tola nezmóżemy wschitke druzimy jedżowe, każ fmy to kermuschu wuczeni, mężchez. To fo tola njebydżi. Hacż do powołdnja fchtyrjoch wlaczi tuta pschihotuja a luż mózę fo bożoh rozfudżeż, hacż chze po fchtyrjoch z nuż je loseiom wotcżez abo dyrbi pschijeż powołdnju na kermuschu. Hinak fo ftaro njeshodzi a hinak, febi myflimy, njebudże nichó zbżyczk.

S **Hurkiny**. (Brónje w Brésnuje namakali.) Sswobodny NSDAP f Hurkiny, kiż na Brésnujanskich horach dżelacżerja, fonfazijke wżdy poskicżi. Wschi pschepytanja fkónczeje fajuy namaka cżelbu a 153 patrounow ta injas tżiflu cżelbu modell 98. Sstonjana fajna ftiriska ftarfcżi Pawoła Schenkej f Brésnuje. Dokelż na njeho tuchu, pschecyntowache fo f pomozu fandarmerije a 10 SA. muzi jeho bydlenje. Wschi tym wobchadz, fojeżi brónje a wżcy namakachu. Wschi dalschim pschepytowanju fo wuflędżi, fo je hotżiwnitke cżelbu w januru 1930 a Wuniscżowje kradnyli. Namakane wżcy pokasaja na Lodnje rybow a dżiwiny. To fyłom pschedi dwanzi letomaj na njeho tukachu. Tehdy jeho bydlenje pschepytachu, ale nicżo njenamakachu.

Z **Khróscże**. Wżera wjeczor we 8 hodź. zeńdże so Khróscżanske DJK wobdżelenje k swojej mésacznej zhromadżiznje pola Wjenkez. Predsyda přeczita porjad wjeczornoho posedżenja. Wuspéwa so spéw „Rjana Lużica“. Zapisowar přeczita po cżerju predsydy protokoll posledniuje je zhromadżizny. Na to scżehowasta prednioßkaj wo krajnym sporcze, kotrajż br. Rjenć a Wińcz w krótkich přehladach přednjesestaj. Rjenć rozjasni přitomnym zmysł tutoho sporta, a Wińcz poda nadrobny plan za dalse praktiske dżelo. K debate doda k. kaplan H. ndrik přednioßkomaj dlósze slowka z nekotrymi jednorymi přikładami a daże hischo dobre pokiwy sobu k dalßemu wuwiczu. Predsyda postaji na to dżeń a to pjatk wjeczor 148 hodź. za dalsu wotmóże nakrajneho sporta. Jako přichodny dżeń rożese so wo nowym sportowniscu. Jednanja w wyßej instancu su skónczene, tak zo móżemy nétko zapoczinać z kopanjom. Postaji so też hnydom datum 1. zeloženskeho swjedżenja, je 1. januara 1934. Za hrajnika II. mużstwa pomjenowa predsyda Pawoła Wińcza a za nowého pokładnika Maxa Wińcza z Khróscże. Wscżelziny scżehowachu. Smy naß dotalny powéstnik na horje přeměnili na naße nowe kobansko wrota stajili. Knjez preses rozdżeli towaßam nowe spéwy, kotrež su za wße jednoty jenajke. Kóżdy ma sej z hlowy nawuknyć, zo mójemy je potom na zhromadnych wustupach mócnje spéwać. Wysokosć zawésczenja wostanje, każ hać dotal. Njech kóżdy do casa zaplaci, dokelż żenje njewé, hdyż so někomu nésto stanje, přetoż potom je jeho wina! Wuspéwachmy hischce spéw „Hory módre“. Też krjódka nowych sobustawow so přija. Predsyda wupraji hischce dżak wscżem přitomnym, wosebje pak knjezej presesej za dobre poćiwy k naßemu lépßemu. Z postrowom „Strow daj“ skónczi so powsitkownje zajimawa zhromadżizna.

S **Kutowa**. (Padnuch motorifkeho kola.) Na dróhy mjes Kutowom a Wóßlinkom fajédże montér M. L. je fwojej njewjeßtu do dróhowego kamjenja a fujebożi. Frankfurtska polizija L. dla padufchiwoh pyta. Pschedy hacż jeho zajachu, cżekny wón f fhorowinje a wża kradnyne motorfke kolejo żoku. — Wobnowjenje farjeje zurkuje fo k bożowemu konzej bliż. K wjeczeru wożadnych budże pschichodnu njedżelu rano we 8 hodź. a dop. 1510 hodź. po fchtyrjoch mężnjach fafo Boża ßlużba.

S **Njedżichowa**. (Srudne fiamomordaiftwo.) S wótrym kuchinfkim nożom fwéj fwjedon rano fchwalcża Maidrez na Schulifkej dróży każ pschezyżny. Jako ju namakachu, hischcże ßlabe żiwjenje wot fio dawalche. Przedy hacż khorowny auto f Wojerez pschijédże, wona wumrje.

S **Barschcża**. (Mórwu namakali.) 78 lét ßtaru żonu wutoru wjeczor we 7 hodź. w jeje bydlenju na Dwórnischczowej dróży 35 morwu namakachu. Sstujerez bé dla fajedżenjenja f pinnom fastupiła. Wobstejnosczje na to pokaßitja, jo fo wo njeßbożk jedna.

S **Bórkowow** w Delnjej Lużizy. (Srudne fmjerine njeßbożo.) Srudne njeßbożo ßta fo ßrjedu popołdnju we Bórkowach. Pjeczétny żnyt autowego wobßedżerja R. bęsche f dubnji hółzami famjenje ßtarobu na powefchadło mjes cżeßtnym autom a pschihowefßkokom fwojeho nana falóß. Jako wós jéż fapoczа, padże maly N dele. Druhi hółz pak ßpéchnje wofßoczu a fo tak kuthowa. Runjez bęschtaj hżéd a wobka pschihotowaj, njemóżeschtaj malenmu wunczku pomhać. Wés hółza pschejédże a hnydom mori.

Njedżela jédże jeneho hornca

Němßkostatne wjednißtwo fymißeje pomoz je ßcżehowaze namotiwujenje wudalo:

Němßki narodo! Stejimy psched 12. novembrom.

Dże wo cżeßcż, khléb a mér. Wußnajcże ßo zhromadnje k narodnej ßolidarnoßcżi!

Dopołajcże hijom 5. novembra, ßo ßcże jedyn lud, jedyn narod! 5. novembra je njedżela jédże jeneho hornca. Dyrbicże wschitkżu woprowaj, wschitky, ßa tamnych, kotrychj khléb a ßomu wohrożujetej!

Wojnuje ßa cżeßcż, khléb a mér! Woprujcże ßa wojowanje pschecżiwno hlodej a ßmnje!

ßalhadja. Dotal je 5 wożokolo wumrěło. Nimale wschitke ßchule ßu ßamknjene. Wożebje wokolo města Valenciennes khorożcż pschibéra. Tam dyrbjachu 450 dżeczi ßpéchnje ßcżehcżicz dacz.

Z Łużicy

S **Korjumja**. (Kołpodańßki minißter Lenk rěcżi.) 5. novembra popołdnja je w Korjumju hórka ßhromadżizna poßtajena, na kotrejż budże ßamki kołpodańßki minißter Lenk rěcżeż.

* Se **Shorjetza**. (Njeßbože f dróhowej żelejnizu.) Na Bżiżnicżanskej dróży wós dróhowoje żelejnizu 10 lét ßtaru Charlotta Schmidtez f Wetżicu pschecżeże. Dżeża, ko



Hrózbne zrażenje USA-krizaka „Chikago“.

Při kaliforniskim mórßkim brjozy je tworowa łódź „Silverpalm“ do kżiżaka „Chikaga“ storżił. Kżiżak so wot harjeka hnć dele rozdre. Při njezbożu so tro officerjoju morichu a jedyn ßóżko zrani.

treiniuj ßo wobej noży wotljedżejschtej, wumrě nékotre hodżiny pożdżischo w khorowni.

Ze Sakskeje a dalßich krajow

* S **Kamjenicz**. (W ßtale ßo jarafył.) W ßtale pola Steina w dolinje rěki Kamjenicz ßo pondżelu njeßboże ßta. Dżelacżerjej f Markersdorfa a Wiederany ßo f padawszymi kamjenjnimi cżeżko ßmischtaj. Jeżu dyrbjachu do Kamjenicżanßkeje khorownje dowjeżeż. Jedyn f njeßbożenżeju borzy na to wumrě, dokelż bęsche żebi rjap f amał.

* S **Hirschberga**. (Prěni ßnéh w Krkonoschach.) Njedżelu wjeczor padże prěni ßnéh w Krkonoschach. Na horach bęsche 8 ßtopjenkow hymy. Ssnihu wichor fatkadżeschże, a tak hinjemażni, ßo by ßo ßemja ße ßtajnej ßnéhowej płachtu pschikrywła. Pondżelu rano leżachu we wużokoleżazych wßach ßnéhowe ßypje nékotre 50 cm wyßoko a pucże bęchu łodżane. We dolinach pak ßo hischcże dołchożowasche.

* S **Plawna**. (Na motorikim kole do ßmjerże.) We nozy k ßchtwórtkej jażedże 24létny pschekupa Kunz ße ßwojim motorikim kolejom do wożbowobeho auta. Cżełożirajuceho f autom do khorownje dowjeżechu. Tam młody cżłowjek ßchtwórtk dopołdnja wumrě. Jemu ßo wosomnize njeże wjazy wrócżiło.

* S **Warnsdorfa**. (Město na kważ do jaßwa.) Wéßty Henßchel (Georgentżala ßteji pod polizajißkim dohladom. We Warnsdorße mießche Hentschel njewéßtu a chżyße ßo pondżelu żenjeż. Hižom w 5 hodź. bęsche napożenżo, kiż ßo na polizaji wotpowędżi njebęsche a bęsche hižom wojßet we Warnsdorßi pschenożowal, we kwaßnej drasze do Warnsdorfa pschidchol. Tola nadobo ßo do khéżnych durjow falkeja, a město nékajkeho wocżakaneho gratulanty, ßtejeschże policżißt psched durjemi a wohnjedże nawożenżo město k wędrowanju do jaßwa. Njewjeßta ßo ßeßleka a kwaßni hóreżo ßo domoj póßlacha.

Najnowiße z cżeho ßweta

— **Wuhlady na wjedro za jutßiscżu njedżelu: Wocżakujemy pschecżeßnißke wjedro.**

* **W połodnißkej Albanßej je cżeßke powodżenje wulku ßchkodu naczinilo. Réka Wjoßa je ßwoju wokolinu powodżiła a tež mjeßto Tiranu. 24 twarjenjow je ßo ßarußlo. Pschi tym 26 wołßkerjow ßmjerzej namaka, ßchitrjoch wobdżerjow cżeßkożranjenych namakachu. Powodżenje je ßa 100 000 hr. ßchkodu naczinilo.**

* W **Mandżußkej je ßo ßchtwórtk pola Tacżußana cżeße żeleżnißke njeßboże ßtało. Wojerßti cżoły do tworowego cżaha ßrażh. 12 japanßkich wojakow a 16 Chinezow ßo marti. Dożhła je ßo 46 wołßobow ßranjeno. Pschicżina njeßboża dotal njeże ßnata.**

Přilopk

* **Djeczoze cżelo w pożißlim pakleże.** [illegible] pożeże w Kolnie bróżenu wéż namakachu [illegible] garta ßpodżiwnje wotnieże, ju bachu je [illegible] łodżini. Jako paket wozniżichu, namaka [illegible] narodżenoho dżeża, kiż hižom ßahnje [illegible] póßlaza a dołtawaza njemożachu wuj[illegible].

* Nuhłat ßo pżed wikarjom katrußer[illegible] je pożłodnje dwa pola Lożena w Nuße[illegible] wopowiai żadał. Na krużnißkim jetwje[illegible] Dreyer a Hübner pschi ßwojim cżeßtnim [illegible] piłoż. Jeju cżełom je ßo najbżeże powróciło, [illegible] żołnu jón k bżjoßej pschipławichu.

Swójbne powęßce

Zemrě: Karla Müllerz, cżełża w Wojerezach, 53 lét; fkowanje budże jutże njedżelu popołdnju [illegible] hódżin wot pohrjebnißcża w Małej Rudżi.

Wiczne płaczinzy w Budyßinje.

4. novembra 1933.

Wße płaczizny ßo po złotej hriwnje zrozymja.
Najlépße twory ßo hißce wyße płaca.

Předmjet	najniżßa płaczizna hr.	najwyßa płaczizna hr.
Pßeńca, 76 kruta płaczizna - 50 kg	—	9,65
Rożka, 72 kruta płaczizna - 50 kg	—	7,40
Jećmjeń, lećny - - - - - 53 kg	8,50	9,00
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	7,50	7,75
Jećmjeń, nazymski, 6rjadkaty 50 kg	6,75	7,00
Wows, nowy - - - - - - 50 kg	6,50	6,75
Wows - - - - - - - - 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) 50 kg	1,50	1,80
Syno - - - - - - - - 50 kg	1,80	2,10
Słoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu młóć., k zast. 50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - - 1 štk.	0,12	0,12
Pßeńčna muka 60% - - - 50 kg	—	15,50
Rżana muka 60% - - - 50 kg	—	12,25
Pßeńčne wotruby - - - - 50 kg	—	5,80
Rżane wotruby - - - - 50 kg	—	5,60
Běrny (w malowikowanju) - 50 kg	2,00	2,40
Husy - - - - - - - - 1 štk.	—	—
Prosata 978 štuk - - - - 1 štk.	7,00	14,00

Prosnce wiki dżiwju pomalßo.

Pschi podawanju rożk a pßenicżu f wagonej bżeß ßamjeneho pschekładowanja 10 pj., pschi podawanju na ßkład 20 pj. wotliczenja. Kżyż lnyz ham wotcżeża, to nima teho ßmjeżenu wótrym pjenjes wotliczi.

Za wobßah zamołwity: A. Dučmaß w Budyßinje.

Jenož někotre nazymske poskićenja:

Maju naši woteběrarjo prawo



hdyž přeco zaso k nam přińdu, zo bychu sebi ze sprawnymi tworami po najtuńšich płaćiznach poshužeć dali? Naši woteběrarjo wědźa, zo wšudźom z wodu warja a zo so jim za mało pjenjez bjezporočnje posłužuje.

Wopr. nańkowy płaš muž. spódź kholowy rjana tworj... wałk. 4 — 1,95

Štrykowe hujawy žonjace Štrykowane šlypfry z krućenym rostlinje... wałk. 42 — 2,40

Nowočasne ... rukatcy, ... za žonjatych — 0,95

Zdobne w... žonjace ... nowočasy — 1,18

...ejowolny ... mužace ... ki ... kaž z ruńa — 0,78

Ćišnowolny ... štrykowy žonj. prynces sukn a — 4,95

Štrykow. wołma, wałka 100 cr. pasmo, wšitke nowotka barby — 0,40

Mjechke holiznje a hólc. zymske mantle — 6,75

Co do podšiwki dźěćace kholowčki — 0,38

Krasne nowe pullovry, štrykow. lacy, jaki — 4,95

Pospytajće też Wy pola

Wilhelm Jos. Georg Haller

Prěni wosebity dom za nohajcy, wołnjann tworn, wołma, trikotaže, štrykowane nohy, hotowe drasty za hólcy a hólcow

na Kěžorskej dr. 16



fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wěcywustojnje a najspěšniše

Započńće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wušiwanju a wołmu k sačkowanju a štrykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wołmu

Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2588

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu 5. novbr. w 19.30 hodź.

Hasenklein njemóže nič za to

pónđźelu 6. novembra w 20 hodź. Prěnje předstajenje za młodźinu

Minna z Barnhelm

Wutoru 7. novembra w 20 hodź. najwjetši swětowy wuspěch 1913

Schlageter

prěnje předstajenje

Srjedu 6. novembra w 16 hodź. předstajenje za šulerjow

Minna z Barnhelm

w 20 hodź.

Hasenklein njemóže nič za to

Štwórtk 9. novembra w 20 hodź.

Minna z Barnhelm

Pjatk 10. novembra w 20 hodź.

Schlageter

Sobotu 11. nov. dla přihotowanja hry „hrabinka Marica“ zamknjene!

Njedźelu 12. novbr. w 19.30 hodź. z nowa studowane

Hrabinka Marica

Jenož někotre kročele wot Hłowneho torhošća

kupujeće tunjo a derje

gumi za jězdne koła lampy, žimace mašiny

pola **Ota Fischer**

mechanikarski mištr

w Budyšinje na Jerjow. hasy 7

Meble

a polstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Róžowej hasy 15 :: Sym Serb!

Wupjerki łožowe

we wšěch šěrokosćach damasty smuhaty płat płachty wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Jězdne koła

43.— hr.

lampy za jězdne koła 3.— hr.

mantle za jězd. koła —.90 hr.

elektriske připrawy za wobswětlenje jara tunjo

Kupuj pola

DKW-Lebelta

w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 30

Njedźelu wotewrjene!

Pytam **2000** hriwn. na dobru wěstosć. Poskićenja pod JNR do Serbskich Nowin

Trjebany, derje zdźeržany

sykanjerězak

za ruku abo móc so přihodźacy, ma tunjo na předań Herzog w Njeswačidle

Wysokosućelna **kruwa**

je na předań w Klukšu č. 46

Předźenowe linolejowe **tepichi**

tkaniny za běhače, předłohi, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Hronow

Powědańčko ze Serbow a časow 30lětnjeje wójny

135 str. 30 pj.

Hosćenc w Haslowje



Njedźelu 5. a pónđźelu 6 novembra

kermušny swjedźeń

Pónđźelu druhi dźeń kermuše wułki **koncert**, wuwjedźeny wot Budyskeho měšćanskeho orchestra. Nimo toho **zawjeselenje na čumpeli.** Přećelnje přeprošuje: **J. Měrćink a mandź.**

Serbska grychta w Njebjelčicach



Njedźelu 5. a pónđźelu 6. novembra **wulki**

kermušny swjedźeń

Njedźelu wot 4 hodź. a pónđźelu wot 7 hodź.

pyšny bal

Wo přeđelnu podjeru prosy Max Richter

K hermankej

kupujeće derje a tunjo w

medic. tkajerni Hahn & Hummel

w Budyšinje na Třešańskej dróze 7. Njedźelu wotewrjene

Mantle

drasty bluzy suknje

we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach



Otto

Hartmann

w firmje W. Häcker

na Žitnej hasy 7

Nowosće we wšitkich družinach

tkaninow :: Najwjetši skład mantlow a žonj. drasty

Zalutujeće wjele pjenjez

hdyž swoju zymsku potrjebu pola nas kupujeće!

Namakaće pola nas tak wulki wubjerk, zo so kóžde žadanje spokoji

Zymske zwjeršniki, čorne za najtuńše płaćiny.

Zymske mantle, we wšitkich nowočasnych wuwjedźenjach a najnowšich mustrach we wulkim wubjerku.

Kosmičkate mantle, wot najtuńšich hač do najlěpšich, za wšitke wulkosće so hodźace, też za sytnych muži.

Jaki do wětra, jenož w najlěpšich kajkosćach, wos. tunjo.

Zymske jupy, we wšitkich płaćiznach, wot 9 hač 20 hr.

Hólčace a dźěćace mantle, też kosmičkate mantle we wulkim wubjerku.

Mužace, hólčace a dźěćace wobleki, módre a čorne, a we wšitkich nowočasnych barbach

Muž. cordowe a manchestr. wobleki w. 16.50 hr.

Lažerske lacy a brechesowe kholowy čorne, módre, zelene a žołte a we wšitkich wulkosćach

Dźěłaćerska drasta kaž jaki, kholowy, lacy atd. w dobrych, dźeržacych kajkosćach

Strykow. jaki a pulovry za mužow, hólcow a dźěći, w najwjetšim wubjerku, wot najtuńšeho hač do najlěpšeho

Wobleki za Stahlhelm a DT-drasta za woborny sport

Klobuki, čapki, zwjeršne a sportske košle kaž wšitke potrjeby za mužow

K hermankej w Hródku buda č. 103, we Łazu nimale znapřeča cyrkwje, we Wojerecach znapřeča Złoteho Lawa

Pětr Hančka w Kulowje

na Budyskej dróze 4 :: Telefon 64

Wosebity wobkhod za nowočasne mužace a hólčace woblečenje

Kožuchowy dom Weidlich w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobsadkow, woprawdźiteho skunksa po wšelakich płaćiznach. woprawdźity bobr, woprawdźity tkhór, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wódry, persianow, pižmow, skunksa a opossum atd.

Kožuchowe podšiće we wšel. płaćiznach a družinach kóžkow.

Mužace sportske kožuchi, dobra strapečer. twora 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny! Přijomne płaćenje.

Jeli Was

hłowa boli,



jeli so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zależi to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawočnicy wobstarać wot

Erich Lenz, wosebity optikar

w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2131

Wot 13. novembra so přijimanje sobustawow zawrěje!

Němski zwjazk kožow. dźěłaćerjow

wotnožka w Budyšinje

Pisarnja, wokrjesne wjednistwo na Północnej dróze 1 wótdźěwa 11 Wobkhodny čas: 8—1 a 3—6 hodźin, też srjedu a sobotu Přez cyły wobkhodny čas je składowne k připowjedźenju

Njezastućerjo, zwěsće sebi swoje dźěłowe měsno

Přesadźowanje ratarskich mašinow

Štwórtk 9. novembra dopołdnja w 10 hodźin. so w Kamjencu w hosćencu „Goldener Berg“ (w dworje) sćehowace ratarske mašiny a grajty přesadźuja:

Žitožnjejak z wjazadłom, žitožnjejak z wokrydłom, bérny hrjebak, syjawa (2 m šěroka), slomowa prasa („Wolga-Zwerg“) za wšerokomołoćak, drótowański młyn „Forst“, ručny rěznak za zelenu picu, brony za njer.ad, rólzak za slomu atd.

Mašiny su zdźěła malo trjebane a hišće derje zdźeržane. Nje skomdź tohodla nichtó přihódnu składnosć.

G. Cyž, přesadźowar.

Serbska knihařnja

w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4 wobstara na přeće też wšitke němske knihe po tunich płaćiznach

„Zum Kapuzinerbräu“

na Dźiwadłowej hasy, rózk Kotowskeje hasy

„Kulmbacher Mönchshofbiere“

— K hermankej wšědnje naše „wosebite jěde“ — podwólnje

Johannes Zydek a mandźelska.

Sachsec palene kofe'e přeco klasowe!

Tohodla při kóždej składnosći Sachsec kofej! Přeporučujće **najlěpše měšenja z hórskich krajin:**

¼ punta po 1,— 0,95 0,85 0,75 hr.

Dobre domjace měšenje

¼ punta po 0,70 0,60 0,50 pj.

Zasopředawarjo dostanu wysoki rabatt!

Sachsec čaj

Měšenja zwubranych jara aromatiskich rostlinow z wyšich krajinow w płaćiznach wot:

¼ punta 1,— 0,80 0,60 0,50 0,45 hr.

Mate punt po 1.20 hr.

Za jědź jeneho hornca tunju cyrobu:

Hróch, běleny a njeběleny	punt po 34—40 pj.
Sočki	punt po 22—50 pj.
Běle buny Ia.	punt po 22—26 pj.
Makkaroni	punt po 36 48 75 pj.
Nudle	punt po 36 48 70 pj.
Rajs	punt po 18—40 pj.
Pječeny sad	punt po 55 a 65 pj.

Za zymniši połas čopliše napoje:

1923ske Dürkheimske Feuerbergske, němske rheinske wino, bleša po 90 pj. bjez bleše

1926ske Miraflorske fil. čerwjene wino bleša po 1.20 hr. bjez bleše

Njedźiwajcy tunjoje płaćizny wurjadne kajkosće!

Měšenje Jamaika ruma

38 vol. % litr 3,80 hr.	bleša po 2,90 1,60 hr.
45 vol % litr 4,60 hr.,	bleša po 3,50 1,90 hr.
50 vol. % litr 5,40 hr.	bleša po 4,20 2,25 hr.

54 vol. % w brunym łyku, to najlěpše, bleša po 6 hr.

Originalny Jamaika rum

74/76 vol. znamki „Atlantik“, cyle stary 11 hr. bleša po 7,20 hr.

Woćahuju zaso:

sud němskeho polonoweho wina sup. kajkosće litr po 85 pj., bleša po 75 pj. bjez bleše.

Otto Sachse

Katolscy Serbja,

kupujće Waše modlerske knihi a wosadniki, Bole martiry, postawy Swjatych, różowcy, krjepjenki za swjećenu wodu, wšu pisanku a papjerowu potrjebu

w Dombuchhandlung

M. Dilger w Budyšinje, pěť Mjesowych jětkow

Transport rjanych wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

je tunjo na předań a k zamjenjenju

Wettiner Hof

w Budyšinje

Přiloha k čisłu 254

SERBSKE NOWINY

Sobotu 4. nowembra 1933

Cyłemu serbskemu ludej!

Na zhromadźiznje Domowiny zaśdźenu wntorn su mi wšitcy zastupjerjo serbskich towarstwow zakładnoho přetworjenje našeje načolneje organizacije dowěrili. To rěka: Serbski lud je znowazarjadowanje wšitkich swojich kulturnych należnosćow do mojeju rukow dał. Z tym pak je so naš lud, dalokož je sebi swojeho Serbstwa wědomy,

na přemožace wašnje k mojemu směrej a k mojemu sprawnemu prócowanju wuznał.

Tutón dopokaz mjesmerjenje dowěry je mje hłuboko zwjeselił. Widźu w tajkim elementarnym zjewu znamjo serbskeje přezjednosće, hdyž so jedna wo kulturne winowatosće napřećiwo swojemu ludstwu, kiž je dar Boži, widźu pak w tym wosebje zjawny dopokaz, zo nahlady a měnjenja, kotrež sym w poslednich měsacach zastupował,

njejsu jenož moje wosobinske mysliki, ale zo je to měnjenje cyleho serbskeho ludu.

Mi po prawom njeje trjeba, wo swojim směru a swojim prócowanju rozprawjeć, ale dwoje wěcy chcu tola na tutym městnje skrótka a jasnje rozkłasć. Nastupajo poměry serbskeho ludu k našim němskim bratram a wosebje wyšnosćam: My wšitcy mamy jeničke wulke žedźenje: so wróćić k idealnym dowójnskim wobstejnosćam měra, připóznaća, zrozumjenja a lubosće. Zabyć wšak při tym nochcemy, zo su so časy mjez tym zasadnje přeměnili a zo też Serbja w času sylneho narodneho wědomja njemóża trać bjez serbskeho narodneho wědomja.

Sym přeswědčeny, zo naši němscy bratřa tutym woprawnjenym nahladam dospołnje a powšitkownje rozumja.

Dale, nastupajo serbske nutřkowne poměry: Smy so w poslednich lětach khětro rozběželi. Chcemy-li přichodnje trać, mamy so pod krutym wjednistwom skrućić a dospołnje znowa rjadować.

Wšitcy zhromadnje za narodny skutk!

Njech je to naše hesło. Potorhajmy wšitke mjezy mjez stawami serbskeho ludu! Wosobinscy njeznaju fararjow a wučerjow, ani wulkich a małych burow, ani dźełaćerjow, ja znaju jenož Serbow, dobrych abo špatnych. Njeznaju ani konfesionalneho rozdźěła, hdyž so jedna wo narodne nadawki! Moje dźěło a prócowanje płaći cyłemu serbskemu ludej. Tuž dźěłajmy!

Swěrnemu a sprawnemu prócowanju kiwa wuspěch!

Pawoł Nejdo.



Wožebity kursus za sportiskich wjednikow Hitlerskeje młodźiny.

So bychu wjednizy Hitlerskeje młodźiny khmani byli, też sportiske wukubłanje swojich towarschow nawjedowacej, je so nětko wožebity kursus pschiprawił, w kotrymž so wjednizy dokładnje praktiśy a theoretiśy we wschitkich družinach sporta wuwuczuja. Nasch wobras pschedstaja appell wobdźělnikow na sportnischczu w Rehberge pola Barlina.



W znamjenju zymskeje pomocy.

Kwětka k pschitykanjenju sa mězaz dezember. Pěkny kwěcželk pokazuje hodownu rózu z jědlowej hałožku.

Stawniske powěsće

sa cząs wot 27. oktobra hacź do 2. novembra 1933.

1. Pschipowědanja: Gießen, Michał Josef, privatnik w Eschu nad Alzettu z Brylowej, Aimu Hilzu swud. rodź. Kerkez bjes powołanja w Budyschinje. — Prietz, Robert Hermann, schewz w Drjezdźanach z Bolakez, Marju Marthu, fabrikisej dźěłaczerku w Budyschinje. — Mjeśaŕ, Bjedrich Jan, sawěsćeńśi sastupjeŕ se Sieglez, Doru Minu, schwalcju, wobaj w Budyschinje. — Mrós, Fritz Kurt, pjekaŕ z Reckez, Augustu Marhalu, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Mammitzsch, Richard Pawol, modellowy blidaŕ w Budyschinje z Reisselowej Friedu Elsu swud. rodź. Bergerez, tkalcju w Bórzy w Kwětkowym dole. Sickert, Adolf Marcźin, wyschschi dźesatnik z Baumannez, Johannu Rózu, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Meschka, Marcźin Arno, maschinisti samtaŕ w Cziemjerzach z Cźěźiz Marju Madlenu, słužobnej w Budyschinje. — Fichta, Henri Walter, sawěsćeńśi direktor z Cźěźiz, Hanu, ... wobaj w Budyschinje. — Barsch, Arthur ... jejowčeŕ z Pentharje, Elsu Marju, pomocnizu, ... w Budyschinje. —

2. ... jasanje mandźelstwow: Fechner, ... ans, rólniski pomocnik se Scholeźiz, Marju ... jes powołanja, wobaj w Budyschinje. — ... Kurt, pjekaŕski pucowaŕ z Direz, Charlotu ... atu, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — ... Korla Hermann Albert, maschinisti mischtr we knihi... ženi se Schcźerjanez, Martu Emmu Hanšu, mějićelku wobłoda, wobaj w Budyschinje. — Bretschneider, Fritz Korla, podoffizjeŕ, z Mannez, Elfriedu Hertu, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Arnold, Korla Ludwig Wolfgang, farski vikar lic. theol. w Oberneuschönbergu pola Olbernhawa, z Hauptez, Irmu Elsu Selmu, domjazej dźowku w Budyschinje — Hartwig,

Nadobne wustajenja we našich serbskich wosadach

Podał O. W.

W starych cząsach běchu naschi Serbja swjetischa jara khudźi. Na kónzu 18. lětstotka njemóžachu so w nětkotrych stronach prosćerstwa wjazy dowobaraź. — Běsche to scźěhowk robotow, wójnow a njepśódnych lětow. — Ale pschezo su so namałali nadobni dobroczeńśo, kiž su so prózowali khudobje měry stajićź. — Wožebje kurfiřšy semjenjo Gersdorfojo, Noźizojo, Ponikawojo a druhi, też wschelazy njesemjenjo su wustajili pjenjezy za khudy serbski lud. — Bohužel su so tute wustajenja pschez inflaziju nimale zyle wothódnoscźiłe. Sahłužiłe pak sebi bychu, so bychu so sasso najmjeńscha někak nadobnoscźiłe. To by sebi žadała pschiházłuchnosćź djakowanje, so so mjena dobroczelow njebychu zapomnikte! — Njeje nam możno, tudy pisaćź wo wschitkich wustajenjach, kiž su někdy we naschich serbskich wosadach wobstejale, jenož na někotre, dokelž su wožebje zajimawe, to chcemy.

Małeschanska wosada wobwěsći rjane wustajenje wot swojeho wuczeneho fararja mischtra Hadama Zachariasa Schćeracha, kiž 1758 na dnju 28. julija w Małeschezach wumrě 65 lět 3 měsazy a 3 njedźele stary, pobywschi z Małeschanskim fararjom tunje 28 lět. Wón běsche z nanom źiławneho pczołarja Budyschinskeho fararja a je znjnom Krjehjanskeho. — Wón wotkasa swojej wosadze 100 tolerjow. Dawši mějachu so tak nałoženaź, so mějesche Małeschanski farar z nich dostaćź jedyn tolerj. Sa to mějesche wón źiwéru dohladowaćź jedyn rowny pomnik (epitaphion) a wolijowy wobras, kotrehoż rowny pomnik we zyrkwi witsaschе a wobjebje mějesche na nim na scźenje w zyrkwi wiźaschе a wobjebje mějesche na dnju domapytanje źiwjateje Marije, to je wopyta Marije pola Hilźbjetn na dnju 2. julija, Bożu słužbu źiwjenje scźiłą, na kotrejž mějesche so pschezo wo tekscze pschedowaćź Rom. 14, 7—9. — Radźi chcemy wědźeć, kajši pschedowanjeli tekst je žebi Małeschanski Schćerach sa pschedowanje z swojemu wopomnjeczu wulwolił. — S toho wěsće też wschito wo jeho smyślenju zhonimy. — Romiskich 14, 7—9 cźitamy:

Pschetoż žadyn bjes nami njeje sam žebi źiwy a žadyn njewumrě sam žebi.

Hdyž pak źiwi smy, smy my temu Knjesej źiwi; wumrěmy my, dha wumrěmy temu Knjesej. Tehodla njech my smy źiwi abo njech wumrěmy, smy my teho Knjesa.

Pschetoż k temu je też Khrystuš wumrěł a stanuł a wožiwił, so by wón na morwych a na źiwych knjezźił.

To je bjes dwěla wubjerne wusnaće! — Farar Schćerach w Małeschezach njeje potajkim sam žebi źiwy był chcył! Kak stejі i tohu? Schtóž je swojemu ludej źiwy, kaž žebi to našch wulki kanzler Hitler žada, je hižo źiwy po Jesuśowej wolі. Schtóž je swojej swójbje źiwy, swojim dźěćom, swojemu powołanju, swojej wobładze — Wojemu kraleństwu — to wschitko so też sjednosćuje w ludu a je po žadanju wulkeho japoschtoła. Ty sam njejsy nicźo — twój lud je wschitko! Kak rjenje by ho dźenża hischcze prědowało sa fararjom Schćerachom! — Wón je był bjes dwěla ł dobrym nanom! Khwalbu nanowu pschipowědaja jeho dźěći, hdyž so poradźa. A to je jeho dźěći a potomnizy wschitzy žu! — Wón běsche jara wuczeny knjes a je pjecza też we kaźanstwi a greschej rěcźi wubjernje pěsnił. Njeběsche nam dotal mózno, jeho pěsnje wuslědźiśi. —

W lěcźe 1759 je so prěni krótcź wo tutym tekscze prědowało, a dosta sa to farar swój tolerj. S prědarjom běsche Pětr Ponich. Kantor dosta sa spěwanje 1,20 hr., a najstarschi khěbtaŕ 0,40 hr. Sa to mějesche pomnił a wobras wuczišćiśi. Schtóž pak hischcze z danje zbu, rosdźeli so mjes khudych. To běsche pschezo hischcze nóschto tolerj.

Małeschanska wosada dostawasche z druheho wotkasanja sa swojich khudych nahładnu podpjeru. Hrabja Handrij Riaucour, kiž 1794 w Mnichowje semrě, wobwěsćeschе we Luźizy wjele semjanskich kubłow, też Małeschanske. — Wón je jara wulke samoženje khudym na tutych kubłach sawostajił, kotrež nětkle 360 tolerj dostawasche. S tuteje danje dostachu khudźi w Małeschezach a w Kschiwej Borschći hromadźe 50 tolerj. Farar mějesche khudych wulwolićź a pomjenowaćź. Wotom so jim jich podźěł wupłaćeschе. Najskerje źiłuschе Kschiwa Borschćź hrabi a Kschiwoborschćenjo mějachu jemu robocźiś.

Njeswaźidłska wosada mějesche schtyri małe wotkasanja sa khudych a sa dźeći. — Semjanka Hana Dorta Theler, wobwěsćeńka Njeswaźidłskeho kubła wotkasa też 100 tolerj. S danje mějachu khudźi 5 a farar 1 tolerj dostaćź. — S wulkim pschecźelom dźěći pak běsche semjanki knjes Ponikaw. Na mězne cząsy wotkasa wón w lěcźe 1615 luku zyrkwi. Sa luku mějesche so lětnje 18 groschow danje płaćiśi. — A sa tute 18 groschow dyrbjeschе farar dźećom, kiž na parcźerje chodźachu a źiwój katechism derje wuknuchu, śpieczenki kupiśi. To je so źiwéru stało hacź do naschеje doby. Dźećom je to wulke wjeselе cźiniło! — A z wulkim zohnowanjom je tute wotkasanje było. W Njeswaźidle su pschego radźi katechism wuknuli a sebi jón cźesćiłi. Wšo je pschezo też ludźi, kiž nimaja žaneho frosumjenja sa to, kajši rjany tajki stary nałožk je! Ale Njeswaźidlscy fararjo njejsu so wo to starali, ale su tuto wotkasanje źiwéru cźesćiłi, doniž jim to njeběsche mózno! — A stary Ponikaw w njebjeschach je so mězsche nad tym mjeselił.

Łuki pola Pomorz běsche někdy mała robocźanska wjelka. Ale swoje wuźitanje też dosta. — Knjesstwo kupi rjany wołokowschćiny rjeczas, wobsteja z 32 stotych pjenjez. S tutym rjeczaskom śmědźachu so khudе herbske njemjesty na swojim kwaśnym dnju dobrić. — A we Łuku běchu tehdy wschitke khudе. Dźenża drje su wschitke samožite! Ale rjenje by było, hdy bychu na starý nałožk dźiwale, a jón z tym cźesćiłe, so bychu so z nim na swojim kwaśnym dnju pschiłe. Radźi bychmy tutón krasny Łuscanski njewjesćenski rjeczaź widźeli. Snano móhł so raz w naschim herbstim muzeju abo pschi posledźenju Maczicy Serbskeje na tuhu wustajeć. — Kóžda njewólta dźe bjez prawje pschihu a rjana. Hdy by so radscho pschisła, hacź na najrjeńschim świedźenju swojeho 70tnika? — A to niz sa žebje, ale sa swojeho nawoženja. Kóžda njewjesta naš pschezo nutrnje pohnuwa. Ale we Łusu mějachu so wschitke njewěsty widźeć dacź, a na kwaśnym dnju njeběsche starosće a haibowanja. — Schto też to je rjeczaźt darić? Snano bohata hrabinka, farar djakowanje spominasche na swój twój; snano mloda hradźanka,

Korla Rudolf, stabowy dźeſatnik, ſ Kirchhübelez, Suſanu Helenu, wothladarku dźěćži, wobaj w Budyſchinje. — Wunſch, Kurt Korla William, bufejownik, ſ Veiterez, Martu Hertu, pomozniju, wobaj w Budyſchinje. — Oheim, Hermann Wilhelm, podfeldwebel w Budyſchinje, ſ Janneſchez, Selmu Irmgardu, běrowej pſchiſtajeńzu w Lubiju. — Friedrich, Rudolf Ota, rjemjenjeſćki miſchtr w Freibergu, ſ Gruhliz, Emmu Metu, bjes powolanja w Budyſchinje. — Mérczink, Max Bruno, pſchekupj ſ Mětkez, Ellu Johannu Hilju dźělenej, rodź. Kühnez, mějizelku wobkhoda, wobaj w Budyſchinje. — Adam, Emil Alfred, ſahrodnik ſ Johnez, Charlottu Fridu, bjes powolanja, wobaj w Budyſchinje. — Bémar, Arnoſcht Erich, elektromontěr w Holeſchowje ſ Vaglavikez, Elſriedu Marhatu, bjes powolanja w Budyſchinje. — Vleyl, Maks Pawol Hermann, pſchekupſki pſchiſtajeńz w Budyſchinje ſ Lehmannez, Emmu Doru, pſchedawarku w Drježdźanach. —

3. Narodny: Pilotekej, Viktorej Pawołej, hłuboſkowarſkemu techníkarjej, dźowka. — Lerchej, Willijej Valentinnej, ſchewzej, ſyn. — Kobanej, Bjarnatej Arturej, wyſchíchemu dźeſatnikej, dźowka. — Zehej, Brunej Korli Hendrichej, ſchoférej, ſyn. — Schworzy, Alfredej Ońe, wyſchíchemu dźeſatnikej, dźowka. — Njemandźelſka dźowka. — Strohbachej, Makſej Erichej, wyſchíchemu knjeźeſtwowemu ſekretarej, dźowka. — Paulikej, Makſej, friérſkemu miſchtrej, ſyn. — Njemandźelſka dźowka. — Kroſchtej, Janej Kurtej, wikowarjej, ſyn. — Nebelungej, Fritzej Oskarej, ſeldwebelej, ſyn. —

4. Wumrěli: Miſcherling, Alfred Waktar, fabrikiki dźěłaćeř w Biſkopizach, 27 lět. — Zur, Jan, wobſedźeř młyna w Hóſku pola Wojerez, 57 lět. — Groſcha, Richard Makſ, fabrikant mineralneje wody, 49 lět. — Fietza, Bjedrich Hermann, ratařſki dźěłaćeř w Hrodźiſchczu, 22 lět. — Koſel, Jan Auguſt, přeni dźěłaćeř, 74 lět. — Demmelowa, Frieda ſwuḍ., rodź. Göpelez, 52 lět. — Rabſch, Auguſtin Joſef, maſchinytwarz, 76 lět. —

Cyrkwinske powěſće

21. njedźela po ſwj. Trojizy, 5. najmnika 1933.

S Budyſchina.

Předowanjſki tekſt: Luk. 10, 38—42.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař Groſze a pſchipołdnju w 12 hodź. farař Schneider předuje. Popołdnju w 3 hodź. ma farař Paul ſchćenja. Wječor w 6 hodź. je 38. duchowna wječorna hudźba. Programy po 30 pj., ſa njeſaſłužerjow a makorentnarjow po 10 pj. ſu pſchi zyrkwinych durjach dóſtaćz.

W Marijnej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Schneider předuje a wječor w 6 hodź. ma farař Paul ſpowědź a Boże wotkaſanje.

Sběrka ſa hodowne wobradźenja ſa najkhudſchich naſcheje woſady.

Póndźelu popołdnju w 5 hodź. ma farař Schneider bibliſku hodźinu w ſdźěćeńi nadſchule. Wutoru popołdnju ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź ſa njedźenicze. — Wutoru je naſtyńſti kurſus ſwjatſa jónſkich towaršſtwow w Budyſkim wokrjeſu w Kehelerki: dop. ¼10 hodź. ma ſup. Berg nutrnoſcź, w 10 hodź. pſchedněſchuje wyſchſchi zyrkwiniſki rada dr. Poiſter wo nadamłkach jónſkich towaršſtwow w nowym ſtaćze a popołdnju ½3 hodź. dr. F. Krampf wo pſchepodźenju a bóńcze. — Sſrjedu popołdnju w 4 hodź. jónſke miſionſke towaršſtwo w Sogleteze. Sſrjedu wječor we 8 hodź. ma ſup. Berg biblíſti wječor w Tuchorſkej zyrkwi. — Sſrjedu wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund biblíſti wječor ſa młodźinu w evangeliſkej towaršchowni na Hornczeſkej haju 23. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. evangelſke ſchicźowe towaršſtwo we woſadnej diakoniji na Seminarſkej haju 19. Schtwórt wječor we 8 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi konzert khóra nadſchule „Khryſtuſ“ wot Draeſeke. — Pjatk wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund pſchihotowanje ſa dźěćeńkemſchenje we evangeliſkej towaršchowni na Hornczeſkej haju 23.

Evangelſko-luthereſki ſwjatſk młodych holzow Pětrowſkeje woſady na Seminarſkej haju 19: Póndźelu kolo ſonow (přeni króć na Hrodowſkej haju 6). — Wutoru wječor we 8 hodź. młodoſtny wotrjad. — Sſrjedu wot 5 do 7 hodź. młodoſtna ſyła, ſrjedu wječor ½9 hodź. khowny wotrjad.

Wumrěli: 27. okt.: Alfred Waktar Miſcherling, fabrikiki dźěłaćeř ſ Biſkopiz, 27 lět 4 měź. (wumrěł tu, pſchewjeſeny do Biſkopiz). — 28. okt.: Richard Maks Groſcha, fabrikant mineralneje wody, 49 lět 2 měź. — 29. okt.: Bjedrich Hermann Fietze, ratařſki dźěłaćeř je Hrodźiſchczu, 22 lět (wumrěł tu, pſchewjeſeny do Hrodźiſchczu). — 30. okt.: Jan Auguſt Koſel, přeni dźěłaćeř, 74 lět 5 měź. — Frieda ſwuḍ. Demmelowa rodź. Göpelez, wudowa po żelesnohkadźerju, 52 lět 10 měź. —

S Huſki.

Rano we 8 hodź. němſkaj powědź, dop. w 9 hodź. němſke předowanje, popołdnju w 3 hodź. ſchćenja.



Swěrna kóčka.

Bur mějeſze rjanu kóčku. Ta ſmědźeſze w kuchini přenocować. Tu ſebi wuzwoli kachlowu rólu jako lěhańju. Jeneho dnja dósta młode a mějeſze je pod pinčnym ſkhodom ſkhowane. Nichtó wo tym ničo njepytny. Najſkerje bě w nocy małym miekam zyma; tuž je znoſy wſě do róle a ſama lehny ſo k nim. Rano dźowka do kachlow zatepi, ale njedopomni ſo, zo by do róle pohladała; wona zawrě durćka a dźěſe do hródże. Po dlěſim času bakle ſo wróći do kuchnje a wuſłyſa žałoſćenje w róli a wotprasny durćka. Što tu wuhladaš! Kóčka ſtejeſze na nohach, hižo zesmudźenych, ſo njehibnywſi, přetož na khribjeće ſedźachu ji wſě młode a dźerżachu ſo kruće, mjez tym zo ſo róla poćeſe žehlić. Dźowka wumoži wbohi ſkót z tuteje hele. Kóčku wothladachu derje a hlej, wona ſo zaſo zhraba. — Na tutym ſkoćeéu móża ſebi ſamo ludźo dobry přikład wzać. R. 1929.

Přemale durje.

Jónu dźěſe po haſy muž. Běſe w cyle roztorhanym wobleku. Nadobo před wulkej khěžu pozaſta a poča durje po dolhoſći a ſěrokoſći měrić. Při ſebi přeco bórbotaſe „Khort abo ſto. — Jenož 1,40 m a 2,10 m.“ — Nimokhodźacym ludźom bu wěe napadna. Tu přiſtupi k njemu muž ſo praſeju, hač je wobluḍnił. Měrjacy wotmołwi: „Ně, ale tu njeje po prawom. Durje ſu jenož 1,40 m ſěroke a 2,10 m wyſoke, a tola ſym tu ſwoje kubło, łěſy, pola, łuki a wſo druhe, ſtož wobſedźach, nutř znoſył.“

Štó wě wotmołwić, kak tuta kněža rěka?

R. 1929.

Dobry ſyn.

Mały Jank čehnješe zrudny k burej na ſłužbu. Jeho nan mjenujcy leżeſze khory a njemóżeſze ničo zaſłužić. Syn chcyſe tohodła za nana pilnje dźěłać. Bur přiſtaji ſeli jeho za paſtyrja. W lěće wowcy paſeſe, za čož někotre hriwny dosta. Z wjeſełoſću dokonjeſe Jan tuto dźěło. Prošeſe tydźeńſcy wo ſwoju mzdu a donjeſe ju ſwojemu nanej. Za łajku dźěſćowſku łabość přida jemu bur někotre hriwny. Tak dopjelni dušny ſyn ſtwórtu kazniu Božu. R. 1928.

Spadnjene liſičko.

Hdźe leśiš liſičko,
ty žołte, čerwjene?
„Do pěſka žołteho
ſo khowam bojaznje.
Na hałzy wyſokej
mi wjacy derjo njoj'.“

Mje zyma zaprima
a mrózy kuſate;
tuž łóžko ſćeleja
mi trawy zelene;
wšě kwětki, róžičći
ſu dawno wusnyli.

Ptačk wjacy njeſpěwa
na hałzy wjeſely,
nic bruček, nic mjetelka
tu nima žane hry —
na łucy, na poli
wšo ćiše, změrom ſpi.

Handrij Zejleŕ.

Wol a liſka.

Wol wuhlada nělidy na łucy liſku a poča hnydom na nju ruć: „Hejda liſka, čakaj wšak!“ Liſka jeho dočaka a wol proſeſze ju, zo by jako jara mudre zwěrjo jeho też mudroſć wučila. „K tomu ſłuša najprjedy, zo ſo tak ſpěšnje ſnowaš a tuław, wobroćeš a ſkačeš kaž ja“, dźeſe liſka a poča jemu to rozpokazować, wol pak to po njej činješe. „Psej ſkobanoł wol je kolwrótny a wšón njemdry!“ počachu někotři burjo nazdala wołać a běžachu na wola. Liſka ſo miny; wol pak bu dosahnjeny, zespinany a pomału domoj dowjedźeny. Doma dosta na měſće lěkarſtwo přez kolwrótnoſć a to tak dołho, donij kóždy njewidźeſe, zo hinaši njeje, hač je hdy prjedy był.

Handrij Zejleŕ.

---

kotraž ſwoje wjeſne towaršſchi njejaźpiwaſche. Na kóždy pad je ſo to ſtało ſ luboſcźu, a rjeczaſk je ſe ſnamjenjom luboſcze — ſe ſymbolom! —

Hrodźiſchczańſka woſada doſta něhdy jara bohate wotkaſanja. Worzyńſti knjes ſ Gersdorf, kiž 78lětny 1803 ſemrě, wotkaſa khudym dźěćom 400 toleŕ a zyrkwi 300 toleŕ. — Měrćnik Matej Pſonit w Budyſchinje ſawoſtaji jej po ſwojej ſmjerći, 1796 też hiſchcze 300 toleŕ, a hižo w cźaſu reformaſije wotkaſaſchcej jej dwě knjeżnje ſ Maken zyły Wujeſt. Tuž bu Hrodźiſchczańſka woſada jedna ſ najbohatſchich w zyłych Serbach.

Wóſłiczańſka woſada mějeſze něhdy jenoż jene wuſtajenje. W lěće 1770 wotkaſa knjeżna Sophia Auguſta ſ Luttitz khudym woſadnym 100 toleŕ. Dań mějeſze ko dwójzy ſa łeto wupłaćicź a to na Jana a po ſmjertnym dnju knjeżny 9. měrza, njedźelu. Potom mějeſze ſo jej też ſmjertny wopomnjeńſti kěrluſch ſpěwać, a to cźiſko 476 ſerbſkich ſpěwańſkich: „O Knjeże Jeſom Khryſchcze ty, kiž hórku martru cźerpił ſy!“ Farař dosta ſa ſwoju proſu 8 groſchow a kantor pokojzu. Jara wjeſe wſchak to njeběſche.

Budyſchinſka woſada doſta w lěcze 1658 wot wudowy Kunigundy ſ Reichenberg, kotraž tehdy Budyſchink ſkuſcheſche, 400 toleŕ. Sſejnym najwjetſchim dobroczeſom pak běſche ſemjanſki knjes Korla Handrik ſe Noſtiz. Jemu ſkuſchachu nimo Budyſchinka też wſy Malešezy, Pſchiwěſizy a Rakezy. Wón běſche ſa cźaſ ſtiz. cźiſłětneje wójny ſtiwy, naſtwari ſa ſwoje pjenjezy zyrkwinu wěžu, kupi woltař, dupu, ſwón. Dari zyrkwi ſchćěrj kórzow pola a hiſchcze 200 toleŕ. — Nimo toho dari zyrkwi zyrkwinu knihownju ſ drohotnymi knihami. Najdrohotniſcha ſ tutych knihow běſche ſtara biblija ſcźaſa do reformaſije, jena ſ tych, kotrež je Gutenberg, ſławny wunamakař cźiſłechcźa, najprjedy cźiſkał. S tutych cźiſłechcźow je na zyłym ſwěcźe jenoż hiſchcze ſchtyri. Sa nje ſo dźenſa njeſmérnje wjele pjenjez płaćiſ, něhdźe milijon hr.! Hdy bychu w Budyſchinku dźenſa tutu bibliju měli, by mała Budyſchink ſ najbohatſchej woſadu ſmjeńſcha w zyłych Němcach był! — Kelko bychu pjenjez na tutu knihu tunjo pożcźenych dóſtali! — Abo hdy bychu ju dźenſa pſchedali, móhli ſtebi ſa nju Budyſchinſke a Pſchiwcźanſke a ſnano hiſchcze ſtecźe ſemjanſke kubło ſa nju kupicź. — Ale bohužel ſu Budyſchinczenjo bibliju hižo w lěcze 1875 ſa 8500 hriwnow pſchedali — někajkemu knihikupjej. Tón ju druhemu knihikupjej dale pſcheda ſa 45 000 hr., potajkim něhdźe 5 króć tak drohu. Dźenſa khowa ju Budyſchinſka biblija we ſwětoſławnym britiſkim muſeju w Londonje. W Budyſchinku pak hladaja ſa njej. — Korla Hendrich ſ Noſtiz, kiž běſche jara wucźeny knjes, by jich njemało wuſwarił: „K tomu Wam bibliju njeſłyſnym darił, ſo byſchcźe ju pſchedali, ſ njej wikowali, ale ſo byſchcźe ju khowali a w cźeſći měli!“ — Tajſe drohotne pomniti dyrbja ſo w Němſkej ſdźerjeŕ. Ale w ſwojej knihowni maja Budyſchinczenjo hiſchcze druhu drohotnu knihu, kotraž pak ſo pſchedatej dawno njemóże runacź. Je to wulki dźěł ſtaroczěſkeje biblije, tak mjenowaneje Kralizſkeje biblije ſ lěta 1587, kotruž ju evangelſzu cźěſaju bratſja wudali. — Też tutu knihu je Korla Hendrich ſ Noſtiz darił.

Bartika woſada doſta wot wulzy ſaſłużbneho krajneho łužiſkeho bohota Mikławſcha ſ Gersdorf też zyrkwinu knihownju, w lěcze 1667. Najdrohotniſchi dar běſche dospołny wudawk Lutherowych ſpiſow. Do prěnjeho ſwjatſka ſpiſa ſam łacźanſke wěnowanje, ſ kotrymž knihu ſerbſkim faraŕam k pilnemu cźitanju poruczeſche.

Bartika woſada mějeſze też wotkaſanje w hódnoſći 33 toleŕ. Dań ſo khudym na dnju Marje Madleny — to běſche 22. jul. wudźeleſche. — Dokelž Bartika woſada njeje mała, a khudych běſche doſć, wichat nichtó wiele njedoſtawaſche. Khudži ſo darej ſmějachu, mjenujo jón „rózynku“, dokelž běſche tajſi ſnadny.

Michalſka woſada w Budyſchinje wobſtejdźi też rjanu knihownju, ſa kotruż je něhdyſchi ſtaršo Jan Pjech w lěcze 1740, hdyž dorbjeſche ledma [illegible] ſtara, ſemrěł, 300 toleŕ wotkaſał. Wón běſche [illegible] je Mjeleczjina jako jeho khudeho ſerbſkeho witowarja. Też wón njeje ſam ſcźi ſtiwy był, taž Maleſchanſki farař Schćerch, ale je ſe wjeſej mozu ſwojemu ſerbſkemu ludźej a ſwojemu Sbóſnitej ſłużił. Wón je wjazore ſerbſke knihi wudał a ſerbſke kěrluſche pěſnił a to nimo ſwojeho hłowneho dźěła w ſaſtojnſtwje. Dołhi cźaſ je wulku Michalſku woſadu nimale ſam ſaſtarał. Jeho wotkaſanje je ſawěcźe ſe ſnamjenjom nadobneje duſche.

Ketlicźańſka woſada běſche jena ſ najbohatſchich. Hižo w lěcze 1252 běſche jej bamž Innocenz IV zyku rjanu wjeſ Wujeſd darił. Tohodła běſche hač do naſcheje doby Ketlicźanſki farař ſ knjeſom a ſudnikom Wujeſda. A w roboczańſkich cźaſach dyrbjachu jemu Wujeſdźenjo robocźiź. Ketlicźańſzy faraŕjo pak ſu ſwoje prawo jara łakodniwje wuźiwali. Pod jich knjeſtwom dźěſche ſo Wujeſdźanam jara derje. — Nimo teho pak wobſtejdźeſche Ketlicźańſka woſada hiſchcze jara rjane wuſtajenja. — W lěcze 1688 wotkaſa jej ſemjanka Hana Sofia Rüchhardtowa 100 toleŕ, a 50 toleŕ ſa knihownju faraŕjow. — W lěcze 1758 wotkaſa knjes nad Sserbſkimi Pawłezami zyrkwi 1000 toleŕ. S danje mějeſze farař 10 toleŕ, khudźi w Sserbſkich Pawłezach kóżdy po tolerju dóſtacź. To běſche ſtérje hódny pſchidawk! — W lěcze 1774 wotkaſa mandźelſka krajneho ſtarſcheho Jana Rudolfa ſ Gersdorf nad Małymi Radměrizami zyrkwi 2000 toleŕ, ſ tym wuměnjenjom, ſo měło pſchezo na dniu ſwjatcheho Michała k cźeſći jejneho mandźelſkeho na kemſchach kěrluſch: „Jeſuſ moja nadźija“ ſpěwacź, a jeho pomnik w zyrkwi derje ſo dohladowacź. A w lěcze 1797 ſemrě w Kettlizach wulzy ſaſłużbny farař Fiſchelczijan Biedrich Braks, kiž běſche 44 lět ſ Ketlicźanſkim faraŕjom był. Wón běſche dobom ſ dobrym baźnikom. Wot njeho je wokſcherna elegija: „Wójna a mandźelſtwo, tej dwě koleſzy ſwěta“. Do ſwojeje ſmjerće wotkaſa wón ſwojej woſadźe 50 toleŕ ſ tym wuměnjenjom, ſo by ſo jeho rowniſchcźo pſchezo w dobrym ſtawje ſdźerżało. To ſo dźenſa hiſchcze ſwěru ſtawa. — Ketlicźenjo maja ſebi to ſa ſwoju pſchiſłuſchnoſcź. —

A ſtary dóſtojny farař Braks njech je ſ poſledniim we wułkim rjedźe dobroczeſow ſerbſkich woſadow! — Sdobom pak njech nam je ſ pſchikładom! Naſche woſadu ſu ſ wjetſcha ſ inflazyju ſhubili ſwoje zyrkwine ſpomjenje. A zyrkej njemóże bjes pjenjez być. — Tu ma kóżdy někak ſamožity dóſcź dobreje ſkładnoſće, ſwojej zyrkwi ſaſy k tomu dopomhacź. Schtóż chze, ſo by ſo jeho row po jeho ſmjerći ſdźerżał a ſwěru hajił, njech k tomu wotkaſa ſwojej zyrkwi někotre ſta. Sa to budźe jemu zyrkej, jako ſwojemu dobroczeſej jeho row hajicź, a to — ſwěru.

S Khwaczicy.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšchenje.

S Wjeleczina.

Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje, pop. w 3 hodź. kschczenja.

S Wojerez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, (duchowny Unger), dop. w 9 hodź. němske kemšchenje (sup. Köhler), ½11 h. serbske kemšchenje je spowědźu (duchowny Unger), pschipołdnju w 12 hodź. serbske kschczenja (duchowny Unger), pop. w 2 hodź. němske kschczenja (duchowny Nowak).

Khrystusowy křižny puć w filmje

Wšitke puće, kiž dyrbješe Khrystus z křižom na Golgatha hić, so w krasnych wobrazach pokazuja. Film wjedże nas přez Delnju Egiptowsku, Galilejsku a Samariu, Židowsku do Jerusalema k swjatym městnam žiwjenja a čerpjenja našeho Zbóžnika. „Sphinx — połměsac — Golgatha", filmowy dokument wo swjatym křižu, mjenuje so film, kiž katolska filmowarnja w Drježdźanach na swojim pućowanju po serbskej Hornjej Łužicy." Hrajeński plan je sćěhowacy:

w Kamjencu 7. 11. pop. w 4 a 8 h. w „Złot. Jelenju"
w Njebjelčicach 8. 11. pop. w 4 a 8 h. w Herb. grychée
w Ralbicach 9. 11. pop. w 4 a 8 h. w Herbskej grychée
we Worklecach 10. 11. pop. w 4 a 8 h. w katolskej šuli
w Pančicach 12. 11. pop. w 4 a 8 hodź. w hosćencu
w Khróšćicach 13. 11. pop. w 4 a 8 h. w Herb. grychée
w Baćonju 14. 11. pop.w 4 a 8 h. w šulskej turnowni
w Radworju 15. 11. pop. w 4 a 8 h. w Herb. grychée
w Kulowje 16. 11. pop. w 4 a 8 h. w Němsk. kježoru

Radio

Njedźelu 5. novembra ſłyschimy:

Königswusterhausen. Rimo ſnateho njedźelſkeho programma: 8 hodźina ſa ratarſtwo. 8,55 rańcha ſwjatočnosć. 11,30 Bachowa kantata ſ Lipſka. 12,05 konzert. 14,35 ſa młodźinu. 15 ſpěwy dźěći. 15,30 hodźina ſa wěſ. 17,15 kopańca mjes Němſkej a Norwegſkej w Magdeburgu. 18,05 Regensburgſki domſki chór ſpěwa. 19 interview ſ Flamu. 19,30 ſwobodna reda. 20 komorny konzert. 21 rejs 14 lět.

Lipſk. Rimo ſnateho njedźelſkeho programma: 8 ſa ratarſtwo. 8,30 evangelſka rańcha nutrnosć. 10,15 ſónſke khóry. 11,30 Bachowa kantata. 12,05 konzert. 14,25 pokiwy ſa ratarſtwo. 16,10 konzert. 17,15 kopańca. 20 ſ operettowu.

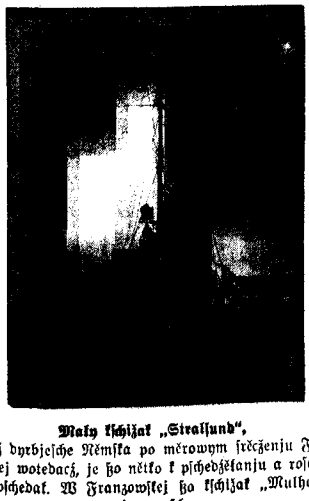
Hiſchcze wažne ſ njedźelſkeho programma. Königsberg-Heilsberg: 14 Adolf Hitler rěcźi. Wrótſław: 20 konzert po pſchecźu. Frankfurt: 24 nóžny konzert. Mnichow: 20,30 konzert. Wien: 20 operetta „Heinkez Krystla".

Póndźelu 6. novembra ſłyschimy:

Königswusterhausen. Rimo ſnatzho wſchědneho programma: 11,30 ſa žony. 17 dwě njedźeli cźerwjene ſtrózje w Vogtlandſkej. 18,05 novemberſke ſłónza. 18,30 ruſcźina. 19 hodźina naroda (Jan Strauß). 20,05 Wilhelm Buſch.

Lipſk. Rimo ſnateho wſchědneho programma: 10,10 w ſnaziji ſa ſchkit ptačziny w Njeßwačidle. 18 reje je wſchěch krajow. 19 hodźina naroda. 20 ſymfoniſki konzert.

Hiſchcze wažne ſ onjoweho programma. Wrótſław: 20,10 ſpěwy, ſmjecźe a reje. Hamburg: 20 Adolf Hitler rěcźi. Frankfurt: 21,15 hra „Sajedojcźenje ſ nikotinom". Wien: 19 wo wjeſołej hoditosći. Rom: 20,45 lohka komorna hudźba. Stockholm: 20 wjeſelſka hudźba a chórowe ſpěwy pſchi Gustav Adolfſkich ſwjatočnoſcźach.



Mały tkhijak „Straſſund",
kotryž dyrbjeſche Němſka po měrowym ſrěcźenju Franzowſkej wotedacź, je žo nětko k pſchedźělanju a roſebranju pſchedał. W Franzowſkej žo tkhijak „Mulhouſe" mjenowaſche.



W Mnichowje pſched 10 lětami.

9. novembra dopjelni žo 10 lět, ſo žo nazionalſozialiſtiſke hibanje połděhyn, ko by knježiſtwo ſyſtema ſtamało. Wušwobodźejſće wojowanje běſche tohodla hiſchcze ſnadne a 13 ſmjertnych woporow buchu ſ krwawnymi ſwědkami tamnecho dnja. Adolf Hitler pak a jeho ſwěrni ſo pſched ſudy ſtajichu a k jaſtwu ſaſudźichu. Na wobrazu widźimy nazionalſozialiſtiſkich ſtražowarjow pſched kommandom němſkoſtatneje wobory w Mnichowje. Khorhojnik je dźensniſchi němſkoſtatny wjednik SS-organiſazije.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 4. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,687	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	13,02	100 čěskosł. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,39

Barlinſka burſa běſche porno pošledním dnjam wčera ſaſo živiſcha. Kurſy akzijow trochu poſtupowachu a ſwoju bozpětu twiſchinu wobkhowachu. Też wiki rentowych liſtow běchu živiſche a pſchecźelniſche, hač dotal.

Barlinſke žitne mulkupiki běchu jara měrne, płacźiny ſo njepſcheměnichu. Žito ſo malo kupowalche. Też ſa wowuſ ſo malo kupowo namaka. Jecźmjeń ſo w lěpſchich druźinach derje pſchedawalſche.

Wčera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90—9,15 (8,85—9,10) hr., rožki: 7,15 hač 7,40 (7,10—7,35) hr., jecźmjenja, naležnjeho: 8,65 hač 9,30 hr., naſymſkeho: 7,85—8,30 hr., wowſa: 6,90 hač 7,15 (6,85—7,15) hr.,

w Drježdźanach

pſchenicy: 9,30—9,35 (9,25—9,35) hr., rožki: 7,70 hač 7,75 (7,65—7,75) hr., jecźmjenja, naležnjeho: 9,15 hač 9,60 hr., naſymſkeho: 7,90—8 (7,80—7,90) hr., wowſa: 7,05—7,25 hr.

Wiki ſchtwórtk w Ehorjelu.

Pſchenica płacźeſche 8,90 (8,85) hr., rožka 7,15 (7,10) hr., jecźmjeń, naležni 8—8,70 hr., naſymſki 6,60—7,10 hr., wowſ 6,10—6,40 hr., běrny 1,50—2 (1,50—1,70) hr. Butra 2,80—3,28 (2,80—3,20) hr., jeja 10—12 pj.

Wiki ſchtwórtk w Halſchtrowje.

Tu płacźeſche pſchenica 9,05 (9) hr., rožka: 7,40 (7,35) hr., jecźmjeń, naležni 8,50—9,20 hr., naſymſki 7,40—7,80 (7,20—7,40) hr., wowſ 6,50—6,75 (6,30—6,75) hr., běrny 2—2,50 hr., ſyno 2,60—2,80 (2,30—2,50) hr., ſkloma, k ſaſoſanju 80—100 pj., ſkótna 1—1,80 hr. — Butra 70—80 pj., jeja 11—12 (10—12) pjenjezkow. — Proſata 8—14 (8—15) hr., běhaki 25—30 (25—35) hr.

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźeńſkich wikow; *hdyž pak jano napomnjene njejsu, ſo njepſcheměnichu.*

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wollowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płacźiny po złotej hriwnje.

	3. 11.	2. 11.		3. 11	2. 11
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jecźmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jecźmjeń	157-166	157-166	žołte lupiny	—	—
wowſ	138-143	138-143	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	12,00
rżana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	ſuch. truhanč.	10,0-10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruški	13.4-13,5	13,4-13.5
rżane	10,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rżana ſłoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płacźina za pſchenicu za wuplodźerja 1/8 181 183
Płacźina za rožku za wuplodźerja 143 146 148

Drježdźanska burſa 3. 11.)

Pšenica 76 kg	186-187	běrnjace kruški	11,00-14,20
rožka 70 kg	154-155	pšeńć. wotruby	10 2 10,6
naležni jecźmjeń	183-192	rżane wotruby	9,70-10,5
nazymsk. jecźmjeń	158-160	pšeńčna muka	35,75-37,75
wowſ	141-145	rżana muka	23,75 24 75
čefwjeny džećel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
ſuche truh.	10,0 10,2	ookrowe truh.	—

Płacźiny rěznego ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

3. novembra 1933 Płacźiny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 704.

Połnomjaſne, wukormjene, najwětſeje rězneje hódnoſće hač do 6 lět	31—33
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	28—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	25—27
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	22—24

Byki: 473.

Połnomjaſne, wurośćene, najwětſeje rězneje hódnoſće	31
Połnomjaſne, młódše	28—30
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	25—27
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	22—24

Jałojcy a kruwy: 1027.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rězneje hódnoſće	25—27
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwětſeje rězneje hódnoſće hač do 7 lět	20—24
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	9—14
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1592.

Najlěpše wukormjene (2. druźiny)	42—45
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	28—33
Špatne (4.)	16—25

Wowcy: 4854.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. druźina)	39
Starše wukormjene (2.)	37—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	33—36

Swinje: 9171.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiżenj., hač do 1½ lět ſtare	51—52
Wukormjene	49—51
Mjaſne	44—45
Špatne	40—42
Rancy a kundrosy	44—49

Drohowkowańſke płacźiny w Budyſinje

4. novembra 1933 po hamtſkim poſtajenju.

Wšě płacźiny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše płacźiny hr.	najwyše płacźiny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	1,40	1,60
Ćelace mjaſo	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaſo	1 kg	1,6	2,00
Tukrajny swinjacy ſmalc	1 kg	—	2,00
Pšeńčna muka	1 kg	0,26	0,26
Rżana muka	1 kg	0,30	0,36
Khlób	1 kg	0,22½	0,25
Jěrne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Rajs	1 kg	0,28	0,60
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy ſmalc	1 kg	—	1,76
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jěrne butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	ſtuka	0,12	0,13
Jěrne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,20

(Dalſche wirjne płacźiny w hłownym liſtnje.)

Směški

W hoſćencu. — Pincźnjan: „Nalcha wulka woſebitoſć ſu kaćki, mój knježe."

Hórjc: „Wěm, wěm, njedawno, jako tu też běch, je mje jena poſłužowała.

*

Dobra rada. — „Kak móžu najlěpje ſpóznacź, ſchto jena Žónſta wo mni myſli?"

Wotmołwa: „Wožeń ſo ſ tutej Žónſkej."

Proletariat a kapitalismus

Nĕšto wo nacionalsocialistiskim wojowanju wo nowu Nĕmsku

Napisał Arnošt Lalak.

II.

Dyrbimy žo nĕtko ſ wučbu tamniſcheho žida Korle Marxa bliže saběrać, pſchetož tuta je pſches ſtiſchtwórcz lĕtſtotka na wſchĕ politiſke, ſozialne a hoſpodarſke wobſtejnoſcze, niz jenož w Nĕmſkej, ale po zyłym ſwĕcze, ſwój wliw wukonjała. Djenża wĕmy, kajſa je wučba była a ſchto je Marx woprawdże chcył. So wón ſe ſwojej wučbu tak wulki wliw dośa, bĕ wina tamniſchich wobſtejnoſczow. Bjes proleta njeby marriſmuż jenuje knjeżſtwo naſtupicź mohł, w nim namała Marx maſu, kiż ſa ſwoju wučbu trjebaſche, cźrjódu luda bjes ſtamżneho ſaczuca, bjes ſtamżneje mysle, cźłowjeſke maſchiny, każ je maſchina ſ dżĕłacźerjow ſtworjeſche. Jenże njeńdżeſche Marxej wo lĕpſche dżĕłacźerja, njech wón to też tyżaz krócź projeſche. Prolet bĕſche jemu jenoż ſrĕdł k ſamérej, ſtatiſta ſa jeho bjeswĕdomnu ideju rosdwojenja luda. Każ hižo prajach, bĕſche Korla Marx żid a jako tajki njeſnajeſche żadyn wótzny kraj. Jeho heſſko bĕſche: „Dżeż ſo mi derje wjedże, tam je mój wótzny kraj.“ Marxiſmuſ mĕjeſche jenoż żidowſkemu ſplahej ſkużicź. W jeho chłódku dyrbjeſche nowy ſwĕtowy nahlad żidow kčźecź. Cźim bóle je ſwĕt rosdwojeny, cźim bóle jedyn ſtam napiſchecźo druhim wojuje, cźim lĕpje może mjeſynarodne żidowſtwo ſwoje bjeswĕdomite ſnĕ dżerżecź. Tohodla prĕdowaſche wón ſwĕtowu revoluziju, tak mjenowanu revoluziju dżĕłacźerſtwa zyłeho ſwĕta. Wón je też ſłowo proletariat wunamakał. So by ſwój ſamĕr dozpĕł, bĕſche najprjedy trĕbne, ſo dżĕłacźerſtwu jedyn ideal ſ wutroby wutorhnuż, ſwój wótzny kraj. Niż w jenym kraju dyrbjeſche żidowſke knjeżſtwo bycź, ale po zyłym ſwĕcze, a tuż trjebaſche jako puczſpichotowarja też mjeſynarodny ſtaw a ſa to jemu dżĕłacźerſtwo, nĕtko do mjeſynarodnych proletow pſchetworjene, najlĕpje hodżeſche. Wón ſłudżi pola proleta ſaczucze, ſo je wón mjenje hódny każ kóżdy druhi ſtaw, ſo je wón njewólnił kapitaliſtow a ſo ma pſchecźiwo tutym wojowacź. K tomu je ſjednocźenje dżĕłacźerſtwa zyłeho ſwĕta nuſne a tuż: „Proletoſjo zyłeho ſwĕta, ſjednocźcze ſo.“ Do kapitaliſtow liczeſche wón wſchĕch, kiż njebĕchu proletoſjo. Njech je to piſać w bĕrowje abo wobſtejdżeć twornje, njech je to mały rjemjeſlnik abo ſaſtojnik. Klaſowa hida a klaſowe wojowanje proletariata mĕjeſche ſo pſchecźiwo wſchitkim mĕricź. Wón ſnajeſche jenoż hiſchcze wukłukarja a wuſukaneho a prĕdowaſche ſtajnje wo tym, ſo ma prolet jenoż to jene ſłubicź, ſwoje puta. Sa to ma jemu kóżdy ſrĕdł ſwjaty bycź a tuż mózeſche też ſwojemu wótznemu krajej jenoż njeſbożownu kónz nĕkajkeje wójny abo nĕkajkeje druheje nuſy pſchecź. Jadyn druhi ideal njedyrbi prolet mĕcź hacź klaſowe wojowanje. So ſu nĕmſcy markſiſtojo hacź doſał ſwojemu wučerjej ſwĕra dżerżeli, ſmy ſuto doſeż naſhonili. Woni ſu potom mudri njebĕchu, kdyż dyrbjachu naſhonicź, ſak ſe ſwojim nahladom ſami na ſwĕcze ſteja. Jenoż nĕkotre pichiłady. W lĕcze 1914, krótko do wójny póſła nĕmſka ſozja:ldemokratija poſdźiſcheho ſtatneho kanzlerja Hermanna Müllera do Pariſa, ſo by tam franzowſkim dżĕłacźerjam prajił, ſo nĕmſke dżĕłacźerſtwo njebudże ſtĕlecź, jeli ſo wójna mjes Franzowſkej a Nĕmſkej wudyrka. Na to jemu franzowſki dżĕłacźerſki wjednik wotmołwi: „My ſtĕlamy na kóżdy pad ſa wótzny kraj,“ tak ſo potom nĕmſkej ſozjaldemokratiji njeſło druhe njeſły, hacź wudatu parolu ſaſo wrócźicź. Wulke narodne poibĕhnjenje w auguſcze lĕta 1914 je też najhórſcheho markſiſtu na nſchto cźaſa ſobu ſtorhnyło. W lĕcze 1918 dyrbjeſche po markſiſtiſkim plaże wſchudżom revoluzija wudyricź a knjeżſtwo proletariata naſtacź. Schtó pak cźinjeſche ſamotnu revoluziju? — Nĕmſki dżĕłacźer a druſy mĕjachu ſwój wuſitk ſ njeje. Kdyż hórſy po inflaziji jendżelſay wuhlowi dżĕłacźerjo ſtrajkowachu dha wobſtamknu naſche poruhrſke dżĕłacźerſtwo, ſo ſe ſymptahije ſobu ſtrajkuje, ſchtož ſo też ſta. Kdyż pak potom w pſchichodnym lĕcze naſchi nĕmſcy żeleſowi dżĕłacźerjo ſtrajkowachu, dha padźechu jim jendżelſay bratſja do khribjeta ſ tym, ſo w dwĕmaj wotdżĕlomaj dżĕłachu dżeń a nóż, ſo by jich induſtrija żebi nĕmſkeho ſtrajka dla wuprózdnjene ſwĕtowe wiki dobyła. Tak ſłubi nĕmſka induſtrija wiki a dżĕłacźerſtwo khlĕb. Njeje to doſeż dopokaſa ſa mjeſynarodnu ſolidarnoſcź Marxoweje wucźby? Marx prĕdowaſche, ſo maju wſchĕ hódnoſcze powſchitkownoſczi ſłuſchecź, njech je to rola, njech ſu to podkopki, njech ſu bydlenja abo fabriki, tola żenje njeje pſcheradźił, ſchto żebi wón pod tutej powſchitkownoſcu pſchedſtaja. Djenża nam marſkiſtojo ſ hoſej frazu wotmołwja: „Haj, to je zyły nĕmſki lud!“ Ale cźehodża potom klaſowe wojowanje? A kajſi pſchiſkład je nam Sowjetſka Ruſka dała? Njeje tam zyłe derje widżecź, ſchto nĕtko tuta powſchitkownoſcź je? — jenoż proletariat! Nahlad kolektiwneho ſyſtema może jenoż w moſnach cźłowjeka naſtacź, kiż je ſwój wótzny kraj hižo ſłubił abo kiż doznła żaneho mĕr njeje każ Marx. Tehodła też jeho prózowanje, proleta ſ domiſiny wukorjenicź. Wón ma jenoż wukłukaneho a wukłukaru ſnacź, niz mjeſo, kiż narody dżĕła abo wożebite raży wſchelakich narodow. Po jeho ideji je wĕſte, ſo by ſo Nĕmka jako narod po cźaſu ſłubiła. Liebknecht, jedyn ſ jeho wučzobnikow je raz jenemu pſchecźelej, kiż jeho na to kedżbliwe cźiniſche, rjekł: „Cźim lĕpje ſa naſ, hdyż ſo Nĕmſka ſłubi.“

Kak mało Marxej a jeho wučzobnikam wo wuſmyſlenje dżĕłacźerſtwa ſ jeho putow dżeſche, dopokaſa nam najlĕpje to, ſo ſwój nahlad pſchemĕnił njeje, hyrnjež jażnje widżał, ſo ſ poſtupowanjom markſiſtow też bóle a bóle kapitalismuż roſcźeſche a ſ nim wukłukanje a nuſa dżĕłacźerſtwa. Wón doznła wobkhad ſe dżĕłacźerſtwom njemĕjeſche, też njeje żenje ſpytał ſwoju ideju pola wyſchnoſczow pſchetłocźicź, ſchtož by tola prĕni pucź był. Jeho ſpekulazija bĕſche mjeſynarodna revolusija. Wón ſebi też po revoluziji mĕrne cźaſy njepſchejeſche. Trotzki, też wučzobnik Korle Marxa, je ſjawnje rjekł, ſo wón dobrycze proletariata jenoż we wĕcznej revoluziji widżi. A pola naſcheho komunistma, wotnoczki markſiſma, toſame naſhonichmy.

Skónczuje dżeſche Marx we ſwojej bjeswĕdomoſczi tak daloko, ſo ſwojim pſchiſwiſnikam prajeſche, ſo dyrbja kapitalizmej a wuſukanju proletariata jenoż poſtupowacź dacź, tak ſo kapitalismuż ſam ſ tym ſniczi. To by po burſkej rĕczi tak rĕkało: Jeli maſch polo polne pyra, potom jón njewotſitron, ale daj jemu roſcź, domiż ſo wón ſkónczuje ſam njeſniczi. Tak derje każ ſo to żenje njeſtaże, bĕſche też wĕſte, ſo też dobrycze proletariata żenje na tajke waſchnje njepſchiwdże. Woſtacź pak budże wĕcze wojowanje jeneje klaſny pſchecźiwo druhej a to bĕ ideja markſiſma, pſchetož potom mózа ſo wſchelake elementy — tu mjeſynarodne żidowſtwo — w jeho chłódku roſwicź. Ale niż jenoż to, ſo Marx ſe wſchitkej mozu ſa wuſwobodżenje dżĕłacźerſtwa wojował njeje, nĕ, wón je hiſchcze bjeswĕdomiſcziſcho poſtupował, każ może to jenoż wukorjenjeny a żid bjes domiſny dokonjecź.

Na jenej ſtronje je ſpitź wudawał, kiż ſa wuſmyſlenje a dobrycze proletariata wojowachu a na druhej ſtronje je ſpitź a broſchury piſał, kiż ſa dobrycze kapitala wojuja. Tak ſ wotpohladom dobrycu kapitalizma pucź runaſche. Zyłe jażnje nam tu jeho myſl wo wĕcznej revoluziji pſched wocźomaj ſteji.

So by prawy proletariat ſa ſwoju ideju doſtał, jemu też wĕru a nabożinu ſ wutroby torhnyż. Runje w ſtamżnym cźaſu naſta w Jendżelſkej Darwinowa wučba wo wojowanju ſtworjenjow mjes ſobu a pſchecźiwo ſebi, pſchi kotrymż ſtajnje jenoż tón najhódniſchi dobywa. Tuto wojowanje wo bycze je ſebi Marx ſa ſwoju ideju pſchiſwojił. Jenoż ſwobodne wuwicze wſchĕch mozow je ſtrowe, tak wón wucźeſche, tola njeje wón po Darwinu na to dżiwak, ſo najhódniſchi dobudże, ale najhmaniſchi a najſhrobliſchi. Tak dowoli jeho ideja kapitaliſtej, ſebi ſamożenja nahrabacź, njech też pſchi tym pſches cźeła kroczeſche. Schtóż ſebi ſa krótkim cźaſu wulke ſamożenje nahromadi, ſo cźejcźeſche a bĕſche nahladny, bu ſobuſtaw wyſchſchich dżeſacź tyżazow.

Kdyż je wón prjedy dżĕłacźerſtwu prajił, ſo je poſtupowanje kapitaliſta k dobyczu proletariata nuſne, potom njeby wón to ſłónczenje ſ nabożnymi nahladami, jeneho w tamniſchej dobje hiſchcze chĕtro nabożneho luda każ nĕmſkeho, pſchejeſene pſchinjeſcź mohł. Tola to Marxej cźeżow njecźiniſche. „Nabożina je jeń ſa lud,“ wón projeſche a po jeho wucźbje wuda ſozialdemokratija parolu „Nabożina je privatna wĕc“. Też pſchi tym jemu wobſtejnoſcze, kajkeż bĕchu, na pomoz pſchiĥdżechu. Nabożina je najprjedy ſe ſtracha pſched wſchelakimi mozami pſchirody naſtała, tak wucźeſche Marx. Kdyż cźłowjek bóle a bóle pſchirodżene mozy ſpóſnawa, żo nabożina do ſtracha wo cźłowjeſke mozy ſpſchemĕni. S pomozu nabożiny knjeżachu knjeżerjo nad ludom a pottócźowachu a wuſukachu jón hacź do poſlednjeho. Tak je nabożina jenoż frĕdł, ſ kotrymż ma żo lud hłupy ſcźinicź a ſ tuteho ſteiniſchcza w Marxowym programje żaneho bycża ſa nabożinu njebĕ.

W tym wſchak ſo njeje mylił. Wón liczeſche ſ tym, ſo ſo lud po cźaſu mechaniſuje do markſiſtow pſchetwori a wĕru jako jĕ ſal ud wotſtroni. Tak dożpĕ ſtecze roſcźcźepjenje mjes ludom, tajſe na polu nabożiny, w kotrymż bĕchmy hižo do dweju lĕhwow dżĕleni. Wina njeje jenoż Marxowa, też tamniſchi knjeżerjo w ſtacze a w zyrkwi ſu k tomu ſwoje pſchipomhali. Dżĕłacźerſtwo, kiż mĕnjeſche, ſo dyrbi Bóh tola hubjeńſtwo ſnacź a jich wuſwobodźicź, pſchetož jako tajkeho je je mu zyrkej Boha ſtajnje pſchedſtajała, pocza na Bożej wſchehomozu dwĕlowacź a ſo wot nabożiny wotwobracźecź każ żebi Marx to pſchejeſche. S tym pak ſaczażnu hacź dotal wożobiniſke wojowanje proleta do ſwójby. A ſchtódny wliw bjesbożnoſcze bĕſche pola naż najwjetſchi, dokelż bĕchmy runje my w Nĕmſkej jara nabożny lud.

S tym ſo poſlednje ſniczi, ſchtoż cźłowjeka hiſchcze dżerżi, nĕtk mĕjeſche ſwobodny pucź ſa ſwoju ideju rosdwojenja nĕmſkeho luda. Nihdy njeſłu jendżelſay, franzowſay abo belgiſay dżĕłacźerjo pſcheciwo ſwojemu wótznemu krajej wojowali, nihdy njeſłu ſwoju narodnu winowatoſcź ſabyli. Pola naż w Nĕmſkej pak żo ſta, ſo naſche dżĕłacźerſtwo żadanja knjeżerſtwa ſa ſchkit luda a kraja wotpokaża. Jendżelſay a franzowſke dżĕłacźerjo to njecźinjachu. To djenża pſchi dowolenju brónjowych kreditow widżimy.

By mĕſto mjeſynarodneho żida Korle Marxa Nĕmſki dżĕłacźerſke hibanje do rukow wſał, żo żenje njebĕchmy do tajkeho tonidła ſłubicź móhli, pſchetož wón by ſamołwinje ſnał, ſchtoż Żid żenje njeſnaje. W tym ſwiſku dżiwi też na to pokaſacź, ſo njeje jenoż pola dżĕłacźerſtwa żid ſe ſwojimi bjeswĕdomitymi nahladami ſkutkował, ale też nĕmſkim konſervatiwnym je żid ſ mjenom Stahl nahlady a program dał. To je najlĕpſchi dopokaſ żidowſkeho dżĕła k ſniczenju nĕmſkeho luda.

Djenża w nowej Nĕmſkej ma ſo prolet ſaſo do nĕmſkeho dżĕłacźerja wrócźo ſtworicź a dotalna żidowſko-markſiſtiſka kultura ma ſo wutupicź. Mĕſto mjeſynarodneho ſozializma je narodny naſtał, mĕſto wucźby wo rosdwojenju ſtawow je wucźba ſjednocźenja zyłeho luda do jeneho zyłka ſtupiła. Też kapitaliſt w nowym ſtacze bycza nima, dokelż je też wón ſcźehnył markiſma. Nĕmſki lud budże jeniczka żwójba. Profit a żebicźiwoſcź budźetaj ſo wutupicź, lĕpſche zyłeho luda dże pſches ſamżne lĕpſche, to je heſło djenżniſchcze generazije, kotruż nawjeduje niż mjeſynarodny żid, ale nĕmſki muż Adolf Hitler.

Přilopk

* Pſchi wodżenju lĕtadła ſ Bożej ruczku ſujaty. Pożt lĕtadło, kiż wot Bundere Ebbaß (Perſiſkeje) do Teheranu leczeſche, padny po nĕkajke 10 km leczenju na ſemju. Pſchewodnik pak ſ padazej płachtu ſ lĕtadła ſkocź a wupraji ſo we wyſokoſczi 800 mtr. wjednik lĕtadła ſo nadoło hnaſu, po wſchĕm ſdaczi jeho Bożа ruczka ſaja. Lĕtakſke pſchepytanje, na jara wobſchkodżenym cźele wjednika, rozprawu pſchewodnika wobkrucźi.

Towarſtwowske powĕſtnikl.

Budyšin. „Nadžija“ a wſĕ ſpĕwa khmani Budyſcy Serbja ſo k pſichodnej wutorju wjeczor 1/9 hodź. do serbskeje ſale na koncertno ſpĕwanje preproſa. Wſesebje knjezoju ſo wutrobnje wo wobdżĕlenje proſa. **Předsydstwo.**

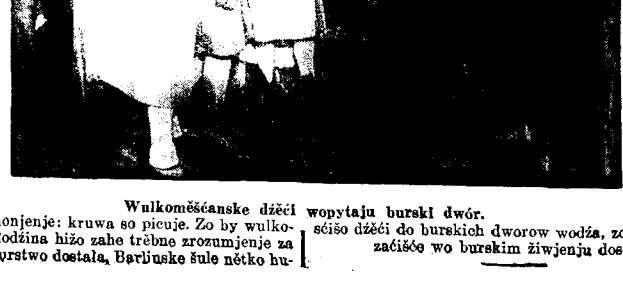
Drježdżany. „Hromadnik“ ma 9. nov. wjeczor z dyrkom we 8 hodź. w Reichelbräu, Christianska dróha 22, při zemi, swoje měsačne posedźenje. Přednoška: „Naše mol. lit. hudźbne wumĕłstwo“ z podpjerom selistiskich mocow a kral. hudźb. dir. Bj. Krawca. Wšĕcźany. Zastupnik wyšnoſce budźe přitomny. Serbsey hoſco su ljubjo witani. **Předsydstwo.**

Lipsk. „Serbske blido“ wotměje so kóždu wutoru wjeczor 1/9 hodź. w městnoſci „Börsenrestaurant“ bliz ko hłowneho dwórniſca. Hdyž zastupiš, wobroć ſe k prawicy a widźiš Serbow w druhim abo třećim kuće za wulkim hulojtym blidom. Kóždy Serb a kóżda Serbowka namaka tu w lubej maćerńej rĕči zabawu a też powučenje w historiji naſcheho naroda. A żadyn njekhabluj we ſwĕrje přećiwo knjeżſtwu a wjednikej nĕmſkeho kraja. Tohodla prosy wo bohaty wopyt za přichodnu a kóždu wutoru

Serbske blido w Lipsku.

Zwjazk serb. spĕwnych towarſtwow. Jenotliwe towarſtwa njech mi **hnydom** připóſćelu jenotliwe přednoški k nazymskemu koncertej. Přidać ma ſo k kóždemu čiſlu titul, mjeno basnika, komponiſty a wobdźĕłarja. Je najwjetſi čas, zo ſo hibaće!

Bj. Krawc.



Wulkomĕſćanske dżĕći wopytaju burski dwór.

Wulke nazhonjenje: kruwa ſo picuje. Zo by wulkomĕſćanska młodźina hižo zahe trĕbne zrozumjenje za ratarſtwo a burſtwo dostała, Barljuske ſule nĕtko hu- ſćiſo dżĕći do burskich dworow wodża, zo bychu tam začińśe wo burskim žiwjenju dostała.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póće a pola dowérnikow 1,51 hr., pod křiž. wzjatkom abo do wukraja 2.15 hr., we 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nowěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mes-sjadź 8 pf. Wobčežuje-ce stajnes nowěški a tabele so wyšše wróblčeja. Za reklamowy mes-sjadź płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbskich Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšony płećiwo nóžkwam dźiwneho zjawjenja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je wón žiw žiwjenje dospołnje bědny. Kóžde zajednoženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, znajdny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń Hitlerjo pomoc pyta. Šenjerne zajednoženje dyrbi so banner hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowědźi. Prawa a winowatosće abonentow wuježenja nadrobnje wumělenjeja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdyž a hdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 255 — Budyšin — Póndźelu 6. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wjednik we Wrótsławju rěčał

Sobotu wjednik kanzler Adolf Hitler we Wrótsławju rěčeše. Pod pschiwzjatkom luda wjednik schlesyskich wobydlerjow k wuznaću žiwjery 12. novembra napomnjaše. Wón pschimnasche bucha Versailleskeho sprjećenja, kotrehož hróbne ješchwki je němski lud 14 lět dołho naschoni.

Němska je sprjećenje dopjelnyła a žiwoje bronje zničiła; wona tamni na to njemyšła, ale bróńjachu dale. Ludy njejsu někto mérnischo. Knježerjowa dźełaju se žamjenymi muzikami, kaž pschedy. Swjatk ludow njeje žadyn swjatk ludow, ale swjatk druhich sajmow. Pod schmujanym pschikleskom wjednik rjekny, so sprjećenja njeschmědźa jenoż sa jedyn dźeł žiwjate być, ale dyrbja to sa wobaj dźełej być.

Potom kanzler dołdadnje sašady nazionalsozialistiskeho hibanja, sakonje jeho zmurtskerneho natwora a prozeż pschemjenjenja luda wopisowasche. Němski lud wopisa sa mér; kanzler wupraji to jako sasurpjer tutoho 65 milijonow žiwneho luda. Po jeho rěči je žiwy w hali Kistlerowe pscheschmuchu a wjednikej wutrje holdowachu. Pschiźahaja 20 000 sta je w mjenje zwjeho schlesyskeho luda.

Kancler w Elbingu

S Wrótsławja je němski kanzler Adolf Hitler njedźelu pschipołdnju do Elbinga pschileća a k ludej rěčał. Wón wupraji so wosebje sa wujednanje z pschisłuschnymi pschesimnikami. Kanzler je pschesłyschowaćej, so, hdyž němski lud 12. novembra poreči, a nekaj němski jeho knježerjowu možnosć k dźełu dawa, so potom žiwot dołha hinak njemóže, hač je tutón hłós luda jako sunstkowne sunježenje wobkładuje. Kanzlerowe słowa wulku wažnosć we wupraženju dopschecha, so dyrbi je lud někto po 15 létach pospytać, so by je hańba 9. novembra na duju 12. novembra sašo wotmyła.

Wulka waschinowa hala, w kotrej wjednik w Elbingu k rańschopruskemu ludej rěčeše, běše pschepjelnjena. Jeho rěč mějesche sesčehowazej hłownej sašadje: 1. Němski lud ma prawo na dopjelnenje sprjećenjow a ma prawo, swoju unoprawnosć žadać. 2. Němski lud nima žanehu druhemu pschecza, hač w mérje a pschezesłuschnje s ludami žiwy być.

Němski minister dr. Frick k 12. novembrej

K wólbnemu wojowanju němski sunstkowny minister dr. Frick sesčehowaze k'owa wotsewja:

„Swjatk ludowcho rosnuća 12. novembra je, swětej s pschemožazym wothłosowanjom němskeho luda njepowalnu wolu Němskeje pokazać, so nochce dźeše sa narod druheje rjadowne wobhledowacz być, ale chce jako runoprawny lud w mérje swój statok natwarjeć.

Sanér wólbow do němskeho sejma 12. novembra je, so by so wjednikej Adolfej Hitlerej ludowe sajtu pjerćitwo k bokej stajiło, tiž s němskej sunsku sadu njecho a jeho politiki steji a jemu sakłady sa trajne zohnowane dźeło dawa.

Přez 90 000 stawow luda w Sakskej zaso dźeło a khlěb dostało

Sakski krajny dźełowy hamt wotsewja, so je po wobliczenju 31. oktobra 1933 dopokazuje, so je so w měsazu oktobru w Sakskej 19 000 nowych stawow luda sašo do dźełowcho prozeża sarjadowało. S tym je so wot sprjećatka bitwy wo dźeło wjacy hač 90 000 stawow sakskeho luda přez nazionalsozializmus Adolfa Hitlera s hubjenstwa bjesdźełoscze wumjedło. Wostajenemy też w symtkich měrazach bjesdźełoscži na pjatach!

Pršni nakhwilny zhromadny wólbny wunošk

Kaž so s Barlina powě, je so k wólbam do němskeho sejma a k ludowemu wothłosowanju 12. novembra wokrjesnym wólbnym wjednikam poručiło, němskostatnemu wólbnemu wjednikej, je-li někak možno, hač do 13. novembra rano w 6 hodź. wo nakhwilnym swěteženju wunoschka wólbow a wothłosowanja powěsć podacz.

Proces wo zapaleństwje w němskej sejmowni

Truski ministerski president jako swědk

W prozeżu wo zapaleństwje w němskej sejmowni so sobotu dopołdnja pruski ministerski president Göring jako swědk pschesłyschowasche. S tuteje pschičiny běsche so policajska kontrola pschihotowacharjow kótrež pschihotowała. Městnosć so pschipołuchanjow dyrbjesche so powjetschić, tak žylnje so wobdźělichu, schtož wulki sajim dopołasnje. Nimo ministerskeho presidenta Göringa so hischće 13 druhich swědkow pschesłyschowasche. Dla wažnosće wupraženjow ministerskeho presidenta Göringa běchu tež wobkorjenmu Dimitrowej, kotrehož běchu na tši poměrjenja wusamknjenž dyrbjeli, pschitomnemu być dowolili. Mjes pschipołuchanjemi běchu někotši ministerja, sjatni sekretarjo a wukrajni diplomatojo.

Ministerski president Göring pschidźe w jednorej brunej uniformje bjes kóžděho znamjeschka. Wschitcy pschitomni jeho s němskim pozdrowom powitachu. Jako běsche senatowy president Bünger jeho na to pokasał, so chce němskostatny žadyn jemu prawo dać, so by so wo tutych pschesłyschowanje na prěnim městnje po dwěmaj druhimaj dypkomaj jednymi, njemjerjo jako swědk, kiž je na wósnje pschisłuchował a jako president němskeho sejma a potom tež jako pruski ministerski president a sunstkowny minister. Schtož pschimanja w brunej knihy nastupa, běrdź najmjenjeje ważnosće na to njeklađe, je wotpowjadajo, pschetož su tak zmježchne, so ma skoro njetrěbne je sudej rosłožiej. Wón tež wě, kak je brunu knihu nastałał. Wot swojich dowěrnikow wě, so kóždy čerwjeny kmótr, kiž nješto pjenjes trjebasche, tamne duy poměrnje derje sapłaćene dźelo z tym namaka, so bychu wo hrósnych podawkach do swědła sćelesche. W brunej knihy so wudała, so je jeho pschećel Goebbels jemu plan pschiprawił, kiž je wón potom pjećga rad wunjedł. Schtož podsenitši chód nastupa, jedna so wo khodźe, kiž pod dróhu je sjednowje do maschinowaje wjedże a kiž je sa kóžděho znaty. Wobeh w němskej sejmowni je jeho runje tak pschekwapił kaž kóžděho druheho pschisłuchjerja mužlazeho człowjeka.

Potom ministerski president Göring wobešerje a dołhe wocežnjenje dźelo na sahłitajej policiji, kriminalnej policiji a politiskej policiji, kotraž běsche po zdaju swědkow a pschewinjenju kommunizma njekhmana, dokelž je kita dołho pod marksistiskim knježerjowom stała. Nazionalsozialistoju hižom kitajcžak bjes pschestawja pschećiwo bolschewiskej wojnje. Zał organizacije su wuše, kiž kom munizmuž njedachu k mozy pschinjeć a niž sta 9. novembra. Rozsud ležeše tola w tym, hač so hibanju poradźi, němskemu dźełaćerja sašo wróćo dobyć k jeho ludej. S pschewjasćom mozy je so wojowanje jenož do poslednjeho stadija pschinjeło, tehdla dyrbješe ministerski president s wopředka snajmjenjscha so sa poslednje rosudne wojowanje pschihotować. Kommunistowje so 30. januara pschekwapichu. Někto dyrbjachu swoju taktiku pschemjenić a dyrbjachu so někak aktiwni sćinić. Woni mordarske nadpady pschihotowachu a falschowane pschikazy wudawachu, s kotrymiž dyžchu knježerstwo swoi swo jeho woprawdźiteho wotmyślenja wotwobroćeć. Ministerski president potom dokładnje jenotliwe wotpohlady kommunistow psched sudom wopisowasche a rjekny stónčenje, so kommunizmuž dźensa njeje wjacy straschny, ale jenož tehdla, so su so wón a jeho ludźo sa to postarali. Wón psched zylym sprjećnym wosewi, so je so wšše kommunistiske wjednistwo psched wohenj w němskej sejmowni psched schibjenju wukhowało.

Ministerski president Göring nadawki na wječornje wohnja dokładnje rospomnitasche a rjekny, so je jemu hnydom w prěnim wokomiku myšl pschichła, so je kommunistiska strona winowatka na wohnju w němskej sejmowni. Wón je dyžć sajatcho van der Lubbe hischće w samknjenej nozy wotwuknyć dać. Wón to sćinił njeje, je-nož tehdla nic, dokelž by jeho snadź hischće sa swědka trjebać mohł.

Jako běsche so ministerski president wo snatym Oberfohrenowym memorandźe wuprajił, Dimitrow na njeho wschelake praschenja stajł. Jako pak bu njepschistojny, je-ho sašo je sale wotwjedźechu. Jako běchu Dimitrowa wotwjedli, so wobstorženy Torgler k zjawu samolwi, rjekny, so je sapaleństwom to najmjenjsche sćinił nima a so je pschewědčeny, so też jeho strona s tutym wobnjom to najmjenjscheho shromadnoho nima, a so dołha njeje sa krejzoslezom stała. Ministerski president Göring běsche pschekwapjeny nad tajkej kommunistiskej khrobłosću a wotpełaša rosumoćenje na praschenje Torglerowcho satkarja dr. Sacka, dokelž je knježerstwo skórženik a nic wobskorjeny.

Němska kulturna komora

W němskokatnym sakonskim kopjenu wosewja so pschewidźenske postajenja k sakonjej wo němskej kulturnej komorje.

S wutworjenjom němskeje kulturneje komory je žydowjenotliwomi komorami, kiž su w njej sjednoćene, so po



Wyschina prozeża wo sapaleństwje w němskej sejmowni. Ministerski president Göring wopisuje politiske wobstejnosće w januaru a februaru t. l. Wosewjenja, kotrež ministerski president Göring psched sudom woteda, wosnamjenjeja dotal najbóle dramatiski wokomik w prozeżu wo sapaleństwje w němskej sejmowni.

wobstamknjenju němskeho knjeżerstwa ja powołanja kulturneho žiwjenja stawny natwar pschewjedże. Jenotliwe komory žu sa tworjaze wumělstwa, hudźbu, dźiwadło, pišmowstwo, nowinarstwo, radio a film. Tutón ważny podciuk sa statnu a kulturnu politiku žo se žiwjatočnym statnym aktom krjedu 15. nowembra pschip. w 12 hodź. w Barlinskej filharmoniji pschipowědźi.

Zeleznica so pospěši

Na 8. wědomostnym sjeźdźe sjednoczenstwa wyschich techniskich żelesniskich sastojnikow dr. ing. Leibbrand sceżkowaze plany němskostatneje żelesnizy wosjewi.

Wón pschipowědźi, so ma žo wschitkon němski wobkhad wožowowych a thwarnych cjahow na spěschne cjerjenje wosy pschestajiś. Dźeń pjeca njeje wjacy dalako, hdźez w Němskej njebudża wjacy dothich pucowanjow snaś. Cjerjenje wosy dyrbja pjeca wjele durjow dostaś, so bychu žo cjakanśe cjažy na staziach hacź na 15 a 20 sekundow skrocśile. Tjeża rjadowniza dyrbi posstrowe lawki dostaś. Powyschenje spěschnosceje wobkhada njewostajne na hlowne cjary wobnowjowane, ale wupschestrjeże žo też na wódlanske żelesnizy, hdźež žo z 60 hacź 100 kilometrow sa hodźinu jěźdźi.

Hromadne přepytowanje domow w Hornjej Slezyskej

W Hornjej Schlesyskej žu wobschérne pschepytowanja domow wulki napohlad słudźile. Pschepytowanja stachu žo psched někotrymi dnjemi w sarjadnišich twarjenjach Katowitzskeje, Krakowskeje a Laura-hěty w Katowitzach a w pižarni Bismarckoweje hěty. Konzernowy dawkowy dezernent a finanzny prokurist žo sajeschtaj a do pschepytowanišskeho jatwa wotwjedźeschtaj. Pschedwapjace kontrole nawjedowaschе pschedsydza finanzneho wobžělenja wójwodstwa. Mnoho aktow žo sebra. Jako pschicżina sajeża žo pjeca njespravne sadźerżenje napschećo dawkowym wyschawżcam mjenuje.

Knježerstwowe wozjewjenje w pólskim sejmje

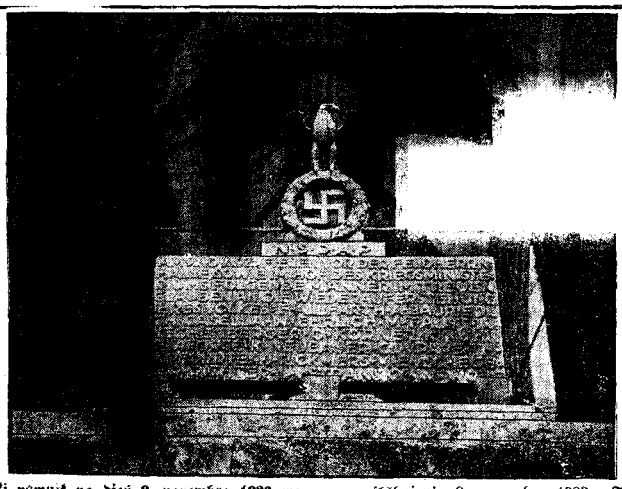
Ministerski president Jendrzejewicz wotewri žiemiowe skhadźowanje dla hospodarskeho plana z knježerstwowym wosjewjenjom. S nim wón powschitkowne politiske położenje Pólskeje wopisowaschе. Pólske knježerstwo žo pjeca prożuje, měr wobtwjerdźi a stat sawěsćeju. Politika napschećo wukrajinskemu ludej w Pólskej žo pjeca njepschemėni, runież žo mjes nim pospyty stawale, kiž mėte njemėr thudźeju.

Minister stónczi swoje wosjewjenje z wusnaczom te kedźolźiwemu optimizmej. Pólska pjeca wschitke wumėnjenja wobsędźi, so by swoju móz pschezo bóle wutwarika a žo pschi tym na swoje mozu sejerała. Schtóż sa Pólsku městno mjes narodami spěta pyta, namaka je



Najmłódši profesor Němskeje.

Dr. Waltar Schmidt, dotal politiski redaktor nowin „Völkischer Beobachter“ a sobudźěłaćer w zwonkowno-politiskim hamże nacionalsocialistiskeje strony w Barlnje je so za porjadneho profesora za nowinarsku wědomość na Lipsćansku universitu powołał. Dr. Schmidt je ze swojimi 26 lětami drje najmłódši profesor Němskeje.



Wopomnjeńtki pomnik na dźeń 9. novembra 1923 we Mnichowskej „Feldherrnhalle“.
Pomnik z wopiżmom k cześći 13 zmjertnych wopow poswěhnjenja 9. novembra 1923. Tutón pomnik žo 10. nawrócże tuteho dnja w pschitomnosći wjednika žwjatocżnje wotkryje.

Wo strajku farmarjow w Amerizy

Wjednik strajka amerikanskich farmarjow Milo Reno je wosjewił, so je žo wjednistwo strajka dospołnje z tukow strajkowych wjednikow wuzwało. Strajkowazy farmarjo pjeca njeżdu wumoschi jednanja mjes presidentom Roosevveltom a pjeć gouvernėrami wocżakali. Poślednimi dny žu žo pjeca bombowe a druhe nadpady na transporty rakarskich wuplodow stale a je ke kwalownym srażenjam mjes policajstiimi sastojnikami a farmarjemi do schło, kotrejż spriczachu dróhi sawrjeć.

Ze Serbow

W Budyschinje, 6. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 746, Thermohygroskop —3, najnischa temperatura w nocy —3. — Wuhlady na symnische wjedro. — Se Skandinawskeje je žo sa nižinu, kotraż je žo k ranju wotzalika, wulka wyschina hacź do frjedźineje Europy wupschestrėła. Tola z połnocznego ledowego morja žo nižina z wichorami k połodnju tłoczi a nasche wjedro sasо wohrożuje. Tehodła je mózno, so nėtczyschcze rjane wjedro žo bórzy sasо zhubi. Dźeńża hižom je pschi połnocznym a rańschim morju žo njebjo powróczilo a po zyłej Norwegskej žo njedźelu dosche wasche. Pola naż žo njebjo najzkrje jenoż z łohka pomróczi, powėtr znadnje wocżopli a pschi wschczornych wětrach je mózno, so žo z městnami lohko podeschcze. Jutrje wutoru žłonczko 7,02 hodź. zthadża a žo 4,25 hodź. zhowa. Měsacżk zkhadża jutrje wjecżor 7,35 hodź. a zhowa žo pschipołdnju 12,17 hodźin.

— **Hermanśa njedźela** je swojim pschijomnym wjedrom wusmatkowa, so běsche žo wjele luda na Hermanku sešło. Wosebje w popołdnišnich hodźinach knježeschе tu cżile żiwjenje. Każ mózachmy wobkedźbowaś, je žo pomėrnje derje kupowało, też we wótkhodach běsche tónchto żiwjenja. Dźensnischi pódźaku hermankarjo też hišcze wopyt se wosow wocżakuja.

— **Polizija pschecżiwo hermankarjej zakroczi.** Sobotu wjecżor 1/7 hodź. dyrbjesche policija na Zitnych witach wikowarja z krótkimi tworami a jeho mandźelsku, kotrajż žo policajskim pschitrajam njepodwolischtaj, do jatby wsacź. Nimale wosłepjeny wikowarjowa trjebasche, kiž bješe wschеho jeho njepschećelske stejischcżo pschecżiwo knježerstwu spóznaċ dachu, a jeho mandźelska pschepschimny žo na zakroczażym policajskim sastojniku. Spjeczźiwaj mandźelskaj staj hižom pschi pschedwschich tudomnych hermankach pschicżinu k zakroczenju policije dałoj. Hermankarjo wobžiwjedźeja, so tutaj wikowarjej też na wonkownych hermankach podobny wustup z policiju sawinowaschtaj.

— **Jednej tole kradnyli.** 2. novembra pschipołdnju wot 11 do 1/2 hodź. kradnychu z **D.**wora Budyschcże městnje thorobneje kašy na Hoschcżu hašy žoutrajcej jednej tole. Jene běsche znamki „Türkopp“ cżo. 1 270 108, mějesche cżerne krošna a błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, runе zachromowane wodźidło z cżornymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, šamołeb, cżerwjenej wobrucżi. Druhe kolo běsche znamk „Prima“ cżo. 273 982 a mějesche cżorne krošna ze žołtymi šmužkami, cżorne błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, jedźelske wodźidło ze žołtymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, cżerwjenej wobrucżi. Dirkopske kolo běsche nimale nowe. Wo wězowne powėścżi prošeše kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

Bratr z města a bratr ze wsy

7] (Pokračowanje.)

„Wy mójecże? Nó, tak hrajecże, ale prawje rjenje — to je moje jeniczke wjeżele.“

„Ale to drje — ja njewėm — hacź —“.

„Hacź žmėcże?“ žaßmja žo Handrij; „hdyż ja to rjeknu, dha žmėcże; knjes je mój bratr a na někotrych klėbornych mi też njesaleži, halo! dajcże žo do dźěła!“

„Tak moje dla na wasche samolwjenje“, wotmolwi herz a pocża pišcaċ.

Handrij zwopředka postha, na to tepta z nohomaj pa takcże pschi žebi reju žobu synczo, napożledku spėwa wschón saborjeny žobu a wjerczi žo do koła.

Bjes dźiwa, so žo hnydom hoschcżo z podlanskich zjtwow hromadźacżu a pschihladowachu. Też Dubinski a Dubinkowa pschistupischtaj, schto žo to njeczżini; sawohladawschi pak Dubina njewědźeschtaj z haubu a se strachom, schto sapocżeċ. Někotri hoiczo žo žmėjachu, druzy zwarjo žo hórschachu.

„To je moja pożlednja hodźina,“ sastorži Dubinski a swjese žo do stólcżka.

„Ja padam do womory“, sastona žobu jeho manželska.

Skónczinje pschińdże Skoczin z druhimi zkużobnikami, hrabnu Handrija a dowjedże jeho se žonu z mozu won do pschihotowaneje komorki. Handrij njewědźo hnydom, kak a schto so z nim sta, hnėwasche žo na bratra, zwarjesche na Skoczina a skónczinje dźěsche z mjerzanjom spacż.

Hdyż běchu bratra wotwjedli, njemėjesche Dubinski niczo nuznischе, chiba hoscżi sasо smėrowacż; narėcża jim, so je tón prosty muż — jeno zuły bur, kotryż je jemu dźowku Marju se wjzy wot bratra pschiwjedł, so je žo najskerje wopił a njewobkedźbowany žo do sale dobył. Hoscżo to wėrjachu a tak njebu bal dale kazeny; trajesche hacż hluboko do nocy.

*

Nasajtra žedźesche Dubinskez zwójba zama w zahrodże pschi žnėdanju. Handrij njebė žo hischcże se swojej žonu pokasał, Borbora pak cżinjesche, każ by khora była, cżehodła, to nichtó prawje njewědźeschе; tuż běchu Dubinski a knjeni z Marju zami. Dubinski hischcże dźeńża na bratra zwarjesche, so je jeho wczera psched hosczemi tak wohańbił, a knjeni jemu pomhasche.

„Je to woprawdźe njesbože“, rėcżeschе Dubinski, „hdyż dyrbi tajki muż, każ ja, tajkeho prosteho bratra mėcż.“

Wbohej Marji pak, kotraż dobreho wuja, kajkiż bė, woprawdźe lubowasche, cżinjachu tajke rėcże slė. „Wbohi wuj njeje to tak slė mėnił“, samołwjesche jeho.

„Mnił — njemėnił“, hnėwasche žo Dubinski dale; „tajski hłupak to stajnje derje mėni, a pokaży z tym wjazu, dyżli idźekany muż se stym mėnjenjom. — Ale hdże dha je dźenża Borbora? Sa zyke ranje njeje žo hischcże pokasała. Mi žo sda, na tym je Robert wina“, pschistajі ikoro każ potajnje, tola mandźelska a Marja jemu rozumjeschtaj. Robert bė žo wczera zyły wjecżor jeno z Marju sabawjak, z njej rejwak, zyła žo ani na chwilu wot njeje njewotpalił; Borbory pak njebė kedźbu mėł. A Robert dźė chżyschcże, każ bė wczera trochu napjomnił, sjawnje wo Marju prożnycż, schtož žebi Dubinski a Dubinskowa też jara pschejeschtaj. Wė žo, njemożesche žebi Dubinskowa pódla sminuc, so by Marju toho dla po swojim waschnju njenapominała prajiż: „Njesabudź, dźeczo, jeli z teje wėzy nėschto budże, so masch žo jeno nahladnemu stawu swojich starschich za to dźakowacż.“

Marja dyrje na to niczo njewotmolwi, tola pschi žebi pomyślі: „Wschak ja wėm, czomu mam žo sa to dźakowacż.“

Sa chwilu pschińdże, każ bė wczera naspomnił, Robert. S radosću chżyschcże jemu Marja napschecżo bėżecż, tola macż ju žo dźerża porokuje: „Dźeczo, dźeczo, jeno niz tak procże; schtó dha poběhnje mużiskemu hnydom napschecżo, a bytnjeż by tež nawożeni było!“ A dychnjo pjeca mjes tymi, kiž žo wo lėpsche sa cżłowjeństwo prezuja.

— **Wo strajku farmarjow w Amerizy**

Wjednik strajka amerikanskich farmarjow Milo Reno je wosjewił, so je žo wjednistwo strajka dospołnje z tukow strajkowych wjednikow wuzwało. Strajkowazy farmarjo pjeca njeżdu wumoschi jednanja mjes presidentom Roosevveltom a pjeć gouvernėrami wocżakali. Poślednimi dny žu žo pjeca bombowe a druhe nadpady na transporty rakarskich wuplodow stale a je ke kwalownym srażenjam mjes policajstiimi sastojnikami a farmarjemi do schło, kotrejż spriczachu dróhi sawrjeć.

Ze Serbow

W Budyschinje, 6. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 746, Thermohygroskop —3, najnischa temperatura w nocy —3. — Wuhlady na symnische wjedro. — Se Skandinawskeje je žo sa nižinu, kotraż je žo k ranju wotzalika, wulka wyschina hacź do frjedźineje Europy wupschestrėła. Tola z połnocznego ledowego morja žo nižina z wichorami k połodnju tłoczi a nasche wjedro sasо wohrożuje. Tehodła je mózno, so nėtczyschcze rjane wjedro žo bórzy sasо zhubi. Dźeńża hižom je pschi połnocznym a rańschim morju žo njebjo powróczilo a po zyłej Norwegskej žo njedźelu dosche wasche. Pola naż žo njebjo najzkrje jenoż z łohka pomróczi, powėtr znadnje wocżopli a pschi wschczornych wětrach je mózno, so žo z městnami lohko podeschcze. Jutrje wutoru žłonczko 7,02 hodź. zthadża a žo 4,25 hodź. zhowa. Měsacżk zkhadża jutrje wjecżor 7,35 hodź. a zhowa žo pschipołdnju 12,17 hodźin.

— **Hermanśa njedźela** je swojim pschijomnym wjedrom wusmatkowa, so běsche žo wjele luda na Hermanku sešło. Wosebje w popołdnišnich hodźinach knježeschе tu cżile żiwjenje. Każ mózachmy wobkedźbowaċ, je žo pomėrnje derje kupowało, też we wótkhodach běsche tónchto żiwjenja. Dźensnischi pódźaku hermankarjo też hišcze wopyt se wosow wocżakuja.

— **Polizija pschecżiwo hermankarjej zakroczi.** Sobotu wjecżor 1/7 hodź. dyrbjesche policija na Zitnych witach wikowarja z krótkimi tworami a jeho mandźelsku, kotrajż žo policajskim pschitrajam njepodwolischtaj, do jatby wsacź. Nimale wosłepjeny wikowarjowa trjebasche, kiž bješe wschеho jeho njepschećelske stejischcżo pschecżiwo knježerstwu spóznaċ dachu, a jeho mandźelska pschepschimny žo na zakroczażym policajskim sastojniku. Spjeczźiwaj mandźelskaj staj hižom pschi pschedwschich tudomnych hermankach pschicżinu k zakroczenju policije dałoj. Hermankarjo wobžiwjedźeja, so tutaj wikowarjej też na wonkownych hermankach podobny wustup z policiju sawinowaschtaj.

— **Jednej tole kradnyli.** 2. novembra pschipołdnju wot 11 do 1/2 hodź. kradnychu z **D.**wora Budyschcże městnje thorobneje kašy na Hoschcżu hašy žoutrajcej jednej tole. Jene běsche znamki „Türkopp“ cżo. 1 270 108, mějesche cżerne krošna a błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, runе zachromowane wodźidło z cżornymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, šamołeb, cżerwjenej wobrucżi. Druhe kolo běsche znamk „Prima“ cżo. 273 982 a mějesche cżorne krošna ze žołtymi šmužkami, cżorne błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, jedźelske wodźidło ze žołtymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, cżerwjenej wobrucżi. Dirkopske kolo běsche nimale nowe. Wo wězowne powėścżi prošeše kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Wo wjedrje.** Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 746, Thermohygroskop —3, najnischa temperatura w nocy —3. — Wuhlady na symnische wjedro. — Se Skandinawskeje je žo sa nižinu, kotraż je žo k ranju wotzalika, wulka wyschina hacź do frjedźineje Europy wupschestrėła. Tola z połnocznego ledowego morja žo nižina z wichorami k połodnju tłoczi a nasche wjedro sasо wohrożuje. Tehodła je mózno, so nėtczyschcze rjane wjedro žo bórzy sasо zhubi. Dźeńża hižom je pschi połnocznym a rańschim morju žo njebjo powróczilo a po zyłej Norwegskej žo njedźelu dosche wasche. Pola naż žo njebjo najzkrje jenoż z łohka pomróczi, powėtr znadnje wocżopli a pschi wschczornych wětrach je mózno, so žo z městnami lohko podeschcze. Jutrje wutoru žłonczko 7,02 hodź. zthadża a žo 4,25 hodź. zhowa. Měsacżk zkhadża jutrje wjecżor 7,35 hodź. a zhowa žo pschipołdnju 12,17 hodźin.

— **Hermanśa njedźela** je swojim pschijomnym wjedrom wusmatkowa, so běsche žo wjele luda na Hermanku sešło. Wosebje w popołdnišnich hodźinach knježeschе tu cżile żiwjenje. Każ mózachmy wobkedźbowaċ, je žo pomėrnje derje kupowało, też we wótkhodach běsche tónchto żiwjenja. Dźensnischi pódźaku hermankarjo też hišcze wopyt se wosow wocżakuja.

— **Polizija pschecżiwo hermankarjej zakroczi.** Sobotu wjecżor 1/7 hodź. dyrbjesche policija na Zitnych witach wikowarja z krótkimi tworami a jeho mandźelsku, kotrajż žo policajskim pschitrajam njepodwolischtaj, do jatby wsacź. Nimale wosłepjeny wikowarjowa trjebasche, kiž bješe wschеho jeho njepschećelske stejischcżo pschecżiwo knježerstwu spóznaċ dachu, a jeho mandźelska pschepschimny žo na zakroczażym policajskim sastojniku. Spjeczźiwaj mandźelskaj staj hižom pschi pschedwschich tudomnych hermankach pschicżinu k zakroczenju policije dałoj. Hermankarjo wobžiwjedźeja, so tutaj wikowarjej też na wonkownych hermankach podobny wustup z policiju sawinowaschtaj.

— **Jednej tole kradnyli.** 2. novembra pschipołdnju wot 11 do 1/2 hodź. kradnychu z **D.**wora Budyschcże městnje thorobneje kašy na Hoschcżu hašy žoutrajcej jednej tole. Jene běsche znamki „Türkopp“ cżo. 1 270 108, mějesche cżerne krošna a błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, runе zachromowane wodźidło z cżornymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, šamołeb, cżerwjenej wobrucżi. Druhe kolo běsche znamk „Prima“ cżo. 273 982 a mějesche cżorne krošna ze žołtymi šmužkami, cżorne błótoschkitakaj, žołte hwězna z cżornymaj šmužkomaj, jedźelske wodźidło ze žołtymaj zellulojdowymaj pschimadłomaj, cżerwjenej wobrucżi. Dirkopske kolo běsche nimale nowe. Wo wězowne powėścżi prošeše kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

Nasajtra žedźesche Dubinskez zwójba zama w zahrodże pschi žnėdanju. Handrij njebė žo hischcże se swojej žonu pokasał, Borbora pak cżinjesche, każ by khora była, cżehodła, to nichtó prawje njewědźeschе; tuż běchu Dubinski a knjeni z Marju zami. Dubinski hischcże dźeńża na bratra zwarjesche, so je jeho wczera psched hosczemi tak wohańbił, a knjeni jemu pomhasche.

„Je to woprawdźe njesbože“, rėcżeschе Dubinski, „hdyż dyrbi tajki muż, każ ja, tajkeho prosteho bratra mėcż.“

Wbohej Marji pak, kotraż dobreho wuja, kajkiż bė, woprawdźe lubowasche, cżinjachu tajke rėcże slė. „Wbohi wuj njeje to tak slė mėnił“, samołwjesche jeho.

„Mnił — njemėnił“, hnėwasche žo Dubinski dale; „tajski hłupak to stajnje derje mėni, a pokaży z tym wjazu, dyżli idźekany muż se stym mėnjenjom. — Ale hdże dha je dźenża Borbora? Sa zyke ranje njeje žo hischcże pokasała. Mi žo sda, na tym je Robert wina“, pschistajі ikoro każ potajnje, tola mandźelska a Marja jemu rozumjeschtaj. Robert bė žo wczera zyły wjecżor jeno z Marju sabawjak, z njej rejwak, zyła žo ani na chwilu wot njeje njewotpalił; Borbory pak njebė kedźbu mėł. A Robert dźė chżyschcże, każ bė wczera trochu napjomnił, sjawnje wo Marju prożnycż, schtož žebi Dubinski a Dubinskowa też jara pschejeschtaj. Wė žo, njemożesche žebi Dubinskowa pódla sminuc, so by Marju toho dla po swojim waschnju njenapominała prajiż: „Njesabudź, dźeczo, jeli z teje wėzy nėschto budże, so masch žo jeno nahladnemu stawu swojich starschich za to dźakowacż.“

Marja dyrje na to niczo njewotmolwi, tola pschi žebi pomyślі: „Wschak ja wėm, czomu mam žo sa to dźakowacż.“

Sa chwilu pschińdże, każ bė wczera naspomnił, Robert. S radosću chżyschcże jemu Marja napschecżo bėżecż, tola macż ju žo dźerża porokuje: „Dźeczo, dźeczo, jeno niz tak procże; schtó dha poběhnje mużiskemu hnydom napschecżo, a bytnjeż by tež nawożeni było!“ A dychnjo

„Ja měnjach, wasch bratr —.“

(Pokročuje)

— **Druhe njesboże na drohy** sta so njedźelu dopołdnja wokoło 10 hodź. na Lubijskej dróze na rózku Hausenskeje dróhi. Motorowy kolesaŕ, kiž do města jedźeše, srazi do motorowego kolesarja, kiž chcyše so je Hausenskeje na Lubijstu dróhu jawinyć, a padje runje kaj jeho sozuš. Wjednik koła so w mjeswocu wobdrje. Jeho dowjescheu najprjedy k lekarjej a potom do jeho tudomneho bydlenja. Jeho koło so wobškodźi. Druhi motorowy kolesaŕ bjes škhody wotešeše.

— **Njezboże** sta so sobotu pschipołdnju wokoło 12 hodźin na Drježdźanskej dróhy pschi wotkłankowarni. Po Drježdźanskej dróhy pschijědźe wosobowy auto do města a so do tankowarnje jawinu. Sa nim druhi wosobowy auto pschijědźe, kotrehož wjednik prěni auto psched sobu jěsche. Pschi tutej składnosći je so dariczelam knihła „Das Genfer Nein“ a „Dich ruft Deutschland“ wudźělowała. Kóždy dyrbi tutaj spisaj cžitaj, so by 12. novembra powuczeny był wo samerach a pschicžinach němskeho knjezerstwa a so by je swojim hłosom knjezerstwo podpjerał a za rozmarowosć Němskeje wustupował.

— **Porjedźenja.** Muzaje jězdne kolo znamki „Brandenburg“, kiž njedawno jako kradnjene wosjewichmy, ma čisło 258 106 a nic 803 238.

Němski wječor
zwjazka sweŕy II. batl. pěš. połka 10

Wčerawschu njedźelu 5. novembra 1933 wječor wot 7 hodź. wotmě swjasć swěry (Treubund) II. batl. pěsch. połka čo. 10 w salonaj „Krónу“ w Budyschinje němski wječor. Wopyt běsche tak zhusty, so mnohi mjenja k sedźenju njedóstachu. Wječor wopytachu tež wojerske towaršwa a wótczinske swjazki se swojimi chorhojemi. Porjad posticženjow běsche wulkotny a wschitkich pschitomnych wot spočatka hacž do kónza we wulkim sahorjenju dźerżeschе.

Po jawodownym połhodże swjasta swěry a jako běsche zwjatočne zaczehnjenje chorhojow nimo, wjednik swjasta swěry knjes statnik Pilling pschitomnych witasche a na nětkuschi czas połkasa. Możeše wuprajt dojeschczinjenje, so nětko słónczne sahso němske wójsko k czeschi pschinđe, hdyž nasch kanzler sa czeschi nascheho luda wojuje. Komandêr bataillona, knjes major ſ Altrock wusběhowasche wohnješe swěru němskeho wojaka k wótczinje a ludej, ſ kotrejž je minjene czehže czahżu swěru pschetrat a runjež wólbneho prawa njemě, sa czeschi wótzneho kraja wustupuje, ke kotrejž so němšti lud 12. nowembra wusnaje.

Porjad so ſ wojerskimi połhodami porjeschi a se druhimi poskiżenjemi. Jara derje skutkowasche potpourri wojerskich spěwow pschi lehkowonym wohnju pod nawjedowanjom wyschischeho statnika Johna 6./10. Wulke wobdźiwanje zasłuži žehi turnowanje na prěkułu, kiž wyschi dźesatnik Fehmann 6./10. nawjedowasche. Jimazy a połběhowazy wustup „Wołuczenje Nimskeje“, w kotrymž so wojakej zwěrkoweje wójny, kiž skorji, so běchu wulke wopory podarmo, wot wojaka němstolatneje wobory a nazionalnych swjatkow (SA., Hitlerskeje mlodźiny a Stahlhelma) wobkruczenje dosta, so wopory zwětoweje wójny njeběchu podarmo, dokelž je Němskej nowe poběhnjenje nastało, kiž je marschiwnuž wołtronilo a němski lud k nowej jednocze dowjedło. Tutón wustup běsche podofižer Döring 6./10 sestajał.

S druhich rěčnikow wusběhnjemy knjesa wotrjeschenego wjednika Hartwiga. Wón na to dopominasche, so je nazionalsozialistiske hibanje stajnje sa wojerstwo było a sa nasche knjezeństwo wobez ruzy nad němskim wójskom dźerżi. Konzertne poskiżenja, kiž kapała II. batl. pěsch. połka 10 hrajesche, a kiž wulke pschipóznače namakachu, knjes hudźbny mišchtr Elbogen nawjedowasche. Po programje wopytowarjo wjeczora hischcze dołho pschi rjanej sabawje a němskich jejach mjes sobu wostachu.

*

S **Dwórowy.** (Nowy wobšhod.) We wobšhodnich měšćanskich pschedawschcze haptyki na Dwórnischczowej dróhy čo. 39 je nětko knjes Rudolf Burckhardt knihowniu woteworił, jehož na tej knihliwjasańniu. We wobšhodże na tej wschi trěbne wěcy za pišomne dźěła, za dom, schulu a bérow. Nadźijomnje we wokolnuju jeho mlode pschedewsdate derje podpjeraju.

S **Brěmjenja.** (Pscheměnjenje we jastojnstwie wjeschnjanskoho.) Nětuhe poměry mjes wjeschnjanstwu a nikotrymi gmejnskimi jastwujerjemi dowjedźechu k temu, so dotalny wjeschnjanosta knjes Jur swoju jastojnstwo dobrowólnje złožy. Knjes Jur běšeše dołholětny wjeschnjanosta gmejny a ju je wschitkej swěrej a wobhladowanosći wodźe. Je ju bě tak pilnje a sprawnje wobdźełał, a pohladnosće wobsedł. Tuchwilu jastwuje jeho jako namjetnik, hudźomny knjes Pětschka. Wuwolenny pak je hižo knjes Barisch tu a budźe tak ſ dobrym nadźijanikom swojeho prjedchadnika.

S **Komorowa** pola Kulowa. (Nowy wucžer.) Na místo wotstupajazeho wucžerja knjesa Kubalcza do Nowoje Wsy, pschińdże tu knjes wucžer Hanke ſ Szmjerkecz. Jeho knihstra Marianje Hanke. Tutón ma tež schulske hodźiny w Sdźerjanskej schuli. Woběmaj knjesomaj wjele rosy k dalschemu skutkowanju.

S **Barta.** (Wólbne zhromadźizny Barteje wotnožki nacionalsozialistiskeje strony.) Tutón tydźeń tudomna wotnožka sčežowasze wólbne zhromadźizny wotmeje: Sdrjedu 4. novembra wječor we 8 hodź. je w Maiwaldez hoscenzu w Barće dyrbjeńska zhromadźizna wotnožki a NSGfondowego sjednoczenstwa sa Bart, Bukojnu, Dubrawku, Radworiz, Brěžeju a Kortnizu. Rěčeć budźe wokrjesny statni wjednik Fobian ſ Bjiskowic wo theme „ſ Hitlerom we mér a runoprawnosć“. Schtwórtk 9. novembra wječor we 8 hodź. wolnuje so w Juraczej hoscenzu we Sdźerjanskej hamsnej pschednosći jako dyrbjeńska zhromadźizna wotnožki ja Wujezk, Wichowy, Hrodźischczo, Njechorn, Brěžeju a Kortnizu. Pschi wulkej wjednikowej rěczi pjatk 10. novembra 1933 wječor w 8 hodźin je kóždy wobhodźet radia wunowaty, wschitkim tutu rěcz słyschecz dacz, wjesnjanostoju we wokolnuju wotnožki maju so wo to staracz, so kóždy sobustaw gmejny tutu rěcz słyschi. Wólbnu njedźelu su wjesnjanostoju wotnožki, so dokładnje sa to postaracz, so kóżdy wólbkhmany staw luda wolicz dźe. Wot kóżdeho jenotliweho pak so wocakuje, so swoju winowatosć wólbneho prawa dopjelni.

S **Barta.** Wólbne wustupowanja zapocžachu so tu njedźelu dopołdnja ſ propagandnej jězbu wubrawu 2/103 a ſ. 26 1/4 pisches wšu wokrjesa wotnožki. Rěczne chóry w kóždej wsy wobhladerjow na wažnosć dnja 21. novembra a němšti lud pokazowachu. Sdobom so plakaty we wšach wupowěsnjenich. Pschchodowacz smě so jako derje poradzene wojnamjenicz. Wono so na kónzu tuteho tydźenja hischcze raz pschewjedźe, so by so kóżdemu jenotlimjej hischcze raz wažnosć tuteho dnja pschedkładała a so by so wón sa prózdowanja wo pschesilnosći Němskeje dobył.

S **Barta.** (Wunoschk sbérki na dnju jędże jeneho horuza.) Wunoschk sbérki za synsku pomoz na dnju jędże jeneho horuza je we wokrjesu Bartskeje wotnožki jara dobry. Pschi tutej składnosći je so dariczelam knihła „Das Genfer Nein“ a „Dich ruft Deutschland“ wudźělowała. Kóżdy dyrbi tutaj spisaj cžitaj, so by 12. novembra powuczeny był wo samerach a pschicžinach němskeho knjezerstwa a so by je swojim hłosom knjezerstwo podpjerał a za rozmarowosć Němskeje wustupował.

* S **Wósporka.** (Autowe njesboże.) Autowe njesboże, kiž mózesche czežke sczežnki nieć, sta so schtwórtk pschipołdnju na Hjelsczanskej dróhy. Pschi tutej składnosći je so dariczelam knihła „Das Genfer Nein“ a „Dich ruft Deutschland“ wudźělowała. Kóżdy dyrbi tutaj spisaj cžitaj, so by 12. novembra powuczeny był wo samerach a pschicžinach němskeho knjezerstwa a so by je swojim hłosom knjezerstwo podpjerał a za rozmarowosć Němskeje wustupował.

S **Ludija.** (Mrěcze zybow w Lubijskej Wodźy.) We Lubijskej Wodźe, wosebje we Wósporskej wotkónje hižom dźěschi czas zyby jara mrěja. Wulke a małe ryby wjercha pimnaja a sa powětrom łapaja. Na wodze wjele morowych zybow plimo. S tym su so letadołhe prózdowanja sniczile, so chcychu ſ nasadżenym rybami wobstatk rybow sdźělnicz. S czim je so réta sanjeschowanita, njemóžachu hischcze wuzsudźicz.

S **Worklez.** (Dobry popad. Schtwórtk popadny turbomny zandarm khłostańsche jateho Waltarja Jägera. Tutón běsche pschez 3 njedźelemi ſ Waldheimskeje khłostarnje czeknył. Jeho Kamjenskemu hantlerowi gmdnijnu pschepodachu. S Jägerowym jaczom wujachu so tež rubježny nadpad na dwoju starezu człowjeku w Nowym Dworje. Słóstnik je Jägerowy kompan, kiž je ſ nim tuhby czeknył, ale běsche pak so mjes tym sam policiji stajił.

S **Kamjenza.** (Bažanty su storo krajna cžinili.) Kaž we wschelakich druhich kónczinach, tak tež pola nas bažanty wulki schkodu nacžinile. Burjo so hórcha. Nuknicžanski houtwjerski najeuk wołnje houtwon na bažanty, na kotrejž so 8 sčełogow a 5 honjerjow wodźěli. Pothłachu so 125 bažantow, 18 sajazow, 7 karnikłow a 7 kurwotow. Nimo teho namakachu pschi dopytanju hischcze 15 bažantow.

Se **Schprowjow** pola Hamorow. (Wyšoka staroba.) Tudomna wudowa Hana Pětschkina, kotraž w domje cžiłło 8 bydli, smě so wyšokeje starosby wjeselecz. Sa krótki czas smě starischka swoje 88. narodniny swjeczcz. Bóh Knjes njech jeje žiwjenje hischcze schczedrje podlescži.

S **Nikeje.** (Dźiwjeju houtwjerjow papadnu.) Hajnik Hummel ſ Buholaškeho knjezeho dwora lepi pjatk rano dweju mužow ſ Nikeje pschi wrečenju kołndłow na dźiwje karnikle. Wón 16 kroczow sebra. Dźiwjej houtwjerjej bęschtaj bildaŕ K. a wojnaŕ G. ſ Nikeje. Zandarm Dühring hnydom jeju bydlenja pschepyta. — (Autowe njesboże.) W nozu k schtwórtkej sniesboži na runym puczu pola wowczernje w Němskich Jenkezach. Sborjeschka timusina. Auto sajedze do schtoma a so powróczi. Jadyn człowjek so pschi tym njezrani.

S **Mužałowa.** Knjes policajski hłowny strażnikar Flaschel możeše 1. novembra swój 25-letny měšny jubilej wosbrjescheicz. Knjes hłowny wołtcajski strażnikar Flaschel so w lecze 1908 ſ Běleje Wody do Mužałowa pschesadźi.

Wusudźenja

§ 31. augusta t. l. wječor běsche na Hausenskej dróhy w Budyschinje 41letny hólz Heinz Seibel do automobila sabehał a so śmjertnje pschesčel. Automobil běsche kaukowski sastojnik br. Dta Hoffmann jako jězbny schuler jězbnemu wučerjej Alfredu Jacobu ſ Budyschina pod jeho dohladom wodźił. To běsche wojma jeho na pruhu. Wonaj běschtaj ſ Lubijskeje dróhi pschijědżo po Hausenskej dróhy dele jeńoj. Jako běschtaj ruczny wós pschejeschmyłoj, běsche njezapły mały Seibel ſ praweje stronu pschez dróhu pschiběžał. Hačrunjež běsche sastróżany schuler wós hnydom na lewy bok storhnył a hnydom spinał, běsche auto hólza strahnuł. Hólz běsche na swoje czežke rany wumrěł. Sud br. Hofmanna wunowinowa a Jacoba dla njewobhdźibowanja wobkładnych pschedpisnow a morjenja ſ njedźelskimi wjeczerjemi k 6 njedźelam sastwa sasudźi.

§ 3Alétny cžłon Max Emil Schołz ſ Grošhennersdorfa ſ Wjarnacžanskich bydli, a jeho swak, 32letny dejer Josef Knebel ſ Karfa, kiž tehorunja w Wjarnacžanskich bydli, bęschtaj bo pschecžiwo zakazej rosškerjenja kommunistiskich twišow a njepschawnych wudawanjow pschejschłoj. Sinaj so Knebelowa mandželska wobłoži, so je mužowaj pomhała. Scholz a Knebel dopałschtaj kóżdy 6 mežnazow jastwa, pschi cžimž so pschepytowanjka jatba jako wotpokiczene khłostanje wobliczi. Zarczelowna dosta 3 njedźele jastwa. Ji so 3letny wupruchowanjšti czas pschiwoli, je-li statne rěčnistwo temu pschichłońe.

§ Pšiwarja **Pawola Stilleca** ſ Budyschina běchu jebanstwa winowali. Jeho wobšforczichu, so je sebi i swojej mandžišnu wotnožki ja Wujezk, Wichowy, Hrodźischczo, Njechorn, Brěžeju a Kortnizu. Pschi wulkej wjednikowej rěczi pjatk 10. novembra 1933 wječor w 8 hodźin je kóżdy wobhodźet radia wunowaty, wschitkim tutu rěcz słyschecz dacz, wjesnjanostoju we wokolnuju wotnožki maju so wo to staracz, so kóżdy sobustaw gmejny tutu rěcz słyschi. Wólbnu njedźelu su wjesnjanostoju wotnožki, so dokładnje sa to postaracz, so kóżdy wólbkhmany staw luda wolicz dźe. Wot kóżdeho jenotliweho pak so wocakuje, so swoju winowatosć wólbneho prawa dopjelni.

S **Barta.** Wólbne wustupowanja zapocžachu so tu njedźelu dopołdnja ſ propagandnej jězbu wubrawu 2/103 a ſ. 26 1/4 pisches wšu wokrjesa wotnožki. Rěczne chóry w kóždej wsy wobhladerjow na wažnosć dnja 21. novembra a němšti lud pokazowachu. Sdobom so plakaty we wšach wupowěsnjenich. Pschchodowacz smě so jako derje poradzene wojnamjenicz. Wono so na kónzu tuteho tydźenja hischcze raz pschewjedźe, so by so kóżdemu jenotlimjej hischcze raz wažnosć tuteho dnja pschedkładała a so by so wón sa prózdowanja wo pschesilnosći Němskeje dobył.

S **Barta.** (Wunoschk sbérki na dnju jędże jeneho horuza.) Wunoschk sbérki za synsku pomoz na dnju jędże jeneho horuza je we wokrjesu Bartskeje wotnožki jara dobry. Pschi tutej składnosći je so dariczelam knihła „Das Genfer Nein“ a „Dich ruft Deutschland“ wudźělowała. Kóżdy dyrbi tutaj spisaj cžitaj, so by 12. novembra powuczeny był wo samerach a pschicžinach němskeho knjezerstwa a so by je swojim hłosom knjezerstwo podpjerał a za rozmarowosć Němskeje wustupował.

* S **Wósporka.** (Autowe njesboże.) Autowe njesboże, kiž mózesche czežke sczežnki nieć, sta so schtwórtk pschipołdnju na Hjelsczanskej dróhy. Pschi tutej składnosći je so dariczelam knihła „Das Genfer Nein“ a „Dich ruft Deutschland“ wudźělowała. Kóżdy dyrbi tutaj spisaj cžitaj, so by 12. novembra powuczeny był wo samerach a pschicžinach němskeho knjezerstwa a so by je swojim hłosom knjezerstwo podpjerał a za rozmarowosć Němskeje wustupował.

Hospodarski rozhlad

Pondźelu 6. novembra 1933.

Barlinska bursa běsche sobotu měrnitcha hacž hischcze khudne dny. Wosebje hdonjesče zetkowaje industrije we kurzu popuschczowachu. Podźele němskokatnete banki běchu pak kruczische. Wiki rentowych listkow běchu tehorunja měrnisče, tola nic tak słabe, kaž efektowe wiki.

Barlinske žitowe wukmiwki běchu na kónzu tydźenja tehorunja měrnische. Stykłobowego žita so tež pschewjele njepostajesche. Kupzy wschak so tež mało sa nim napraschachowachu. Płaczizny so njepscheměnichu. Wowsy sapiša stajne, tola snadź měrne wiki runje kaj jeczmjenja, když so jenotlive dźělby symlekho jeczmjenja kupowachu.

Ssobotu płaczeschče w Barlinj:

pschenicy: 8,90—9,15 (8,85—9,10) hr., rožki: 7,15 hacž 7,40 (7,10—7,35) hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,65 hacž 9,30 hr., nasymskeho: 7,85—8,30 hr., wowsa: 6,90—7,15 (6,85—7,15) hr.

Płaczizny w symlach su płaczizny tydźenskich wikow. Hdyž pak žane nasponmjenje njejsu, so njepschemjenichu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaczizny po złotej hriwnje.

	4. 11.	3. 11.		4. 11.	3. 11.
Pšenica	—	—	bony	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jačmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jačmjeń	157-166	157-166	žołte łupiny	—	—
wows	138-143	138 143	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosusk	12,00	12,00
rjana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	such. rutawč.	10,1 10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruški	13,2-13,3	13,4-13,5
rožne	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rjana słoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	wšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-14,5	rožna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczizny za pšenicy za wuplodźerja 178 181 183

Płaczizny za rožku za wuplodźerja 143 146 148

Za wobsah zamołwity: A. Dušman w Budyšinje.



K 10-létnemu jubilejej turkowskeje republiki.
Kemal pascha, kiž je 10 lět ſ presidentom a wobnowjerjom Turkowskeje, rěcži pschi wulkich swjatocžnostcach, kiž su w Ankorje wotmeschu. Tam swjeczeschče turkowsku republiku 10. jubilej dnja, na kotrymž so w lecze 1923

wuchowanjom, so n[illegible]nje ke khcheźinnam trjeba, wot mechanikarja Groža w Budyšchinje smoking! jebanišim wotpohladom wobstarał. Budyšći hamtikhad bješe jeho! 12 měšazomaj jasna jakudźił. Na jeho powołanje jeho mała khłostańska komora! ajneho ńuda wumjenowa.

Z Łužicy

* S **Biskopiz.** (Kóń do auta skocził.) Straschne njeboże sta žo na tudomnej Nowomějschczańskej dróhy. S konjenza na Baldrjaniczańskej dróhy cźetny jěchańšći kóń a běžeše po Nowomějschczańskej dróhy do města. Wožobowy auto jemu napischeco pschijěžże. Kóń žo splóschi a do auta skoczi. Kóń žo cźežko srani, cźehož dla jeho doreščachu. Wožobowy auto žo jara wobschkodźi.

* S **Wotkramez.** (Csebi žiwjenje wsata.) We cźežkich mušlach žebi Paulina Vetterowa žiwjenje wsa. Wona běschе w nozy 31. oktobra swoje bydlenje wopuschczíła a w njedalokim hacźe žo tepła.

* S **Nychbacha.** (Sadušchniza.) Nakazna dź.cźaza khorosć w naschim mějcze šyrjnje sakhadźa. Khorosć hižom jedyn worok žadałschе. Gléna dźowka autowcho wobžedzerja Riegerta na nju wumrě.

Radio

Wutoru 7. novembra šlyschimy:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho wschědneho programma: 15 sa młodźinu. 17 wo dźěłaćerjn. 19 hodźina naroda (wjeselý Brahms). 20 pschednoschk „Genjalni duch, Swjatk ludow a my". 20,10 opera „Carmen".

Lipsk. Nimo hnatcho wschědneho programma: 14,30 młodźi wumělzy psched mikrofonom. 19 hodźina naroda. 20,10 opera „Carmen".

Hischeze wažne i dujowrho programma: Königsberg-Pillsberg: 20,15 komiska opera „Windsorske wjesele žony". Stuttgart: 20,10 šlyschny rjad. Wien: 20 opera: „Górli jězor".

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladaj na wjedro sa jutšischu wutoru: Trochu milische a wižsze wjedro.**

* **Druha njedźela jěde jeucho horuza je w Barlinje pornjo prěnjej njedźeli tši krócź tak wulki wunoschk měła, mjenujzy něhdže 350 000 hr.**

* **Wošebity šud w Oelsu je wobškorjeneho Barbarja k šmjerzi sakudźił, dokelž je SA muža Dokiera stónzwał.**

* **Snaty nazionalsozialistiski sakoškłaŭ krajneho šefa ma dr. Diehl i Kreselda w nozy k kobodze se swojim autom pola Neussa do schłoma sajědze. Jeho wós lěsche žo nahle wjerchacź porčat. Dr. Diehl ko tak cźežko srani, so bórzy na to w khorownі wumrě.**

* **Na horje Brockenu w Ssmelinach (Harz) je ko pjatk sněhowało. Sněh pokschikowanje pol metra wyšoko leżeschе. Wichor bješe i městnami 6 ha 7 metrow wyšoke šepje nawěł.**

* **We wjeczornej Afrizy šu w mórskim saliwje lćtadło namakali, kotrež šu mórske žołmy k brjohej pschinjawile. Myšla šefi, so je to lćtadło Schwizarja Korle Nauera, kiž bješe žo 4. auguśta i Kapśtadta k rekordnemu lećenju do Londona do powětra puschcźił a žo wot teho cźasa šhubił.**

Přilopk

* **Wjelcho jelenja satšélił.** Jadne hajnišće šboże mějeschе hajnik Kinnemuth i Helmarshausena, w Hofgußmarskim wokrjesu, kiž we šwojim revěrje a Reinhardswaldže bě'cho 8 kónzatcho jelenja satšeli.

* **Wulki wohoń w pólskej wšy.** W jenej wšy w Lodźskej wokolinje wulki wohoń zychnowaschе; 32 twarjenjow — nješ nimi 11 domskich — žo wotpali. o

Serbski Rataŕ

Stót a łganje.

Pokiwy sa šymu.

Njemóže žo cźasto dosć na to spominaś, kak trěbne je, so ma stót w hródźi cźiste a šuche lěhwo. Schtóž to kedźbu nima, cźasta podarmo na wužitk. Wěš je tež zyle naturśta. Leží-li skoczo na mokrym, trjeba wjele wjazy cźopłoty, so žo ihrěje. K dobyczu cźopłoty pak šłuschа, wošebje w šymnischim cźasu, wjele wjazy pizy a tuteje „wjazy" dje sa wužitk na mjasu a mloku k šhubjenju. Je ź šłotom kaš i thachlemi, sa tym hacź šu derje abo šchpatnje stajene; dobre thachle dawaju pschi pol tepjenju wjaz cźopłoty, schpatne žeru jenoš drjewo a nahrěja. Nješmělch žebi pak jenoš myšlíš, so je stajne konjom a howjadam trěbne, a so žo šwinje wot šamjnecho tuku hrěja. Swinjo lubuje w šymje cźopłotu, wone pyta šuche lěhwo a šawali žo do njeho. Nětkotremu je šwinjo w lěcźe derje pschiběrało, je šymnischim cźašu šaćanje, a wón wije i hłowu, so pschi wschej pizy pschibywaš njecha.

Schpatna hródź je wina na tym, mokre lěhwo. — Cźopła, šuchа hródź je wjazy hacź pol pizy.

Swójbne powěšće

Sslubjeni: Jadwiga Schiedjez w Bórku a Ota Junska w Budyšchinje. — Ida Hamschez a Jurij Winkler w Budyšchinje. — Hiłźka Grafez w Delnjej Kinje a Alwin Neumann w Budyšchinje. — Irmgarta Naumannez w Budyšchinje a Heinz Maack we Dźěžnikezach. — Elfrieda Hentschez a Artur Domschka w Kamjenzu.

Sswěrowani: Waltaŕ Meißner w Semizach Thumizach i Marthu rodź. Pötschez w Dźěžnikezach. — Herbert Locka i Friedu rodź. Grohmannez w Budyšchinje. — Robert Ritter i Katu rodź. Barthelez w Kamjenzu.

Semrěli: Hana šwud. Wunderlichowa rodź. Stephanez w Budyšchinje, khowanje budźe jutšje pschip. w 1 hodź. wot žarowańskeho domu. — Helena Nóhtowa rodź. Riedelez w Budyšchinje, 52 lět: šmalne pothowanje budźe jutšje wutoru pschip. w 12,30 hodź. we Dźěžźanach-Tolkewitzach. — Albert Jarisch, pjekaŕ šti mišchtr w Běłej Wodźe.

Towaŕstwowski powěstnik.

Naš sobustaw

Marja Lena Křižanowa

sobustawske čisło 140, je wumrěła. Prosymy naših dowórnikow po postajenju generalneje zhromadźizny toho léta

0,85 hriwnow

zbiraś a najpozdźišo za 14 dnjow wotwjesć.

Posmjertna pokładnja Łupy J. A. Smoleŕ.
Zarjadnistwo.

Budyšin. „Nadźija" a wšě spěwa khmani Budyscy Serbja so k přichodnej wutorje wječor 1/2 9 hodź. do serbskeje sale na koncertne spěwanje přeproša. Wosebje knjezejo so wutrobnje wo wobdźělenje proša.
Předsydstwo.

Drježdźany. „Hromadnik" ma 9. nov. wječor z dypkom we 8 hodź. w Reichelbräu, Christianska dróha 22, při zemi, swoje měsačne posedźenje. Přednoška: „Naše mol. lit. hudźbne wumělstwo" z podjerjom solistiskich mocow a kral. hudźb. dir. Bj. Krawca. Wšelčizny. Zastupnik wyšnosće budźe přitomny. Serbscy hosćo su lubje witani. **Předsydstwo.**

Lipsk. „Serbske blido" wotměje so kóždu wutoru wječor 1/2 9 hodź. w městnosći „Börsenrestaurant" blizko hłowneho dwórnišća. Hdyž zastupiš, wobroć so k prawicy a widźiš Serbow w drohim abo třećim kuće za wulkim hnłojtym blidom. Kóždy Serb a kóžda Serbowka namaka tu w lubej maćernej rěči zabawu a tež powučenje w historiji našeho naroda. A žadyn njekhabluj we swěrje přećiwo knjeźstwu a wjednikej němskeho kraja. Tohodla prosy wo hbaty wopyt za přichodnu a kóždu wutoru
Serbske blido w Lipsku.

Zwjazk serb. spěwnych towaŕstwow. Jenotliwe towaŕstwa njech mi **hnydom** připósćelu jenotliwe přednoški k nazymskemu koncertej. Přidać ma so ke kóždemu čišlu titul, mjeno basnika, komponisty a wobdźěłarja. Je najwjetši čas, zo so hibaće!
Bj. Krawc.



Mulka fotografista wuhtajeńza w Barlinje žo wotewrita.

Němski minister dr. Goebbels wuhtajeńzu wotewri. Na ćeńnach žu hobrike powjetschenja jimazných wobrazow se stawišnow nazionalsozialistiskeho hibanja a šćežkow knjeźstwa. Fotografiska wuhtajeńza w Barlinje je dotal najšajimawscha wuhtajeńza, kotraž je žo hdy pokazowała.

Wozjewjenje doprědka

Město namjezneho kraja Budyšin dopokaže lubosć němskeho luda k měrej!

Hobrska manifestacija we wojerskej zwučowarni

pjatk 10. nov. 1933 wječ. we 8 hodź.

Naměstnik wjednika němskeje dźěłoweje fronty

sob. str. Rudolf Schmeer

rěči

Sy ty Němc?

BMW motorske koło

500 ccm, z elektriskim wobswětlenjom a derje zdźeržane mam wotedać, bjeru motorske koło bez dawka do płaćenja

Rudolf Lebelt w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 30

Zweśne wumělske faldkate madrasowe **garding** story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Pytam **2000** hriwn. na dobru wěstosć. Poskićenja pod JNR do Serbskich Nowin

Kupuju stajnje **kozy krězu**

Dopisnica dosaha. Přidu knyd.

Paul Lähner w Kamjencu
Berggäßchen čo. 1

Wysokosućelna **kruwa** je na předań w Klukšu čo. 40

Trjebany, derje zdźeržany **sykanjerězak** za ruku abo móc so přihodźacy, ma tunjo na předań **Herzog w Njeswačidle**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1.51 hr., pod křižnym zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wad. a čišć. Sakorjejc knihiščišćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za malu mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mamrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo wšěmnym čěłnebo znjezbožeńcu z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je wón tak žiwjenja dospołnje bjezdołny. Kóžde znjezbožeńcu dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńcu dyrbi so hnydom hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 256 — Budyšin — Wutoru 7. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Neurath wo zwonkownej politicy

Němski zwonkowny minister zwobodny knjes J. Neurath pondźelu wječor w němskim klubje přechodnjochowanych. Wón rjekny, so ma za přichod našeho kraja rozsudźujuce prašenje, wo kotrymž dyrbi so němski lud přichodnu njedźelu wuprajić, swoju přichilnu w tym, jo je so němske knježerstwo rozsudźiło z konferency wo wotrěbnjenju a se Zwjazka ludow wustupić. Wopačne pak by było, hdy by žebi něchtó w tutkraju aba wukraju myślić chcył, jo so tu wo prašenje jedna, kiž je jenajapkolo pschemjenjenja politiki a z taktiliskich pschemyślowanjow nastało. Namołwjenje němskeho knježerstwa na němski lud z 14. oktobra pokazuje, **so ma so wo začkadach načeje zuježe zwonkowneje politiki rozsudźić.** Za dalšich zjawowych dopominajsche němski zwonkowny minister na zawjerzenje wopraudźitkeho połoženja wězy a problemow na konferency wo wotrěbnjenju. Powschitkowe nje we wukraju rěči so wo strašnej krizy Zwjazka ludow. Tola njeje tomu tak, so je kaž z wustupjenjem Němskeje nastało, ale so je wuwiese Zwjazka ludow nad k wustupjenju nusowało. Hdyž žebi zyle najtaceje Zwjazka ludow wobhladanny, njetrjebamy so dźiwać, so njebu z tutejsom nad problemom wotbrónjenja.

Němske knježerstwo je swojim rozsudkom so wobaczowot politiki měra wotwobroćiło, **ale chze přednej politizy měra nowy pohon dać. Wono so nadźija, so wernej myšli Zwjazka ludow,** hdyž niz Genfskemu Zwjazkej ludow, **službu wopokaza.** Naršonjenje je dopokazało, so Genfski Zwjazk ludow njeje přichodny frědk k wotstronjenju politiskich najzatosćow mjes europskimi mozami, kiž z Versailleskeho rěčenja wuthadźeja. Halle hdyž so poradźi, pola europskeje politiki wuczišćiła, móže so z wuhladom na wuspěch we wobłuku zwěrkwobjimajeje organizacije na přichwjedźenje shromadnych nadatkow ludow ličiła. To je snadź namołwjenja, ke kotremuž dyrbi so němski lud z wothłosowanjom přichodnu njedźelu wuprajić. Minister najwótrischo słowsne tukanje, so by Němska we kanonu, kiž tam stara, wotpokaza. **Schtož my rjekny, je něschto zyle hinašcheho.** Chcemy so jo dźelenje ludow do ludow swojeho prawa wotstroni. To je stražne a z dowěrjenjom njeje popiščenje, kiž druhim mozam z namołwjenjom přichodpołožimy, so tuchu na wězy hinak stadowale hač dotal. Naš lud pak dyrbi přichodnu njedźelu swěrjej pokazać, jo je nasch appell na swědomje swěta i krutej wolu wschitkich dobrych Němcow njeje.

Baskojo prócuja so wo autonomi'u

W tšjech provinzach balkowskeho kraja w Schpanišej wotmě so sajdźenu njedźelu ludowe wothłosowanje wo kašiškim autonomišim stacje. Tukwólny wunoschk wothłosowanja pokasuje, so je so 90 proc. wothłosowarjow sa baskišku autonomiju wuprajilo. To wosnamjenja dowyše nazionalnych katolišich tendenzow napischerjowo katalanišej autonomiji, kotraž je na lěwizu složena. Nimo teho tutón wunoschk nowu kročel dezentralizazije (rozłožjenja) w Schpanišej a zlabjenje Madridskeho knježerstwa wosnamjenja.

Přeměnjenje w italskim knježerstwje

Italski minister namórskeho wójska admiral Sirianni a minister sa lětarstwo Balbo staj prósmu wo wróćostupjenje zapodałoj. Tehorunja staj statny podsekretar Ruffo w ministerstwje na namórskeho wójska a Riccardi w ministerstwje sa lětarstwo swojej sastojnstwje złožiłoj. Kral je demišiju přihjał a je ministerstwje sa namórske wójsko a lětarstwo schefej knježerstwa Musolinej pischepodał. Sa statneho podsekretara w ministerstwje sa lětarstwo je so general Valle a sa statneho podsekretara we ministerstwje sa namórske wójsko admiral Cabagnari powołał. Marschał Balbo je so sa gouwerneura sa Libišku pomjenował, admiral Sirianni pschewostwje pak pschedsydstwo a wjednistwo industrijowych pschedewjazow w Cagne. Schef italskeho knježerstwa je wrótzostupjenymaj ministromaj wutrobnaj listaj napisał.

Ministerski president Göring w Rom'e

Pruski ministerski president a němski minister lětarstwa Göring je pónđelu popołdnju 3/4 hodź. po dobrym lećenju a pschi najwjetšimim nahladnym wjedrje na rom'skim wosterske lětanischczo Centocelle dopełał. Sćadło „Manfred v. Richthofen“ jam nawjedowasche. K jeho powitanju běchu pschischli statny podsekretar Suvich wot zwonkowneho hamta a schej protokolla Conte Senni, nimo teho nowy statny podsekretar w ministerstwje sa lětarstwo general Valle i wschelakimaj wotpohlednimi lětarskimi offizirami. Nimo teho běše pósłaj z Hanc'ell z jeho personalom p.ł.aitstwa k powitanju na lětanischczo pschischoł Pruski ministerski president Göring, kiž je z pschewodnem he'senskeho prynza Filipa a statneho sekretara Körnera do Romy pschischoł, chze so hyšće popołdnja sajo do Němskeje wróćić.

Němski bohot Mutschmann je sakski hudźbny kućik wopytał

Sajdźenu sobotu wopyta němski bohot Mutschmann sakski hudźbny kućik. Wječor wotmě so w Klingenthale (Klingenthal) turnowarski manifestazija, na kotruž běchu dźěłarjo hudźbnych nastrojow i Klingenthala a wokolinu we wulkej liczbje pschischwatali. Weni němskeho bohota se sahorjenjom witachu. Němski bohot w swojej rěči na dotal we sakski nazionalsozialistiskeho knježerstwa pokaza, a też swjatši symiske pomocy wosłoži. 6 němskich agrarskich zjednanjow je pjeza swobodnych, so w tutej symje sa nusowu krajnu w Sakskej wo zarobk starachu. Pschi wothłosowanju 12. novembra płaći sa kóždeho jenoho hłowo „haj“.

Z Klingenthala poda so němski bohot Mutschmann do Reukirchena, hdźež pschi zhromadźenju na tamnischej chcholi rěčeješe.

Rěznistwo słuša do němskeho zeźiwjeńskeho stawa

W rozrěčowanju z hłownym redaktorom nowin rěznistwa swjatska je němski ježiwjenski minister Darré praji, so rěznistwo jako pschedźěłar a wobdźěłar rjeneho słoma a mjasa hjes dwěla do ježiwjenskeho stawa, a to bo jeho hłowneho wotrjada IV. kluscha.

Sabotaža centrumskeje strony w Gdansku

W Gdańsku je knježerstwo centrumske nowiny „Danziger Landeszeitung“ a sozialdemokratiske nowiny „Danziger Volksstimme“ sakazało, dokelž běschej tutej nowinje se swojim sadźerjenjom statej schkodne. Nakładaj tuteju nowinu staj zbožow hórschenje na Gdańsku senat zapowołoj. Přiedy pak hač hórschenje k gdańskemu senatej dóńdźe, staj nakład a redakcija njenowonowanju nowin so na kommunistiske Zwjazka Ludow wobroćiłoj a wudawałoj, so bo we zwanjenju wustawy jedna. Hač runjeż so gdański senat k tutej należnosći hischcze dozyła wuprajił njebě, senat je w tutym sadźerjenju wohrożenje zjawneho bjezdracha wót sebje a je tšjoch wobdźělenych sajecz dał.

Kaž kommisar Zwjazka ludow gdańskemu senatej wjesoły wotjeńi, je petizija mjenowanjow nowin a stejišćach gdańskeho senata k jenotliwym należnosćam generalnemu jekretarej Zwjazka ludow pósłał a jeho prošył, so by wón radźe Zwjazka ludow pschepołožił.

Senat zwobodneho města Gdańska je wobsahnył, so swoje poćahi k gdańskemu pschedsydstwa zentrumskeje strony rozwjasa dla wschelakich cjeżkich pschehdźenjow zentrumskeje strony pschećiwo měrej a bjesstrachej stata.

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

We wjeczerawschim jednanju w procesu wo zapalerstwje w němskej sejmowni so jako prěni policajski prezident Heines z Wrótzławja jako świedk pschesłyschowasche. Heines je so nětk z Italskeje wróćił a mjeješe so někto k pscheješowanjam wuprajeć, kotrejž bruna kniha pscheješowo njemu wopschija. Won rjekny, so je to, schtož so we brunej knihy wo nim wudawa, jenicžky njewěrjomna łža. Wo wobnju w němskej sejmowni, z kotrymž po swojim wuprajenju ani to najmjenjše zjinjeć nima, je po swojej zhromadźenju 27. februara w nozy w Glivizy zhonił.

Po Heinezu so jako wobeżeżowazy świedk pscheješowo Tanewej pschekupy Bannert pschesłyschuje. Swědk, kiž je hač do léta 1930 kommunistiskej stronje pschiležał, na prašenje wotmołwi, so może so dopomnieć, so je Tanewa hižom w lěcze 1927 abo w lěcze 1928 w Barlinje widźał. Jako jemu Tanewa pschedstajichu, świedk rjekny, so je wón tón muž, kotrehoż je hižom huschćišće w Barlinje widźał.

Świedk Kratzert je wuprajił, so je Popowa a Dimitrowa po wobrazach pozdźišo, hižom ras widźeć dyrbjał a so je móžno, so je też z Tannowom wotstejć zjinić mél. Wón pak so njemóžeše z wěstosću dopomnić, hdy



Polizajski president Heines w procesu wo zapaleństwje w němskej sejmowni.

W snatym procesu wo zapaleństwje w němskej sejmowni nětko też Wrótzławski polizajski president, wyschi župny wjednik Heines, jako świedk wustupi a pschihłodźenjam słowuwołaneje bruneje knihi napschećo stupi. Wobras pschedstaja wokomik, hdyž so Heines pod pschiščažu bjerje.

Němski bohot Mutschmann je sakski hudźbny kućik wopytał

Sajdźenu sobotu wopyta němski bohot Mutschmann sakski hudźbny kućik. Wječor wotmě so w Klingenthale (Klingenthal) turnowarski manifestazija, na kotruž běchu dźěłarjo hudźbnych nastrojow i Klingenthala a wokolinu we wulkej liczbje pschischwatali. Weni němskeho bohota se sahorjenjom witachu. Němski bohot w swojej rěči na dotal we sakski nazionalsozialistiskeho knježerstwa pokaza, a też swjatši symiske pomocy wosłoži. 6 němskich agrarskich zjednanjow je pjeza swobodnych, so w tutej symje sa nusowu krajnu w Sakskej wo zarobk starachu. Pschi wothłosowanju 12. novembra płaći sa kóždeho jenoho hłowo „haj“.

Z Klingenthala poda so němski bohot Mutschmann do Reukirchena, hdźež pschi zhromadźenju na tamnischej chcholi rěčeješe.

je to było, ma ja to, jo běšche to mjes lětomaj 1927 a 1929.

Jako druheho świědka pšeprašowaše šnid dawkowcho sprawjerja Junga. Pšeprašowaše jemu wosjewi, so stej nuštej świědkowuj wuprajilej, jo je Popow wot štrjeda mjeje hač do konca oktobra w Ruissej pšebywowak. Świědk ma to wotmołwił, so dyrbi njedźiwajcy teho pšeco swojim wuprajenju wostać, kiž je hikom pšed pšeprašowanšim šudnikom pod pšisahu bał. Wotedal, jo je Popowa znajomjenšcha 20 hač 40 krócz jako wopytowarja bydlenja kommunistiskeho wjednika Kämpfera w Schejeżinskej dróhy widźał, dokelž znapšecza Kämpfera bydli.

Pšeco dalšim jednanju wótcnik dr. Teichert wosjewi, so stej nowej świědčežnjej z Ruikeje pšišłej a matej so we wutornišnim poldźenju pšeprašowcej. Knjeni Bětnarjowa wuprají, so je Popowa w lěcu 1932 tři abo štyri króć na dróhy, a teš pšeco wokna w Kämpferej bydlenju widźała. Blišši świědk, maschinu twarz Hermann Müller tehorunja wuprají, jo je Popow pola Kämpfera někotre měšacy, wot meje hač do augusta abo septembra 1932 nimale wšudenje pola Kämpfera wobthadźał. Na tuto wuprajenja so wobštorčeny Torgler wopraša, čehodla świědk Popowe sadźerjenje njeje hnydom połicji wosjewił, hdyž je so jemu podkładne zdało. Świědk wotmołwi, so to tehdy njeby hódne było, dokelž běšche policija hišće w markliwišej natuknu. Świědk teš dale wuprají, so je tehdy, dokelž w nozy wuchadźom we tkačnych durjach čerjódki kommunistiskeho terrora stejachu, dwójcy na policajskej staji był, so by schłit dóstał. Druhi świědk Arendt wuprají, jo je so w tamnym czasu



Prěni wobras wo czejźich niemerach w Palestinje.

Tu widźimy, kak w Jaffie policija pšeczišwo Arabam poštupuje, koliž pšeczišwo jendźelskemu mandatnemu knježerstwu a pšičinjakowanju Židow do kraja protestowachu. To a w druhich městach Palestiny je so pšeci krwawnych hrajenjach 30 wošobow mort a wjazy hač 100 je so hranc.

pola Kämpjera hač do 2 hodź. w nozy tajne pohedźenja wotmětwale, pšeco kotrychž je so internazionala nimo druhich wojowańskich pěsnow spěwała. Świědk Althaber rjekny, so je wjele wukrajnikow pola Kämpfera wobkhadźało a so je Popowa tam w lěcu 1932 hušćišcho widźał. K temu hišćeze někotši druhi świědkowje wustupichu a na to so jednanja na wutoru wotstorčichu.

Njeměry w Iriskej

W Belfastu je njedźelu wječor na droscach k cźejźim wojowanjam mjez žobustajwami iriskeho republikaniskeho wójska a policiju dóšło. Policija spyta w štyrjoch městna protestowacu shromadźiznu republikanow rozpuscyć. Lud pak so pšeciwnemu policistam wurjadnje njepšeczelšiy sadźerja, mjetatše do nich z kamjenjemi a wołaše „Njech je Jimy de Valera“, njech je žiwa iriska republika!“ Jako policija z gumijowymi klumpawkami do luda pjerješe, dóndže k sašatej pukmanizy, jo na wobmitaj stronomaj wozoby tranichu. Wotsamowjece dorbjachu samo z panzerowanymi wozami pšičeź, so bychu měr wobnowiwše, schtoż so po 3 hodźinu trajazym wojowanju poradźi.

Ze Serbow

W Budyšinje, 7. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječra wječor we 7 hodź. barometer 745, thermohygroskop +5 a najnišcha temperatura w nozy +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, thermohygroskop +8 a najnišcha temperatura w nozy +0. Sčežkowazy rus wjedra je mało pšemjenił. —

— **Rišina** z połnóžneho lodowcha morja někto zuli Skandinawiju, połnócnu Rusku a połnócne morje pšičitrowa a je swojimi kromami hač do połnóžneje Němskeje hała. Mała nišine leži nad Atlantiskim wjerchom, druha wyšcha je so pola Czarneho morja wuhnuła. Němska a dobra hač do Francoskeje Europa leži na mjeach mjez wuhnuwšimi a nišinami. Tehodła budźe nasche wjedro trochu k mócnjenju wobtajnjeješi pohilene. Nimarny pak ha mórje, jo je wjetšinu dnjeschim dnjam dóndže. Jutše hrě so słónczko 7,01 hodź. schadźa a so 4,24 hodź. chowa. Měsačk schadźa jutše wječor 8,44 hodź. a chowa so popołdnju 12,17 hodźin.

— **Srawjenscho namakali.** Wječra wječor wokoło 7,8 hodź na Dźěwčanskej dróze, něhdy 500 metrow k rańu wot Kamjenskeje dróhi, srawjenscho a bjes wědomja 33-letneho nuza je sunjowanje wšeh namakachu. Pomocny wjednik automobila pschiwjedźe srawjenscho je swojim autom na policajsku stražu w Budyschinje, z wotkelž so do měšćanskeje chorownje dowjeze. Wón běšche wjsche lěwe wótcja srawjeny. Sčežkow dóstał njemóžesche wo pschiczinje tranjenje nicjo wjetše praječi. Pola njeho jedne kolo a nałožcinjeny korb namakachu.

— **Drašu z motorskeho kola tradnuli.** 5. novembra w cźišim wot 12 do 3 hodź. powołanju ha sej z Wałbočnika motorskeho kola, kiž je z napschećanskeho dźiwadła dojeło, ješčowaju wjsche tradnuc: bruna kožana jaka z połožanami kusłom a kłobcźikatym podschćitom, por lepjerskich rukajcow na mocnych kolu, bjel kožanej kapje, i korjenej běsche jena wjerch nowa a cźemnobruna, druha pak z mjechcje kože, antowa brillu, kiž mjechje tutoj schtyrjoch i brunymaj kromomaj, por hrunch a jara wyšokich gumijowych cźišow na motorske kolo, kiž běschtaj tuchłach i jasnobarbnym podschćitom. We kožanej jaze běschtaj brjeh jonajcy schleajer a běle schantko. Wo wšěnjome mošnjenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

*



Mytlicje na 12. novembra.

Tutón sćitkowny plakat połatuje Adolfa Hitlera, kiž symbolizuje jako prěni kopaca za nowu Němsku sastaji a napomina wschitkich, so bychu pschi wólbje swoje „haj“ prajili k politizy a wjednikowym sćitkam.

S Barta. (Wokrjes.) Wječra w nozy krótko po 12 hodź. śnježi wokoło a sněhowy Bórczach hospodarjo wuzwjelili kubłerja Kornečerja. Bě sjunje a pizy namakla wokoło bohatu zrubu, tola jkót měšachu wottwowacź. Nimo wjesnjeje wotwjerjenje w lěsu běchu pschihotowale wokomje wobora z Hrodźiskeje, Kotmicy, Njebjelcy, Barta a z Nakrjod. Prěnje mjeno dosta Hrodźiskejanka wospjenosć wobora. Kak je wokoło nastał, nje znate.

S Kotez. (Shromadźizna.) Tudomne kolojedne to wažkowe wotuzé swoju měsačnu shromadźiznu we swojim towaršskim domje. Dokelž je pschedsada zdrowit. zwołował je shromadźizu wołesnu a je namjetowanje. Wobje bje jednohłósnje wolsamknu, so bu so wulka pomoz naschcho kanzlera Adolfa Hitlera podpjerała. Měsačnje so 2 hr. z towaršowcje połožnje wulku pomoz pschepodatej.

S Kotez. (80. narodniny.) Swoje 80. narodniny swjeći tudy njedźelu rentnarka Marja Schwotzina. Wona žiwom nětsto šedźesatich tu bydli. Po smjerći swojeho muža je sama so wot renty jednorje žiwa. Pschi wšudnosći jeje narodninow so jej we stronu jeje dźěći a swójbow mnohe poćešenja dostachu.

S Wósporku. (Stary Wósp.) Pschi swjeźanej swowjesći mózgschtyri njedźelu klamparjski mischtr a jeho mandželska swoju kuzu wosnowjeśći. Jubilar je 74 lět a jeho mandželska 73 lět stara. 50 lět dołho staj mandželskaj zmórnaj a dobraj hospodarjej wokolo města. Pschejcy a znaći so na tutym dnju wutrobnje podźěstichu. Pschi jemu wosstarnymaj mandželskimaj pschijomny wječor ji wjesela.

Z Khrósćic. Pondźelu wječor 1,8 hodź. wotmě so pola Wjenkec zjawna zhromadźizna. Kněz Perak, wjednik Khrósćanskeje wołnoźki powoła pschitomnych a prepeda na to slowo preprošenemu rěčnikej Niethe rej z Deježdźan. Rěčnik zaběraše so z ważnymi pra-

Bratr z města a bratr ze wsy

8] (Pokračowanje.)

„We wočach Waschcho nana njeje mój bratr“, wutraju Dubiniši špěchnje, „po wječerawschim podawku žnm jeho z tym spokojit, so je to bur, kotryž je moju dźowku do města pschewodźał.“

„Runje tohodła dyrbimy hladacź, so by žo tu mój nan z nim njetrjechił“, radźeschе Robert.

„Spušchczejsče žo na mnje; ja drje njeńžnym dźensa hischcze z bratrom rěcźał, pschiňdu-li pak z nim do rěcže, potom budźe tajka, so jemu lóschi sandże w mojim domje bydlicź.“

„Wbohi wuj!“ žownu Marja. „A ty, Roberto, žo z tym spokojom?“

„Moja luba, k naju sbožu je to jara nuzno; hdyž budźemoj swojej, potom budźeschi widźecź, so žnm bjese wschcje pychi, potom budźe wón husto k nam a my k njemu khodźicź“, smérowaschе ju Robert, a Marja da rěčecź, znajmjenšcha nicjo dale njewotmołwi, runjež bě pschc to hischcze trudna.

Knjes Dubinši chžnjche z Roberiom hischcze wjazy rěcźecź, poprosu jeho teho dla sobu do jstwy a Dubinškowa dźěschе sbožu. Jeno Marja wostа žnma we sahrodje samyšlena do swojeho wjeńela a sbožа; thodźeschе tu a tam, pak bě jej wobliczo wjeńcke pak sašo trudne, nadobo djeschе trudna: „Djiwna wěc, so dyrbi kóždej radośći tež nětkajta hórkosć pschimješana bycź — ja žo tak wjeselach, a běch wscha sbožownа — ale kaž mojej starschej i tym wujom sakhadźataj, to mje hórzy boli.“ — Tola radośći bórzy sašo dobu; wjeńele połkałujo thwatasche Marja je sahrodu do thěže, so by žo z Robertom hnydom sašo trjechiła; duzy pak trjechi wuja, kiž i drjewjanеje dymki kurjo jej napischecjo pschindźe. S wjeńelom pschemożena wuzpowеda jemu Marja swoje sbože a na to spěchajsche sašo dale. Handrijej pak to njebě tak wjeselа powěsć. „Robert? Robert Wólschowski, tón pótny młodźeń, je žo z Marju žlubił?“ powědaschе jam sa žo; „a wječera mi tola Barbora rěcźeschе, so je hižo i nim pschesjene, so ma jeho radу.“ A hě jemu wopraudje žwojeje dźowki žel, runjež tež Marzy to sbože popschejeschе. „Wboha holza, hdyž to sboni, budźe ju wutroba bolecź, a hdyž cźłowjeka wutroba boli, njeje derje. Tola je lépje, hdyž jej to jam rjeknu; tak pschiňdźe bórzy sa mnu, docźakam na nju.“ Khodźeschе do myšli šanurjenу po sahrodje, doniž žo i Barboru njetrjechi; a pocźa jej tež hnydom trudnu nowinku powědacź. „Barbora“, rjeknu, „sebjeć žo, nještrózi žo — mi drje je cźežko, ale dyrbiu cźi to rjeź — widźiš, mandželstwo wjaza žo w njebjeźach, a Bóh njecha, so by knjeza Roberta dóstała — won — nó, so bych cźi runje rjekł, won hebi druhu wośmje.“

Barbora wosta pschi tym zyle symna, ani wobliczo žo jej njepschemjeni, i cźežko mógł nan widźecź, so je trudna; kaž niczo i toho rjeknu jeno i krótka: „Tak?“

„Marju hebi wośmje, twoju cźetu — tak, nětko to wěsch — wupłakaj žo trochu, i tym hebi wołožich, a chzejch-li, twój starý nan cźi trochu popomhа,“ rěcźeschе nan, kaž by wschednu wěc powedał, tola žnjlojte wócźko to šwědcźeschе, so je jemu cźežko.

Barboru pak to, kaž žo idasche, ani njejimasche; skoro je šměchom wotmołwi nanej: „Schto dha hebi myšlisch? Płakacź pschе mužiteho? Toho i lohka sabudu!“

Tonu njemóžesche žo nan dodźiwacź. Wonka na wózy, to wědźeschе, bě pola holzow stysła a płakanja pschе nawoženju bjes konca, a tu žo jeho dźowka tomu šmějeschе — to njemóžeschе srozumicź.

A wopraudje njebě Barbora šnutskownje tak symna, kaž žo šwonka bycź zdasche; njerudźeschе drje žo runje, ale hněw na Roberta a sawiicź na Marju, jo dyrbi pryedy njeje knjeni bycź, bě jeje wutrobu sajała; njezdasche ju a niczim bóle, hdyž to by žo na nimaj wjecźicź mohła a jimaj pokajuka, jo jej na Roberce niczo njezalejі. Tu pschiňdźe jej tež dobra pschiležnosć. Do jahrody sašupi jedyn z wjerawschich hosći, Poskakowski, hotowy idibak, kotryž bě žo sandźeny wječor Barborje słajnje liščźił. Ledma bě jeho Barbora někto wohladała, mjeńeche tež žwój jamyšl hotowy. „Ja dyrbiu pryedy tnjeni bycź, dyžli Marja — dyrbiu, někto zdadź to moja cźežšć!“ tak žebi pomyšli; a spěchnje postupi wschi k nanej djeschе: „Luby nano, wostaj mje jenoš malu khwiłku samu, ja schtiwórcź hodźiny budu lebje je žwojim nawoženju we žahnowanje proženź.“

Dubin njemóžeschе žo dodźiwacź, so žo w měrje tak spěchnje nawoženje jedyn po druhim djeława, tola Barbora jeho šajnje nucźeschе: „Luby nano, jeli wam na mojej cźežšći, na mojim sbožu saleži, wapuichcje mje na malu khwilu.“ Tuj štónźnje wotendże na pół nusowany „na pół wcźipny, schto i toho nestanje; tola nicdaloko sa kerkom wosta stejo, so by mjelcźo pschihladowacź mohł.

„Haj, tak budźe najlépje“, rěcźeschе Barbora šama sa žo; „wona njeńžnje dobrcź — a wutroba? — hm! to žu jara prawa, wo kotrychž wutroba rěcźi, mje dyrbi pschichodnje mudrosć wodźicź.“ Prajiwschi šydże žo na bliku lawku, wša knihi a cźitałsche, kaž by hluboko do nich šanurjena była.

Mjes tym pschibliżi žo Poskakowski a wuhladawschi Borboru pojtrózi žo: „Ha, wona tu je, ta pyschna Diana!“ A pokaschluje stupi bliże.

Barbora pak, kaž by žo strózika, poikoczi: „Ha, wy — „Hněwa žo Diana na mnje, so žnm ju pschekwapił!“

Barbora žo pomja. „Hdy bych žo tež hněwała — ale ja njechcham ito je žlym płacźicź.“ Prajiwschi pohlade na njeho pschecźelnje.

„O tele pohladnuenje!“ — wuraju Poskakowski, „to je žtónczne pruhi, kotrež lodowu skoru moje wutroby wohrewaju.“

„Schto wam tola na mysle dje!“ wotmołwi Borbora bóle šymna a hordje. „Hdyž tam młodym knjesam jeno pschecźelnje wócźo pokaiamy, mysla hnydom, schtó we schto!“

(Pokračowanje jeźehuje.)

ſonjemi dźensniseho časa a rěčeše dokładnje k dźensniſemu politiſkemu położenju. Poda nam z prěnja krótki přehlad ze stawiznow marksistiskeho hibanja a jich sćěhowkach za cyły němski lud. Pokazany je nož na Versailles. Dale, što wšo su Žiđa zawinowali. Hižo 1897 mějachu Žiđa dospołny program za swětowu wójnu přihotowany. Woni su Němsku přeradźili. Zo so woni nětko ze zjawnych zastojnstwow wuzběhuja, je cyle prawje a też najwětši čas. Cohodla dyrbimy so cuzym wukrajnikam wobknjeźić dać. Rozjasni też najważnišo dypki programa našeho ženjalneho ludoweho kanclera, kaž wobornistwo, wobstaranja dźěła, moralku, nabožinu a wěru. Jenož, hdyž so to wšitko zaso přewjedźe, budźe němski kraj w přichodźe wobstać a tak potom tež zaso z wjednikom nje ze druhimi ludami być móc. Němski lud dyrbi a budźe zaso z wjednikom na swěce. Naš kancler nam to ze swojej krutej wěru rukuje. Wukraj so niđo druhcho bóle njeboji, haž přichodneho duchowneho wjednistwa Němskeje w swěce. Zawiđi nam našich wumělcow, njech su basnicy, komponiſća abo druzy. Wšuđe je němska z wjednikom. Tohodla je hłowne, zo so dźěći w šulach zaso k prawym, zamołwitym němskim stać̣anam wočahnu. Hišće wjele zajimawcho mózachmy z jeho rěču słyšeć. Z tikróćnej dobyćerskej slawu skónči wón swoju dołhu, ale wěcownu rěč. Kniez Porak podźakowa so rěčnikej a wupraji swoje wjeselo nad tym, zo smědźeše Khróšćanska wotnožka jónu tajkeho dobreho a energiskeho rěčnika słyšeć. ½11 hodź. so zhromadźizna skónči. — Móhło so tu hnydom hišće spomnić, zo so 7. novembra wječor we 8 hodź. zaso pola Wjenkec zjawna zhromadźizna wotmějo. Rěčeć budźe knjez dr. Müller.

S **Banezija.** (Nowy wjeśnjanowſta.) Wutoru pſchepoda dotalny namjeſtnik wjeśnjanoſta knjeź Bryk ſwoje ſaſtojnſtwo nowemu wjeśnjanoſcje knjeźu póſtarjej Skolli, kiž je ſo na 6 lět wuwiſolił. Namjeſtnik bu knjeź ſchewſki mjichr. Rěžer, jenički ſobuſtaw NSDAP. w gmejnſkej radźe. Sſamſnuty napominaſche radźnik ſobuſtawy, ſo bychu w myſłi wjednika a ſa němſki lud ſobu dźěłali, nětko žanych ſtronow wjaz njeſnajemy. Jenož hdyž ſo kóžda gmejna a tu ſaſo kóždy ſam jako zalk čuje, móže němſki lud ſnaty ſchtom być. Gmejnſkej radźe pſchiſłuſcheja nimo 3 njenowowanych knjeźa Jakubaſch, Rychtař, Herzog a Heinſch. Njech rada dźěła k lěpſchemu gmejnu a wóſcanje.

S **Njebjelčicy.** Pſched nětkotrymi dnjemi wotſtronichu wajſchcežnjowje knjeźſtwe wožbow plakaty ſa ludowe powuſcenje. Dwaju ſkućerjow ſu jaſeli, kotrajž mataj nětko ſwoje chłoſtanje wočakać.



Cźeſtny mječ ſa miniſterſkeho preſidenta Göringa.

Tutón mječ je Frankfurtſki wyſchſi meſchčanoſta pruſkemu miniſterſkemu preſidentej hromadźe ſ liſćinu, w kotrejž bu wón ſa cźeſtneho měſchčana pomjenuje, jako cźeſtny dar pſchepodał.

Dźěłowe poměry w Budyskim wokrjesu

Budyſki dźěłowy hamt ſcźěhowaze wojſewja:

Hinak hač dotalne léta, hdyž w tutym cźaſu poſłednje liczba nje'aſſkućerjow pſchiběrasche, ſo letſa we měſaſu oktobru hiſchcze woteběranje ſapiſowaſche. Hačrunjeſ je tuto tež poměrnje ſnadne, pak wono jaſnje dopokaſuje, ſo njedźiwajuſ ſtónčeneje ſaiſony we wſchelakich powołanjach powſchitkownje hiſchcze horje dźěſche. Najhłowniſcha pſchicźina k tomu leži na naprawach ſa wobſtaranje dźěła, kiž je knjeźerſtwo pſchewjedło. Jenož we wokrjeſu Budyſkeho dźěłoweho hamta ma tuthwilu ſ tym pſches 1000 dźěłaćerjow dźěłaćej, ſchtož dyrbi ſo też wſo wew ſchelakorych induſtrijach wuſtutkować. Pſchcźo ſaſo nowe naprawy tworja tuthwilu hiſchcze wuruna-nje ſa ſaiſonſke wotkhadźenje ſ dźěłaćerjow (twarſke dźěła a dźěła na ſeleſniſkich cźarach). 31. oktobra 1932 běſche 18 282 njeſaſtućerjow pſchipowědźenych, letſa je jich jenož hiſchcze 12 297. Liczba je drje hiſchcze khětro nahładna, tola ſo ſ wulkej wěſtoſcźu wočakuje, ſo ſo najpoſłožiſcho w nałěcźu nahładny nowy dźěł do mſdy a ljuboa pſchinjeſcź hodźi.

W **rataſtwje** je ſo jara ſnadne pſchiběranje ſapiſałо. To ſałeźi pak na dotalnym pſchiběhnym wjedrje, dał na wuſwobodźenju wot pſchinoſchkow k ſawěſcźenju njeſaſtućerjow wot 1. oktobra 1933 a ſtónčnje na propagandźe w bitwje wo dźěło. Pſchirunajo ſ loniſchim létom wobſteji też nětko hiſchcze žiwe napraſchowanje ſa muſkej a žónſkej cźeledźu. Wobſebje pytaju ſo holzy, kiž móža dejcź. — Kamjenjowa induſtrija ma powſchitkowne hiſchcze jara derje dźěłaćej a móže ſdźěła hiſchcze dźěłaćerjow pſchijcź. Jenož mało mjeńſchich ſkałow je dla ſtónčenja ſaiſony hižo dźěłaćej pſcheſtało. — W twarjenju maſchinow a pſchedźěłanju metalla je też hiſchcze wěſte wobſtajne woźiwjenje ſpóſnać. Fabrikt ratařſkich maſchinow ſu wěſo po ſaiſonje dźěł dźěłobjerjerjow puſchcźej dorbjałe, na žadyn pad pak w tym rosmérje, kaž loni. — W textilowej induſtriji je pſchcźo hiſchcze pſchiběranje dźěła ſpóſnaćj. — Tola w twarſtwje ſu ſdźěła wjetſche puſchcźenja dźěłaćerjow ſo ſtale, dokelž je počaſ poſtupił a ſo wſchelake dźěła dokonjachu. Tu pak ſo też knjeźerſtwowe naprawy k wobſtaranju dźěła najbóle wuſkutkuja. Wobſebje móžachu ſo dźěłaćerjo pſchi wuporjedźenju twarjenjow we wobłuku Reinhardtoweho programma pſchiſtajićj. Pſcheje ſo, ſo bychu ſo pſchihotowane ſrědki ſa poſcźonki ſa wuporjedźenja też dale hiſchcze prawje žiwe wuſiwałe a ſo dźěłowe wiki w pſchimérjenym wobſahu ſ tym wołoźiłe. — W korcźmarſtwje pſchcźo hiſchcze wuſtojni młodźi poſłužowarjo pobrachuja. Tohorunja wobſteji wulki a jara ſaćjujomny njedoſtatk na ſkłužobnych hołcach ſa dom w ſtarobje 17 hač 19 lět ſa privatne domy.

S hibanja na domjazych dźěłowych witkach zyle jaſne widźimy, kak prawe naprawy naſcheho knjeźerſtwa ſa wobſtaranje dźěła ſu. S najlěpſchim dopokaſom je a woſtanje pornjo prjedawſchim létam ſnižnje inižena liczba njeſaſtućerjow. Prěni dźeł bitwy wo dźěło je wjele ludźi ſaſo do dźěłoweho proźeſa ſarjadował. Wołtykńjeny łonz je ſo ſ tym počnje a nade wſchém wočakowanjom dozpět. Nětko wichitko na tym ſaleźi, ſo ſo dźenſniſcha liczba njeſaſtućerjow w ſymje delekach dźerźi, hdyž też pod wulkimi woporami najſcherſchich kruhow.

K wólbam

Wólby ſu bliſko. Prěni raz ſo w nowej Němſkej wolì. Wólby pak maju hiſchcze wobſebity wuſnam, dokelž ſo jenož njewoli, ale też wothłoſuje, hač je lud ſ politiſkim ſmérom Adolf Hitlera a jeho knjeźerſtwa ſpokojom. Tónle dypk dawa runjewon tutej wólſce ſwój wobſebity ras, a zyła Němſka je w mózným hibanju. Jedna ſo wo cźeſcź a prawdu, wo runoprawoſcź mjeſe wſchěmi narodami. Tuta wólba ſwětej dopokaſa, ſo ſo jeni cźujemy ſ wjednikom a jeho politiku. Lědma wóſom měſajow je ſaſchło, jako Adolf Hitler ſwoje knjeźerſtwo naſtupi a tak wulkotne ſu ſtutki hižo byłe. Se wſchitkej mózu ſo pſchećerſtwo bjesdźeloſcźi wojuje, ſtećzina wſchěch njeſaſtućerjow je hižo ſaſo ſaſtužbu dоſtała, zyłe ſtawy ſu ſo pſched ſahubu ſakhowałe, tak ratařſtwo a rjemjeſkło, lud ſniczaja roſkora, kłažowa hida korrupcźija je ſo woſtronika, komunrſtmuſ a marxiſmuſ ſtej ſo wutupiłej. Jedyn muſ bźdźi a prózuje ſo dźeń a nóz wo lěpſche ſwojeho luda, rěcźi na ſhromadźiſnach kóždy wjecźor bjes pſchećerſtwa a proſy lud wo ſwoje „Haj“; tola niz ſa ſebje, ale ſa ſwój lud.

A nětko je też na naſ Serbach, ſo jemu dopokasamy, ſo ſo też my jeni ſ nim cźujemy, ſo mamy też my dowěru do njeho. Tehodła, ſerbſki ludo, hłoſuj na dnju 12. nowembra ſ „Haj!“ a wol nazionalſozialiſtiſku němſku dźěłaćerſku ſtronu. Ty njewukonjeſch ſ tym jenoż nałajti politiſki akt, ale wobſwědčijſch, ſo maſch ſajim ſa nowoſarjadowanje naſcheho wótzneho kraja.

Z Łužicy

* Se Shorjelza. (Hitler w Shorjelzu wobył.) Wjednik łobotu wokoło 1/2 hodź. ſ Barlina pſchińdźe na ludownym ſtanišću ſa wołaſa. Dołeź bu krótke połaſanje w Shorjelzu hałe krótki cźaſ do tejo ſnaty, běſche malo ludźi na ſtanišću pſchiſchło, mjes nimi wjednik Shorjelſkeje ſtandarty Jacuka, kaž też nětkotři knjeźa mješchcźanſkeje rady a ſobuſtawy NSDAP. Po krótkim pſchemyſlenju wjednik ſ autom do Wróćſtawoja wotjeźe.

* S **Grośthirnicy** w Delnjej Łužicy. (Dźěćo ſ gołem njeſbožiło.) Na dwoje jenoho tudomneho ratarja, kiž ſ gołem mlóćeſche, ſo njeſbože ſta. 3-létne dźěćo dźěłaćerja Wilhelma Wachtla pſchijźe w njewobkedźowanym wokomiku do cźerjenja a ſchi wobej noſy rownjerje. Dźěćo ſ wulkimi bolośćemi do Lauchhammerſkeje khorownje dowjeſechu. Ssamſne wjecźor dźěćo wumrě.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Freitala.** (Do dźěłoweho hamta ſo ſadobył.) W nozy k ſchtwórtkej ſu ſo do tudomneho dźěłoweho hamta ſadobyli. Padnuch roſbi wokno a pſchereja telefonſki grot. Měſtny hrótnowy pjenjez jenan do tuft padźe. Paduche hiſchcze nimaja.

* Se **Strichy.** (Sſmjertne njeſbože w pólowej jamje.) Schwórtk powołanju pſchi hrajkanju w pólowej jamje 7-létny ſchulc Gottfried Gólſner ſo ſaſſypny. Hačrunjeſ jeho ſtajnowni wuhrjebachu, běſche žiwy mórwy.

* S **Leipzniga.** (93-létna.) Sſwudowjena Emilia Rumeiſterowa mójſche ſajdźeny pjatk ſwoje 93. narodniny ſwjeźeć. Wona je najſtarſcha wobydźerka měſta Leipzniga.

* Se **Zahanja.** (Sſmjertne njeſbože artilleriſkeho offiźěra.) Na ſcźěhowki cźeſtkeho njeſboża pſchi jěchanju wumrě pjatk wyſchſi leutnant Kofs. Njeſbožowny bě ſtrjedu ſe ſwojim tonjom cźeſtko padnył a bíſche ſebi mołtwu ſtſchaſył.

Wulki Paša

Muſtafa Kemal dźeſaćj lět ſ preſidentom.

Muſtafa běſche ſtyn małeho pſchiſitajeneho, poſdźiſcheho wikowarja ſ drjewom, a burowki, kotraž njemóžeſche cźitać ani piſać. Muſtafa dyrbjeſche hrodźe rjedźićj, ſkót pizowaćj a wowzy paſć. Ale jemu ſo piſana uniforma wojeſkeho wucźomża lěpje ľubjeſche dóſłi jednory titel bura, a tak dajſche ſo wón do wojeſke wucźerńje pſchijcź. Se 17 létami wón na offiźěrſku ſchulu w Monaſtiru pſchińdźe. Wón dobre poſtupy cźinjeſche, a tehodła njeſtónčnje cźeſcźelakomneho, mjeſcźiteho, ale hjes dwěla wobdarjeneho młodźenca ſ 20 létami na wójniku akademiju w Konſtantinopłu pſchepadźiſchu.

Młódſchi offiźěrojo akademije mordarſke wukrutniſtwo ſułtana hidźachu a běchu wo pſchepadach zu-ych narodow roſhorjeni. Běchu rewolucźionarny ſwjaſk „Watan“ (Wótcźina) wutworili, kotrež bě žebi wobnowjenje ſtareho knjeźerſtwa Osmanow ſa nadawk ſtajił. Muſtafa ſo tutemu kole pſchijlamkny. Wón ſo bóle a bóle ſa narodne prozowanja tuteho ſjenoczenſtwa ſahorjeſche, jeho myſle a nahłady ſo w ſahoritych bažnjach a naſtawkach w tajnych cźłapoźiu ſwjaſka jewjachu. Jenoho dnja ſapiſchikabarjow pſchi pożedźenju pſchekłapiwſchi łajachu. Muſtafa běſche mjes nimi.

Po jeho puſchcźenju ſ jatkow jeho k ſtabej 3. wójſka poruczichu, kotryž w Seleniku, kſcźeſchćiſchcźu njeſpokojnych, ſtejeſche. Tuto pſcheſadźene běſche wſchitkich offiźěrow ſ „Matana“ pſchińdźeć, kotſiž ſdźěła jara ważne ſaſtojnſtwa ſaſtawachu.

Sa pſchećeſenoſcź a poſtup.

W Seleniku Muſtafa Kemal organiſowaſi „Pſchećeſenoſcź a poſtup“ pſchińdźeć, kotruž Enwer paſcha, wulki pſchećeſel Němcow, horbaty Dſchemal, islamiſtiſki Žid Dſchawid, wulki Albancźan Riaźi a pózdźiſi ſaſtojnik Talaat nawjedowachu. Jeneho dnja nawalny Riaźi revolucźionarnu napjatoſcź dźeſe jiſećej njemóžeſche, wón zyle njenadźijny někotrych ludźi hromadźe ſwoławeſcź ſo ſ dźiwinu hroženjemi do hór wróćo ſćahny. Enver ſaborjaze napominanje wojſewi. Kemal wſchak — ſo njehibny. Wón ſebi njepomyſłi, ſo „ſmjeſchnemu dyrdomdejej“ pſchiſlamknyć. Ale tutón dordomdej ſo napiſchcźiwo wocźakowanju poradźi, wojaze, kotrež buchu pſchećeſiwo Riaźiſej wupóſłani, ſo ſnjchi-ſtaharjam pſchiſlamknychu. Stara ſlſchka na tróńje ſkěſnje wuſtawu proklamuje mjeſcźe ſboje ſ tym, napſchećzna revoluzija wokoło ſo pſchimaſche. W pożledźnjej mjeſiſchinje ſo revoluzijonarnemu wubjerkej poradźi, roſkaſowarja w Mazedoniſkej ſa to dobrjeć, ſo by



Badenſki ſwjedźeń draſtow w Barlinje.

W Kroſſowych ſałach w Barlinje wotmě ſo badenſk draſtowy ſwjedźeń. Wunoſchk tuteho ſwjedźenja pſchiwobroćſi ſo woporam cźeſkeho wohnja w Oeſchelkronje. Naſch wobras pſchedſtaja pěknu ſkupinu ſ tuteho ſwjedźenja.

žwoje wójsko pře[illegible] Konstantin[illegible]ski. Abdula Hamida [illegible]ruhi jeneho hłowneho wuzka na trón žadźichu. Enwer pascha pschi tym wobstejenju jésdnych roskasowacha, a jeho njeschłuchowna smužitosć a spěchna rozsudźenosć w kóždym położenju jeho k ludowemu rjekej Turkow sčinì. Mustafi žo mjda za wobdźelenje na druhej mjezynarodnej wójnje z pomjenowanjom za słabowaneho ideja 3. majedonskeho wójska dosta. Wón běsche tehdy 30 lět stary. W nižim žo rasej turkowskeho oficjera njerunasche.

Pschi wudrynjenju žmětowoje wójny nimski general Liman se Sanders, njedźiwajo Mustafowemu protesta, wot wójnskeho ministra Enwera pascha wobschi roskas nad wójskom dosta. Hačrunjež wobaj znajnaj charakteraj, žo Mustafa Kemal a Sanders lépje rozumjeschtaj, hač bě sćo wočakował. Sanders Mustafej roskas nad wójskami na južnej połozy pśekupy Gallipoli pschepeda. Mustafa, kotryž běsche pschi tom namóstatny, so by rady pod druhim dźěłał, pytny, to mjenje che Sanders dowěrny k jeho tómanosćam a so dźiwje jemu w jenotlimym polnu žwobodu w rozsudach dacj. Tu samopłeny, połmurjeny Turka žwoje njezmérne wotpočowaze energije budźi, za krótke njedźele bě žwoje khuduschke, fanjerodźene wójsko k prénjorjadnemu wójskowemu wotdźelenju wuwucził. Nětko žmědźichu Jendźelczenjo pschinjej!

Pólny nawjednik a rjek.

Mustafa bě žwoje wójsko po zyłej połkupje rosdźělił dyrbiał, dokelž wobjezej njemóžesche, hdźe móhłe jendźelske wójnike lódje žwoje wójska te krajej pschistajeć. Jeneho dnja běsche z zelnymi 200 muzami pola Tschouk Bair pschi swuczowanju, jako so z pschibrjoźnymi strajemi seteka, kotrejž jemu powěsć wo pschistajenju Jendźelczanow pschinjesechu. Se žwojimi 200 ludźimi Mustafa na wyschinu khwatasche, so by njepschecželej pucź sapołożił. Hdyž bě z najwjetschej spěchnosću wyschinu dozpěł, běsche jenoj hišće malo muzi pola njeho wostało. W spalenosći nětkuž 150 metrow žo jemu po liźbie wjele žydźanskich awstralskich wobdźělenje kliješe. Njewuprajomnej smužitosći a rosćipnosći Mustafa ma žo dźakować, so žo tehdy njepschecželej pozapowaczi njeporadźi. Mustafa Kemal sa czaj zyłeje wójny pokaja, so běsche rjek a wulki nawjednik wójska. Jako źrjadne mozy swědschejachu, žo wón a Liman se Sanders cjekłeje wutroby dźělešchtaj. Też Enwerowy pucź bě słónčeny. Wón běsche Nimzow sawołał, z jich wróčenjom wójska też jeho wliw tónj namaka. Mustafa Kemal pascha nětko žwojeho najwjetschego pschećiwnika wjazy njemóžesche, pucź k wulkosći psched nim nětko wotewrjeny ležesche.

Enenta bě Turkowsku se żelesnym kolom wobdała. Wona žwoje mérowe wumjenjenja postajesche, kotrychž pschewjacze by Turkowstej podobne njezmérne wopory napołožiłe, kaž Versailleiske wuczinjenje Nimzam. Sdałsche žo, so je wschitko słubjene.

Sbóžkar a wumožnik.

Tu Mustafa Kemal pschiwa, žo z pschepodaczom brónjow komdźeć a domoj žo wróczazych wojakow znowa k brónjam swołacz. Rjeknu, so je jemu sultan Wahiheddin .tutón nadawk pschidowérił. W městach a na wsach wón wubjerki k namołwjenju dobrowólnych wutwori, sarjadowa protestowanske zhromadźiznu pschećiwo wobsadzenju Smyrna, dźerżeiche dawki wróčo a pola samožitych sakouški nuzowy pjenjes zběrasche. Běsche malo wobkubowany, połmurjeny wokoło thodźesche, ale samo najjednorischi pastyr drje dyrbjesche cjuć, so pola tutoho mjeńčeho muže nuzh strateho, hordeho osmańskeho kraja leżesche. Sultanej niczo njepombasche, so wón nuznu lju Kemala wróčo wza a jeho se sastojnstwa wróčo wotsadźi — sadwělowanz narod žo wot njelepeho knježerja wotwobroćiwschi žwój wobsud do ruki sbóžkarja połoži. Mustafa wójsko Wahiheddina we hrósbnej, krwawnej bratrowskej wójnje sniči. Sultan sam Turkowsku wopuschći.

Běsche to cjeśli czaj za Turkowsku. Enenta drje bě žwoje wójska i wjetschego dźěła wróžo wzała, ale jeje rólu bě tuhaz krój hórschi njepschejeł pschewjal: Venizelos se žwojim cjerstwym, do wójny khmanym grekskim wójskom, i letschež tankami a pluńowymi bombami žo khuduschke brońnje „sbóžkarjow" měrjeć njemóžachu. Mustafa Kemal pascha, wot wulkeje narodneje zhromadźizny jenohłósnje za prezidenta wuzwoleny, žo z nadcjelowanej energiju też do tutoho nježmilneho njepschecžela Turkowstwa da. 1. septembra 1922 wón k połnoznej hodźinje swój sławny wójskowy wukas wuda: „Dopołdnja, wótrazy! Zadnji kmér je Sorjedźine morjo!" Grekske wójsko do barcju dźělow rostorhnjene w dźiwim njeporjadku do Smyrny zofa.

Prezident a diktator.

28. oktobra 1923 „wulka narodna zhromadźizna" republiku wuzwołowschi Mustafu Kemala pascha za prezidenta republiki wulwoli. Wojowanje wo duschu ludu, kotrejž diktator wjedźesche, pak dale dje. Pschi hłubokej bě žo rjepak a reakcija do ludoweje dusche zakrała. Letdźesatki dołho běchu Turkojo pó cjmje tradali, nichtó njemóžesche cjicz a pisacz, we žwojej hłubokej njewědźitosći běchu pomału sraki zahinuli. Podkupnosć a łuscheństwo běsche fanjerowstwo a sarjadnistwo fanjerodźilo, prawinjistwo běsche žama mytka a hrajka w ruzy mózných a bohatych; burjo, měschczenjo a dźěłacjerjo potłóczowani a wuzmani, zyrkej schłódnik zyłeho naroda.

Podobnje kaž Mussolini a Adolf Hitler je žo Mustafa Kemal pascha žwulkim wočežnjerjom, lékarjom a inżenérom stał, wschjo we wjchém: nan žwojeho ludu. Sastojnstwo je žo znowa wutworiło, žiwjenske poměry su strowe, technika nowočažna a kóždy je hižo nimale sdźěłany cłowjek.

nk.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladaj na wjedro za julijsku frjedu: Njewobstajne a dešćejowate.**

* **Pola Rendsburga ko cjeżiły auto z 30 SA mužemi wjerzacz rosa a so potwarcži. Ludźo so z wosa wjerhnychu, pschi cjimž so 12 wožebow krani.**

* **W Schczecjinskej wulkomilinarni je w żera 32000 kilowatt žyły tarbojenerator rosbuchnył. Elektromotór žo cjeżko a wopschi mašinist lohko krani. Zentnar cjeże maschinowe dźele pscheraschu wjerchi a nauże generatornje. Schkoda žo na pol milijona hriwnow wobliża.**

* **Pschi cjeżkim wichorje pschi onamstim mórskim bjosy w Judowinje je žo 30 wožobow morilo. Nadrobnosće hischcze njeju znate.**

* **W Kopenhagenje je žo w nozy k njedźeli Jansta zyrkej z dźěła wotpalila. Wobeń we wjelnym drjewje wuzyri, so wjeża borzy na to zyle w płomjenjach stejesche. Horni dźel wjeże je žo wotpalił. Pschicjina wohnja je najskerje w sajapnjenju mikiny pytacj.**

* **Pola Shrewsbury w Amerizy njedźelu pschi swjesbożenju lětadła 7 cłowjekow wo žiwjenje pschińdże. Letało nazionalneje gardy padże na khežu a ju sapali. Nimo wobeju letarjow muž, žona a 3 dźěći wo žiwjenje pschińdźechu.**

Přilopk

* **7000 ludźi pschi njerjetnym wichorje bydlenje zhubi.** Pschi žiwnym wjerzacym wichorje w krótkim wjeczoru kupy Jamaika je 7000 ludźi bydlenje zhubiło. Sakonje dawaja zhromadźizna za Jamaiku žo pschichodny tydźeń seńdźe, to by khudy lud podpjeru dostał.

Swójbne powěsće

Sobotu 5. oktobra wotmě Rollic w Budyschinje a Rudolf Kockisch w Dźěditzach.

Sobotu 5. oktobra wotmě Wilhelm Schurich w Budyschinje, 73 lět. — Nan wobsedźer Rollic w Budyschinje. — Mórcz Pjetsch w Zyrkowje, 70 lět; khowanje budźe jutrowsi pop. w 3 hodź. wot zyrkowskeho domu. — Hermann Polwitz w Wětrej Wodźy, 59 lět; khowanje w pjatk wutrowsi.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" a wšě spěwa khmanoj Budyscer Serbja so k přichodnej wutorje wječor 1/2 9 hodź do serbskeje sale na koncertne spěwanje přeprošuja. Wosebje knjezojo so wutrobnje wo wobdźělenje spěwa. Předsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota" změje swoju lětušu generalnu zhromadźiznu wutoru 14. nowembra w tow. domje w „Bayrische Krone" na Neumarkt 4. Započatk wječor 1/2 9 hodź. Wopytanje zhromadźizny je winowatosć. Předsyda. Lichan. „Zernička" spěwa srjedu wječor we 8 hodź. pola Siwartec. Přinjdźe wšitcy.

Wěrne prawidła.

Hołbjam, kotrymž žy łschidła pschirěsał, žy dych wotrajsk — te sa zyle lěto njehłanu.

S tučnjeje pjeczenje kapa, a rožka roni, je-li žo radźiła.

Ludźo praja, so schtóž wopaki pschińžacha, sa lěs wumrě.

Pod schpatnym pożlescheżom žo njeschrèjesch; kat chce też sorno derje žłane měcj, so pyches symu njeswahuli.

Wschitko cjge žwój wotpočink, hewak dotrjeba dočaża žwoje mozy; popschej da w žwojim cżażu měr dźěłacjerjej, konjej, wołej a kruwje!



Najnowischi wobraz na fotografiskej wustajenju w Barlinje.

Fotograf Hendrich Hoffmann, kiž Adolfa Hitlera na wschelkich puczowanjach pschewodźesche, pokazuje na fotografiju, kotruž je 2. auguśta 1914 na Odeonskim na-

mjesću w Mnichowje zhotowił. Wosprjedź zahorjenje žyły wušłědźi Hoffmann pschipadnje młodeho Adolfa Hitlera, kiž žo na druhi dźeń jako wójnski dobrowólnik samołwi.

Kedźbu! Wot štwórtka 9. nov. wotměwam porjadnje w **Khróšćicach** (w Dučmanec hosćencu)

rěčne hodźiny

Póndźelu wot 4—8 hodź., štwórtk wot 4—8 hodź.

Dentist Barth

Wothladuju sobustawy khorobneje pokladnje

410 jězdn. kołow

hižo lětsa předach. Mój wulki wobrót dopokazuje, zo też Wy jara přihódnje pola mje kupujece. Přez 350 jězdnych kołow znamkow kaž Brennabor, Diamant, Göricke, Anker, Janko, Opel, Schladitz namakače mola mje na składze. Najlěpše trajace rukowanje. Wotpłačowanje dowolene.

Wulki skład narunańskich dźělow. Tehodła wuporjedźenja najspěšnišo wuwjedu. Wobhladźujće mojej wukładnej wokno na Hornjerčerskej hasy čo. 18.

J. Schiebak, na Mužakowskej drózy 4

Zwešne wumělske tałdkate madrasowe **garding** story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo **Kurt Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Pytam **2000** hriwn. na dobru wěstosć. Poskićenja pod JNR do Serbskich Nowin

Baje, bajki a basničky

(Mich. Nawka.) Serbske narodne bajki. 48 str. 30 pj.

Wupjerki we wšech šěrokosćach damasty smukaty plat płachty wulki wubjerk jara tunjo **Kurt Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 28

BMW motorske kćo

500 ccm, z elektriskim wobswětlenjom a derje zdźerżane mam wotedać, hdyž motorske kolo bjez dawka do płačenja

Rudolf Labelk w Budyšinje na Zwonk. Lawskej hasy 30

In guten und in bösen Tagen hat sich der Neukirchener Abreißkalender wahrhaft als Christlicher Hausfreund

bewährt. Unzählige dankbare Zuschriften aus allen Ländern bezeugen das immer wieder aufs neue. Es ist ein sichtlicher Segen, der vom ihm ausgeht. Hilf, daß er in alle Familien komme die Universitäten und hilf, daß das lautere Gotteswort hineinleuchte in die Häuser, in denen es dunkel ist.

Für 95 ₰ (18 Blatt gefärbte Abreißblätter) in allen Lesungsgebieten Buchhandlungen vorrätig.

Tute protyki so w Serbskej knihafni předawaja.

Přiloha k čisłu 256 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 7. novembra 1933

Dźěłaćerske zwjazki a marxismus

Něšto wo nacionalsocialistiskim wojowanju wo nowu Němsku

Napisał Arnošt Lakaŕ.

We swojim přenim nastawku swym pśichetworjenje dźěłaćerstwa do mjesynarodneho proletariata a do marxizmow wopisał. Tu chcu so něšto z nastawom dźěłaćerskich swjazkow (Gewerkschaft) a jich wuwiśom do wojowarjow a schkitarjow marxizma a mjesynarodneho źidowstwa, kiž so pod larwu ludowych wjednikow w sozialdemokratiskej stronje khowasche, sabiŕaju.

Hdyž běsche so dźěłaćerstwo bóle a bóle do proletow bjeze wšeheho prawa pśichetworjło, nałta nusnosć, so so nikak sjednoći. K tomu nasta najprjedy sozialdemokratija, kiž wudawasche, so sa człowjeske prawa němskeho dźěłaćerja wojuje. Tuta strona běsche politiske sastupjerstwo dźěłaćerstwa w žejmach atd. Wona je žebi ideju marxizma jako hłownu ideju pśichiwoźiła. Tola njebě to prawy puć k dospśeću runoprawosće sa proleta. Muselo, kiž so sprawnje ja polépšenje proletiskeho bycza prózowachu, spóšnachu, so móže jenož sjednoćene dźěłaćerstwo swoje žadanja pśeco wjele kapitalistam pśechtóśiś „Sjednoćenj je tež žłaby mózny", tak žebi prajachu a so by so tajke sjednoćenje do wulkeho zmłka pśechwjesć mohło, so najprjedy tak mjenowane wukubłanske abo dźěłaze towaŕstwa (Arbeiterbildungsvereine) satožachu. Sbźěłanosć dźěłaćerstwa měješe so sbźěwaś, so by so sam z nikeho proletoweho khodźenka na wusch-schi człowjeski khodźenk pobźěhnył a tak runoprawosć z druhimi stawami Němskeje dozpěł. Potajtim hdyž na jenej stronje Marx sypta[sche] z dźěłaćerja człowjeka niskeje hódnosće z ludowcho sjednoćenstwa wustorcźeneho proletu stworiś, so tu sprawni mužojo prózowachu, jeho sašo na wusch-schi człowjeski khodźenk pobźěhnuś. S taźich dźěłaćanskich towaŕstwow potom dźěłaćerske swjazki nastachu, kiž běchu hač do 90. léta sańdźeneho lětstotka zgle njepolitiske. Jich samer běsche woprawdźe cześtny a wulkotny. Woni wojowachu sa posbóžnjenje proleta na wosch-schi khodźenk, sa lépše sežiwjenske prawa, sa sozialne polépšenje a sa sozialne zakonje k schitłej dźěłacerja a jeho źiwótoju. Hdyž wémy, kak so tehdy dźěłaćerstwu dźěše, potom móžemy tajke swjazki jenož witaś, dokelž běchu woprawdźite žołnowanje. Prolet móžeše pśes nóz dźeło shubiś, wón njewuźiwaše zaneho schitka sa starobu, pśi thoroscji n'eměješche ani krošchka, so by mohł žebje a swoju źiwótoju sežiwiś a žadyn njewchódny podawk njebě, hdyž potom žonu a dźěći po proschenju pósła. To měješe so wótstronić. Stat, kiž ma schkitar swojeho wobydleŕstwa bźeś, měješe so sa swoje dźěłaćerstwo starać, wožebje hdyž tuto pod spśimnym wuwiśom industrije zgrunje rozcześe a hiž wulki dźěł němskeho luda wuźiwnješe. Tak ndrbźach dźěłaćerske swjazki pola stata za swoje sprawne prózowanja wuźitupowaś, a s tym nasta nusnosć, so politiku dźěłachu, dokelž to na politiśtim polu leži. Na tuto waschnje dóńdźe k switkej je sozialdemokratiskej stronu.

Ale do kaźich rukow z tutym swjazkom pśichińdźechu? W jozialdemokratiskej stronje běchu so wschitcy mjesynarodni źidźa a pśichiwiśniźy marxizma sahnjeńdźili. Strona, kiž wudawasche, so je wojowarka a schkitarka człowjeskich prawow němskeho dźěłaćerstwa, běsche wopraw-dźe hnjeźdo mjesynarodneho marxizma. Marx a jeho źiwótobrinźy nochcychu dozpěś dźěłaćerskich swjazkow, dokelž tute dźěłaćerstwo na měrne waschnje połsebjacz spytachu. Woni pśedowachu pak revolucyju a tuta njemóžeše po jich programje naśaś, hdyž bu bycze dźěłaćerja polépšenje, ale jenož, hdyž bóle a bóle do hubjenstwa pśichińdźe. Dale njemóže ko zenje swiśt se statom pśiecź, pśetož jich revolucyja je tola runje śniczenje tutoho stata za wotpohlad měła.

Teź chcychu tute swjazki pśes měrne jednanja z dźěłodawarjemi, kiž zo runje tak ruče do swjazkow sjednoćachu, wschelake polépšenja sa dźěłaćerstwo dozpěć a hdyž by potom Marxowa wucźba wo klaßowym wojowanju wostała? To njedyrbjeśche na zadyn pad tak wostaś. Dźěłaćerstwo ma jenož wójsko sa jich revolucionarne wojowanje, ma jenož žrědk k cźémnemu samérej tuchi, tak je so Rosa Luxemburg tas wupraśiła a tajka běsche myśl tutych politikarjow na cźoło sozialdemokratiśeje strony. Nihdy so sprawnym wojowarjam njeporadźi z wuspěchom pśicerźiwo tajkim bjeśbźwědomnym nahladam wustupiś. Swjaskowa myśl podleża skónčnje marxiśtiśe. Na ramjenjach tutych marxiśtow wuwi so mózne mjesynarodna myśl marxizma. Niź jenož pola naš, ně, po zyłym źwěcźe mějesche revolucija wudyriś, dokelž je źidowstwo po zyłym źwěcźe rozbrojene a tuto móže so jenož w khłódu tajeje revolucije wumóc, kaž smy to pola naš we powójnskich létach zaśnje nachonili. K tomu trjebachu woni mašu, cźrjódu, kotraž je hižo i jich ideju pschekśana, a tohodla pśedowachu woni tutej cźrjódze stajnje, so ja prawo dźěłaćerstwa wustupuja, tohodla ju narěcźachu, so je dźěłaćer muž niź chcehkhodźeńka hač druhi człowjek a so puć k wumoženju jenož psches hubjeństwo a bźeźeńzu wjedźe. Hubjeństwe pak njeměśeiche jenož dźěłaćerstwo, ale zyły źrěni lud wopśichjeć, dałe potom, hdyž budźe kapitalizmuš wschc spójeracz, budźe so zam porasyć a śniciś. A dźěłaćer, kupy sćinjeny prolet, muž niźicheje hódnosće, so ani njewoprasyca, hač budźa tej hišcźe dźěćźi a dźěćiźbźeći w nim ležeć, ně, wón tutym wjednikam ślepje wěrjeśche. To wschak njebě tak cźežko. Woni mějachu nowinaŕstwo we swojich rukach, a to niz jenož dźěłaćerske, ale teź wjetśichi dźěł druhich nowin. Nimale dwě śeśinje němskeho nowinaŕstwa běschtej w źidowskich a marxiśtiskich



Nowa wulkomilinaŕnja pśichi rěcy Bobru so twari.

Wupśichśi president sa Braniborsku a namjesnu marku pśichi pśenim sastajenju topacze sa twar wulkeje dźěłaŕnje z wódnej mozu milinaŕnje pola Krośnu nad Wódru. Twar tuteje milinaŕnje je znamjo sa nowe wožiwjenje němskeho hospodaŕstwa, kiž nowe górki mozy trjeba.

Wilsonec swójba wupomha

Petrowiczej źwójba mějesche bohdenje z dźesaćimi śiwami, kotrejž běchu drohotnje a pśichijomnje wuhotowane. Petrowiczej źwójba njebě hižo schtyri měśaźy zaneho podružniśkeho pjenjesa łapaćiśa.

Sstužownej tute pyschne wobydlenje spróźniwje rumowaschtej; hołzy njemóžachu se śłužby puśćeźiś, pschetoź njeběschtej hižo sa schesć měśazow žaneje mjdy wjaz dostałoj.

Knjeni Petrowiczowa pschezo hišcźe saćžišcźej jara pśiceneje žónskeje cźinjesche. Dźěćźi do najlépšeje schule khodźachu a tennis hrajachu. Knjes Petrowicź zyle pośledńe léto i napinanjom a khwatkom mjes Parisom, Brüßelom, Barlinom, Warschawu tam a sem jězdźesche. Zadyn człowjek njewědźesche, schto na tutych pućowanjach cźinjesche; we woprawdźitośći běschu to wobschodne pućowanja, kotrejž hromadu wudawkow spóźerachu a niczo njewunjeśechu. Położenje swójby bě sthodźeńk bjestróschtnośće dospło, so ji niczo druhe njewosta, hač se starym źiwjenjom pokrazowaś.

Nadobo dyrbjeśche so jich domjaze położenje pscheměniś. Jeneho dnja wopyt pśichińdźe, knjes a knjeni Wilsonowa. Knjes Wilson postrowi wot pschećelśiwa pschinjesze. Hižo przedy běchu wo nim źiwótschelł, běsche znaty architekta, bź žebi jara nahladne samożenje nahromadźił a dźanśche nětkole ta cźaś trisy wětry cźaśy w mějeze bydliś, w kotrymž běchu teź Petrowiczej źiwi.

Knjeni Petrowiczowa zyle źwoje pjenjezy hromadźe śliźi, kotrejž móześe ta tutón mějaz hišcźe wudaś, pohlada thwatnje do protyki, běsche 20. a dźěśe nakurowaś.

Wjeczor Wilsonej pśichińdźechu a buchu tak pschijeźi, kaž běchu to zwuczeni. Woni wino w schtlenźach njewupschu a wošlatńu polozju na talerjach leźo. Jeśe běsche ta nich śćerje jednanje hóstliwośće dyźli średk k nasyśenju. Wědźeli wědźeli, to bź tuta za nich njewažna wjeźer w knjeni Petrowiczowje mócnicźym jenož polna pjenjezkow zawoźaśilla, bź znadź jim najlépše wschitko dospołnje saschło. Ale woni žebi na niczo njepomyślichu a cźuśachu so pschi tajkej hóstliwośći spotoženi.

Knjeni Wilsonowa so z knjeni Petrowiczowej do śiwy sa krjeaje poda a wušnypa it wutrohu, so so w hotelu mjenujźy tak źmjercz wopuschcźena cźuje. Wona źiwjenje w hotelach hidźiwschi so za pschijomnym, porjadnym a měrnym privatnym domom żedźi. Hdyž tole rjekny, knjeni Petrowiczowa so prascheja a ponižnje na nju pohlada. Tole pohladnjenje so hłuboko do wohrożeneje dusche hopoły dobu a sbudźi wobras, mjenujźy nadźiju, tuteju bohateju mandźelskeju do pschineho bydlenja jako penśionaraj pschijeź.

W zamjnym cźaśu knjesaj w kurjeźni žedźo wubĕrnej zigari kurischtaj a rusti wischnjowy palenź z pokcźaneje bleśche pśiećahtaj. Wo khabjenych cźaśach rěcźeschtaj, kaž człowjekojo wo tym rěcźa, kotrejž śe cźaśy hišcźe do domu pschischće njejźu. Knjes Wilson powědasche, so tuthwilu na skasanku z Belgiskeje cźaka, kotraž jemu na někotre léta dźeło pschinjese, njekuli-li hižo nimo. Wón pschipadnje słowo „beton" naipomni. Dokelž bź knjes Petrowicź teź rady w twaŕstej industriji dźeło namakaŕ, jemu tute słowo we wuschomaj klincześe, pschetoź wón so hižo dawno prózowaśe, betonowej firmje twaŕske dźeło wobstaraś.

Hdyž běschtaj Wilsonej wotešchtoj, žebi mandźelskaj źwoje zaśiśćeze dźěłichtaj. Nasajtra bu knjeni Wilsonowa hišcźe z cźaj pscheprošchena. Pschi pschećelnej rosmotwje žebi knjeni Wilsonowa hospodźiwe zaćakcza znateje źwójby hišcźe bóle ważicź nawukny. Pokoja bydlenja dyrbjeśche so wot někaŕa woprawdźe jimaj pschewostajiś, dokelž so w tutym mějeze tak wopuschćenej cźuśeschtaj. Knjeni Wilsonowa mohłaj bogaśiliwje sumu mjenowaśe, kotraž dyrbjeśche so na kóždy pad płaćiś, jenož porjada dla. Knjeni Petrowiczowa so pschehladawje źmějkotasche, ale tuta suma za bydlenje a potom penśiju jeje wocźakowanja wo wjele pschetrjechi a jimaj bjesstarośtne źiwjenje zarucześe.

Sapoczinaśe so pilna dźěławeśi. Zgle bydlenje bu dźěłene a wschitke meble pschestajane, swaśiśej źitwi źiwótoju běschtej někto najmjeńśiej źitwi; dyrbjeschtej so kóżdy kupiś, dokelž so swaśiśa źitwa knjesej a knjeni Wilsonowej w franzowskim stilu pschewostaji.

Dokelž zanych hotowych pjenjez w domje njeběśe a napałczenje žebi mógo zadaćj njemóžachu, so knjeni Petrowiczowa ztradźu na sasławnju poda a swoju parlawu naschtinźu na sastawk da. Někto měśaźe pjenjezy, so móhła so hibaś. Sa wschdźene žebi kwaŕku woinaja, dokelž běsche to wjele tuśśche dyźli tśeśa holza.

Wilsonej źwójba iarćahny. Běsche pschi powitanju hnuta. Cźuješche so kaž doma. Dokelž na tom wobsteješche, ſ Petrowiczej źwójbu zhromadnje jéśći, běsche pośłednicza nusowana, runje tak drohotnje jéśći kaž podružnikaj. Hdyž bź so mężaj minył, so pokaja, so so podružnikaj pschezo hišcźe jara złożownaj cźuješchtaj. Hdyž bź so druhi mężaz minył, so pokaja, so podružnikaj hišcźe niczo placźiłoj njeběschtaj, dokelž runje někłe, w tak njepschijomnym wokomiku źwoje papjery na burźy pschedaczj njemóżeschtaj. To knjeni Petrowiczowa teź na zadyn pad mérj njechcźesche. S Belgiskeje architekta zaneje dobreje powěśe njedosta, běchu to woprawdźe hubjene cźaśy, cźłowjek dyrbjeśche wocźakaś.

Mjes tym bź knjeni Petrowiczowa zyłu źwoju dobu pschećekadźiła. Jeneho dnja knjeni Wilsonowa hospoży dla jédźe porokowaśe. W dźenźnjschim cźaśu dyrbi cźłowjek łutowaś, wonaj bychtaj hižo dawno rady jednoriśho jédoj, ale nocźnjschtaj źwojeju hośćiczelow pohnuś, źwojedła so někcźeho znjedosta, dokelž runje někłe, w tak njepschijomnym wokomiku źwoje papjery na burźy pschedaczj njemóżeschtaj. To knjeni Petrowiczowa teź na zadyn pad mérj njechcźesche. S Belgiskeje architekta zaneje dobreje powěśe njedosta, běchu to woprawdźe hubjene cźaśy, cźłowjek dyrbjeśche wocźakaś.

Mjes tym bź knjeni Petrowiczowa zyłu źwoju dobu pschećekadźiła. Jeneho dnja knjeni Wilsonowa hospoży dla jédźe porokowaśe. W dźenźnjschim cźaśu dyrbi cźłowjek łutowaś, wonaj bychtaj hižo dawno rady jednoriśho jédoj, ale nocźnjschtaj źwojeju hośćiczelow pohnuś, źwojedła so někcźeho znjedosta, dokelž runje někłe, w tak njepschijomnym wokomiku źwoje papjery na burźy pschedaczj njemóżeschtaj. To knjeni Petrowiczowa teź na zadyn pad mérj njechcźesche. S Belgiskeje architekta zaneje dobreje powěśe njedosta, běchu to woprawdźe hubjene cźaśy, cźłowjek dyrbjeśche wocźakaś.

Mjes tym bź knjeni Petrowiczowa zyłu źwoju dobu pschećekadźiła. Jeneho dnja knjeni Wilsonowa hospoży dla jédźe porokowaśe. W dźenźnjschim cźaśu dyrbi cźłowjek łutowaś, wonaj bychtaj hižo dawno rady jednoriśho jédoj, ale nocźnjschtaj źwojeju hośćiczelow pohnuś, źwojedła so někcźeho znjedosta, dokelž runje někłe, w tak njepschijomnym wokomiku źwoje papjery na burźy pschedaczj njemóżeschtaj. To knjeni Petrowiczowa teź na zadyn pad mérj njechcźesche. S Belgiskeje architekta zaneje dobreje powěśe njedosta, běchu to woprawdźe hubjene cźaśy, cźłowjek dyrbjeśche wocźakaś.

Mjes tym bź knjeni Petrowiczowa zyłu źwoju dobu pschećekadźiła. Jeneho dnja knjeni Wilsonowa hospoży dla jédźe porokowaśe. W dźenźnjschim cźaśu dyrbi cźłowjek łutowaś, wonaj bychtaj hižo dawno rady jednoriśho jédoj, ale nocźnjschtaj źwojeju hośćiczelow pohnuś, źwojedła so někcźeho znjedosta, dokelž runje někłe, w tak njepschijomnym wokomiku źwoje papjery na burźy pschedaczj njemóżeschtaj. To knjeni Petrowiczowa teź na zadyn pad mérj njechcźesche. S Belgiskeje architekta zaneje dobreje powěśe njedosta, běchu to woprawdźe hubjene cźaśy, cźłowjek dyrbjeśche wocźakaś.

rukach a mjes nimi běchu najwjetsche nowiny je wjchěhnym natkadom wo sto a wjazy tyšazow, haj pot milijona. Tuto nowinarstwo a mjesynarodna pjenjeżna podpjera marxistow podušnjschtej wichě sprawne pospytny w stronje a nusowachu tutu stónčnjnje do jich wole.

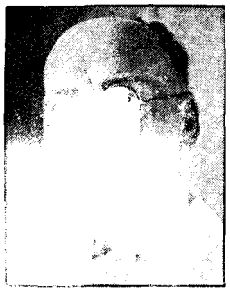
Smužitši mjes sprawnym dźełaczerstwom šo pak njedachu sabłopicz a wobroczachu šo na stat, tola stat jich njewužywschna, ale rańje wotpokasa. Tutón podawk je někto pola naš historiki a njehodži šo je žaneje strony saprěčž. Mjeno sprawneho prózowarja Aug. Winniga je s nim swjasane.

Kak możesche šo stacz, so stat nusu dźełaczerstwa njespóina a jo tak doipolnje w pasorach marxisma wostaji? Mnoho, schtož je šo hacz do léta 1933 stako, šo tak njeby stako, mnoho krejpchelecza a mnoho hubjenstwa by šo salutowako.

Němska běsche šo do dźełodawarskeho, s druhim słowom prajene, do kapitalistiskeho stata pschetworiła. Po franzowskej wójnje 1870/71 šo Bismarck s potnym prawom sa poběhnjenje němskeje industrije prózowasche. Wona šo psches to mózuje roswi a dawasche mnohim dźełaczerjam sastužbu. Też pschindźechu s wuwojowanjom němskich tworow pjenjezy do kraja. Wulzy dźełodawarjo běchu nastali, husto dosez zyle samoženje k pasběhnjenju swojich tworniow wěnowajo, a tuczi běchu sa stat tžetro ważne wosoby, pschetoż hospodarstwo a ludowe samoženje spěchowachu. Sa to pak chżnychu też we swojim domje sami knjezjacy. Stat, tiž mjesesche jim we wěstych wobstejnoscach jenoż dźakowny być, šo tak njechasche a njemóžesche do jich należnoczow měschecz.

W tym pak leži zoły konflikt. Tu je šo jednym wosebity staw jako stat tworjazy pschipósnak a na pownyschenu zkhodzenk poběhnyk, a na druhi staw, tiž mjesesche runje tak wulku sastužbu a runje te samjne prawo, šo njedźiwasche. Tak nasta sjawna napschecziwnosez p'checziwo dźełaczerstwu w ludu, niz jenoż pola kapitalistow.

(Pokračowanje sčehuje.)



Wyšoke italske wušnamjenjenje sa němskeho chirurgu.

Tajny rada prof. Fredinand Sauerbruch, wušnamny chirurg, kotrehoż je italski kral sa wulkoofizjera rjada italskeje króny pomjenował.

Też kruch wuswobodźeńskeje politiki

Němski lud steji wosrjedź wulkeho bědzenja pschecziwo tlodojcze hjesdźelosczo nutskach a wo swoju runoprawosez a swobodu wonkach. Wschitke mozy naroda dyrbja so na dospěcze tuteju samerow stajicz. So němski lud w swonkowno-politiskim wušnawobdźeńskim wojowanju wschón lady swojeho knjezerstwa stej, pschichodne wulke wušnjnjenje 12. novembra jasnje pokaże. Nimo teho pak na tym saležl, so kždy tuto wojowanje sa swojim wosobinskim sadźerżenjom po swojich mozach podpjera. We tutym nasnawanju su wuprajenje naschho ludowego kanzlera Adolfa Hitlera wurjadnje wobkedzbowanja a swonjatkowanja hódne, tiž je nidźawno we swojej wulkej rěczi na sjedźe wjednikow nazionalsozialistiskeje strony wuprajił. Tam wón rjekny, so swonkownopolitiske bědzenje we runoprawosez, do kotreho rossudzowanje stadija šmy sastupili, je njerozdźelnje swjasane s wojowanjom wo hospodarske postupowanje, s wojowanjom wo khléb, tiž němski lud dźeše hacz 8 mězazow samerenje wjedze.

Tu rěka po tym jednacz! Wschitko na tym saleži, so šo dźelo wobstara, so šo pak na druhej stronje też domjnjze sjuntskownonemske tworjenje kapitala spěchuje. Wopaczna politika prjedawschich lět je jasnje pokazała, hdże wotwisnosez jeneho luda wot wukrajnych kapitalowych a finanzowych wliwow njedże. Kóždy krosck a kóžda hrywna, tiž šo na nalutowarju donjesze, pschinjesze hjuhstawam luda, kotriž dotal dźela nimaja, dźelo a pozitwnjeja kapitalowy fond němskeho luda a pschinoschuje też s tuteje strony ke jeho wušnwobdźenju.

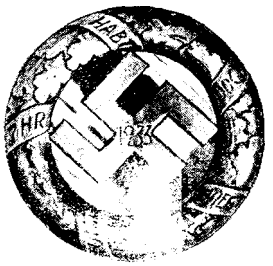
Radio

Serjedu 8. novembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho wschědneho programma: 11 hodźina sa holpom. 15 sa mlodźinu. 17,20 Berlinski wochlo chór atd. 18,05 prénje „nč". 18,30 ruczina. 19 hodźina naroda (pschenjesi pschez klasiske operetty. 20,05 wjeczerja hudźba.

Lipsk. Nimo hnatcho wschědneho programma: 15,10 Němsko hnezi swoje bronje — a druhe? 16 popoldnjo sa mlodźinu. 18,20 walczki s Wiena. 19 hodźina naroda. 20 nan je pschecziwo tenk. 21 hłosy luda.

Hindcze wažne s dnjerwsho programma: Königsberg-Heilsberg: 20,10 wjeczorna hudźba. Köln-Langenberg: 20,10 wjeczorny konzert. Mnichow: 20 sabawna hodźina. Wien: 20,15 s operettow.



Snamjeschko sa 9. novembra.

Offizielne snamjeschko sa wulke Mnichowske swjatoczńocze, kotreż šo w bayerskim hlownym mésce pschi skadnoczi 10. lětneho dnja prénjeho nazionalsozialistiskeho poběhnjenja 8. a 9. novembra wotmětwaju. Wokolo lawrjenzowego wěnza, kiž hokaty tschiž wobdawa, je bant wobwity s napisnom „A wo sče tola dobrje!".

Serbski lud hłosuje

12. novembra jako jedyn muž

z „haj!"

Za Hitlera a jeho mužow

Wón rozsudźi so za politiku měra, česće a runoprawosće

Anekdoće

W sawostajeństwje bajnika Emanuela Geibela sjěžowazy list jeneho schulerja namakachu:

„Wjeleczesczeny knjes Geibelo!"

Waschu pěsń „Nadźija do nalecza" smy dowukmyli. Sandženy tydźeń dyrbjachu někotsi po schnit wostacz, dokelž pěsń njemóžachu, a dźensa dyrbjachu šo někotsi do kuta stupicz, dokelž ju pschezo hilschcze njemóžachu. Na to deje hdi njesjeze pomyślili, jako pěsń pisałcheze?

Wy hischcze jeze jedyn s najkrótschich pěsnjerjow, Schiller je najdlešchi.

Wuczeł prajeschz, so dyrbimy wschitke Waschе pěsnje nawukneez. Prosehu, njeczinicze žanych pěsni wjacy!

Jara Waß strowi

Wasch Wolfgang R.

*

Nesamtna wotmołwa.

Krótko po tři-cezitelnej wójnje Wulki kurwjejch swojich sasłužbnych generalow k swjatocznej hołsinje zhromadźi, na kotrejž běchu też wotpósłanc w Barlinje sastupjernych mužow wich prowincy.

Franzowski wotpósłanc šo swojeho sasłuženja wopomnje, hacz je po prawom wérno, schtož hdi w Europi powiedaja, so je we sasłužbach kurwjerscha general, kotryž je jenak s jednorym kowrschom był.

Storc Derfflinger, kotryż njedaloko swoi njeho knjeza, bě praschenje dorje stiwschał, wón kčežje wotmołwidi bóle hacz sadźiwanemu wotpósłancu z dźiwom posładnicznjom pschikwota:

„Tu je muż, wo kotrymż tak rěka, a tu" — wón na swoi cełak pokaja, — je tołsi, a tottymż wón njejesche, cełow prěti a podiu měri!"

wj.

Serbski Rotar

Njejwobkojazy wunoschk ľudu a sterniny.

W Němskej je lětša jenož tśeśina jablukow teho narosta, schtož normalny wunoschk wuczinja. Tehodla dźiwarske sadowego wina nimaju dosez ľudu k wuchowanju. Industrija sadowych konserwow wojowa, so je tśinski wunoschk słonkowy jara dobry; brěskow (Pfirsiche) pak je pjeza jara malo narosko.

Też maleny su šo lětša po zyłej Europi sadowe radźile. Sahrodna selenina, kaž hromak (Sperget), hrach, bumy, su jara pod njestajnym wjedrom cžerpiłe. Korkow je jenož tśeśina tśesina normalneho wunoschka narosła. Tehodla su wone poměrnje drohe.

Stare burske prawidła.

November: Jasny a symny november — cžopły wulki rózk. Kurjawy wokolo Měrcžina pokaluja na cžopłu symu — mało pak świ. Měrcžin běru brodu, pschiwjedże po žebi krutu a dołhu symu. Sněh na św. Handrija — rožki rady sakuša.

Dezember: Ssucha syma — šuche léto. Mjechka syma — płódne léto. Kruty dezember — wjele rosti. Mjechka syma — dobre žně sa kerchow. Tajsi w dezemu ru — budże konfus syma (t. r. pak tacz, pak sašo mjersnyez.)

Za wobsah zamołwity: A. Dušman w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 7. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,702	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendželski punt	13,20	100 českosł. krónow	12,395
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,39

Barwinska burza mějesche wčera śrjedźe wjki. Kurjy akcijow trochu pospuschowachu. Wobjezje žiwe pak běchu wili rentowych śicznikow, tódźi šo kurjy jara połepschichu.

Bar inske zitne na kowili šo wczera w šamšnym měrnym šmjerje bibachu. Kaž sawdźeny tydźeń. Wobrot wosta pomérnje šmadny. Kśěbowe žito, wowsa a jeczmjeń jenoż malo kupzow nadeńdże.

Wczera płaczeschе w Barlinje zentnar

pschenizy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,65—9,30 hr., nasymkeho: 7,90 hacz 8,30 hr., wowsa: 6,95—7,15 hr.

Pśiwjezone wagony burza 6 11.)

Pšenica 76 kg	186-187	běrnjace kružki	13,90-14,10
rožka 70 kg	154 155	pšenč. wotruby	10,2 10 6
nalětni jačmjeń	183-192	rožne wotruby	9,70-10,5
nazymsk. jačmjeń	160-162	pšenična muka	35,75-37,75
wows	141-145	rožna muka	23,75 24 75
čerwjeny dźeczel	150-154	woka	18,00-19,00
raps	40,5-41,5	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)		hróch	40,50-41,50
suche truh.	10 0 10,2	cokrowe truh.	13,90-14,00

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 Płaczizny po złotej hriwnje.

	6. 11.	4. 11.		6 11	4
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17
rožka	—	—	wcka	—	
jačmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	
jačmjeń	158-166	157-166	žołte lupiny	—	
wows	139-143	138 143	zeradella	—	
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	1
rżana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	such. truhanč.	10,0 10,1	10,1-10
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruški	13,2-13,4	13,2-13
rżane	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rżana słoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	43,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pieluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczizna za pšenicy za wupłodźerja 178 181 183

Płaczizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Dwojobarbne włosy.

W Long Beach w Kalifornisej je njehdże léto hólz žiwy, kotryż ma dwojobarbne włosy na hlowje: lewej stronje hlowy su włosy cžerwjene, na prawej nje šwětke. Jako so narodzi, běchu jeho włosy nacžerwjeń, tola sa schtyri njedźele małe hnjowje dospolnje słubi, kotreż potom w dwěmaj barbomaj narosczechu. Je to hacz dotal njezmały sjew w lěta žiwjenju. Macz hólezka ma cžerwjene, nan pak swłosy.

Sport



Kowanza mjes Němskej a Norwegskej.

W Magdeburgu wotmě šo njedźelu psched 35 000 pschihladowarjemi kowanza Němskeje pschecziwo Norwegskej, kotraż šo njerosnadzena s 2:2 wutokami skónczi. Na wobrazu widzimy, kak norwegski hrajer hnjeze wrota schkita.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póśe a pola dowěrnika 1.51 hr., pod kśiž. zwjazkom abo do wukraja 2.13 hr., we 17,20 Kč. Wsd. a dśěl Smolerjec knihikěcerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobcerjaze so stajace nawěźiki a tabele so wyšše wobźěłeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Kubaž po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Živjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšony přeciwo wótkhwatam čłonchu zajezbožanja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas živjenja dospołnje bjedny. Kóžde mjezabožanje dyrbi abonent hnydom jeno zawěšaceju bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne mjezabožanje dyrbi so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuježenja nadrobnje wuměnjenje tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdyž a hdyž wozjewi.

Čisło (Nr.) 257 — Budyšin — Srjedu 8. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wjednik poręči přichodny pjatk k cyłemu ludej

Pśichodny pjatk wjednik we wulkotnym appellu ł němskemu ludej we wobłahu milijonow poręči, w kótaž so to dotal hišćo njeje stało. Symbolizuje městnosć tudźe město za tutón njepśiznamnajemny podawk dźěła wulkeje Barlinskeje fabriki. To je potajkim městno, na kotrymž ludźo dźěkaja, kotrymž zyła lubosć a zjźe dźeń wjednika Adolfa Hitlera placźi: němšyn dźěłacerjo.

W tutej hodźinje, w kotrejž wjednik k njeznaměrnym rjadam němskeho dźěłacerskeho poręči, dyrbi so zyły němski lud na tutym historiskim podawku wobdźělić. We wšitkich fabrikach, dźěłatnjach a kontorach budźe dźěło wot 13 hač do 14 hodź. hodźinu dołho wotpohladowacź. Wšitke sirny w dźěle a wjednikowa rěč pśichwěrbitej so ze signalami sirenow, kiž budźa po zyłym němskim kraju słyšeć. Tute signale budźa mjeńšinu dołho tracź a wulki podawk pśichwěrbowacź. W tutej mjeńšinje budźe po zyłej Němskej, we wšitkich městach a na wšěch wjacach, na wšěch dróhach a naměstach, wšitkón wobdhad wotpohladowacź.

Na to so po zyłej Němskej radijowe pśichenjeńenje hiterskeje hodźiny sapoczynje. Němski minister dr. Goebbels Jobsle wustupjenje ł rosprawu wo tworjazym dźěle wo. Wjednik. We pśichitkich privatnych dwarjenjach a hoseńcach so wólserźerjacy pśichsłankum, to rykum też eji, kótaž radio nimaja, wo wustupanym podawku tuteje hodźiny powěsći. Schulerjo němskich schulow shromadźa so w aułach swojich schulow, to rykum złowam wjednika a němskeho propagandoweho ministra poślućhali. A tak njebudźe žanoho němskeho zobustawa luda, žaneho dźěłacerja, bura a měšćanina, kiž njeby podźěła mět na historiskim podawku tuteho dnja. Też dźěłacerjo wschitkich němskich fabrikow a pśichedowźaśejow śmeja tutu hodźinu pśichestawki w dźěle.

Wjednikowa rěcź so we 14 hodź. skónczi. Sajo sirenowe signale wjednikich němskich dźěłacernjow sakinczja a wojjewja, so so ł dźěłom sajo sapoczynje.

Serbja!

Naš wjednik Adolf Hitler njeznaje Was jenož, ale nosy Was też na watrobje a budźo so za Was pśeco starać!

(Słowa wyšeho presidenta Kuby, wotedate na Wětšołowskim swjedźenju 25. junija 1933.)

Tuž hlosuje njedźelu 12. novembra kóždy Serb z

Haj!

a wolì nacionalsocialistisku němsku dźěłaćersku stronu!

Hitler w Kielu rěcał

Póndźelu wjeczor je wjednik Adolf Hitler pśiched něhdźe 50 000 ludźimi w Kielu rěcźał. Hižom zyły dźeń śicherske město Kiel w znamjenju kanzlerowoho wopyta. W wišnjudźom so tkerhoje zmahowachu. Jako běšche kanzler pśichišoł, wón najpriedy nimo frontu sestupanych formazijow krocźeše a jeho pśichewodnizy ł nim.

W žiwej rěcźi wjednik lud k wojowanju za dobyće prawa našeho luda napśeciwo žiwéj namolwjeńe. Němski lud žada wot złotneho źiwota, to by winowatosće dopjelnił, kiž je ł Versailleskim sprjeżnjom pśichwatał, kaž je Němska je dopjelniła. Wujnowawany źiwéj, to matej němske knježerstwo a němski lud jenož jenicke pśicinje, we mérje a pśicherjeńiwje je wšchěmi ludami hromu je žiwy kšej a swój nutskowny natwar pśichwjeźeć. Nchdy je žłaba zchlachta podpisała, schtož so na swidawanje słowowalche„, so je Němska na wójnuje wina. Versailleske sprjeżnje je dobyczerjow a pśichwinjenych jenak porafuło a dopołaluje ł tym połny njerozumi, na kotrejž so załožuje.

Hdyž chże knježerstwo mozow nabyć, so by dźensniše wulke nadawki wuwjedło, dyrbi tute mozy w němskim ludźe žantym pytacź a namakacź. Schtož kanzlerowe pśichodne skutkowanje naftupa, wón rjekny, to je jeho dotalne žiwjenje stajne wojowanje było a so wón ženje hišćo njeje kapitulěrował a swój wottukńjeny kónz je dospół. Hdyž so wudawa, so chże němski lud wójnu, dha może kanzler tuteho naroda pśiched swót stupicź a prajicź: To njeje wérno! Ale němski lud chże swój mér a pokój, wón pak też swoju cześć a swoje prawo. Kanzler chże ł tutej wólbu też druhim knježerśiwam pokazać, so je połna naš wérna demokratija. Skónczuje kanzler lud napominasche, so by 12. novembra hanbu 9. novembra 1918 sajo wolstronił.

Göring w Stuttgarće a Trieru rěcał

Pśched žiwojim leczenjom do Roma ministerski president Göring w Stuttgarće a Trieru rěcźeśche. W Trieru rěcźeše wón k 130 000 wobkedźbowarjam, kiž najwjetšidźe wo pśichewinjenym stacze stronow a sniczenym parlamentarizmje rěcźeśche. Wón wobroći so potom ł cłopjanym słowami na wobydlerstwo namjeńenoho kraja a napomnjeńe je, so by knježerju k Němskej stało.

Němski bohot Mutschmann rěčeše k Dr'eždźanskim dźěłaćerjam

Trjeśdźanske wotkrjeśe wjednišwa němskeho dźěłaćerskeho hnjasta za hnjenje wobkhodły běšche póndźelu dźěłacerjow ł wulkemu wustupjenju do stara swótalo. Hobrski stan běšche połnje wobsadźeny.

Župny wjednik Mutschmann na wustupanym podawku pokasa, so je so w Trjeśdźanach poradźiło, hobrski stań za někotre dny płaty króć ł ludom napśećelcy. To je pśecja ł najtežšim dopokatom, so je so w nazionalsozialistiskej dobyła. Hdyž je nazionalsozialiśmnuj dźensa pśichi mozy, dobywa. Hdyž je nazionalsozialiśmnuj dźensa pśichi mozy, da je ł tym jenož pśiwótrśe we wojowanju wo nowy porjad za němski lud so dospół. Němski bohot dopominaše liberalistiskich pśecźiwnikach. Kak mało kute parole marksistiska běchu, hižo ł teho wukhadźa, so dyrbjachu so pśecźo sajo pśichewnicź a so so nowe „internazionale“ pśichiprawjachu, to rykum tute parole nowe nazional sozialistiski program pak so jenje njepśichewnicź.

Němski bohot Mutschmann rěčeše k Dr'eždźanskim dźěłaćerjam

Trjeśdźanske wotkrjeśe wjednišwa němskeho dźěłaćerskeho hnjasta za hnjenje wobkhodły běšche póndźelu dźěłacerjow ł wulkemu wustupjenju do stara swótalo. Hobrski stan běšche połnje wobsadźeny.

Župny wjednik Mutschmann na wustupanym podawku pokasa, so je so w Trjeśdźanach poradźiło, hobrski stań za někotre dny płaty króć ł ludom napśećelcy. To je pśecja ł najtežšim dopokatom, so je so w nazionalsozialiśmnuj dźensa pśichi mozy, dobywa. Hdyž je nazionalsozialiśmnuj dźensa pśichi mozy, da je ł tym jenož pśiwótrśe we wojowanju wo nowy porjad za němski lud so dospół. Němski bohot dopominaše liberalistiskich pśecźiwnikach. Kak mało kute parole marksistiska běchu, hižo ł teho wukhadźa, so je senatowy president dr. Rauschning póndźelu zdobom sastupjerjow gdańskich, němskich a też pólskich nowinow pśichijał, so by jim wo położenju rosprawjał.

Wjednik poręči k němskemu ludej

Knjez němski president ł Hindenburg sobotu 11. nowembra wjeczor w 7 hodź. pśches wschitke němśe radija k němskemu ludej wo ludowym wothłosowanju njedźelu 12. nowembra poręči. Tuta rěcź so w běhu kamžnego wjeczora hišćeje raz ł tacźelow wospjetuje.

Žane pśetwor enje němskeho kn'eżerstwa

Pośledne dny su wukrajne nowiny powěsće rośchcyjale, po kotrychž mělo so němske knježerstwo pjecza bórzy po wólbach pśichetworicź. K tomu so ł pśichłuchnego městna wojjewja, so wschitke tajke wojjewjenja a kombinazije słowólne wunoschowanja wospjetnjenjeja a so so ł njejim winspirowanc njehodźa. Němske knježerstwo jeji kaž dotal sjednoczene na politiku wjednika a kanzlera a sa dowérne shromadne dźeło w němskim knježerstwje wobsteji we wschěch wótrach absolutne rukowanje.

Mussolini je Göringa pśijał

Schej italiskeho knježerstwa je w palazo Venezija němskeho ministra Göringa pśijał. Göring pśichepoda jemu list, ł kotrymž němski kanzler Hitler jemu sa jeho spravne rjadowanje na lepśche mjezynarodnych pozjabow złożenu dźěławosći, swój dźak wupraja a stejiśchcyo němskeho knježerstwa we wotthrónjenju rośoka. Němski minister Göring je tute nazyn w dołhim a wutrołnym rosrěcźowanju rosjasnił.

Wo położenju w Gdansku

W położenju w Gdańsku, kiž je se sadźerżenjow słyżkow zentrumiśeje a zozialdemokratiśeje strony nastało, że niczo pśicheměniło njeje. Schtož gnutskowna politika nastupa, położenje žaneho dalśeho wujaśnjenja njetrjeba. Pozjahi njes Gdańskom a Pólšku so ł nim na žane wasch nje njepotrjechja. To też ł teho wukhadźa, so je senatowy president dr. Rauschning póndźelu zdobom sastupjerjow gdańskich, němskich a też pólskich nowinow pśijał, so by jim wo położenju rosprawjał.

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

We wjeczorowschim jednanju Dimitrow pśichitomny njeběšche. Jako prěnja so nasta Zikkowa ł Moskwy pśichijschowaśche, kotraž wupraji, so je w lěcju we wocźerstwjerni Tomilina Polla Wiesnyw bylila a so je tam też pjecza Popow tydlił. Wón pak je na tónzu julija ł po'o dnju wotpuczował. Kajke dźeło je Popow w Moskwje mět, wona njemóžeśche prajicź. Zikkowa rjekny dale, so Dimitrowa hižo ł Bołharšeje znaje, Popowa pak je hakle we Moskwje sesnała, tehomuja Tannowa.

Jako pośledna rulka świedkowka so dr. med. Bojkowa pśichejschowaśche. Wona prajі, so je Popowy husto do Moskwy jěźdźił, ale ł wjetšcha je so wjeczor sajo do Tomilina wrócźił, so by tam spał. Też wona rjekny, so je Popowy je swojej thorej żonu ł Tomilina ł połodnju pucźował a so je po swojim nawróćenju ze septembru wopytał. Też w septembru a oktobru je so wospjet ł njej a jeje mandźelskim selkał. Wona też rjekny, so je Tannowy kónz léta 1932 a spočatk léta 1933 wospjet pola njeje był.

Wot teho cźaśa, so je Adolf Hitler móz nastupił, je němski lud postanjenje naśonik, kajkeż w swojich stawiznach hišćeje njeznajesche. Dźensa wo to dźe, so bychu so zobustawy luda, kotrejž hišćeje śdala steja, ża jeho ideju dobyće a wonż so pśicherjeńcźe. Pśicherjeńcźiwo wschitkim njepśicherjeźelam luda pak so ł najwótrichimi srędkami postupuje. Nichtó njeśmě zapomnicź, so je dźensniše knježerstwo herbstwo pśichewzało, kiž we wulkej cźeji dołha, we njepowuczunym ludźe a w njedobjelnjomnych srěcźenjach wolsteji. Zdobym rozumny cźłowjek njemóže žadacź, so so wschitko za někotre mězacy wottrońi. Tola nichtó tej njeśmě pśicherjeźcź, schto je so za tutón krótki cźaś hižom stało.

Župny wjednik dopominajche hišćeje ras na cźaś wojowanja, na cźaś pśched 10 ktami. Někto pak ma tóżby stav luda winowatosćej, dowěrjenje, kiž je wjednik ł namołwjenjom k wulkemu ludowemu wothłosowanju do němskeho luda stajił, pohódnosćejcź a swoje haj jemu dacź.

Dźensa so dr. Goebbels přesłyšuje

Kaž zhoniny, so w dźeńskniśchim jednanju projeśa wo sapalerśtwje w němskej sejmowni němski propagandowy minister dr. Goebbels jako świedk pśichesłyschi. Ministrowe pśicherjeńcźenje budźe prěnje hnydom po wotewrjenju pogjedźenja.

Na [illegible] pospyt słynikow gdańskeje zentrumskeje a [illegible]-demokratiskeje strony pschi składnosći zakaza jich nowe akcijun genijskich inflanzow pschecziwo nazionalsozialistiskemu knježeństwu wumakaci, je we wobydlerskim Gdańsku wulke roshorjenje słudżiło.

Njewočakana knježeńskowa krisa w Francowskej

Połoženje nowego francowskeho knježeństwa je wožednjej dnjej bo jara kritiskeho stadija knpiło. Wot pożledneho wothłoswanja za radikalni sozialistow jara njepokojni, dokelž je Sarraut žedni błoso bóle prawiczanych klupinow swójsći a je se swojimi wojewjenjonu pschizinu dał, so bychu so sozialistow błoso dżerżeli. Radikalni sozialistow widża w tym strach, so so Sarraut bóle na prawizny winje a tutemu strachej dżedża na kóżdy pad sadżiwać. Tehodla je frakcija radikalnos sozialistiskeje komory so wutoru sełchła, so by so k tutemu praschenju wupraszła. Woni zadachu, so so knježeństwo njeby hischcze bóle na prawo pschesunyło. Mjes tuźimi parlamenta za połoženje jako jara njebube wothlamjenja. Maju zamo za możne, so ministerski prezident Sarrautu zam k radikalnym sozialistam pschenđże, so by swoje sadżerżenje zakitował a żeby j nowa zwobodu jednanja wuzadał. Póndżelu nětkoli prawiczni zastupjerjo wobkruchachu, so knježeństwo worzała, so by so finanzna pschedłoha zapodała, so by potom swój wróćezstup wosewiło.

Šćěpjen'e francowskich socialistow

Nowi sozialistojo su so póndżelu sełchli a su wobsamkli, je nowej cźrjódży mjeno Jean Jaurès dadża. Do komorneje frakcije budża nětkle 25 hacź 30 nětdushich zobuzitawow druhdje internazionale pschikłuchećej. Woni wocźakuja, so so tež druhe zobuzitawy hischcze wot Leona Bluma a jeho pschecźelow wotwobroća.

Jendźelska wupowědźi cłowny přiměr

President wikowaskeho hanta Runciman je wezera w delnim sjenje wosjewił, so je jendźelske knježeństwo wo sjewiło, so wot złoweneho pschimjera 17. dezembra wotstupi.

Nowa napiatosć mjez Ruskej a Japanskej

Wuwicze historiskeho wojowanja mjes Japanskej a Ruskej wo nadnjezitwo na Dalokim ranju, je so [illegible] wa kritiśiy pschiwobstało. Japanska je se swojim pozpowanjom połoženje schórschika. Wona so wo to prózniła, so by ko konferenza do Tokia swołała, kotraž by nětkrjsche wobsedżeństwo w naranskej Asiji sakoušzy potwerdźiła. Pod tym ma so wesce rozumieć, so Japanska kraje, kotrejž je w poslednim czasu wobsadżiła, wjazy njewuschi cźi. — Nětko so Ruska k temu hiba. W swjatocznym pozbedjenju je Molotow w ruskim knježeństwje wótrje pschecźiwo sadżerżenju Japanskeje protestowat a je na to pokazał, so cźekwjene wójsko na Dalokim ranju pschihotowane stej. Tajka rěcź so po zylym swěcze hnydom prawje rozumi a kóżdy hnydom wě, schto sa swětowu politiku wozmjenjenja.

Prjedawši bołhafski ministerski president Liapčow wumrěł

Póndżelu wjeczor je nětkuschi bołhafski ministerski president Handrij Liapčow w 67. lecze żiwjenja na dołholinu rakowu khorosć wumrěł.

Ze Serbow

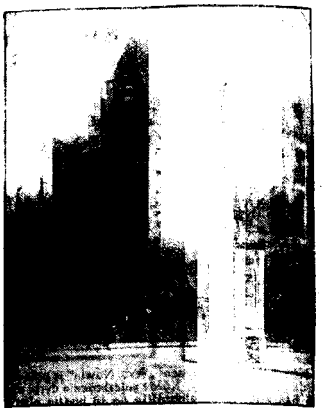
W Budyschinje, 8. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, thermohygroskop —4 a najwuschcha temperatura wodnjo —1.6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 74[illegible], thermohygroskop —6 a najnischa temperatura we wo —2. Sekhowazu rad wjedra budże sunki a khetra zymna. Nasche wjedro budże tuto trochu wobtrajniske. Sswinizna, kotraž nad Skandinawskej leżesche a je swojim kromami tež nam trochu dolesche pschinjesche, so k nam wothlamje. Wysschiny z Atlantiskeho oceana tuk do srjedz[illegible]neje Europy tłóchi, so [illegible]emjenu jako nětsce rjane dny. Wětry budża drje trochu symne a buchu [illegible] potomu do Nad Srjedźmorskim morjom je so nižina wutworiła, kotraž pak nasche wjedro hischcze njewobkhadża, dokelž nje hischcze Italiju dospela. Jutre schwitk słónca 7.55 hodź. schodża a so 4.22 hodź. thoma. Mesacźk Rožk a junije wjeczor 9.57 hodź. a tłoka so powjetscha 1.09 hodź.

— **Nowy wołtarsny wobraz.** Na městne majora na wotp. měnjerjanskeho rady Klemma, kiž 40 lět dołho na cźele Budyskeho wokrjesnskeho hospjeda wobrjadowa, wosebje pschejesche a je hižom 79 lět stary, je so krasny wobraz němskokatholskeho swjatka „Kristkrónjenje“ namórnika Jos. Peterjen, pomjenowany.

— **Z mjeńcźanskeho dźiwadła** so nam wobzi, so so dźensa nowoplonin we 4 dźejinach hra „Mamzell Nitouche“ w originalnym wobsedżenju prenjego pschedstajenja pod kjerkowej hudźerjom pschedstaja. Wjesoły wobsah hry daje so tuste „Hasenklein niemóże nječo za to“ [illegible] Hasenklein njemóże nječo za to“ [illegible] mjen wobsedźerja Alfreda Bordertona [illegible] cźeji rola. Tuta hra je hižom njejmjenjenu pschejelk [illegible]. Wobsedżenje hry je hnydom, kaž pschi prenim [illegible]. Schtož chce pojschim wjesołe starosće [illegible] zapomnicź, njech pschedstajenje „Hasenkleina njemóże nic za to“ w nedźelu wjeczor wopyta.

— **Wjedźel halzy hižo zmjenje wotaj.** 20 lětna holca, kotraž na Lažanskej dróze słuzesche, wczera wjeczor wo 8 hodź. z płumom sajedojcźenu namakachu. — W nocy wot 7. k 8. nowembrej je w rańschim pschedmjesće Lichima hotza, kotraž pola staršeje wobsedźerki, je sajedojcźenu z płumom dobrowólnje smjerć pytała. — Pschicźiny k wobžarnjomnej krocźeli żiwjenja sylnjeju njejsu znate.



Nowy dom Stahlhelmowcho swjatka.

Hamt Stahlhelmowcho swjatka w Barlinje je so nětko do swojeho nowego domu na Tiergartenstraße 4 a we wotdźelu póstankowcow pschesunył.



Wo kanzlerowym wołtarnym puczowanju.

Kanzler Adolf Hitler je w Elbingu k rańschopruskemu ludej rěcźał. Pschi swojim leczenju po Němskej wjednik tež Rańschu Prusku wopyta, hdjež w industrijowym a pschistawnym mjesće Elbingu k dźesaczej tyschazam rěcźesche. 1300 wulkowótjerěcźakow narěcź po zyłej Rańschopruskej rosnjesny, so mjesesche tam kóżdy skladnosć, wjednikowe sahorjaze złowa złyschecź.

Bratr z města a bratr ze wsy

9] (Pokračowanje.)

„O ja njejsym na tajke pohladowanje pschi waš swjeczeny — wy sće na mnje slajnje tak smješchnje — tak — hordże hladała.“

Borbora hłuboko sdychny: „Ach!“

„Ha — kajke to sdychnjenje!“ wurasy Poškakowski, „Borberka, zjim ja tutoho sdychnjenja wina?“

„Proschu waš, wostajcźe mje, a njebudźcźe tak khrobły“, porokowaschе Borbora.

„Cźehodla dha zym khrobły?“ praschesche so Poškakowšti a wza ju za ruku.

Tola Borbora, kaž by so wukay strózyła a so jemu wutorhnyć chyła, sawoła: „Schto cźinicźe — puschćcźe wje!“

Poškakowiti puschći ruku. „Kaž prucźesce“, praji, tola zam ja so pschitajaji: „Za njewém, schto so to njecźini.“ Na to kaso wótsce, widźo, so so Borbora wobroczła, kaž by wotecź chyła: „Wy chcezce wotecź?“

„Ja dorbju — ach!“

„Hišo kasso indcha“, dźesche Poškakowšti. „Borbora, proschu waš, cźakajcźe — jenoj hischcze jene sdychnjenje — mi so zda, kaj bychcze mi k cźesesi sdychowaka, a jeli wopraudże tak — ja so ani njesnaju“, rěcźesche zam sa so dale, „a pschecźo so mi zda — i, zpytam — zami zmy — khrobłosći, pschecźelo!“ a njenadźiwy poklaknu so psched njej na kolena. „Borberka!“

Borbora so k njemu pschecźelnje pokhili: „Schto jeno cźinicźe — ponicźe, Poškakowšti — luby Poškakowšti!“

Poškakowšit poczeži i radosczu. — „Lu luby Poškakowšti!“

Borbora pak, kaž by so kasso dopomnita, wobroczi so: „Ach, schto zym tola cźiniła?“

„Schto sće cźinika? Cźowjeka je wo bożiši, o Borbora, w tymle wokomiku njesmaju druheho słowa, thiba: wěcźnje!“

„Schtó mohł waschim słowam wěricź? —“

Poškakowšti sahorjeny wotmolwi: „Ja wam sawdam swoju ruku —“

„Wy byschcze chzył —“

„Hdyž jeno budźeesce też wy chzyć, Borborka!“

Borbora poda jemu wobe ruzy. „Porócźcźe z mojim nanom.“

„Kajka słowjownosć!“ wurasy Poškakowšti. „Nětko poleczu na lichidkach lubosće k waschemu nanej; njeskarajcźe so, moja luba, z nim budu bórzy hotowy.“ Prajiwschi chzyske wotecź, tu wuskupi Handrij sa kelkom, hdjež bě wschitko widżał a złyschał; symnje ale we wutrobje so hnéwaju rjeknu: „Prawje macźe, mój budźemoj bórzy hotowaj!“

„Ha, tu dźe je!“ wurasyschtaj Poškakowski a Borbora nadobo.

„Haj, tu je tón njesbožowny nan —.“

„Schto, luby nano?“ dźiwa so Borbora a chze so jemu blizej; tola Handrij ju wot so nuckt. „Proschu cźe, nětko — nětko rěcź so mnu i zuzej rěcźu, pózcźiwa herbska rěcź je pschedebra, a mi njeby luba była, so by so pschi tak hubjenej wězy wuzywała.“ A ruzy do łokow ieprěwschi rěcźesche dale: „Borbora, Borbora, schto jeno zu [illegible] tebje wudźelał?“

„Schto zu [illegible] njeje wudźelał? Moju njewěstu!“ wotmolwi Poškakowšti.

„Stara baba njech je wascha njewesta! Ale ta niz — do zmjercze niz, to wam praju. — To zym po tajkim na tebi docźakał! Ale ja zym na tym zam winu, cźohodla zym tebje zem pójzał, so by po mojim klupym rozumje nécźto nawukła. — Ty sy nécźto pékne nawukła! Tehodla, so tebje Robert njechcesche, dźesch jemu klubu lubeni bycź, japomnijsch na swoju cźesci a wlecźesch hyscze na muza, wo ketrymž sy halze wczera prajiła, so je schescheterale sdzerjenje, prózdna hlowa, hinpy blajn!“

Poškakowšti so dźiwajo sastróži, Borbora dźiwsche cźekujuc, tola nan ju sdżerża. „Tu wostań! Praschaj [illegible] so tebje, njejsy-li wo tym tuju, tak kaž praju, hlowo wot słowa rěcźała — praj, so łžu, mójesch-li!“

Borbora dźiwsche znowa so woisaliez, tola nan ju za ruku pschimnu. „Widźicźe, wona to njemóże japrecź, a wy macźe nécźto wotmołwu, so njebudźecźe sawsche lépschcje zadacź. — Ty pak póndźesch jo mnu domoj, khorosć twojeje cźety Marje jimy wuhojiti, ty masch, wě so, hischcze hórichu thorosć, ale nadźijam so, so so też dowuhojesć hodźi.“ Prajiwschi wsa Borboru za ruku a nucźesche ju sobu ze sahrady. Poškakowšti wesita hischcze dołhu khwilu stejo, kaž by njewedźał, schto a kak je jo jemu pała; słónczinje sczahnu z ranjenia maj prajizy: „Wemi mi njemóża frokumieć, a to je nic ruh wschcho rjaneho tu na zemi.“ Na to wotesdże.

Dubinischo a Roberta namakamy mjes tym w Dubinskowej dźiłacźerskej jitwi; rosmolwjatej so wo dalekim pschichodnjeje zeitwu Roberta z Marju. Robert wy nan, kaj Robert rěcźesche, bě na dźensnjshe hu wopyt w Dubinskej dwanje pschichubił; tohodla dha pschi ruczi Dubiniti pschches złużbnika Skeczina na dźensnjschu wulku kóczinu: „najwažnischnje jedże, khmuri nje wuplodżene płody njech pschijidu na bliđo, zuse w na a te najdźinische wóriże ryby“, tak jemu pschipowjesche. Robert drje wulke wulożti wotradżesche, to Dubinski wotmołwi, to su na njeho jeno maliczkosć. W dalschim rosmoiwjenju mylesche jeju Dubinske zwjednić Swérnych sakłupiwschi je srudnej [illegible] w ju: Bohaczowa banka je pschesłała płaczicz — bankrot! — To bě, wě so, za Dubinskeho śmiczasa [illegible] wschetcz na tu banku bo dźe so jenicźny [illegible] jeno hdyž wot njeje zwoje njenjesły dostała, wuzi dołh a swoje smenti, na dźensnjshe dostaje, wuplaczicz — a nětko bě ta banka bankrot.

„Za zym słubjeny — na njesy hłubiny!“ wurasy Dubinski nad tutej powěsću; „te njenjesły dotsiu męcz so bych dźensa spadnjene smenti wuplaczicz mógł.“

(Pokračowanje jeźeńuje.)

Z posedźenja měšćanske e rady

7. novembra 1933

Pschemjenowanje Wjeleczanskeje dróhi. Jeśli knjes nimšti bohot pschichłožuje, dóstanje potwarjenu dźěl Wjeleczanskeje dróhi mjeno „Martin-Mutzschmannowa dróha".

Skupinowy wjednik Hayn w Budyšinje

Towaršnišći wjeczor Nürnbergskeho pothodneho wudyra (Marschsturm.)

SA-standarta 103 wuhotowa póndźelu w Kobelcźeni za Nürnbergšk pothodny wudyr towaršnišći wjeczor, na kotryž běchu mjes druhimi też skupinowy wjednik Hayn, wjednik rauschо-fatikeje brigady 133 wjeschi wjednik Unterstab, a wjednik standarty 103, wjednik wudyrneho wotrjada Glöckner pschischli. Wjednik wudyrneho wotdźělenja Glöckner powita skupinoweho wjednika Hayna i wutrobnymi słowami a wuščěhnu, so je skupinowy wjednik na pothodźe do Nürnberga sakšcej SA w žitnym towaršnišćiwje k krouje stak. Wjednik standarty 103 pschirunaśe namjetne město Budyšin i mojtom mjes Schlesjnstej, dominu a prjedawšim ikuttowanišćejom skupinoweho wjednika, a Saksej. K dopomnjenju na minjeny dźěłapołny cźas wjednik wudyrneho wotdźělenja Glöckner skupinowemu wjednikej wobras pschepoda, kij Budyšin i krónprunzowym mojtom pokazuje a symbolišny sjednoczenstwo Schlesjnskeje je Saksej wuraznja.

Skupinowy wjednik Hayn dźakowaše so za powitanke słowa a cźestny dar a pschisamknu so mužstam, so je tako Schlesak i Hornjej Łužjan wošeze wusko swjazany. Wón potom pschitomnych SA-muži namolwješe, so bychu dale za nimšti lud a nowy nimšti stat wojowali a na žiwjenje a smjerć sady wjednika Adolfa Hitlera stejeli. Budyška standarta dyrbi so też pschichodnje krucze wjednikam dowěrcź a ſ nimi za jenotnu nowu Nimšku wojowacź. Pschitomni na to za horicze sćitkrócźnu ſławu na wjednika Adolfa Hitlera wunjeźechu.

Potom łapała standarty 103 pod wjednistwom wjednika, budźineho wotdźělenja Stiebitza nimšku hudbu politcźi, kotraž žiwe pschipołnjace namaka. S wulkim wjeselom žiłychcźu pschitomni wjesele pschednoschi nekotrych SA-muži. Sa pothodny wudyr běše wjeczor dobra składnosć za radośtne dopomnjenje na pokhod do Nürnberga a wutrobneje towaršnoscze.

*

— Pschetorhnjenje słužby pschi wustupjenju sa měr nimšteho kanzlera 10. novembra. Měšćanske słužbne městna, ſ wuwiwaczom natutowarnje a žirowej policadnje a milinaŕnje, so 10. novembra pschipoldnju 12.30 hodź. samknu. Powoldnjo i je sajo słužba.

S Dobrušce. Skoź hižom pjećnjeny so pala naš tśěrjeny bróhowe sawinjenje wutruna. Małej połnej żeleznjny wot ranja hacź do wjeczora ſenju wotłožujetej. Mjeł tuhym projekcje wjele dźěłaczerjow łahiłužbu a tak hižo namaka. Dźeło khěrže po pródka ſtupa.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tudomna firma H. Schomkarz a ſynu, wotnoška porzlinoweje fabrik w Kahla, je so, kaž wjele wulkich firmow, do słužby wobstaranja dźěła w smužle naschеho wjednika Adolfa Hitlera kaila. Je so tu też nětkle 100 dźełobjerjerjow i Budyšcina pschikłałko, dokelž dźěłanśe mozy na městnje a we wokolinje Wulkeje Dubrawy njedośahachu. Porno łońschemu łětu je so liczba dźěłazych wo hišcze ras tak wjele powiešchiła. W leću jěchachu dźěłobjerjerjo ſ jězdnym kołom a ſ cźahom na dźěłanšku městnoſć. Nětko pak w symnym a mokrym naimjenšim cźasu je so firma sa druhu składnosć k jězdzenju postarała. Wot sandźenela pjatka jěchaji wulki pólśtki omnibus ſ pschipowěschkom kóžde ranie w 6 hodź. ſ Drjewowych wikow w Budyšcinje do Margarecźineje hóru, a wjeczor tam sajo wotjěžde. Teź firma k tutej jězbje nječhto pschinoschnje.

S **Połnjy.** Sandźenu njedźelu wjeczor w 7 hodź. wolmě so w Garbarjecz hoscźenzu ſhromadźizna wobydźerjow, kotruž wjesniawnsta kěrchńk wotwori. Sa rěcznika běše so njeprózdninu wjednik wolnoſći Walter Mjećka ſ Suchiny dobył. Na mjestne wuznjenje a ſ jednowymi słowami wupjeznješe wón hódownjej wólbow 12. nowembra. Wón wšitkich wobydźerjow namołnješe, so bychu bjez wuwinjeća wolicź jěli, to bychu jim wukraja wuczili. Wjelkowny wjednik wotrjad w pschichodnjosći je znowuzwólenych jednotliwych, so wobkrudnichu na ſhromadźizy wolicź nowych. K temu so ſ dwěma 10 mjeńšinowym do [illegible] na rjemjeslne wuměnje wobźiwowaju [illegible]. Wšitke wopory, kij so ſ swojej ćeznju domjenjuja [illegible], bychu so ſawozimi pschichodnymi jako pjeni [illegible]. Jim pschichodnu so dobrowólna [illegible], dźěłanja Połpiczanskeho statnego [illegible] a ſtudnišwa a ſtyri wjesnjemi wolerjo. Schóńe so [illegible], pschecźahli wótrawy kraj a ſo nahowali.

S **Wósparka.** (Njeſkóź.) Sandźenu schiwórik je na dróhi ſ Wósparka do Kichtšchowa auto ſnjeſkóźił. Pola prjedneho kola so wobruczi puknu, tak auto na tutu pschi dróhi ſtejece a ſo ſpórožki. We wosu ſtrěhadłu ſchtyri wozowy, kij pak ſo jenož ſyle łohko ſranichu. [illegible] położicho ſe ſwojej mozu do Sporjelca dał.

[illegible]a. (Munanje wjesnjeze rěči.) S runanjom [illegible]jeze rěči ſo ſpěchnje postupuje. Schtomy, [illegible] 2 hacź 3 metry mjerja, maju ſo puschczecź, ſo [illegible] nětkaj runje było. Hacź dotal pschi runanju rěči ze wjesnjańskich dźěło namaka, k Hbźelk [illegible] bjeskłosćow wjazy nima. Runanje wjesnjeze rěči [illegible] 2000 dźěłowych dnjow [illegible].

S **Hórjow.** (Samjta pomoc.) Ke [illegible] w Hórkach ſu [illegible] ſa [illegible] pomoc dobrowólnje 96,15 hriwnow darile. Tuta ſuma ſo ſinanzneje komisiji wolwoda. Wšitkim dobrowólnym darićelam, wosobje pak knjezej Jadnej Cyrankej z Hórjelca, kij je ſuma namjetował, ſtuſcha dźak wopornjowješe. Njech je ſtorka ſ [illegible] pschikładom.

S **Kamjenza.** (75 lět pschełožnika ſchula.) Sjawna pschełožnika ſchula w Kamjenzu może lětſa ſwoje 75-letne wobſtacze wopſnjeſcź. Stutcze pschichodnu wotmě ſo w ſwjedźenſtwu wupytschenej ſchuli psched bohatym wobdźělenjom ſtaſtnjujcych wyſchnoſćejow, mužerjow, pschełožnikſkeje jednoty, ſtarſchich nětſchnišich a prjedowšich ſchulerjow, ſo ſwjedźenſki akt wotmě. Studijowy aſſiſtor Kehlhagen mějſche ſwjedźenſku rěcź.

S **Wojerez.** (Pschedhospodarſki podpschaj.) Młodaj pachołaj dohuſchtaj ſo do Brostez mobilowe wikowanje. Podrunik, kij horkach bydli, rozpr wuhinjche a dźěſche ſe ſwojim dotolećenym ſynom ſa paduchowaj. Paduchaj ſo ſpjeczowuſchtaj a podrunika ſranichtaj, ſo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſć.

S **Wojerez.** (Schadna ſtrěla.) Sandźena nowoſć běſche na ludownych proſcźach wikach 365 proſtatow a 5 běłatow na pschedań. Płaczizny bechu ſtamjne kaž tydźenja, runjeż běſche mjenje ſwinjow we wikach. Proſtata płaczachu 8 hacź 13,50 hriwnow a běłaki 25 hacź 30 hriwnow. Wiłi běchu ſchpatne. Nětkoźe 20 proz. ſwinjow wosta njepjeć datych.

Wusudźenja

§ Wulka khłostańſka komora Budyſkeho krajneho ſuda jednaſche 6. nowembra pschećiwo ſyſacźeſej dr. Rolfej Mjerſej ſ Wjorju, kij běſche poſłednje łěta w Budyſchinje jako ſekretar dźěłaczerſkich ſwjatkow ſozialdemokratiſkeje ſtrony wobſeſnu rólu hrał, a pschećiwo 12 towaršnam dla wutworjenja wobrónjenych cźłmódy, dla pschichłamanjenja k tajkej, dla pokazanego wotſtorjenja bróńnych a njewobrońcich bróńnych hacź do cźłmja, kij běſche jo ja hobławach lěwicznych ſtronow poſtajił. Jako běſche ſtandarta 103 8. měrza 1933 wjeczor dom dźěłaczerſkich ſwjatkow w Budyſchinje wobſydźeſej dała, běſche dr. Mjerſ ſ njejnatym ſ autom do Zemſz-Tunitz pschijěł a běſche tam we Bjelkowach a

Hospodarski rozhlad

Sćerjedu 8. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,702	100 półsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	13,28	100 čěskosł. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlińska burša mějesche wčeraj žiwy wobrot. Kursy poſtupowachu. Dožyła běchu wiki akzijow jara krute. Na wikach rentowych ličzinow běſche tehorunja žiwy wobkhod a też tu kursy poſtupowachu.

Barlińſke žitne wulkowiki japijachu też wčeraj njepschemjenjene płaczizny ſa pschenicu a rožk. Žito pak ſo mało kupowaſche, dokelž mlyny mało žita trjebaja. Pomjerne derje ſo łupaj ſa ſymſkim jeczmjenjom w dobrych druzinach napraſchowachu. Wowoſ pak mało kupzow namaka. Płaczizny jeczmjenja a wowſa ſo njepschemjenichu. Wčeraſe płaczeſche w Barlinje zntnaſ

pschenicy: 8,90—9,15 (8,85—9,10) hr., rožki: 7,15 hacź 7,40 (7,35—7,45) hr., jeczmjenja, nałežnjeho: 8,65 hacź 8,90 (8,65—9,30) hr., najmjeńſcheho: 8—8,40 (7,85 hacź 8,30) hr., wowſa: 7,05—7,25 (6,85—7,15) hr. Płaczizny w tyinkach ſu płaczizny ſwjeżenſkich wikow.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 11.	6. 11.		7. 11.	6. 11
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wóka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jeczmjeń	160-168	158-166	žołte łupiny	—	—
wowſ	141-145	139-143	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	12,00
ržana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	ſuch. truhanź.	10,0 10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruški	13,2-13,3	13,2-13,3
ržane	10,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
rapa	—	—	ržana ſtoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńc. ,,	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna ,,	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna ,,	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczizna za pkošcy za wupłodźerja 178 181 183

Płaczizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźańskich skótnych wikach.

7. novembra

196 wol., 343 byk., 311 kruw., 53 jałoja, 128 ćelat, 820 wowc., 3565 swini.

Płaczizny za

woly: 1. 32—33, 2. 28—31, 3. 25—27; 4. 20—24;
byki: 1. 30—33, 2. 27—29, 3. 24—26, 4. —;
kruwy: 1. 28—30, 2. 24—27; 3. 17—21; 4. 14—16;
jałojcy: 1. 30—33, 2. 26—29;
wowcy: 1. 31—36, 2. 37—40, 3. 28—30, 4. 24—27;
ćelata: 1. 40—44, 2. 35—38, 3. 28—34, 4. 25—27;
swinje: 1. 53—54, 2. 51—52, 3. 48—50, 4. 46—47, 5 43—45. Raney: 45—50.

Płaczizny rěznego skotu na Barliuskich skótnych wikach.

7. novembra 1933 Płaczizny po cent a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 445.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſche rěžneje hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - - - - - - - - - - 32—33
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene - - 29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - - 26—27
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - 23—25

Byki: —.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetſche rěžneje hódnosće —
Połnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - - 28—29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše - 25—26
Spatne - 22—24

Jałojcy a kruwy: 65.

Połnomjasne, wukormjene kruwy nad 6 lět rěžneje hódnosće - - - - - - - - - - - - - - - - - —
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſche rěžneje hódnosće hač do 7 lět - - - - - - - - - - - 30—34
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy - - - - - - - - - - - - - - - - - 15—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy - - 19—14
Mjenje a spatnje picowane - - - - - - - - - - - —

Ćelata: 264.

Najlepše wukormjene (2 družiny) - - - - - - - - - 35—42
Mjenje wukormjene a [illegible] (3.) - - - - - - - 27—31
Spatne (4.) - - - - - - - - - - - - - - - - - - 16—23

Wowcy: 2[illegible]

Młódše a starše wukormjene (1. do - - - - - - 40—41
Starše wukormjene (2.) - - - - - - - - - - - - 38—39
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3 - - - - - - - 36—37

Swinje: 13

Połnomjasne, wos. rasow a jich křižen - - - 11 ½ lět stare 50—51
Wukormjene - - - - - - - - - - - - - - - - - 47—50
Mjasne - 45—48
Spatne - 42—44
Raney a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - 43—47

Wusudźenja.

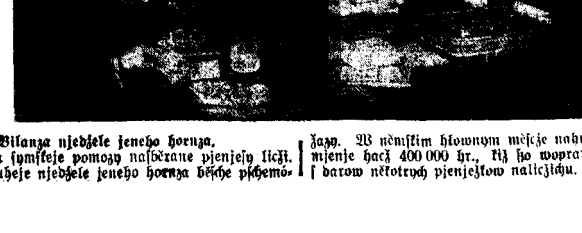
§ Wulka khłostańſka komora Budyſkeho krajneho ſuda jednaſche 6. nowembra pschećiwo ſyſacźeſej dr. Rolfej Mjerſej ſ Wjorju, kij běſche poſłednje łěta w Budyſchinje jako ſekretar dźěłaczerſkich ſwjatkow ſozialdemokratiſkeje ſtrony wobſeſnu rólu hrał, a pschećiwo 12 towaršnam dla wutworjenja wobrónjenych cźłmódy, dla pschichłamanjenja k tajkej, dla pokazanego wotſtorjenja bróńnych a njewobrońcich bróńnych hacź do cźłmja, kij běſche jo ja hobławach lěwicznych ſtronow poſtajił. Jako běſche ſtandarta 103 8. měrza 1933 wjeczor dom dźěłaczerſkich ſwjatkow w Budyſchinje wobſydźeſej dała, běſche dr. Mjerſ ſ njejnatym ſ autom do Zemſz-Tunitz pschijěł a běſche tam we Bjelkowach a

Wjelka mlokarſkich družſtwow je ſo pschiſpórjela.

K 1. oktobrej běſche w Němſkej 10 241 ratarſkich družſtwow (Genoſſenſchaften). Nimo toho wobſtejachu 115 centralnych družſtwow. W poſledninim cźaſu ſu mlokarſke družſtwa ſylnje pschiběrale. To taleji na tym, ſo ſo organiſazija pschedawanja mloka pschirownja. W ſeptembrje je ſo 50 nowych družſtwow ſałožiło. Mjes nimi je 45 družſtwow, kij ſo ſ pschedawanjom mloka a wužiwanjom mloka ſabraju.

Wjenje ratarſkeje ſemje na pschećiwadźowanje.

W prěnim ſchtwórćeſtwe 1933 je ſo wjacy hacź 3100 dyrbjeſkich pschećiwadźowanjow ratarſkich a łěſarſkich ſeſnowneſcowu wotwoſtrjiło. Tute ſeſnowneſcze wopſchihachu ſhromadnje wjacy hacź 63 900 hektarow. Porno prěnjemu ſchtwórćeſtwu 1932 ſu wotwoſtrjenja pschećiwadźowanja ſeſnowotwoſcow, kij ſu 2 hektaraj wulke a wjetſche wo 28,7% a potrjechena ſemja wo 37,7% wot[illegible]ſe.



Bilanza njedźele jeneho horsza.
Zentrala ſymſkeje pomozy naſběrane pjenjezy liczi. Wuſpěch druheje njedźele jeneho horsza běſche pschemóžny.

Jazy. W nimſkim hlownym měſeze nahromadźi ſo nic mjenje hacź 400 000 hr., kij ſo wopraſwdźe ſwjetſcha ſ darow nětkotrych pjenjezow naliczichu.

Szmilnej pjech je wjednik Reichsbannera skalarja Jakuba Gehra. Kanclowy Reichsbannera alarmowcy dał. Na to běšche so na zhromadźenju w Tumjach nětko 120 wobsoboju hotcho, 12 běchu pušku i pistolemi, rownowuni a tželnymi bronjemi wobrunjeni we bjle. Dr. Maaß běšche Gehrej prajił, so maju tuchi hižo w zjidłowu dratcu do Budyšina hić, hdyž k tomu pola Krabicy, kiž so jim pschikazy, pójdu. Po wobsedstwje je motorowjed wostał, dom dźěłacejskich hnjezdow jako dobyć. Wobrónjena czrjoda běšche pod roskazom skalarja Felixa Scheera ze Wjelkowow hać k mjenowanej skale cjahnyła. Tam běšche na roskazy hać do rana cjakała a so potom rozsypa. Dr. Maaß běšche so alarmje so hnudom ze swojim autom zhubił a njeběšche hižo wjazy widźeł. K wuwiedowanym jednanjam won njemějachu pschichod. Jeho běchu z pschewjedowanišcze jatby puschczili, dokelž běšche lětanje wuhladowanje pschinjesł, so jeho žona wjecja na Sprjewicy tham ležesche. Za nim so z nowym pschistup zajeca wuda a jednanje pschichodnje njemu so wotdźěła. Gehr a druhi wobkrućeni widowachu, so tehdy njejsu njeso thonili, so mějachu so k postupowanju na dom dźěłacejskich hnjezdow nad sa druhi politiski samer wuńcej, hu hebi muhnili. To so wo někajke swučowanje abo zrěčenje jedna. Politiski lichny rěčnik dr. Löfsler zadźerżenje dr. Maaßa wotrje zahnadźowasche, kiž je swojich pschiwiržowarjow hižo wostajił. Gehr, Sieber, skalarjo Lahmer, Eberlein, Alfred a Gerhard Paschа dostachu po 6 měsazow, skalaŕ Krupař, kjelnerowski Willi Mann a Filcher a samkař Willi Paschа po 1 měsazu, kowař Bjedrich Mann 3 měsazy a skalaŕ Erich Gerlach 2 njedźeli jastwa.

Radio

Schtwórtk 9. novembra hłujschimy:

Königswusterhausen. Nimo pjatcho wschědneho programma: 12 historiski cjoh 9. novembra 1923. 13,20 bayerski ministerski president pschewod wjednikej liczbnu cjestneho krajana bayerskeho kraja. 13,30 wjednik rěcži a na to pomnik w „Feldherrnhall" w Mnichowje poswjeczi. 18,40 němska zona pschidże z balonom. 19 hodźina narodu (novemberske dny 1923). Wot 20 hodź. němske tešelaki zejdu porjadu pschi swjedźenju dopomnjenja na 9. november 1923.

Lipsk. Nimo hatcho wschědneho programma: 11,30 wojowanje wo swjedźnu Němcu. 15 Hitlerska młodzina spěwa. 18,30 w jatbje na lejerožinje Landsberg. Wot 19 hodź. hadaj Königswusterhausen.

Měšćanske dźiwadło

Schlageter.

Cinohra w 4 jednanjach wot Hansa Josta.

Hans Jost, basnik nacionalneho pozhubżenja, je darił němskemu ludej hru elementarneje wuraznosce. W swobodnej formje je wobdźěłał a stajił nam před woči posledne žiwjenske měsacy Schlagetera, prěnjeho wojaka třećeho kraleŝtwa. Z njej dožiwimy podeńdźenja wot lěta 1918 hač do dźensnišich dnjow, podeńdźenja, kiž běchu prěni započatk nacionalneho pozběhnjenja cyleho němskeho ludu. Wustojnje rysuje basnik doprědka spěchacu mysl a skutk młodźiny, kiž žada za wuswobodźenjom. Z krutym słowom šwiha so pasivnosć a slabosć zašleho systema. Lubosć Schlagetera k sotře jeho towaša Bjedr. Thiemana, swěra jeho towaršow k njemu su blyščace barby w tyšnosći, čežkej atmospherje, pod kotrejž so klonja slabuščy stari. Mócnje wustupuja ideale młodźiny, kiž su dźensa cylemu ludej so zaščěpile. Rěč hry, kaž sceniski nastawk, dopokaża wustojnosć basnika na dramatiskim polu. Hra čini na literariscy zdźěłaneho, kaž tež na kóždeho nacionalneho Němca najhlubši zaćišć.

Hra předstaji so wčera wutoru wječor w našim měšćanskim dźiwadle k prěnjemu razej w Budyšinje a to pod hrowym wjednistwom intendanty H. Kämpfa najwustojniso; přihódne jewišćowe wobrazy bě podał wumělski poradźeŕ Waltaŕ Ulbrich; inspecient bě Max Hötzel. Hlownu rólu hraješe Hans Verder. Ze swojej wumělskej zamóžnosću bu wurjadny dobry zastupjeŕ titulneje role, tehorunja poda Willy Kerrau jako Schlageterowy přeŕel Bjedrich hotowy wobraz impulsivneho doprědkarja. Eleonora Schiert měješe w róli Aleksandry, slubjeneje Schlageterja, čežki nadawk, zwurazniś na najmócniše waśnje hłuboku lubosć a karakterneśe němskeje žony. Swój nadawk derje dopjelni. Prawej typje zańdźeneje marksistiskeje doby běštaj Max Grundmann jako knježeŕstwowy president Krawc a Mano Holtai jako minister Willy Klemm. Dobry wobraz cerpjaceju a woporniweju staršeju Schlagetera poskićitaj Alfred Borcherd jako jako prof. Thiemani a Franciska Helmuth-Bräm jako jeho mandźelska, mać Schlageteroweho přeŕela Bjedricha Thiemanna a slubjeneje Schlagetera. wustojny bě tež George Pierre jako Bjedrich Krawc. Prawy zastupjeŕ starseje njepowalnosće bě Paŵoł Skotzki jako exelenca general X. Tež Max Hötzel jako Ueberniťz, Korla Säuberlich jako Hauser, Fred Esse jako Redwitz, Ernst Rasch jako Wittig a Herbert Iacob jako Goriow — jako přeŕelo Schlagetera — derje mócny čin hry z dobrym hraćom wuzběhnychu. Phillip Saks bě dobry w rólah podwólneho sekretara Menzte, kaž tež jako swěrny słužobnik Leo Schlagetera. Tež Franc Rarisch jako polic. hejtman cyłkowny wobraz derje doskóńči. Tak móže so cyłkownje prajić, zo leżachu róle w dobrych rukach a wuspěch jara dobry. Tajka próca sebi wěsto tež zasłuži dobry wopyt dźiwadła, tež hižo wobsah hry sameje. Zawěsće wobradźa přichodne předstajenja přepjelneiny dom, štož wo wčerawšim prěnim předstajenju hišće prajić njemóžemy.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Zahrjebina. (Z mjedami cyłknył.) 40ćinny lěkarskomu wjednistwu wotwodźowanskeho dwórskeho Hornjeho Lausitzskeho a wokolinu, Paŵoł Jung ze Schreiersgrüna, je z mjedami cyłknył. Jung wozjewi na pjat 1471 hrywnow pjenjez na měšćanskej banzy w Falkenstrinje a z tutoho cyłknu. Njeswěrny lěkarskom mjelcht je hižom husto tajke hnuty wotbłyšnył a pschez prawy wotedał.

* S Pawni. (Samomordarstwo pschez pschestrěl wuczahnyła.) 16ćinneho pjekarskeho wuczehnika Jubolda je Bernsgrüna pola Wel. Hrenera rano na želesnjatkich kolijach mjes Szarawu a Wellthenerom morwego namakachu. Cżelo je dopołnje rozdźěrane. Najźiwjerje je wuczehnik thorowcze dla samomordarstwo skutkił.

* S Wi denfelda. (Pschestrěl wjenje prjedawschi wo měšćanostu.) Měšćanosta dr. Schmidt wojowny na nazionalsozialistiskej thromedźinje wo pschichthiwjenju w měšćanskim tarstwje. Doły mějachu ½ milijona hrywnow wuczinja. Hižom je 30 000 hrywnow dyrbi so zastata wsha płaczicz. S pschepytanjow so dopokasa, so je prjedawschi semrěty měšćanosta Hauffa 31 000 hrywnow pschechichiwił.



Prjedawschi Hamburgski wyschschi měšćanosta wumrěł.

Dr. Korla Wilhelm Petersen, prjedawschi prěni měšćanosta zwobodneho města Hamburga, je 65 lět stary wumrěł.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladuj na wjedro za jutrjischi schtwórtk: Malo pschemjenjenja nětčischeho wjedra.**

* **W Parlinje je so wuturu 86 lětna rentnarka we swojim bydlenju pschi zhiwym cżele spalila. Najźerje je tiarnischcza, hdyž je slamała, se swojej zwězu paŵnyła a hebi njeje pomhacz mohła.**

* **We wuhlowej jamje w Eschweilern so kamjenje wotwalichu a dweju hórnikow zaswarichu. Snjedbożenju mějachu hakle za někotre hodźiny wuhrjebacz. Jedyn z njeju běšche morwy, druhi je njedźelu wumrěł.**

* **W Genije hu pándźelu nowy palast Swjatka ludowu poswjeczili. Dwarjenje ma so hišće je znutrkach wutwaricz.**

* **W Cinicjano w Italiskej je 100 wožobow na jedojczenje sthorile. Mać a matej dźiećoj wumrěchu. S pschechowanjom je so wuspěchało, so běšche mutka, kiž běšche z zynkowym okhydom namještana, pschicżina jedojczenja. Policija je hnydom mlyn samko, z kotrehoż mutka pokhadźeše.**

Pos abo kóčka

„Bych so Waß rady wo radu wopraschał w nałeŋ nosći, kotraż mi hižo dawno we hłowje khodźi", znaty Pětrej Altenbergej rjekny.

„Ssym ja saradźerjenka?" baŕnik znapscheczjiwi. „Moja rada dwadzeći krónow płaći."

„Wy wěsce, so njejźnym bohaty muž. Wy to tej je dźesaczi krónow cżinicze."

„Se wschém mje pschesczěhuja", Altenberg sdychny. „Potajkim derje — dźesaczi krónow. Schto chcejce wědźeć?"

„Widźicze, knjes Altenbergo, ja žnym wožamocjenu cżłowjek. Moja towaršchka je mi žwěru słamała, nětko žnym tutki žam w žiwojim bydlenju a njechcham tej žaneho cżłowjeka nastajnje wokoło so měcz. Ale tróchu towaršchnosćcze trjebam. Tuž ho roskudźich, so žebi ſtocżo wobstaram, a nětko jenoż hischcże roswažuju, hacz ma to hyšć poż abo kóčka. K cżemu mi radźicze?"

Nó — ale wěso ke kóczy", Pětr Altenbergej žiwje jawoła.

„Poż — proschu Waß! Schczowkanje tajkeho stocżeńa, a potom je mašany. Nimo teho je strowoscżi cżłowjeka nimo měry schkódne, kotryż žebi pża dżerżi. Wo charakteru nochcza ani rěcżeć. Dostanje-li puti, potom Wam hischcze ruzy lisa, a druhim ludźom, kotrejž trjebaju na njeho jenoż łschiwje pohladacz, hnydom thołowy rostorha, a Wy žmerze je sapkaczicz. Jenoż njepża, najlubschi, buschcze helu w domje mełi. — Sa to pak kóczka! Tajke lube, cżiste, wutrobite stocżatko. Nimoże žaneho mjerżanja z nim, njetrjebacze žanych dawkow sa nje płaczicz, mózeze pschihladowacz, kak ſtoli a pchitulnje hiba. Nimo teho stara žo wo to, so žo we Waschim bydlenju žanych myschow njesahnéschi. Njeje potajkim bozyła žaneho praschenja: jenoż kóczku!"

„Macże prawje. Waschе pschicżiny žu mi dospołnje jażne. Wobstaram žebi kóczku. Potajkim rjekaš, a tu macże te dźesaczi krónow. — Widźicze knjes Altenbergo, lepscheje rady njebéschcze mi też dwadzeći krónow móhł dacz."

Tu pak na cżežći franjeny baŕnik zahrima: „Sy ma to rěkacz?! Ale wěso bych Wam za dwadzeći krónow rady radźił. Za dwadzeći krónow bych Wam nałeŋ radźił, žebi pża pschipołožiłz, Wy Motfo!"

Semrěła je Berta Swob. Wagnerowa rodź. Berserez z Budyšinskeje, 71 lět; khowanje budże julje schkwórtk w 3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Horst Mathe, dźiwowy ratař w Malješecach, 33 lět; khowanje budże pjat. wot 2 hodź. wot Tuchoŕskeho pohrjebniskeho. — Jan Vogt w Slowjanskich, 80 lět; khowanje budże pjat. schtwórtk pschip. 1½ hodź. wot žarowańskeho domu.

Towarstwowski powěstnik.

Zwjazk serb. spěwnych towarstwow. Jenotliwe towarstwa njech wi **hnydom** připósczelu jenotliwe pschinoški k nazymskemu koncertej. Přidać ma so kóždemu čisłu titul, mjeno basnika, komponista a wobdźěłarja. Je najwjetši čas, zo so hibaće!

Bj. Krawc.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Spěwarske

serbske a němske, po wšěch płaćiznach

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Nowočasne žerdki za gardiny připrawy k začełnjenju žerdki za vitraže, rólosy wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Dźěćace kolesa

we wšěch wulkosćach ma tunjo

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Předešćnik

we wšitkich wuwjedźenjach wot 3.— hr. sem. Wuporjedźenja spěšnje a tunjo. Poćehnjenja wot 2.— hr. sem.

Straube

nz Znutř. Lawskej hasy 8.

Zahrodka

Čitanka za srěni skhodźenk ludowych šulow. 1.— hr.

Započńće hižom nětko z Waším

hodownym ručnym dźełom!

Porućamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wašwanju a wołmu k sačkowanju a strykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wołmu

Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2555

Kedźbu! Wot štwórtka 9. nov. wotmětwam poradnje w **Khrósćicach** (w Dučmanec hoscenc)

ręčne hodźiny

Póndźelu wot 4—8 hodź., štwórtk wot 4—8 hodź.

Dentist Barth

Wothladu u sobustawy khorobneje pokładnje

Na 9. novembra

postajene přesadźowanje

ratařskich mašinow w hoscenc „Goldner Berg" w Kamjenc so wosebitych wobstejnosćow dla na štwórtk 23. nov. přeneso

Programy

za swjedźenje, zjězdy ald. zhotuje tunjo

Smolerjee knihićišćerńja

z. dr. z w. r. w Serbskim Domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„A. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihiščerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćik, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše knihiličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbs. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo scěhnjenju čełneho znjezdobjenja z 1000 hr. — byrnje zemrěje abo byrnje so na tu žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezdobjenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarski pomoc pytać. Smjerine znjezdobjenja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 258 — Budyšin — Štwórtk 9. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Spočatk swiatočnosćow za woswjećenja dnia 9. novembra w Mnichowje

We wulkej sali doma sa wumělcow žo sjawne žiwjenje dnia 9. novembra 1923 wjacor f pschijećom nowinarjow zapoczachu. Wjele zastupjerjow němskeho a zwukrajneho nowinarstwa běšche pschichło. Namětny župny wjednik Ota Rippold rěčeše wo smyślu a wuznamje 9. novembra.

Stabowy schef Röhm měješe narěč na SA. Wón wopomni na czas, jako dyrbjachu žo klabi a bojasliwi wjedowcy leta 1918 na wojakow leta 1919 wobrośćeć, f kotrymi Němcu sašo wukhowali. Tuši wojacy žu tu žo k swojimi khorhojemi a znamjeschkami sašo schikli. Woni su swoju winowatosć dopjelnili, žu sa Němcu wojowali a dospěli, so žo bolschewistiska zolma na Němcu walicej njemóžeše a žu němskemu ludej sašo pokoj wubědźili. Jich stutk steji wuzerdże w stawizmach. Wosacy jich stutk na wyšše czasy zebi woaza a czesća. Tola muszoj, kotliž jich potom sabudu, wuchwalu, so by Němcu žiwobona a walka bo, ale wjednju jenoz swoje khabłacy nimy sepjerac. Tola poš ži sze pak nowi politiky wojacy na jewiscezo němskich stawizny stupichu, žiwo a też stutk na žo storhnychu a na sebi dźelachu, so žo zyla Němcu sašo i prawym dobrym wojerskim duchom napjelni. S tem zrozumimy to, schtož zdźeja politiski wojak jako nazionalsozialisti pschipowedowanje wuznamjenjenje wschitkich zirowcow, wschitkich worschowa, a krowawdonjeej wschitkich, kotliž su kamjenje rěcze a kamjenje kwetje.

Wjednik Němskeje może žo na to spuschczeć, so jeho powažny wojacy pucz, po kotrymž naš wjedźe, k czesći a khwalbnemu Němskeje zonje njewopuschcza.

Popoldnju we 2 hodź. pschijědźechu do Brunnco doma w Mnichowje wyschichi měschczanoja Fichler, měschczanski radźicjelej Graf a Weber, wjednikow pschewodnja z leta 1923, a němski pokładowy mišter Schwarz. Woni pschepodachu wjednikej najwyschsche wuznamjenjenje, kotrej może hlowne město bayerskeho kraja dosyla spoczeć, šit czełneho měschczanstwa, kiž wjednik pschisła.

Göring do Mnichowa pschileczał.

Ministerski president Göring, wjednik SA f leta 1923, rěkeja hrjedu popoldnju ¼5 hodź. po 2 hodźinach lecjenja f Rona do Mnichowa. Ministerski president poda so hnydom k wjednikej do Brunnco doma. — Detalny italski minister letarstwa Balbo Göringej pstrowjacy telegramm pósła.

Wupowěsnjenje khorhojow wot 9. hač do 12. novembra

To by žo wuznam wothłosowanja a swisła mjes ludom a wjednistwom też swonkownje pokazował, je akle knježerstwo postajilo:

Na statnych służbnych twarjenjach, statnych schulach a wustawach, kiž so swjetcha se statnymi hrodłami wudźerża, służbne twarjenja a schule gmejnow, gmejnskich swjazkow a druhich jednoczenstwow a wustawow sjawnoho prawa maju so wot 9. hač do 12. novembra 1933 ther hoje wupowěsnjeny.

Sakste knježerstwo sakli lud namołwja, so by so po schikładze wyschnoczelow słožił.

Přeco nowe wuspěchi w bitwje wo dźěło

Też w mězacu oktobra je so i wuspěchom pschecziwo bjesdźěłoscezi wojowało. Liczba dźěłazych je pschibrała. Liczba njesaměstnjerjow w Sakstej dosyta je so pernjo mězacej septembrej wo 19067 snižiła. Minjezy njesaměstnjerjo wo 12260 wotebrachu, zonkliž njesaměstnjerjow nětko 6807 mjenje naliczichu. Wot teho czasa, je je nazionalsozialistiske knježerstwo nóz pschewzało, je liczba njesaměstnjerjow wo 254 156, to je 35,4 proz. wotebrała.

Znamješka za wolerjow

Němskostatne propagandowe wjednistwo pschichodnu njedźelu za wschitkich, kotliž žiwoju wólbnu winowatosć dopjelnja, wólbne znamjeschka wudawa. Pschedawanje abo rozschěrjenje nětkajschich druhich plaketow abo znamjeschkow zakazuje so na wólbu poczahuja, je f tuteje pschiczinu za wólbny dźeń zakazane.

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

Minister dr. Goebbels jako swědk

Dokelž žo němski minister dr. Goebbels jako swědk f schestym schowasche, běšche też hrjedu policajska straža wokoło hejmowne połnjena. Ludźo a nowinarjo žo njepuschczowše k pschihladowanju cziłscheju. Minister dr. Goebbels žo jako prěni swědk pschischłuschowasche. Wobkorjeny Dimitrow běsche žo f wobzebitej dowolnoszu do sale pschinjesesł kmeł.

Pschi wotewrjenju jednanja senatowy president dr. Bünger němskemu ministrej dr. Goebbelsej wosjewi, so je jeho wobswědczenje je wschelakich pschiczinow wažne, wosebje tehdla, so je wón pschi wohnju pschitomny był a też tehdla, dokelž je jako dołholetny posłuschny němskeho žrjadła w warjenju statu. Na woprašenje pschedsydy wjednistwo ministerja, so je wotbje w swišli, ale radschu k jenotliwym praschenjam wotpraji.

Na woprašenje presidenta Bünger, cžehodla so pjerja 27. februara žane wólbne rěcze njewotmědchu, wotmolwi wjednik ministerja dr. Goebbels, so je žo w tamnym czasu prajilo, je žo po możnosći prěnej dny w nowembru wólbne rěcze njewotmětwaju, ale so hychu ko kujeza tute dny to Bawarske sejdli, a so frejżeli, so by jenotna politika wjednjena była. Jedyn i tutych dnjow běsche rynje tón pón, kiž wobsch w hejmowni wudyri. Wo wohnju žnamje ministerja dr. Goebbels pisches telefon słonił. Tuzón wjeczor běsche wjednik pola njeho f hosczenu. Pschi wječerji wjednik najschoho wukrajneho nowinarstwa dr. Sauerbruch telefonowasche, so žo hejmowna pali. Minister to f wopredża njeje wěrjeć chcył. Tola bórzy na to je so sašo telefonowało a wón je žo zyle mjenje na to sledźiwy činił, wjednikej wo wohnju powěsć dacz. Tutón te f wopredża też njeje wěrjeć chcył. Potom pak stać žo do cuta f dnyłoj a spěchnje k hejmownemu bóstkoj. Pschi durjach II je jimaj ministerski president Göring napschecziwo pschišło a prajił, so jo wo politiski njeskutk jedna a so žat jenoho saparkeja hižom sajeli, kiž je hollandski kommunist.

Ja njeprošu za sebje, ale za swój lud!

(Adolf Hitler w prěnjej wólbnej rěči)

Tuž wołkarnamy też my Serbja naš zwisk z wjednikom a ludom a hłosujmy njedźelu 12. novembra

z „Haj!"

Na wopraschenje pschedsydy, hacz je to njemjenje wschitkich, so žu kommunistoju wobeni zalożili, dr. Goebbels wotmolwi, so je to wjes dwěla a so je žo tuton nadpad wosebje hižom dźiwki czas pschihotował. Jenjeżka, kiž by f nadpadu wužit mógł, by kommunistiska strona była. Sa nazionalsozialistisku stronu je wón jene njemjenje, so je kommunistiska strona tu posledni króć spytała, wjeżu pschi njepsajadnosćach, kiž by f wobnjom w hejmowni naštała, na žo storhnyć. Stary kommunistiski trik je, so kommunistiska strona stajnje wjeżu nawopak wobrocži, hdyż ma sze stawdonje. Pschi tutej składnosći rěcze minister wo sadżerżeju kommunistow w pschipadze, jako jeneho nazionalsozialista do kanała cžišnychu, jako Horsta Wessela nadpadnychu, so po cżesćim cżerpjenju na to wumrě a podawk pschi koleniji Felsenck. Kunje žamjena wjeż je žo tu stała. Pschi wusnjenjenjach kommunistoju stajnje žwědkow swjedżechu, kotliž pschecziwo nazionalsozialistam žwědczachu. Dokelž so pak po wohnju w hejmowni w Němskej mnoho njeběł, protewichu kelkim w Londonje.

Kóžde wondawanje brunneje knihi minister dr. Goebbels sežane mjenowasche, wosebje też tamny Obersohrenowy memorandum, hdyż dr. Goebbels sa mózne njema, so je Obersohren tutón memorandum žam pisał. Na wopraschenje pschedsydy, dr. Goebbels wotmolwi, so tehdom we knježerstwje žanych differenzow bylo njeje, te so jenoz wo taktiske praschenja jednalo. Wón je wulky pschetwarjenj słonik, so brunna knihu měni, so je plan w jeho hlowje nastał. To je też dopołnas, kak bujna hbes fantazije kommunistoju propagandu cžinja. Schtož wyschschcheho leutnanta Schulzu nastupa, minister jeho wot czasa knihi w nowembru pohłednjeho lěta njeje wjazy widźał. Pschi tutej knihi žo wo to jedna, so Gregor Strasser žo w swojej žwérje k stronje tak njewupokaja, kaž by wot njeho wožakowasche. W tutym wotkomiku dyrbjesche žo so sjawnosće słubicz a z nim jeho adjutant wyschschi leutnant Schulz. Schtož wuprajenje kommunistow „bjese saschistow, hdyż jich trjechicje" nastupa, minister dr. Goebbels rjekny, so žo tuto wuprajenje njemóże na duchowne wojowanje kommunistow porjadować.

Dimitrow žo njemóżeše sdźerżeć a dyrbjesche žo njeschto wopraschecz. Wón žo wopraschu, hacz němski minister dr. Goebbels njeje w radźi [illegible] a tam niz jenoz na kommunistisku ale też na [illegible] stratisku stronu jako sawinowarku wohnju pokasał. [illegible] wotmolwi, so ma sacziłscheż, so dże Dimitrow [illegible] tym žudem propagandu sa njemerowanej stronje [illegible]. K temu wón pschida, so nazionalsozialistiska [illegible] kommunizmem a sozialdemokratiji sažadneho [illegible] widźa. [illegible] dopominasche hamo na samordn[illegible] Rathenau, Erzbergera. Na to dr. Goebbels [illegible]ri, so n[illegible] bialisoja njeżu nuzow ikonzowa[illegible] wyschi[illegible]ko statny rěcznik naspomni, so tute [illegible]ja ko re[illegible] buchu rospominate, rjekny dr. G[illegible], so na [illegible]schenja jenoz wotmolwi, so Dimi[illegible] a žwětow[illegible] winarstwon njeby składnosći dał, so buchu wudawale, so je žod psched wotmolwjenjom na praschenje khował. Je žo psched hinaschimi sudźimi samolwicz dyrbjał, hacz psched tutym małym kommunistiskim agitatorom.

Mjeko desta wobskorjeny Torgler žlowo a stajesche praschenja na žwědka. Wón ko ministra wopresch, hacz wón wě, so je runje kommunistiska strona najwjetschi sajim za mérne wotwicze wołtow 5. mérza měła. Dr. Goebbels wotmolwi, so jemu to njeje[illegible]. a so to też sa wérnyhódne njima. Kommunistiska strona je wědźała, so chże nazionalsozialistiska strona je dospołnje wukorjenicz. Potom Torgler hišcze rěcze[illegible], so pjerja jenje njeje sa to rěkał, so dyrbja kommunistoju sajchtsow bicz. Dr. Goebbels wobzarowasche, so žu potom kommunistiski pschiwižowarjo kuje sa Torglera tak hubjenje sramowali.



Dr. Goebbels jako žwědk.

Němski propagandowy minister dr. Goebbels je swoje wobschérne wólbne dźěło na někotre hodźiny pschetorhnył, so by w prozeju wu spalerstwje w němskej žejmowni jako žwědk wuzupił a nadpady wotpokasał, kiž žo pschecziwo njemu a jeho pschecziełam pozdźišo wachu.

Simon njepóndže tukhwilu do Genfa

Jendželski ſwonkowny minister dr. Simon a ſtatny podſekretar Eden nětko do Genfa njepójědźetaj. Pſchičinu k tutemu roſſudej njeje ſnate. Tuž ſo tež jeju rozrěčowanje ſe Sarrautom a Paul Boncourom w Parižu dźenja njewotměje. Měſto Simona a Edeni pojědže ſobuſtow britiſkeho ſwonkowneho hamta Cadogan do Genfa.

Panterowa należnosć

Pſchipad ſ jendželſkim žurnaliſtom Noelom Panterom ſo w delnim ſejmje w Londonje pſchi wulkej napjatoſći k debaće ſtaji. Sapódſtajnz Frattan-Doyle należnoſć naſpomni. Debatta wěſcowanje nicžo noweho njepſchinjeſe. Swonkowny minister Simon na wſchelake napraſchowanja wotmołwi, ſchtož běſche wot němſkeho ſwonkowneho miniſtra ſjonił. Sir Austin Chamberlain ſo woprajſcha, haž je Panter porucžnoſcej doſtał, ſo by Němſka wopuſchčił. Sir John Simon ſwoje wujaſnjenja wotſpjetowaſche, ſo žadyn wupokojaniſi pſchikas njepſchedeži a ſo moht ſo Panter do Němſkeje wróćić.



Pſched wróćozjoſtajenjom generalneho ſekretara faſchiſtiſkeje ſtrony?

Starace, generalny ſekretar faſchiſtiſkeje ſtrony, kiž je po Muſſoliniju dźe muž najwjetſcheho wliwa we Italſkej, je, kaž ſo wudawa, tehorunja pſchi pſchetworjenſkich planach w najwyſchſchim italſkim wjedniſtwje potrjecheny.

Nowa revolucija na Kubje

W Kubje je nowa revoluzija wudyrila. Lětarſki korps pod wjednjiſtwom leutnanta Roberta Mendeca ſo kněžeſtwu njepodwoli a kawalerije w San Ambroſiju wobſadźi. Pſchi tutej akziji jich ſkóncžni radikalni fundetoju podpjerachu. Mjes preſidentowym palaſtom a hłownym hwartěrom polizije bóndže k cjeſkej ſtrělenju ſ maſchinowymi ſtrělbami, pſchi čimž někotre wobydlerſke ſtatkiſchcu. Stajk bywa hodźinu a wjetſchi. Pſchiwiſowarjo ABC ſudźi wudawaju, ſo ſu wſchitke polizajſke ſtajzje wobſadźili a wěſchcza, ſo knježeſtwo Gran San Martina ſo dźiwi powali.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 9. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 749, hygrometer —4 a najwiſchcha temperatura wodnja +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —5 a najniſcha temperatura we nozy —1. Sćežko wozy ras k njepſchemjenji a budźe dale ſnuhu. Wyſchina, kotraž je ſwojim jadrom pola Jendželſkeje leži, je ſylniſchi kluč hač do Frjedźanje Europy wuſchyrſcheła. Tutón na naſche wjedro ſtutkuje. Tehodła wamy pſchi lohkim ponwróćenju powěrnje pſchihódne wjedro bjes deſcheżowanja. Rozpoloženje wjedra w Europje pak je jara njeſtajne. Niſina leži hiſchcze nad połnowſkej Nurlei a ſo cjeſko wuczíſchčeži dr. Druha niſina je ſ morja ke Skandinawiſkej bliži. Niſina pola Italſkeje je ſo jeſlabiła. Naſche wjedro woſtanje ſtajnje, kaž tele dny. Jutſchi pjatk ſtónčko 7,07 hodź. ſkhadźa a ſo 4,21 hodź. khowa. Měſačk ſkhadźa jutſche wječor 11,10 hodź. a khowa ſo popołdnju 1,27 hodź. Měſačk ſteji jutſch w połnčnim bérlku a też protyka rjanc wjedro wěſcheži.

— **Němſka mjcha ſa morjuch wot Hendricha Schütza.** Ssobotnu njedźelu, 26. novembra pſchedwjedźe organiſt pſchi Petrowſkej zyrkwi Horſt Schneider w Petrowſkej zyrkwi Schützowu mſchu za morjuch, najmjenſchi němſki requiem, kiž je ſo hdy napiſał. Wu dźela žada ſwjedom ſobuſtow a dwaj khórai. W konzertnej direkziji Gruber & Co. na Seminarſkim pſchedawaju. Wone ſtu po 1,50 hr. a dojdźe; hobuſtawy towarſtwa k pſchiwabjenju ſu dóſtanje ſe ſa potuſchenu płaćiznu.

— **Mjaſowe jatki (Freibank) w Budyſchinje.** Wot 10. novembra 1933 popołdnju wot 1,3 do 4 hodź. ſo na cyſle 5251—5350 a ſobotu 11. novembra 1933 wot 8 do 1,10 hodź. na cyſle 5451—5550 a 1—1,10 hodź. ſurowe howjaze mjaſo, wunt po 30 pj., ſurowe a nałožene mjaſo, wunt po 35 pj. a ſyre cyſłowe mjaſo wunt po 35 pj. wotedawa.

— **Budyſkim wobkhodnikam!** Wobkhodnizu ſo proſy ſo tychu jutſche pjatk 10. novembra wot 13 do 14 hodź. ſwoje wobtkhody ſamkuyli. W tutym cžaſu rěči ſudźa k dźeſatkowſkim a zyrkwinſkim ludźi. Jeho rěč ſo ſ radźe pſchinjeſe. Shromadźuje je ſwojim dźeſatkowarjam a bija dźełacze ſtawa ſuda rěč wobdrika Hitlerja. [illegible] pſchiſtojnym je trjeba, to ſo wobkhody ſamkuu. Ja, to wobcžuja Budyſcha wobkhodnizu to ſwójbu. Na zyrkwinſkich wikach ſo [illegible] rěča ſ wulkim [illegible] na Zjarne wili.

— **Z nadawanja** [illegible] dźenja wječor we 8 hodź. Hanuſa Jordanowa ſ nacžasnja ſpěwa „Schlafe!“ wotpjewanje. [illegible] hraje Hans Werder. Shyłne cžo ſu w ſtudiju kaž pſchi prenim wobſedźenju. 12. novembra pſchi [illegible] ſ dopołdnjom nowym wukhowanjom wumělſkeho radźerja Waltraja Ulbricha Kilmana nacžasna ſpěwa „Krabinka Marija“. Hru [illegible] wuwuſowamy wjeſchi hrajeſtiſi wjedniſ Alfred Wardan. Hudźbu nawjeduje nowy kapałmajſtar mužſkich Jurij Schuſta. Sapiſowe liſtki ſu wobdźene w ſnatym cžaſu pſchi dźiwadłowej pokładni dóſtać.

*



Pruſki miniſterſki preſident w Romje.

Miniſterſki preſident general Göring je tele dny Rom wopytał a Muſſolinej liſt kanzlera Adolfa Hitlera pſchepodał. Na wobraſu widźimy, kak nowy ſtatny podſekretar w italſkim miniſterſtwje ſa lětarſtwo Suvic generala Göringa powita. Zyle na prawizy: wyſchſchi preſident ſ Nauſſau, heſſenſki prynz, kiž je pſchichodny ſyn italſkeju kralowſkeju mandjelſkeju. Sotrjedża němſki pósłanz ſ Haſſell.

Wulke wuznače sněry zahrodnikow Budyskeho wokriesa

W Budyſchinje wotmě ſo w hoſćencu „Brauhausgarten“ wulke wuſtupjenje ſahrodnikow Budyſkeho wokriesa. Wjednik wokrjeſnjeje ſkupiny hoſp. ſtr. Neumann-Lehniſki powita bohatu liczbu pſchitomnych a ſajmje do dnjowneho porjada. Wón roſprawjeſche wo połnjenju wjedniſkeje pódlanſkeje rady krajnych wjednikow ſahrodnikeho wobſedźenja a roſpomnjeſche ſarjadowanje ſahrodnikeho do němſkeho ſtatneho ſtawa. Sſtajnoſće ſahrodnikow Budyſkeho wokriesa budźe pſchichodnje wokrjeſnik wjednik ſahrodniſtwa, kiž budźe wokrjeſnemu hurtej wjednikej pſchidatny. Wokrjeſnjeho wjednika wjednika rozpodwjera, w kotrejž ſu ſamoſtne powołanſke kupcy ſtajnje. Sakſka wotrjadowa komora za ſahrodniſtwo wemješi wobſtat ſahrodniſtwow ſo do němſkeho ſtatneho ſtawa ſarjadujeſi. Nětčiſi podółkum ſo też hiſchcze ſdaw ſo powołniſi ſtawa. Wot lětſa ſuda ſo wotſtalk ſo k ſkamu pſchinoſchuje, ſo by ſo trochu bóle ſrjadowanja wjacžiſnowej politiki w ſahrodniſtwje ſmóžnita. Njepſchetſtawna konkurrenza ſo nětko hižom khłoſta.

Na to ſoh. ſtr. dr. Mojża-Budyſki wo „wobwdželi politiſu a nazionalſozialiſmje“ pſchednoſchowaſche. Lěſtuſtnitwe pſchinoſchenjowe ſtowa, kiž ſo pſchiſcheſtawitowobſrafami podpjerachu, namakachu lahorite pſchiſtajace pola pſchipoſłuchatjow. Luźiſay ſahrodniſu ſo ju mužſkuje wuſnadhu, ſo ſ njepowałanej ſwěru ſady němſkeje kanzlerja Adolfa Hitlera a jeho kněžeſtwa ſtoja a poſtupa němſkeho kněžeſtwa dotpołne pſchihłoſuja. S ſtrótej ſławu na kanzlera a ſjednoćenu Němſku ſo tuto wuſpjenje ſwěry doſtojnje ſkónči.

Bratr z města a bratr ze wsy

10] (Pokračowanje.)

„Widźicje, knježe,“ rjekny Sswěrnuſch, „ja ſym to ſtajnje prajił, waſche domjace žiwjenje je pſchewjele pjenjes pſchetrjebało — wulka pycha je ſniežiła wſchitkón dobytk —.“

„Wſchelańcje ſe ſwojim wucženjom“, ſnapſchecžiwi Dubinſki; „njeporokujcje njeſbožownemu — ale pomhajcje — pomhajcje, je-li hiſchcze pomoz móžna“, a ruzy łamajo khodźeſche po ſtwje.

Hdy by njemoht dźenja ſwój dołh ſaplacžicź, potom by też jeho dom bankrot był. Tola w poſledźnim wokomiku pſchińdże hiſchcze nadźija na pomoz; jedyn je wožerawſchich hoſći, bohaty Tolſchik, daſche ſo pſchijamołwjeć, a tón bě Dubinſkemu witany. Tolſchik wječeſche ſtajnje pjenjezy ſ hromadami doma leżo, tón mjeſche jemu pomhacź. Sebra ſo tohodła, ſo by janeho ſtracha a njeméra njepokazał, a hdyž Tolſchik ſaſtupi, bě jara pſchecželny a wjeſeły; rěčeſche wo twarjenju fabriki, ſtorčeſche, kak nekotrynžkuli ſwoje pjenjezy doma njewužite leža woſtaji, a podobnje; ſ teſcju pſchińwjeđze Tolſchika tak daloko, ſo ſo jemu ſwólniny wopokaſa, hiſchcze dźenja doſahaju pjenjes pożcžicź; wě ſo, bě ſo Dubinſki pałł, teſ ſe ſtawczkom nječhto wo ſwojej nuzy pitkuc. Tolſchik, wjeſoły, ſo móže ſwoje pjenjezy derje na dań dacź, rjekny ſkónčnje: „Khwatam domoj, a ſa malu khwilu wrócžu ſo ſ pjenjezami!“ Prajiwſchi woteńdże.

Dubinſki hłuboko wodychnu. „Wichor ſo ſlehnje!“ rjekny ſaſo wołożeny.

„Wěrcže mi“, dźeſche Robert, „ja je też mi tak wuſko było, kaž wam; nětko potwjerdźam ſ nanej a pſchiwjedu jeho ſobu; nadźijam ſo, ſo ſo mjes tym waſche cžoło dozyła wujaſni.“ —

Hdyž bě Dubinſki ſam, rěčeſche pſchi ſebi: „Wſchitko ſo ſaſo derje rjaduje — ſ bankrota Bohaczoweje banki da ſo hiſchcze traſchi nječhto dóſtacź — a potom — ſe ſeńſtwu mojeje dźowki je ſynom najbohatſchcho pjenjezníka nadobudu ſaſo nahladnoſcje a dowěry.“

Bórzy na to ſaſtupi bratr Handrij. „Dobre ranje, bratſje!“

„Dobre ranje“, wotmołwi Dubinſki ſtrótka.

Handrij ſtupaſche pomału blize, kaž by ſebi njewěrił. „Jurjo!“ rjekny —

„Nó?“

„Jurjo, hněwaſch ſo na mnje?“

„Ale praj mi, Handrijo“, dźeſche Dubinſki, „ſchto dha je tebi napadnyło?“

„Nicžo“, wotmołwi Jurij ſtrótka.

„Mje takle wohańbicź!“

„To njeſtym dźył —“

„W mojim domje po buriku rejwacź!“

„Po knježſku njemožu.“

„Tepiacź, płazacź a — juſtacź!“

„To k tomu ſtluſcha. — Szyła, je-li ſće, ſtorcź jena wſchitko na mnje.“

„Dubinſkit ſo wuſmuja. „Na tebje — na tebje — to by pékna wutrěcź była — wo tebi njeſtym ani ſłowczka ſpomnicź.“

„Schto? Cžehodła niž?“

„Nó, to tola ſam widźiſch, ſo tu njewuſchnecho muża hrajeſch — a ja by ſnyła lépje było — hdy by —“

Handrij ſu nadobo wſchón wczipny, ſadoſcžiwje na Dubinſkeho hladajo wuraſy: „Schto, hdy bych —“

„Hdy by tu ani njepſchichoł —“

Tu ſo Handrij ſarudźi, hnuty rjekny: „Jurjo, Jurjo — a to rjeknjeſch ſwojemu bratrej?“

Dubinſki ſo ſam ſwojeho ſłowa ſtróji; cžyſche jo tola ſaſo wuporjedźicź. „Nó, widźiſch, je to —“

„Njekniczomnje!“ pſchejedźe jeho Handrij ſ mérnej ale hórkej rěcžu. „Schtoż ſym cžinił, njeje traſch po waſchich maněrach, ale wjeſelroſcž njeſakażuje ani Bóh, a to bě wjeſeły kuſk, niczo druhe. Ale ſameje hardoſcže dla ſo hańbowacź, ſo maſch bratra bura, pſchi to ſo hańbowacź, ſo dobry nan też niczo druhe był njeſe, to bě ſchpatny kuſk — a mje, mje to do wutroby rěſa, ſo ſym tole dyrbjał na tebi doczakacź.“

„Nó, nó, bratje, tak to njeſſym myſlił.“

Handrij ſo ſaſo jawjeſeli. „Njeſſy? Nó, to mje wjeſeli. Widźiſch, ja ſebi to tež myſlach — ale to je mi lubo, ſo to ſaſo wotwołaſch — nó — nětko ſmój ja ſo pſchecželeł.“ Wjeſele poda jemu ruku.

Dubinſki kaž muſowany da jemu tohorunja ruku a praji ſpmnje: „Nó, haj wſchak.“

Handrij ruku ſylnje a trucže tichaſeſche. „To ſam wěſch, ſo ſo njemóžu hněwacź — a ſo by widźał, ſo ſym ſo do zyła ſaſo ſdorił, budu tebje hnydom proſyć, ſo by mi nječhto k woli ſčinił.“

„A to by bylo?“

„Hdyž ſym ſo do města hotował, ſym wſchitke pjenjezy, kiž mějach, ſobu wjał, ſo bych je tu nječhdże na dobru dań dał. Ale pſched khwilu ſym tu jeneho ſtareho łuża trjechił, kotryž mi cžerjobu dobreho ſtotu poſlicžeſche —.“

„Saſo ſtół, a niczo druhe hacž ſtół! — Ale ſchto mam ja pſchi tym cžinicź?“

„Tón łuża cžaſe, ſo bych jemu 5000 hriwnow dał; ale to, ſchtož bych tu rady na dań dał, je tak rjany a ſuny pjenjez, ſo jón njebych rady roſtorhnuł — budź hodła tak dobry, a pożcž mi mjes tym te pjecž tyſac.“

„Ja?“

„Nó, wě ſo — pola tebje je maliczkoſcž —.“

„Pſchińdżeſch runje w prawje njelubej khwili, nětle runje njemóžu telko pjenjes wudacź.“

(Pokračowanje ſeſtkuje.)

Mylerjo radiaĺ

Pśichejo łašo ju śwěśejuje, jo ju **radiowe** posrědźenja we krownych śelěźnicach cźašnych ł njeśchitanym privatnym a letarskim nastrojam wuźiwanja, wotpowědnikami, ventilatorami, mało-motoranu abo druhimi elektriskimi pśichipraŵanimi wischeje druźiny za domajnośe myla. Ssamo pśichujśenje rěčałow Ludowego kanclera ju w poślednim cźasu ł tajkimi napraŵami mylachu.

Pjatk pśichipołdnju rěkli łašo wjedźeś w cźasu wot 13 do 14 hodź. a wjeczor wot 19,30 hodź. pśeś wschitk nimske jelelaki. Nimo tym rěkli hakle tu wo 19 hodź. kujes nimski president tehorunja pśeś radio wo ludowym rozsudźe a napominaśe słowa na nimski lud.

Mjeńśejsze njeschitanych elektriskich nastrojow ju tehodla naleźeńe proseha, jo pśi tutych rěčach w fajimje druhich bobuškazow nimskeho luda njebychu swoje aparaty śicz dali.

*

S **Hajnig.** Ludowa knihownja evangelskeje cźerkwje ł tutym wojerjoma, to w symskim połsku łašo knihi wudawa. Wona wobsedujo hižo 200 wsyknych a napismowych kuśkow, mjes nimi też spisy nazionalnucho posbźěnjenja a też Adolfa Hitlera „Mein Kampf". Sarmanje su cźitanje je fiksdne a jo ju njeznaśuźerjow hischći wobsebje sniki. Knihi wupožśuja ju kóždy pjatk wjeczor wot 6 do 7 hodź. Sapisk knihow je kóždy cźas dostaćź. Knihi maja po pśicerju tuj wjelsche schnisse dźeći wobstaraćź.

S **Budyšću.** (Shromadźizna rentnarjow.) Tudomna wotnožka nazionalsozialistiskeje strony wotnjeź pjatk popołdnju w 3 hodź. w „Hajnkowni" shromadźiznu rentnarjow. Na shromadźiznu pischeproschuja ju rentnarju, wschitcy jene kotrejž druźiny, ł Budyšću a je wschitkich wokolnych wsow.

S **Wjelkowic.** (Rowy wjesnjanosta.) Sa wjesnjanostu sa Mortyło ju kujes kurt Hennig japokaja, jako bźěše dotalny wjesnjanosta ju swojeho jastojnstwa bobrowólnje wsdał.

S **Mitowa.** (Dźěłowa słužba.) Dźěłowa słužba, wotdźel 15, sarjadowa sobotu wjeczor na kśijanku 3alt Towaršichy a wotkhadnuju wjeczor. Po powitańskej rěcźi lěhowego wjednika postaracha ju se wschelakimi posticzenjemi sa najlepschu sabawu. Njamu wjeczor ju z wulosowanjom wschelakich wězow stónći.

S **Mužakowa.** (Njesboże 1 autom.) Autowe njesboże, kiž bożowanje wotcejźi, sta ju na dróhy mjes Mužakowom a Brunojazami, bliźo schelecejcnje. W. kiž je swojim autom ł Mužakowa pśichźeźe, sajźe na Brunojsku horje do auta, kiž jemu napśeschcjo pśichźeźe. Richtó ju njetrani. Wobaj wosaj mózgchaj sajźo dale jěć.

Z Łužicy

* S **Biskopic.** (Dalopadaćśi minister Lenk w Biskopizach.) We wurjadnje sylnje wopytanej shromadźiznje strony NSDAP. w Biskopizach rěcźeśe hospodaćśi minister Lenk wo temje: „Lud a knjeźerstwo staj jene". Minister też lud napominaśe, to by ju 12. novembra za knjeźerstwo Adolfa Hitlera wuprajił. Ministrowe słowa namakachu sylny pschikleś.

* S **Chorjelc.** (Samejstne njesboże na Shorjelskim dwórnischću.) Na żeleźnistich kolijach na Shorjelskim dwórnischću pśicheźeźe lokomotiva pola ranźirowanja 38-lětneho żeleźnikeho dźěłaćerja Trüblingera. Hodźinu pośćo je jeho ł wotjedźenej prawej nohu a lěwej ruku zamakachu. Trühling bórzy w melschćanskej khorowni wumrě.

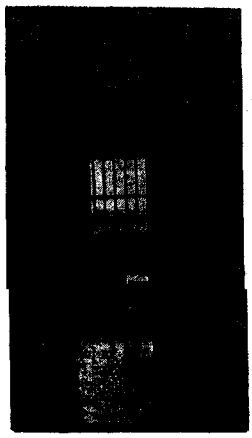
Radio

Pjatk 10. novembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho wschédneho programma: 13 wotka rěcź wjednika Adolfa Hitlera k dźěłaćerstwu a zylemu nimskemu ludej. 15 ja mlode holzy. 18,25 pschesćěhanje fschescjanow w 20. lětstotku. 19 hodźina naroda (orchestrowy konzert). 19,30 Adolf Hitler rěcźi.

Lipsk. Nimo hnatcho wschédneho programma: 13 Adolf Hitler rěcźi k nimskemu dźěłaćerstwu a ludej. 17,30 pohanske hodźiśćo. 19 hodźina naroda. 19,30 Adolf Hitler rěcźi.

Dischcze ważne i dajowcho programma. Köln-Langenberg: 21,40 wjeczorny konzert. Munchow: 21,30 wjeczorny konzert.



Cźesna tafla pschi Hitlerowej jastwowej komorzy we Landsbergu.

Nad durjemi jastwoweje komorki, w kotrejž Adolf Hitler jemu napałojene khłostanje ja posbźěnjenje 9. novembra 1923 wotpokucźeśe, je ju nětko jednora wopomnjeńska tafla pschipraŵita.

Rektor Budyskeho gymnasija mišter Jan Fechner

Swójbja Fechnerow pothadźa ł Łužicy. Wot lětstotkow sem skutkowachu jejne stawy w Schleisnjtej a we Łužicy jako fararjo a wucerjo. — S najstawnischim stawom tuteje swójby bźěše drje Lipscjanski universitny profesor Gustav Fechner, kiž 86lětny, dojpołnje ślepy w Lipsku wumrě. Jeho pomnik steji w Lipscjanskim Rózeńcu. Wón bźěše krapny cźłowjek, hłuboki myśler, pschirodojpytnik, pěsnjer, filosof. — We jeho Jitkach cźeśeśe łužiśka krej. A w nim ju horjejśe najnutrnischa połožnosć. Wón bźěše ł potomnikom zyłeho splaha łužiskich fararjow. Na farje we Wulkich Sdźarach bźěše ju 1801 narodźił.

Niž tajki sławny wischak bźěše druhi staw tuteje łužiśkeje swójby, rektor Budyschskeho gymnasija mišter Jan Fechner. — We cźasu tśinećśětneje wójny bu wón buzy po puću do wojakow wsaty. — K tomu tehdy młodźenzowu nuźachu. — Jan Fechner dyrbjeśe hobu. — Nětko wohladnuj jeho komandanta na nékajkim twarjenju napišmo w grećkim pišmje. Ssam jo njemóźeśe cźitaś, wobroćźi ju k swojemu muźstwu: „Schtó wot waj ha rozumi?" Hnydom Jan Fechner wustupi, cźitałe napišmo a jo wukkadowaśe. — Tuž jemu jeho komandanta na ramjenje klepny prajiwy: „Ty ju nejschto lěpschego hódny!" — Fechner bu na to hnydom korporala a bórzy jeho puschćischu. — Studowaśe dale. Po swojich studijach skutkowaśe najprjedy jako konrektor w Loewenbergu w Schleisnjtej. Tam po njeho Budyska rada późła, powolawschi jeho sa rektora swojeho gymnasija. — Na duju 26. januara 1638 Fechner swoje rektoratśiwo nastupi. Ale tu ju jemu nochzyśe lubiś. — Skoji swoje sastojnstwo a pótaśe jsebi druhe wuźiwśe městno. — W lěcźe 1641 bu ł profesorom Hiłlbjeczineho gymnasija we Wrótźkawju, a 1686 wumrě jako rektor Madleninecho gymnasija 82 lět starý.

Take njemérne bźěchu tehdy cźasy. A njemérna bźeśe też krej w ludźoch tuteje doby. O. W.

Powučeńe wo śeku

Młody muźśi w New-Yorku do wobkhada pschinidźe, wupyta sebi krawatu, wona dollar płaći, wón swoju schekowu knižku wuczahnywschi schek na jedyn dollar wupische.

Pschedawarka njewuźiwśo tśahnywschi schesći pschikiwnje, ale wón mini: njepschijimanu-li schek, potom nichtó nimski nětkuź druhuź kupuje. Tuž wón je [illegible] ja.

Schek pschi dwanaći rukow pśeźe, [illegible] rukow sady mjeno napišu, kaj bo to teź [illegible] słuschał, a potom schek na banku pschinidźe. [illegible]

Potajkim jo schek łašo dwajstkrat wobkhadowaś, dwanaći pak ma muźśiśe. Wón muźa po mjenowanje wjatnacśe pschebytkarjow wopytawschi jim [illegible]

Kóždy ł wsch je na tutom dollaru dwanaći procentow sasłużił. Schek njeje kupy. Sedźi kóždy dwanaći zentow sasłużeć chcyła a chcyeśe, jo ja dollar hubiła?

Namjetuju wam, jenoź poźita procentow sasłużeć, sbytk pjeć zentow dajeź mi — potom je kóždy ł nasy *pśimarske prawowne sakkale*, a je *wjeźimy wjele kupił*.

A tak cźinjachu. Cźi dwanaćo kóždy po pjeć zentach płacźachu, dwanaty móźeśe schek kupiś, młody muźśi bźeśe jebak, ale dwanaći pschekupowe bź na nim jasłużiło.

Tuta mała legenda je powuczka wo kapitalizmje, hudu „slawinizmy" materialistojo rěcź. Wona je pschikład wo wužitku njesełobnje pomozy, hudu bohaty rjec. Wona je woboje. ng.

Najnowiše z cyłeho swěta

* **Wuhiady na wjedro ja jutśišći pjatk: Mała pschemjenjenja.**

* **W Magdeburku ju lokomotivnika Letznera k śmjerći sasudźili. W prajeźu jednasche ju wo śelśonju na Nowoletnym ranju 1932 we Wólpke, hdźej SA muja Varnebergа zaśelichu. Letzner je kommunist.**

* **W nozy k źeśeźe ju row Göringowoje manźelstwo na cźerkwiwje w Lodź pola Stockholma woujeźeśelili. Kaž je znate, mandźelśa ministerskeho presidenta Göringa je Schwedskeje pochadźeśe. Stótnizy wenzu a kwětki a wobsebje ł praschcze (Eisen) pleczeny kołaty śichij ł rowa wotśeronichu. Na rowje namalachu papjerku, na kotruj bźeśe protest pschećiwjo nazionalsozializmej napišany. K temu ju powe, jo je ministerski president Göring ju rozsudźił, kaschćej swojeje mandźelskeje je Schwedskeje do Nimskeje pschewjeśej dacj.**

* **Na dróhy mjes Schleudźanami a Grośkugelom pola Lipska automobil Halleskeho wobkhodnika do njewobźělaneho motorskeho tola jadźe. Motorowej kolejarjej ju morischtaj. Wjednik auta ju lohko śranj.**

* **Afghanski pósłaŕ w Londonje je kśizu wjeczor pomjeźi dośał, jo ju afghanskeho krała źejedu rano stónjowali. Sotyn wotjeneho krała je ju wjesnu pschipołdnju sa krała wuwołał.**

* **Amerikanski president Roosevelt je wuńoru ruskeho ludowego kommisara Litwinowa w Běłym domje pschijał.**

Ruscy wjerchoju we wuhnańskim

Wot śwěta idalenych a hołka sjawneho źiwjenja leży wobledźibowanych, je nědźe 250 ludźi w jeyom franzowskim hrodźe w Sant-Geneviewe-des Bois pola Parisa, — wschitkuju ludźo, kotśiž nědźy sjami wulkotnu hrób wobsedźachu. Rušo wjerchoju, hrabja a wójnoźy statni sastojnizy zarskeho khěźorstwa we wuhnańskim ....

Tuźi cźekańcy, ł kotrychž móże kóždy jenotliwy na hrózbne naśbonzenja rusteje revoluzije wrózo słyschowaś, maju ju ju tutón sthow wulkowutrobitosći dwoju ju ju źinsteju djakowaś, rustej wjerchowju Melscherikaji a jenej jendźelskej cźłowjeskopschećiwstwu. Wjerchowka móżeśe w prawym cźasu dźeł swojeho hobrikeho sa-



Dezemberska plateta symsleje pomoz.

Plateta ja darickelom symsleje pomoz za mežaz dezember je ju wośebje rjana słotowika. Sstrejdża pośasuje ju hodowiny wobras, kiž dyrbi na to dopominaś, jo ma ju lětża wschitkim tradazym bohuśtawam luda hodowne wieżele pschihotowaś.



Pożlednje pschihoty k wólbam.

Wólbne kasćejźi pschihotowane steja, so bychu ju do wałtkowańskich lokalow swołyle. Tam budźa potom 12. novembra jowoj wujnamnuj nadawk dopjelniś dyrbjeć.

…ńcje rewolucje wuchowa… …omadźuje se ſwojej jen… …narny hrob w Frankowe… …nym wojakom potrjche… …wjerſchnjcu pśihotowała. …ſi a mjenje tam bodźiś do… …ćehwu nchdyſći ruſi wjerch… …ſchnjcu mjenje namata. Mjejo dertjadu tajźo do teho dotladnje ſwoje rjeſ… …dawſche nahlady a ſinjenſke pśihuſnjenja wotpołoźeſ. Pśeſtoj w tutom hradźe, ketrejž wobydlerjo ninale bjes wunjaſće nchen na prénich mejtnach w ſjamnym Jiwjenju ſtejachu, dźenja krute a porjadne źiwjenje dźela knjeź. Njeje tam žanych ſłužowncych a žanych pomocnych mjenu ſa njeſwarjenje nchdene dźeło. Pśeſidenta a generalaje, hrabja a prinzejnu — woni wſchitcy ſo dorbja ſo demjazemu porjadej podcźinjowaś a — kóżdy na ſwojim mjeſtnje — winowatoſcje pśihonjaś, ketrejž jim ſhromadny wobſud a ihromadna nuſa pśichpotaſa. Wjeſch Gagarin, nchdyſći hrabja zaſtoje domjazeje kenzije, na ſaſtojnſtwo wuſtawowcho wjednika; ſ jeho namjeſtnikom je general a pśidawſći ſekrjét adjutant Oſtrożeinow. W kuchinji mandjelka ſwojho pśidawſchcho miniſteriſcho preſidenta kuźeji, …djerana wot kuchinſtich, ketrejž ſu prinzejnu. Wjeſch kelaſow Schirok ſ njewuſtawajwej ſćerpliwoſću ſaſtojnſtwo domjazeho ſłużownika wukonja, a druhe ſobuſtawy pśidawſcheho ruſſcho wyſokeho ſemjanſtwa, kaž tež wuſmane wobleſtwoſće ſ knjeſtwa bakatſkwa jako ćeſtoljo, jamkarjo a krawſzy w ſtamjnych dźelacnjach hrodu ſtutkuja …

We ſjenje hrodowſkeje kapały w Saint-Geneviève des Bois je mała wopomnjeńka tafla pśichiźinjena, na ketrejž njeje nicjo dale hač nětkre licźby. Sću to hrózne licźby cłowjeſkow ſ wyſokich worſchtow nchdunſkeje Ruſkeje, ketrejž ſu bolſchewikojo w revolucji ſtonzowali. Cźitajſch-li tute licźby, potom cźe hyma pśichwalnje. Mjenu, ſo ſu wyſoke worſchtu dowójnſtwje Ruſkeje dźeła cźeſko hrjeſchile; njeſbožownym cłowjeſkam pak, kotiž — kóżdy trjawownu pśicźeſchowanu wuźeſtowaſchi — dźenja ſwoj wobſud hordźe a dejeſ… …njeſu, njeſudźe žadyn ſwoje ſobuſtawſke ſaſtaj… …mój …w.

Směški

Śtwórka a rajnje. — …

Swólbne powěśće

…: Paul Gerhard … Kubija, 49 lět. Khowanje … ſobu ſobora … w 2 h … wot 1 … — Jeſtnuſ … Kühnertowa rodź. Stoj… …ſej Wodźicz Kłoſ… …budźe ſobora powołanje … wot pohrjebnikow.

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.



Specjalk Mnichowſkich ſwjatocznoſcjow.

Jako ſawod k wuſtkim Mnichowſkim wopomnjeńſtim ſwjatocznoſcjam wotmě ſo powitańſći wjecjor nchdunſkich wojowarjow Roßbachowcho dobrowólnehó korpſa, kiž je ſo nětko do SA pśichenjedł. Na wobraſu widźimy, kak wyſchſchi ſupny wjednik a polizajſki preſident Heines ſwojich nchdunſkich ſobuwojowarjow powita. Źyle na prawizy ſtoji wyſchſchi leutnant Roßbach, nchdunſki wjednik korpſa, kiž je ſo po nim pomjenował.



Radiowy wokraſ we Mnichowſkich wopomnjeńſkich ſwjatocznoſcjach.

Pśichepodacje chorhojow nchdunſkeho dobrowólneho korpſa SA-wjednistwu na Kralowym namjeſcu w Mnichowje. Tuta ſwjatocznoſć běſche ſ dołojnym ſawodom wopomnjeńſkich ſwjatocznoſcjow, kiž ſo k dopomnjeću na 9. nowembra 1923 w Mnichowje wotměwaju.



Słodźi woprawdźe lěpje z

Maggiowej korjeninu

Předźenowe **tepichi** linolejowe tkaniny za běhańe, předłoh… wulki wubjerk, jara tuni… **Kurt Erler** na Žitn. wikach 28

Meble a polstrowane twory poruča po najniższich płaćiznach **Handrij Strympa** w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serbi!

Jsrael ec rěznistwo w Bukecach

poskića stajnje čerstwe: howjace mjaso, k warjenju a pječenju, punt 0.45 roulady punt 0.70 gulašowe mjaso punt 0.60 swinjace mjaso k warjenju … punt 0.65 pječenju … punt 0.70 a 0.75 kolelety a rjapowe mjaso punt 0.75 a 0.80 čelace mjaso pt. 0.60 a 0.65 rubane howjaze a swinjace mjaso punt 0.65 kołbasu wšěch družin punt 0.70 a 0.80 mjehka servelatna kołbasa punt 1.— sylcowe mjaso 4 punty 1.— połč, tuk a łój na składźe.

Dźěćace kolesa we wšěch wukhadnych barbach tuni… **Jan Schieback** na Mučakowskej dróży 4

Za **40 pf** wulkotne wokrewjenje!

Spytajće tež raz z tutym: Buny z likěrowym słodom, kulki z rumowym słodom hromadki zeńskich worješkow, šokoladowe płacki abo čajowe pječwo a šokoladowe pječwo. Wot kóždeje družiny płaći 1/2 punta jenož 40 pj.

Kosa Schokoladenfabrik

Předawarnje: w Budyšinje na Kamjentn hasy 19a, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej dróży 20, w Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rózk Torbołca.

Méslo namjezneho kraja Budyšin dopokaže lubosć němskeho luda k měrej!

Hobrska manifestacija we wojerskej zwučowarni

pjatk 10. nov. 1933 wječ. we 8 hodź.

Naměstnik wjednika němskeje dźěłoweje fronty

sob. str. Rudolf Schmeer

rěči

Sy ty Němc?

Martin Schmelzer w Budyšinje

na Zwonkownej Lawskej hasy 16 — w dworje na lěwo Telefon 3080



Wuporjedźenje wšěch elektrisk. mašinow a aparatow **nawiće kótwleow**

Wosebitosć: **Přewiće a wobwiće znowa**, wobnowjenje podwalcow, kaž tež wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najrućišo a rukuju za nje.

Narunańske dźele / Rybowańske wuhlo / Nowe motory

Serbska knihařnja

w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4 wobstara na přeće też wšitke němske knihe po tunich płaćiznach

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Přiłoha k čisłu 258 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk 9. nowembra 1933

Dźěłaćerske zwjazki a marxismus

Nješto wo nacionalsocialistiskim wojowanju wo nowu Němsku

Napisał Arnošćt Lakat.

(Pokračowanje.)

Lud widźeše w dźěłaćerju, kiž jemu swoje cłowjeske prawa žadaše, kiž chcyše swoju mjenu žobu wučinić, kiž chcyše słónčnje, jelit so ſ měrnym jednanjom swójźi njedozpěje, prawo k strajkowanju sa sebje měć, nětkajkeho njepschećela abo napschećiwnika stata, dokelž stat w kapitalizmje, w industriji widźeše. Stat k temu stejnišćcu sastupowaše, so je hrěch nad ludom, hdyž so njedźěła, hdyž so strajkuje a pschi tym hischcze dźěłowólnym sadźěwa, so dźěłaju. To dźe pschećiwo sajtmam stata a swobodneho cłowjestwa a staješe so tehdom pod chłostarśti sakań. Nastachu wjele strajkow nětkajke njeměry, potom sakročeše policija nanajwótrischo pschećiwo strajkarjam a to hojeske markšišmej, pschetož pyches to roscheše njeměr a njespokojnosć se statom mjes dźěłaćerstwom. Tak pomhaše stat revolucionarnu myšl marksišma wuśmjerwać. So Marx ſam pschećiwo tajkemu njedostatkej wustupował a wojował njeje, ſym jón to nastawku wo kapitalizmje a proletu wopisał. Jemu a jeho pschiwšiwkej bě to zyle witany žrěd k dozpěću revolucije. Bóle a bóle hischcze poča sa kapitalizmuš dźěłacy a pižacy, ſ tym wulpěchom, so so tež tam mjesynarodne židowstwo sahnjeńdźi. Tola to njetu tehdyšchi wjednizy spóńali. Woni běchu runje tak sajtepjent kaž na tamnej stronje dźěłaćerstwo, kiž njespóńa, so njeje tuto, wot marksištow předowane hubjenstwo jenickti wupucź k wumóženju.

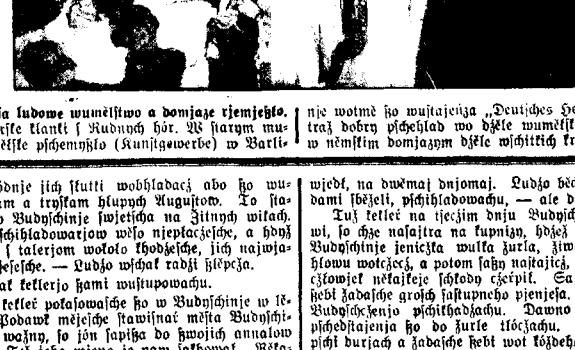
W parlamentiskim położenju běše wěz runje tajka, so so ani jenicžka strona njenamaka, kiž by sa prawo dźěłaćerstwa a sa sjednoćenje wschěch stawow k lépschemu zylka, k lépschemu zyłeho němskeho luda wustupowała. Tak wosta dźěłaćerstwo w paforach marksišma. Wobhladamy žrěbi tola dowójnše strony. Prawizne strony tworjachu se swojim konserwativnym pschiwisłom po prawom stat. Serjedźne strony běchu sastupjerstwo industrije a bankowstwa, kotrymž bě pucź dla židowskeho elementa mjes nimi do prawizynych stronow sawrjeny. Tak wosta dźěłaćerstwu jenož jenicžka lewicžna strona — sozialdemokratika.

Hischcze w dźewjećdźesatych létach běšche mózno było, so stat wschdo do swojeje ruti a pod swoje lichidła wośmje. Na muzach, kiž na to pokasowachu, njeje pobrachowało. Wy-li Bjedrich Wulki tehdy hischcze živy był, so ženje njeby hinak stało. Naših poślednich kžor pał je rjekł, so budźe sozialdemokratiju ſam pschewinyć a tak na derjemjenjenu radu njepožtuchnjaše. Muzojo, kaž konserwativny dwórny předar Stöcker, Bjedrich Naumann, Theodor Fritzch, Liebermann se Sonnenberg, Raab atd. so prózowachu, dźěłaćerstwo do zynka luda swjasacź, tola poł najpomjenjenymi wobstejnoćenjemi so žanemu mjes nimi ničžo zyle poradźicź njemóžeše. Kał je so runje Wilhelm II. mylił, je 1918 ſam nałhonicź dyrbjał. Runje ſamžnna sozialdemokratija, kotruž chcyše ſam pschewinyć, je wschě tróny spowalała.

Dokelž so potajtim nichtó wo dźěłaćerske bycze starací a prózowacź nochcyše, so słónčnje dźěłaćerske swjaski zyle w sozialdemokratiskej stronje jhubjachu, dokelž bě wona najmjenjšicha ta strona, kiž měješe stat a wo lépsche dźěłaćerstwa na programje stejo. Tak sta so w běhu mało lět, schtož žmy někto wichtizy ſami naihonili. Wjetschi dźěł němskeho dźěłaćerstwa běšche pod cžežwjenej chorhoju sjednoćenu a běšche pschećiwo statej a ludej njepschećelšzy smyslenu. Marksišmuš běšche nad dźěłaćerstwom dobył a tuto žadaše žrěbi rajše revoluziju, niz jenož tajku, kiž je k wotstronjenju njedostatka trěbna, ale wěčnu.

S tajkeho njepschećelskeho smyslenja pschećiwo statej a wótznemu krajej pokhadźa prózowanje, so so pjenjezy sa wójsko a podpěrcho k dalewjedźenju wójny wotpokasachu, so sastupjeł němskeho dźěłaćerstwa krótke měhaju do zwětoweje wójny w Parisu ſ franzowskemu dźěłaćerstwu rěčeše, so njebudźe němske dźěłaćerstwo w padze někajkeje wójny pschećiwo franzowskim stelecź, a słónčnje běšche njesbožowny wutóńaj zwětoweje wójny a revolucija najhórschi scžehwk tuteho smyslenja. Wy-li stat dźěłaćerskich wjednikow tehdy pscheł ſtami wuśtyschał a by-li na to dźiwał, so móža jenož wschě stawy luda sjednoćene wulkemu samérej, — wótznemu krajej — ſtužicź, potom by žrěbi ſ dźěłaćerstwa zwěrnych poddanow stworił. Hdyž słónčnje pod Bismarckowym kanzlerstwom schkitage sakonje sa dźěłaćerstwo a wěste sozialne a ſpomožerske sakonje w parlamencze ke wothłosowanju stejachu, so někto njeśtyschana wěz sta, so sastupjerjo dźěłaćerstwa, sozialdemokratrojo, pschećiwo nim hłosowachu, potajtim runje pschećiwo temu, sa cžož po ſamžnym wudawanju wojowachu. Marksišmuš běšche skutkował. Marksišmuš běšche dźěłaćerstwo hižo pschekišał a do marksistow pschetworił. Wšěch žlubjenja a połépschenja njemóžachu jón wjazy ſ dźěłaćerstwa wutupicź. Revoluzionarny duch so do nadpadow pschećiwo němskemu kežorej Wilhelmej I. a Bismarckej wuwi a sa to wobſamknu Bismarckowym kabinet sakoń pschećiwo sazialistam. Snowa běšche to dobra woda na marksistiski młyn, dobry wětr sa cžežwjenu chorhoj proletariata a mjesynarodnu ideju ſwětowneje revolucije. Dźěłaćerstwo so ſ wotpohladom wot mjesynarodneho marksišma, kiž so w sozialdemokratiskej stronje khowaše, napschećiwo statej snjewužiwaše. Tutym wjednikam swojeje sozialdemokratiskeje strony wěrješe sajtepjene dźěłaćerstwo. Bjez wscheho pschemyšlenja hłosowachu dźěłaćerjazy sajtupjerjo w sjejmje pschećiwo wěstym dawkam, kiž buchu jenož kapitalista potrjechile a statej pjenjezy pschinjeźe, kaž na pschikład sektowy dawk a druhe luksusowe dawki. Se ſamžnneho stejnišćcza wotpokasachu sakonje k pomozy katarstwe abo pschećiwo wuwiciu burin a kapitalistow. Runje wotpokasanje katarskeho sakonja je naš do wulkeje cžeže pschinjeźko, hdyž ſwětowa wójna wudyri. Kóždy dźěłaćer, kiž je tehdy na hłod mjes ludom zwarił, je ſobu winowaty, so k temu dóńdže. Hdyž so katarski sakoń postajі, trubješe sozialdemokratija do luda, so móžemy sežiwjeiske wězy tunicho wot wukraja dostacź a tuž njeje trjeba, so so sakoń k pomozy katarstwe wobſamknje. Katarstwo a žrěni staw móže chtaj so ſhubicź, wichał mamy ſa jedym wukrajom bowes a sa druhi maschinu, kiž tunicho dźěła hacź rjemjeſnik.

Tute ſit sakta mjesynarodneho marksišma hischcze wobstejachu, hdyž Adolf Hitler knjeſtwo nastupi. Runje ſ teho wuwidźimy prawy duch marksišma. Hdyž žu marksistoſo prjedy wudawali, so žu tajke njestrowe nahlady jenož k dozpěću zyła, k dozpěću revolucije trěbne, potom widźimy tu, so so na žadyn pad njewotstronjachu, hdyž běšche samér dopjelnjeny, hdyž běšche zyl — revolucija — dozpěła. Ně, runje ſ teho widźimy tajny zył mjesynarodneho židowstwa, mjenujcy w ě č z n u r e v o l u c y j u. A pschećiwo tutym tſjom faktam wojuje Adolf Hitler a jeho narodny sozialismuš, mjenujcy pschećiwo revolucionarnym, pschećiwo mjesynarodnym a pschećiwo žrěni ſtaw ſniczajemu duchej marksišma. Tute fakta marksišma wuraſnjeja pał sniczenje zyłeho naroda, a tehdła dyrbješe so marksišmuš ſ němskeho luda wutupicź a dopołnje ſniczicź; jenož tak pschinjdźemy na ſchodźenk, kiž nałepnu ludej pschichod ſwěcži. Na město dźěłaćerskich ſwjazkow je dźěłowa fronta stupiła, kiž niz jenož dźěłaćerja, ale tež dźěłodawarja wopschija, kaž je to k lépschemu luda a



Wustajeńja sa ludowe wumělstwo a domjaze rjemjeſnik.

Kharakterſte klanki ſ Rudnych hór. W ſtarym muſeju sa wumělſte pschemyſlo (Kunſtgewerbe) w Barlinje wotmě so wuſtajeńja „Deutſches Heimatwerk“, kotraž dobry pschehlad wo dźěle wumělſkeho pschemyſła w němſkim domjazym dźěle wſchitkich krajow poſtiča.

Kekleŕstwo w Budyšinje

Keklerjo w kóždym lécze do Budyſchina pschicžahnu, so buchu tu pokasowali, schto samóža. Tež kekleŕstwo so pschemenja a postupuje. Dźeńża so kekleŕstwo sešrjeduje we wulkich zyrkuſach, kajež hdys a hdys tež Budyſchin wopytuja, hdźež ſ wobzetym cžahom pschijeżdźa a wotjeżdźa. W tajkim zyrkuſu je pśches sto ludźi, niz jenož kekleŕjow, tež dźěłaćerjow, pohonczow, rjeſnikow, pschekupcow, haj tež — moerjow a ſpiſowarjelow. — Mjele ſtow dźiwich a domjazych ſwěrjeſchow ma so wſchědnje pjazowacź. Wulke ſtany maja so rozstožicź a rozebracź. Kóžde pschimnjenje je wulicžene, wumérjene, postajene, so móže so ſ dypkom pschedstajeńje zapoczeczź. Organiſazija tajkeho zyrkuſa je zyle ſwódźiwna a je ſnamjenjom naſcheho cžaſa! — Je luboſwarjow zyrkuſa, kiž wſchitke wulke zyrkuſy ſmaja a žadne pschedstajenje njeſkondźa. Tež mjes Sserbami tajſich luboſwarjow je, a jeneho wośebicže derje ſnajemy.

Na ſwoju ruku dźeńża ľédma žadyn kekleŕ njekekluje, kiž a to nječhto móże, schtož nichtó druhi njemóže po nim cžiniczź. W Ameriźy na pschikład nětkle kekleŕ wustupuje, kiž móże ſe ſwoje dłonje cžerſtwej wodźe wupuſcheczź dacź. — Kał to ſamóže, njeſmu hischcze móhli wupuſchczicź. Wšo je tu někajke jebaństwo pódła. Ale njeſmu jemu to hischcze móhli dopokasacź.

W ſtarych cžaſach kekleŕjo wustupowachu pał w małych ſjednoćenſtwach 3—10, pał ſtami. W Budyſchinje ſu natwarichu ſwoje napraŵy: wyſoke powjazy, kiž ſtnikł, leżaze hrjadу. Pod nimi we wulkim kole a ławki. Za mału ſaſtupnu pjenjes móżeſche ſtebi kóždy pschihódnje jich ſtutti wobhladacź abo ſo wuſtmjecź jortam a tryſkam hłupych Augustow. To ſtawaſche ſo w Budyſchinje ſwjetſcha na Jitnych witach. Najwjazy pschihładowarjow wſo njepjatzcže, a hdyž jedyn kekleŕ ſ talerjom wokoło khodźeſche, jich najwjazy mydło wſeſche. — Ludźo wſchak radźi ſlépcža.

Nětkhy pał kekleŕjo ſtami wustupowachu.

A prěni kekleŕ pokasowaſche ſo w Budyſchinje w lécze 1581. Podawk mjeſche ſtawiſnaŕ města Budyſchina ſa tajſi wažny, ſo jón ſapiſa do ſwojich annalow (létnikow). Tež jeho mjeno je nam ſakhował. Rékachu jemu Kaſchpor Zellberg. Wěſche po rjemjeſlniſtwje ſe ſukelnikom a pokhadźeſche ſ Eiſterberga w Bohoſtku (Vogtland). Tutón kekleŕ pschiwjeſe ſtebi powjas wot radneje wěſe hacź k prěnjej wyſokej khěži na lawſkej dróſy. A dźěſche po tutym poſtronku, kiž ſtkhody wojſko, njebojaſnje tam a ſem. — Budyſchenjo ſtejachu ſe cžrjódami na hłownym torhoſchczu a jemu pschihładowachu. Njeběchu to hiſchcze widźeli. Nadźijomnje ju tež wſchitzy kekleŕjej nětchto placźili, ſchtož běſche ſtebi ſawěſcze ſa ſwoju throbloſcź ſaſłužiſt. — Mjele lět pozdźiſcho wſchak to njeſmu cžiniłi, jako druhi kekleŕ podobny ſkutk pokaſowaſche.

To běſche w lécze 1673. Druhi kekleŕ pschihódże ſe Widna, jemu rékachu Echelmäuer. Wón pschiwjaſa powjas k radnej wěſi, hdźež ſwón wiſa a nacžahowaſche jón hacź k ſnutkownym lawſtim wrotam, kiž dźeńża wjazy njewobſtaja, ale běchu nětchy tam, hdźež dźeńża hiſchcze lawſta wěża ſteji. Po tutym powjaſu ſo kekleŕ dele ſuwaſche, na ſwojim brjuſche leżo, ruzy a nohy wupſcheſcheżerjo, potajtim wot radnicžneje wěſe hacź k Lawſtim wrotam. Tutón kuſ je dwójzy wujedź, na dwěmaj dnjomaj. Ludźo běchu ſo ſ hromadami ſběželi, pschihładowachu, — ale darmo.

Tuž kekleŕ na tjeczim dnju Budyſchźanam wojſewi, ſo chże naſajtra na kupniźu, hdźež běſche tehdy we Budyſchinje jenicžka wulka žurla, žiwemu cžłowjekej hłowu wotcžeſź, a potom ſaſtu naſtajicź, hjes toho, ſo by cžłowjek nekajke ſkłody cžerpił. Sa tutón kuſ pał ſtebi žadaſche groſch ſaſtupneho pjenjeſa. — S cžrjódami Budyſchcženjo pschikhadźachu. Dawno do ſapoczatka pschedſtajenja ſo do žurle tłóczachu. Kekleŕ ſteſeſche pschi durjach a žadaſche ſtebi wot kóždeho po groſchu. — Hromadźeſche je do měſchka. — Hdyž běſche žurla tak nabita polna, ſo nichtó wjazy nuts njeměſcheſche, kekleŕ durje ſawrě, a cžekny. S Lawſtimi wrotami wuczekny ſ města. — W žurli na kupniźu pał ludźo na ſpodźiwny kuſ cžakachu. Sſo naczakachu. Howriachu, hdyž pytnachu, ſo běchu ſjebani. — Sſebał wſchak jich kekleŕ njeběſ, běſche jenož hladał, ſo by k ſwojim pjenjeſam pschiſchoł, kiž běſche ſtebi ſe ſwojim ſuwanjom po powjaſu hódnje ſaſłužił. —

Ssnano běſche tutón kekleŕ ſ wuczomjem hławneho jendźelſkeho kekleŕja, wo kotrymž nam baſnik Gellert tak rjenje poweda. Tón běſche wěſemił, ſo chże ſam ſjawnje do jenjeje palenjowneje błeſke jaſeźcź. S wulkimi cžrjódami ludźo pschiſtkwatachu a raſtaj hódny ſaſtupny pjenjes ſaplaciſchu, ſo kněhu ſpodźiwnu kuſ widźeli. Nało ſłónčnje pyninychu, ſo bě dru jałoſnije ſjebani, běſche kekleŕ dawno ſ pjenjeſami cžeſnuł. S tajkim jebakom wſchak kekleŕ Eckelmäuer ſ Widna njeběſche. Wón chżeſche jenož ſ pjenjeſami pschiſnicź. A tajzy tež Budyſchcženjo njeſmu — kaž ludźo w Londonje.

Podał O. W.

ſtata nuſne, a na mĕſto ſozildemokratiſkeje ſtrony a je-je radikalnych wotnoſkow a na mĕſto wſchĕch druhich politiſtich ſtronow, kiž taſke ſtraſchne wuwicze dotal dowolachu, je nazionalſozialiſtiſka nĕmſka dźĕlaczerſka ſtrona ſtupita a na mĕſto parlamentariſtcho tonidla je ſtupiła jena wulka myſl, jedyn wulkotny ſwĕtowy nahlad — narodny ſozialismuſ!

Schtož druſy we lĕdźeſtatkach njedokonjachu, je wichdobny muž ſ ludu ſa króttki czaſ dokonjał, nĕmiſti lud do jenieźkeho zotka ſjednoczicź. A ſa to mamy jemu dźakowni buch a ſa to budźemy tež jemu ſwĕrni wopokaſacź, hdyž ſo naš nĕtko praſchy, hacź ſmy ſ nim ſpokojom.

Přilopk

* **Sćmjerćne njeſwoje ſ motoriſtim kolom.** Pſchi njeſwoſu ſ motoriſtim kolom, kiž ſo w nozy k pódźelu na Merſeburgſkej dróży w Lipiku ſta, ſkamiſchtaj ſo ezejko dſchetuz Willi Zeh a jeho lozius korczmaŕ Cramer. Wobĕ woſobje ſo do khorownje bowjeſchtej. Cramer pódźelu rano wumrĕ.



Kurſuſ lodoweho ſjorta ſa wobdźelnikow na olympiji. Na wumĕſtitim lodźe w Garlinje-Friedrichshainje ſapoczja ſo kurſuſ ſa nĕmſkich wobdźelnikow pſchi olympiſtich inmſtich hrach, kotrejž ſo w prĕnich mĕſazach lĕta 1936 pſchi horje Zugſpitze wotmĕja.

Volksabſtimmung und Reichstagswahl.

Die Abſtimmung dauert von 9 bis 18 Uhr. Nach 18 Uhr dürfen nur noch die Stimmberechtigten zur Stimmabgabe zugelaſſen werden, die zu dieſem Zeitpunkte im Abſtimmungsraume ſchon anweſend waren. Im Pflegeheim Bautzen-Seidau und im ſtädtiſchen Krankenhauſe ſind eigene Stimmbezirke gebildet worden. In den Anſtalten dauert die Abſtimmung bis 12 Uhr.

Die Stimmbezirke und die Abſtimmungsräume ſind die gleichen wie bei der letzten Reichstagswahl und aus den Anſchlägen an den amtlichen Bekanntmachungstafeln erſichtlich.

Die Stimmzettel ſind amtlich hergeſtellt und werden den Stimmberechtigten mit einem amtlichen Umſchlag im Abſtimmungsraume ausgehändigt. Der Stimmzettel für die Volksabſtimmung in grüner Farbe enthält außer dem Wortlaut des Aufrufs der Reichsregierung an das deutſche Volk vom 14. Oktober 1933 folgenden Aufdruck:

Billigſt Du, deutſcher Mann, und Du, deutſche Frau, dieſe Politik Deiner Reichsregierung, und biſt Du bereit, ſie als den Ausdruck Deiner eigenen Auffaſſung und Deines eigenen Willens zu erklären und Dich feierlich zu ihr zu bekennen?

Ja **Nein**

Die Stimmabgabe erfolgt in der Weiſe, daß der Stimmberechtigte, der die zur Abſtimmung geſtellte Frage bejahen will, unter dem vorgedruckten Worte „Ja", der Stimmberechtigte, der ſie verneinen will, unter dem Worte „Nein" in den dafür vorgeſehenen Kreis ein Kreuz ſetzt.

Der Stimmzettel für die Reichstagswahl in weißer Farbe enthält den Wahlvorſchlag der Nationalſozialiſtiſchen Deutſchen Arbeiterpartei mit den Namen der erſten zehn Bewerber. Der Stimmberechtigte, der den Wahlvorſchlag unterſtützen will, hat in den vorgeſehenen Kreis ein Kreuz zu ſetzen.

Die Kennzeichnung der Stimmzettel und das Einlegen in den Umlag hat unbedingt in der Wahlzelle zu erfolgen. Stimmzettel ohne Abſtimmungsvermerk ſind ungültig.

Stimmſcheine werden nur bis Freitag, den 10. November 1933, 1 Uhr, im Wahlamte, Rathaus, 2. Stock, Zimmer Nr. 16, ausgeſtellt. Ausweiſe ſind mitzubringen.

Bautzen, am 7. November 1933.

Der Stadtrat, Wahlamt.

Zuſammenſtellung der Abgenzung der Stimmbezirke.

1. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Kloſterſchänke"**, An der Petrikirche 1: Große Brüdergaſſe, Hintere Brüdergaſſe, Kleine Brüdergaſſe, Burglehn, Burgplatz, Domgaſſe, Fleiſchmarkt, Logengaſſe, Meſſergaſſe, Mönchsgaſſe, Mönchskirche, Nikolaipforte, An der Petrikirche mit Turm, Predigergaſſe, Kleine Predigergaſſe, Schloßſtraße.
2. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Ratskeller"**, Innere Lauenſtraße 1: Hauptmarkt, Heringſtr., Hohengaſſe, Keſſelſtr., Innere Lauenſtraße, Reichenſtraße, Hintere Reichenſtr., Siebergaſſe, Theatergaſſe, Torgaſſe.
3. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Münchner Hof"**, Töpferſtraße 15: Breitengaſſe, Buttermarkt, An den Fleiſchbänken, Fleiſchergaſſe, Gickelsberg, Hauenſteinergaſſe, Nordſtraße, Schülerſtraße, Vor dem Schülertor, Wendiſcher Graben, Wendiſche Straße.
4. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Handelsſchule, Moltkeſtraße 15:** Dornſchnabel, Kirchgaſſe, Kirchplatz, Kornmarkt, Lotzeſtr., Moltkeſtr., Neugraben, Roſenſtraße, Wallſtraße.
5. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Stadt Zittau"**, Töpferſtraße 30: Holzmarkt, Neugaſſe, Am Zaun, Reichentor, Steinſtr., Töpferſtr., Ziegelſtraße.
6. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Schützenhaus"**, Schießplatz 3: Anſtaltsſtr., Gabelsbergerſtr., Gerberſtraße, Vor dem Gerbertor, Am Königswall, Lazarettſtr., Nikolaiſtraße, Am Schießplatz, Spreegaſſe, Talſtr., Taſchenberg, Am Ziegenwall, Zwinger.
7. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Zur Sächſ. Treue"**, Stiftſtraße 1: Flanzſtr., Heinſtr., Muskauer Straße, Niederlausitzer Straße, Nöhſcheidtſtr., Schäferſtr., Stiftſtr., Weberſtraße.
8. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Weißes Roß"**, Äußere Lauenſtraße 44: Bleichenſtraße, Fiſchergaſſe, Vor der Frauenkirche, Hinter der Frauenkirche, Äußere Lauenſtraße, Mühlgaſſe, Am Fleiſchhof, Schloßgaſſe, An alten Waſſerkunſt, Schloßgaſſe.
9. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Ratskeller"**, Hauptſtraße 3: Gundelfinger, Karlſtr., Meißnerſtr., Nr. 1–45, Wilthener Straße.
10. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Krankenhaus-Zelten"**, Neuſalzaer Straße 1: Bahnhofſtr., Fabrikſtr., Neuſalzaer Straße 1 bis 30, Neuſche Promenade, Poſthofſtr., Preuſchwitzer Straße, Schützenanlagen, Siemensſtr., Stadtgüter Oberkaina und Preuſchwitz, Weſtſtraße.
11. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Landwirtſchaftl. Schule"**, Mättigſtraße 31: Friedrich-Auguſt-Platz, Georgſtr., Hindenburgſtr., Leſſingſtr., Mättigſtr., Pauliſtraße 1–15, Tauchersſtr., Zinzendorfſtraße.
12. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Logengebäude"**, Carolaſtraße 6: Bismarckſtr., Carolaſtr., Am Güterbahnhof, Jägerſtr., Pauliſtr. 21—51, Rathenauplatz, Wettinſtraße.
13. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Alberisgarten"**, Strehlaer Straße 37: Czornebohſtr., Damaſchkeſtr., Eiſenbahnerſiedlung, Grubdtzer Weg, Jagdweg, Jahnſtr., Privatweg, Strehlaer Straße, Thrombergſtraße.
14. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Lusatia"**, Löbauer Straße 26: Arnoldſtr., Fichteſtr., Kantſtr., Löbauer Straße. Am Taucherkirchhof.
15. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **Leſſingſchule**, Poſtplatz: Albertplatz, Albertſtr., Bergſtr., Gartenſtr., Goſchwitzſtr., Kaiſerſtr., Poſtplatz, Tuchmacherſtraße.
16. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Zum Schwan"**, Seidau 262: Oberweg, Seidau, Unterm Schloß.
17. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum Schankwirtſchaft **Hilkenz**, Weſtlaer Straße 173/75: Frankfurt, Hoherswerdaer Straße, Kriegerſiedlung Seidau, Salzenforſter Straße, Schmole, Teichnitzer Straße, Temritzer Weg, Veilchenlerg, Weſtlaer Straße.
18. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Wiener Hof"**, Löbrſtraße 28: Barbaraſtr., Löbrſtr., Mathildenſtr., Schlachthofſtr., Sedanſtr., Spittelwieſenweg (früher verlängerte Georgſtraße), Stieberſtraße.
19. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Kerkerheim"**, Neuerkirchſtraße 7: Arndtſtraße, Auricher Weg, Beethovenſtr., Greifswalder, Hanſenſtr., Kretſchmerſtraße, Kaiſerswerdaer, Mozartſtr., Neuerkirchſtraße, Pestalozzi-Platz, Rembrandtſtraße, Renatusſtr., Richardſtraße.
20. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **„Zum Kronprinz"**, Bautzner Straße, Dresdener Straße, Friedrich-Wilhelm-Fiebiger-Str., Gerhart-Hauptmann-Straße, Gubblerſtr., Krottenſtraße, Lessingſtr., Parkſtr., Dr.-Rahr-Str., Schillerſtr., Troskyſtr., Uferweg, Zeppelinſtraße.
21. Stimmbezirk. Abſtimmungsraum **Pflegeheim B.**, Neuſalzaer Straße 126B: Pflegeheim Salzenforſter Str. 126 B.



W ſmamjenju wotbronjenja.

Amerikanſke dźĕlatnje munizije ſylnje dźĕlaju. Wobraz dawa nam do amerikanſkeje tocźernje granatow pohladacź, hdyž ſo wſchĕdnje tyhazy tſĕlowe wulkeho kalibra ſhotuja. Amerika je dotal wotpokaſała, ſo ſo druhe mozy do jeje należnoſczow bronjenje dźĕlaju. Wona jenieźkoj Europje derje radźi, a mjeſ tym ſwoje bronjenje na najwyſchſchi ſtodźenk bowjeſche.

Hospodarski rozhlad

Schwórit 9. novembra 1933.

Wĕerawſke kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,67	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	13,145	100 českosł. krónow	12,41
100 swajc. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burja wĕczera ſe ſwojim mikowanjom njejenajko ſapaſcha, tola wajſa pleſchs zyły czaſ ſkuſczena. Kurzy akſiow bĕchu njejenajſ., jdźela ſo wotdźerjebjowachu a jdźela poſtupowachu. Wiele rentowych liſczinow bĕchu wĕczera trochu bjes lóſchcza.

Barlinſke zitne wukmoſchi wostachu tež wĕczera mĕrne. Mĕſnoſcze a wuſkady na wuwos zita ſu ſo trochu poſtĕpſchile, tola ſo hiſchcze prawe Zwjenje njewuwi. We ſamej dźeržnje zita ſo wjetſche wobroty njeſapiſachu.

Wĕczera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90—9,15 (8,85—9,15) hr., rożli: 7,15 hacź 7,40 (7,30—7,40) hr., jeczmenja, nalĕtnjeho: 8,65 hacź 8,90 (8,65—9,30) hr., nafymſkeho: 8,10—8,55 (7,85—8,30) hr., wowſa: 7,10—7,30 (6,90—7,15) hr.

Mĕſtne płaczijny ſ Drjezdźanſkich wikow.

Kupczata płaczachu 2,50—4 hr., kury, ſtare 2,50 hacź 3,50 hr., kury, młode 2,50—4 (1,50—3,50) hr., hołbje 1—3 hr., huſy, ſarſčane (punt) 95 pj., kaczki, ſarſčane 1 hr., kury, ſtare a ſarſčane 80—90 pj., kury, młode a ſarſčane 1—1,10 hr., karpy 90 pj., ſchczuki 1,20 hr., liny 1,30 hr., jabluka 5—35 hr., bĕrny, zentnar 2,80 hacź 3 hr., punt 3—4 pj., jeźyna loboda 8—10 pj., zyhła 8—10 pj., kŕen 40—50 pj., ſyrowej 4—8 (5—8) pj., kał, bĕły 6—8 pj., cźeſnjeny 6—8 pj., hrodziły 15 hacź 40 pj., peruſchilka 10—12 pj., rapunzički 60—80 pj., butra 1,60—1,64 (1,50—1,64) hr., jeja 12—14 pj.

Płaczijny w ſpinkach ſu płaczijny tydźeńſkich wikow; lubjeź pak ſanĕ najpomnjene njejſu, ſo njepſchemĕnichu.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczijny po złotej hriwnje.

	8. 11.	7. 11.		8. 11.	7. 11.
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń	162-171	160-168	žołte lupiny	—	—
wows	142-146	141-145	zeradella	—	—
kukurica			raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	12,00
rźana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	ſuch. truhanc.	10,0 10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	bĕrni. kruški	13,3-13,5	13,2-133
rźane	10,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rźana ſłoma	0,45-0,65	0,45-0,65
bróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć. ,,	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna ,,	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rećna ,,	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczina za pfeńcy za wuplodźerja 178 181 183

Płaczina za rožku za wuplodźerja 143 146 148

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowolnika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-jadk 6 pj. Wobčežuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy amerjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płaćiwo wótčinskim čełnego znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je wón za žiwjenja dospołnje bjezdny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarska pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbi wón hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentowe wotpadnu, hdyž njeje wón wšitke wuměnjenja tutoho banki, „S Serbskimi Nowinami“ hižo a hišće wozjewił.

Cisło (Nr.) 259 — Budyšin — Piatk 10. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Adolf Hitler poswjeći pomnik w Mnichowje

Wjeczera 9. novembra, běšche so runje 10 lět dopjelniło, so běchu w Mnichowje žydowmacjo wojowarjo za nazionalne postrowjenje w Němskej padnyli. K jich dopomnjenju so wjeczera w Mnichowje w twarjenju „Feldherrnhalle“ pomnik poswjeći, kiž je tamnym prěnim wojowarjam poswjećeny. Wječera pschipołdnju w 12 hodźin poča so wjednik z wulkim cźahom ludźi k pomnikej. Tam hižom stuły cźakachu. Pschi bubnowanju cźah do Feldherrnhalle zacźahny. Wutrěle wubuchnychu. To běsche znamje, za kotryž Mnichow, so běsche mjeńšchinu cźežejowneho mjeńcźenja pschistała.

Psched twarjenjom Feldherrnhalle cźahnu wojowarja mimo wjednika a so we wulkim kole sostupaju. Tśeśaca wótaz witaju se saborjenjom kóžda tśoch tśorhoj z tamneho prězneho wojowanja z nimšim postrowom. Pół hodźiny dołha cźahnu śěrnu wojowarja Adolfa Hitlera na mjeńšu. Potom poda so wjednik po sthodźenkach horje a po krótkim spominanju jshmnjesche wołanje jako postrow za wjednika. Potom stanu minister Wagner pośwjeśeńsku husu tworjaceju pschi pomniku wotewri. Wón na to spominaśe, kak je so tu psched 10 létami z krewje radnjenych hibanje swora narodźiło a k dźensnjišnemu dokuzu dóšło.

Potom rěkaše Bayerski ministerski president Siebert, kiž na marksizm ke cźasej spominaśe a na wojowanja, kotrež su marksistojo na tutym městnje pschećiwo wojowarjam za pśiběhnjenje wjedli. Ministerski president potom kanclera pschichwali, so by cźestne stajenjanišo bayerskeho stata pschijał a wojowi, so je bayerske statne knježeństwo wobsahnuło, so Adolf Hitlerowy muśi nazionalnocno postrowjenja pschiwzaś, w kotrymž so po wjednikowem pscheću wschitke wěry a wopišma wo nazionalnej wokrjuśi z jeneje Němskeje hromadźa. Stómnje ministerski president rjekny, so je bayerske statne knježeństwo wotkazało, so by za pomnik Bawarskeho-Zhromadźizny tuten pomnik do źiwojeho zdźiła wosunje.

Potom ministerski president Hermann Göring so z dźakanymi słowami wo njezne stareje garda na wjednika wobroći, so je brunych wojowarjow k cźeści a źiwobudźe dowjerł. Po nim rěkaše stabowy schef Röhm, so by wjednikej na historiskim městnje hischće raz zwonu brunych wojakow zhłuknył. Na to pschijmny wjednik pschi schwanjacym wusłanju k pućej rěcznikow.

Wjednikowa rěc psched pomnikom.

Kanzler spomnjaśe na tamny cźas, jako muzejo němšeje revolucije, jeho stara garda, w lěśe 1919 do politiskeho wojowanja zastupichu a kak je cźestnje za Němsku swoju winowatosć dopjelnili. Jako demokratiske politiske wjednistwo hańbnje spuśći, schtož běchu milijony je swojej kwoju wukupili, so wesćadźichmy, za wojowanje wo domišmu. Tehdyž je so tamnischim knježećerjam pschipowědźiło z rozsudźenjom, so maju so zamołwići za novembersku revoluciju powaliś. Wjednik dopomni na tamny powołt psched 10 létami, tola cźasć k temu hišće fraly njeběšche. Někto je dźesaś lět zasłužo a za njeho je někto najwjetše zbože, so je so tehdomnischa nadźija dopjelniła, so někte wschitky hromadźe stoja. Někto hatle je tamny krawny wopor swój smjeł dostał a njeje podarmo był. Tehdźa smě so dźensa z prawom wopomnjerje na tamnischi cźasy pśistowaś, a tehdźa smě so z prawom dźensa pomnik za tamny cźasy wotkryś.

Dźensnjischi wojowarjo kroźa někto po pucu, kiž je wokoło jim pakazał, wusnawajo so z nowa k tutomu němskemu ludźi, k jeho cźejeći, k jeho prawu, ale teź k jeho woli k měrej. Pschi wotkrycu pomnika so wjednik hischće raz wschitkim tym dźakowaśe, kiž su w tutych dołhich létach źiwotu za němšeje postajenje wojowali. Morowym pak pschejeśe někto wěcny měr a na to pomnik poswjećeśi. Wjednik je starymi towaršchami z léta 1923 krocźeše po sthodźe dele a stupi psched pomnik. Sćyka spěwaśe Horst Wesselowy spěw, Pomnik so wotkry. Schmnjo sarja w tutom wokomiku można zdawa. Khutnje stejeśe wjednik psched pomnikom. Hišćeze raz někotre mjeńšchiny mjeńcźeśe a potom hnuty mnohim starym wojowarjam ruku stśeźi a hobrili hokaty fišći postrowi, kiž běśe na kravnym městnje i napischeća pomnika so pschihotowali.



Wjednik powita 9. novembra 1923, kotryž běchu so wječera na Mnichowskim wopomnjeńskim dnju sešli. Mobras nam pokazuje wjednika, kak swojim 9. novembrowcam ruku tłoži.

Němski dźěłowy minister Seldte w Drježdźanach rěcał

Sćerjedu wječor rěcźeše němski dźěłowy minister a wjednik Stahlhelmoweho zwjazka Franz Seldte w hobrlim stanje psched wjazy hač 30 000 wobdźělnikami, jako běšche druhi krajny wjednik Stahlhelma, złotnik na wuzk. Sauße, shromadźiznu wotewri a na dźeń 12. novembra jako na historiski dźeń najprěnješeje rjadowanje pokasał. Pschitomni jenu najwóžnjišcho pschiwuzwjatchu. Minister pokasa, kak je so w lěśe 1933 wulke dźěłenje mjes nazionalnymi a internazionalnymi pschewjedło z pokinym dobyćom nazionalnych. Runje kaž je wón posledne dny pschi wjeczernych mjesach Němskeje rěcał, tak teź tu w Drježdźanach jako namjelnym mjesće jeho postrow tym pkaźi, kotryž tu strowja. Dźensa cźehnje jako wulki němski wjednik pschez kraj a wabi za sćěbowarjow. Wón njetrjeba so jako prjedawschi knježeństwo na wójowodow jako podrjedniskow wobroćiś, ale wón wobroća so se wschitkimi swojimi wójowodami a wjednikami hnydom na němski lud. Po wulkej wójnje pobrachowaśe nam wulki wjednik. Tola někto pak kmy saso k sylnemu wjednistwu pschijšchli. A pomóli narod rozcźeśe pod tutym nowym wjednistwom do pschejo fyzniśe jednoty. Statne wjednistwo dyrbjeśe wulki program dźěła a politiki postajiś a jón njedźiwajcy wobwěsćenjozemi pschewjeść. K temu trjeba knježeństwo wopornjowej, dobru wolu a dospołne pschihłosowanje wschitkich.

Pschihcenje dyrbimy wot němskich cźłowjekow tak wjele žadaś, so smjaja němśe stawiny, so kobu dźěłaja w powołanju a stacźe, so maja sajm za němšt pschiched. Nowe knježeństwo stajo na swój žadanje, so by so nam swobodu a měr, cźesć a rumoprawosć dostało. Knježeństwo Adolfa Hitlera nima žadyn tajny programm. Lud ma polne prawo nasławnosć. Nasche słowo, kiž samy je Gosće wćeli, steji twjerdje. Sć pak by na wschě cźasy twjerdje stało, dyrbi so na hyły a sjednoćeny lud załoženy. Nětcźišće knježeństwo so njepschemjeni. Wono je tak do so frostło, so dyrbi hromadźe wostaś. Minister pschejeśe, so by wschitkom w Němskej tajka harmonija a tajke shromadne cźło knježeńo, kaž je Hitlerowe knježeństwo pschedstaja.

Z dawna sem su so Serbja do wjesela a zrudoby ze swojim němskim wótenym krajom dźělili. We dobrych a złych časach su swoje staćanske winowatosće swěrnje dopjelnili!

(Z knježeletnoweho wozjewjenja 20. sept 1933)

Serbja!

Zaso prosy Was wjednik němskeho wóteneho kraja wo Wašu dowěru. Wopokažće jemu tutu njedźelu 12. novembra a hłosujće z

„Haj“

a wolće jeho stronu!

Papenowy appell na němskich katolikow

Schwórčk wječor rěcźeše mjetkanzler z Papen we Kölnie w shromadźiznje dźěłoweho zjednoćenstwa němskich katolikow wo sćejšchim němskim katolikow k nowemu němskemu statej. Rjekny, so je cźasy rozšěrjenja na město źiwotoweho perjoda, kiž Bóh dha, jednory wobraz cźłowjeka sćeje njedokonjanosće a złabosće złapi. Liberalistiska doba je prjedawschi jazyn a sjawny wobraz źiwotoweho porjada tak źiwobudźała, so njeje wjazy sćenaš.

Tśeśe knježeństwo Adolfa Hitlera natwarja so wědomnje na sklad wobeju kśeśańskeju wěrywuznaćow. S tym je so po lětstotkach sajo prěni krócź sakład za němkostajny konkordat smóžnił. Historiski błud, kiž źiwoho cźłowjeka pyta, by měnjenje było, so so katolikojo cźežko wot liberalneho letstotka dźěła, dokelž je temu runje nawopak. Wot 30. januara, jako běšche pschedwidźiwosć mje postajiła, so mohł něschto k narodźenju knježeństwa nazionalneho pschinošowaś, mje njeje muzł wopuśćeśa, so so wulkotny natwarny kanclerowy sćit na zane waschnje cźłoweske kulturnym njesćenom wobkrjeśej njesmě. Zapałe wojowanje mjes němskim politiskim katolicizmom, kiž hižo dawno je pućach liberalizma thodźeśe, a mjes nazionalsocijalizmom je so hakle 5 měra zapałało.

W prjedawju rožow je wjele knježeńcho wóka i najmjeńšcha runje takle energiske stejnjenje za wozjewjenje měra, kajkeż wone dźensnjišchemu stata je. Sojalna muzł je so z wulkotnym kanclerowym sćitom japnje wojnawjenila: sojalizmuś njeje nicso druhe hač naturiti porjad ludu po jeho pschirodnozdźěrjenych tkwanjošcach. So cźe nazionalsocijalizmuś němskemu ludźi jako źiwobudźe měšno źiwjenja a wuskutkowanje wšelkich swojich mocow wobtwarać, na zane waschnje katolikam nahladam napschećiwne njeje. Wólby 12. novembra maju rozsudźeć, hacź chcemy so k naturiśenu porjadej wróćiś; tehdźa sa katolikow njedyrbi žancho dwěła buś, kak so statnemu rozsudźej stajo, dokelž w naturiśim porjedje widźimy něschto, schtož je wot Boha postajene.

Němski minister Seldte w Drježdźanach rěcał

Sćerjedu wječor rěcźeše němski dźěłowy minister a wjednik Stahlhelmoweho zwjazka Franz Seldte w hobrlim stanje psched wjazy hač 30 000 wobdźělnikami, jako běšche druhi krajny wjednik Stahlhelma, złotnik na wuzk. Sauße, shromadźiznu wotewri a na dźeń 12. novembra jako na historiski dźeń najprěnješeje rjadowanje pokasał. Pschitomni jenu najwóžnjišcho pschiwuzwjatchu. Minister pokasa, kak je so w lěśe 1933 wulke dźěłenje mjes nazionalnymi a internazionalnymi pschewjedło z pokinym dobyćom nazionalnych. Runje kaž je wón posledne dny pschi wjeczernych mjesach Němskeje rěcał, tak teź tu w Drježdźanach jako namjelnym mjesće jeho postrow tym pkaźi, kotryž tu strowja. Dźensa cźehnje jako wulki němski wjednik pschez kraj a wabi za sćěbowarjow. Wón njetrjeba so jako prjedawschi knježeńcho na wójowodow jako podrjedniskow wobroćiś, ale wón wobroća so se wschitkimi swojimi wójowodami a wjednikami hnydom na němski lud. Po wulkej wójnje pobrachowaśe nam wulki wjednik. Tola někto pak kmy saso k sylnemu wjednistwu pschijšchli. A pomóli narod rozcźeśe pod tutym nowym wjednistwom do pschejo fyzniśe jednoty. Statne wjednistwo dyrbjeśe wulki program dźěła a politiki postajiś a jón njedźiwajcy wobwěsćenjozemi pschewjeść. K temu trjeba knježeństwo wopornjowej, dobru wolu a dospołne pschihłosowanje wschitkich.

Pschihcenje dyrbimy wot němskich cźłowjekow tak wjele žadaś, so smjaja němśe stawiny, so kobu dźěłaja w powołanju a stacźe, so maja sajm za němšt pschiched. Nowe knježeństwo stajo na swój žadanje, so by so nam swobodu a měr, cźesć a rumoprawosć dostało. Knježeństwo Adolfa Hitlera nima žadyn tajny programm. Lud ma polne prawo nasławnosć. Nasche słowo, kiž samy je Gosće wćeli, steji twjerdje. Sć pak by na wschě cźasy twjerdje stało, dyrbi so na hyły a sjednoćeny lud załoženy. Nětcźišće knježeństwo so njepschemjeni. Wono je tak do so frostło, so dyrbi hromadźe wostaś. Minister pschejeśe, so by wschitkom w Němskej tajka harmonija a tajke shromadne cźło knježeńo, kaž je Hitlerowe knježeństwo pschedstaja.

Važne knježeństwowe naprawy dla margariny

Němske knježeństwo je wózera nowe važne naprawy sa zyle wobwdźerstwo, wobkhe pak sa mjenje samožitnych ludowych towaršchow pojmyło. Pot wutoru 14. novembera 1933 jeźdźowaje rjadowanje płacźa:

1. Płacźiny margarinu so źišća a fo mera postaja,
2. wulke dźěłby margarinu so pschihotuja.
3. kóło tuch, kotrjž maju prawo margarinu za donjazu potrjebnu kupowaś, so wažnje powjerśchi.

Margarina je wot wutoru 14. novembra po sćejchu važnych płacźiznach pschedawana:

50 proz. wot wschitkeho wudźěłka jako margarina sa dem bjez balka, punt po 38 pj.,

25 proz. jako konsumiśa twora, punt po 60 pj.,

ninto teho stej hischće dwě rjadowni, sa samožitnych pschetrjebarjow po płacźiznje wo 0,98 a 1,10 hr. dowolenej, kóžda rjadowenja po 12,5 proz.

Jednanje mjez Hullom a Litwinowom

S wyſokich kruhow amerikaniſkeho ſhonkowneho miniſterſtwa ſo ſhoni, ſo je ſo w jednanjach mjez Rooſevelton, **Hullom** a Litwinowom **ſakład namakał,** na kotrymž mohłe **Sjednoćene ſtaty Sewjerniſkeje Ruſſu pſchipóſtajeć.** Wo **wiſchitkich** mjenje **wažnych** praſchenjach budże ſo pje**ća w podſtajſchich jedenanjach** rěčeć. Amerikaniſke **knjeſtwo Jabaſche** wot Litwinowa, ſo by ſwoju ſwobodnoſć **k jednanjam** wo **riadowanju ruſkeho do ha a wo rukowanju** ſa pſcheſtawſke **kommunniſtiſkeje** propagandy w Sjednoćenych **ſtatach wupraſił. Kaj ſo ſ Waſhingtona** powě, je Litwinowo **dute wumělenja,** tři je jemu **Hull pſchedpoložił,** pjeća **ſaſhadnje pſchijał.**

We Waſhingtonu **maju ſa to,** ſo **budże ſo knjeſtwo** knjeſerſtwo **ſo ſwojim pſchipóſtnachu** prózowaćˌ, ſo by ſo Sjednoćenymi **Italami do wikowaniſkeho** ſrěčenja do ſrěčenja wo **njenadpadnje** w pſchichowanych **Datekeho** ranja **ſtupita a njetſche kredity** dóſtała. Mjes **knjeſerjowanymi** ſtatami **ſo** wěſći ſo **budże** ſbližanje mjes **Amerika a Ruſſej** poſeſenje **na Dalekim** ranju **inčerowaćˌ.** Wočakuje ſo, ſo **ſo amerikaniſke** wóſke **jednanja** ſobotu ſkónča.

Hr[illegible]a nóc w Havannje

Kubański prezident je na wſu kupu **wójniſti** ſmu **pa**łažił. **We** hłownym meſcu Havannje je ſo wot ſrjedy **k ſchmórtkej** pſches zdu nóc na wſelkich wojowało. Total **powě** ſo mo 20 mortwych a 250 ſranjenych. Ninno teho **ſu** nětkuſe 400 ſběkarſow ſajeli. Sběkarjo dóſtawaju ſtaj **nje pózněnjenja ſ wobudžerſtwa,** tola ninaju dóſć brón**njow a municije.**

Mjenowana nóc w Havannje **wiſche** hróſowa. Z mnohich **ſtchow** ſo ſtelesche a ſta ſo wjele roshuchnjenjow. Wſchudžom wotſtrělachu maſchinſke ſtělby a po dróhach jědžachu tanki ſe ſwětłomi etakami. Telefoniſche a telegrafiſke ſwiſki mjes krajom a hłownym **městom** ſu ſo pſchetorhnyle. Na **nětkotrych** mětſmach ſu **Zelezniſke** kolije do powětra buchli. Radije**we** ſtajtje rosprawjeja wo ſběkſach na wſche ſakich mětnu **ſ** kraja.



Afghaniſki kral, kotrehož ſu morili.

Kral Nadir khan, knjeſtſeſer w Afghaniſtanſe, bu **ſ** woporom ſpſchiſkahanſtwa, kiž pjeća wot wójſkich ſa**ſtojnikow pſchi kralowſtim dworje wutkadžeſche. Nadir khan bóſche w lěće 1929,** jako běchu krala **Amana Ullaha wotkadźił, k mozy pſchiſchoł.**



Evangeliſti [illegible] **Saſkow w Barlinje.**

Němſki biſkop Muller powita biſkopa ſedmohródſkich Saſkow. Na wobraſu widźimy ſrjedźa w kožuchu biſkopa dr. Glondźa a ſ ſedmohródſkeje, pódla njeho na prawo němſkeho biſkopa dr. Hoſſenfeldera.

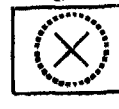
Ze Serbow

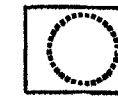
W Budyſchinje, 10. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer —1 a najwyſchcha temperatura wodnje 6. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —1 a najniſcha temperatura we nozy —3. [illegible] howazy **ras** wjedra **chila** ſo ſaſo na **delchežowanje.** Wyſchina **ſ wječora** Europy **ſe ſo nětko dołownje** do ſrjedźneje Europy pichyſunyła a nałchi wjedro wobſtaja. **W** połnozy **nižiny** nimo **cžahnu.** Jich wliw **pak** jenoš hač do ſałudniſcheje Skandinawiſkeje **ohłada.** Mjenja **ſo** hładźenſkeho morjom ſwoju **mešnu** njeje **pſchemeniła.** Tchodła naſche wjedro tež jutſe a po wječhom ſdaſa ſo hiſchcze njedźelu cjane a pchihbone, **pomérnje** mil**wotrajuje. Wětry budža ſo ſwjetſcha k krótkemu ranju wobcžeſć.** Jutſe ſobotu ſlónčko **7,08 hodź. ſkhada** a ſo **1,19 hodź. khowa.** Měſačk **ſchadża** jutſe w **połnozy** a **khowa ſo** poſtajenju 1,12 hodźin.

Serbja hłoſuja 12. novembra takle:

Ja **Nein**





— **Kermuſcha** ſwjeci ſo njedźelu 12. novembra we Budyſkej tachantſkej woładźy, w Hornich Brušach, Klukſchu, Khrěbi, Minakale, Piačźach, Rakezach, Radworju, Schpreowjach a Wochojach.

Waſſebite poſtiſke autowuży k Minakalſkej kermuſchi 12. nowembra.

S Budyſchina wot dwórnišcža 11,10, ſ Delnjeje Hórſi 11,25, ſ Wulkeje Dubrawy 11,40, do Mikowa 12,00. Wjacžo ſ Minakala 24,00, ſ Wulkeje Dubrawy 21,30, ſ Delnjeje Hórſi 21,40, do Budyſchina 22,00.

W ſ. ke poſtiſke autowuży k kermuſchi w Minkale, Mikowje a Nowej Wſi 12. nowembra.

S Budyſchina wot dwórnišcža 7,15, do Khmſka 8,30, do Mikowa 8,50, ſ Mikowa 9,00, ſ Nowej Wſi 9,15, do Minkala 9,25. Wjacžo ſ Minkala 21,15, ſ Nowej Wſi 21,35, do Mikowa 21,50, ſ Mikowa 21,55, ſ Khmſka 21,55, do Budyſchina 22,10.

[illegible] 7,15 ſ Budyſchina [illegible] 20,15 ſ Khmſka [illegible] Budyſchina poſtajenja [illegible] a 13,10 [illegible] wot dwórnišcža [illegible] ſ kermuſchom [illegible] ſo: [illegible] 11,10 ſ Khmſka [illegible] 11,15 ſ Nowej Wſi, [illegible] 11,55 do Mikowa, [illegible] ſ Mikowa [illegible] 19,45 a [illegible] ſ Nowej Wſi [illegible] Khmſka 14,00 a 14,25 do Mikowa, [illegible] 18,37 ſ [illegible], 12,18 a 19,10 do Budyſchina [illegible]

— „Kaž by brěže trał", ſo praji, hdyž někoho wot tuſkow ſće. Hyndom mjeſchi ſebi tež ſ Maggiowje rjeſi mjaſowje ſuſchki ſ pomazanu roſpuſchčenjowu a jitra wotrajeje wody k pječu hotowu, ſlotojaſnu a čiſtu ſtołdnu mjeſnu ſuſchku wobſtorarać. Tuta mjaſowa ſuſchka może ſo ſ domjacej ſmaſcu, ſtim hmje tak awtil a jón powědźitkowuje wotkaz.

*

Bratr z města a bratr ze wsy

11] (Pokračowanje.)

Handrij ſo tomu dźiwaſche. „Schto? tajki kupc, a njemóžeſch pjeć tyſac połſtich, a to hiſchcze bratrej?"

„Ssym ſam w njeluboſnych wobſtejnoſcžach", wuraſy Dubinſki ſ krótka.

„Ty?"

„Nó, to drje ſo ſaſo minje —."

Handrij hu na to ſara njemérny. „W njeluboſnych wobſtejnoſcžach, prajiſch?"

„Njenabitty bankerot — a ja dyrbju imenki bjes protesta wupłacžić."

„Bjes protesta?"

„Dowol, dyrbju ſam do kenzlije pohladacž — je mi žel, ſo tebi njemóžu pożkuſić." Prajiwſchi dźyſche woteſć. Tola Handrij jeho hiſchcze za ruku ſdźerža. „Ale nó jeno mi tola praj —." Dubinſki pak wotmolwi njeſćerpliwje: „Ach, ſchto dha pomha wobſchérne wukładowanje — wo łupſkich naležnoſcžach budźeſch mało rozumjeć." A na to ſo wuwinuwſchi woteńdże.

Handrij ſam njewědźeſche, ſchto dyrbi ſebi myſlić. „Ja ſmu wſchón ſawjerczany", rěčeſche ſam ja ſo; „mój brair w njeluboſnych wobſtejnoſcžach — protest — ſmělt — bankrot — mi dże hłowa da koła — a ja ſo tu wo jene hłowo hnéwam; w taſkim wokomitku njeſmě człowjek hłowo na wahu kłaſeć — ach mój wboh brater!"

S tutych myſlí wutwdźi jeho Hana, jeho mandźelſka, kotraž mjeleſe, kaž by ſo bojała, ſaſtupi, a widźo Handrija, kotrehož wytaſche, ſo ſawjeſeli. „Handrijo!" rjekny pot wótſje.

„Schto dźeſch?"

„Ty połkhaj", rěčeſche Hana něſto hiſchcze bóſe mjeleſe; „ja něſchto ſpóinawam, a to ſo mi nihdy njekubł."

„Schto dha?"

„Wěſch, tón ſłužobnik, kotryž namaj prjedy praješche, ſo budźemoj w ſwojej komorje wobjedowacž —."

„Wém, wém," wotmolwi Handrij, tola mjeleže ham ſa ſo pſchiſtajiſt: „Ach, bratr njebudże janeje wjeſołeje myſle a njecha nam ſłódb ſkaſyć."

„Njeſłyſy ty nicžo pytnył?" praſcheſche ſo Hana.

„Njeſłyſym pytnył", wotmolwi Handrij, tola pódla pomyſlí: „Jonje njeſmém nicžo praješi, ta by hnydom haru a ſałoſcženje ſehnała."

„Wěſch, cžohodla dyrbitmoj ſamaj wobedowacž? — Tohodła, dokelž je tu dźenſa wulka ſakła a budźa tu wołoſbni hoſcžo."

„Schto — wulka ſakła?" wuraſy Handrij.

„Ale ja", wotmolwi Hana, „w tuchini maju połnej ruzy dźěłacž, je tam wicho połne połkožaneho porzelina, ſlébornych ſrudobjow, noži a widźiczkow."

Handrij ſo počza dźiwacž. „Wulka ſakła", pomyſli ſebi, „a mi je bratr rjekł, ſo je w njeluboſnych wobſtejnoſcžach."

„A tež ſym ſłyſchała," pſchida Hana dale, „kak je kucharka kuchinſkim powědała, ſo bychu nam ſ cžaſom jełcy dali, ſo byſmu naſ hoſcžo njewidźeli."

„Schto, je to woprawdże tak?" ſaſtróži ſo Handrij.

„Sawjeſce", wobkruczeſche Hana, „Handrijo, mje wutroba boli — ale to je cžiſta prawda. Twój bratr ſo naſ haniuje, a my ſmy jemu tola taſku radoſcž pſchihotowacž chcyli".

„Jona, jona", dźeſche Handrij wſchón ſrudny a roshorjeny; „jeli to prawda — ale ně — ně — to njeje mójno — ale hdy by wo prawdże — potom — potom njechcam też ja wjacy zyle knjeſke pajmo ſnacž."

Handrijej njechaſche ſo to prawje wěricž, ale po wſchém, ſchož bě widźał a naſhonił, dwélowaſche tola a bojeſche ſo, ſo móhło wěrno być — ſo ma jeho bratr ſa hłaſna. Poſtiſći ſo jemu pſchiležnoſcž, ſo by wjacy ſhonił. Pſchińdże mjenujcy ſłužobnik, kotremuž bě poruczene, jo by Handrija a jeho Jonu w ſtronu dowjedł. Toho ſo Handrij woprašcha a ſ pomozu dobrého pjenježa ham pſches to hordy, ma pjenjes doſć, to ſama wjeſerawſcha wjeczer ſwědźi, kotraž je traſch iſt tyſac hriwnow ſała; Handrijowy wopał je Dubinſkemu dožała wobjeſiwu, a wón pcheje ſebi jeno to, ſo by jeho bórzy wotbył.

To bě Handrijej doſć wěrnoſcže, ſama hórka wěrnoſć. „To je wěrno, to někto wém, wón nima ke mni ani łuſta łubježe — a ſo by to ſakrył, poczinja ſo thory — phi haiba! Hraje pchede mnu komediju — haiba!" A wobrečžiwſchi ſo k Hanje dźeſche: „Wój, Jona, a jenje wjacy ſo njeſwórčžimoj. — Praj Jurjej — ně knjeſej Dubinej — ně, knjeſej Dubinkemu, kaž ſo nětko mjenuje", tak rěčeſche k ſłužobnikej, „ſo jeho pjenježy njetrjebam, ſo też tón kuſk jedže njezadam — jo je w měſcže hiſchcze doſć hoſpodow — rjekł jemu, ſo nimam łakrowane ſchtorańe, ani ſwótle tukajeſći; ale — to jeno jemu praj, ſo mam tule pózſžiwu wutrobu — ja praju wutrobu — a wón, ſo Janeje nima; rjekł jemu, ſo mje to boli, ſara boli — a potom — ale to mi ani hódnje njeje, ſo bych jemu hiſchcze něſchto praſiłcl dał. Wój, Jona!" A wſawſchi mandźelſku ſa ruku a wotendże ſ njej.

*

S cžaſom pſchiwjedże Robert ſwojeho nana, ſtarcho Wólſchowſkeho. Dubinſkowa jeju ſara pſchečežetnje witaſche, wošeſche Wólſchowſkeho, kotremuž dźyſche ſo ſe wſchej prózu ſpodobna wopokaſacž.

„Proſchu, wodajcže, ja ſym hižo ſwojemu mandźelſkemu ſſewicž dała", rěčeſche Dubinſkowa; „wón tu hnydom budże, ſo by tak wulkeho hoſcža powitał."

Wólſchowſki poczinaſche ſo we wſchém kaž wulki knjes, kotryž je ſebi ſwojeje ważnoſcže wulzy wědomy: hordże a ſ krótkej trocželu poſtupujo, ſchcžerlaſche ſ tóſtym ſtupom pak ſe ſłotym cžaſnikowym rjeczažom, pak ſ pjenježami w kapſy. Poklonjejo ſo, ſamóžeſche jeno ſ hłowu trochu pohibnycž. „Knjes Dubinſki je, wě ſo, w komforu", rěčeſche pomału a ważnje, „derje — knjes Dubinſki je pilny muž, to mamy rady, to ſo nam lubi — donkž ſo człowjek na wěſty ſtupień njeſnjeſe, kaž ma, dyrbi dźěłacž."

(Pokračowanje ſeźhuje.)

Woprawjene dowěrjenje

Wot tehdy czasa, so je nazionalsozializmuš k mozy pschischol, so jasnje widźomnje hospodarske polepschenje w Němskej wuskutkuje. Pschedewschěm skutkuje tež w hospodarskim živjenju to, so sej so nětko měr a porjad wróčitle a so žiwina a stabilna statna moz hospodarstwo psched jatichabenjemi schowa. Tutón **nawrót dowěrjenja** do najrozličnischich worschtowiu wobydlerstwa so na pschiklad jasnje pokazuje we wuwiwanym kutowanskich pjenjez, kiž so na rozlitich nakutowanjach zarjaduja. Wot februara hacž do maja t. l. so ko nakutowarki wo 180 milijonow na 6,55 milijardow hriwnowy powyschike. Pschi tym so na to dopomina, so do nastupenja mozy so politiski pschestrojenje njehanbowachu, na němske wohbydlerstwo z tym nakutowarki, so pschezo jasno njemože wu mjenje (Währung) wuhnuchu a scherjenje inflazije na scěmje nakowachu. Tajke tajkehu so njeje stalo a so zenje njestanje. Kutowarki wjele, kaž su najwischische a najsamolwiscischse mešina wotpowiedowali, z mérom swoje nakutowane krosche po-wuzywanym kreditnym wustawam, kaj na pschiklad nakutowanjam, dowěrichu. Kak nazionalsozializmuš woprawdze napschezo prjedawschemu twudawanjam politiskich pschestrojnikow — wo inflaziji wuššli, je ministerski president Göring snowa na wólbnej schromadźiznje w Kielu psched tydźenjom dnjemi wupraji:

„W sandżowych czasach widźachmy jako posledni spodobnosć hospodarskeje nuzy najwjetsche slojnizmy, kiž je do knježerstwo na ludze skuzilo: inflazizu, kiž je derje-wsche zyleho luda smicilla. Hdyž so praji, so je inflazija narki sakoń, dha praju: ně, wona běsche njehanbicziwa rozowska lejcz".

Němski kutowar je swojemu knježerstwu djakowny za jasnje zjewa a tutón džak prakticky z tym wopokaza, hobu pschinoschuje, domjace tworjenje kapitala pospy-šuje a generalny nadźich pschecziwo bjezdžetnosći k dobyt-nemu konzej dowjeze.

*

S Budyšez. Jutry hobotu 11. novembra wjeczor we 8 hodź. wotmjerje tudomna nazionalsozialistiska ludowa wulkotna wólbna zhromadźizna w „Hajnkowk". Rěč-nik budže hosp. str. wjesnjanoska Rholtinger se Salomja. Když je winowaty, zhromadźizna wopytacz.

S Hlinc. (Wobžarujomne njeboże.) Wobžarujomna wjoda potrjechi wučera schwörik wopolnju 45-letneho dželacerja Arthura Jakuba, ko dyrbjachu jeho se sanitet-nym autom dobrowólnej sanitatnje kolony Cžerjowjenja za do měnschczańskeje chorowniz dowjezu. Wobžarujomny, kiž ma zwójzhu, jako nuzowy dželacer pschi runanju Koterczańskej wody dželasche. Za nim pschijdžože lowrija a do njeho sajedže. Pschi tym zebi injenowany nasskerje kuliu prawoje nohi skama. Pomozni hosudželacerjo zranjenego najprjedy do jeho bydlenja dowjedechu. Tam jemu kuhs dr. Wesemann z Barta lékarska pomoz poda a jeho do chorowniz dowjezu da.

S Wiskowiz pola Lubija. (Skóle w njeboże.) Skoze w njeboże měnschce sridżu wjeczor pjekarski mišter Lutza z Kamjenicy. Jako bě wón z pschedawanjom chlěba w na-schej wsy holowy, so jadnja wótka jeho woza skama. Kóli so sylnischi a cželny z prednim dželom woza. Na skoze drohowy plót ladžkowa, so wóz do rěki njepodje. Mschi njeboże so nichtó njestrani.

Z Łužicy

* Habrachcziz. (Njesboże z motorskim kolešanom.) Sridżu hrjadu dopoldnja so na schijnskischcu wuzkom pola hoscženza „Slotcho lawa" njeboże sta. Motorowy kolesan z Neugersdorfa jadžesche do wosschowcho auta, kiž z Wa-dorfa pschijedže. Kolešan so na kolnje a na kolowje czesko streni. Jeho dyrbjachu do chorownje dowjezu. Wosobje w aucze so žrědženi wotendželechtej. Wobej jěsdžatle so czesko wobschkodžichtej.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Mischnja. (Sso jaseocziła.) We jenym tudomnym hoscženju njedźelu Gléinu žona z Burghlida we jeje jtwi bjes wjedowja namakachu. Wona běsche so ja-jedoczila a nětsole hodźiny pospschino w chorownji wumrě.

* S Leipnizza. (W kurjanje czesko injeschoji.) Na Kanjenickanskej dróhy sajedžesche torczawtki sran z Tantenhorsa. Mlody cžłowjek sylnje kurjanje dla prawje nje-widżesche a sajedže je swojim motorskim kolom do kamjen-neho stolpa. Wón zebi mohu sluchiny a je cžesko znutr-kach srani. Jeho pschiwodnizu ho jenoz lahko srani.

* S Niesy. (Smjertnje injeschoji.) Sedmórk samo 12letny ranzerowanski dželacer Paul Michel kunzert-nje injeschoji. Jako dyrbjesche Michel z kuzym wot dwanaczich wosstronici, zhrabny jeho z Lipska pschijedżaju cžah a jeho pschejedže. Sajedžebrat na zawostaji žonu a 3 dźeci.

* S Hlomnca. (Dźesco so kupanjo wopiwa.) We sussodnym Moritzu 3 letne dźesco mlynskeho wobsedzerja Breitlinga w kuchinje na stole hrajkasche. Dźesco zbuli runowahu a padže do bowa warjazeje wody a so cžesko wopari. S cželnimi bolescjemi dźesco do chorownje za-wjesechu. Dźen poldźischo dźesco wumrě.

* Se Zichopanc. (Wulki wobrěd w pschadowarni.) Pón-dźelu pschipoldnju w Schäfflerej pschadowarni wulki wobrěd wudyri. Wjele wobydlenjow nadrobnu běchu pschitrjebalale, mjes nimi 8 motorskich fajrowow, kiž wobrěd bórzy po-dusychu. Fabrikska běcha je so z wobjuom dwanajmje sta-lila. Nastata schkoda je wulka. Wujsla so, so je wobrěd z tym nastał, dokelž su so wale cžopki tschale.

* S Fröhy. (Njepschezelesny skok jasel.) W nozy ke wutorje rozdawachu w Planun-Bernsdorfje a w Falkenwize lětali, kiž so pschezitwo knježerstwom a nanstej pomozy měrjachu. We swérku z tutej wězu 20 prjedawschich komunistow sajachu a do konzentrazitskeho lěhwa Sachsenburga wotwjedźechu.

* S Ringenwalde/münde. (Nyhatiski cžołm so podnóril.) Cžežke zadżu njeboże sta so wutaru pschipoldnju w ludownym sajedže do pschistawa. Jako dźesnjese cžołm „Rü 71", kiž z lojenja rybow wróczo pschijedże, do pschi-stawa sojeczi, jón zasnuj powróczichu. Cžołm ho z wulkej spěchowjacu podnóri, wón so ho njeschikowu hubi. Wobe wosloože, rybaraj Ota Schwarz a Herman Brandhoff, so zatepichtaj. Zbyty podawk so tak spěchnje sta, so wulkowanje njeběsche možne.

* S Warnsdorfa. (Kurzy spjerżuja so pschezitwo mych-sam.) Pschezo bole pschiběżeza mytscheza cžwila, kiž je zbyl wokolnje nadeńdżenu, je k jeschowazej spodżiwnosći dowjedła. We wschelakich kurjatnych plahowarnjach wobsedźowachu, so so kury mytnym spjerżuja. Susto kury mytsche sadżowachu a je z appetitom žrěchu. Stat strašchna mytschaza cžwila je, wložimy na tym, so gmejna Niederein-siedel a susodne gmejny mytsche spjerżej spytaju.

Łužiska serbska wólbna parola!

Rozumi so samo wot so, so wschitzy z „haj" hłosujemy. Wo tym nětko njedyrbi wjazy žaneho dwěla bycz. **Kóžde dwělowanje może za natwarjaze dźela nazionalneho knježerstwa je schkodu bycz. So by temu sadżéwał, hłosuj z „haj"!** a wol liczinu **nazionalsozialistiskeje strony.**

Cžesez lubowazy a hordy lud jara bolostnje sacžuwa, hdyž ludstwo, tradiziju a cžesez wohrožene widży. Sa kóždeho jenotliwza je hischcze bolostnischo, stajnje we **strasche bycz, so jeho wschudżom bohahaze** ruzy mjesnanarodneje **wulkofinanzy z domu a dwora wuczérja!** Cžasy je stónczuje pschestat, **hdyž mózachmy so** jenoz za njewólnikow **mjesnanarodneho pjenjesnistwa** hwobodneho **murjerstwa a plutokratije wobhladowacz,** a tutón cžasy njesmé so wjazy wróczicz a so tež wjazy njewróczi. Mamy stónczuje **knježerstwo, kiž tajkemu zadżerjenju satasa a żelesne cžoło pokasa, a je nascha zwjata winowatosez, so tuto knježerstwo w jeho cjeztim wojowanju podpjeramy. Tehodla dyrbimy z „haj"** a za nazionalsozialistisku stronu hłosowacz!

Wschitkich němskemu statej a wuznawje zwérnych Sserbow, wschitkich prjedawschich pschiwisowarjow kuzisseje ludoweje strony a wschitkich mojich prjedawschich wolerjow w poslednjej hodźinje namokwam:

1. Hłosujcze njedelu na **selenej zedulzy wschitzy z „haj"!!!**
2. Wolcze **wschitzy** liczinu **nazionalsozialistiskeje** němskeje **dżelacjerskeje** strony!

W Sslepom a Tjoch Swědach
pola Budyschina, 9. novembra 1933.

Heino Hancžo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Mahnung zur Steuerzahlung.

Die am 10. November 1933 fällige Vorauszahlung auf die Umsatzsteuer und die am 15. November 1933 fällige Vermögensteuer sind pünktlich an die Finanzkasse abzuführen. Schriftliche Mahnung erfolgt nicht mehr. Die nicht entrichteten Beträge werden mbst 12% jährlichen Verzugszinsen vom Fälligkeitstage ab durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen.

Bautzen, am 10. November 1933.

Das Finanzamt.

Najnowiše z cyleho swěta

— **Wobšady na wjedro za jutrischu hobotu: Male pschemenjenja.**

* **W jenej chěži na Bismarckowej drózy w Khocjebuzu schtwórk popoldnju friserški mišter P. z wolma 4. pschoha na dwór dele padze. Wobjarujomny, kiž hižom dołho na cžuwy cžerpjesche, bě sche hnydom morwy.**

* **W Mühlheimje nad Ruhru je zrjedu wjeczor 22-letny tydźenik Pawol Scheer z Barlina mandželistu Hornowu z Brošcha sastrělił a tež 24letneje žotry Gertrudu, kiž w stanužnym domje pokatsche, sklěił. Na to bě sam sebi kulu do hlowy sčěli. Hornowa bě sche hnydom morwa. Scheern a jeho žotru strašnje zranjeneju do chorownje dowjezechu.**

* **Dwuježo wuczerja Schenströma, kiž je pod mjenom „Pat" jako jedyn z tamneju znatkeju filmowoju wobžo-wan „Pat a Patachon" znaty, ju do kludnizy dowjezej dyrbjeli. Pschi filmowanju jeho studnosći sta.**

* **Po hamtskim wozjewjenju su pschi arabiskich wjeme-rach w Palestinje 24 Arabow a jedon policista pad-nyli. Liczba zranjenych 285 Arabow a 28 policistow wuczinja.**

* **W franzoskej Indochinje je zatrachny wichor za-tkadżał. Po dotalnych powěschach je 130 cžłowjekow ži-wjenje zhubito.**

* **W połodnischej Japanskej je cjeżki taifun zachno-wał. Wichor ho w nozy tak cuże spěhny, so może che ho jenoz mały dżel rybarskich cžołmow z morja do pschi-stawa wulkowacz. Wěhdże 2300 rybakow wotta we wi-chorju na morju. We jich wohudże bischcze nieje nicžo znate.**

Klasiska luboscinska struchłohra

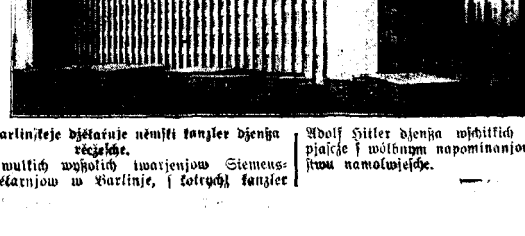
Na jenej drózy pillow w městaczu Imperia wonaj bydlechtaj. Jeju wošud ju ždudkojo wobtrucžili. Rjanaj a mlodaj wobaj bě schtaj. K zahorjenju ho lubowaschtaj. A wo jeje małe ho wón mjenje dyšli wo nju nještarasche. Hdyž takle hromadże žedżeschtaj, bě sche to wěczny kurkotaty ipčw lubosče.

Jonu pak, jako ho wichor a cžmowe njebjo nad krajinu rozléhowaschе, wón doma njebě schе, so by ho wo zyrobu starał. A tu pschindże zuły, ale po jeje wosch-nju, so by schkow a schtki psched wicharom pytał. Tola bórzy wichor a njewjedro sabu, tak jeho nahła lubosći k njej saja. Wojasliwa a naitróżana tu žedżeschе, naj-prjedy nochżyschе ho hibnycz, njechaschе małe wopuschczicz, ale hordosći ju nuławaschе, ho tak rjana pokatacz, taż bě schе. Tola pschezo bóle ju jeho lubczenje a na-mahowanje žobuterkny. Tak [illegible] sylny a njebo-jamny zuły bě schе, kotryż bě [illegible] do jeje měrneho domczka dołoj, so njemóžeschе [illegible]acz. Bě schе kaj wopojena. A hdyž na nju [illegible] by ſ nim cžekla, dżeli a dom a ſcžiwj [illegible]ista, wona to w **swojej mohamnizy** tež [illegible]

Kajke strašele pcht nawr[illegible] profone, małe rjawkalna. Mjesche ja [illegible] a mózesche ho ja nje tež bjes mazeje [illegible] e njemóžeschе jeho žaneho méra, pschezo žalo [illegible]che, so by ſhubżenu lubowanu zytał. [illegible]wje pytaschе. Wutroba bowaschе [illegible]. Kunja trěbenemu ſwérjecju wón w [illegible]alnych žedżeschе. Tři dny tuta bojaczi a walki strach trajeschtaj.

S rannjschimi zmérkami schtwórtzeho dnja ho wona ſe ſwojeho dyrdomdejſtwa wróczi. Svrózna, polna stracha, polna žadosče ſa wschém tym, schtož bě schе lohto-mnjstnje we wokomiku wopojenja wopuschczika. Smědżiſche jeho jwaſiczi, nuts hicz, ſa wojebanemu blizicz? Wón ho **poſtrózi**, jako ju wuhlada, wulkej wocži na nju cjinjeſche a ſo njehibnu. Daſche ji blize pschicz. Wona ho ſ hojoſcju ſtuli, na hróżnu wjeczor ſ pschihotowana. Strachożiwje ho ſwoje małe majkaczj prożowaſche. Tu ju wón horje ſtorhnu, jako by ſwoje ma-łe psched dótlanjem ſ njeczijtym ſtworenjom ſchkitacz dżal. Kaj ſprotſtnjeny na nju ſłahowaſche. Wědżeſche nětko wſchitko ſ jeje ponižnje wo wodżacje proſchczego pohladnjenja. Se ſpěchnoſcju błyſka ho na nju wali. A ſe ſatſchikom njeſtónczneje bolosče ji ſkk pschekuſnu.

Nětko kaj ſtamjenjeny žedżeſche a na krej hladaſche, kotraj bežeſche a bežeſche a nabojane małe czerwjene



S tuteje Barlinjeje dżelarnje němſki kanzler dżenja rěczeſche.

Jene ſ wulkich wyſokich twarjenjow Siemens-Schuckert dżelarnjow w Barlinje, ſ kotrychż kanzler Adolf Hitler dżenja wſchitkich dżelacjerjow cłoſa a pjaſcże ſ wólbnym napominanjom ſ ſwérje ke knježerſtwu namolwjeſche.

maćesche. Bjes hibnjenja hodźinu po hodźinje łaž sprostnjeny na morwe cźełko lubowaneje złodowaśche. Njeźłuśnesche sćiwlenje ł błodom mrźejazych malych, ani błoź śuźodow. Njebrźesche źaneje zyrobu ł śebi, cźiłyri dny w śamźnej sprośenosći śkamjeneneje bolosće sawosća. S błowu na morwym cźełe źwoje podłanki wón mjeńcźo wumrě, wjeśćej źwoje cźesće, njewuprajny wopor źwoje lubosće a źwoje njeśkónćneje bolosće.

So źo wo holbjow jedna, mjes kotrymaź źo tale łaśiśka struchłohra ł lubosće poda, ł woipohladom hakle na łóńzu pśicherašu. Ale rośumi źo tola śamo wot źo, źo je wułka lubosć, prśiwotne cźerpjenje, fanatiśka jarliwosć, njewuprośona cźeśćelakomnosć a śmjerći lubośce dla, wśitke cźiśte źiwioły łaśiśke tragedije, dźeńźa nimale jenoź hišćesche pola taźich jednorych śtworjenjow namakaś, a to bjes kóždeho pśihódawka materielnych abo sozialnych sajimow. jw.

Sława

Tu źo wo śławje wulkich statnikow a wumějśow njeźedna. Wo njej je Mussolini pjerća jónu w cźełkomułnej hodźinje prajił: „A śchto ł zyźe tueje śławy wostanje? Postawa nětkaž w měśćańskim parku. A młodaj jaluźowanaj, kotraj cźitaj źo śkaźdu hukowaś, źo pśich Mussolinowym pomniku trěcźitaj . . .“

Jedna źo wo źadosć małych ludźi, śebi śławu dobyś. Młoda śpěwarka na pśichł, by radu wuśłuchała, njech płaći, śchtož chce. Mały kraw; w małym měśćańu ty źo ra dy ł łuźejim krawcom najwośebniśchich a najnahladniśchich ludźi hat. Sonaź ś we Pavia łeźaśej a pśihladowaśej, kak śebi khudy měśćańcźe tunje wobleki dźěwcy daju wo wumělśtwje . . . tuje medźy nimi njeźrośumiwśchi. Ale łaž wulki j . . . kraw; do Miłana jěź měź, źoła aristokratiju a . . . uch łuźejich ła wetsćeńa njeźe móź - - to je ńon . . . je kraw a w małym měśćańu. Sćór łuźśche i . . . ejnišć. Milanśki śmany krawcy ł temu łeźemu. W . . . jomu hłabjow a łaźenow, marćhezow a wułkich cźiłirow ł bilardow wjećhim njemcam do hotela pśihrajeźechu. Naśch kraweźił źo ł cźełym trećźem, mer jeśće a mérje chc, jedźeśche jake śkónći a ź jałaśe ł wjele ł pomenikami, pśihpjeźe ja . . . łubinjeśche nainje . . . tłeki ńohu, zyle wubrańe . . . ł bohatśiwje a śławje pś . . . płaćenjo a . . . zaśche, to dźe dźeśi . . . ł waśchijem bwěź. Ale tej . . . ći płaći . . . śniśke mćno hišće wo nim . . . wot . . . jemu . . . ani . . . ńtro . . . Pra . . . Wśe . . . je.

Pśeźe ja . . . ta taźiśej wy . . . wśe . . . ćo jinaśi wjeśćo rjada njeź . . . ńhu . . . ł jich wubjerńnje wuhotował. . . . śche . . . ek tele jako pśichpeśnu; wobłuk . . . ; pśeda wanje elegantneje powołaśiśeje drašu ł wobłeńenju jeha- śkich pśichedwsaćejow. Spokojm móże bywaś, ło je takle wot śchoł. jw.

Swojbne powěśće

Sewrkli: Irmgarda Herrmannca w Budyśchinje; khowanje budźe śobotu pśichpołdnju w 1 hodź. wot Tuchorśkeho pohrjebnišćeca. — Emma Nowakowa rodź. Krenźeł w Budyśchinje, khowanje budźe śobotu popołdnju ½3 hodź. wot Zarowańśkeho domu na Swonkowej Lawśkej haju 18. — Eduard Kerl w Budyśchinje, 78 lět. — Gustav je Sahr, wuźiwaśel a wuměśchśi leutnant na wujsł. w Debśchkowje. — Martha hund. Kunathowa bywścha hund. Mierśchowa rodź. Bullingeź w Kamjenju, 71 lět; khowanje je śobotu popołdnju ¾1 hodź. wot

Towaŕstwowske powěśtniki.

Drježdźany. Tow. kat. Sorbow „Jednota“ zmjeje swoju lětušu generalnu zhromadźiznu wutoru 14. nowembra w tow. domje w „Bayrischo Krone“ na Neumarkt 4. Započatk wječor ½9 hodź. Wopytanjo zhromadźizny je winowatosć. Předsyda.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Směšk

Dobry žort. — „Wčera śym wułkotny žort śłyśał — wón drje je śo mi ś pomjatka łybił, ale dyrbju śo hišćeze nětkle śmjeźeś pomyślu ći śebi na to.

*

Rěkotre pśichódne słowa. — Sej staru Rjelowu łuźa? Ńa? Budź śpokojom!

Njech je, kaj chce, śaźźenu wutoru doujeśechu ju k wječnemu měrej. Śwośtajeny mandźelśki ł njewuprajenym mjeńcowcom pśichi rowje śtejeśche. Faraź bě śwoju rěcź śkónćił. Nětko dyrbjeśche hišćeze něchtó pśichi rowje k pśichewodźerjam rěcźeć. Zabym pak śo njeźmuźi. Wón tola: łěpśchi proścheŕ, kotrehož bě pśihłódny wětŕik pśihźiwěł, chaźiśche śebi cźopły wobjed śaśtaźiś, a hłuboka huuty wón ł rowu śtupiwśchi rjekny:

„Pjeźaruśeze wo njeho — nětkole ma wón śwój pokoj!“

„Śchećś muźi jeho do rjebłow śtoćeź:

„Cźłowjeće, śchto rěcźiśch!? Tu śo wo źonu jednaty

„Wšak! praja: nětkle ma wón śwój pokoj!“



Mjeńcowjeźenje cźeśtneho pomnika w „Feldherrnhalle“ w Mnichowje.

Mjeźnik pśichi wopomnjeńśkej rěcźi śa padnjenych 9. nowembra 1923. (Radiowy wobras).

Zo bych zaso dźěło wobstaral

předawam po pomysłomnje najtuńšich płaćiznach:

cyle nowośasne mužace wobleki, pacholace, hólčace a dźěwace wobleki; dobre barhojte a smuhate tkaninowe kholowy, najlěpše sylne manchestrowe kholowy; sylne kholowy z kožaneho śukna, Breecheske kholowy; kalmukowe jaki, lacy; kholowy za młodźeńcow, pacholow a hólcow; **najł. sylne wjedrakrute jaki do wětra; cyle dobre zymske sportske jupy;** zymske jupy do dźěła; čorne dobre suknjane paletoty; cyle nowośasne barhojte zymske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje

(prjedy A. zwad. Mengerowa)

na Serbskich hrjebjach 6, znapř. industrijoweje a přemysł. šule

Hižom 49 lět staroznaty, kruće sprawny drastowy wosebity wobkhod

Njesměrnje wulki wubjerk a pomysł. najtuńše płaćizny, zo bych zaso dźěło wobstaral; prošu wo podpjeru

Přikrywy na blido na sofa na diwan

přikrywy na sćěnu, k mech am so hodźace, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Dźowka

so pyta k nowemu 1'tu

w Bukolnje čo.15 pola Barta



Khěža napředań

Napłaćene 5000 hr. Zhonić we wudawarni Serbsk. Nowin

Małe nawěšćki w Serbsk. Nowinach maja wuspěch

Harfa

za dźěćikemšenja

je za 20 pj. dostać w

Smolerjec knihjarni w Serbskim Domje

Zwełne wumělske ćaldkate madrasowe **gardiny**

story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

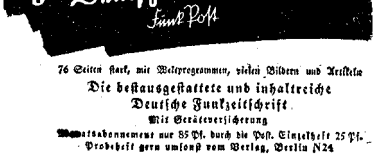
Nawoženjojo a njewěsty

kupuja swóje meble derje a tunjo, kaž łěharnje, hydlerńje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble

w Bjarec meblowym dom'e

Znapřeća piwarnje :: Na Dwórnišćowe dróży 2

Wopisma mandźelskich połčonkow so jako płacene při imuja



76 Seiten stark, mit Mehrprogramm, vielen Bildern und Artikeln

Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift

Mit Geräteversicherung

Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelheft 25 Pf. Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24

Započaće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wašwanu a wołmu k sačkowanju a štrykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wołmu

Na rožku Žitnoje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2588

Drastowe tkaniny

Płóšlwy somot	95 pj.	półlama	95 pj.
drastowy barchent	45 pj.	py amowy flanel	45 pj.
kaščikate tkaniny (schottis'e)	75 pj.	marocain	95 pj.

Vobachske přiŕižki!

Reimann při Póslowym namješće na Hošic hasy 29

Zalutujeće wjele pjeniez

hdyž swoju zymsku potrjebu pola nas kupujeće!

Namakaće pola nas tak wulki wubjerk, zo so kóžde žadanje spokoj

Zymske zwjeńśniki, čorne za najtuńše płaćizny.

Zymske mantle, we wšitkich nowočasnych wuwjedźenjach a najnowšich mustrach we wulkim wubjerku.

Kosmičkate mantle, wot najtuńšich hač do najlěpšich za wšitke wulkosće so hodźace, też za sylnych muži.

Jaki do wětra, jenož w najlěpšich kajkosćach, wot tunjo

Zymske jupy, we wšitkich płaćiznach, wot 9 hač 20 hr

Hólčace a dźěwace mantle, też kosmičkate mantle we wulkim wubjerku.

Mužace, hólčace a dźěwace wobleki, módre a čorne, a we wšitkich nowočasnych barbach

Muž. cordowe a manchestr. wobleki w. 16.50 hr

Lu'ćeske lacy a brechesowe kholowy čorne, módre, zelene a žolte a we wšitkich wulkosćach

Dźělnićeńska drastu kaž jaki, kholowy, lacy atd. w dobrych, dźeržanych kajkosćach

Strykow. jaki a pulovry za mužow, hólcow a dźěći w najwjetšim wubjerku, wot najtuńšeho hač do najlěpšeho

Wobleki za Stahlhelm a DT-drasta za woborny spor

Klobuki, čapki, zwjeńśne a sportske košle kaž wšitke potrjeby za mužow

K hermankoj w Hródku buda čo. 10a, we **Zaru** nimal znapřeća cyrkwje, we Wojerecach znapřeća Złoteho Lwa

Pětr Hančka w Kulowje

na Budyskej dróży 4 :: Telefon 64

Wosebity wobkhod za nowočasne mužace a hólčace wobleki

Serbska kniharnja

w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach wobstara na přeće też wšitke němske knihe po tunich płaći

Přiloha k čisłu 259 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 10. novembra 1933

Wšitkim Budyskim ludowym towaršam

Sćeńm so wšeho dowěrjenja we wobydlerstwje wjerjejcy a chzu ſ tuteho poměra dowěrjenja někotre słowa wožebje tym mojich Budyskich ludowych towaršchowu prajić, kiž žane zhromadźizny njerozpytaju a so smutkownje hišćeze njejdu do nětčišćeho cžasa namakali.

Někotryžkuli **pšichšłuschnik mešćanstwa** (Bürgertum), kiž prjedy radostnje ſ nowym cžasom krocžeſche, je nětnje pschetwarjeny a rozmjerjany sady wostał, dokelž so jemu nješchlozhuliż njespodobasche. Jemu pschiwolam: **Adolf Hitler je nazionalne poſbožnjenje** nic jenož ſa tu abo tamnu worschtu ludu cžinił, **ale ſa zyły němſki lud. Cžas** [illegible]**znosce je nimo.** W schkrječerni nowcho cžaša dyrbi kožny nješchto wot ſwojeje wožebitosce ſpuschczicz, pschetož jenož tak może němſki lud ſaso k jednoscze a ſylnosczi pschińcz. Hdże by było němſke mešćanſtwo, njeby-li Adolf Hitler pschišchoł? W krawnym tymjeſchczu bolſchewizma by so sniczało kaž w Rusſej. Njedyrbimy so naſchemu wumoržerjej wschědnje pschezo saso dźakowacz, tež hdyž naſ druhdy trochu krucze pschima? Njeſapomnicze wulki wumožerſki ſtutk na njermnoſczemi, kiž ſu w pomjeſcze k njemu małe, kiž ſ cžłowjeſkeje njedoſpokosce wuchadźeja a so po cžaſu wurunaja. Hdyž ſa Hitlerom njedźecze, pschetradźicze tež **Hindenburga**, kiž je jeho ſawołał. Chcze to? Ně!

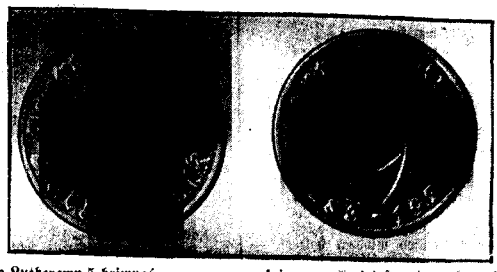
A kak ſtaja so dźěłacžerjo? Njeſarucuja ſa wjednikami, kotříž žani wopraudźicži wjednizy njeběchu. Snajemy jich w ſnadnym ſ jich tudomneje dźěławoſcze a we wulkim ſ jich dźěławoſcze w němſkim ſtacze. Jich prózowanje dźěcze ſa **rjanym ſaſtojnſtwom a wěſtym měſtnom.** So bychu jo dostali, běchu ſwěſcili a so polépſchili, rěcžachu dołho a wótſje, **w mešćanſkim ſaſtupjerſtwje,** kaž w němſkim ſtejnje, ſo by kóždy ſłuſchał, kajzy wuſtojni khadłojo běchu. Ale ſa rěcženu nicžo njeſtejeſche. Wšo pschipósnacju kóždeho ſprawneho dźěła, wo nadobnoſczi dźěła, njejſu rěcželi, ale ſu Waſ proletow mjenowali a Waſ ponížili, nicži „wjednizy". Budźcze wjeſeli, ſo je Waſ Adolf Hitler wot nich wuſwobodźił, ſo je Waſ k rukowanjowym ludowym towaršcham ſcjinił, ſo Wam po nětčim ſaso dźěło wobſtara. A wy, **kotříž na froncze wojowaſchcze, tola tež nochcze ſe, ſo by Waſche wojowanje podarmo bźło a ſo ſo němſka pschezo dale ſa ſtat druheje rjadowanje wobſtaduje.**

Tehdźa, němſkeju ludowi towaršchoju, wotmołwcze pschi ludowym wothłoſowanju na praſchenje ſ **„haj" a dajce ſwoj hłoſ ſa naſchemu ludowemu kanzlerjej!**

Heil Hitler!

W **Budyſchinje**, 9. novembra 1933.

Dr. Förſter, wjeſchi mešćanoſta.



Nowy Lutherowy 5 hriwnaſ.
Tutón Lutherowy 5 hriwnaſ ſo pschi ſkładnoſcži 450. narodninow reformatora wuda. Pjenjes pokaſuje na prědnjej ſtronje wobras Marcžina Luthera a létowej liczbje 1483 a 1933.

Cyrkwinske powěſce

22. njedźela po Swj. Trojizy, 12. najmuika 1933.

S Budyſchina.

W Michałſkej zyrkwi rano ½8 hodź. Boże wotkasanje serbſke, farař Kapler; dop. ½9 hodź. serbſka a ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, farař Tiſcher, ½12 hodź. dźěcžikemſchenje. — Wutoru pop. ſónſke towaršſtwo na dwórniſchczu.

Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo w hibanju wěry němſkich khcheſczanow w Budyſchinje pschi Póln. hrodźiku 6.

Njedźelu dopołdnja ½11 hodź. ſwjatk dźěcži, wjeczor w 7 hodź. posaunowy wjeczor ſ wulošowanjom, póndźelu wjeczor we 8 hodź. ſhromadźizna ſobuſtawow ſa wſchitke ſobuſtawy, póndźelu wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa młodjenzow, ſrjedu wjeczor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny ſa młode hołzy, ſrjedu wjeczor we 8 hodź. łoka pschecželow ſa młodjenzow, ſchtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodźina.

Shromadźizny ſwonka Budyſchina: Njedźelu pop. we 3 hodź. w Roswodźach, wutoru wjeczor we 8 hodź. we Budeſtezach, ſrjedu wjeczor we 8 hodź. w Biſkopizach, pjatk wjeczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy. Kóždy je wutrobnje witany!

S Barta.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. ſerbſke a ½11 hodź. němſke kemſchenje. — Sběrka ſa towaršſtwo evangelſkich młodych hołzow. — Pop. w 2 hodź. dźěcžikemſchenje.

S Bukez.

Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

Wumrěł: Jan Arnoſcht Vogt, wumjenkař w Ssowrjezach, 80 lět 10 měſ. a 18 dnjow ſtary.

S Budyſchinka.

Dop. w 10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba (farař Handrik ſ Porſchiz).

S Hodźija.

Rano ½8 hodź. jmjeſe farař Wjeſař ſerbſku ſpowědź, farař Voigt dop. ½9 hodźin ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka ſa mišionſtwo evangelſkich młodych muzow.

S Huczinu.

Dop. w 9 hodź. ſerbſka, ½11 hodź. němſka Boża ſłužba.

Pothowani: 5. 11.: Fritz Bjarnad Herbrig ſ Hlinu, 1 měſ. a 23 dnjow ſtary. — 7. 11.: Arnoſcht Jan Nowotny ſ Lemiſchowa, 60 lět ſtary.

S Hrodźiſchcza.

Rano we 8 hodź. ſerbſki hamt, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Sběrka ſa mišionſtwo mjes młodjenzami.

S Khwaczicu.

Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, ½12 hodź. dźěcžikemſchenje. — Schwórtk wjeczor ½8 hodź. biblijſka hodźina we Wulkodubrawſkej ſchuli.

S Klukſcha.

Dop. w 9 hodź. ſerbſke, ½11 hodź. němſke kemſchenje. — Sběrka.

Póndźelu, 13. novembra, **kermuſcha**, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Kotez.

Dop. w 10 hodź. němſke predowanje, na to němſka ſpowědź a Boże wotkasanje (wošadny farař). — Sběrka ſa evangelſke mišionſtwo mjes młodjenzami.

S Łupose.

Dop. w 9 hodź. ſo ſerbſke predowanje cžita.

S Maleſchez.

Dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sběrka ſa ſyrkwine tepjenje.

S Minakała.

Dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Kapała Khröſcžańſkeje wohnjowe wobory

Najwjetši dobročel města Budyšina

Podał O. W.

W lěcže 1650 na dnju 30. měrza jemrě w Budyſchinje doktor Gregorius Matek (Mättig), 64 lět ſtary. — Jeho połkowarjeſu w Pětrowej zyrkwi w tak mjenowanym ſchérokim khodźe pod wulkim ſwónczerjom, kotryż běſche nětdy Pětrowej zyrkwi darił. A jeho pomnik namała so na ſcženje podła evangelſkeho wottarja. — Jara dobry wobras tuteho wulkeho dobročela khowa ſo w gymnaſiju, druhi pak w mešćanſkej khihownji. Matek běſche ſo 15. ſeptembra 1585 w Budyſchinje narodźił. Jeho mać běſche ſe ſtawnoje Leuzerez ſwójby, ſ kotrejež běſche też pschichodny zyn Filipa Melanchtona dr. Peuzer. Tuteho běſche Filip Melanchton w Budyſchinje wopytał a pschi tutej ſtkadnoſci běſche na dnju 27. junija w gymnaſiju wo Janje Khſchzeniku pschedwoſchował. We Peuzerez ſwójźbje tnjeſeche wulka luboſcz k domiſnje. Wot Kaſchpora Peuzera mamy jenu ſ prěnich pěsnjow wo Luźizy we kacžańſkej rěcži. — Tutu luboſcz k wótcžiznje je drje doktor Drjehor Matek po ſwojej marjeri namrěł, pschetož ſwoje wulke wuſtajenja je ex anno re patriae — ſ luboſcžu k ſwojej domiſnje — wotkaſał.

Wón bydleſche w nahładnym domje na rózku Hłowneho torhoſchcza, tiž dotal Panezom ſtuſchesche, a na lotrymž je wopomnjenſka deſka pſchicžinjena. — Narodźił drje ſo we tutym domje njeje, pschetož wón je drje ſo hakle natwarił po wultim wohnju léta 1634, jako ſo ſ njewobhladniwoſcju wyſchła Gotza zyłe město wotpali a ſo 600 ludźi ſobu ſpali. Tutón dom je ſebi potajkim ſam natwarił a w nim je hacž do ſwojeje ſmjerczje bydlił. Na ſcženje jeho pschedźiwy běſche ſmjerczje bydlił. Na ſcženje jeho pschedźiwy běſche hiſchcze psched polſta létami jeho mjeno widžecz. We prěnim poſthodźe běſche ſebi łapału ſarjadował, ſ Božej martru we wuzłobjenju ſcženy. Dom na wyſoke lubje, w kotrymž doktor Matek žito thowaſche, a do kotrychž ſam po žito khodźeſche, ſo by je thudym ludźom roſdał. —

Matek je ſam w dźěcžazych létach doſcz bědy naſhonił. Hdyž běſche 10 lět ſtary, ſhubi w jenym lécže wobeju ſtarſcheju. Tehdy, jako njewědźeſche, hacž budże ſtudowacz móju, naſhoni pak też luboſcz ſaſtararjow a wuczerjow na Budyſchkim gymnaſiju, tiž ſo ſwéru wo njeho ſtaracha. Pſchezo je ſwojej ſchuli dźatny był a jej też najwjeſchi dźał je ſkutkom wopokaſał. W lěcže 1605 ſtudowaſche pol léta w Lipſku lékarſtwo, potom dźěſche do Straſſburga, hdźež ſo też doktarnje ſ filoſofiju ſabrałche; a w lěcže 1607 dźěſche do Baſcia. Dokelž mjeſeſche ſo ſ hoſpodarſtwej nuſu bydlicz, cžitaſche w cžiſchcženjach korrektury, ſo móhł žebi niſchto ſaſtužicz. We Baſelu je pak też pilnje ſtudował, wožebje pola wulkeho ſławneho lékarja Platnera, kotremuż ſmjedźeſche w thorowni pomhacz. Tu w Baſelu ſpitża ſi wuczene ſpitży wo lékarſkich praſchenjach a dobu žebi powſchitkownu luboſcz a ſpokojnoſcz. Ale hnito ſo jedźeſche domoj do Budyſchina. — Jako w Baſelu mór wudyri, dźěſche do Franzowſkeje, hdźež je hiſchcze na wiſchelakich lékarſkich akademijach ſtudował a ſebi wſchitke lékarſke wědomoſcze ſwojeho cžaſa pschiſwojił.

Potom ſo wróći do Budyſchina, hdźež je hacž do ſwojeje ſmjerczje jako lékar ſkutkował a ſo wuſnamjenjował je ſwojej pobožnoſcju a ſmilnoſcju. Pódła pal wukonjeſche wiſchelake cžeſtne ſaſtojnſtwa, jako ſobuſtaw Budyſchkeje rady, mějicz dohladowarſtwo nad gymnaſijom, ſchtož je ſ najwjeſchej ſwěru a luboſcžu wobſtarał. —

Matek je w Budyſchinje najcežſchi cžaſ, i kotrymž je ſo tute město hdy potrjeſchiło, pschetrał. Běſche to cžaſ ſtrašnjeſcženeje wójny. Jako do Budyſchina pschińdźe, ſakhadźeſche tam runje ſałoſtnje mor. Matek powita ſo do Budyſchina jako wot Boha pſchaſany jandźel. Nałežowaſche ſwudem wſchitke ſwoje lékarſke wědźenja, ſo by wuſpjeſnje pschećiwo mórej wojował. Zboradźi ſo to jemu. W létach 1611, 12 a 1614 to běche. A hdyž 1618 ſtajnjeſitelna wójna wudyri, je ſobu wjele wſchitke wójnje bědy, ſo ſtarał wo ranjenych a thorych. W lěcže 1620 bu Budyſchin wot ſaſkeho kurwjerſkeho Jana Jurja I. wobſchmjenjeny a dobyty po cžeſtnym wojowanju. — W lěcže 1634 wobſydny Wallenſteinowy wyſchi Golz Budyſchin, a jako žebi ſakſki kurwjerſki Budyſchinowa dobyczź chzyſche, tutón Budyſchin ſapali. — Naſta najſałoſtniſchi woheń, ſ kotrymž je ſo město hdy potrjeſchiło. Wſchitke twarjenja a ſyrkwje ſo ſpalichu. S nimi 600 ludźi. — Tehdy Matek lékarſke a pomhaſche. — Ledma běſche ſo město trochu ſhrabało, pjecz lét pózdźiſcho, 1639 pſchicžahny psched město ſchwedſki general Torſtenſohn, wunuczeſchny žebi wot města 18 000 tolerow a pokoji do města ſchwedſku wobſadku ſ wyſchkom Wanku. — Na dnju 27. oktobra pschicžeſeje psched město ſakſke wójſko, kiž chzyſche Schwejdow wuhnacz. — Sakſam ſo poradźi, město dobrocz, ſchwedſka wobſadka ſakitaſche ſo na Budyſchkim hrodźe. — Horzo ſo wo hród wojowaſche. Pschicžahny nowe ſchwedſke wójſko, ſo by wobſadku na hrodźe wumóhło. Skoro 4 njedźele dołho ſo Sakſojo wobaracha, doniż dźeje njemožachu. Jako Torſtenſohn ſam pschicžahny, dyrbjachu ſo jemu poddacz. Město dyrbjeſche Schwejdam ſnowa 17 000 tolerow pokuty ſaplacžicz.

To běchu ſawěſcze doſcz cžeſke cžaſy. — Tehdy běſche dr. Hrjehor Matek žiwy. Wón běſche k wulkemu ſamoženju pschiſchoł. Jemu ſłuſcheſche wjeſ Mjeſchicžy pod Czornebohom a Brěſowſki młyn. Ale wjele ſamoženja běſche też w tutych cžeſkich létach ſhubił. Ale ſchtoż mjeſeſche, je pschezo nałožował k lépſchemu ſwojeje domiſny. Wšitcy khwała jeho nutrnu pobožnoſcz a wulku pſchecželiwoſcz. Dokelž ſam žanych dźěci njemjeſeſche, wotkaſa měſtej Budyſchinej najwjeſchi dźěl, dožyła 24 250 tolerow. To běſche ſa tehdomne poměry jara wjele. Najwjazy dóſta Budyſchſki gymnaſij, tiž 12 000 tolerow, a dokhady ſ Brěſowſkeho młyna a ſ Mjeſchicz. Nimo teho pſchewoſtaji měſtej ſwoju bohatu knihownju a 500 tolerow ſ jejnemu dźerżenju a powjeſtſhenju.

Budyſki gymnaſij ſpomina na tuteho ſwojeho dobrocela hiſchcze dźenja we wožebitym ſwjedźenju, kiž ho ſwjeſtſhe ſjednoczuje ſ wotſłaleczitym ſwjedźenjom wuczerjow, kiž ſu ſwoje pruhowanje wobſtali a ſo na univerſitne ſtudije heluja. Potom jedyn wuczomz, kiž je Matekowe ſtipendije wužiwał, we ſwjedźenſkej rěcži, pak lacžanſky pak němſky wulkeho dobročela pocžeſcžuje. Też ja to nyńdy ſnm. — Ale też tutón mój naſtawk njech wobſwědcžuje moju njeſahodnu dźakownoſcz.

budźe zyrkwinsku hudźbu posticzeć. — Koletta sa naich Boži dom. —

Póndźelu, kermuschu dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Koletta sa nasch Boži dom. — Dop. ½12 hodź. dźěćikemschenje. — Sstrjedu, 15. nov., wječor we 8 hodź. khromadźizna Jónskeho towarstwa pola Lehderez w Minakale.

S Njeswaczidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći. — Ssrjedu pop. w 3 hodź. Jónske towarstwo.

S Rožaczišz.

Dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. — Koletta sa mišionstwo evangelskeje mužskeje mkodźiny.

S Pórschiz.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba. Dźěćikemschenje w Woschezach ½10 hodź. sa młódsche, ½11 hodź. sa starsche dźěći. Pop. w 2 hodź. wobadne towarstwo młodych holzow. — Schtwórtk wjeczor ½8 hodź. serbska biblika hodźina we Boschezańskej schuli.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. serbske žwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Wósporka.

Rano we 8 hodź. spowědź a cziche žwjeczenje Božeho wotkasanja, dop. ½9 hodź. predowanje (wošadny farar). W 10 hodź. we wošadnej sali tschesczanska wuczba sa dźěći (pomognistwo). Sdérka sa evangelske mišionstwo mjes młodźenzami.

S Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Koletta.



Nowy Newyorkski wyschschi meschczanosta.

Po žiwnym wólbnym wojowanju žu republikana Forella Lapuardiu sa Newyorkskeho wyschschcheho meschczanostu wuswolili. Wschi wólbnym wojowanju demokratoju cżeżku porażku poczerpchu. To je cżim fajimawsche, dołeż mężto Newyork, hdźcż bésche president Roosevelt przedy ſ gouverneurom, dotal sa ſepżeranischcżo demokratow płacżesche.

„Špandawska kuzłaŕnica"

Hórke naschenjenja pschiwérkojtscheho saßwęczerja latarnjow.

Kelko njesboża móże pschewérkojtscheć naczinicź, wosżebje potom, hdyż ju njeżwédomicźi wobschkodżerjo wukonjeju a żwużitkuja, je jednanje psched Barlinskim hamtskim żudom dopotkalało, pschi czimż runjewon wéry njepodobne wéżki na żwétko pschiúdżechu.

W Spandawje bésche saßwęczeń katarnjow ſe swojej żonu pschez 39 lét w shożownym a mérnym mandżelstwje żiwy. Psched néschto cżasom nétko tuto mérne żiwjenje nastajna hara mytesche, kotruż mandżelskaj ſe podružnikom mężeschtaj, kotruż pola njeju bydlesche, kotrehoż pak hżnyschtaj rady wotbynć. W swojej nuży żo stónczinje na 53létnu żónsku ſ Jenschokowski wobroczischtaj, kotraż bésche w Spandawje jako „kuzłaŕnicża" znata, a kotraż mężesche żo nétko ihromadnje ſ 49létnej Böttcherowej dla jebanstwa samolwicź.

Na pomoż sawołana „kuzłaŕnicża" pschiúdże a zapocża „dźełacź". Muku ſe żelu smélchcżego tole na schpundowanje sesnya a — wopschiſnahaje kłowa schentażo — ſe złomickku w ſe żelu namélschanej muzy schkarasche. Sa tute khawsy da żebi 20 hr. zapłacźicź.

Pscheżłapjenje mandżelskeju njebé wopiſnacź, jako podružnik 3 dny posdźicho żwoje smachi shrabawschi woprawdże wuczahny, so by żo ſa druhim bydlenjom roshładowal. Nétko béschtaj dospołnje wo „khmanoczji" tuteje „kuzłaŕnicże" pschesmédżenaj. — Schtoż „kuzłaŕnicżu" hałe pohnu, żo ſ żyżej mozu do njekniczomneho dźéła dacź: Mona mużej wo „njeżwérże" jeho żonu powédasche a żonje saßo donoschowasche, so je jeje muż „njelrażnik" ald. Wobaj pak dyrbjeschtaj ji pschilubicź, so jedyn temu druhemu żanebo kłowcża wo tym njepschesheradźi, hewak dyrbitaj w najbliżschim cżasu wumrécź. Yo nécżim na taike waschnje hacź dotal spokojne mandżelstwe żboże żwój kónz namaka.

So żebi „kuzłaŕnicża" tute njekniczomnoscże zapłacźicź da, żo żamo roźumi. Tak wona samsenej mandżelskej na pschikł. radżesche, żwojeho muża ſ nékotrymi kapkami cżłowjeczeże kreje wustrowicź. 3 kapki tuteje drohotneje kreje 9 hr. płacżachu, a żobu wobstorżena Böttcherowa je podawasche. Mandżelskaj béschtaj hižo wo 300 hriwnow wołożenaj, jako żo muż na noweho „kuzłarja" wo radu wobroczi. Tutón jemu — wéło też jenoż ſa hotowe pjenjesy — radżesche, żonje wschitko wuinacź a żo pola njeje wo jeje mandżelskej njeżwérże wobhonicź. S njemérom we wutrobje a w ſtajnym żmjerinym ſtrasche muż swojej żonje słónczinje żwoje naschonjenja ſdżéli — a nétko żo wéż prawje wujażni. W żwojim hnéwje żo muż ke „kuzłaŕni" podawschi ju módru łbi.

Wobstorżenu Jenschokowsku, „Spandawsku kuzłaŕniczu" k létu a 3 mężazam jastwa saßudźichu; wona dyrbjesche hnydom pucź do jastwa nastupicź. To żo wożbeże też tchodża sta, każ żudnisi pschedżyda ménjeiche, dołeż mężesche tuta żónka na wschelakich Spandawskich wobydlerjow tajsche wliwa, so by mókła druhe wożbu k wopaczinym pschiſahaam sawjeseź. Wobstorżenej Böttcherowej, podawaczu kreje, mężaz jastwa napołożichu.

A taiske wéży ſtawaju żo hiſchcże w lécże 1933! kw.

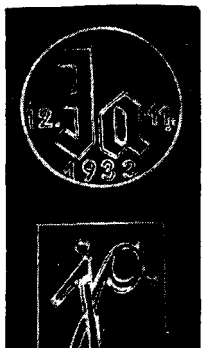
Radio

Sobotu 11. nowembra słyschimy:

Königswusterhausen. Rano znateho wschédneho programma: 11,30 hospodarski tydźeńſki pschehlad. 15 ſa dźěći. 17 ſportiſti tydźeńſki pschehlad. 18,05 ſkónzowanja Münchowskich haſtaczżow. 19 hodźina naroda (Bedrich de la Motte Fouqué). 20,10 wschelkożinowy konzert.

Lipſk. Rano znateho wschédneho programma: 14,30 ſa dźěći. 15,40 14 dnjow cżerpjene ſrószle w Vogtlandſkej. 17,15 hospodarski tydźeńſki pschehlad. 18 wjesele Marczinowe śpéwy ke khwalbje Marczineje hużbzy. 19 hodźina naroda. 20 ſabawny konzert.

Hiſchcże ważne ſ dnjowcha programma. Mnichow: 20 wjeczorny konzert. Wiedeń: 20,40 ſ awſtriſkich operow. Beromünſter: 20,10 wjesely wjecżor.



Snamjeschko ſa wolerjow 12. nowembra.

Němſkoſtatne propagandowe wjedniſtwo wudawa we wschitkich ludowych towarſchow, kotrež żo 12. nowembra pschi wothłosowanju wobdźéla, wólbne ſnamjeschka, kiż żo ſa dopomnjenſke ſnamjeschka na tutón rosżudżaju dżeń němſkich ſtawiſnow wobhladuja.

Hospodarski rozhlad

Ptatk 10. nowembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,047	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	17,24	100 českosk. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burza bésche wczéra hłabicha. Kurzy akżijow poczachu popuschczowacź. Jenoż ſa maſchinowe akżije bésche hiſchcże trochu jaſima. Wiki rentowych liſczinow bechu lepſche pschi wschelakich kurſach.

Barlinſke żitne wuſtrowki wulnamjenjachu żo wożebje ſe ſnitnjchim nawratſchowanjom a wowiſnom a jeczmjenjom. Pschicha a rożka bo cżiſło pschidawaschcżej. Mukowy wobchod bo hżiſchcże njeje połepſchił, wobrot wostanje żnadny.

Wczéra płacżesche w Barlinje zentnaŕ

pschenicży: 8,90—9,15 hr., rożi: 7,15—7,40 hr., jeczmjenja, naléwnjeho: 8,65—8,90 (8,65—9,30) hr., nawalcowe: 8,15—8,60 (7,85—8,30) hr., wowſa: 7,15 hacź 7,35 (6,90—7,15) hr.

Wiki w Ljubiju.

Pschenża płacżesche 9,05 hr., rożka 7,40 hr., naléwni jeczmjeń 8,25—8,75 hr., wowſ 6,50—6,70 (6,40—6,60) hr., bérny 2,20—2,35 hr., ſyno 2—2,30 hr., ſłomu z mašinu młócżena 80—90 pj., nuża, pschenicżna 15,75 hr., rżana 12,25 hr., wotruby, pschenicżne 5,75 (5,50) hr., rżane 5,60 (5,50) hr. Butra, ½ punta 73—82 pj., jeża 11—13 (11—12) pj., twaroh 20—25 pj., bérny 3 pj., kał, bély 5—7 (5) pj., cżerwjeny 6—8 (7) pj., ſydrożty 5—35 (5—20) pj., ſiſały 12 pj., karoty 10 pj., jédżna łoboda 10—15 (10) pj., kołrabi 5—10 (5) pj., porej 10 (15) pj., kórki 50—60 (50) pj., zyhła 6—8 (8) pj., bunu 35 pj., tomaty 20—25 (15) pj., ſołotej 5—8 (5—10) pj., radiſki 5—10 (10) pj., jabłuka 8—35 (5—20) pj., mérnik 10—25 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża płacżesche 9,05 hr., rożka 7,40 hr., jeczmjeń, naléwni 8,50—9,25 (8,50—9,20) hr., nasymſki 7,80—8 (7,60—7,80) hr., wowſ 6,75—7 (6,50—6,75) hr., muka, pschenicżna 18 hr., rżana 11,75—12 hr., wotruby, pschenicżne 5,75—5,90 (5,50—5,75) hr., rżane 5,75—6 (5,50 hacź 6) hr., ſyno 2,60—2,80 hr., ſłótna ſłoma 1,30 hr., ſłowſa k ſaßłanju 1 hr., bérny, bże a cżerwjene 2,25 hr., żołte 2,30 hr. Butra 1,40—1,50 hr., jeża 21 (11—19) pj., kał, bély 6 pj., cżerwjeny 6—8 pj., ſydrożty 10—35 pj., jédżna łoboda 10—15 pj., zyhła 10 pj., Schwip 10 pj., hacź 15 pj., krén 45 pj. Hużby, punt 70—75 (75—80) pj. Proſata 9—15 (8—14) hr., bżhaki 25 (23) hr.

Wiki w Khorczebuju.

Tu płacżesche mjaſo, howjaze 60—80 pj., cżelaze 60 hacź 90 pj., ſkopjaze 90—100 pj., ſwinjaze 75—100 pj., jeża 13—14 (13) pj., butra 1,35—1,40 (1,40) hr., twaroh 20—23 pj., lany wolij 1,40 hr., liny 80—100 (85) pj., ſchczinki 85 pj., karpy 80 pj., młode hołbje 40—80 pj., żywe kury 1,80—2,50 hr., żywe khapony 2—3,50 hr., kotraki 15—20 pj., morchej 7—10 pj., jédżna łoboda 10 hacź 15 pj., kał, ſydrożty 20—40 (15—40) pj., cżerwjeny 10 pj., bély 7½ pj., wirſingowy 10 pj., ſołotej 7½ (5 hacź 10) pj., mérnik 15—20 pj., krén 20—25 pj., małki pétruſchki 7½ (5—7) pj., zyhła 10 pj., kulerepa 7½ (7 hacź 10) pj., bérny, zentnaŕ 2,20—2,50 hr., punt 3—4 (3) pj., jabłuka 10—25 pj., worſchi 50—55 (50—60) pj., lésne worſchi 50—60 (55—60) pj.

Płacżiſny w ſpinkach żu płacżiſny tydźeńſchich wikow; hdyż każ żane naſpomnjene njejeżu, żo njepschemnożuju.

Płaczny na Barlinskich produktowych wikach.

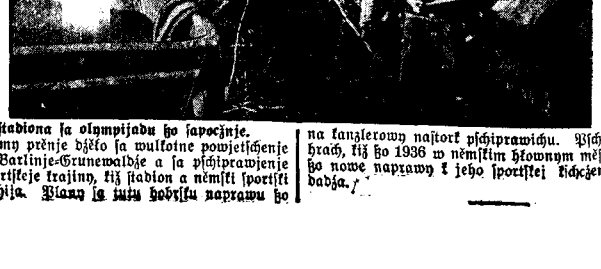
Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczny po złotej hriwnje.

	9. 11.	8. 11.		9. 11.	8. 11.
Pšenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmjeń	163-172	162-171	žołte lupiny	—	—
wowa	143-147	142-146	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	12,00
rżana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	such. truhanč.	10,0 10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	bérnj. kruški	13,4-13,6	13,3-13,5
rżane	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rżana słoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—		wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,65
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,45-0,65	0,45-0,65

Płaczna za pšenicy za wupłodźerja 178 181 183

Płaczna za rožku za wupłodźerja 143 146 148



Twar stadiona ſa olympijadu żo ſapoczinje.

Tu widźimy prénje dźéło ſa wulkotne powjetſchenje ſtadiona w Barlinje-Grunewaldże a ſa pschiprawjenje jenotneje ſportſkeje krajiny, kiż ſtadion a němſki ſportſki forum wopschija. Płany ſu tutu hobrżu naprawu żo na kanzlerowy naſtork pschipraweschu. Pschi olympiſkich hrach, kiż żo 1936 w němſkim hłownym méſcże wotmeja, żo nowe naprawy k jeho ſportſkej kichczenizy pschepodadża.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbskich Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenja zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěźeny přećiwo sćěžkam čěłneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeњe dyrbi abonent hnydom listej zawěšaceje bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na dwě dźeń lěkarski pomoc pytać. Smjertne znjezbožeњe dyrbi so hanem hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tyrkle banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 260 — Budyšin — Sobotu 11. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Politiski tydźeń

Dźensa zhlyt świet ſ najwjetšej napjatosću na Němsku zhladuje, hdyž so jutře njedźelu 12. novembra rozsudźena wólbna bitwa bije. Němšći lud jutře wustupi, so by swojemu knjezerstwu wotmołwił na jeho praćowanje, hač je politika němskeho kanclera a knjezerstwa ſ wolu ludu zjednjena. Přichodźa tuchi jutřišchich wulkich wólbow je sam wšěchnim derje znata. Nastork k ludowemu rozsudźenju poda wustupenje Němskeje ze Zwjazka ludow a to, je je němske knjezerstwo wurad jowanja na konferency wo wotbrojenju wopuščiło. W poslednich tydźenjach je mózne hibanje psches zhły němšći lud jako a psches wolenje skutku něšto swój najwyšschi stopjeń dopjeło. Zwonka kreći němšći lud něšto k rozsudźenju wólbam, wot kotrychž wothwisuje, so budźe knjezerstwo po swojim dotalnym směrje w swonkownej politiki dale dźełać móc.

Niz jenoż to, ale też wo swutkowanym dźele we kraju so lud jutřišchi njedźelu wuprají. Knjezerstwo je w minjerych 9 mjezjach swoju wolu, nemilsemu ludej ſ jeho zakonjestwa na kóždy pad wupomjatej, najlepje dopokazało. Wšěchne jeho praćowanja tčchu jara wuspěšne a swjetšechu samo k přichetwapřijomu wuspěchaju. Psches tutej wěrnotčcu so dźensa wjele wjace faworeri njemóže, a kóždy, kiž prawnje myśli, dyrbi temu psihlihčeć. Skoro 2½ milijona njejach njeměri je w dobu pogódnu a nětjaznu jako zaſkužbu a zhłeb namakało. Buržowo je so na nowy redźejk stajiło, knjezerstwo je jakoże wudało, i kotrymiž so psichod a wobstajnje na čeho stawa ta ruka. To naschi burja derje nowża a zhłeb wschitke nutřišchi wuzkoc waża. Tuž něšto jutře njedźelu za nich niczo druhe njesłyšmy hač so je swój směr swój dźeł knjezerstwu wopokazało. Wšitcy, so so naschi ratarja nadje kaž jedyn muž ſ rajnom „haj" k politiskomu směrej knjezerskeho knjezerstwa wustawaja a zhłeb swjom wuwołał, kiž móže w najlepšchej psches jenosći a knjezerstwom k zlěcu zylcho narodu skutkowacź. Knjezerstwo prajha so naš wjchitkich, hač jemu něšto, hdyž prenje dopokazma jeho skutkowanja a prenje dopjelnjenja psihlubjenjow wojewarjewy za nazionalne wozrodźenje němskeho ludu psches, němšći lud w polnym wobchadu zhlubjeć zhłoni. Sćerbja su tajnje na prawizbnej stronje stali a su so psihi poslednich wólbach do němskeho sejma za nazionalsocialistiske knjezerstwo wupraji. Za naš je něšto niczo druheho mózne njeje hač so nasche dźensnjiske knjezerstwo podpjerany.

Tola niz jenoż ratarjo, ale też druhe stawy mója lepschiny nowych wobstejnoscow wuzwjacź. Mjes nimi myślimy wosebje na dźełaczerski stav. Dźełaczerjo mója wjele być, so su pschestali być ſ hrajtadłom marksistiskich stronow, kiž jim ducha njezdenuły a njespokojnosć do myślow a wutrobow saschczěpichu. Marksizmus w Němskej do saidźenosće zhłuscha, nowe hibanje je jón wotstronilo, jako by ſ khošchejom wumjeł. Tola je njeje zhubiło zastupjerstwo dźełaczerstwa w stacje, ale něšto wałke je pravje mózne, za dźełaczerja skutkowacź a jeho k po'nohódnemu stawej ludu ſejnicź, kiž zhamjane prawa wuzjiwa, kaž kóždy druhi staw ludu. Tuta myšl naſch ludowy kanclerje we swojej wulkej rěcži k němskemu dźełaczerstwu a ludej, kotruž wečera pjatk psihipowěduju psched swětowej zjawnosću dźerzesche, tak wulkotaje wupraji. Też serbski dźełaczer běschе ſo w saidźenych letach ſ duchom marksizma trochu nakaſy, tola w hłubinje swojeje wutroby wosta wón to, schtož je Sserb psches w němskim stacje byl. Wón měrjeschе w sebi cześcziwosć psched wyschnosću a wschitkim nadobnym a dostojnym. Newemu napionalnemu hibanju w Němskej zhuk so też serbski dźełaczer dźakowacź, so je je jemu to wschitko něšto zaſo wróćiło.

A hladamy li słónčnje na wulkotny zhuk zmjesche powoły, kotruž je knjezerstwo Kitła do zhuka stajiło, je tola kóżdemu jaſne psched wočomaj, so mamy knjezerstwo dźeła a skutka a niz kaž to prjedy běsche, knjezerstwo rjanych programow bjes kóżdeje mozy k skutkej. Też hižom tuto dyrbi kóżdeho ſ najwjetšej dowěru do wjednišwa stata napjelnicź, so radosnje ſa njo wustupi. Kak pokoaze wuhlady na tym to su, hdyž zhnjć cźłowjek, kiž hischcze faſlužby nima, wobjezi a so na to spuschczeji, so je swojej zwóstu w zymje njebudźe tracźacź tyrbacź ani symu mrjeć. Też tu jaczuje dźaka ludźi temu dowjedźe, so so jenicźki ja zwjeze wumóžaje knjezerstwo rosudźa.

Schtož knjezerstwowu swenkownu politiku nastupa, wono, hdyž chze swojemu směrej zwérne wostacź, hinak njemóže, hač so Zwjazk ludow a konferency wo wotbrónjenju wopuschczi. Skónčnje dyrbi tola pschestacź, so druhe kraje Němsku za kraj druheho runoprawa njepschipóznaja. Lud, kiž na zwozu cześcź dźerži, to też na trajne jnjeseć njemóže. Němšći lud a jeho knjezerstwo zhi po poslednich cźežkich a njeměrnych letach niczo zdźiwiskeho njepschesche, hač sloty měr mjeł ludami. Hdyž je měr na sakładze runoprawosće swésenej, potom hakle so njedowéra ſ politiskeho powětra Europy zhubi a kóždy lud móże w měrje sa swoje lepsche a sa swój pschichod dźełacź a tworicź sa generazije, kiž po naſ pschińdu.

Luby cźitarjo, hdyž jenicźky tele dyrki wopomnisch a roswažisch, dyrbisch knjezerstwu a jeho skutkowanju pschihłosowacź. Mózhi drje hischcze wjele wezow naſpomnicź, kiž sa wjednišwo stata a sa kanclera rěcźa, tola njech tute dožahaju, dokelž su mózne a sjawne dosej, so kóždeho wo tym pscheswědcźa, so so dźensa wschitko stawa, tohodla wo nam najlepschi pschichod pschinjesć. Tehodla stańmy jutřje wschitcy, mužojo a zony a dźijmy wolicź. Wotedajmy zwoje „haj" sa naschemu kanclera a jeho knjezerstwu a wolmy do němskeho sejma nazionalsocialistiſku dźełaczerſku stronu.

Ludowy kancler rěčeše k němskemu dźełaczerstwu a k němskemu ludej

Wjera pschipołdnju wot 1 hač do 2 hodź. běschе sabu biłowiska hodźina za němšći lud a za swět. Wjednik němskeho ludu, kanclerr Adolf Hitler, wobroćì so wobezbe na nemskich dźełaczerjow. So by k nim rěčał, smjel do jich kjezdźinje. Ze Siemenskich dźełarnjow, ſ městna dźela, k kotrejmuž ludźi rěčeschе. A lud pośluchaschе na zlowa swojeho kanclera. Jeho rěcź w ludu najzhlubschich wothłós namaka, też w druhich krajach ſu ju newinu wažnje ſ kanclerowej rěcźu załkrałe.

Zasnowne słowa rěčeschе němski minister dr. Goebbels. Z jeho rěcźe wuſchdźenjemy wobezbe tute městno:

Cźehmy měr, ale měr cźesche, ninamy wotpohlad, Europa do nowych wójnskich zdmuchatanjow storcźesć, ale pschejemy a ſo nadźijamy, so zhcźe nah njemzowskich pschi nadkim dźele wobjaći. Němšći lud zhebi njesałaſnjł, so by so jako narod druheje zjadowoje wobhladował. Wón je dźe wójnu pschchtał; ale to wjele zana haniba. Wón je pschistojnje a zmajicźe swoje wobstacźe nazionalneho zjiwenja solitewał a cźesć, kotruž we wójnje zeze njespuschczi, je li tcź w mérje nikomu rubicź njeda.

Na to zhcemy po zylej Němskej wujadna a njeselskim pschesłanuli w dźele a wobkhadze pschipowedachu. Zaſy luh pschchwahsche a cźakasche. Jako kanclerr do dźełarnje zastupi, jeho lud je saharowitym wuzakanjom powita a němšći minister dr. Goebbels jemu dźak němskeho ludu telmačesche. Na to so wjednik zlowa zmajicźe a ſ dźełaczerstwu rěčeschе.

Wopschijnjeze jeho rěcźe je nehdźe zezbowaze:

Hdyž Zjenka k Wam a ſ tym milijonam druhich němskich dźełaczerjow a dźełarkow rěcźu, mam k temu wjazy prawa, hač nchtó druhi. Sćym ſ Wam wschchoſ, zzm w 4½ letnej wójnje mjes Wami pschebywał, a rěcźu nětko k Wam, ke kotremuž zlusłham a ſ kotrymiž so dźensa biłchcze zwjazany cźuju a za kotrychž słónchnje tej wójnje. Wotrjechzam so w historiſkej hodźinje na waſ. Rejstrem so na wjele tysac wojakow, kotriž su so wójnje pschcźiwo swojemu narodej stajichu. Bóh pschejeržerjeny, so dyrbi cźłowjek sa wozbudu naroda wujnuć, njedyrbjał li zhły lud prjedy abo posdźischo zakuſnje poczerpicź. Jako běschе wójna ninu, wschch žebi jako frontiſki wojak prawo, so zastupowach to, schtož sa prawe spóznach. Bóch tehdy cźłowjek, kiž je žebi jednorje zwój wschednhy thžeh zaſłużił. Hakle po słónczenej wójnje widźach, so politiſke wjednišwo njedźerjerschcze, schtož běschе narodej zhłubło.

Najwjetschi błud na swécze je Versailleſke sprzenje, kiž so na wobazinej sakładze załoženje. Prenja njemózna sakładza je, so dyrbja wócźuje dobyjerjo a pschewinjenci wostacź. Runje tak wopaczna je druha sakładza, so mohło so jenemu ludej kěpje hicź, cźim hubjenjsko so druhemu dje. Versailleſke sprzenje je swét do pschejo nowych njemérow honiło. Nutskach w kraju nasta njesparerna bjedźelosć. Spóznach, so ſ tateje bludnosće njewuwdźenu, do'haj je też nutskach w kraju mjes nami cźerpimy. Schto dha je do wójska mjes theoriju klaßowcha wojowanja a theoriju rasowcha wojowanja? **Njemózemy pak němski lud sahubicź da ſ, dokelž chcźeja wschelake organizazije zjiwe być.** Mjeſmarodna felderaria su klede theorije, wusha mój le ſ pak tu w domjinje. Tutu maſ jendźel a pohubjerjej, kiž so pschejo prajował. Tehodla zjem zale nowe hibanje zwudźił. Luh sam je zjoło, kiž pschejo jako nowe zjiwenje powdawa a tuto zjoło dyrbi so strewe zakhowacź. Zyła mój ludu dyrbi so na to sjednoczicź, so by so ludej najprjedy dźeło a chléb dało. Mi njejsu intelligentne wuschła smuzitojej dawale, so hach tuton hobrsti skutk zapohaſ, ale zmajitojej zym namakał, **dokelž sam němskeho dźełaczerja a bura znajach.** W nowym stacje dyrbi dźełaczerstwo sastupjerſke prawo měrjeć. Prenje, schcźej cźinjach, běschе, so ludźi sasze do dźełowneho prozesa dowjedźech. Pschichodne dźeło ludźe, konfumiſki mój pozpytnicź.

Njewdźu, kelko zuſnych statnikow je wójnu mjes wojakami zhołu cźinilo. Za zjom ju zhołu cźinił a ju znaju. Wy njemóżeschcźany so do nałeżnicźow druhich a wonj njezmedźa so do naſchich mésbcez. Cźehmy měr a dorozumjenje. Cźehmy naſchim prjedawschinim kjezerzwinikam ruku podacź. Dyrbi so zhmuha jednicź pod najzwobniſchi cźaſ zwěkowich zjawiznow. Njeźdźe pak, so wa jedna lud wschitke prawa a druhi lud dowzja zane prawo. Schto reka cźeſcź? Mój dźełaczerjo! Cźeſcź je w tutym padźe jenajke prawo. Protestujemy pschcźiwo temu, so so krakter jenoho ludu po jeho emigrantach pozpytnje.

Nětko dyrbi pschcźiwnikam pokasacź, so tuczi dźensa zaroch zwojaſkanjom wojazu w Němskej nimaju. Mnjelu zhołi, so nětko zjlamy w pschesjenjosći swój dóst wumworicź. Za to to rakuju, so so tuto zjednoczenjstwo zenoż ſ kpschewnu jenje stronu naſcheho ludu njewurosće. Mózesće mje za muza wobhladowacź, kiž zanemu stawej njeſtuscha. Sa nnje je kóżdy jenak wažny. Wje za jmuje jenoż nemšći lud.

Sómy swólnuwi na konferenzach zobu skutkowacź, ale pschejo jenoż jako lud jenajkeho prawa. Dźensa je dóst mi wjazy mozy dak, hač je je wjele lét prjedy kanzler w Nem-

Runje kaž dotal, ma też w přichodźe kóždy Serb na wšitkich polach politiskeho a kulturneho žiwjenja samsne prawo kaž druhi němski stačan wužiwać. Wosebje ma też přichodnje Serbam zdźerżenje a pěstowanje jich ludowskich wosebitosćow, wašnjow, drastow a nałožkow njepřikrocone wostać.

(Wozjewjenje knježeřstwa pola Budyskeje hamtskeje hejtmanstwo 20. septembra 1933.)

Serbja!

Tohodla wopokažmy njedźelu 12. novembra swój džak a hłosujmy wšitcy z

„haj!"

ſkej wobſedźał. Njemóžu ſpuſchcieć, ſa cźoż ſym wjele lět wojował. Namołwjam Waż, ſo byſchcze 12. nowembra ſu mnje blaſowali, tola nic, dokelž bych „ja“ jo trjebał, dź. ſwin kruczeje. **Ale němſki lud jo trjeba. Wy ſtami jo trjebacze, Waſche dźełło jo trjeba.**

Wołnicharjo kanzlerowu rěcź huſto ſe jaborituu pſchikleſkom pſchetorhachu a ſkónčnje ſo wuſtupjenje ſ Horſt Weſſelowym ſpěwom wobſtamkuw. — Kanzlerowa rěcź běſche ſo na radio w Němſkej, połnocnej a połodnſkej Amerizy a Sadnjej Indiiſkej pſchenjeſła, ſo móſeſche ſły ſwet ju ſ'uſchcej.

Namołwjenje sakskeho ministerskeho presidenta

Dr. ſki ſtejcy w ſtawiznach młodeje nazionaliſozialiſtiſkeje ſ. wola naſ wjedźeć k ſudowemu wothłoſowanju.

2. ... wšum, wo cźo dźe: wo potwjerdźenje naſcheho nar... ſodźe, wo naſche prawo na pokojne dźełło jako cźeſ... ſwobodnych kujeſow na naſchim ſudowſtim wobſedźe... wo naſche prawo na ſamoſtatk tuteho naſcheho ... ſtwa.

Ni... ...ju w ruzy, ale ſ mozu ſcźiſkeho ſłowa „haj“, i ke... ...ſo k naſchemu wjedźeńſkej wuſtupjenju, dźenja ſu dam ... naſchu wołu we cźeſtne prawo dopokazać.

Swěcź zoſtnam dźenſa ſuchich wołbow hiſch je njeje ſo pſchiſał, temu ſo njeſwědźi powdaco.

Němſka nocźe wjaz, ale tež nic njenje, hacź ſwoje prawo na ſiwjenje jako narod, prawo na ſiwjenje, kiž nje ſóźdnemu druhemu ludej ſenje też woſtajimy.

Němſka wobara ſo pſchećiwo ſpodźenjenju wójnſkeho ſtawa, pſchećiwo temu, ſo ſo jako narod druheje rjadowanje wobhładuje.

Mér ſwonkach, jednom ſmutkach, dźe̊ło a kłeb ſa němſki lud; to je hełło. Pſchetoż hdźej je mér, tam je dźełło; hdźej je dźełło, tam je porjad.

Saſki lud wě, ſchto hroźdźiłoſej wojnamjenja. Nihdźe njeje lud tak pod njej cźerpił, kaž tu. Nihdźe njeſtej klaſowe wojowanje a kłaſowa hida ludej tak hłuboke rany nabiłej.

Pſched 10 letami dźeſche ſo wot tuchy ſem Němſka bolſchewiſowacź. Hacź do měrja t. ł. naſch lud pſched tutym ſtruchom ſtejeſche.

A dźenſa? Bratrowſke wozwanje ſmutkach je dośtónce nje nimo. Miliony cźłowjekow maju hłodom ſaſo kłeb, cźiſtoſcź a porjad, ku ſo ſaſo wróćili do ſjawneho ſiwjenja. A pſchihoty ta wuſwobodźenje naſchich towaršſchow hida bjes dźełła ſ jich muſy, ſo w połnym wobſahu ſtawa.

Adolf Hitler je dźiw dokonjoł: němſki lud je ſaſo jednota ſ wěſtym jamérom.

Nětko rěka, to pſched ſkym ſpołom wobſtwědźicź.

Haj, nětko rěka!

ſ **Killinger**, miniſterſki preſident.

Němſki president rěći dźenſa wječor w radiju

Němſki president ſ Hindenburg poręczi dźenſa wjecźor w 7 hodź. pſches wſchitke němſke radia k němſkemu ludej.

Rěcź němſkeho preſidenta też we wukrajn j naſ... ſajimom wocźakuja. Kaj ſo powoł, rěcź waſkej radiowej towarſtwje w Sjednoczenych ſtatach, połnocnej ... ſa, radia w Argentinſkej, Brazilſkej a jend... radija c...



Mjeńſchina mjeńczenja.
Napohlad pjatk pſchipołdnju w 1 hodźinje na Potsdamſkim naměſcźe w Barlinje. Wſchitke jeſdźadła ſa...

...ſtachu, ſyły luda poſaſtachu j nahej hłowu a ruku k němſkemu poſtrowej poſběhnjenu.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 11. nowembra 1933.

— **We wjedrje.** Wjera wjecźor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer +2, najnjeſchcha temperatura wodnjo +5. Dźenſa rano we 8 hodź barometer 733, hygrometer 0 a najnjeſcha temperatura we wozy —1. Sćěhowaſch ras wjedra chita ſo na jara njewobſtajne wjedro. — Wyſchina je ſo je ſwojim jadrom ſ Atlantiſkeho oźeana do Schwanſkeje ſcźahnyła. Wona hiſchcze ſhromadnje ſe wyſchinu nad Ruſkej dotal na naſche wjedro ſtukowaſche. Njina nad Skandinawiſkej ſo k połdnju hłóźi a hacź na połnócźu Němſku hłom ſtuknje. Nowa nizina połaſuje ſo pola łupy Islandſkeje a ſo najſkerje bórſy do Europy ſcźehnje. Mimo tuchu je nizina nad Atlaſkej ſu mozy dobyła a hłó na Alpy ſtuknje. Po wſchem ſpodźu ſa wona naſchim ſtronam pſchihlíſi. Tehodła je naſch wjedro ſtuhe wobſtajne. Je mózno, ſo pſchi ſtuliſchu pomrócźenym njebju k wjerſchnu doścźaſam dźiwje, kiž ſu ſnadź poſdźiſcho do ſpodu wjchowanja. Powěr budźe milliſchi. Jutſe 22 ſtopjow po ſwej. Trojiny ſłónčko 7,10 hodź ſchłoja a ſo 14,8 hodź ſkowa. Měſacź ſkhadźe jutſe na ranje 12,2 hodź a ſkowa ſo pſchipołdnju 1,55 hodźin.

— Dźenſniſke wite. Kwara płaćeſche 75—77 pf., jeja 11—13 pf., hornoſ 20—25 pf., ſkuſu, ſarańcze wunt 60—70 pf., łocźki, tarańcze, wunt 80 pf., karu, ſuwi 1,50 hacź 1,70 hr., kwas, ſmjetanu 65—75 pf., hołuſ 15 hacź 50 pf., kał, cźerwjenu 8 pf., bźłu 5 pf., ſarńcźoſu 20—80 pf., kiſſałe łóćki 8—15 pf., morcźeſ 8—10 pf., zybłu 8 hacź 12 pf., kotrabi 10—15 pf., rhabarber 10—12 pf., jedźnu łoboda 12—15 pf., tomaty 20 pf., jabłuka 10—30 pf., kruſchwy 20—25 pf., ſłonki 10 pf., bórny, 10 punkow 25 pf., mjeń w ſchkleńzu 1,60—1,70 hr., mjeń bjes ſchkleńza 1,40—1,50 hr., tany wołii 1,40—1,50 hr.

Wulki serbski konzert

Wotwjeczi ſo ſaſo kaj po ſtarym hiſo łětdźeſatki ſwjeczenym waſchnju ſtrjedu 29. nowembra w ſalowaj Budyſcheje Króny. Budźe to rysy ludowy konzert. Poſtrjeha ſo mſche wječnje rjane ſerbſke ludowe ſpěwy. Naſche herſte ſpěwne towarſtwa pruhuja hiſo krucze a njebłahaju ani na wopory na cźaſu a na druhim, ſnaja jenoż jedyn ideal: dźiłacź ſa ſwój ſerbſki lud. Hódni noſcherjo narodnych kuſłow chjedźa dźeź! Njech ſo jim jich ſerbſki lud dźakuje na konzertnym dnju ſ prawje bohatym wotſtom. Njech kóždy na to myſli, ſo ſtuſcha jako prawy a ſwěrny Serb ſtrjedu 29. nowembra na wulki ſerbſki konzert. Njech klinczi ſaſo downiua ſe ſerdźkoh' horiſchcha!

— **Wobſtajenje** mějacźanſkeho ſarjadnitſtwa na wotſtupnju w Siemenſtich dźiłarniach w Barlinje. Mějacźanſku ſaſtojniſu, pſchiſtrojerku a dźiłaczerju, kotraž ſu bźeſe 10 mješacźanſkich dźiłarniach ſjednoczene, ſhromadnje dźiſchu ſo wjeſora pſchipołdnju ſ hujerom wuſchitkim mějacźanom dr. Fórſterom na cźele we pojedźenu mješacźanſki ſarjadnjerjow, ſo bychu pſches radio rěcź kujeſa ně ſeho kanzlerja w Siemenſtich dźiłarniach w Barlinje ... nerje a ranowpraweſkeje ſtrjehi. Mješacźanſki ſarjadnjer ſmu ſaſtupowachu kujes pſchedſtejer mješacźanſkich ſa... pjerjow Mücke a nékotři druzy kujeſa. Do pſchenjeſe rěcźe tuteje wuſchitſi mješacźanoſta na ważnoſcź tuteje ...

Bratr z města a bratr ze wsy

12] (Pokračowanje.)

„Knjes ſyn ſam je nam tu powěſcź pſchinjeſł“, dźeſche Dubinſkowa, „ſo k tomu twojej pſchiſłuſchnjeſe“.

Wólſchowſki wotmołwi ſrjedźewědomje: „Haj, my mamy k tomu wulki łóſcht — knjes Dubinſki je muż, kotrjž ſwoje kupzowſtwo derje wjedźe; wón je ſawěſcźe hižo rjane ſamołenje nahromadźił — a dokelž też moje wobſtejenjatwa nětdy na mojeho ſyna pſcheſchu — po tajkim ſ tuteje winy woſtejhe — ale“, a pódla ſo Wólſchowſki hordźe wuſběhnu, „hdy bychu waſchi prjedowniſy ſ dobreje ſwójby njewuthadźeli, bychmy ſtej tu wěz tola roſmyſlili — ale tak —“.

Mjes tym ſo Wólſchowſki rěcźeſche, bě Dubinſki ja... ſtupił. „Wodajcźe, knjeje Wólſchowſki“, jamołwjeſche ſo, „ſo njejſym prjedy — runje běch ſ nowym dźełom wobcźeżeny —“.

„Proſchu, proſchu“, wotmołwi Wólſchowſki; „my bywamy w ſwoim cźaſu też pilni.“

Dubinſki pokaſowaſche we wſchem ſwojim ſadźerżanju wulki njemér, pak hladaſche na cźaſnik, pak do duri, kaž by někoho wotcźakował; tu ſkónčnje ſaſtupi tón wocźakowany Toſcźik! ja ſym na waż cźakał“, a mjeſcźo dźeſche k niemu: „A pjenjeſy?“

„Mój knihwjedník je bórzy pſchinjeſe“, wotmołwi Toſcźik.

Dubinſki wołożeny wodychnu; nětko bě jemu ſaſo ſpomhane.

Sćěhowaſche pſchedſtajowanje; Wólſchowſkemu, wě ſo, njeſdaſche ſo hódno ſtanyć, jeno ſ króćtkim pokiwnjenjom a hnadnym pohladnjenjom pozjeſcźi Toſcźika.

Pſchi tej pſchileżnoſći dźiwſche ſo, kaž ſo ſdaſche, też nźchtó druhi pſchedſtajacź. Duże ſo wotrajchu a we nich ſtejeſche Handrij Dubin, kotrjž bě runje ſłużobnika do bota ſchmórnuł. Wě ſo, wichitaj wobroćiwſchu ſo ke durjam; Handrij pak, kiž bě mjes tym w bliſkim hoſcźenju pobył, ſaſtupi widźomnje trochu napitý a khabaty ſ krutej krocźelu a hordźe wokoło ſo hladajo krocźeſche dale do ſjtwy. „Njedajcźe ſo mylicź“, rěcźeſche, „ja ſym ſtejbi tu nejſchto ſabył.“

Dubinſki bě, wě ſo, polny ſtrózełow, jo wſchóm ſichepotaſche. „Schto ſy ſebi ſabył?“

„Swoju dźiwku, wona dyrbi ſobu — hdźe je Borbora?“

Wólſchowſki, kiž bě wſchón njemérny ſtanył, wocźahny ſwoje ſchłeńzy, tuknu je na wocźi, ſo by Handrija ſtejbi wobhładał. „Schto dha to je do cźłowjeka?“ ja... bórcźa njehnadnje.

Dubinſki chzyſche jemu ſpeſchnje wotmołwicź: „To je —“

Tola Handrij njeda jemu doreczeć. „Proſny muż — pſchejo jeno to praji; wichat mje njetrjebaſch wjazy bratra mjenowaź — ja też njejſym wjazy twój bratr, ja njechcam tebi haſbu cźiniċ — mój njejſmoj pſchiwuſinaj, ja ſym proſty bur!“

„Bur!“ ſaſtroji ſo Wólſchowſki a ſyma jeho ſaja; „kak pſchiłuſcze tón cźłowjek ſem?“

Handrij bě tute ſłowa jaſtyſchał a wobroći ſo ho tohodła k Wólſchowſkemu: „Wha, tu je jedyn ſ tych wożebnych knježi — ja dźe ſym wam tu na puczu?“

Wólſchowſki, kaž by ſo jeho bojał, ſtupi ſpeſchnje ja ſtólcźk. „A, to niż, dobry muże.“

„Schto? dobry muże?“ roshori ſo Handrij. „Schtó to praji, ſo ſym dobry muż? — To je pola waż tak wjele, kaž ſtupy hólz, niż? A to praji mi tajki wulkſang knjeſnjż? — Ja njejſym pſched wami ſadyn dobry muż! — Ale ja wěm“, wobroći ſo na Dubinſkeho, „tón ma mje ſa dobreho muża.“

Dubinſki bě cźłm dale cźim měrniſchi. „Ja tebje proſchu“, rjekny ſcźicha k Handrijej, „budź proſcheny, dźi!“

„Hoho!“ wuraſy Handrij; „jeno pomału, knjes Dubinſki, wichat ja pódu — ja njetrjebam twój wobjed — nehdźe w tuchźiku ſa pokonczazym błidom — ja ſym ſo w hoſcźenju najedł — ja wſchat njeběch hłódny, ani dórtka njejſym jědł, jeno dwě ſchłeńzy wina ſym na to inſerjanje do ſo tinył.“

„To widźimy“, ſabórcźa Wólſchowſki.

Handrij, kiž bě to ſłyſchał, wotmołwi nadobo ſrjedźe: „To maje być; ale to mi boloſcź waloża, kotrež tłóczi pola wutroby — tu — wulka boloſcź —“

Dubinſki njewědźeſche ſe ſtrachom a ſ haſbu, ſchto ja počźeć; ſo Handrij njeby tu wſchitko pſcheradźił, dźiwſche jeho ſam ſe ſjtwy dowjeſcź. „Proſchu leże, Handrijo —“

Tola Handrij ſo pſcheczjiwjeſche. „Maſch ſłéboruje dobje, poſłuchajmy porzlin, dawaich bal ta tſi tyſzaz — a bratrej niemóſejch ani pjecź tyſaz ſehnacź — haſbuj ſo — ty ſeſzeńcźo!“

„Handrijo!“ wuraſy Dubinſki.

„Widźiſch, ſo ſo haſbuje'ch, hdyż to powědam — ale njech to też wěda — trjebaſch pjenjeſy — ſy w njeluboſnych wobſtejenjoſcźach — proteſtazija —“ Handrij ani niepytny, kajſi njemér a ſtrózełe tute jeho ſłowa wubudźichu a cźim wótſtiſcho pokracźowaſche dale: „Soy bankrot —“

„Bankrot!“ naſta mjes hoſcźemi wothłóſ, na to cźichjo.

„Knjeże Dubinſki“, ſarěcźa nadobo Toſcźik, „wodajcźe, ale hdyż tak je, dyrbju mojemu knihwjedźikej napiſcheco hicź.“ A prajiwſchi thwataj wotejdźe.

Dubinſki bě wſchón bjes mozy. „Nětko je ſo mnu łóſ!“ a ſwjeſe ſo do ſtólcźka. Robert a Marja chzyſchtaj jeho troſchtowacź, tola Dubinſki tomu wobaraſche. „Woſtajcźe mje — nětko je ſe wſchem łóſ!“ A wſchón ſampjeny thwataſche ſe ſjtwy. Robert hiſchcze ja ſa... wola: „Ja waż njewopuſchcźu!“ A wobroćiwſchi ſo ke Handrijej rjekny: „Wy ſcźe bjesbóžnu cźłowjek!“

„Potajkim knjes Dubinſki je bankrot“, ſarěcźa ſtary Wólſchowſki ſymnje, kaž wo wſchědnej wěży; „a to je jeho bratr? Hm! — Madam!“ wobroći ſo ke knjeni Dubinſkowej, „ja ſo poruczam!“ A pyſchnje ſ broſna ſtupajo, kaž by po ſehlicźkach ſchoł, troczeſche ſe ſjtwy. Robert thwataſche ſa nim, ſo by jeho tola hiſchcze ſdźerżał; pſchetoż wedźeſche derje, ſo nan druheje myſle nje... je, hacź Dubinſkej ſwójby ſo ſdalicź.

(Pokračowanje ſeźěhnje.)

Wulki serbski koncert

wotmĕje so srjedu 29. novembra w salomaj Króny w Budyšinje

džiny pokaza. Jako běchu kanzlerowu rĕč hłyšchelt a po shromadnym wulpěwanju Horst Weselowego spěwa so shromadźizna z tśitśerźnej dobyczerźej zlawu jako sluzbom swĕrny pischitomnych za knjesa němskeho kanzlera słonczi.

— **Mĕšćanjanki wólbny hamt** na to ledźbne cźini, so wólbny cźas jusse njedźelu wot 9 hacź do 18 hodź. traje. So by so cźischcźenźa we wothłosowanišćich mĕńcejźach snjemožnila, so wolerjo prosća, so bychu po możnosći hižom dopołdnja wolili. Sa mĕšćanjanku Chorowinju je so sajo wołsebity hłosowanišći wokrjesł wutworił. Wolicź budźe so tam w pischepytowanišći a pischijimanšej jitwi sarjadnistwoweho twarjenja.

— S **Mĕšćanjanskeho dźiwadła** so nam pischa, so dźensa sobotu dźiwadło sawrjene wostanje, dokelž so operetta „Hrabinka Mariza" pischihotuje. Jutśe njedźelu wjecźor wot 7:8 hodź. pischedstaja so **Kalmanowa operetta** „Hrabinka Mariza", kotraž so z wulkej napjatosću wocźakuje. Mjes pischedstajenjom so wólbne winowatšili wołjowja, so so cźi wopytowarjam dźiwadła we němskim wołndźe rozsrjuja. Pónźelu wostanje dźiwadło sawrjene a wutoru 14. 11 so operetta „Hrabinka Mariza" prĕni króć wospjetuje.

— **Schtwórtk 16. t. m. dopołdnja** wot 10 hodź. so **herbstna hłowna konferenca** w Kurli Sserbskeho Domu w Budyšchinje selbże. Pischednoschk smĕje knjes farar Tischer. Wschitke hospodarske konferency so z tutym naležnje pischeproschuja.

Kedźbu! Ważne za wobźedźerjow chĕjzow! Němkostatne pschidawki za swuporjedźenje a wutwarjenje twarjenjow mója so tež za takte dźĕła na chłodnikach dawacź. Tak je potajlim mónje, so so fatkowdy do leżownoscjow połepscha. Dokelž so złdanoscź k tomu jenož we tutych symskich mĕżazach postlicza, so mĕjticzeljo leżownoscjow wobźedźe na to potakaja. Nadrobnische je zhonicź na mĕšćanjskim hydźerśkim hamcje w śejmownj na Hrodowskej haźy 10 po 2 zkhod. wo jitwje cźo. 37, a na mĕšćanjskim podsemskotwarski hamcje na Jitnych wótach 3 dolecka.

— **Budyske haptyki** su wschédne dny hacź do 7 hodź. wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nózny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka z mĕšćanskim wotmĕnjenjom. W novembru je to Hrodowska haptyka na Hoschiz haźy.

— **Sozialnym rentnarjam** wuplaćuje so podpjera na mĕjez novembar źrjedu 15. novembra dopołdnja wot 10 do 12 hodź. w śejmownj na Hrodowskej haźy 10 dolecach we wuplaćeźerni.

— **Budyšk—Kamenzka cara połitich autobusow.** Nĕtko, kedyž je dróha w Kobljugach zasĕła dowarjena, połitke autobusy wot 13. novembra sajo na wschitkich sastanišćach sastawaju.

— **Wuslĕdźena paduschnika jĕdnych kolow.** We posledních mĕżazach su so w naschim mĕśe wojpjet zo njeże jĕdne kola kradźe. Pischepytowanjam Budyskeho kriminalneho wotdźĕlenja je so porabiło, so so nĕtko 22lětna źiłužobna z Budyschina, kiž bĕsche bjes dźĕła, jako paduschnika wuslĕdźi. Ji mójachu dopokazacź, so je 7 jĕdnych kolow kradnyła. Kradźene kola bĕsche wona pola witkowarjow w Budyschinje, Biskopizach a Lubiju pschedała.

— **Kury w Budyschinje kradnyli.** W nozy k 23. 10. su w Budyschinje z jenoho dwora Hornjecyrkwinskeje haźy 12 Rhodelandskich tur kradnyli. Bĕchu to lětuche kury a njebĕchu hischcze k rĕsu. Tohodla maju sa to, so su hischcze žiwe. Wone su cźerwjenobrunaje barby. Hdże su so podobne kury pschedałe abo so w pestehdnim cźasu kupiłe? Abo ichtó mohł nĕschto wosjewicź, schtoż mohło skutkowanju wuslĕdźicź pomhacź? Budyske kriminalne wotdźĕlenje kóżde wosjewjenje pschijima a pschihotuja, so wo mjenje wosjewjerja mjelcźi. Telefon 2802.

S **Budyšcez.** (Slawniske powdaće.) Swojatanje manbjelstwa: dźĕlaczeź Gerhardt Kurt Schołta z Hajnicz a fa briliskej dźĕlaczerźu Marija Józł. Körnerowej rodź. Tulkej z Hajnicz. — Natarski pomocnik Walter Alfred Herrig z Budeszcz a wobrubjerka Helena Matatzki z Radeberga. — Narodźił se so syn tamjenje fabrikerja Richarda Bawoła Kernej z Cźornych Nosłic. — Wumrĕłoj: cenтnar Jan Hermann Kalauch z Hornjeje Dórki a wojschiski pósłeł rjadowar Hermann Pawoł Hempel ze Hajnicz.

S **Lomiša** pola Minakala. Njedźelu 12. a pónźelu 13. novembra swjećitnym tu kermušchan. W hołerjanju „K wjeselomu hajnikej" pósłeł so pónźelu wjecźor wulkotny wojeński koncert swjeże kapały Budyskeho artilerijskeho połka pod nawjedowanjom nadrjadowanego wjednika Knjawa. Sastupy je nifti. Po konzercźe su pyschne reje. Mójomu naschim cźitarjam wopył lutcźko, ja tamnim wokolinu jednoho konzerta porucźam.

S **Barta.** (Wólbna a wotnožźyna shromadźizna.) W derjewophjanej shromadźiśnje źrjedu wjecźor we Maiwaldez hoscźenju rĕcźeśche wokrjesny tublarśki wjednik Boblan z Bistopiz wo wólbach do němskeho sejma a ludowym wothłosowanju. Jeho rĕcź, kiž so z wulkim pschikleskom pschija, bĕsche namołwjenje na kóżdeho, so 12. novembra njeby swoju winowatoscź napischecźo wjednikej, ludej a wótrownemu krajej skombdlił. Na to wotmĕ so shromadźizna zobustawow. Wjednik wotnožźi Wótgger wosjewi, so so 12. novembra pschi zhromadnym wólbnym wunoschkow w Maiwaldez hoscźenzu film wo němskim źiwowym dźiwanju swjedźenju w Barcźe pschedwjedźe. Nowi hamtarjo so zwjatocźnje do sastupnistwa sapokasachu, bĕchu to Arnoscht Schech z Barta jako hłowny połkadnik, Bjar z Barta, Lorenz z Rakojd a Bjenada z Brĕźez jako blokowi wjednizy; jako hamtarjo za NS-ludowe spomozerźerstwo so zobustawy Schuster, Njenź, Pannach, Horschig a knjeni Seidelsdorfowa sapokasachu. Wjednik Wótgger na to z samĕru němskeho sakonja wo herbowanskich dworach roskoži. Wólbnu njedźelu na so we wokrjesu wotnožźi tódy dom z khorhoju wuppschicź. Rano so so fwonjenjom a pilkanjom z wĕże na ważny dźeń dopomina. Rĕcźne khwy schulskich dźĕći pod nawjedowanjom wucźerjow hischcze ras kóżdeho ludoweho towarścha na jeho pschipschuschnosć dopominaju. Wschitzy dyrbjeli po możnosći do 12 hodźin wolicź. Khori a braschni so po pschecźu k welenju dowjesu.

Serbja!

Jutśischu njedźelu je rozhodźowacy dźeń sa pschichod němskeho ludu!

Domowina je němskemu kanzlerjej telegramm pósłała, w kotrymž so k jeho smĕrej wusnawa: Jutśje mamy wschitzy hromadźe a tódy jednotliwź na swojim mĕśnje swoju stacźanske zwĕru se skutkom dopokasacź!

Wocźakuju, so scźe hebi wschitzy teho wědomni!

Pschetoż dóst naschich němskich bratrow je tež nasch dóst, kaž je nascha domisna jenož mały dźĕl wulkeje němskeje domisny!

Njesabudźcźe to jenje!

Pokasajmy, so nimo prózowanja sa swoje ludstwo tež swoje stacźanske winowatoscźe snajemy!

Niech Ssorbstwo steji kaž murja!

Njech hebi nichtó njemyšli, so tam njetrjeba hicź, kódy hłós je ważny!

Jutśe mamy pokasacź, so zmy tež jako Ssorbja pschesjeni!

Tuj hłosujmy wschitzy s „haj".

Pawoł Nedo.

S **Lubija.** (Sahrodnik krajne kwĕtki z kĕrchowa.) Na kĕrchowje w Lĕwałdźe so husto kwĕtki kradnychu. Jako bĕchu motorowemu kolesarjej wjele króć na kĕrchowje widźeli, poradźi so tódy kwĕtkowego paducha z dźiwnej. Won bĕsche jahrodnik z Lubijskeje wokoliny.

Z **Kozarc.** (Paduschtwo.) Pola kublerja H. pobuchu wĕcera w nocy paduši a kazachu z rybowcha kasća rjanu śĕlku karpow sobu. Wobsedźer bě sebi je hakle před krótkim časom z bata zbójił, a chcźeše je potom předać. Jako za nimi hladać prindze, zbywaše drje jenoż hišće wokolo pół centnarja a dwaj centnarjej karpow bĕše prjedy. Paduši jenož nĕkotre za jeho dźĕło wostajichu.

Z **Noweje Wjeski.** (Sulskai hołĕku pred zatopjenjom wukhowali.) Wĕcera wjecźor wokolo 8 hodź. padny dźowka knj. Lorenca w ćmu do rĕki, krótko prede wsu. Rĕka bě na tutym mĕśnje znajmjeńša 3 metry hłuboka. Hołĕka bĕše z druhimi Sulskimi dźĕćimi we Wockecach na sulskim předstajenju była. Na dobro zbożo přijědźestaj kołojezdnaj ninco, kotrajž bĕstaj wołanje dźĕći wuslyšałoj. Zónka ze wsy přikhwała hišće a hrabjeni na pomoc a tak dźĕćo wuzahowychu. Dołho khwila hołĕka we wonorje, jedeše hač zaso k sebi přinjeze. Wutroba jara skoka hišće a puls presta dwora hić. Sulska tóta pozdźišo SAmutnjej z wody wucahnyštej. Staršej mózetaj hišće we zbożu rĕrcź, za njezbožo tak złożowanje wotcuhnje.

S **Mĕrkowic.** (Zajeli.) Sanźejcu hobołu fajachu bratrej B. z Zlumpla a jeju do Sporitza wotwjedźechu.

Ze **Slepeho Komorowa.** (Komunistiske knedźenje w Delnjej Lutśišim wuhłowym rewěrje.) Slo-komorowskej policijeji a Landarmsbuu je so poradźiło, 6 rejedanskich komunistiskich sobustawow wuhlędźicź a do jastwa wotwjesć. Na nich tuchu, so su tchłóńce pjenjez cźischcźeli a rozdawali, tak jim so też njedawno SA-muschkarni póstał. Pola jenoho tajkoho komunista namakachu pschi pschepytowanju budźenja pjenjasku metachiju. Druhich 3 komunistow ja jachu w Barbojni. Wone mĕjachu ho samohnicź, dokelž komunistiske spěwy po puću do Bukowy swĕchu a fa njeże hłowa pschicźiwno nazionalsozialistiskemu hibanju rĕcźachu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Ze Sebnitza. (Sajo wulka złodanka za Schneźanku industriju tamjentnich hólcźkow.) Němkostatny wubjerk za jimnik pomoż je 40 miljonow hólcźkow (hodownu rózu) z jedlowej tyčźiny do dźĕła dał. Sy tym dostanu Sebnitzanjo dźĕlaczerja za nĕkotre njedźele sajo sajlužbu a hlĕb.

* S Hirschberga. (Nowy hněh na horach.) Pónźelu wjecźor na Krkonošskich (Riesengebirge) nowy śnĕh padźe. Na horach śnĕh 25 zm wysoko leži.

* S Dĕčźina (Teischau). (Dźĕlarnju wopaczných pjenjes wusłyschnyli.) Zandarmstwo pola W. Fitschera w Fridlandorfje bydlenje pischpytało, dokelž na njeho dla njedowolenjeho lĕkarnja tukachu. Pschi hjećcu so dopładachu, so bĕchu so tu wopaczne pjenjezy dźĕlałe. Namakane śtyły to pokasachu.

Najnowiše z cyłeho swĕta

— **Wuhlady na wjedro sa jutśischu njedźelu: Możemy sajo bóle nejwobstajne wjedro wocźakowacź.**

* **W Berdenje su pjatk rano 20.-lětneho wotrocźa Ljedricha Wilhelma Stöwera se Sörhausena wotprawili.** Won bĕsche swoju 18-lětnu cźełku nadpadnył, wumozował a potom na njezasłowjeńske waschnje z kamjenjom morił.

* W Hannowrje su pjatk rano w 7 hodź. 24-lětneho **dejerja Herberta Funka z Mandelsólna wotprawili.** Hannoverski pschisažny sud bĕsche jeho lětsa w junuju k smjerći sažudźił, dokelž je jenoho rentnarja samorodował.

* Pola Keiserla nad Rheinom so w nozy k pjatku żelesniski njeswój stachtej. Wokoło 1:12 hodźin so na Kesertśikim dwórnischcźu wótła lokomotiwy stama, so wona z kolijow wujédże. Kaž zhoniny, su so 4 wosoby lohko ranile.

* **Njedawno Metza stej cźežiły auto a transportiki auto z dźĕlaczerjemi do so srahnyli. Njeswoje zodasche sebi 9 morwych a 18 franjenych.**

* **W Portlandze pschi wjelcźornym mórśkim brjohu Sjednoczenych statow je w nozy k pjatku wobchadne lĕtadło w hustej kurjawje snjesdobyło. 4 wosoby so morichu a 4 so cźežko stranichu.**

Semrĕli: Irmgarda Ella Uhlgez w Budyschinje, 17 lĕt. — Hermann Pawoł Hempel w Hajnizach, 45 lĕt; khowanje je jutśe popołdnju w 3 hodź. wot zarowiskeho domu. — Richard Felmberg w Cźornym Chołmcu, 48 lĕt; khowanje je dźensa hobołu.

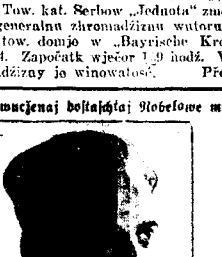
Towarstwowske powĕstniki.

Bukezy. „Radosći". Ssobustawny sendu so pschichodnu njedźelu 12. hnydom po ferbskich kemschach ke krótkemu pohódźenju na wobjadnej jali. Hdźeżo so witank. Pschedsydstwo.

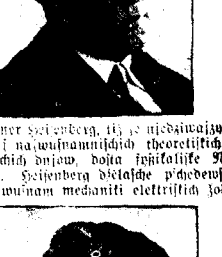
Budyschin. „Radźija" spěwa wutoru 14. nasymnita wjecźor we 8 hodź. w Sserbskej kojezowni. Wschitzy maju pschijicź. Pschedsydstwo.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow „Jednota" zmĕje swoju lětušu generalnu zhromadźiznu wutoru 14. nowembra w tow. domjo w „Bayrische Krone" na Neumarkt 4. Započatk wjecźor 7:9 hodź. Wopytanje zhromadźizny je winowatosć. Předsydta.

Němscy wucźenaj dostawschaj Nobelowe myto.



Prof. Werner Syrl Heisenberg, kiž je njedawnjom swojich 32 lĕt jedyn z najwusnamnischich theoretiskich fyzikarjow dźensnischich dnjow, dosta fyzikalske Nobelowe myto sa 1932. Heisenberg dźĕlasche pschedwschem sa mathematiski wuznam mechaniki elektriskich zolnow.



Prof. Erwin Schrödinger, wusnamny němski fyzik atomow (najmjeńschich wobstatkow, z kotrychž zwĕt wobstejі, a załožer mechaniki elektriskich zolnow, dosta lĕtuche Nobelowe myto sa fyziku.

Herbsk. grychta we Wudworju

Jutře njedźelu 1/4 7 hodź.

reje

Předźenowe linoleowe **tepichi** tkaniny za běhače, předłohi, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnowskich 28



Khěža napredan

Naplačene 5000 hr. Zhonić we wudawarni Serbsk. Nowin

Dźowka

so pyta k nowemu 1. julu

w Bukojnje čo. 15 pola Barta

2 młodej, wysokosuočelnej

rasowej kruwje

abo 2 z ćelećom, a 3 nošne kozy su na předań

w Dalicach čo. 5

Młoda, wysoko-mlečna **kruwa**

je na předań we Łužcu čo. 11 pola Njeswačidła.

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płačiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět“,

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1. Alois Jirásek: Filosofska historija. Powědančko. 1.00 hr.
2. Józef Nowak: Swobody niewiesta. Swjedźeńska hra. —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zalěski: Serbscy rjekowje. Powědančko. 1.00 hr.
4. Adolf Černy: Serbske wobrazki. 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: Pjera ja Margrofy Gera. Dolnoserbska episka pěsń. —.50 hr.
6. Marja Kubašec: Wusnadny. Powědančko. —.50 hr.
7. Mina Witkowe: Dolnoserbske pěsne. II. wudaće. —.50 hr.
8. Mar. a Kubašec: Khodźita. Hra w tśoch jednan.ach. —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: Nawoźenja. Narodna-episka basń. 1.00 hr.
10. Ruske byliny z dwórnych Mrcina Nowaka. 2.00 hr.
11. Jan Laurenc: Wyskow sany, sylzow kapy. Basnje. —.50 hr.
12. Tereza Nowakowa: Na Inrje. — Ha'ški. Powědańčka. 1.00 hr.
13. Paweł Krječmar: Raj myslow, sonow z łužiskich honow. Basnje. —.50 hr.
14. Mato Kósyk: Pěsne. I. zeš. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: Pěsne. II. zeš. 1.00 hr.
16. Božena Němcowa: Baruška. Powědančko. —.50 hr.
17. Adolf Černy: Serbske hobrazki. —.50 hr.
18. Božena Němcowa: Ziwa Bara. Ze žywěna pastyńskego žowća. —.50 hr.
19. Romuald Domaška: Pokladopytaŕ. — Le chevalier de saxe. Slawiznišej powědančcy. 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zalěski: Kupa zabytych Roman serbskeje sytuacije duše. 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: Basnje z młodych lět. 1.00 hr.
22. Božena Němcowa W proše a pód grodom. Powědańčko. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smolerjec knihičišćerńa a knihaŕnja, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Listowe mobalki

a čišćom a bjez njeho podawa

Smolerjec knihičišćerńa

z. dr. z w. r.

w Serbskim Domje

Wupjerki łožowe

wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler

w Pitrowych inje na Žitnych wikach 28



fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amaterske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějicel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čisło 18

Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotčahi wěcywustomje a najspěšniše.

Nawoženjejo a njewěsty

kupuja swoje mebje derje a tunjo, kaž lěharńje, bydlernje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe mebje

w Bjarec mebłowym domje

Znapřeča pjewarnje a Na Dwórnicowe drózy 2

Wopisma mandźelske a wobchowanje so jako płacene přimaja

Rjane historiske powědańčko

„Nadpad pola Bukec“

je tež jako knihu dostać a hodźi so jara derje jako dar. Knihu płaći jenož 30 penjezkow a je dostać we wudawarni „Serbskich Nowin“ w Budyšinje

Zalutujeće wjele pjenjez

hdyž swoju zymsku potrjebu pola nas kupujeće!

Namakaće pola nas tak wulki wubjerk, zo so kóžde žadanje spokoji

Zymske zwjeršniki, čorne za najtuńše płaćizny.

Zymske mantle, we wšitkich nowočasnych wuwjedźenjach a najnowšich mustrach we wulkim wubjerku.

Kosmičkate mantle, wot najtuńšich hač do najlěpšich za wulke wulkoše so hodźace, tež za sylnych muži.

Jaki do wětra, jenož w najlěpšich kajkoščach, wot tunjo.

Zymske jupy, we wšitkich płaćiznach, wot 9 hač 20 hr.

Hólčece a dźěwčece mantle, tež kosmičkate mantle we wulkim wubjerku.

Mužnce, hólčece a dźěwčece wobleki, módre a čorne, a we wšitkich nowočasnych barbach

Muž. cordowe a manchestr. wobleki w 16.50 hr.

Lužeńske luey a brechesowe kholowy čorne, módre, zelene a žołte a we wšitkich wulkošach

Dźěłčeńska drasta kaž jaki, kholowy, lacy atd. w dobrych, dźerżacych kajkoščach

Strykow. jaki a pulovry za mužow, hólcow a dźěći, w najwjetšim wubjerku, wot najtuńšeho hač do najlěpšeho

Wobleki za Stahlhelm a DT-drasta za woborny sport

Klobuki, čapki, zwjeršne a sportske košle kaž wšitke potrjeby za mužow

K hermanskej w Hródku buda čo. 105, we Łazu nimale znapřeča cyrkwje, we Wojerecach znapřeča Złoteho Lawa

Pětr Hančka w Kulowje

na Budyskej drózy 4 a Telefon 64

Wosobity wobchod za nowočasne mužace a hólčace wobleče'e!

Wozjewjamy z tutym, zo

kóždu srjedu wot 3 hač 6 hodź.

w Rakecach na Hlownej drózy 61, I

rěčne hodźiny

wotměwamy.

Sakski notar rěčnik dr. Kurt Haraisch

rěčnik dr. Bär

Kedźbu! Wot Stwórtka 9. nov. wotměwamy por adnje w **Khrósćicach** (w Dučmanec hosćencu)

rěčne hodźiny

Póndźelu wot 4—8 hodź., štwórtk wot 4—8 hodź.

Dentist Barth

Wobsłužuje sobustawy khorobnje pokładnje



Mam wot dźensnišeho w swojich hródźach na Hórnčeńskej hasy 40 nowy transport młodych, wysokosuočelnych nowodojnych rańčo-pruskich **plahowańskich kruwow a jałojcow,** z dźěła Königsbergskeje stadowe.e knihi z najlěpšimi wupiskazami, kaž też někotre dobre plahowanske byki a čělki płaćizny hódno na předań.

Rěžny skot bjeru do płaćenja.

Telefon 2105. Gustav Gneuß w Budyšinje

In guten und in bösen Tagen

hat für den

Neukirchener Abreißkalender

wahrhaft als

Christlicher Hausfreund

bewährt. Unzählige danken für Christum aus allen Ländern bezeugen das immer wieder aufs neue. Es ist ein sichtlicher Segen, der von ihm ausgeht. Hilf, daß er in alle Familien komme die Unzufriedenen und hilf daß das lautere Gotteswort hineinleuchte in die Häuser, in denen es dunkel ist.

Tute protyki so w Serbskej knihaŕni předawaja

Khorí wolerjo!

Khorych ludowych towaršow a tajkich, kotříž móža hubjenje běhać, niedźelu darmo z autom wustojnemu sanitetnemu personalej do wólbneho lokala a zaso domoj dowjezć damy.

Wozjewjenja njech so ześelu pisomnje, ertnje a telefoniscy (tel. 2100) na Hošće hasu 21, II srjedźa.

NSDAP. Budyška wotnoška.

Hdźe? daće swoje

filmy, platy atd.

ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikara

Erich Lenz

w Budyšinje

na Hošćic hasy 21



ZEISS TESSAR

Po zawrjenju wobkhoda tykńe Waše foto-weċy prošu do kaška při mojim wobkhodže. / Telefon 2134

Katolscy Serbja,

kupujće Waše modlerske knihi a wosadniki, Bole martry, postawy Swjatych, różowcy, krjejpjenki za swjećenu wodu, wěu pisanku a papjerowu potrjebu

w Dombuchhandlung

M. Dilger w Budyšinje, při Mjesowych šćikach

Kožuchowy dom Weidlich

w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobsadkow, woprawdźiteho skunksa po wšelakich płaćiznach woprawdźity bobr, woprawdźity tkhór, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wódry, persianow, pizmow, skunksa a opossum atd.

Kožuchowe podśiće we wšel. płaćiznach a druhich kožkow.

Mužace sportske kožuchi, dobra strapečer. twora 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! Naj uńše płaćizny! Přijomne płaćenje

Drastowe tkaniny

Płóšćowy somot	95 pj.	półlama	95 pj.
drastowy barchent	45 pj.	py amowy flanell	45 pj.
kaščšate tkaniny (schottis'e)	75 pj.	marocain	95 pj.

Vobachske přeńžki!

Reimann při Póstowym namješe na Hošće hasy 29

Kóždy

z našich wotbjerarjow **Serbskich Nowin** je přećiwo sćěhwkam čelneho znjezbožeńja

z 1000 hr.

zawěsćeny!

Při njejasnosćach wobroćće so na wudawańju Serbskich Nowin.

Wične płaćizny w Budyšinje.

11. novembra 1933.

Wšě płaćizny so po złotej hrywnje zrozymja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnižša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaćizna - 50 kg	—	9,05
Rožka, 72 kruta płaćizna - 50 kg	—	7,40
Ječmjeń, lěčny - - - - - 50 kg	8,50	9,00
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	7,50	7,75
Ječmjeń, nazymski, 4rjadkaty 50 kg	6,75	7,00
Wows, nowy - - - - - - 50 kg	6,75	7,00
Wows - - - - - - - - 50 kg	—	—
Bórny (we wolowikowanju) 50 kg	1,50	1,80
Syno - - - - - - - - 50 kg	1,80	2,10
Sloma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	0,70
Sloma z mašinu młóć, k zasł. 50 kg	1,00	1,20
Sloma z cypami młóćena - 50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - 1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - - 1 štk.	0,12	0,13
Pšeńčna muka 60% - - - 50 kg	—	15,50
Ržana muka 6.% - - - 50 kg	—	12,25
Pšeńčne wotruby - - - - 50 kg	—	7,75
Ržane wotruby - - - - 50 kg	—	7,75
Bórny (w małowikowanju) - 50 kg	2,00	2,40
Husy - - - - - - - - 1 štk.	0,70	0,80
Prosata 1071 štuk - - - - 1 štk.	6,00	14,00

Prosace wiki dźěchu pomałso.

Pjeći podawanju rožk a pjeńcźy k wagonej bjes [illegible] Jeńcho pjeńcźadowanja 10 pj., pjeći podawanju na [illegible] 20 pj. wotliczenja. Hdyž kupc jam wotcwja, jo nje[illegible] jeńcźeny wóhiny pjenjez wotliczi.

Přiloha k čisłu 260

SERBSKE NOWINY

Sobotu 11. novembra 1933

Njedźelske myslički

Khudy a tola bohaty.

W hollandskim městcu Delfcje běšche něhdy pobožny muž z mjenom Kutak žiwy. W wěsćenatym lětcu swojeho žiwjenja wón z powróćenjom jeneho cźołma do zmjerśnego stracha pschińdźe, hu pak hischcze wukhowany. S tym jeho žiwjenje tón prawy samér dosta; wón bu wot nětka grat bójskeje lubosće. Jeho zyle nahladne samożenje, wichón jeho cźaż a wschitka jeho móz tomu Knjesej złuschesche. So mohł khorym prawje pomhacź, bu wón z lekarjom. Dokelž pak běšche wjele khudych a thorych w Delfcje, wón wulźo słutniwe žiwjenje njedźesche, so mohł po możnosći mnohim pomhacź. Wón na twjerdej ławźu lešasche, jeho khori mějachu dobre łoža; wón łuchi chléb a twarożk jedźesche, so bychu jeho thori we swojim wocźerstwjenju móznu, pożiwnjazu žiwnosć zeli. Zyrobne jedła wón khorym posłoże wjeczor nosche, so by so thudoba thudych njerosnjeńka a jich njewohańbiła. Na jenej tychle nóznych wopytankow khorych jemu nětkajki cźłowjek mantl rubi. Wón jón niz jenoż tomu rubjeźnikej pschewoštaji, ale so jeho z pschećelnikom, zunim hłosom woprašcha, hacź wón to znano i nuły cźini, dha cźahł k njemu pschikcź, so wón jemu nichto da. Tola tale cźichomyślna lubosć na toho rubjeźnika tajki jaćźišćeć sćini, so wón mantl wróćo da.

Luby wótcny kraj

Swěrnu lubosć hač do rowa
Z ryku, z rtom přisaham
Tebi, wótcny krajo, znowa
Za wšo, štož přez tebje mam!
Nic ze słowom, nic ze spěwom
Chcu swój dźak ći wotrunać,
Z mojej krwju a z mojim dźěłom
Chcu wo nuzy k tebi stać.

Wěrnje, swěrnje wšitkim praju,
Njepřećelej, přećelej,
Zo zwjazk wěčny wježe naju,
Njech zlě abo derje stej';
Swěrnu lubosć hač do rowa
Z ruku, ze rtom přisaham
Tebi, wótcny krajo, znowa
A so tebi k służbje dam.

H. Zejleŕ.

Stawniske powěsće

za cźaż wot 3 hacź do 9. novembra.

Pschipowědanja: Jan Pawoł Fritscha, fabrikski dźěłaćeŕ z Gertrudu Martu Gurkez, pschedźerku, wobaj w Budyšinje. — Bjedrich Kunza, strażniki zastojnik pschi bjesstrachowej słužbje, z Ernu Veroniku Gantzez, domjazej holzu, wobaj w Budyšinje. — Gust. Adolf Franz Liese, jastwowny hłowny strażmischtr we Drježdźanach, z Hertu Emmu dźěl. Ventowej rodź. Richterez, pocharnicźu w Budyšinje. — Jan Herbert Mirka, samkaŕ, z Friedu Hildegardu Kindlerez, bankowskej sastojnizu, wobaj w Budyšinje.

Swjatanja mandźelstwow: Reinhold Alfred Gumprich, podfeldwebel, z Hildegardu Krawcez, bjes powolanja, wobaj w Budyšinje. — Hermann Pawoł Scholta, kowaŕ w Brěsowje, z Martu Esu Braunkez, słužobnej w Budyšinje. — Hermann Bjedrich Rotha, technikaŕ, z Eriku Luisu Schluckwerderez, pschedawarku, wobaj w Budyšinje. — Waltaŕ Jan Nowotny, samkaŕ, z Hanu Martu Rollmuśez, bjes powolanja, wobaj w Budyšinje. — Kurt Max Kretschmar, murjeŕ, z Hańźu Lipiczez, słužobnej, wobaj w Budyšinje. — Heinz Herbert Locka, sahrodniski pomocnik, z Helenu Friedu Grohmannez, słužobnej, wobaj w Budyšinje. — Pawoł Waltaŕ Naumann, podoffizíer, se Margaretu Hilźbjetu Clemenzez, pschedawarku, wobaj w Budyšinje. — Hermann August Jurij Fey, piekaŕ, z Martu Friedu Dürlichez, słužobnej, wobaj w Budyšinje. — Arnošcht Porsch, młynaŕ, z Friedu Linu dźěl. Pfeifferowej rodź. Kröberez, pożiwaŕku, wobaj we Budyšinje.

DOMOWINA

wočakuje, zo kóždy sobustaw serbskeho towarstwa, docyła kóždy wědomny Serb jutre njedźelu swoju staćansku wlnowatosć dopjelni!

Tuž wolće wałtey z

„haj!“

Narody: Njemandźelski žyn. — Janej Korli Schwarzerej, hudźbnikej, dźowka. — Albertej Erichej Stroppej, fabrikslemu dźěłaćerjej, žyn. — Pawokej Rudolfej Jurjej Maunej, pschekupśemu pschisitajenjej, dźowka. — Augustej Hermannej Nickolej, fabrikslemu dźěłaćerjej, žyn. — Jurjej Kurtej Wünschi, rěčnikej, žyn. — Alfredej Erichej Pawokej Rönischej, modellowcemu blidaŕskemu mischtrej, žyn. — Richardej Emilej Pětšchźo, sahrodniskemu dźěłaćerjej, dźowka. — Emilej Brunej Neumannej, skakarjej, dźowka.

Wumrěli: Hana Marja Wuderlichowa rodź. Schcźěpanez, wudowa po żelesniskim pschetwodnym straźniku, 71 l. — Helena Rosina rodź. Riedlez, mandźelska blidarja, 52 l. — Marja Klara Georgesowa rodź. Róliź, wudowa po pschekupcu, 57 l. — Hana Berta Magnerowa rodź. Berśerez, wudowa po rěsniskim mischtru, 71 l. — Horst Kurt Mathe, dipl. ratar w Małśezach, 33 l. — Frieda Herta Schosśigez, słužobna, 20 l. — Irmgard Ella Uhligez, domjaza holza, 17 l. — Eduard Keeri, wyschi telegrafowy inspektor na wotp., liczeńswowy rada w Žitawje, 78 l. — Emma Augusta Nowakowa rodź. Krenzez, mějitzelka wodkhoda, 52 l. — Friedreika Augusta Schönckowa, wobydlerka domu sa wobstarnych ludźi, 76 lět.

Cyrkwinske powěsće

22. njedźela po św. Trojizy, 12. najmnika 1933.

S Budyšina.

Předowanjski tekst: Mat. 18, 21—35.

W Pětrowstej zyrkwi rano ½8 hodź. farar lic. Ludwig předuje (zyrkw. hudźba). Dop. ¼12 hodź. ma farar Siegemund dźěćiskemschenje. Wjeczor ½6 hodź. ma farar Groše spowědź a Boże wotkasanje. Dop. ½10 hodź ma farar Groše kemschenje za cźeźkoślyschazych w evang. młodźinowni na Hrodowskej haźy 6.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Paul předuje, w 11 hodź. ma farar Groše dźěćiskemschenje, pop. w 3 hodź. ma farar Siegemund Ischczenja a wjeczor w 6 hodź. misijonske kemschenje.



Kanzler Adolf Hitler rěcźesche k dźěłaćerjam cźoła a pjasće.

W dźěłarni dynamow w Siemenskich dźěłaŕnjach w Barlinje, rěcźesche wjelkonc Adolf Hitler k wjac. hač 3 hobrtich sbehadłow a maschinow na generatorowym twarje stejo k milijonam němskich dźěłaćerjow a burow.

Row zwonolijerja na Tuchoŕskim pohrjebnišću w Budyšinje

Podał O. W.

Do najrjeńšich pohrjebnischczow Łužizy słuschca Tuchoŕ w Budyšinje. Hdyžkuli do Budyšina pschińdu, jón wopytam. Niz jenoż, dokelž tam lpi mój nan swój pósledni spaŕ, se žwojimi dawno semrětymi pschećelemi, tiž maja wschitzy dobre wopomnjeńcze we naschim žertbikim ludźe. Spja tam zyle nahladne žwójby, kiž su wuroślе i naschoje łužźišćeje semje, psches lětstotki we Łužizy stuttowałe a žebi wulke sakłužby dobyłe. — Spominam na pschikład na rownischczo Jakubez žwójby, Klinez a druhich, na rowny Radyžerba-Wjele, Fiedlerja, Lubjeńskeho.

Město Budyšin měješe něhdy pjeć pohrjebnischczow: Pětrowske, wokoło tachantskeje zyrkwje hacź na hłowne torhoschczo, radniza stejesche hischcze na nim; Miklawschć; pohrjebnischcza zyrkwjow žwjatcheho Ducha, Naschcje Lubeje Knjenje, a Tuchoŕskeje zyrkwje.

Tuchoŕske pohrjebnischczo so hatle 22. 6. lěta 1523 załoži, hdyž běšche Budyška rada w lěcźe 1523 z dowolnoscźu Mischnjanskeho biskopa Jana VII. staru Marijinu kapalu w Tuchoŕskim lěsu dała swottorhacź a do Budyšina pschenjesć, hdźež ju sašo natwarichu. Sswjescźo žwjateje Marje, ke kotremuž Serbja do reformacźo žwjateje Marje, ke kotremuž Serbja do reformacźo žwjateje Marje, ke kotremuž Serbja do reformac

W Tuchorskej zyrkwi duchowny Böttger z Budyšec pop. 1/3 hodź. kemšchenje za hluchonjemych wotdźerži.

Sbórka za mišijonstwo mjes młodźenzami.

Wutoru pop. 2/3 hodź. je w Wětrowskej zyrkwi nutrnosć za njedźelnišcje. — Srjedu pop. w 6 hodź. ma farar Schneider kolo evang. schulerkow w evang. młodźinowni na Hrodowskej haju 6. Srjedu wječor w 6 h. ma sup. Berg biblišti wječor w Tuchorskej zyrkwi. — Schtwórtk pop. w 4 hodź. je towarstwo wowkow w ev. towarschowni na Hornczerskej haju. Schtwórtk wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Módreho k'ěža w evang. towarschowni na Hrodowskej haju 6.

Evangelisko-lutherski zwjaz'k młodych holzow Pětrowskeje wosady na Seminarskej haju 19: jenoj srjedu wječor 1/2 9 hodź. za wobe wotdźelenj.

Wumrěli: 3. nov.: Hana Marja Wunderlichowa rodź. Schejpanez, wudowa po p'chethodnym strażniku, 71 l. 2 m. (wumrěła tu, pohrjebana na Michaelskim pohrjebnišcu). — 4. Helena Nöhlna rodź. Riedelez, mandelesta hlidarja, 52 l. 4 m. (wumrěła tu, pohrjebana w Drjezdjanach Tolkewitz). — 6. Marja Klara Georgesowa rodź. Nölli, wudowa po pichelnuzu, 57 l. 11 m. — Horst Kurt Mathe, dipl. ratar z Matšez, 33 l. 6 m. (wumrět tu, pohrjebany na Michaelskim pohrjebnischcu). 7. Charlotta Irmgard Herrmannez, babinska zotra z Lipska, 29 l. 1 m. (wumrěła w Lipsku, pohrjebana na Tuchorju). — Frieda Herta Schofschjez, domjaza pschilitajenza, 20 l. 9 m. (wumrěła tu, pschewjesena do Bitkopiz). — 8. Irmgard Ella Uhligez, domjaza holza, 17 l. 1 m. — Augusta Emma Nowakowa rodź. Krenzez, mějicjelka wobthoda, 52 l. 7 m. — Eduard Hendrich Keerl, ličejski rada, wyschschi telegrafowy inspektor na wotp., z Zitawy, 78 l. (wumrět tu, pschewjeseny do Zitawy).

S Budyšez.

Rano 1/8 hodź. ma duchowny Böttger žerbsku spowědź, farar Bójz dop. 1/9 hodź. žerbšce a w 10 hodź. němske kemschenje. Psched zyrkwinnymi durjemi sbórka za evangelski zwjazk młodźenzow. Popołdnju w 2 hodź. ma farar Bójz kemschenje za dźěcji 5. hacź 8. schulskeho lěta.

Pondźelu wječor we 8 hodź. iwječowanje z posaunami. Wutoru wječor 1/8 hodź. ma farar Bójz biblisku hodźinu w młodźinowni. Srjedu wječor we 8 hodź. je bibliske rozrěčowanje evangelskeho zwjazka młodźenzow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. zhromadźizna evangelskeho zwjaka młodych holzow.

S Hušti.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, 1/11 hodź. dźěcjikemschenje.

S Hornjeho Wujesda.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje (kantor Krawz, wosadny farar stuttuje w Palowje). Sbórka za zwjazki młodźenzow. — Srjedu wječor bibliska hodźina. — Pjatk towarstwo młodych holzow.

S Wjelečzina.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje, sbórka za evangelski zwjazk młodźenzow; 1/11 hodź. dźěcjikemschenje.

S Wojerez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, farski vikar Hamann; dop. w 9 hodź. němske kemschenje, duchowny Nowak; 1/11 hodź. žerbske kemschenje se spowědźu, duchowny Unger; pschip. w 12 hodź. žerbske kschcenja (duchowny Unger); pop. w 2 hodź. němske kschcenja; farski vikar Hamann.

Wusudźenja

§ Wobschérnische jebanstwo z posezonkami běsche 1. měrza 1933 psched Budyskim zhromadnym zawnitkim žudom k pokhkostanju prjedawschcheho wikowarja Maxa Gustava Schneidera w Sakonju n. Spr. z 10 mězagami zastwa dowjedło. Spocząkk léta 1930 běsche Schneider bjes kózdeho wukubłanja k tomu prawny skrow wotewrił, zo pak z wjetscha na wulkotne waschnje z plakatami a nawěschtkami w nowinach jako pozrědnik pjenjes poručał. Dawarjow pjenjes wšak k ruzu njeměješe, tej sam zanych pjenjes k wupožczowanju. Pjenjezpotrjagym běsche prósstwu wo pożczonki podpisacz dał a běsche je jenoj pozrědnišim wustawam wotedawał. Sa to běsche zebi wulke napiaczenja abo wot kodjenja pschi wrózstupjenjach žadat a lejownostne papjery, kiž běchu žo jemu pschepodate, hischcze pod dokertu (Nachnahme) nahladnych pjenjes wrócźit. Tak běsche we Łužizy wot Njeswaczidła hacź do Seifhennersdorfa a wot Mósporta hacź do Wolbramez wjele ludźi wo sumy hacź do 150 hr. a wjazy zjebał, kotrjž njeběchu hacź na jenicze wuwjaczje pjenja pjenjesa dostali. Schneidera běchu 45 dokonjanych a 25 spytanych jebanstwow winowali. Jeho powołanje, kiž pschecźiwo wuzudej tawnitkeho žuda jasnda, žo facźišny a Budyski krajny žud khłostanje na jene léto 6 mězagow zastwa se zhubjenjom czestnych prawow na tři léta powjetichi. Wón revišiju pschipowědźi, na czoż dyrbjesche wulka khłostanska komora hischcze rozsudźicź. Schneider dosta zaso jene léto 6 mězagow zastwa a zhubi czestne prawa na tři léta. Wupruhowanišci czaż žo njepschisiwoli.

Najhłubša podkopna studźeń swěta

Malu sensaziju runje w Parisu dotwarjena wuwjercźana studnja pschedstajaja, kotruž su někotre mile ke połnocy města, w bliskosći letanischcza Le Bourget, wuzyli. Pschiprawu zmémy jako dźiw nowocźasneje techniki pschi wuwjercźenju we hłubinje wosnamjenjicź. Tuta studźeń je najhłubšche wódne žórło swěta. Podkop 813 metrow do hłubiny wjedje, a zyła pschiprawa studnje žo nimale w skrokosći tschitwórcź kilometra wupina. Studnju za tři mězagy wuwjercźachu. Dźeło je 30 na poln wuwjercźenja studnjow wožebje wupruhowanych dźiłacźerjow dokonjało, kotřiž su hižo na zyłym swěcze dźiłali. Po wobličenjach budże wuwjercźena studźeń wschednje 6500 kóžnych metrow wody k picźu podawacź. Woda dyrbi we hłownej wězy wobydlerstwo pschedměstow k połnozy a ke tróstcznu ranju z pitnej wodu zastarowacź a wedarjanym waložnje pschinjesecź. Paris je nadpadnje bohaty na podjenitkich wódnych zyłach, kotrejž hižo w jandjenych czasach pschezo sobu zwužitkowachu. Hižo lěta 1832 w Grenelle po wósmolětnym dźěle wuwjercźanu studźeń dotwarichu, kotraž běsche 600 metrow hłuboka. k.



Sa 15 hodźin połodnjiche Atlantiske morjo pschelećał.

Letarski kapitan Kramer z Clausbruch, schefowy pilot Dornierskeho letadła Monjum, kiž je Atlantiske morjo mjes Bathurstom we wjecjornej Afriki a Natalom w Brasilskej za krótki czaj wo 15 hodźin a 5 mjenischtnow pschelećał. Němska letarska technika a letarska organisacija je z tym nowy wulkotny wuspěch sapisacź zmóła.

Radio

Njedźelu 12. novembra błyschiny:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho njedźelskeho programma: 8,50 wschitzy wola (rozprawa z nólbneho lokala za ministrow w Barlinje). 9,10 raniska gymnastikowjesć. 10 rosprawa wo wólbach. 11 tehorunja z Hamburga. 11,30 Bachowa kantata z Lipska. 12 rosprawa wo wólbach z Lipska. 12,05 konzert. 13 rosprawy wo wólbach z Barlina. 14 tehorunja z Tirlichtiegela. 14,30 za młodźinu. 15 rosprawa wo wólbach z Kölna. 16 tehorunja z Muichowa. 17 tehorunja z kraja. 18 rosprawa wo wólbach. 19 orchestrowy konzert w pschistawkach wolsejwenje wólbnych wunoschkow.

Lipsk. Nimo hnatcho njedźelskeho programma: 8 katolska ranischa nutrnosć. 9,15 rosprawa wo wólbach z Drjezdjan, Weimara a Desawy. 11,30 Bachowa kantata. 12 konzert. 14,25 pokiwy za ratarstwo. 17,30 pschedpołdnjach wo baltiskim kraju. 19 orchestrowy konzert z Barlina, w pschistawkach wotsejwenje wólbnych wunoschkow.

Hišće: wažne z **njedźelskeho programma.** Wien: 21,30 rěcźi ali operu „Siegfried". Beromünster: 19,50 Missa solemnis wot Beethovena.

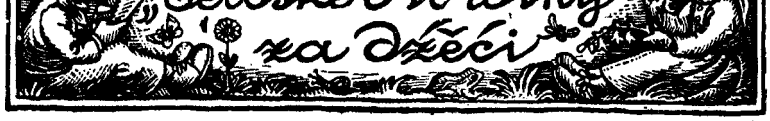
*

Pondźelu 13. novembra hłyschiny:

Königswusterhausen. Nimo hnatcho wschednego programma: 14,45 za dźěcji. 15,10 za młodźinu. 17 za žony. 17,20 z operety a hymkofilma. 18,30 za ratarstwo. 19 hodźina naroda (hra wo němskim rólniku). 20,05 november. 21 studnca hudźba.

Lipsk. Nimo hnatcho wschednego programma: 11,30 za ratarstwo. 15 za młodźinu. 19 hodźina naroda. 20,50 hymkofilm konzert.

Nimo hnatcho wschednego programma. Königsberg-Heilsberg: 21,20 němski ludowy tydźeń. Wien: 21 italski konzert. Warschawa: 21,15 loska hudźba a tydźeń. Praha: 20 opera „Oberon".



Bur a čert.

Běše jónu mudry a pśeklepany burik. Mnoho bych mohł wo nim powědać. Najrjeńša basnička nam baje, kak je jónu čerta k norje měł. Tu wam tudy podam.

Burik bě runje swoje polo doworał a přihotowane so nětko na domojpuć. Mjez tym so hižo ćmikaše. Nadobo wuhlada srjedź pola hromadu žehliwych wuhlow, a na tym sedźeše maly čorny čert. „To drje je poklad, na kotrymž tu sydaš?" wopraša so burik. „Haj", wotmolwi čert, „a to telko złota a slěbora, kelkož hišće njejsy swoje žiwe dny wohladał!" „Poklad leži na mojim polu a sluša potajkim mi", praji burik. „Je tež twój", wotmolwi čert, „jeli mi dwě łéće dołho połoju wšitkich płodow tutoho pola daš! Pjenjez mam sam nadosć, ale mam žedźenje za płodami maćerki zemje." Burik so z čertom zjedna a rjekny: „Zo pak so při rozdźělenju njebychmoj zwadźiłoj, chcemoj sobi wuličnik: To, štož maš zemju rosće, sluša tebi, a štož w zemi tři, je moje!" Čertej so tuto dojednanje wulcy spodobaše. Překlepany burik pak bě rěpu nasył, a jako sebi čert po swój dźěl přindźe, dosta jenož žołte łopjena, mjez tym so burik rěpu domoj wozyše. „Tón raz sy ty lépje wušoł", praji čert, „ale příchodne léto tu wěcku hinak zarjadujemoj, ty dostaješ, štož nad zemju rosće, a mi sluša, štož w zemi tři." „To sym tež spokojom", dźeše burik. Jako bě čas k sywam, njesyješe wšak zaso rěpu, ale pšenicu. Žita dozrawšchu, burik runje žito domoj wozyše, jako čert přileća. Hdyž pak wuhlada, što bě za njeho wostało, skoči ze złobami do hłubokeho skalneho dola. „Tak dyrbiš z čertom wikować!" směješe so burik, a wjesoły sebi dźěše po pjenjezny poklad.

Po němskej bajcy P. N.

Stysk a nadźija.

Ach, njeje wjac nihdźe
kerjašk mi zeleny?
Njej' žana mi róża
we zahrodcy?
Łopješka zelene,
róžižki kčójate,
Ach žane mi w zahrodcy
njejsče wjac tu!

Ach, mrózy wy rózne,
lisćo sće zedrěli,
a ze zymu róża
smjertny spar spi!
Mrózy su morili
lisće a róžički:
Ach spadłe su ze zymu,
njejsu wjac' tu.

Ach, njeje trošt nihdźe
žadyn mi na swěće?
So tyšu a rudźu,
čežko mi je.
Liču te čěsniny,
měrju te zrudźiny,
Ach nihdźe wjac' trošta ja
njenamakam.

Kefk mrózojty rjekny:
„Čakaj ty scefpliwje!
Wšak róže zas' kčeja
we zahrodźe.
Ze smjerće žiwjenje,
Ze zrudźby wjesele
Ach tebi a za nas wšěch
zeskhadźa zas'!"

H. Zejleŕ.

Wosoł a kruwa.

„Preč jow! Preč jow!" přiběža smorčo wosoł na kruwu, kiž běše sebi na pastwišću hromadu tučneje trawy nadešła. „Preč jow!" smorčeše wón na nju; *mój knjez dže za mnu a chce so runje tu, hdźež ty jěš*, do wjelkeho lehnyć." — „To ty łžiš", wotmolwi kruwa, „zechce-li twój knjez na mjehkim ležeć, njezechce jow přiśedši mi trawu połehać." — „A nimo toho", poča wosoł zaso, „mój knjez je mi tule trawu za moju słužbu připokazał." — „To ty zaso łžiš", rjekny kruwa, „twój knjez dyrbjał šelma być, hdy by tebje ze swojeho njezežiwił, ale mje přikrótći, hdyž ty jemu słužbu činiš." Z tym wotehna wona wěcla wot sobje.

H. Zejleŕ.

Lube serbske dźěći!

Zdawa so mi, zo sće so na serbskich kermušach zahludźiłe a při tym na swojeho wuja pozabyłe. Na kermušach wšak je rjenje! Móžeš so tam darmo do syteje wole słódkeho tykanca a druhich krasnych wěcow najěść! Wuj by na přikład smjerć rady jutře do Komorowa na kermušu jěł, nima pak khwile, dyrbi doma sedźo dźěłać! Tuž mi znajmjeńša pisajće, kak tam bě!

Wjele dobreho

Waš wuj **Pawol.**

Pokład w śljacei mašinje

Schwalcja, kotraj je w mješce San Remo žiwa, chowje swojej dźesaćlětnej dźowćiczku pokazaš, kak čłowjek z maschinu dźěła. Dokelž žwoju žanušnu maschinu žana trjebaše, zhi na hlubju po staru, serjawu maschinu dóndže, kotraj bě pjedy jonu jeje maćerca hlusnjała. Pschi čzišczenju a nama'anju wona ma'chinu je blidła dele wsa a namaka pschi tutej składnosći nutska do hromady sakulene stare papjery. Pokasa jo, so běchu to stare italiske hódnotne papjery. Hačrunjez běchu wulke myšne poklad hižo zynjnje wobkuzane, może'še wona na banzy shonić, so maju wone hišće žwoju hodnosć — a dosta sa nje z danju, kotraj bě jo w běhu tydnja dele 10 000 hriwnow.

jn.

Khłostańu za spytane samomordarstwo

Japanska statistika wo samomordarstwach w poslednich letach pschowujo wuschiche liczby pokazuje, ichtož ma swoju pschiczinu najčerje w hospodarskej krisy, kotraž njeje też Japanku pschelutowała. So by jo postupowanjej demoralisaziji luda zadźiwało, jo sakoń p'thowanje, kotryž dyrbi hnydom do mozy stupicz, a po kotrymž jo spytane samomordarstwo z chłostańu khłosta. Kaž je znate, je w Jendźelstej, hdźež jo spytane samomordarstwo khłosta, liczba samomordarstwow pomérnje nisła.

k.

Potajnstwo

„Ssym roshorjeny", Jurij rjekny, „wczera czi se pschecżom, so by wo tym mjelczała, stawiznu w Hanjnym žlubje dowérich a runje shonich, so sy bledźita."

„To je njepschisłojnje wot Lenny!", Khata sawoła. „Wona rjekny, so stajnje sajimawsche wezki powédacz wé dyzli ja, a so hych ji pokasała, so jo myli, ja wo žlubje powédach. Wona njebé niczo wupowédacz zmeła."

„To wona też cżinita njeje. Kaž jo ida, sy pak to też Hilži wupowédała."

„Jale prawje! Bojsa mje dokhi pucz k mojej cżerje pschewodźesche, a so hych jo ji džakowna wopokasała, ji potajnstwo pscheradźich."

„Ssy to hischcże někomu powédała?"

„Jenoż mojej cżerji, dokelž ma jo wona tak jara z wotzub bédźicz, a potom hischcże Pawokej, dokelž wédźach, so budże jeho to mjerjacz."

„Zalostnje! Ty hy to zole jednorje kózdemu powédała, kotrehoż sy wczera setykała."

„Setkach jenoż zyle mało ludzi," Khata wobžaruje inap'checziwi.

„Kajke sboże sa Hanu. Praj mi, Khata, czini dha cżi woprawdże tajke wobcżežnosće, jene potajnstwo sa žebje wobthowaczi?"

„Njewém", Khata znapschecziwi. „Njeżsym to hischcże jenje spytała."

nz.

Rozum

Pod knježerstwom Ludwiga XIV. a jeho naslédnika mózesche kózdy bohaty generalny pschenajeć — abo schtóżkuli hewak wulke samožnje wobsedźesche — zwojemu žiwej městno w „parlamenczu" kupicz; tehodla je tuthch žudnistich komorach, kotrež tehdy „parlamenty" rékachu, zh na ludzoch njepobrachowasche, kotliž njebéchu k sastawanju tajkeho sastojnstwa khmani.

Tak wésty Brochant, muž bjes nasponjenja a sažužbow, tajke městno sa pjenjezy dosta.

Jeho kolegojo jeho wuzmérschowachu.

„Haj, moji knježa", wón mérnje wotmolwi, „wéricz bho, so bychu mje mjes Waž žadźili, bych-li roluma mél?"

k.



Filmowy komikar Pat do hłudnizy pschischol.

Dankaj filmowaj komikarjej Pat Kjorny, a Patachon, kotrajž w mnohich filmach milijony wopytowarjow kinowa po zyłym žwěcze zwjeselischtaj. S Kopenhagena jo někto powé, so je Pat na ducha sthorił a so žu jeho do hłudnizy dali.

O bella Napoli!

Kaž znate, je Neapel tamne město, kotrež wohladawschi ho z čłowjek dyrbjał wumrjeć, dokelž niczo rjeńscheho na swéte njeje. Dyzli tole město. Neapel ma žiwoj wosen žapazy Wezuw, módrej morski zaliw a selenu pinju, kotraž jako pschez sa nimelske fotografije hłuži, holzu i kwétlanki, kotrež czerwjene róże pschedawa, a wón wobsedźi najšwérnischich a najpschewišlivischich měšczanow. Schtož je sa Aberdeen kluposć, lohkomyslnosć sa Paris, to je sa Neapel lokalny patriotizmuš.

„Nadsebo w Neaplu wumrěć, dyzli w zusbe žiwy być," Giacomo Pomidoro rjekny, a poisom do Greflskeje wupucżowa.

Sa dwě leżze mjesche wón wobkhod, greflku jonu cżišczeje rajzu, čí dźesi minuty cżišczeje rajzu a wéczesche wuzki kaj gromadźany prescheho. Swonkownje běsche wón sobotnemu měšczanu swojeje noweje domizny, jeskoro njeje wujsle a wukornjeny. Ale w swojim inutskownym so wón kaj wbohi jara we wothmanitwje cżišczesche, jenu so po domizuje sinyschasche a jeho duscha běsche próżna.

Tu, jencho dha, wuhlada wón rjad automobilow se swojeje wjelekrocznowanego wotrjeho města na torhoschczu a jeho wuchu hnuli z domizny jaflusch. Neapelski automobilowy klub tónle hnuzaju podawk smjechcz, a se saborjenjom wón domizniki spéw sanjeżewschi žebi potom nowy kołowy mantl skasa.

Giacomo Pomidoro pak, žiwerny Neapolitanczan, we wutorhnjenju ducha porjadu pschichce prawe prédkowne mantle automobilowoje karawany pschekaka, so by so z powětrom domizny wopojił.

Nimo teho pak wón jenicżku wuporjedżenju za automobile w mésece wobžedźesche.

nk.

Smješki

Dwójzy wulki łóš. — Schenz Krawža telegram dostanje: „Wulki łóš dobyłt."

Schenz Krawža rjenjeń a hamor do kuta cżišny, wza žebi wjenjeły a žłoka doniż njeżym wschć.

Schenz Krawža so hamora a rjemjenja pschimnajo sajo dźěła.

Schenz Krawža wotpjet telegram dostanje: „Wulki łóš dobyłt."

Schenz Krawža wotpjet rjenjeń a hamor do kuta cżišny a žwojej starej do tuchiny pschimoła: „Hana, jehło žebi wupłlich, nětko so lakiepanz žlokanje hižo sajo sapocżina."

*

Dźěczi so cże prascheja.

„Nanko, — schto dha po prawom wětsit cżini, hdyż njeduje?"

„Nanko, — czehodla su schtomy selene? A njebychu ti schtomy selene być — schto lychu potom być?"

Za wobsah zamolwity: A. Dučman w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 11. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,607	100 polsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	13,35	100 českosl. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burka běsche wczera skruczena a wikowanje běsche žiwe. Kupcy akzijow powschitkownje postupowachu. Na wikach rentowych liscżinow běsche wobrasthetornija pschecżelny a dowdżiwy.

Barlinske žitne wutworki mějachu wczera lepschi wobrot. Khlěbowego žita. Barlinske młyny poczachu so bóle za rožku napraschowacz. Też k morju so wjazy rožki kupowasche. Najwjetscheho a nalétnjcżeho jeczmjenja wczera wjazy tak wjele njekupowachu. Wowš namaka kupzow a běsche trochu drožschi.

Wczera płaczeschże w Barlinje zentnar

pschenicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jeczmjenja, nalétnjcżeho: 8,65—8,90 (8,65—9,30) hr., nasymschcżeho: 8,15—8,60 (7,85—8,30) hr., wowsa: 7,20 hacż 7,40 (6,90—7,15) hr.,

w Drjezdźanach:

pschenicy: 9,30—9,35 hr., rožki: 7,70—7,75 hr., jeczmjenja, nalétnjcżeho: 9,15—9,80 (9,15—9,60) hr., nasymschcżeho: 8,10—8,20 (7,90—8) hr., wowsa: 7,10 hacż 7,30 (7,05—7,25) hr.

Witi schtwórtk w Shorjelu.

Pschenica płaczeschże 8,90 hr., rožka 7,15 hr., jeczmjeń, nalétni 8—8,70 hr., nasymschi 6,70—7,20 (6,60—7,10) hr., wowš 6,10—6,40 hr., běrny 1,50—2 hr. Butra 2,80 hacż 3,12 (2,80—3,28) hr., jeja 10—13 (10—12) pj.

Witi schtwórtk w Halschtrowje.

Pschenica płaczeschże 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jeczmjeń, nalétni 8,50—9,20 hr., nasymki 7,40—7,80 hr., wowš 6,50—6,75 hr., běrny 2—2,50 hr., žyno 2,60—2,80 hr., žłoma, k sašlanju 80—100 pj., słotna žłoma 1—1,30 hr. Butra 70—80 pj., jeja 11—12 pj. Prošata 8—14 hr., běłaki 25—30 hr.

Płaczižny w twinkach su płaczižny indźenskich wikow. Zdźež pak zane najpowniejne njejsu, so njepschemjenichu.

Płaczižny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczižny po złotej hriwnje.

	10. 11.	9. 11.		10. 11	9. 11
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jeczmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wowš	144-148	144-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,00	12,00
rżana muka	20,9-21,9	20,9-21,9	such. truhanc.	10,0 10,1	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnj. kruški	13,4-13,6	13,4-13,6
rżane	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rżana słoma	0,45-0,65	0,45-0,65
bróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenič. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płaczizna za pšenicy za wupłodźerja 178 181 183

Płaczizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Drjezdźanska burza (10 11.)

Pš. kos 76 kg	186-187	běrnjace kruški	14,00-14,20
rožka 70 kg	154-155	pšenič. wotruby	10,4 10,7
nalétni jeńmjeń	183-192	rżane wotruby	9,90-10,6
nazymsk. jeńmjeń	162-164	pšenična muka	35,75-37,75
wowš	142-146	rżana muka	23,75-24,75
čekwjeny dźeśeł	155-160	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-21,00
kukurica (Mais)	—	bróch	40,50-41,50
suche truh.	10,0 10,2	cokrowe truh.	13,50-14,00

(Dalsche wjesne płaczižny w złownym listinje.)

Płaczižny rěznecho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

10 novembra

17 wol. 36 tyk., 13 kruw. — jałoje, 349 cłat, 213 wowe., 296 swini.

Płaczižny za

čelata 1 36—42, 2. 30—35, 3. 25—29, 4. —;

swine: 1. 52, 2. 50—51, 3. 48—49, 4. 46—47

Płaczižny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. novembra 1933 Płaczižny po cent a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 1061.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše a rěznje hódnosće hač do 6 lět	31—32
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	28—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	26—27
Mjenje picowane wšěch starobow	23—25

Byki: 463.

Połnomjasne, wurošcene, najwjetše rězne a hódnosće	30
Połnomjasne, młódše	27—29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	25—27
Špatne	22—24

Jałojcy a kruwy: 937.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše a rěznje hódnosće	25—27
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše a rězneje hódnosće hač do 7 lět	20—24
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	9—14
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1411.

Najlépše wukormjene (1. družiny)	33—42
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	23—30
Špatne (4.)	16—22

Wowcy: 3313.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	42—44
Starše wukormjene (2.)	39—41
Mjenje wukormjene (Mérzschafe) (3.)	35—38

Swinje: 7521.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženi, hač do 1½ lět stare	52—53
Wukormjene	49—52
Mjasne	47—49
Špatne	41—46
Rancy a kundrosy	45—49

Drobnowikowanske płaczižny w Budyšinje

11. novembra 1933 po hamt. kom. postajenju.

Wšě płaczižny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najnišše płaczižny hr.	najwyše płaczižny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - - 1 kg	1,40	1,60
Čelace mjaso - - - - - - 1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso - - - - - 1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaso - - - - - 1 kg	1,60	2,00
Tukrajny swinjacy šmalc - - 1 kg	—	2,00
Pšenična muka - - - - - 1 kg	0,36	0,56
Rżana muka - - - - - - 1 kg	0,30	0,36
Khlěb - - - - - - - - 1 kg	0,22½	0,25
Jédźne běrny, nowe - - - - 1 kg	0,06	0,07
Rajs - - - - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hróch - - - - - - - - 1 kg	0,40	0,80
Soki - - - - - - - - 1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc - 1 kg	—	1,76
Sušany połc - - - - - - 1 kg	—	2,00
Dobre mloko - - - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jédźna butra - - - - - - 1 kg	3,00	3,20
Joja - - - - - - - - - 1 stuka	0,12	0,13
Jédźne buny - - - - - - 1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - - 1 kg	—	0,80
Petrolej - - - - - - - 1 kg	—	0,44
Kamjenjne wuhlo (domj. topj.) 1 ctr.	—	1,85
Brunicowe brikotty - - - - 1 ctr.	—	1,20

Waleskeho prynca wotpokazała

Walešti prynz jenu ſ najpodźiwnischich knihownjow na ſwěcze wobhoždži. Wón ma pisches dwaj dujentaj tolſtych, do koże ſwjazanych ſwjaſkow. W nich ſu ſame wurišći ſ nowin, kotrež ſo ſ jeho wožoku ſaběraju, a daſſchu jeriju knihi, w kotrychž ſu fotografije młodych holzow, kotrež prynzej ſwoje wobrazy pošłachu. W poſłednim ſ tutych albow je jako najmłodſchi wobraz Dorotheje Blottonez namałacź, jenicžkeje żony na ſwěcze, kotraž je Waleſcheho prynza wotpokałała.

Pſchedſtawiſny tuteho „wotpokałanja“ ſu tróchu njewſchědneho raſu. Je mało ſnate, ſo ma prynz pſchiwuczenje, runja Harun al Raſchidej, ſo pod druhim mjenom mjes ſud měſchcež. Jenož detektiw jeho na tutych wulětach pſchewodża, kotrež husto do naſcžmowiſchich kónczin wjedu.

Njedawno ſo Waleſti prynz ſe ſwojim pſchewodnikom też do cźmoweho rejwaniſcheho lokala we najzwuwoſaniſchej kónczinje měſta, we Whitechapelu, ſabłudźi. Korczma běſche ſ pſchiſtawnymi dźiwkaſerjemi, matroſami a dwělomnymi wožobami pſchepjelnjena. W duſchazym tobakowym kurje na zyle wuſtim měſtnje duzent porow po hróſbu ſbudźajej hudźbje rejwaſche, kotruž pjeć matroſoja ſanoſchowachu. Prynz, kotrež běſche zyle wſchědny ſwoblekany, kaž łóždy druhi ſwoju ſchleńzu czerwjeneho wina pijo ſzebi hoſcži wobhladowaſche. Pſchi tom jemu młoda holza w ſtarobje nětdže 18 lět nadpadny, kotraž ſo ſ pſchiſtojnym ſadźerjenjom nadpadnje wuſnamjenjeſche. Po krótkim pſchemyſlenju prynz młodu holzu k rejzy namołwi. Wona pak namołwjenje wotpokaſa. Prynz hiſchcze jónu proſcheſche, holza dozyła njewotmołwi, ſa to pak pſchewodźeř, hobrſki namórnik, poſtanywſchi ſo do prynza da. W tutym kritiſtim wokomiku detektiw dopredka ſtupi a prynza kaž też ſam žebje wupokaſa. Wokomiknje ſo powěſćej wo pſchitomnoſći wyšokeho hoſcza w lokalu roſcheři; hobrſki namórnik ſo ſamołwi, holza ſbłédnu. Wſchitcy druſy hoſcžo poſtanywſchi ſ pſchewodom kapały „God ſave the King“ ſanjeżechu. Po tym prynz holzu wešpjet k reji namołwi, wona pak jeho k tśeſcemu raſej wotpokała, prajiąc: „Wobžaruju, ale rejuju jenoż, ſ kimž ſym!“ a wotwobrecži ſo. Hoſcžo běchu młodu holzu je roſ[illegible]cžu nimale ſabili, tola prynz jednorje rjeſ[illegible]cźinje ma wona prawje!“ a ſwoju worczinu ſap[illegible]bi ſ detektiwom mětnjoſcź wopuſčiła.

[illegible]ojowany kónz njewuwoſtaŕ. Kiſo na ajtra ra[illegible]ownarjo wo wězy ſhonili a ſyntachu, ſo młoda — wona rěkaſche Dorothy Blottonez a běſche 18 [illegible] — wuwopraſchowacź. Wona wſchak njeſ[illegible]wotmołwi, [illegible]ło ju wo pſchicźinje jeje ſadźerjenja praſchachu. [illegible]wona ſ „haj“ wotmołwi, jako ji ſajſtu pjeć jeneh[illegible]cžo towaŕſtwa rólu poſłuſi, wěſo pa[illegible]om hakle, [illegible]ſ ji doſcź wyšoku mjdu mjenował. We hiſtoriſkim [illegible]kotrež tutkwilu w Londonje wjerzcža, rjana holz[illegible]ſtcharela, jenicžka žónſka, kotraž je hdy Waleſkeho prynza wotpokałała, hłownu rólu hraje. A dźakownoſcże ſa ſwojeho „wuhſtedźerja“ je wona prynzej ſwój wobraz pošłała. jn.

Wěš tole hižo?

Na zyłej ſemi běchu ſpočžatk Maja 1932 wſcho hromadze 35 260 000 automobilow. Pſchi 17 miljardach człowjekow to na kóždeho 48. człowjeka jedyn auto wotſtamjenja. Porno tutomu tſeoretiſkemu ſpočtowanju pſchewěſći we wopraſdźitoſći w Němſkej na kóždeho 91., w Amerizy na kóždeho 5. człowjeka jedyn auto pſchińdźe.

*

Němſka ſ wobſtydſtwom knihownjow ſ 28 [illegible] ſwjaſkow na prěnim měſtnje wſchěch europiſkich ſtatej.

*

Najſtarſchu bitku ſu w jantarowych podkopach w [illegible] mieńcu pſchi rauſche-praſtim Sambiandſkim pſchi[illegible]ſoju namakali. Wona je w małym kuſu jantara (2[illegible]rſtiw, kotrejhož ſtarobu wězywuſtojni ſ pjeć miljonami lět wu[illegible]liežeja. ł.

Jězdny plan póſtowcho automobila mjez Budyšinom — Budeſtecami — Korzymjom a Sčrachowom

Płaćiwy wot 8. oktobra 1933.

		8.42	↕9.19	↕12,24	16,28	↕21.19	23,17	Zeleznike přizamknjenja:				12,28			* hač do Rakec	
		8 56	↕9,24	12,23	17 50	↕21,25	22 17	z Drježdżan, hł.	do	9,00		↕12,25			16,35	21,21
			7,50	11,20	15,51		21,41	z Zhorjelc	do	7,14	↕9,20	14,18				
								z Wojerec	do	9,51	9,51					
Tarif km	2	4a‖	4	6	8	10	12	Autobusowa jězba čo.		1	3	5	7	9	11	
	W	S	W				S			W	W				S	
0		9,05	10,20	13,05	17,50	21,20	23,30	z Budyšina, Žitne wiki	do	7,54	8,55	12,18	15,18	20,08	23,17	
1		|	10,22	13 07	17,52	21,22	23,31	Budyšina, pósta	↑	7,52	8,54	12,16	15,17	20,06	23,15	
1		9,12	10,25	13,15	18,00	21,26	23,35	Budyšina, dwórnišća	↑	7,50	8,52	12,13	15,15	20,03	23,12	
1		|	10,26	13,16	18,01	21,31	23,36	†Budyšina, Brauhausgarten		7,49	8 51	12,12	15,14	20,02	23,12	
1		9,16	10,28	13,18	18,05	21,32	23,37	†Budyšina, Wjelećanska dr.		7,48	8 50	12,11	15,13	20,01	23,11	
2		|	10,31	13 22	18,09	21,35	23,40	†puć do Hornjeje Kiny		7,43	8,45	13,06	15,08	19,55	23,07	
3		|	10 32	13,23	18,10	21,36	23,41	Dwě lěpje Hornj. Kina		7,42	8,44	12,05	15,07	19,55	23,06	
4		|	10,35	13,26	18,13	21,38	23,43	Bělšec, hoscenc		7,39	8,41	12,02	15,04	19,52	23,03	
5		|	10,39	13,30	18,17	21,41	23,47	Rašowa, hoscenc		7,36	8,38	11,59	15,02	19,48	23,00	
6		|	10,41	13,32	18 19	21,43	23,49	†Hainje, hoscenc		7,32	8,34	11,55	14,58	19 45	22,56	
7	7,30	9,32	10,43	13,34	18 21	21,45	23,50	Budestec, Forsthaus		7,31	8,33	11,54	14 57	19,44	22,55	
7	7,31	|	10,45	13,36	18,23	21,46	23,52	†Budestec, delnja wjes		7,28	8,30	11,50	14,55	19,40	22,52	
8	7,33	|	10,48	13,39	18,26	21,49	23,55	Rozwodec, Erbger.		7,25	8 26	11,46	14 52	19,35	22,47	
10	7,37	|	10,51	13,42	18 28	21,51	23,58	†Korzymja, Siedlung		7,22	8,23	11,43	14,49	19,33	22,44	
11	7,38	|	10,53	13,43	18 31	51 53	0,01	Korzymja, Weber	↓	7,21	8 22	11,42	14,48	19,32	22,43	
11	7,40	9,44	10,55	13,45	18,32	21,55	0,02	do Korzyma, pósta	z	7,19	8,20	11,40	14,46	19 30	22,41	
	W	S					S			W					S	
11	7,41	9,44	10,56	13,46	18,35	21,56	0,03	z Korzymja, póst	do	7,14	8 19	11,39	14,45	19,27	22,40	
11	7,42	|	10,58	13,47	18,37	21,58	0,05	Korzymja, Engert	↑	7,13	8,17	11,38	14 44	19,26	22,39	
13	7,43	|	10,59	13,48	18,38	21,59	0,06	† Sěrachowa, puć na dw.		7,12	8,16	11,37	14,43	19,25	22,38	
13	7,44	|	11,00	13,49	18,39	22,00	0,08	† Sěrachowa, Städtebank	↓	7,11	8,16	11,36	14,42	19,24	22,37	
13	7,46	|			18,40			do Sěrachowa, Dw. dr.	z	7,10	8,15					
				* do Njedź.		* po Njedź.		Zeleznike přizamknjenja:						* do Njedź.		
	8,06		11,14	14 56	E19,39	22,12		do Drježdżan, hł.	z		7,52	11,32	*14,28	18,14	20,55	
	7,52		11,32	*14,28			* 0,45	do Žitawy	z		8,06	11,14	*13,49		22,12	

† Zastanišćo jenož, hdyž je trjeba. ↕ Spěšne čahi. E = Khwatačny čah. S = Jenož njedźelu. W = Wšědne dny.
‖ Jězdi jenož njedźeli při wjedrje zymskeho športa.

Originalnaj wobrazaj wo skóńčenju Mnichowskich wopomieńskich swjatočnoſćow



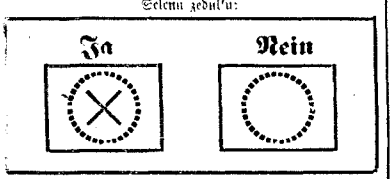
Prěni wobraz pokazuje jenjerala pomnita ja 16 padnjenych 9. novembra, kij ſo w „Feldherrnhalle“ poſtajł.



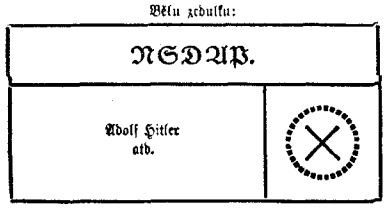
Druhi wobraz: wjednik jěžži na ſthodźenkach „Feldherrnhalle“ k wojowarjam nazionalneho poſtrěhnjenja něhdyſchich a dźenſnišchich dnjow.

Serbja hłosuja 12. novembra takle:

Selenu zedulu:



Bělu zedulku:



Tutej zedulu ſo wobej do jenoje wobałki tyknjetej.



Nobelowe mjto ſa literaturu dóſtał.

Ruſki pěſnjeř Iwan Alexewicž Bunin dóſta Nobelowe mjto ſa 1933 ſa literaturu. 63lětny pěſnjeř je jako emigrant w Pariſu žiwy. Bunin powěda na jara hnujaze waſchnje wo ruſkim wjeſnym žiwjenju dowójnſkeho rjaſa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póśe a pola dowérnikow 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Ks. Wud. a ćišć Smolerjec knihiśišćerjam, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pf. Wobśěžanje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobliśeja. Za reklamowy mmrjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifu. Kóžde 6a. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo śěrbowym činjenu smjerśnego zmjerdźenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na 6as Žiwjenja dospołne běduy. Kóžde zmjerdźenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, cranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjerdźenje dwěma so bonow kwotnem, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny sobu z bdye wozerwa.

Cisło (Nr.) 261 | Budyšin — Póndźelu 13. novembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Přemóžace wuznaće k Adolfej Hitlerej

Dźeń ludowego wothłosowanja a wólbow do „němskego žejma je so minuł. Němski lud je přeco zyłym žiwjenjom rasnje swoje stajiśego k žiwjenjowemu knjezerśtwu wuznał. Je jako jedyn muž postanył a so sady swojeho knjezerśtwa stupił, ł cinił je dopokazał, so je ł jeho zwenkownje a teź nutrnkownje politiku přichwalene. Nětko budźe a dyrbi teź wukraj ł přichwalenjeju němskeho luda a kóždym najstarańu ličiś. Dotal bješe so rozdawało, so lud powšitkownje za knjezerśtwo był njeje, tola śiwet dobrośiśe so powuciś dacz, kak němski lud wopravdźe myśli, kak žedi přeje je měr a pokoj ł ludami na podłožu cześće a rownoprawośće.

Přichwalenjo wunościch wólbow je we wukazu jara přichwapił. Ze žiwojim wjeselenjom wuznamjenjachu wjele milionow powołjow dóścho, so by so jasny wotkaz wo zaćišćenju wólbow a ludoweho wothłosowanja w druhich krajach dospołnje śpótnaj hodźał. Wośe pak je, so je najźiwišcho zkutkował. Nětko je němskemu knjezerśtwu a nastupanju iwonkownje politiki nowe mócnjejše wotewrjeja, kaž je to němski minister dr. Goebbels wjeźer wupravił, jako je so wjelikim žohnowanjam jo poradźenje wólbow a zjednoc němskemu ludej dźałował.

Po dotalnych powěźeńach je so přichi wólbach do němskego žejma přichi 43 milijonach wolerjow nimale 40 milijonow sa nazionalsozialistiśku dźełaćerśku stronu wupravilo, to je přichi 96 procentowskim wobdźelenju nětdźe 92 proc. Wokoło 3 milijen hłosow bješe su njeplaćiwych. Po dotalnym liśenju pjeca nětdźe 600 sapołožanjow do němskego žejma sarćehnje.

Přichi ludowym wothłosowanju bješe wunjech hischće rozsudźi W Němskej mamy dopołna nětdźe 45 milijonow wólbothmanych. Wóśera je nětdźe 43½ milionow swój hłós wotedało. Z „haj" hłosowaśe 40,6 milijonow, to je 95 proc. Z „ně" je 2,1 milijenow hłosowało, to je jenoz 4,9 procentow. Sbytkna mała liśba hłosow bješe njeplaćiwa. Nazionalsozialistiśka strona je poruna wólbam 5. měrca nětdźe 22 milijelow hłosow přisłušała.

W němskim hłownym měśe přeco němskojstatnej kenzlija zhromadźowaśe so sajdźenu nóc; wjele luda a wutra tam njedźiwajuc hyluchu dośeca. Wschitcy chcychu kanzlera widźeć. Jako to wón někotre króć přichi wokuje pokasa, lud jemu ł njeznatnym zahorjenjom přichiwześe. Němska narodna hymna so husto wospjetowaśe. Jako bješe so kanzler poślednu króć přichi wokuje pokasał, zahorjeny lud thérinch „Njech Bohu dźakuje" wuspiwa, prjedy hač so rozeńdźe. S wulkeho zahorjenja spóznjenny, ł kajšej lubošći lud na žiwojim wjedniku wiśa a kak wyšoky jeho cześći.

Na lubošći a cześći sa wjednika ma teź nasch šerbski lud podźeł, kiž je dopołny. Wólby a wothłosowanje we šerbskich wšach su mele wunościch, kiž ł wjetšcha nad přechešonk leža. W někotrych wšach su so samo 100 procentowsy sa wjednika a jeho knjezerśtwo, kaž teź sa nasjonalsozialistiśku stronu wupravili. Sserbsky wolerjo so ł tym dopokazali, kak njerozwalnje šwérnje k žiwojemu němskemu wólźnemu krajej śeja a kak wedźa, so je dóst Němśeje teź nasch dóst. Nižo druhe njemóśesće šerbske šwérnje k nowemu statej lépje dopokazaćej, hacj wóśerawscheji dźeń.

Nětko, hdyž je so němšemu knjezerśtwu a jeho wulkemu wjednikej tajka powschitkowna a njewobmjerowana dowóra sa jeju skutkowanje a prózowanje wupravila, mó je wjednistwo němskeho stata ł cśistym šwědomjom přeco šwétowu šamowósć stupiś a so na lud powolaś, a šwischcjerjej. Wjeśischeje dowéry dźe so dotal hischće nihdźe žanemu wjednikej abo knjezerśtwu njeje šwožiło. Wóśeravschi dźeń je so nětko k žiwojorajnemu dnjej w stawišnach šwéta a ludow śišnił. Wupšedk wólbow je teź hischće ł dopokasom, kak nutrnedy wobhladliwa šaćišuwaju, so su naprawy a postajenja knjezerśtwa dobre sa naš a naschich potomnikow, to tehorunja ł wjeśerawscheje wulkeje šwérny rěkji.

Wunoški wólbow a ludoweho wothłosowanja w Sakskej

Po dotalnych powěźeńach je so w Drježdźansko-Budyšim wólbnym wokrjeżu přichi 1 389 442 wólbothmanych 1 322 811 hłosow ja wólby do němskeho žejma wotedało, to je nětdźe 95,2 procentow wobdźelenja. Nazionalsozialistiska strona dosta 1 210 528 płaćiwych hłosow, a 112238 njeplaćiwych hłosow.

Přichi ludowym wothłosowanju je so dozhła 1 339 670 hłosow wotedało. S „haj" hłosowaśe 1 256 116, ł „ně" 55539, njeplaćiwych hłosow bješe 28015. Tu wobliśa so wólbne wobdźelenje na 96,42 proc.

W Lipšćanskim wólbnym wokrjeżu je so přichi wólbach do němskeho žejma přichi 980684 wólbothmanych 930323 hłosow wotedało, so wólbne wobdźelenje 95,27 proz. wuńinja. Nazionalsozialistiska strona dosta 809782 płaćiwych hłosow njeplaćiwych je so 120541 hłosow wotedało.

Přichi ludowym wothłosowanju wurjinjeśe wólbne wobdźelenje w Lipšćanskim wólbnym wokrjeżu 96,6 proz. S „haj" hłosowaśe 834018 wolerjow, ł „ně" 92729 a njeplaćiwych hłosow je so 23882 wotedało.

W Kamjenicanjsko-Zwikawskim wokrjeżu je so přichi 1 357 473 wólbothmanych 1 302 208 hłosow sa nasjonalsozialistiśku stronu wotedało, so wólbne wobdźelenje 94,41 proz. wuńinja.

Přichi ludowym wothłosowanju je so dozhła 1 317 989 hłosow wotedało, to wobnamjenja 97 proz. wobdźelenja. S „haj" hłosowaśe 1 218 449 wolerjow, ł „ně" 71356. 28 184 hłosow bješe njeplaćiwych.

Dźak němskeho bohota Mutschmanna

Němski bohot Mutschmann je ześěhowaze namołwjenje wudał:

Ludowi towaršichu a ludowe towaršichi! Jenomuźiwanje, kaž njejźym hinak wocakował, je so sakśi lud w wesołudopołnej hotowinje poślednich łětdźesatkow k žiwojemu wjednikej Adolfej Hitlerej wuznał. Wschitkim tym, kotśi swoju penuhachu, tuto najrjeńśe wschitkich dobrozkow wudźiś, swój dźak wupraciś, je mi wutrobna naležnosć. S tutym dźakom pokazuju pak ł dobom na to, so teź někto žaneje přichiny nimamy, na sawjerścach wotpocćowaći, přichcu teź tuto dobrozk je jenoz etappa na dołhim prózopołnym puću, kiś k dospźeću naschich wotkhujenych konzow wodźe.

Stoj tuton pomjatny a stawišnisti dźeń 12. novembra w jenomuźiwotnej krećili. Swét je ześlnal, so je w Němskej jenoz hischće jena wola, kotraž zana nóz njemóże přećerwinuś. Wschitko, śehoż nam přichcdobne dny přichinje su, dyrbi tehorunja šnamjo tuteje njeprećerwinjomneje wole wjeśeć.

„Haj", ł kotrymž je so Němśa wóśera k žiwojemu wjednikej wuznała, dyrbi wóśnje płaćiś, dyrbi sa wschón přichihe ja jeleńer sakoń wobstaś.

Schtóžkuliž wjednik teź cjini, dyrbi kaž na wóśerawschim dnju přichłosowanje zyłeho naroda namakaś, přechetož wěmy, so Adolf Hitler niśeho druheho nochze, hacj derjemjeńce a žbožo žiwojeho lubowaneho němskeho luda.

Po wschěch wojowanjach a dołaćach šaidźenych a nětćišćich dnjow njejźimy jenje ruży do klina kładli a na bžiwy cźakali, ale šmy na dnju po dobyću šaźo na dźełoschli, cźišće a šwólniwje, kaž nazionalsozialist dozhła hinak njemóże. Teź po tutym dobyću chcemy kaž přeco klobuk kruczśeho šwjatacź a šnowa nastupiś, so bychmy do žbožowńišeho přichihe naschego luda krocźili.

Dopředka ł Adolfom Hitlerom sa nowu Němsku dźeła, cześće a žwobody!

Martin Mutschmann, němski bohot.

Khorhoje won!

K poćwjerśenju přichemožaceho wusnaća němskeho luda k Adolfej Hitlerjej a jeho politiku měra a cześće je němske knjezerśtwo postajiło, so maju so dźenża pondźelu na knjažnych twarjenjach khorhoje wupowěźeć.

Němske propagandowe ministerstwo namołwja **zyle wobhladliwstwo, so by ł powschitkownym wupowěźenjeju khorhojow wulkemu dobyću němśeje jednoty widźomny wuraz žpodźiłło.**

Londonske nowiny wo wjednikowej rěći

Na přichedwjerjonu němšich wólbow a ludoweho wothłosowanja wojerwicha jendźelśke nowiny wulke rozprawy wo wólbnych přichihotach a wobcźe wo mérowej rěći kanzlera, pjatk přichpołdnju. Powschitkownje so njedźiwowaśe, so je nemśi lud ł přichmaźnjej wjetšchinu sa žiwoje knjezerśtwo sajtaji. Kaž žo jda, žyne mérowe přichinjowanja w kanzlerowych hłowach žylnje skutkowachu. Nowiny „Times" přichinjachu dołhu rozprawu wo pjatkownjam wustupjenju, we Hitlerowej rěći a wólbnych přichihotach ł dokładnym wopisowanjom iadrobnoscow.

Važne italske wozjewjenja w Genf'e

Přichedźidstwo konferency wotbrónjenja je postajenje wobcźitelju wubjerkow sa effektiwne a kontrollowe praśicźne, a postajenje šchesćeych rozprawjerjow hacj na dalśe wotbrańśe. W žrobotnicźkim tajnym pośedźenju je so italśi šastupjeć marquis Soragna wo šahadnym stejśišću Italśeje wuprajił. Jeho wuprajenja maju w Genfje sa jara wažne. Italśi šastupjeć rjekny, so dźela wubjerkow a rozprawnikow tanego wuńita a žaneje běžnoje nimaju, a so přichi nětrźišchim despołnje přećemjenjenym potajenju konferency wo wotbrónjenju njeje možne, techniśe dźełа dale wotkrjeć, njejeli je wo šahadnym stejśišću w petitich praśicźnych rozsudźiło.

Tuto wozjewjenje italśeho šastupjerja kiž je w Genfje wulke rozhorśenje žbudźiło. Po powschitkownje jako šiawne a šmužite wozwobroćenje Italśeje wot pótpuna konferency wobhladaje, je mohło so teź bjes Němśeje jednaś a k praktiśkim wuspěchom dóńć. Tak ju so posrjeh, so hdy so posdaće šwudźiło. jako hdy konferenza teź bjes Němśeje ł wulkimi krocźelemi k kwalitnej krocźiła, je strótkym šadźerjenjom italśeho knjezerśtwa šniźiśe.

Twar prěnjeje šlezyske'e autowoje dróhi

Šandźeny pjatk so pola generalneho inspektora za němśe dróhi dr. ing. Todta rozrjeźowanje wotmě, kaž šlatna autowa dróha ł Barlina do Wrótšławja powjedźe. Sa šchelbski dźěl dróhi so krajny twarski rada Neumann wobdźeli. Jako hdyž podwjaźi pśeprowadowali, wobšamknychu, so ma so dróha najpjerjedy mjes Wrótšławjom a Lehnizu ł twarjenju pśichistowaś. Tak rječe hacj budźa trěbne pśichi hoty hotowe, ko twarśe wjednistwo postaji, so budźe móžno, w bliśśim času wjetšchu šulu dźełaćerjow pśichi twarjenju tuteje prěnjeje šchelbskeje autowoje dróhi pśichistaś.

Wobskórźba přećiwo centrumskim ministram

W Minchowje-Gladbachu porěźa šlatna rada župy wjednik Florian na zhromadźiznje nazionalsozialistiśkeje stronu wo pśichihotowanju wulkim prozesu, kiž ma šwonka Němśeje powschitkownje wobhladowania namaka. Tuteń pre-

jeź budże žo ſ podankami pola ludoweho towarſtwa ja katolſki Němſku a pola jeho prjedawſkich nakladniſtwow ſa-bkrać. Dla jebanſtwa na wěcjelach a 500 000 ſobuſtawach ludoweho towarſtwa žu wobſtorjeni: generalny direktor dr. Hoh, němſki kanzler na wuſk. Marx, prjedawſchi miniſtraſ Stegerwald a Brauns, prjedawſch. zentrumſkaj ſapóſłanſaj dr. Deſſauer a Clemens Lammers, kniſhwjedaſ Commers, generalny direktor van der Velde a wěznik dr. Kohlen w Barliuje. Dr. Deſſauera, kiž budże žo hiſchće w druhim jednanju tež krajneje piſcherady dla ſamotnicy dyrbjeć, a kniſhwjednika Commerja žu do ſchtiſtaſeje jałby wſaſi.

Němſka nacionalſocialiſtiska dźěłaćerſka ſtrona w Češkoſłowakskej ſo rozpuſćiła

Češkoſłowakſke kniježerſtwo je po jakonju ſ 25. oktobra 1933 ſ wobſamknjenjom 11. novembra t. l. němſku nacionalſocialiſtiſku ſtronu w Češkoſłowakſkej rozpuſchćiło.

Nadpad z rozbuchadłom na Bismarckowu wěžu pola Račibora

Blizko Račibora je žo na Bismarckowu wěžu, kotraž na Pólſkej krajiſze ſteji, w nozu ſ pjatkej nadpad ſ roſbuchadłom ſtućiło. Z roſbuchnjenjom ſo jenoj durje a wokńeja wobſchkodźichu. Pólſku wojaſy žu krajinu, na kotrejž w lěcze 1919 nadwatſenja wěža ſteji, jaworjeli. Wo ſłoſtniku dotal nicžo ſnate njeje.

Briandowy pomnik rozbili

Bawaſka krjeſarſkowarnja pomh ſo ſu njeſtaćej ſłóſtiſy nadpad na Briandowy pomnik w Trebnderje w poſnóžnej Frnjazoſkej ſtućili. Wokoło pomnika lěchu roſchty natwarjene, dokelž mjeſchne ſo pomnik kwicjiſcheć. Trebła ſo ſłužerjam poradźi, Briandowu kamjenitu biſtu ſ hamorom tak roſbić, ſo dyrbi ſo jiły pomnik ſa ſhubjeny wobhſudowaćſ.

Wunoški ludoweho wothłosowanja a wólbow do němſkeho ſejma
w Budyſkim wokrjesu

Pſchikrócjenja wojnamjenjeja: Lud. wothł. = ludowe wothłoſowanje; **płacj.** = płaćiwe hłoſy; **njeptacj.** = njeptaćiwe hłoſy.

Budyſchin: Lud. wothł.: 25532 haj, 1091 nč, 496 njepł.; němſti ſjezm: 24726 płacj., 2272 njept.

Baſdrijanezy: Lud. wothł.: 214 haj, 2 nč, 4 njept.; němſti ſjezm: 208 płacj., 10 njepj.

Bart: Lud. wothł.: 398 haj, 3 nč; němſki ſjezm: 385 płacj, 7 njept.

Bile Noßliza: Lud. wothł. 97 haj, 1 nč, 5 njept.; němſti ſjezm 94 płacj., 0 njept.

Bělſchezy: Lud. wothł. 220 haj, 6 nč, 9 njept.; němſti ſjezm: 211 płacj, 23 njept.

Biſkopizy: Lud. wothł. 6278 haj, 171 nč, 90 njept.; němſti ſjezm: 5980 płacj., 443 njept.

Bolborzy: Lud. wothł. 244 haj, 10 nč, 5 njept.; němſki ſjezm: 218 płacj., 39 njeptacj.

Boranezy: Lud. wothł.: 106 haj, 1 nč, 3 njept.; němſti ſjezm: 100 płacj., 10 njeptacj.

Boſchezy: Lud. wothł.: 204 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 202 płacj., 1 njeptacj.

Bórk: Lud. wothł.: 350 haj, 5 nč, 3 njeptacj.; němſti ſjezm: 333 płacj., 0 njeptacj.

Bóſchizy: Lud. wothł.: 202 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 195 płacj., 7 njeptacj.

Bréka: Lud. wothł.: 82 haj, 0 nč; němſki ſjezm: 80 płacj. 2 njeptacj.

Brěſyna: Lud. wothł.: 155 haj, 1 nč; němſti ſjezm: 156 płacj., 0 njeptacj.

Brěſynka: Lud. wothł.: 184 haj, 1 nč, 1 njept.; němſki ſjezm: 173 płacj., 13 njeptacj.

Budeſtezy: Lud. wothł.: 1284 haj, 21 nč, 26 njeptacj., němſti ſjezm: 1238 płacj., 88 njeptacj.

Budyſchink: Lud. wothł.: 128 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 125 płacj., 1 njeptacj.

Bukojna: Lud. wothł.: 160 haj, 0 nč; němſki ſjezm: 150 płacj., 0 njeptacj.

Cjerwjene Noßliza: Lud. wothł.: 304 haj, 6 nč, 6 njeptacj.; němſti ſjezm: 304 płacj., 6 njeptacj.

Chorne Noßliza: Lud. wothł.: 294 haj, 9 nč, 4 njept.; němſti ſjezm: 304 płacj., 0 njeptacj.

Cjichorjezy: Lud. wothł.: 78 haj, 1 nč; němſti ſjezm: 78 płacj., 0 njeptacj.

Cjichorizy: Lud. wothł.: 172 haj, 13 nč, 6 njeptacj.; němſki ſjezm: 163 płacj., 28 njeptacj.

Delnja Hórka: Lud. wothł.: 311 haj, 2 nč, 2 njeptacj.; němſti ſjezm: 306 płacj., 9 njeptacj.

Delnja Kina: Lud. wothł.: 252 haj, 5 nč, 8 njeptacj.; němſti ſjezm: 242 płacj., 22 njeptacj.

Delnje Bóſkowy: Lud. wothł.: 587 haj, 25 nč, 19 njeptaj.; němſki ſjezm: 559 płacj., 71 njeptacj.

Demjany: Lud. wothł.: 199 haj, 20 nč, 10 njeptacj.; němſti ſjezm: 196 płacj., 33 njeptacj.

Drobrošchezy p. Pluſnikez: Lud. wothł.: 98 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 96 płacj., 2 njeptacj.

Dobrošchizy p. Njeſwačidła: Lud. wothł.: 148 haj, 0 nč; němſki ſjezm: 142 płacj., 6 njeptacj.

Dobrucha: Lud. wothł.: 679 haj, 27 nč, 16 njeptacj.; němſti ſjezm: 643 płacj., 77 njeptacj.

Drjezyn: Lud. wothł.: 104 haj, 2 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 99 płacj., 0 njeptacj.

Drožđżi: Lud. wothł.: 190 haj, 1 nč, 2 njeptacj.; němſki ſjezm: 183 płacj., 10 njeptacj.

Druſezy: Lud. wothł.: 178 haj, 2 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 174 płacj., 7 njeptacj.

Dubrawka: Lud. wothł.: 143 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 141 płacj., 2 njeptacj.

Djejnikezy: Lud. wothł.: 389 haj, 10 nč, 11 njeptacj.; němſti ſjezm: 376 płacj., 34 njeptacj.

Djibrachčizy: Lud. wothł.: 318 haj, 6 nč, 6 njeptacj.; němſki ſjezm: 302 płacj., 28 njeptacj.

Frankenthal: Lud. wothł.: 941 haj, 11 nč, 7 njeptacj.; němſti ſjezm: 912 płacj., 44 njeptacj.

Goldbach: Lud. wothł.: 445 haj, 7 nč, 7 njeptacj.; němſti ſjezm: 431 płacj., 28 njeptacj.

Hajlow: Lud. wothł.: 185 haj, 2 nč, 3 njeptacj.; němſti ſjezm: 175 płacj., 15 njeptacj.

Hlina: Lud. wothł.: 135 haj, 5 nč, 2 njeptacj.; němſti ſjezm: 135 płacj., 7 njeptacj.

Hnajchezy: Lud. wothł.: 305 haj, 0 nč, 2 njeptacj.; němſki ſjezm: 294 płacj., 13 njeptacj.

Hodźi: Lud. wothł.: 500 haj, 5 nč, 8 njeptacj.; němſki ſjezm: 486 płacj., 27 njeptacj.

Holza: Lud. wothł.: 141 haj, 1 nč, 2 njeptacj.; němſki ſjezm: 135 płacj., 9 njeptacj.

Horni Wujeſd: Lud. wothł.: 220 haj, 2 nč, 6 njeptacj.; němſti ſjezm: 246 płacj., 5 njeptacj.

Horni Wunjow: Lud. wothł.: 243 haj, 3 nč, 3 njeptacj.; němſti ſjezm: 207 płacj., 19 njeptacj.

Hornja Boriſchći: Lud. wothł.: 104 haj, 4 nč, 2 njeptacj. němſki ſjezm: 102 płacj., 7 njeptacj.

Hornja Hórka: Lud. wothł.: 421 haj, 11 nč, 16 njept.; němſti ſjezm: 403 płacj., 41 njeptacj.

Hornja Kina: Lud. wothł.: 205 haj, 13 nč; němſki ſjezm: 192 płacj., 4 njeptacj.

Hornje Bóſkowy: Lud. wothł.: 931 haj, 39 nč, 18 njeptacj.; němſti ſjezm: 914 płacj., 68 njeptacj.

Hrodźiſchćo: Lud. wothł.: 468 haj, 8 nč, 5 njeptacj., němſki ſjezm: 452 płacj., 27 njeptacj.

Hrubjelćizy: Lud. wothł.: 175 haj, 0 n; němſki ſjezm: 172 płacj., 0 njeptacj.

Hrubocizy: Lud. wothł.: 211 haj, 5 nč, 7 njeptacj.; němſti ſjezm: 211 płacj., 12 njeptacj.

Huczina: Lud. wothł.: 213 haj, 1 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 208 płacj., 7 njeptacj.

Huſka: Lud. wothł.: 499 haj, 3 nč, 5 njeptacj.; němſti ſjezm: 488 płacj., 25 njeptacj.

Jaženza: Lud. wothł.: 263 haj, 0 nč, 2 njeptacj.; němſti ſjezm: 244 płacj., 18 njeptacj.

Jenkezy: Lud. wothł.: 256 haj, 5 nč, 6 njeptacj.; němſti ſjezm: 486 płacj., 25 njeptacj.

Jiłkezy: Lud. wothł.: 212 haj, 4 nč, 4 njeptaj.; němſki ſjezm: 220 płacj., 0 njeptacj.

Jiłk: Lud. wothł.: 93 haj, 2 nč, 2 njeptacj.; němſti ſjezm: 93 płacj., 4 njeptacj.

Kamjena p. Radworja: Lud. wothł.: 105 haj, 0 nč; němſti ſjezm: 98 płacj., 7 njeptacj.

Kamjena p. Rakez: Lud. wothł.: 102 haj, 0 nč, 1 njept.; němſki ſjezm: 102 płacj., 1 njeptacj.

Khajow: Lud. wothł.: 109 haj, 0 nč, 4 njeptacj.; němſti ſjezm: 107 płacj., 6 njeptacj.

Khelno: Lud. wothł.: 215 haj, 2 nč; němſki ſjezm: 205 płacj., 12 njeptacj.

Khemberk: Lud. wothł.: 546 haj, 17 nč, 16 njeptaj.; němſki ſjezm: 536 płacj., 36 njeptacj.

Khrošt: Lud. wothł.: 415 haj, 14 nč, 5 njeptacj.; němſti ſjezm: 404 płacj., 30 njeptacj.

Khrošťawa: Lud. wothł.: 575 haj, 15 nč, 23 njeptacj.; němſti ſjezm: 538 płacj., 75 njeptacj.

Khwacjizy: Lud. wothł.: 338 haj, 8 nč, 3 njeptacj.; němſki ſjezm: 347 płacj., 2 njeptacj.

Kluſki: Lud. wothł.: 335 haj, 16 nč, 4 njeptacj.; němſti ſjezm: 324 płacj., 31 njeptacj.

Koblizy: Lud. wothł.: 136 haj, 0 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 135 płacj., 2 njeptacj.

Komorow p. Kluſcha: Lud. wothł.: 380 haj, 6 nč, 3 njeptacj.; němſki ſjezm: 368 płacj., 18 njeptacj.

Komorow p. Rakez: Lud. wothł.: 344 haj, 7 nč, 2 njept. němſti ſjezm: 337 płacj., 16 njeptacj.

Konjezy p. Kubſchizy: Lud. wothł.: 152 haj, 2 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 151 płacj., 16 njeptacj.

Korſym: Lud. wothł.: 1643 haj, 51 nč, 50 njeptacj., němſki ſjezm: 1549 płacj., 195 njeptacj.

Koſarnja: Lud. wothł.: 103 haj, 3 nč, 7 njeptacj.; němſti ſjezm: 97 płacj., 15 njeptacj.

Kóſin: Lud. wothł.: 138 haj, 1 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 136 płacj., 4 njeptacj.

Krakezy: Lud. wothł.: 228 haj, 0 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 210 płacj., 11 njeptacj.

Kſchiwa Borſchći: Lud. wothł.: 66 haj, 1 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 65 płacj., 3 njeptacj.

Kubſchizy: Lud. wothł.: 213 haj, 2 nč; němſti ſjezm: 214 płacj., 1 njeptacj.

Łahow: Lud. wothł.: 259 haj, 5 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 237 płacj., 26 njeptacj.

Łomſk p. Minakala: Lud. wothł.: 163 haj, 3 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 160 płacj., 7 njeptacj.

Luh: Lud. wothł.: 285 haj, 1 nč, 1 njeptacj.; němſti ſjezm: 280 płacj., 7 njeptacj.

Lupoj: Lud. wothł.: 229 haj , 1 nč; němſki ſjezm: 228 płacj., 0 njeptacj.

Luſchćj: Lud. wothł.: 98 haj, 1 nč; němſki ſjezm: 96 płacj., 3 njeptacj.

Bratr z města a bratr ze wsy

13] (Pokračowanje.)

Handrij widžo, ſchto žo wſchitko ſta, njewěđżeſche iwoprědka, ſchto ſebi myſlićź. Po tym, ſchtož bě widźał a žłyſchał, njebě hinak pſcheſwědčeny, thiba ſo je jeho bratr ſa błaima měſ ſ tej prjedawſchej njemérnoſcju, ſ tymi rěčzemi wo njelubojnych wobſtejnoſćach — ſo je jeno Handrija ſłohta wothnjć chcył. So Dubinſtehu ſamoženje wopraſwdźe tak hubjenje ſtejeſche, to žo jemu wérno njeiđa'ćhe. Se ſwojim pſcherađjenjom bě jeno bratra tu wohańbićź chcył — a nětko widźeſche wſchudźom tajki ſtrach a haru, to njemóžeſche dorozumićź. „Ale khort najnaj! ſchto dha je?“ rěčzeſche ſam ja žo. „Woni žo mi njeſmeja, ḱdyž ſym prajił, ſo je bankrot! Woni mi njepraja, ſo kju —“

Tu pſchinđżeſchtaj Hana, jeho mandželka, a Borbora na njeho. „Muju, muju!“ ſtorjeſche Hana, „ſchto je-no ſy tola cjinił!“

„Nó, ſchto dha?“ đżiwaſche žo Handrij.

„Njeſłyſm tebi prajiła“, ſwarjeſche Hana dale, „ſo by taiſti ſym njeſchoł?“

„Knjes Wólſchowſkich je woteſchoł“, đżeſche Borbora, „a ſ toho kwaſża niczo njebudże —“

„A na tym ſy ty wina“, pſchiſtaji Hana.

„Ja?“

„Mi kanzliji ſteja ludźo a chađża ſjenjeſy“, rěčzeſche Borbora dale, „ale knjes Toſićźił je tam ſchoł a ſym prajił, ſo je wuj bankrot.“

Tu žo Handrij ſaſtróži a ſawoła: „Bankrot!? je to wérno — wopraſwdźe —“

„Wón je juricjeny — wonjeczeſćjeny —“.

„A ja, ja ſym na tym wina, — pſchiſeſe mnje je wohańbjeny!“ ſaſtorji Handrij wſchón ſrudny. „O mój wbohi bratr — mój bratr! — Ja ſym hubjeny, njeſnjczomny człowjek — bratr měješche prawje, ſo mje njechađże cžerpjeć — o mój wbohi bratr!“

„Đźi a proſch jeho, ſo by tebi wodał“, radźeſche Hana.

„To by jemu mało pomhało“, wotmołwi Handrij; „tón trjeba nětko njeſchło druhe — ale —“ Handrij žo nadoho dopomniwſchi ſ wullej radośeju ſawjeſeli: „Ty ſłóđka dobrota! nimam dha ja!“ a ſahnywſchi ſ rutku do kapſy wucźeže pjenjeſne knjeſki ſ pjenjeſami, kotrež bě jebi žobu do měſta pſchinjeſł. „Tule, tule! O mój Bożićko! tu mnjiſlićźiły ſy mi ſawěcże ty wubudźił, jo ſym je ſobu wſał — tule je ſchćerćźbo-žatynjaj toſeł!“

Jony ſo wichitke ſ nim ſawjeſeliſchu: „Że to wérno?“

„Haj, ſchćerćźbožaſcą tyſaj toſeł“, wobtrucjeſche Handrij. „Ja chđżu jebi je tu na dań dać, nětko je na dań dam a bratrowſta luboścj mi dań ponjeże — ja mam pjenjeſy — ſchtó praji, ſo tu njeſku pjenjeſy“, wołaſche Handrij ſ potnej wjeſeloſcju a nucźeſche Marju, ſo by ſ nanej ſchła: „Đźi, đźi thětije ſ nanej a rjekń jemu, ſo je ſe wſchěch wujeſćjow wumoženy — a ty Borbora, běž ſkoku dele a daj te pjenjeſy knihjwjednikej, ſo by je wupłaćiłł, ale thětije, ſkoku!“ — A wobroćiwſchi ſo ſ ſwojej jonje: „Hana, Hana“, rjekny, „njeje wérno, ſo ni-maſch nikžo pſcheſćiwo tomu? O mój Bożo, to je ta-đożeſ!“

„Jeno ſo to đożaha“, pſchiſtaji Hana.

Tola Handrij wucźahny móſcheń. „Tu ſu pjenjeſy, kotrež ſym wſał, ſo bych w měſeje nęſchto wuźił — te hiſchće ſ tomu dam.“ A cźiſym móſcheń na blido.

„Handrija“, ſawjeſeli ſo Hana, „nětko mam tebje dwójź tak rady.“

„Ja pſchedam ſwojej konjej a wós — to do hromady płacźi tež nětotre ſta.“

„Ale tak đża pośđżemoj domoj?“

„To niczo njeſchkođźi“, wotmołwi Handrij, „póńđżemoj pěſchi, to je ſtrowſcho — ale nětko đźi a pytaj Injeni ſwatowu a praj jej, ſo ſo njetrjeba ſtrachowaćź, wona je ſawěſcże hižo Injejſku njemóž đoſtała. — A ja“, poračjowaſche Handrij, ḱdyž bě Hana wotcźiſła, „póńđu ſ bratrej, dyrbju jeho proſyć, ſo njeby ſo hněwał, dyrbju wđżejeć, hacź moja pomoż đożaha.“

W đurjach trjeći ſo ſ Toſćźikom, kotryž đurje powoczińiwſchi wężipnje nuts hładaſche. „Ah, to ſcje wy, luby nuło!“ rjekny Toſćźił.

„Schto chcżeże?“ wuraſy Handrij.

„Chcżych ſ młodym knjeſom Wólſchowſkim porěčzeć“, wotmołwi Toſćźił; „ſłyſza ſym wam đźak winojty, luby pſchećelo — bjes waż bych wulku ſchkodu měł — derje, ſo ſym hiſchće ſwojeho knihjwjednika trjechił, pſchetoż to je na ſjawne, ſo waſchemu bartrej niczo pożćźiż njemóju, ḱdyž ſtary doth njepłaćźi.“

Handrij ſo roſnuẃa a hrabny jeho krućże ſa wutrobu. „Schtó to praji?“ ſarěcźa.

Toſćźił pſchińđże do ſtracha a pytaſche ſo jemu ſ mozu wulorhnyć. „Nó, nó, nó“, ſaſtona, „ſchto chcżeże — mje łamjaſcź?“

„Ja wam praju“, ſawoła Handrij, „mój bratr płaći wſchitko — wſchitko — ſłyſchicźe? wſchitko hacź na pjenjeſy!“

„Ale — wſchak —“

„A bjes waſcheje pomozy! — widźićźe, wy jěſće a pijeće pola mojeho bratra a tłóćźeće jemu ruku a mi-nujeće jeho pſchećela — ale ḱdy by waż trjebał, by-ſchće jemu thribjet wobroćźili — wy njeđżakowna đuſcha!“

„Ale luby cźłowjeko“, ſdychowaſche Toſćźił ſe ſtrachom; „wy đźe ſcje ſam wina —“

„To bě jeno pruha ſa waż a wy ju njeſcje wobſtał — ſpěrćźe ſebi waſche pjenjeſy, mój bratr njetrjeba ani pjenjeſka!“ A prajiwſchi ſaćźini pſched nim đurje. „Ale nětko k bratrej!“ rěčzeſche Handrij ſam ja ſo. „ḱdyž teſ jeho najlépje nadeńdu? Cźakaj, nęchtó đźe — mi ſo ſda — ſchtó wě, to đrje je wón — ach ja ſebi ani njewěrju, ja ſo hańbuju, ja ſo ſałoſtnje hańbuju.“

Đurje ſo wotcźiwſchu a Dubinſti wopraſwdźe ſaſtupi. „Kđże dha je?“ rěčzeſche a Handrija wuhladawſchi ſawoła ſ cźuczom pſchewſtatu: „Ach bratſje Handrijo! póſ na moju wutrobu!“ A pokhwatawſchi ſ njemu wokoma jeho.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

Lebjorjezy: Lud. wothł.: 73 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 71 płacź, 2 njepłacź.
Lichań: Lud. wothł.: 167 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 162 płacź., 5 njepłacź.
Mała Borschćj: Lud. wothł.: 174 haj, 6 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 172 płacź., 9 njepłacź.
Mała Drjewnica: Lud. wothł.: 174 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 171 płacź., 4 njepłacź.
Mały Wjelkow: Lud. wothł.: 743 haj, 12 nĕ; němšći ſyezim: 716 płacź., 0 njepłacź.
Małeńcy: Lud. wothł.: 370 haj, 5 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 360 płacź., 10 njepłacź.
Mĕrkow: Lud. wothł.: 179 haj, 1 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 170 płacź., 11 njepłacź.
Mitteźy: Lud. wothł.: 91 haj, 1 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 91 płacź., 3 njepłacź.
Minakał: Lud. wothł.: 615 haj, 20 nĕ; němšći ſyezim: 616 płacź., 35 njepłacź.
Miedjojo: Lud. wothł.: 248 haj, 11 nĕ, 11 njepłacź.; němšći ſyezim: 249 płacź., 21 njepłacź.
Mješicy: Lud. wothł.: 158 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 155 płacź., 3 njepłacź.
Mordło: Lud. wothł.: 587 haj, 13 nĕ, 16 njepłacź.; němšći ſyezim: 554 płacź., 59 njepłacź.
Nuſchońz: Lud. wothł.: 138 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 131 płacź., 8 njepłacź.
Njechorń: Lud. wothł.: 97 haj, 3 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 91 płacź., 12 njepłacź.
Njeſpalchezy: Lud. wothł.: 148 haj, 2 nĕ; němšći ſyezim: 145 płacź., 4 njepłacź.
Nieſwacjidło: Lud. wothł.: 790 haj, 7 nĕ, 5 njepłacź.; němšći ſyezim: 767 płacź., 34 njepłacź.
Nowa Wieſ p. Hufti: Lud. wothł.: 244 haj, 6 nĕ, 11 njepłacź.; němšći ſyezim: 223 płacź., 38 njepłacź.
Nowa Wieſ n. Spr.: Lud. wothł.: 181 haj, 4 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 170 płacź., 15 njepłacź.
Nowa Wieſ p. Rakez: Lud. wothł.: 179 haj, 0 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 173 płacź., 7 njepłacź.
Paſow: Lud. wothł.: 133 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 133 płacź., 1 njepłacź.
Planezy p. Biſchofty: Lud. wothł.: 70 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 70 płacź., 0 njepłacź.
Płuźnitezy: Lud. wothł.: 121 haj, 0 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 118 płacź., 0 njepłacź.
Pśipiza: Lud. wothł.: 169 haj, 9 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 165 płacź., 14 njepłacź.
Pomorzy: Lud. wothł.: 226 haj, 5 nĕ; němšći ſyezim: 23- płacź., 0 njepłacź.
Porchow: Lud. wothł.: 1395 haj, 12 nĕ, 13 njepłacź.; němšći ſyezim: 1373 płacź., 44 njepłacź.
Porchizy: Lud. wothł.: 300 haj, 2 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 293 płacź., 12 njepłacź.
Posdezy: Lud. wothł.: 70 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 68 płacź., 0 njepłacź.
Pśećiezy: Lud. wothł.: 205 haj, 4 nĕ; němšći ſyezim: 205 płacź., 0 njepłacź.
Pśiſtawcizy: Lud. wothł.: 158 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 157 płacź., 2 njepłacź.
Pśowje: Lud. wothł.: 176 haj, 2 njepłacź.; němšći ſyezim 70 płacź., 26 njepłacź.
Rachoza: Lud. wothł.: 87 haj, 0 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 81 płacź., 8 njepłacź.
Rachlaw: Lud. wothł.: 212 haj, 8 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 198 płacź., 1 njepłacź.
Radwor: Lud. wothł.: 614 haj, 10 nĕ, 6 njepłacź.; němšći ſyezim: 586 płacź., 44 njepłacź.
Rakezy: Lud. wothł.: 1080 haj, 23 nĕ, 14 njepłacź.; němšći ſyezim: 1043 płacź., 74 njepłacź.
Rakojdy: Lud. wothł.: 242 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 240 płacź., 3 njepłacź.
Ramnow: Lud. wothł.: 1103 haj, 29 nĕ, 22 njepł.; němšći ſyezim: 1055 płacź., 99 njepłacź.
Raſchow: Lud. wothł.: 287 haj, 3 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 274 płacź., 27 njepłacź.
Roswodezy: Lud. wothł.: 498 haj, 13 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 482 płacź., 31 njepłacź.
Rynatnja: Lud. wothł.: 738 haj, 7 nĕ, 16 njep.; němšći ſyezim: 711 płacź., 51 njepłacź.
Salow: Lud. wothł.: 3864 haj, 94 nĕ, 84 njepłacź.; němšći ſyezim: 3705 płacź., 334 njepłacź.
Schijezy-Ratarjezy: Lud. wothł.: 350 haj, 2 nĕ, 4 njepłacź.; němšći ſyezim: 336 płacź., 19 njepłacź.
Sdeŕ: Lud. wothł.: 260 haj, 0 nĕ, 4 njepłacź.; němšći ſyezim: 252 płacź., 11 njepłacź.
Semizy-Tumizy: Lud. wothł.: 1555 haj, 66 nĕ, 29 njepłacź.; němšći ſyezim: 1562 płacź., 29 njepłacź.
Semichow: Lud. wothł.: 87 haj, 2 nĕ; němšći ſyezim: 84 płacź., 0 njepłacź.
Sstona Borschćj: Lud. wothł.: 180 haj, 5 nĕ; němšći ſyezim: 168 płacź., 0 njepłacź.
Sstonkezy: Lud. wothł.: 150 haj, 2 nĕ, 2 njepłacź.; němšći ſyezim: 153 płacź., 1 njepłacź.
Ssmilna: Lud. wothł.: 1172 haj, 34 nĕ, 42 njepłacź.; němšći ſyezim: 1140 płacź., 108 njepłacź.
Ssowrjezy: Lud. wothł.: 210 haj, 1 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 209 płacź., 4 njepłacź.
Spišk: Lud. wothł.: 110 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 108 płacź., 3 njepłacź.
Spniezy: Lud. wothł.: 175 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 174 płacź., 0 njepłacź.
Stachow: Lud. wothł.: 215 haj, 0 nĕ, 8 njepłacź.; němšći ſyezim: 209 płacź., 4 njepłacź.
Strója: Lud. wothł.: 209 haj, 2 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 209 płacź., 4 njepłacź.
Subornicźa: Lud. wothł.: 384 haj, 9 nĕ; němšći ſyezim: 380 płacź., 0 njepłacź.
Scheichow: Lud. wothł.: 214 haj, 1 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 210 płacź., 8 njepłacź.
Schćerachow: Lud. wothł.: 2510 haj, 52 nĕ, 34 njepłacź.; němšći ſyezim: 2353 płacź., 240 njepłacź.
Schumborn: Lud. wothł.: 383 haj, 5 nĕ, 5 njepłacź.; němšći ſyezim: 375 płacź., 21 njepłacź.
Trjebjenza: Lud. wothł.: 201 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 195 płacź., 0 njepłacź.
Trjechowy: Lud. wothł.: 378 haj, 4 nĕ, 5 njepłacź.; němšći ſyezim: 349 płacź., 37 njepłacź.
Tuczizy: Lud. wothł.: 343 haj, 23 nĕ, 5 njepłacź.; němšći ſyezim: 331 płacź., 2 njepłacź.
Warnotkizy: Lud. wothł.: 165 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 162 płacź., 0 njepłacź.
Wbohow p. Budeſtcz: Lud. wothł.: 255 haj, 4 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 242 płacź., 16 njepłacź.
Weickersdorf: Lud. wothł.: 211 haj, 1 nĕ, 3 njepłacź.; němšći ſyezim: 209 płacź., 5 njepłacź.
Wjasojsza: Lud. wothł.: 4264 haj, 119 nĕ, 114 njepłacź.; němšći ſyezim: 2583 płacź., 373 njepłacź.
Wjelećźin: Lud. wothł.: 2634 haj, 55 nĕ, 52 njepłacź.; němšći ſyezim: 2589 płacź., 139 njepłacź.
Wjelkowy-Hoćapliźy: Lud. wothł.: 192 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 190 płacź., 3 njepłacź.
Wjernarjezy: Lud. wothł.: 1571 haj, 42 nĕ, 32 njepł.; němšći ſyezim: 1511 płacź., 130 njepłacź.
Wołkramezy: Lud. wothł.: 1575 haj, 50 nĕ, 26 njepł.; němšći ſyezim: 1532 płacź., 119 njepłacź.
Worzyn: Lud. wothł.: 181 haj, 0 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 178 płacź., 4 njepłacź.
Wórbio: Lud. wothł.: 137 haj, 9 nĕ, 10 njepłacź.; němšći ſyezim: 137 płacź., 17 njepłacź.
Wujejf: Lud. wothł.: 134 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 134 płacź., 0 njepłacź.
Wulka Drjewnica: Lud. wothł.: 443 haj, 2 nĕ, 2 njepł.; němšći ſyezim: 493 płacź., 14 njepłacź.
Wulka Dubrawa: Lud. wothł.: 883 haj, 19 nĕ, 15 njepłacź.; němšći ſyezim: 868 płacź., 49 njepłacź.
Wulka Hartawa: Lud. wothł.: 1024 haj, 10 nĕ, 8 njepłacź.; němšći ſyezim: 1002 płacź., 40 njepłacź.
Wulke Dębjezy: Lud. wothł.: 518 haj, 10 nĕ, 10 njepł.; němšći ſyezim: 489 płacź., 47 njepłacź.
Wulki Wožyk: Lud. wothł.: 190 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 190 płacź., 0 njepłacź.
Wuriźy: Lud. wothł.: 216 haj, 27 nĕ, 13 njepłacź.; němšći ſyezim: 201 płacź., 55 njepłacź.
Zokow: Lud. wothł.: 106 haj, 1 nĕ, 1 njepłacź.; němšći ſyezim: 108 płacź., 0 njepłacź.
Sſtar: Lud. wothł. 111 haj, 1 nĕ; němšći ſyezim: 112 płaćźiwych, 0 njepłacź.
Zizeń: Lud. wothł.: 225 haj, 2 nĕ; němšći ſyezim: 220 płacź., 7 njepłacź.
Zernoſyn: Lud. wothł.: 61 haj, 0 nĕ; němšći ſyezim: 61 płacź., 0 njepłacź.

Shromadny wunoſchk w Budyſkim hamtſkim heſtmanſtwje bjes mĕſta Budyſchina:

Lud. wothł.: 70 441 haj, 1545 nĕ, 1170 njepłacź.; němšći ſyezim: 68 255 płaćźiwych a 4483 njepłaćźiwych hłoſow. Sa ludowe wothłoſowanje je ſo dozyła 73 156 a ja wólby do němſkeho ſyezima 72 738 hłoſow wotedało. Wobdźĕlenje wuźiwa nĕhdźe 98 proz.

W mĕſcze Budyſchinje **woteda** ſo 95 proz. hłoſow ſa ludowe wothłoſowanje a ſa **nazionalſozialiſtiſku** fronu do němſkeho ſyezima 92 proz.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 13. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +1 a najniſcha temperatura we nozy +1. Wjedro ſo malo pśemjeni. Wjetra ſo wo zuzej Europje hłaba **nižina wupſchestrjewalcha.** Nižina wĕrć ſ połnocy do ſo frĕbalcha, ſo ſmĕjomy nĕkto ſymnišche dny. W Finniſkej ſu ſ mĕſnami 25 ſtopjenkow ſymy mĕli. Symu ſo wſo pola naſ tak ſyłnje njewuſtupuje, tola maſymy wocźakowacź, ſo ſamjenſchuje. Je móžno, ſo k tomu hiſchcźe nĕſchto ſnĕga dostanjemy. Suſſi wuſtoni ſłónčko 7,13 hodź. ſkhadźa a ſo 4,15 hodź. khowa. Mĕſacźk khadźa jutſje rano 2,57 hodź. a khowa ſo popołonju 2,21 hodź.

— **Dostawarjo wojerſtwje renty.** Pśichodnjena renta wujſtim cźeſkotrjarjenym a wojerſtwu ſpołnjacym na wĕſmy november wupłacźuje ſo ſtyjeny 15. novembra popołdnju wot 1/4 do 1/6 hodź. w Sćejnowſki na Hrodowſkej haſu 10, bźelcach.

S Barta. Sćerbohoje kaj dnja naſch wokrjeſh hiſtorje jenoje njewidźomoje, to bohatej muſogaſej njedźelu we wótku do němſkeho ſyezima a ludowe wothłoſowanje dobrowólnach a ſobowu dopołahachu, kaž kuźe ſo wobydlerſtwo na tutym wuriadnje wažnym pódnoſu wobdźĕli. We wſchitkich wſach ſo woſebje dopołonja ſtaje wolejcheje, jenož nĕkotre cźakachu haž do popołdnja. Wobydlerſtwo ſo we wſchitkich wſach nimale 100 prozentowizy na wólbach wobdźĕli a jenož zole malo jenotliwych ſo ludoweje wole ſpaſowałoſche.

— Wjeczor bźeſche ſo w Mahlowicach hołeſenzu nahladna ſyła **ſobuſtawowo** ſtrowy a jeje pſchećźelow leſchła, ſo by ſ wobraſowu hiſtſchcźe raſ naſyonjenje dnja 1. oktobra na ſo ſtutkowacź dała. Towarſchi ſtrony Njemcź pokaſowaſche berje poradźene fotografije we němſkim ſnjonym dźiwnym ſwjedźenju w Barcźe. Pſchi towarſchuſnoſći ſo cźaſy pſchi poſłuchanju na wólbne twunoſchi tucźe mimy.

S Wóſporka. (Wunoſchk hĕrći njedźele jĕhźe jenoho horniza.) We Wóſporku nahromadźi ſo 47,40 hr., we Kotecźach 14,00 hr., we Lwowcźjach, Muźnym a Khójnizy 25,85 hr., we Lomſku 13,10 hr., w Małecźizach 23,00 hr., w Zarłach 6,60 hr. Wſcho hromadźe 159,95 hr. Wſchitke pjenjezy ſu ſo lyniſkej pomozy dałe.

S Krjeſbe. (Poczeſćenje rjekow.) Dźeń 9. novembra ſo w naſchej wſy doſtojnje japoca. Młodu lud mĕjeſche cźeſtnu ſtrażu pſched pomnikom ſa padnjenych rjekow. Po-połonju młodoſći wĕnź k pomnikej połoži. Narĕcźe, cźerjchory a ſpĕw wo dobrym towarſchu wobwĕnzowachu ſłobaſtoźnoſć. Wjeczor ſo Boża ſłužba.

Wusudźenja

§ 42letny wojenſkeju ſchkodu mjećhtr Ota Pawoł Hertwig w Rathewałdź bźeſche ſo jako ſaſtupjer ſyrotu na jemu dowĕrjenej hołzu, nĕſto 18ſtomi ſtuźobnej ſo cźeſko pſcheſchoł. Won bźeſche ſ ſjej poſłednje 3 lĕta wojſpet intenſiwe wobkhadźał, mĕſto ſo hy ju wſcheh njepóſłuſchnoſćow jakhował. Wulka khłoſtarſka komora Budyſchko kraineho ſuda jemu wołóžeje wobſtejnoſće japowĕ. Won doſta dla ſłóſnitoſtwa po § 174,1 jene lĕto a 3 mĕſacy khłoſtarſke a ſtłubi cźeſtne prawa na 5 lĕt. Pſchepytowanſka jatba ſo jako khłoſtanje wobſtrĕli.

§ Pod wliwom alkohola bźeſche 32lĕtny wożenjeny piſmnikaſtajer Ota Hennig ſ Ruppersdorfa nĕkotre twohnje ſałožił. Hennig, kiž ſo ſiwojich njeſtutkow wuſna, doſta pſchi wołóžanych wobſtejnoſćach pſched wulkej khłoſtarſkej komoru w Budyſchinje 3 lĕta jaſtwa a ſtłubi cźeſtne prawa na 5 lĕt.

§ Pſjedawſchcho Sſmilijanſkeho wjeſnjanoſtu Marta Willia Nowaka, nĕſto w Budyſchinje, wobſtorźichu dla roſchćerjenja ſpjſowne ſtat wohrożazcho wopiſchćerja. Nowak bźeſche jedyn ſ wjedomnych ſozialodemokratiſkeje ſtrony ſa Budyſći wokrjeſh. Jeho winowatchu, to je wĕdomje abo ſnajmjenſcha jara njekedźbliwje do ſwjatkow 1933 jaſchćerowane rólo pſcheſ Dźiwjodźanſkeho pólła doſtał a je ſpźĕła wokrjeſnemu wjedniſkej ſozialodemokratiſkeje ſtrony ſa Zitawu, tamniſchemu inſtallatĕrej Klĕrej dale dał, ſdźeła je ſjebi k roſchćerjenju ſam khował. Spitzy wopſchijachu wo-ſpźane abo wohvédźene wudawanja pſcherjowo-nowonu hitlerſtwo. Nowak ſo wuſna, to je tóle Klĕrej dał, rjekny pak, ſo je njeje pſzedy cźitał a nimo leho Klĕrej prajił, ſo dyrbi je hiſchcźe khowacź a nowe pſchikłady tehdom hiſchcźe wobſtejaceho ſtronineho ſpźĕha a kraſnje ſozialdemokratiſkeje ſtrony wocźakacź. Jemu najwſchcźiwſche njemóžachu dopołahacź a jeho khodła wuwinowachu.

§ Powſchikholowu ſtrachnu ſłójtnił, hiſto a tež ſ khłoſtarnju khłoſtanu cźeſtła Mar Groſſ ſ Budyſchina ſo pſched wulkej khłoſtarſkej komoru kraineho ſuda na dołhi cźaſ njeſchkodny tchnjł. S nim mĕſeſchtaj ſo jeho manželſka Augusta Groſſowa rodź. Henczel ſ Lomſka a jeho 15lĕtny ſyn błudź Willi Groſſ ſ Lamowiſch. Nan a ſyn bźeſchtaj dla ſkromadneho nutſedobywanja wobſtorźnuaj, Groſſowa dla pſcheſchkowanja. Z jednanjom ſo dopołahaj, ſo ſtaj Mar a Willi Groſſ, jako bźeſtaj Mara Groſſa w nowembru 1932 ſ khłoſtarnju wuſlećźili, na pjenjamaj kolemaj ſo nozaſ kradnyej ſejdźiłoj. Wonaj bźeſtaj we Wujeźdźe, Hrodźiſchću, Khójnej Borſchći, Budyſchinje, Starowjeſi a Hornim Wujeźdźe pola rataſjow, wobkhadnikow, ſpjſowniſtiſkow a Lućźanjanow wjele nakradnyłoj. W Sćejnej Tumjach a Lomſku ſu ſo pſchi podobnych ſkutkach pſchi ſpźĕhu wobſtarali. W Hornim Wujeźdźe bźeſtaj Willia Groſſa wſchi ſadowjeſnjałoj. Mar Groſſ pak bźeſche nakhowliwje cźeſtnił. Jeho ſyn bźeſche jeho pſchi pokuſtu pſchiſtlućźowanju jako kompliſa njemowiſ. Tola to bźeſche podźĕſko tajo ſapĕł. Marej Groſſej wobſtoje pſched wopſchijeſcha kaſſiberam jednikowoj, kiž bźeſche w pſchepytowańſkej jatbje ſe ſwojim ſynom nowinował, a tež dwĕm kriminalnjomaj komiſarjej Taidnerej do rukow padnyć, padnitchiwa dopołahaſche. Groſſowa pſcheſzeſe, to je kradnjene wĕſy pſchiſtlućźała, tola we nadſupanju ſoſtajeſho tola je pſchi-połahała. Willi Groſſ bźeſche w jatbje nawoma khowańka w budźenju pſcherabźił, kótrejž wjele kradnyenych wĕſow namakachu. Mar Groſſ bźeſche w jatbje jĕj wotpołahał, cźehodła na khwilu

Hospodarski rozhlad

Pondźelu, 13. novembra 1933.

Barlinſka burſa mĕjeſche ſobotu ſwjeſchu a pſchećźelſkiſche wiki. Kupcy akcijow ſo ſtrućźowachu. Wiki pſcheſ do cźiſta dobre wotſtachu. Trjeſ na wikach rentowych ſtućźowachu bźeſche wobrĕſt lĕpſchi a kurſy knećźiſche.

Barlinſke zitne wukmenki ſobotu pomĕrnje dobre wobſtejenjowanje namakachu. Barlinſke młyny drje rožku ſu pyta, tola jenož w ſnadnym wobſahu. Pſchenica cźiſto kupzow namaka. Sa wowſ ſo pomĕrnje lĕpſche płacźiſny poſtrjećźachu. Nahromadźi a wuſtawi jeczmjeń, kaž tež jeho-njeń ſa pivowarſke mĕjeſche mĕrne wuſi. Wotrowoj namakanje wjetſchi ſejm kupzow.

Sesobotu płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy:	8,90 - 9,15 hr., rožki:	7,45 - 7,70 hr., jeczmjenja, nałeſnjeſho:
8,65 - 8,90 (8,85 - 9,00) hr., nałymjeſho:	8,15 - 8,60 (7,85 - 8,30) hr., wowſa:	7,20 hacź 7,40 (6,90—7,15) hr.

Płacźiſny w tyſtach ſu płacźiſnam tydźeńſkich wikow; ſchźeſ bu jene najſpomjenjene njeſtuſu, ſo njeſchćerwenichu.

Płacźiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płacźiny po złoty hriwnje.

	11. 11.	13. 11.		11. 11	10. 11
Pšenica	—	—	bany	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jeczmjeń wows	163-172 144-148	163-172 144-147	žołte łupiny	—	—
			zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosmk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosmk	12,00	12,00
žrana muka	20,0-21,0	19,9-21,9	ſuch. truhanč.	10,0 10,1	10,0-10,1
pš. w trs by	11,1-11,3	11,1-11,3	hĕrnj. kruški	13,4-13,6	13,4-13,6
žane	10,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	žrana ſloma	0,45-0,65	0,45-0,65
hrſch, Viktor.	40,0-45,0	43,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,45-0,65	0,45-0,60

Płacźizna za pſchenicy za wupłodźerja 178 181 183
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

w khorowni pod hnarnicu. Jomu so wokolnje wobstejnoseje japon[illegible] Won dosta namaltschige khlostanc wo 15 lět khl[illegible]a zhubi cyklus prawa na 10 lět a so pod policu[illegible]d staji. Wjele Grosi so zhuli wobkrjewjenu wobstejnoi[illegible] z letami a z mešanym jasnym polikla a zhubi c[illegible]a na 5 lět. Grofjowa dosta 2 mehzjan jasnoa, kiž nan z pichepytowanistej zalbu wotpokneznaj.

Z Łužicy

* S **Hornich Pózkowow.** (Polěpschenje bydlenja.) Sobu so bydlenje wjelchežnych a druhich polepschilo, so k ranju Jitawskeje Zelenizy 14 domow natwari. Sakske towarstwo domow tkóže natwarjeja da. Tež w Smolnicy chcedza tajke domy tworicz, dokelž su so sajmnje namakali. Ssydlischcza na kromje města w Bukowjcach su tak daloko dotwarjene, so budza wobydlerjo hilschcze lětsa do nětkotrych sachabnuch móz.

* S **Oberstriederdorfa.** (Zjón kcho kurěra dasahnuli. Kommunistam spyta so z wukrajna k nam dobrcz. Posledne dny mósachu zonu sajcz, kotrejž mózachu dopokasacz, so je kommunistiske powdsejze tych, kiž wchu do Czech cjechi, dale podawala. S tcho jasno widzimy, so kommunistiske tuscenje z wukraja dale dje. Kóždy Nemz je winowatow so, sdi wo sakasanych wézach khridi, hnadow politiji wejsewi. Tajkemu schkoranju ma so konz czinicz se wschcz morzu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Königstina.** (Woda beschc cchto pchitutowala.) Sandjeny tydzeń cjeto Gólenicje zonu z kamjenjakanchom. Morwa je nětdzy 2 dnjej we wodzi lezala. Jeje mjeno je njeznate.

* S **Ottendorfa—Okrine.** (Cjezke njesboze z morwjanym kolom.) Schenzórik wjelcu so so cjezke nicsboze. Motorske kolo z dwémaj nosbomaj, kotrejž so do nikoho motorowe kolesarja, kiž z Drježdzan pchijedzu. Wjesnik a jenes pchijeto motorowe kolo [illegible] stamidlenja. Wonaj so do thorowinje [illegible] Wjesnik [illegible] morwjanskeho kola so jenes[illegible].

* S **Freitala.** [illegible] Sandjeny schwórik [illegible] w Zaucherade w[illegible] Carowa wotcu wobkuli. Wotcu w elektrik[illegible] a w [illegible] nuku fejcjche wenc[illegible] nje so wupali.

* S **Dittmannsdorfa.** [illegible] Nadjcju je so [illegible] poradzili. S kcdz[illegible] nuchu z hajnikom [illegible] njeho namakachu [illegible] sajazow satsitkl. [illegible] wschelaki grat ja [illegible] hamtske hudnistwo.

* S **Flöhu.** [illegible] minister[illegible] je gm[illegible] město Sattke thromadze ministerstwo je gm zajo Zdata dowolilo, so město njenowacz. Gmejnska rada bo nětko do mischczanskeje rady pischemeni. Město Flöha ma 6000 wobydlerjow.

* S **Flöhu.** (Nowi sajcz.) Jako na Bytlenjske dwoji swérwa schkiwacze letaki namakachu, sajachu tam dale 5 z njedwaichich kommunistow. Woni so do konzentrazionskeho khrowa w Sachsenburgu wotwjedchu.

* S **Kamjenizy.** (Samjerli dla radiama.) W Jonasimstalu wumrě 37lětny kupc Franz Lorenz, kiž we tutnych radiumowych jamach [illegible] Smjerjeli z hórnika wjedzichu. [illegible] njenja hat njenowarzej zdimmeneje kmjerjenje [illegible].

* Z **Reutlirch a.** (Wjelke [illegible] khlakerjow namaka jako [illegible] tam, so je ni[illegible] 000 nemkstatny dank ja [illegible] dopowita, bu[illegible] tele dny dóstá sapodcz, [illegible] 100 wjerjan [illegible] jako sakhutkowi a [illegible].

* Z **Tedrana.** (Wosbowomy auto njejbozik.) Na drohi njes Tedrana a Falkenauu porja so wosbowomy auto wjerchacz a so pichczinjm. Wosbobje w aucze, mandjelskaj so cjezko sranichcz. Auto so tchorunja cjezko wobschkodzi.

* S **Annabergu.** (Rudnohórske bodowne pyramidy za njedrnika.) Schwórik dopoldnja pchijcu wjedzi Adolf Hitler delegaziju 30 mužow a žonow z Annaberga a wokolin. Tuczi pchepodachu jemu drohotny rudnohórski d jerwowy wuréz.

* S **Plawna.** (Wulki wohen w gumijowej fabriczy.) Na njejnate walchnje wudyri pjatk popoldnja w Dillnerez gumijowej fabriczy w Stöckigtu pola Plawna wohen. Wohnjowe wobory so Stöckigta a wokolny pchikhcatachu a wohen bórzy paduchu. Wjele hotowych gumijowych twarow a maji[illegible]now so jichu spali. S dźělom dyrbi so pozastacz.

* Se **Syrottawy.** (Autowe njesboze.) Cjezke autowe njesboze pochezi wuchichst leutnant Brehner z Frankfurta n. M. Brehner chcyschc na pchepowdzenju jenkrjo towarstwa sobuskutkowcz a jadcze mjes Buskowom a Lübnom do cjesitelo auta. Jeho mandjelska so cjezko rani a bórzy na to wumrě. Wuchichi leutnant Brehner so tchorunja cjezko rani, njewobstoji pak strach wo žiwjenje.

* S **Kandlera.** (Paduch pod lozom. Jako dnyschc dalerka wokolo 10 hodź. wjeczor do kontory po nětchto fjerdónez, widzesche wona paducha, kotrehoż bě najsterje pychi tradnjenju pichethwapi'a. Wona hnydom ludzi na pomoz awola. Mjes tym wuskoci paduch pisches wokno a jbnki so w czinje.

* **Khlostanc sa krwawny mordwad w Kucinu pola Drježdżan.** We procesu pichcd wulkim młodźinskim sudom we Drježdżanach pschecziwo 17 lětnemu pjekarskemu wuczownikej Kurtu Heinrichej Grosi z Kucina, kiž bě w nozy 11. aug. 1933 w Mingu 21-lětneho pschekupskeho jastoja Werner Kurzu z Drježdżan jatrohl a warubił, sind sebranowane podrobne: Wobhotowany Grosa dla mordarstwa a cjeżkeho cubjenstwa 10 lět jastwa dosta.

* **103 lěta stara.** We Hamburgu We[illegible]n bu knjeżna, kiž tam bydli, 8. nowembra 103 lěta stara.

Swójbne powěsće

Zobudźeni: Margareta Kaspcrez w Wotstej Hrěže a Emil Niemz we Wallej Dubrawje. — Hermina Noglerez w Magdeburgu a ing. Pawoł Rjelka w Kamjencu.

Sdźěwanaj: Reinhold Hanbold w Budyschinje ja Elsa rodź. Rudtnerez w Bjstopizach.

Smjerći: Augusta swob. Klingstowa rodź. Halanez w Budyschinje, 79 lět; thowanje je dźensa pódźelu. — Hana swob. Szykorina w Mlynikach, 76 lět; thowanje je dźensa pódźelu. — Jan Szykora w Budyschinje, 72 lět; thowanje je jutře wutoru pichip. w 1 hodź. wot Tucholjskeho pohrjebnistwa. — Arnoscht Hanska, wjchnjanoša w Lejnje, 80 lět; thowanje budże jutře wutoru popoldnju w 2 hodź. wot Jarowańskeho domu. — Olga swob. Wegowa w Kamjencu, 82 lět; thowanje budże jutře wutoru pichip. 1/2 hodź wot Jarowańskeho domu. — Ota Tuscha, schwérski wjednchi milchże w Běłej Wodźi, 68 lět; thowanje budże jutře wutoru popoldnju 1/3 hodź. wot Jarowańskeho domu.

Radio

Wutoru 14. nowembra sljuschimy:

Königswusterhausen. Rano jnatcho wjchdnchcho programmo: 15 ja młodźinu. 17 ja žony. 18,25 politiski pschehlad nowin. 19 hodźina narodu (wjeczor nemiskich balladowc. 20 wobsenc wukalskanje nemiskeje młodźiny a konferenza wo wolbrónjenju. 20,10 Romeo a Julia.

Lipik. Rano jnatcho wjchdnchcho programma: 11,30 ja tatarstwo. 18 ludy za bolschim traju. 19 hodźina narodu. 20,10 hodźina mjezy frontu. 21 hudźiwa hodźina.

Hilversum nadawa [illegible] dujnoschcho programma. Königsberg: Heilsberg: 20,50 Jana Straußowy wjeczor. Stuttgart: 20,10 [illegible] wjeczor. Mnichow: 20,15 jutrownik-wjeczerjnk. Wien: 21 jabanny konzert. Budapest: opera „Mewngade".



Jendźelski jtotnit je nětko ſ nemiskim universitnym profesorom.
Vivian Stranders, prjedawschi jendź. jtotnik (Hauptmann), kiž bě we jwojim traju wożebje wo to staraschc, so by jrojumjenje za Nemsku dobył, je jo nětko, dhyž je jebi nemske stacjonarnje dobył, sa profesora za jendźelske rěcze pschi Bonnskej universicje pomjenował.

Jenož tón lud

kotryż cjeści a haji swoje narodne kubła, ma prawu, so mjenować ſ i w y lud! Tohodla mamy my Serbja zwjazku winowatosez, wschudze hłósej mózenu, hobu pon-hacz to też se skutkom dopokasacz! Sorjeda 29. nowembra budze dzień narodneho stnika naschcho luda! Serbski konzert ha na tutym dnju w Budschinje wotmėje. Dopokazuje jako spéwarjo a spéwarki, jako wobydlowarjo, so pschewschco lubujemy to swoje. S dorasom wobtru zmy, so je serbske kulturne prózowanje należnosez zlehko serbskeho luda. A tež jenoż tón Serb je hódny stawstata, kiž je hluboko sjednoczeny ſ pédu swojich wólzow a jich stut, kow!



Filmowy dźiwadźelnik Max Landa wumrěł.
Barlinski filmowy dźiwadźelnik Max Landa je sjebi na puczowanju w Juhosłowjanskej zjiwjenje wsał. Landa běschc 53 lět stary.

Najnowiše z cyłeho swěta

Wuhladny na wjedro sa jutřischn wutoru: Swinc, hewak tak spodobne wjedro.

* **W frjedźnjoseńskim morju je na jendźelskim parniku „City of Kairo" parna rot rosuchcta. Na łódji, kotraż běschc po puczu do Bombaja, so schtyrjo domorodni namórnicy a jendźelski inżeuer moricku. Druhi inżeuer a schtyrjo domorodni namórnicy so cjeżko ranichu. Morwjch na morju pokhowachu. Sranjenych w Port Saidu do khorownje dachu.**

* **W Elbingu su 6 kommunistow k 3 4½ lětam jhrowadnecha khlostacnskeho abo jasnowolo khlostanja sajudźili a jim na dźesći cjaż cjesine prawa wotrjekli. Sajudźeni běchu so 13. měrza t. l. na nadpadze na SA muži wobdźělili, pschi tym jonu morichu a SA muża a schulerka ranichu.**

* **W Mühlhausenje pola Augsburga běchu SA muži pschecziwo paduchom sajatili. SA wotbjelenje dweju kolejdnju sadjerza, tutaj ſ kola stojschischtoj a so jhowaschaj a wot tam to SA muži tscheschtaj. 24-lětneho SA cjeńarja Clemensa Offingera zmjertnje ranschtaj. Slósnikaj cjekn. chla.**

Towarstwowske powěsniki.

Budyschin. „Nadźija" spéwa wutoru 14. nasanmila wjeczor we 8 hodź. w Sserbskej kofejowni. Wschitzy maju pschińcz. Pschedbydźiwo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das Erlöschen der Schwimmgerechtsame des Landwirts Eduard Zschippang in Guttau Nr. 11 ist amtlich festgestellt worden.

Bautzen, am 3. 11. 1933.

Die Amtshauptmannschaft.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Měšćanske dźiwadło

Pónđelu 13. novembra

Zawrjene

Wutoru 14. novemb. w 20 hodź

Hrabinka Marica

Srjedu 15. novembra w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Stwórtk 16. novembra w 20 hodź.

Hasenkleiu njemóže nicc za to

Pjatk 17. novembra w 20 hodź.

Schlageter

Sobotu 18. nov. w 16 15 hodź.

Druhe předstajenje za wjesne wobydlerstwo

Schlageter

w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Njedźelu 19. novbr. w 15.30 hodź.

Hrabinka Marica

So přihotuje: K smjertnej njedźeli 26. novembra:

„Madame Butterfly"

wot Puccini

Khěža napředań

Napłaćenje 5000 hr. Zhonić we wudawarni Serbsk. Nowin

Wupjerki ložowe we wšelkich šěrokosćach damasty smukaty plat płachty wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

2 młodej, wysokosnešenej

rasowej krowje

abo 2 z čelećom, a 3 nošne kozy su na předań

w Dalicach čo. 5

Młoda, wysoko-sněšena **kruwa** je na předań we Łužcu čo. 11 pola Njeswačidła.

Sofowe-, blidowe-, diwanowe-, wjelbudokosmowe-, wohnjane-, stepowane

přikrywy

(Decken)

Sčěsko zapowěšaki, ložowe předłohi, wulki wubjerk, jara tunjo

Paul Korn

na Hožic hasy 21

Poručamy našim čěsćenym čitarjam wubjerk knihow

dra. A. Muki

Słownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcow. 3 zwjazki	75.— hr.
Serbski zemjepisny słownik	3.— hr.
Přiručny słownik. Serbsko-němski — němsko-serbski	3.50 hr.
Hornjoserbski přiručny słownik	1.— hr.
Přinoški k stawiznam přeněmčenych stron Delnjeje Łužicy	1.— hr.
Wótčinska modlitwa swěrnych a pobožnych Serbow	—.05 hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje 1847—1897,	1.— hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje po 1. 12. 23	1.— hr.
Přehladna kharta serbskeje narodnosće	1.— hr.
Slovanė ve vojvodstvė Lůneburskėm	1.50 hr.
Serbske městnostne mjena a jich wuznam I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Serbske ležownostne mjena. I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Die Namen der Ortschaften des Kreises Anklam	—.50 hr.
Handrij Zejler a K. Kocor, serbskej dioskuraj abo zbožnaj dwójnikaj słowjanskeho Parnasa	1.— hr.

Ota Wićaz: **Dr. Arnošt Muka** . . . 1.50 hr.

Štóž hišće žadyn wobraz wo

tysaclét. swjedźenju w Budyšinje

nima, może sebi taki za tuni pjenjez kupić w Serbskej knihańi w Serbskim Domje w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1.51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr, z w. ruk. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały nam-rjadk 8 pf. Wobčežuje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy nam-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płać 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Živnje zawěsćenje zawěsćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny přeciwo sčěhowakam čelneho zmjerzboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je so jeho živenja dospołnje bědny. Kóžde zmjerzboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, znanjesy dyrbi hnydom, najpozdźiło na druhi dźeń lěkarsku pomoc wyžadać. Smjerne zmjerzboženje trěbja we hamor wuryzam, wobjewitelam bo we hrabim pjenje připowěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 262 — Budyšin — Wutoru 14. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Nowy němski sejm

Nowiny „Reichsanzeiger" su wčera nakhwilny hamtski stónčny wunoschł wólbow do němskeho sejma a ludoweho wothłosowanja wosjewile. Sčěhowaje ličby so wosjewichu:

1. ličba wotedatych wobalkow (leć tych, kiž so próżdne wotedachu) 43 549 662
2. ličba wólbokmanowych po wólbnej listinje 43 928 663
3. ličba wotedatych płóšnych wopismow 1 213 291
4. zhromadna ličba wólbokmanowych 45 141 954

Wólby do němskeho sejma.

6. ličba płaćiwych płošnow, kiž so ja nazionalsozialistiskim stronu wotedachu: 39 638 789 = 92,2 proc.
6. ličba njepłaćiwych płošnow: 3 349 363 = 7,8 proc.
7. zhromadna ličba wotedatych płošnow: 42 988 152 = 96,3 proc.

Ludowe wothłosowanje:

8. „haj" płošnow 40 601 577 = 95,1 proc.
9. „ně" płošnow 2 100 765 = 4,9 proc.
10. ličba płaćiwych hłosow 42 702 342
11. ličba njepłaćiwych płošnow 750 271
12. zhromadna ličba wotedatych płošnow: 43 452 613 = 96,3 proc.

Do nowcho němskeho sejma sćinješa jenoż muzoju, kotraž su arijskeho pochoda. Tež ženow w nowym němskim sejmje wjazy njeje. Němšći sejm, kiž so 12. novembra wuzwoli, čini jara młodostny sadźišćej. Přichodźa starota zapósłanzow je khětro mjišća hač dotalnych němskich sejmow. Po dotalnym wobličenju maju sa to, so wjetšina zapósłanzow mjes 35 hač 45 létami stej. Najstarši zapósłanc je němskeho sejma je general Litzmann, kiž je 83 lět stary. Nowy sejm sejtaja so pod nawjedowanjom dotalneho sejmowego prezidenta Göringa.

Kancler so němskemu ludej dźakuje

Němskemu ludej.

Němskim ludowym towaršschoju a ludowe towaršschi.

15 lět dołho sym, napjelnjeny z njezmjerjomnym dowěrjenjom k snutskownej hódnosći němskeho luda, wěrniwje sa jeho pschichod wojował.

Dźensa dźakuju so milijonam němskich ludowych towaršschow i pschepotnje je wutroby sa stawiznisku swojorasne wusnaće k wěrnej luboscži měra, runje tak pak tež k naschej cjerpi a k naschim wěcznje jenajkim prawam.

Moji zbudźićelcerjo a ja pak chcemy, z tym z nowa požwjelnjeni, smužiće a bjez mórkotanja k swoje winowatosće dopjelnić.

Adolf Hitler.

Wjednikowe wozjewjenje stronie

Moji towaršschojo!

Njepschirunajomne dobroće je so wotedźiło. Němši lud dźakuje so sa njón na prénim městnje waschej wěrjacej zwěrje a waschemu njeprózniwemu dźěłu!

Muzoju naschich organisacijow, naschich propagandy. SA, SS a ST., wy sće podpjerali z dźělawosću naschich młodźiny, naschich ženow, njeličomnych towaršschow stronu a naschich nowinarstwa sa minjate 4 njedźele njeličomne dokonjeli.

Stwojorasna wulkosć wuspěcha je sa waš wschitkich najwjetšne pschipósnaće, wukhowanje wótznego kraja pak budźe nětdy wasch dźak!

Adolf Hitler.

Wothłós němskich wólbow we wukraju

Londonske nowiny pischemuzaju wunoschł ludoweho wothłosowanja w Němskej a wólby do němskeho sejma naprobnje a na nadpadnych městnach wobšišćechu. S rosprawow wuchadźa, so je wunoschł wólbow wobzakonjanja palołko pischerjechił, kotrejž mějachu Zjednjelenjo w Barlinje a Londonje. Nowiny „Times" pischu, so njeje žanehu ludźa, so wjetschina němskeho luda jwólniwje k wólbam dźesche, so by swój hłós za měr, cjesej a runje prawo wotedała. Němska je se swojim hłosowanjom politiku wustupjenja je Swjatka ludow a konferency wo wobzbrónjenju podkrućiła a nazionalsozialistiske knjezerstwo w jeho zastojnjowje potwjerdźiło. „Daily Expreß" pischu, so stawizny njeznaja, so by kedi lud politiku swojeho wjednika na tak jonomyslne waschnje pschijmowił, kaž je so to w Němskej stało. Sozialistiske nowiny „Daily Herald" pischu, so je Hitler pschepřewoze wuprajenje dowěrjenja dóstał a so němske jwonkowno-politiske połoženje njetrjeba jako hłódź pytaju politikar wobhladowacj, ale jako statnik, kiž zchce měr a wotkrućenje pischeje.

Newyorkske rańske nowiny tehorunja jara schěroko wo němskim ludowym wothłosowanju a wólbach rosprawjachu. „Herald Tribune" pische w swojim nastawku, so puczowanje mnohich Němcow do domizny k wólbam s cyłeho zahorjenja dopokasuje, so wólbny wunoschł dospołnje sunjelenje wobydlerstwa pschekhitaja.

Francowske nowiny krótsche wo němskich wólbach rospřawjachu a z jich malo komentarow běsche spěnacj, kajki njezmjerny zadźišćej je jednola němskeho luda na Francowsku zahoscjała. Nowiny „Matin" pischu, so je nětko wokomik pischichot, hdyž budźe němski kanzler Francowsku nanowjerjeć, so by pohlednje znamjenja wójny wotstronił a Němskej dowěrjenje spodźěła. „Le Jour" pischu, so by so Francowska dyrbjała k prénjej rěcži němskeho kanzlera wuprajeć, je pak njelěpała, so je nětko pischepodpje. Dźensa Francowska niczo druhe cjinić njemóže, hač němsku diplomatiju offejwu wocakacj. W nowinach „Victoire" so pischе, so je Versailleske zrěčenje se wschitkimi zwojimi wozrěčnimi wumělenjemi morwe, je pak tež morwe se swojimi finanzynymi wumělenjemi. Hdyž so Němski pokoj wotboji, a hdyž su w Francowski pschedewschěm tak mudri, so hnydom z Němski jednaja, potom měr do Europy sarčehnje. Njewuwjedowdźi-li so Francowska po němskim pschikładze wot parlamentariskeho rjada, potom jej to hišće wschelake hórke naßonjenja pschinjeße.

Italske pódźelnische nowiny wólbne wunoschki we Němskej a dobyće kanzlera Hitlera jara witaja. Pódźelnischat kaže nowiny hišće swojeho zamjeneho komentara njemějachu, ale pokasowachu hižom na wulke dobyće, kiž je so w Němskej bilo. Turinske „Stampa" pschinjeßechu dołhu rosprawu na prénim městnje i wulkim napißmom „40 milijonow Němcow hłosuje za Hitlerowu politiku" a wuswětlowachu hordźe wobdźelenje na wólbach.

Hindenburg so kanclerej dźakował

Němski kanzler Adolf Hitler je so pódźelu k němskemu presidentej Hindenburgej pedal, so by jemu hamtski wólbny wunoschk wosjewił a so na to wo politiskich prašenjach i nim rezwěrzował. Němski president němskemu kanzlerej jara wutrobnyzu zhowani swój hłuboki dźak a swoje spravne pschipóznaće za politiske zjednoćenje němskeho luda, kiž je so nětko pschewjedło, wuprajł. Wón so nadźija, so nětčišcha nowa podłoha dźěła znutkach a wonkach k nowemu wusměchej powjedźe a k zohnowanju wótznoho kraja a němskeho luda.

Wjednik je w Siemenskim měšće wolił

Němski kanzler Adolf Hitler je so wjedźeru popoldnju do Siemenskeho města podał a je tam w kajimi swoji wólbnu minciwahowej dopjelnił. Potajkim kanzler swój hłós njeje w tradicionalnym wólbnym lokalu knjezerstwowoho dźěła wotedał.

Dźak ministra dr. Goebbelsa

Jako běsche wólbny wunoschk wěsty, zhromadźi němski propagandowy wjednik, minister dr. Goebbels, swojich blizkich hłowndźelacerjow z němskeho propagandowcho wjednistwa a z němskeho ministerstwa za ludowe powuczenje a propagandu, so by jim za dźěło dźakował.

Dr. Goebbels dźakowanje so wobzbeše zyłemu němskemu nowinarstwu, kiž je w tutym wólbnym wojowanju wschelake sajo wurunało, cjehoż dla běsche nazionalsozializmuš jemu saudźenych cžasach oppolizije wótrje porokowacj dyrbjał. Minister dźakowanje so wobzbeše němskemu radiji, krajnym propagandnym městnam, rěčnikam a propagandnym wjedźakam ſtrony, kaž tež kóždemu jenotliwemu kolegowi, kiž je z propagandu w tutym wólbnym wojowanju w drobnym dźěle swojeje woperniwosći njespróniwje dopołnał.

Skónčnje pak so němski minister dr. Goebbels pschedewschěm němskemu ludej zamemu dźakowanje, kiž je Adolfa Hitlerowemu knjezerstwu njeličomnym dopokas dowěrjenja dał, kiž wulku winowatosć za ſtrona wozjamje.



Němski kanzler Adolf Hitler je wolić pobył.

Kanzler Adolf Hitler wopuščа wólbny lokal we Barlinje-Siemenskim měšće. Wot tam rěčeše přeco někotrymi dnjemi přez radio k cyłemu němskemu dźěłaćerstwu. Tu wón nětko k powšitkownemu překwapjenju swój hłós za tak wuznamne ludowe wothłosowanjo a wólby do sejma wotedа.

nja. Minister rjekny, jo strona jako zyte wulke swoje jaczuwa, jo moje tutemu ludej słužiś a posłužne słahi bydźa nam nasche cłażby sawidźecej dyrbjeć.

Němski lud je w tutych wólbach ſ jenomyślnosću, kotruż hischcze psched někotrymi wótkazanji nichtó njeby sa możnu mél, dopokasał, so sadu Hitlera a jeho knjeżerstwa sćeji. Schtož sy dopjelí, dźakujemy so jasnemu wjednistwu ludowego kanzlera Adolfa Hitlera, konsekwentnemu dźełu jeho knjeżerstwa a intelligenzy a pilnosći wschitkich hohnóstaczerjow na němskim natwarje.

Nasche wojowanje njepschestanje, njemyślimy na to, so buchmy na nasich łatorjerjach wotpoczowali.

Znutřkowny minister Frick dźakuje so wólbnym pomocnikam

Němski ſnutřkowny minister je ſcéhowaze wotſewił: Wólby do němskeho ſejma a ludowe wothłosowanje ſu psches 43,5 milijonow němſkich muſkich a ſonow k wólbnym kaſchejkam dowjedle. Pschihotowanje a pschewjedženje każ też wuliczenje wunoſkow wólbow a wothłosowanja ſu na organiſaziſku wuſchitkoſć a dźiwnu mój wuſchnoſcow w městach a na wſach a dźeſowu ſwótliwoſcą wólbnych pschedstejdźerjow, kotriż mějachu hiſtoriſku ſwojoraſne ludowe wuſtaſenje pschijimaċ, wotſejdze wulke nadawki ſtajiłe.

Mnohim muſkam a ſonam, kiż ſu we wólbnych pschedſtejdźerach abo hewak pschi pschewjedženju wólbow w czeſtnym ſaſtojnſnoſe ſkutkowali, wuprajam dźak a pschiznaċe. Do tuteho dźaka ſaſchcitam nimo wſchitkich wobdźelenych němſkoſtatnych, krajnych a kommunalnych wuſchnoſcow towarſtwow němſkoſtatneje żeleſnizy, němſke łódźniſke towarſtwa a wſchitke druhe wobſtejace pschedewſtaca, kiż ſu k wołożenju wothłosowanja wažnje pschinoſchowate.

Politiski měr w radiu

Němski propagandowy minister dr. Goebbels je intendantam němſkeho radija ſcéhowaze pruċił. Pschihotuj ſa 12. nowember ſu pschi wólbnym wojowanju němski radio wurjadnje ſwjnje poczejże. So by ſo wěte wurunanje ſtało, poſtajam, jo maju bać na dalſche wſchitke jenoż politiſke poſtſicenja w radiju wuwoſtać. Tehodła maju ſo jenoż wězy ſtatnopolitiſkeho charaktera ſtać, ſa kotreż powſchitkowuje ſjawny ſajim wobſteji a kiż ſa poſticenje woſebiteje poruczinoſce němſkeho propagandowego miniſterſtwa potrjebaja.

661 zapóſtancow w němskim sejmje

Někto ſnate wólbne liczby drje ſo hacż do 23. nowembra wo někaſke njewažne pſchesunjenja pschemjenja. Mjes tym je ſo hiſchcze druhi mandat k wólbnemu namjetej nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony pschidał, ſo někto dospła 661 mjenow wopſchija. Powſchitkownje ſo woczakuje, ſo pſchihoty k ſchromadźenju noweho ſejma ſebi njebudźa wjazy cłaża ſadaċ, hacż po poſlednich wólbach, mjenujzy 16 dnjow. Nowy němſki ſejm ſo potajkim ſnadź hižo na kónzu nowembra abo na ſpočatku dezembra k ſwojemu prénjemu pożedżenju ſmota. Wulka liczba ſapóſtanzow ſmě w Krolliz twarjenju derje měſtna, dokelż nchduſcha dźiwadłowa ſala 1200 měſtnow k ſedjenju wopſchiſeſche. S natwarjenjom khodow je drje ſo ſala chěſtro pomjenſchiła, po pschetwarjenju běſche pſchez hiſchcze 670 měſtnow ſa ſapóſtanzow. Wot tutych potom ſaſo dźeſ wolſtronichu, dokelż kommunistojo wjazy do ſejma njepſchiſdźechu, někto budźe nuſne, ſo ſo tſi ſadne rjady ſpodow ſaſo ſatwarja, tola tuto dźeło hodźi ſo ja někotre dny pschewjeſeċ.

Wólbny wunoſk w Barlinje

Pſchi wólbach do němſkeho ſejma je ſo w Barlinje dospła 3 139 532 hłoſow wotedało. Mjes nimi běſche 2 722 450 płaciwych hłoſow ſa nazionalſozialiſtiſku ſtronu a 417 082 njeplaciwych hłoſow. Pſchi ludowym wothłoſowanju ſo w Barlinje dospła 3 205 937 hłoſow wotedą, mjes nimi běſche 2 839 525 ja knjeżerſtwu, 285 003 je pſchećiwo njemu hłoſowało a 81 409 hłoſow běſche njeplaciwych.

Wo zapaleſtwje w němskej sejmowni

Pſchi wczerawiſchim jednanju w proſeżu wo ſapaleſtwje w němſkej ſejmowni ſtónczenje k tomu dóndże, ſo wobſtorſeny van der Lubbe na praſchenja wotmolwjecą poca. Wón cżinjeſche zyle hinajſchi ſaczińſchi a hłowu wjazy njepowěſcheſche, ale ju runje dżerżeſche. Jako ſo pſchedpyta jeho woprajſcha, hacż je ſapaleſtwo ſam ilucził, van der Lubbe ſ haj wotmolwi. Potom rjekny, ſo nichtó njeje pódła był a ſo jeho też nichtó k tomu namolwił njeje. Wobſtorſeny Torgler pſchedpyta proſcheſche, ſo by ſo van der Lubbe woprajchał, ſ wotſet palmu moſlidżinu měł a kat je ju do ſejmownje pſchinjeſł. Van der Lubbe wotmolwi, ſo je ju kupił a ſo je jenoż tamne pakety trjebał. Na to mjeſcheſche pſchecżyda ſa tejſche, ſo ſo wobſtorjeneho ja nadrobnoſcjemi njeprajeſche, dokelż ma wn der Lubbe hiſchcze ſtwiże dóch, ſo k tutym wocżam wuprajiċ. Potom ſo jednanje na wutoru wotſtorcżi.

Wjetše mzdy a krótši dźełańſki cas

Po ſaſadach, kiż ſu dowérnizu dźeła w nazionalſozialiſtiſkim ſtacje doſtali, ſo w tarifnych ſrěċenjach mjeny powſchittownje wjazy ſnižeċ njeſmědźa. Nimo toho pak ſu ſo někto ſtare, pichenjſte ſakładne mjeny w nowych tarifnych ſrěċenjach hižo wotſtroniče a ſo ſ doſahajomi mjenami narunale.

Nadpady w Awstriskej

Hacżrunjeż je awſtriſke knjeżerſtwo kruty wukas wudało, dyrbja ſamo hamtſke powſeſcżerjo we nazionalſozialiſtiſkich manifeſtazijach ſ zyłeho kraja rosprawjeċ, Awſtriſki lud pschećiwo ſwojemu knjeżerſtwu proteſtuje. Po zyłej Schtyrſkej ſo wohnje hołatkich khižłow wotpalowachu a ſo ćełeſcheche. Też ſ druhich kónczin ſtatu thadźeja powěſże wo proteſtowanſkich wuſtupach awſtriſkeho wobydleriſtwa.

Juhosłowjansko-italſka napjatosć

Sſromadźiny, kiż ſo w Beogradje pschi ſtkadnoſci 13likeho dnja Rapalloiskeho ſrěċenja wotmeċhu, ſu we italſkej ſjawnoſci wulki pohórſchk wudżiłe. W roſprawach italſkich wječerjownych nowin ſ Beograda pſche ſo, ſo ſu rěċnizu herbiſkich wótczinſkich organizijow na Beogradſkej univerzitze wótre hłowa pschećiwo Italiſe rěċeli. Ssu ſjawnje k dobrycu Jitriſke, Trešta ale rěċeli a ſſchihwdżace wuſtupowanja pschećiwo Muſſolinej a faſchiſtiſkemu knjeżerſtwu ſarjadowali.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 14. nowembra 1933.

— Wo wjedrje. Wječa wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0 a najwyſchcha temperatura wodnje +6. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0 a najniſcha temperatura w nozy — 3. Sčěhowazy ras wjedra ſo tuklywiu njepſchemjenji, budźe ſnadź nad Balkanom a Finiſkej, każ też Skandinawſkej wyſokim łeża. W ſich wobwodźe knjeżi ſajmje njeſko a tehodła ſnna. Rjany łeża wola knem Jslandſkeje, nad Franzowſku a nad Nordſej. Wuſchiny wuſkuſuja, ſo mamy ſajmje a ſnnne wjedro. Nocże kóncziny łeża na mjeſach mjes wyſchinami a niſinami. Tehodła ſo njeſhodźi nuwicże wjedre wuſchkodnych dnjow. Hiſchcze wotej wětſchcżej. Najſterje wuſchim thaiłu kuſcżowe wobſtkowanja a ſnnne wjedro nekotre dny wotmeny. Jaſtr ſrjedu ſtónczko 7,15 hodź ſtkodża a ſo 1,11 hodź. thowa. Mjeſacż ſtkodża jutre rano 4,18 hodź. a thowa ſo popołdnu 2,36 hodź.

— S mjeſchczanſkeho dźiwadła ſo nam pſche, ſo ſo dżeńſa wjeczor we 8 hodź. opereta wulkeho pschijimanja „Hrabinka Marija“ prénji króć wospjetuje. Hudźbne wjednistwo ma kapalnik mikſtr Waltar Ehrhardt, kiż běſche w poſlednim wokmiku wjedniſtwo pschejał. Reje je naſtudował baletowy mikſtr Fred Eſſer. Do 2. akta ſapołożene reje rejwa knjeni Eſſerowa-Zickler. Hewak je hra wobſtadżena każ pschi prénim pschedwjedżenju. Jutre ſtrjedu wjeczor ſo opereta „Hrabinka Marija“ 2. króć wospjetuje. Schtwórtk 16. nowembra ſo trejſi „Hajenkich njemóże nicżo ſa to“ poſledni króć hraſe. Schtož tuſtoh ſmužkowy towjerch hiſchcze wjaſ widżał, njeſkómdź tuto pschedſtajenje wopytaċ. Saſtupne liſeſiki ſu w ſnatnym

Bratr z města a bratr ze wsy

(Skónczenje.)

Handrij wupuſtny ſ poſtnej wjeſelocżu: „Dżakowano Bohu, tak wutrobnje mje hiſchcze wobjimał njeje! — Potajkim, bratſje, nětko mi wobadch? haj?“

„S radoścu, luby bratſje!“

„Tak je derje“, wjeſeleſche ſo Handrij. „Njech ſym też jenaj bur, do twojeho pſchekupſtwa tola hiſchcze rozjumju.“

„Wěrju“, wotmolwi Dubinſki; „telko wulkomyſlnoſcje —“

„Proſchu tebje, mjelcż!“ pſchecżiwjeſche ſo Handrij. „Nó, zyły ſwět dyrbi to wědżeċ!“

„Mjelcż! Ty ſy ſpotajeny a ja też —“

Tu ſaſtupi Marja a, ſo by wſchemu dźaſej łónz cżiniċ, wobroczi ſo Handrij k njej prajży: „Njeje pak to pěkny pachoł, tón wuj? Tón cżini wězy, ſchto? Ale mjes tym njeſmy hiſchcze hotowi. Kat dha ſo to ma ſ twojim nawożenju a ſ jeho knjeſſkim nanom?“

„Wón chajſche ſo runje do woſa ſydaċ“, wotmolwi Marja ſtrachożiwje; „ale Robert je jeho hiſchcze napożył — wonaj dżetaj ſaſo nuts.“

„Knjes Wólſchowſki?“ praſcheſche ſo Dubinſki. „Se tym dyrbju ſam rěċeċ.“

„Nó, nó!“ wobaraſche jemu Handrij; „daj ſebi bycż, a hladaj, hacż njebudu ja ſ tym też hotowy.“ Praſiwſchi ſtupi ſo bóle do cżmoweho kucżita, ſo by je ho Wólſchowſki ſajtupiwſchi hnydom njewidżał. Wólſchowſki bě ſo jemu hižo przedy ſnaty ſeſdał, a jeli ſo wo prawdże w jeho woſobje njemyſleſche, tak myſleſche Handrij, budźe jemu ta wěz też lohka.

Wórſy na to ſaſtupiſchtaj Wólſchowſkej do jitwy. Robert proſzowaſche ho, ſo by nana hiſchcze napożyt. „Luby nanoł“ rěċeſche k njemu. —

Tola nan njeda jemu dorěċeċ. „Ja praju, ſo niz a ſto króċj ně! Wjeſeli naſ, ſo knjes Dubinſki njeje bankrot, ale ſ toho twaja niczo njebudże, my njedamy ſwoje ſwolenje. — Abo praj dże ſam, Roberto! mójeſch dha toho wſchědneho bura, kotryż je naſ hanił, kotryż je naſ knjeſnka mjenował, mójeſch jeho ſwojeho pſchiwuſneho mjenowacz?“

Dubinſki chżyſche jimaj napiſcheċo hicż, tola Handrij jeho hiſchcze ſdżerża. „Pſchewoſtaj to zyle mi!“ rjekny.

Wólſchowſki rěċeſche mjes tym dale k Robertej: „Ja praju, wotmoliż mi, Roberto!“

Tu wuſtupi Handrij ſe ſwojeho kucżika k nimaj prajży: „Ja budu wam wotmolwjeċ.“

„Hižo ſaſo tón cżłowjek!“ wuraſy Wólſchowſki cżoło pokhmurjo a hordże wot njeho ſo wotwobroczejo.

Tola Handrij dżeſche na druhu ſtronu ſa nim a ſtejeſche ſaſo pſched Wólſchowſkim. „Haj, ja budu ja wſchitkich rěċeċ.“

Wólſchowſki wobroczi ſo ſnowa a ſdaleſche ſo piſches to bóle na druhu ſtronu. „Mój njebudźemoj ſebi roſumjeċ,“ ſabórcża.

Handrij ſtupi ſaſo bliże k njemu. „J, cżehodła njebudźemoj ſebi roſumjeċ? Ja budu prawje roſumjeliwje rěċeċ!“ — Pocżinjejo ho, każ by Wólſchowſkeho dżaſ dopóſnacż, wobkedżbowaſche jeho wot hłowy hacż do pjaty a rěċeſche pódła każ ſam ja ſo, tola ſo możeſche jeho Wólſchowſki ſtyſchcheċ: „To je dźiwna wěz! —“.

Wólſchowſki ſtupaċhe bojaſliwje do ſady, Handrij pſchezo ſa nim. „Toho tnjejuła ſym hižo raz widżał — ta ſama broda — tón ſamy nóſ — i, to dże je ſtary ſnaty ſ wójny!“ wuraſy Handrij wótſſe.

„Wy ho mylicże, dobry mużo!“ rěċeſche Wólſchowſki hižo trochu ſatrach.

„J to drje niż“, mènjeſche Handrij ſażo bóle mjelcżo: „njebéhcżeſe wy tehdom tóżła pſchi wójſku?“

Poſlednje ſłowo ſaſtyſcha też Robert a tón ſpſchinje wotmolwi: „D ju, to je mi nan ſam powdał, ſo je trach pſched ſtżeżi létami liſtant pſchi wójſku był.“

„Nó, tak je hižo dopomniże“, dżeſche Handrij.

„Dundyr! tu ſym pſcheradżeny!“ ſabórcża Wólſchowſki do ſo. W prjedawſchich létach bě wopraſwże tóżła pola wojakow był, a hacż dotal bě to derje ſakryl, ſo ſ jeho woſobnym rodom też tak wulke wězy njeżżu. Tu bě někto ſtrach, ſo móhło ho to wulopacż a pſches to jeho woſobne mjeno cżerpjeċ. Tehodła, ſo by Handrij mjelcżał, rjekny ſ cżicha k njemu: „Budźeſe proſcheny, mjelcżeſe!“

Handrij bě ſ tym jara ſpokojeny. „Nó, kat dha ſo wam hewak widżałeſe?“ dżeſche wótſſe.

„O ja ſo dźakuju, każ ſo ſłuſcha, derje.“

„Widżiċże, nětko mje hižo ſnajeczeſe!“ pſchida Handrij. —

„Budźeſe proſcheny, mjelcżeſe! ja ſym k wſchemu ſwólniwy“, rjekny Wólſchowſki ſe ſtrachom; „ſchto żadaczeſe?“

„Niczo ſa ſebje“, wotmolwi Handrij; „hdyż do żeitwy ſwojeho żyna ſ dżowku mojeho bratra ſwolicże, budu mjelcżeċ.“

„Dobre, ja pſchiſiwolu.“

„Budźeże jeno tak dobry“, pominaſche Handrij, „e praiżeże to wótſſe!“

Wólſchowſki poſdychnu, na to wótſſe ſarěċa: „Luby Roberto a wy luba knjeżna! dokelż ſo hiſchcze jara derje dopominamy, ſo je nam tónle cżeſtny bur nětko ważnu poſtužbu wopokaſał, a dokelż naſ bjaſkownoſcż k tomu hnucży, pſchiſiwolujemy do waſcheje żeitwy. — Ale nětko njeje nam tak prawje derje — wy dowolicże,



Wólby němskeho sejma w Gdansku.

Wólby do němskeho sejma wo wólbnym lokalu na parniku „Hansestadt Danzig“. Zo by so Němcam w Gdansku a susodnych pólskich krajinach możnosć k wukonjenju wólbneho prawa dała, połachu so někotre němske parniki z Gdanskeho přistawa na zjězbu na městna, kiž zwonka pasma tšoch mil leża, hdżež możachu so hłosy na parnikach wotedaś.

cźańju wšyrdnje wot 10 do 13 hodź. (ź wuwjaćom pónjdźele), njedźelu wot 11 do 13 hodź., pop. wot 17 hodź., pśi popoldnišćich pśedstajenjach hodźinu do spočatka pśi dźiwadłowej pokładni dostarś.

— **204. Salśa kšajna loterija.** Pśenja rjadowanja 204. Salśeje kšajneje loterije počasnje ža 20., 21. a 22. nowembra 1933. Nowy plan dobytkow je ža pśeneśenjenemu cźasej pśimjeŕit a wopśiśa nimo głownych dobytkow wo 300 000, 150 000 a 100 000 hriwnow teź sašo nadalśnu liśbu grěnich dobytkow wo 50 000, 40 000, 30 000, 25 000, 20 000, 10 000, 5000, 3000, teź 2000 a 1000 hr. atd. Łoš pśaśi jenoź hišćeze 3,00 ža 1/10 tošta a tak je wšytkim wórtšatam wobdźěłarstwa móžno, ža na 204. Salśej kšajnej loteriji wobdźělśiś. Hač runjeź je žo pśaśijna šuma, ža teź pśi tutej loteriji 45 pśezentow wšitkich cźišłow, potajkim nimale kóžды drugi łoš, ź dobytkom wuceźahuje. Někotre źyle wobšerne wopśiśa nowy kšajny plan ź pśišłuchorjenjom premijow; tu je nimo 20 stónccnych premijow po 3000 hr. hišćeze 40 pśidatnych premijow po 1000 hr. postajśe. Stónccnje premije pśihiraja žo kuždy pśeniim 20 najwušśim dobytkam na pósledniem dnju cźerwjenca 5. rjadowanje. Pósledńiše pśihiraja žo k pśenim 10 dobytkam wo 180 hr., ći žo na šćerjoch dnjach pśed póslednim cźerwjenśikim 5. rjadowanje wuceźahnu, premija wo 100) hr. Howna premija wo 200 000 hr. pśihiraš žo wo 5. rjadowni łoźi, na kótrejž na pósledniem cźerwjenśikim dnju najwušśe dobycze pabnje. Hamtśa łoźowa pśaśijna wuceźinja sa kóžды rjadowanju 1/10 łóź 3,00 hr., 1/5 łóź 6,00 hr., 1/2 łóźa 15,00 hr. a cyły łóź 30,00 hr. Łoźy žu we kóždym dźělenju dostaś a Budyšśańi kolekśeŕaj stajnje loterije je poruczźaj.

— **Pórjedźenka.** W rozpšawje wo najmjeńšej šromadźiśnje Domowiny w cźišće 252 Sźerbskich Nowin ź 2. nowembra 1933 śeji, ža je žo ź Rakeźańskeje wožady na pomjery šerbskeje wuceźby šorźiło. Pokazujemy na to, ža žo to na šerbšću wuceźbu w Rakeźańskej škuli njepocźahuje, ale kaž žo nam pišśo, je je žo jenoź wo konfermaśijnim rozwuceźenju rěcźało.

ś **Kulišk.** (90-létna.) Tele dny je Anna Iwud. Richterowa swoje 90. narodniny wošwjećiła. Staruška je duchownje a cźełnje jara cźerstwa.

ś **Bukz.** (Hońtwa.) Knjes wjeźelkubleŕ ź Loeben we Kowarzach wotmě sańdźeny tydźeń hońtwu. Na nju je 5 tśěźow wobdźěli. Połśišachu 179 bažantow, 70 ajažow, 21 karnikow, 1 liśchu, 3 kurvoty a 11 śehtuk wšeśelakeje śwěrjiny. Na Kokwałšim rěvérje połśełachu 123, na Rokwśko-Bujeśkowšim rěvérje: 74 a na Bukeźańšich leśowniśojach 104 śehtuk śwěrjiny. Wumołśk je jara dobry. Hońtwinšti najeúk ma w śwojich rěvérach jara dobru śwěrjinu.

ś **Lubija.** (Jabłukowe kśenje w novembru.) Mita najsma pśekśinjeśe wšeśelake njerjadne śjowy. Niedźiwajcy symnyh nozow sabłuśźina w jeśesinšim śydlišču jakźěwa. Sahrodniśim pśeśeźełam njejsu tajke njerjadne śjowy žane wjeśeśołośe, pśeśetoš śchtom ma to pśiwoźe ź śwojej śtrowośću a wunośnośću sawlaćiśeź.

ś **Kulowa.** (Sźélborny twoš.) Sźélborny twaš šwjeźeńšej sańdźenu hobotu daloko a šćeroko znaty lékaŕ knjes dr. med. vet. Strejow a jeho mandźelśka.

ś **Wojerej.** (Se šudnjitwa.) Dla cźeźkeho śtśihiwdźenja w dwěmaj padomaj měśeśe žo pśejedawšći wjednik dźeśarnje w šchłeućeźeńi samołwicź. Po tši hodźiny trajacym jednanju dosta won 200 hr. pjenjeźnego khłostanja ako pśśimérjene jastwowe khłostanje.

ś **Wojerej.** (Swinjaśe wiki.) Na šobotnišćich wikach bě śe 295 pródatow na pśśedań. Prośata płaćachu 4 hać 6 njedźeł stare 6—9 hr., 6—8 njedźeł stare 9—12 hr. Dale běśe na wikach 6 běśkatow, 3 hać 5 mjeńšich starych na pśśedań. Tute płaćachu 26—44 hr. Wiki běchu jara źiwe.

šo žo domoj podam — ja žo poruczam!" A połkonjejo žo woteńdże. Pśihitomni jeho teź dale njeśadźeržowachu. —

„Juchej! pójcze jow!" šawpśła Handrij. „Pójcze jow, cźešćeny nawoźenja a njewěśta!" A bliže k nimaj poskupiwšći śjenoćći jeju ruku. „Nětko je dobycze dokonjane! Nětko šwołajcze zyły dom, a ja dźenjenźnicim šlubom budźemy žiwe śwjećeć — ale —" a pśi tym wobroćźi žo k Dubinśkemu: „to praju, jeli mi ša blidom šćerjećej dašch?"

Dubinśti je trochu šahańbowa. „Sašłužam tutón porok", wotmołwi, „ale ja śpośnawam teź śwoju njepšawdu, a wěš mi, šo twoju wulkomyślnoźi je žeńe njebudu — Dźiśe, pśeśerjeljo! dźakujcze žo jenoź wšicht., won je wina naśeho śpeha!"

Wšitkim tłóćachu žo k ujemu, šo móžeśe žo Handrij ledma dowobaraś. „Dajcze šebi być", rjekny, „wy dźe mje fałšćicźe! a tute", pokazowašce na wutšobu, „tule mje teź tłóći, ja dyrbju šebi wołóźiś, ale po šerbšćim waśchnju, kaž śmy wonka na wjach juwcźeni; dóšj naš tam nješchto wobśeźuje, damy šo do śpéwa, šo šo hory tiśaźu." A prajiwšći janjeźe śpew:

„Bur, po idacźu najniśšći,
Pśeni muź je na śwěśći — —".

Hdyž bě dokóncził, wobroćźi žo k bratrej: „Wěśch, Jurjo — wobśitaraj ni dźaeźa jaśo nékajku muśiku — njetrjeba runje ći tyhaźy płaćiś, a potom mi dowol, šo šebi śaśpéwam. Hdyž móźe Śerb śpéwaś, je jemu najlóźo."

„Wšitko, luby bratśe!" wotmołwi Dubinśti. — „Njewopśijam dalśe wjeśeśe, te njech šebi cźešćeny cźitaŕ šam wopiźa — nětko traśch budźe wjeśeśe a bóle šerbśte, hač te wcźeraświche.

(Kóńc.)

Dźeń němskeho wikowarśtwa w Braunschweigu

18. a 19. nowembra 1933.

Budyšśańa wotnoźa NS-Hago nam pišśe, ža žo dźeń němśkeho wikowarśtwa w Braunschweigu 18. a 19. nowembra 1933 wotmeźe.

Wšchelake Budyšśe wobkhodny na to bliźom ź plakatami pokazuja. Tehorunja žu žo plakaty na wólbnej wěži na Zitnych wikach wupowěźe. Sšobustawy NS-Hago Budyšśeje wotnoźi, wšchitke šobustawy šwjatka sa wikowarśtwo a pśchemyślko, šobustawy ambulantnych pśchemyślnikow, hośćencarśtwa, wulko- a samóśtśeho wikowarśtwa žu žo ź wobśebitym wožobinštim wokolnikom na dźeń kedźbne śeźinśe. Wikowarśky zastupjerjo (druhi stoły we němśkim śtawje wikowarśtwa), kótrejž žo tu w Budyšśinje hišćeze njeźapśchijachu, žo ź tutym wožobje k wobdźělenju namołwjeja.

Wólbow dla dyrbjeźe žo organizazija hač do tuteho dnja wotstorcźeć. Dźiwaje na krótki cźaš žo wšchitku towarśtwoju ludu ź tutych powałenjow, kótrejž chcedźa žo na tutym nóźnym wustupjenju wobdźěliś, prośeśe, šo bychu žo hač do śtyrjoch 15. nowembra 1933 dopołnoma w 10 hodź. w pišańi NS-Hago na Hołbiej hašy 21,II na prawe, tel. 2562 pišomnje famołwili.

Cźim śkórnišće je wobdźělenje, cźim pśchihódniśa budźe pśaśijna za jśtu, kótaž žo po wobdźělenju wo 50 hać 75% śniźi.

Kaž dźeźaceźe 1. meje, tuŕjo 1. oktobra, rjemjeślniśy 15. oktobra šromadnje wuśtupichu, tak dyrbi 18. a 19. nowember wuśnaće ja němśke wikowarśtwo być.

Tuto wuśnaće je cźim móźniśe, cźim wjetśe je śtrućenje.

Sćeźowaźy programm móźeny hižo dźenja wośjewich:

Sobotu 18. nowembra 1933

Pśchijeźd wožebitych cźahow. Pśchewod do kwartérow. Kwartérowe wuśwědźenja žu w tvarterśtich hamtach na wšchelakich dwórnišćach dostaś.

Popołdnju 17.30 hodź. žu šhromadźiśny hośpodaśtich śwjatkow w 50 wšchelakich Braunschweigśkich śalach.

Wječor w 20 h. je w krajnym dźiwadle w Braunschweigu powitanśti wječor ź śwjedźeńśkim pśchedstajenjom. — Po śwjedźeńśkim pśchedstajenju wotmeźe žo k cźeśći hośći źmólniźowy cźah Braunschweigśkeje SA, SS, Hitlerśkeje młodźiny a hamtarjow, kiž žo ź wulkim k mérupiśkanjom na Hrodowśtim namésće śtónci.

Njedźelu 19. nowembra 1933:

Popołdnju 1:11 hodź. śejtupa žo pjeć śtołpow we śtawje němśkeho witowarśtwa na cźeźkowanych méstnach k śwjedźeńśkemu cźahej po měśeśe:

1. śtołp: drobne wikowarśtwo — Hażenśke wiki.
2. śtołp: wikowarśky zastupjerjo — Hrodowśke namésto.
3. śtołp: ambulantni pśchemyślniźy — małe wojerśke śwuceźowanśkoju.
4. śtołp: wulko- a samórśke witowarśtwo — Prynzowy parś.
5. śtołp: hośćencarśtwo — pśchi Marcźinowej cyrkwi (śjejmowni).

Tutych 5 śtołpow śetka žo jako hwězda na Leonhardśkim namésću, ź wotkelź budźe žo gigantiśki śwjedźeńśki cźah po měśeśe hibaś.

Mótoko 18 h. wótmeja žo w 5 najwjetśich Braunschweigśkich śalach wuśtupjenja 5 śtołpow, kiž žu we wikowarśkim němśkim śtawje śjednoćene.

Němśke knjeźerśtwo, kraje knjeźerśtwa, hanjaśke města, naćelne śaśtupjeśiśtwe kóźdnjtwa, witowanśtich komorow a nazionalśoźialiśtiśkeje śtrony budźa pśchitomne. Sa cźaš śwjedźeńśkeho cźaha je wobthad je śamołhodami w měśeśe Braunschweigu sawrjeny.

Póndźelu 20. nov. žu ša śawóśtatnych śwjedźeńśkich wobdźělnikow darmoine jěźby po měśeśe ŕjadowane.

Wobdźělniźy maju žo na kóźdy pad k pońajenej terminji śamołwicź, dokelź dyrbja žo pśchipowědźenja hać do śrjedy pśchipołdnju dale dać, dokelź maju ko jédne liśćiśi cźiśćeńcź a žo wožebite cźahi organiźowaź.

S **Jamnego.** (Wyšoka starośa.) Njedźelu 12. nowembra šwjeźeśe: wumjeńkarka Hana Iwud. Brydźina rody. Wojnarjeja swój 81. narodny dźeń. Brydźina bźela we. dźiwaźy swoje wyšoke starośy hišćeze wšchitke ratarśke dźela.

S **Khocźebuša.** (Dobrowólnje žiwjenje wśaf.) We jeho wobhydlenju na Klóśchtrśej drośy namakachu pjaśt popołdnju laśarja B. morweho. B. běśe žo ź pkunom jaśedozćiś. Won běśe invalid, jeho žona běśe jemu njedawno wumrěła.

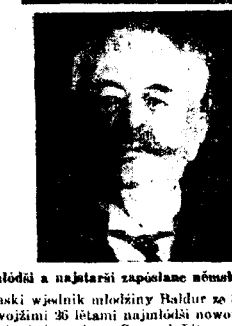
Z Łužicy

* Se **Žitawy.** (Nowy wokrjeźny wjednik ša Žitawu.) Němśki bohoś Mutśchmann je wjednika wotnoźśi nazionalśoźialiśtiśkeje śtrony w Kinsbórku, měśćańśkeho radu Richarda Hanścha, měśtopśeśidenta Žitawśkeje pśchemyślkowje komory, ša wokrjeźnego wjednika Žitawśkeho wokrjeźa nazionalśoźialiśtiśkeje śtrony pomjenowaŕ. Nowy wokrjeźny wjednik go dźenźa wutoru japołkała.

* S **Rychbacha.** (Cźéśke njeśpoźe.) Cźéśko śranjeneho bowješkeho 8-létneho śyna kubleŕa Heidera ź šuśodneho Markersdorfa do śhorownje. Dźéśco ležźeśke na juchownym śadźe, jako wotroćź na polo jéźdźeśe. Na polu śo konjej njeśapśchijachu, dokelź běchu śo wuśtrašyli. Dźéśco padźe je śuda a wóś jo pśchejéźe. Wotrocźk ź wulkej mukoju konjow ładźeŕa. Hnydom šawołany lékaŕ śwjeźi, to je śebi dźéśco rjebra śłamało. Sanitetny auto dźéśco do śhorownje dowjeźu.

* S **Rychbacha.** (Paduśtwo.) Tunju kermuśchnu pjećeń wobśtaraśtwu śebi paduśći w nogu ź nóźkami pola kubleŕa Steckera w Hornim Rychbachu. Paduśći śo do kólnje dobyźu, w kótrejž 10 świnch kuh pśchećiwawśche. 4 świnje śobu łajachu. Nětkajśeho śłéda śa paduchami njenamakachu.





Najmłódši a najtaršì zapósłanc němskeho sejma.

Němski wjesnik młodźiny Baldur ze Schirach, kiž je ze swojimi 36 létami najmłódši nowowolany zapósłanc němskeho sejma. General Litzmann, kiž je ze swojimi 83 létami zaso najstarši sobustaw ludoweho zastupjerstwa.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 14. nowembra 1933.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 **dollar** - - - - -	2,17	100 pólsk. złotych -	47,30
1 jendźelski punt - -	13,43	100 ćeskosł. krónow -	12,42
100 šwajc. frankow -	81,17	100 franc. frankow -	16,40

Barlinśka burša śtejeśe wćera teź **pod** łaćiśiśchejom pśchemóźaceho wopśijaźa dowěrjenja němśkeho ludu ke śwojemu knjeźerśtwu, hdyž teź to ź wopśeśka na wikach jenoź pityvologiźy śtukowaśe. Dotalne krute kurty pak so njebodźachu, dokelź kupnych śtajankow tśiśo njeběśe, kaž běśe to wočakowało, tola na wikach rentowych liśćinow wjetśe wobroty śapocźachu a kurzy so połepśichu.

Barlinśke śitne wuźkowiśi běchu pśchi śpocźatku tydźenja powśtśitkownje śtajne a njemjerśachu pśchewjele wobrota, wopytowarjow świeśćeńca śiłuje mnohośći rozśudźaźnego dnja rozpominachu. Zita śo pśchewjele njepośtśeśćeśe, tola mtuny so jenoź trochu ša pśchiśiwu śajimowadnu, rožku trochu lépje kupowachu. Wowoš śwuje pśchećejśene wiśi wobthowo, a teź jeho pśaćijny ma śwoje wuźchinje wotśtachu, jećźmjeń pak mjeśeśe mérne wiki.

Wćera pśaćijowe wu Barlinje ź'mtuli:

pśchenju: 8,90 9,15 hr., rožśi: 7,15 7,40 hr., jećźmjenja, nalećnych: 8,65 8,90 (8,65 9,30) hr., nazimśkeho: 8,15 8,60 (7,0 8,30) hr., wowśa: 7,20 hać 7,40 (6,95 7,15) hr.

Pśaćijny w śpinkach śu pśaćijiny łodźejśich wikow. **Hdyž pak jano najwonmjeńe njeźišu, so njepśchemjenichu.**

. Pśaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wośijowe symjo po toni abo 1000 kg, hewak 100 kg Pśaćizny po złotej hriwnje.

	13. 11.	11. 11.		13. 11.	11. 11.
				17,0-18,0	17,0-18,0
Pśenica	—	—	hony		
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
ječmjeń	163-172	161-172	žołte łupiny	—	—
wowś	144-148	144-148	ceradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wośijowe		
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wośijowe	12,20	12,00
rožna muka	20,9-21,9	20,9-21,9	nach. šnehanc	10,80	10,0-10,1
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	běrnc. kruški	13,4-13,6	13,4-13,4
rožne	10,0-10,2	10,0-10,2	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,30-1,60
raps	—	—	rožna słoma	0,45-0,65	0,45-0,66
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pśeć. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane sym o	—	—	wowsna „	0,45-0,65	0,45-0,60
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	cena „	0,45-0,65	0,45-0,60

Pśaćizny za pśeńcy za wopołdźerja 178 181 183

Pśaćizny za rožku za wopołdźerja 143 146 148

Dŕjeźdźańske burša (13 11.)

PŠ ńca 76 kg	186-187	běrnjace kruški	14,10-14,30
rožka 70 kg	154 156	pšeńč. wotruby	10,5 10,8
nalétni jećźmjeń	180-190	rožne wotruby	9,90 10,6
nazymsk. jećźmjeń	162-164	pšeńična muka	35,75-37,75
wowś	142-146	rožna muka	23,75-24,75
čośwjeny dźećel	155-160	woka	18,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)		hróch	40,50-41,50
suche truh.	100 102	cokrowe truh.	13,5-14,00

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Komorowa** w Delnjej Łužicy. (S dołhim drjewom so jaruje.) Na tudomnym dwórnišču pśiši wójkładowaniu dołheho drjewa wósmi Hugo Thomčka śmjertnje śpjeśeśi. Po wetwu aru Hentzowu resterunku so tśeśiaju. Dołhe drjewo so z wóza wali a jemu hłowu rozmjeje.

* S **Hłomca**. (Zjónśi rěmjeśi pomagnik.) Pśi wótpódawanju wubjerkow Słowjańskeje rěmjeśnjerskeje dnjow 18śtoho dnjowa Johanna rěmjeślnje mišterja Reinholda Liebmanna w Stadowicy prawowanje rěmjeśnjerskeho pomocnika jara dobje wobjeła. Pomocnik je so pó jaru wósmi lět pomocnikowu śasu pśi mišterju Liebmannu wótbył a pśi nim wósta, dokulaž je so wón wótpósłał.

* S **Tłumca**. (Njepśeśiśeśi hłosa sajatu.) W śpśihodnam Jahnebadu so hobotny fabrikant Willi Schubert sajaca. Wón bźeše pśichilźeńca na nowótnem kanclerje rozpśerjał a namołwjał, jo buchu pśichi tudowem wótkłosowanju z „Nje“ hłosował.

* S **Plawna**. (Komunistiske knocenje.) *Komunistiske klaki so we wšelakich pśiłach wóśa Plawna we wulkej ličbje rozdźelił. Wopśihajece Klakow połahuje na cłaj nazionalsojalistiske revoluzije. Wone bźeše so do tśinjnych durjow tykle. W tutym jowiśu někotre wósoby sajachu.*

* S **Pawena**. (Smjertne njeśbože.) W nozy z 5. hyjbeje njeźele mjes Pawenym a Hojom wóśebowy auto z Emmu do pśitoma. Wjeduł Robert Siebek z Cjena pade z wósa a wósta jadu njeho bźo. Siebekej auto wutrobno śmjeśe so bórja na to wótnjerć.

* S **Dortmunda**. (Rosnoscherja kommunistiskich lětakow zaśełili.) Njedźelu popołdnju wokoło 4 hodź we Dortmundźe inateho a 28 krócź tłołstaneho kommunistiskeho lětakow nadeńdźechu. Jako jeho sajachu, śpyta wón cźetnuc, tola sa nim tśichu a jeho zaśełichu. Pola njeho wjele śedulkow wjeteśpiśeradnuche wopśihajerja namakachu.

Přilopk

* Načała [illegible] Zahrju [illegible] płaśi wje-
cźor wokoło [illegible] [illegible] pśiwóz [illegible] [illegible] Pjerna.
Birk bźeše [illegible] [illegible] Pjerna do [illegible]
jśi. Jako [illegible] [illegible] [illegible]
saja. Sam [illegible] [illegible]

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Muhlady na wjedro sa jutśišchu hrjedu: Symne a mochloše wjedro.**

* **W Schneidemühlu hu pónđźelu rano murjerja Eduarda Wiesiana wotprawili, dokulž bźeše so laśka w jebrunu na 16-létnej holcy pśiśeśchol a ju skonzowal.**

* **W Cadizu w Spanijsej so na wólnej śhrowadźiinje prawicznych stronow pśichodźi śo. Jako chójśe jim Prima de Rivera rěcźeć, pśichopłucharjej někotre króćej na njeho śśelachu. Wutśěłe pak jeho njetrjechichu, ale druhu wósobu morichu a dwě śranichu. Jeneho rěcźa sajachu.**

* **W pódpołnjejšej Afriki hu jałośtne njewjedro po mężach trajacej śuchcźe jathdajate. W Rustenburgu we Transwalskej je jedyn błysk 6 domorótnich śaraśki. Dotyka je so śnajmjeńśicha 20 wósobow i błyskom morilo. Ńeti, kiž bźeju dotal i dźela wukśte, so njejapśa do wulkich tarhajuch rekow pśichelworichu. Bźe wśchelakich wótrejśach hu cźeśće krupobicja jathdajśe. S mešćanami krupy jako kłodźe jabuźka (Apfelsinen) wulke padachu. W Lichtenburgu morichu krupy tyhaju wotrowow, howadow a wótkow. Torhaca woda je wjele mostow śwotterhała.**

* **W Chikago je wurjadnje cźeśća tropiśka bźeńźa (Ruhr) pośledne dny 15 śmjertnych wóporow jadała. Khorośći, kotraj i wjeśicha wot wopytowarjow śwetoweje wustajeńcy pothadja, je so ńiłko to złeho kraja trećnjeła. Wótcźeńcach hu so hižom sa napśećźiwne napraśny postarali.**



Młodostny afghanski kral.

Mohammed Zahir Khan, 19lětny syn zamordowanehh krała Nadira Khana w Afghanistanje, so z najwjetšim khwatkom za krała wuwoła a krónowaśe, jako bu powěść wo mordarstwje na dotalnym krału znata. Kaž so zda, chcychu z tutym wuwołanjom dwuch trónskich ćakancow pśekwapić, kótrěž žadanja na afghanski trón stajachu, kž n. pśikład prjedawši kral Amanullah.

Měšćanske dźiwadło

Hrabinka Marica.

Operetka w 3 jednanjach wot Julinsa Brammera a Alfreda Grünwalda.

Hudźbu wót Emmericha Kálmána.

Zaśo njedźe w cźeśkeje so tuła rjana operetka we tutym lěśe z pśeniwom razej w naśim mešćanskim dźiwadle. Wobsah operetty je zajimawy, wjesoły, hi-
[illegible] a krewja kozlowanha hudźba. Kabinetowe
[illegible] so stajia wulke zadanja na hudźbnikow.
[illegible] jachu hišće w njedźelnišnu poskićenje
[illegible] tak zahrěće so na tym, co dyr
[illegible] wobkedźbuje wekownika kapalny mišter Eckart
[illegible] Kapalnicha mišstra Schuldera. Dawaše pak
[illegible] so pśeco je wuhladkowaś. Rjane běchu rejže, kiž
[illegible] mišter Esser nawuńił, wosebje reje jeho
[illegible] pśi druhim jednanju. Jewišowe wobrazy
[illegible] pó naćišku wumelskeho poradnika Waltarja Ulbricha we swojej barbnosći derje so pśiwobarnu razej
[illegible] hey. Titulnu rólu hraješe Johanna Barklin. Bě radosć wobdźiwowaś jeje dokonjanosć w hrańu a śpiwaju. Wjeselimy so, zo bu tuta dobra wumělka też za tuty
[illegible] lěto zaso za naše dźiwadło dobyta. Jeje partner Fritz
[illegible] Dópka jako hrabja Tassilo Endrödy-Wittemburg bě
[illegible] dobry w poskićenju, trošku słaby pak w śpiwaju. Bo-
[illegible] lery zastupi swojej rólu bě Kurt Bosny jako hercu Koloman Zsupan. Sawy wuraz mlodoscze Irena König
[illegible] jako sotra Lissa, sotra hrabje Tassila. Njeskónčny
[illegible] smech pak zbudźi Mato Holtei jako wjerch Dezanin
[illegible] Pavadescu. Dostojnje předstaji wjerchowku Bóženu
[illegible] Cuddenstein knjezna Ilsa z Huge. Rjanu tempera-
[illegible] mentnu cygańsku Manju pola Gretla Rosec w śpiwaju a hrańu. Tośamne njechodźi so prajiś wo Maxu Hórzu jako cygana Berka, sadź to zabrjeze też na trošku spodźiwanu kostumaju. Pśeźlojty bě zaso Alfred Borchert jako komorny służobnik Penížek. Dobry w hrańu bě też Georges Pierro jako służobnik Tschekko hrabinki Marisy. Mjeńše róle. Willy Kaiman jako Karla Stephan Liebenberg, pśećel hrabje Tassila, Irmgard Muker, jako Hka z Dombśy, bźeše derje wobsadźene. Luhje pśekwari poskićenka wjesnych dźiśi Sama, Marička a Erika. Też khór poda swoje najlepše. — Nawjednistwo hry mjeńše wyšši hrowy wjednik Alfred Beschert, inspicient bźeše Herbert Jacob. Dźiwajo na wótbmu njedźelu, bź wopyt sće wjśe so połěpśi pśi dalšich poskićenjach. Dopomnimy naśim cźitarjam a cźitarkam wopyt. Wjes. Ludźi hra wokśewno hodźinki.

Swójbne powěsće

Sobuźěłaca: Hannamarja Krjeźa w Sykrachowje a Robert Schustmacher w Marjowju.

Zwěrjenowani: Alfred Mašeček w Cibawje z Katu rodź. Bertašec w Ludźu.

Zemrěli: Arnošt Otto we Wujnju, 63 lět; khowanje je jutśe pśipołdnju popołdnju we 3 hodź. wot žarowneje dwora. — Mar. Bruno Meškert w Kamjenzu, 51 lět. — Hana Domašec we Wojerezach, 45 lět; khowanje je njedźela wótcom. — Alfred Wentzel w Běłej Wodźy, 2 lět; khowanje budźe jutśe popołdnju we 3 hodź. wot pohrjebnišća.

Hamtske wozwjewjenje z Kamjenca.

Freitag, den 17. November 1933, vormittags 9 Uhr, öffentliche Sitzung des Bezirksausschusses im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft.

Die Tagesordnung hängt im Dienstgebäude der Amtshauptmannschaft und in den Gemeinden mit über 10 000 Einwohnern aus.

Amtshauptmannschaft Kamenz, am 10. Nov. 1933

Die am 10. November 1933 fälligen Vorauszahlungen auf die Umsatzsteuer — monatlich — Schonfrist bis 17. November 1933 — und die am 15. November 1933 fällige Vermögensteuer — s. Steuerbescheid. — sowie sonstige rückständige Vorauszahlungen und Abschlußzahlungen — s. Steuerbescheid — sind pünktlich an die Finanzkasse abzuführen.

Schriftliche Mahnung erfolgt nicht. Die nicht entrichteten Beträge werden mit 12% Verzugszinsen vom Fälligkeitstage ab durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen.

Finanzamt Kamenz, am 11. November 1933.

Towaŕstwowski powěstnik.

Lichań. „Zernička“ sćěwa tutón tydźeń **štwórtk** wječer we 8 hodź. pola Siwartec.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Spodźiwanje zbudźace

poskićenje šatow

w kompletnym domje

Hdže ? w Budyšinje

na Kamjentnej hasy

Wobkedźbujće poskićenja dokładnje

Číslo křesćanske předewzaće

Holćace košle, nanko, z wušiwanj., małe wułk.	wot	0.25
holćace košle, z wušiwanjom	wot	0.45
holćace nócne košle, jara tuńo	wot	0.55
holćace barchentowe košle, z wušiwanjom	wot	0.80
holćace barchentowe nócne košle, tuńo	wot	0.90
dźećace pryncesne sukńe, z wušiwanjom	wot	0.70
žonjace košle, ze šantkom a wušiwanjom	wot	0.55
žonjace košle, z wušiwanjom	wot	0.70
žonjace barchentowe košle	wot	0.95
žonjace barchentowe košle, z rukawoma, běłe	wot	1.40
žonjace nócne košle, spodźiwnje tuńo	wot	0.45
žonjace pryncesne sukńe, z wušiwanjom	wot	1.10
žonjace nócne wobleki, z barchenta, tuńjo	wot	2.95
dźećace pryncesne sukńe, z barchenta, pisane	wot	0.50
mužace košle ze zasadkom, spodźiwne tuńjo	wot	0.95
pachołace normalne košle, składowe	wot	0.95
mužace košle z kopśiwiny, syha twora	wot	1.35
mužace barchentowe košle, pisane, porałak	wot	1.35
mužace barchentowe košle, běłe, tuńjo	wot	1.70
mužace nócne košle, spodźiwnje tuńo	wot	1.55
mužace spańske wobleki, barchent, tuńjo	wot	2.95

Łožowe šaty, moje porałace poskićenje

hłowaki, z kopśiwiny, šite, spodźiwnje tuńjo		0.50
hłowaki, ze smuhateho płata, šite		0.59
hłowaki, běłe, šite, spodźiwnje tuńjo		0.50
hłowaki, pisane, šite, spodźiwnje tuńjo		0.75
hłowaki, ze smuhateho płata, šite, tuńjo		0.75
hłowaki, damast, šite, porałak		0.95
hłowaki, wupjerk, šity, porałak		1.35
łožowe počehnjenje, z kopć, šite, za spódź. posleśća		1.75
łožowe počehnjenje, z kopśiwiny, porałak		1.95
łožowe počehnjenje, pisane, šite, porałak		2.50
łožowe počehnjenje, ze smuhateho płata, porałak		2.95
łožowe počehnjenje, damast, šite, porałak		3.95
wupjerk, za spódnje posleśco, šity, jara tuńjo		5.95
wupjerk, za posleśco, šity, jara tuńjo		5.95
łožowe počehnjenje, z kopśiwiny, šite, za 2 wosobje		2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. płata, šite, za 2 wos.		2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. płata, šite, za 2 wos.		3.95
łožowe počehnjenje, pisane, šite, za 2 wosobje		3.95
łožowe počehnjenje, damast, šite, za 2 wosobje		4.95
paradne hłowaki, wušiwane, porałak		0.95
ŕólowańske ruby, wulkosć 80/300, porałak	jenoź	2.50
jenotliwe kofejowe servijety, spodźiwnje tuńjo		0.15
blidowe ruby, damast, wulkosć 110/110	wot	0.95
blidowe ruby, damast, wulkosć 130/130		1.25
rub ze 6 servijetami, jara tuńjo	wot	2.95
žonjace košle z kholowčkami, z nohajcomaj	jenoź	0.95
dźećace błyptry, podšite, wšitke wulkosće	jenoź	0.35
žonjace štyptry, podšite, z wumělskeje židy	wot	0.50

Měšćanske dźiwadło

Wutora 14. nowembra, w 7 hodź.

Hrabinka Marica

Srjeda 15. nowembra w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Stwórtk 16. nowembra w 7 h. dź.

Hasenklein njemóže nicho za to

Pjatk 17. nowembra w 20 hodź.

Schlageter

Sob. 18. now. w 16.15 hodź

Druhe předstajenje za wjesne wobydlerstwo

Schlageter

w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Njedźelu 19. nowbr. w 19.30 hodź.

Hrabinka Marica

So přihotuje: K smjertnej njedźeli 26. nowembra:

„Madame Butterfly“

wot Puccini

Zwěrjne wumělske taldkate madrasowe **gardiny**

story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunje

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Mloda, wysoko-sućelna **krowa**

je na předań we Łužcu čo. 11 pola Njeswačidła.

Harfa

za dźěćikemšenja

je za 20 pj. dostać w

Smolerjec kniharni

w Serbskim Domje

Wozwjewjamoj z tutym, zo

kóždu srjedu wot 3 hač 6 hodź.

w Rakecach na Hłownej drózy 61,1

rěčne hodźiny

wotměwamoj.

Sakski notar rěčnik dr. Kurt Harnisch

rěčnik dr. Bär

Katolscy Serbja,

kupujće Wašе modlerske knihi a wosadniki, Božemarterje, posławy Swjatych, różowcy, krjejenki za swjećenu wodu, wšu pisansku a papjerowu potrjebu

w Dombuchhandlung

M. Difger w Budyšinje, při Mjesowych jatkach

Serbsko-němske — Němsko-serbske

Słowniki

k wudospołnjenju a nawuknjenju serbskeje rěče (najdrohotńišeho zemskeho pokłada) dostanjeće we wšelakich płaćiznach a wuwjedźenjach w **Serbskej kniharni w Budyšinje na Ławskich hrjebjach č. 4**

Započńće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjebny k wuwanju a wołmu k sačkowanju a strykowanju

Günther wosebity wobkhod za ruče dźěła a wołmu

Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jatkow / Tel. 2585

Přiłoha k čisłu 262

SERBSKE NOWINY

Wutoru 14. novembra 1933

Dyrdomdei w spańskim wozu

Španiske wojny su bjes dwěla jara praktiske. Ale wjele dyrbjał žo tuteho wobkhadneho srědka jenož tam, hdźež so puczowanjach pohonjować. Potom znaj ... ha wě, z kim žo do spanja a kabiny dźeli. Senjor konsul jeneje republiki w srjedźnej Ameriki, ko- ... mjeno žo jenož cježko wurjekuje, we wobkhodnych ... nošćach puczowasche. Do Milana. Zyle bjes ... wodnistwa.

Hdyž krótko za Mnichowom do zwojeje kabiny zastupi, njeběsche wjac sam. Sydy njeho njewěsta, jenotliwa wožoba spasche. Tu pak njech je hyndom pscherabjene: listownja konsula bě žo nasajtra rano zhubita. Wobkradnjeny haru cžinjesche. Jelesnizay pschisiahajeni pschikhwatachu. Jenottiwu wožobu z lehadła scžahnywschi pschehladnischowachu. Jenotliwa wožoba wo niczim njewědžesche. Wjeso.

Verona. Kriminalnaj zastojnikaj do cžaha zalez staj. Namolwischtaj jenotliwu wožobu, cžaj wopuschczicz. Jenotliwa wožoba protestowasche. Zyle roshorjena wona z kruchom papjery wokoło žo machasche. Rěkžesche wo njedopuschczenjenju wuczinjenja a zaruanju schkody.

Pschepytanje jeho cžěko bjes wuspěcha wosta. Cžaj mjes tym dale jědžesche. K Romej. „Hdže dha sče listownju tyknyli?“ žo komisar konsula woprasscha. „Kaž staznje, do praweho saka na wutrobnju, kaž staznje, hižo psches sczerczi let“, konsul rjekny. „A je-li sče ju znadź wczera wjecžor nětkle druhdźe tyknyli?“ žo z proschacym pohladnjenjom jenotliwa wožoba woprascha. Konsul hischcze jónu wschitke saki pschepyta. Pschemaza podschicze zwojeje jati. Podarmo. Wotewri zwój kófr. Pschery jón. S wuspěchom. Mjes swjerschnymaj koschlomaj listownja leżesche. Ani jeneje bankowki njepobrachowasche.

Konsul něschto wo wodaczu hórbotasche. Jenotliwy cžłowjek žo pozmětwkowasche. Rjekny, so njeje něchtó, kotryž hnydom za sto berje. Ale maliczkotcj hischcze. Wuczinjenje i zyrkuzom w Milanje. Knjes konsul drje tola konwenzionalne khłostanje we wozkosczi 7500 listow pschewosmje ... Wschetož z rospjerschenoszu knjesa konsula njeje wón dźensa zwoju hóstnu hru nastupicz mohł.

Konsul republiki, kotrejž mjeno je jenož cježko wuprajicz, płacžesche. Sastojnizy žo pozmětwkowachu. Sprawne khłostanje za lohkomyslineho donoschowarja.

Jako žo konsul k wocžerstwjenju do bliskeho hoscženza poda, žo wón se samozitym starschim knjesom zesna. Rěcžeschtaj wo puczowanju powschitkownje a wo znajomitwach w spańskich wosach powschitkownje. „A pomyslcze zebi“, samozity starschi knjes powdasche, „schto so mi psched hakle někotrymi njedzelemi sta. Wjecžor zwoju listownju do jaki tyknu, rano wotuczu a ...“

„A we hłubinach zwojeho kófra namakacze ju zaso“, konsul se srjedźneje Ameriki pschida.

Jenotliweho cžłowjeka dla falschowanja a zebaństwa pytaja.. nz.

5000 dollarow w mjasowych kulkach

Zona farmarja z Kalifornisteje, kotraž bě zebi za swoje nalutowanki njewschědny schkow wumyslika, dyrbjesche tule zwoju wunamakawosczj hórko wobzarowacz. K mjeschczańskej nalutowarni njemějesche wona zaneje dowěry. So by zwoje samoženje, kotrež runje 5000 dollarow wucžinjesche, psched paducham derje schowaka, bě wona pjenjezy do mjasa zhotowaneje maschiny sczinika. Jónu cžasnje dźowka něsko mjazowe kulki pjez a pschez wjercza howjase mjaso psches maschinu. Wona zebi wjeso ani njepomyschli, so mohło we „wjelku“ takle samoženje wotpocžowacz. Njesbože hakle pytnychu, hdyž so bankowki, derje rozsmkane a pschewjercžane, z mjasom mješchachu. Wjeso njeběchu pjenjezy wjazu wukhowacz. Wboha farmarka nimale zwój rosum zhubi a njedźesche dołho se zwojej dźowku ani złowjeza njerěcžesche, kotraž běsche z njewinowatej pschicžinu tutoho njesboża. k.

Radio

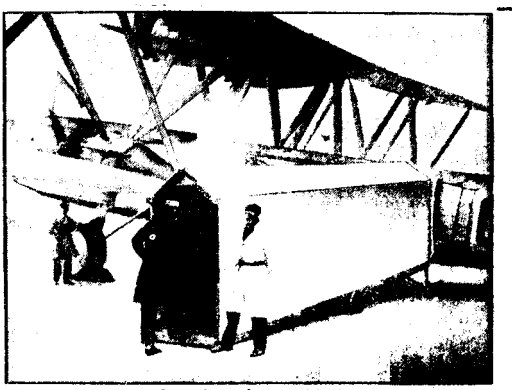
Sobotu 15. novembra zhyschimy:

Königswusterhausen. Rano znatcho wschědneho programma: 11,30 za zony. 15 za młodzinu. 17 za młode holzy. 18,05 duchowne poskicžnje. 18,30 zwjatocžne wotewrjenj: telefoniskeho wobkhada mjes Barlinom a Tokiom. 19 hodzina naroda (Anton Bruckner — Hugo Wolf). 20,05 kusło zuznego morza. 21 rejwański wjecžor.

Lipsk. Rano znateho wschědneho programma: 12 němski minister dr. Goebbels němsku kulturnu konoru zwjatocznje wotewri. 17 za młodzinu. 17,50 stare a nowe ludowe spěwy. 18,15 pschednoschcze wo pradomilnje Germanow. 19 hodzina naroda. 20,30 durinski domisniski wjecžor.

Hischcze wažne z dnjowego programma. Königsberg-Heilsberg: 20,10 rejwański wjecžor. **Wrótzlaw:** 20,10 Lulu se Strauß a Torny. **Köln-Langenberg:** 20,10 spěwy, kiž zhlischerja zapósczachu. **Mnichow:** 20 Mnichow wot ranja sahe hacz do wjecžora posdź. **Wien:** 17,55 opera „Götterdämmerung“. **Praha:** 20,05 symfoniski konzert.





Tunnel za pažajerow létadła.

Na Londonskim létanischczu Croydonje su nětko na tunnel podobny zakhod do złużby stajili, po kotrymž móża pažajerojo do létadła dóńcz a wótry wětr propellerow a proch jich wjazy njewobczežuje.



Swjatocžne zapotajanje do zastojnstwa nowego Londonskeho wyschischeho mjeschczanosty.

Wyschi zastoj. zwjedzeństi cžaj na Londonskich dróhach. Tuton wulki cžaj, kiž so kóżde léto w nowembru wotměwa, je za Londonske wobydlerstwo we wjetym zmyzle karnevalistiski ludowy zwjedzeń. Wyschi mjeschczanosta zam jědže w pyschnej gala-kuczi z 18. létstotka, za nim jědže kilometry dołhi rjad wojow, z kotrymiž so najwažnische podawki léta na zmjeschne waschnje pschedstajeja.

Serbski Ratař

Powuczacze rady. Njespamjecz njeje khorosc, ale je jeje wot taleje. Najbóle wukhadza mta cžłowja se zasmjenjenja nohow, tuž njech so na cžłopliche wobuczje hlada; abo se zatrkanja w zimje, z cžimi so krej hacži a wutroba njeporjadnje dlej poczina; abo z toho, so so wjecžor wjele a jara posdźe zo. Mózdy njech so wschelko wostaji, zchtož njemóžemy zyrar pzaschbeutje, dokelż so z tym strowosczj a cžiłosci cžła a dusche podrujo. Jenož bożedła niz pólwy abo zyrdki braczi; su to najbóle zyme jědy, kotrejž strowosczj podrocza a zwano cžłowjeczi rozum pomnja.

Směški

Nan a zyn. — „Njemóžu rozumnicz, kak móżesch tak lěri buczi. Jano ... so nanje je dźěło jenotke wjesele!“

„Ale nano, my njesijmy tola jenicžzy k wuschemu wjeselu na swět pschichichi!“

* * *

Scholta se zwojim antom w jenej wjesy, muzskeho pschejědze. Do zmjerca nastrózany wón zwój wonémjemy wopor hrabowyschi do zwojeho woza hadzi. Jenoj mały hólcz běsche pschihladował.

„Nimacze wy tu we wsy zaneho lékarja?“ žo Scholta w zwojim strasche wopraschа.

„Haj, jeneho lékarja mamy.“

„Mózesch nje k njemu dowjesczi?“

„Ně!“

„Sakkepane ně, czehodla dha niz?“

„Dokelż wón hižo we Waschim aucze bydli.“

Nürnberger Lebensversicherungs-Bank

Gegründet 1884

Allgemeine Bedingungen für Abonnenten-Unfall-Versicherung.

§ 1.

Die Nürnberger Lebensversicherungs-Bank in Nürnberg gewährt den in Deutschland ansässigen Abonnenten der Zeitung „Serbske Nowiny" gegen körperliche Unfälle, sofern deren Folgen nachgewiesenermaßen innerhalb dreier Monate nach dem Unfallereignis eingetreten sind, unter den nachstehenden Bedingungen Versicherung und zwar in Höhe von

a) 1000 RM. für den Fall des Todes,

b) 1000 RM. für den Fall der dauernden gänzlichen Aufhebung der Erwerbsfähigkeit (Ganzinvalidität).

§ 2.

Die Ausübung der Rechte aus dieser Versicherung steht dem Anspruchsberechtigten (vgl. § 9 Abs. 3) zu; auch ist dieser für die Erfüllung der Obliegenheiten verantwortlich.

§ 3.

Voraussetzung für jeden Anspruch aus der Versicherung ist, daß der Verunglückte zur Zeit des Unfalls wenigstens sechzehn Jahre alt ist und das 70. Lebensjahr noch nicht überschritten hat, sich innerhalb der Grenzen Europas aufhält und daß ferner das Abonnement auf das Blatt mit Versicherung mindestens seit einem Monat ununterbrochen bestanden hat und das Abonnementsgeld vom Abonnenten regelmäßig bezahlt wurde. Der Verlag läßt jedem Abonnenten auf Ersuchen sofort ein Exemplar dieser Bedingungen zugehen.

Von der Versicherung ausgeschlossen sind Personen, welche zu der Zeit, zu welcher die Versicherung für sie beginnen soll, an Geisteskrankheit, Syphilis, Epilepsie, Delirium tremens, Schlag-, Ohnmachts-, Krampf- oder Schwindelanfällen leiden, siech, blind, taub oder schwer nervenleidend sind oder Gliedmassen entbehren, deren Verlust ärztlicherseits mit einer Invalidität von 40 Prozent oder darüber eingeschätzt würde. Dasselbe gilt für Personen, welche in den vorangegangenen fünf Jahren an Geisteskrankheit, Syphilis, Epilepsie oder schwerem Nervenleiden oder an Schlag-, Ohnmachts-, Krampf- oder Schwindelanfällen gelitten haben. Mit sonstigen erheblichen körperlichen oder geistigen Krankheiten oder Gebrechen behaftete Personen sind dann nicht versichert, wenn sie die Krankheiten oder Gebrechen zur Zeit des Versicherungsbeginns gekannt haben oder hätten kennen müssen.

Ausgeschlossen von der Versicherung sind ferner solche Abonnenten, die ständig ihren Wohnsitz im Auslande haben.

Unfälle, die der Versicherte erleidet, nachdem er während der Dauer der Versicherung von einem der im Absatz 2 als Ausschließungsgrund angeführten Leiden oder Gebrechen befallen worden ist, sind von der Versicherung ausgeschlossen.

Es ist nicht Sache des Verlags, für pünktliche Zahlung des Abonnementsbetrags zu sorgen, sondern Sache der Abonnenten. Soweit nicht das Abonnement auf den Namen einer anderen Person genommen ist, gilt der Haushaltungsvorstand als Abonnent.

Ist der Abonnent nicht eine ein[illegible] Person, sondern eine Personen-Vereinigung oder eine juristische Person, z. B. [illegible] Aktien-Gesellschaft, so beginnt die Versicherung erst mit dem Tage der [illegible]chen Angabe der Person, welche als versicherte gelten soll; stirbt der [illegible] so tritt die Versicherung bis zur Neubenennung eines Begünstigten auf [illegible]. Unterläßt der Abonnent diese Angabe, so hat er keinen Anteil an der [illegible]sicherung.

Für einen und denselben Unfall wird die versicherte Summe nur einmal gewährt, gleichviel ob der Abonnent zwei oder mehrere Abonnements auf das Blatt hat. Ebenso wird für einen Unfall stets nur eine der versicherten Entschädigungssummen gewährt, entweder nur für Tod oder nur für Ganz-Invalidität.

§ 4.

Unfall im Sinne dieser Versicherung ist jede ärztlicherseits sicher erkennbare Körperbeschädigung, von welcher der Versicherte [illegible] durch ein plötzliches, von außen mechanisch auf [illegible] Körper wirkend[illegible] betroffen wird.

Als solche Ereignisse gelt[illegible] auch Blitz und elektrische [illegible]schlag. Als Unfälle gelten auch Verbrennungen, Verätzungen und Blutvergiftungen, die der Versicherte durch ein plötzliches Ereignis mit[illegible]g erleidet.

Als Unfälle gelten nicht:

a) alle gewöhnlichen Erk[illegible]rungen und Krank[illegible]stände, insbesondere Infektions- und Invasions[illegible]krankheiten, sowie innere Vergiftungen.

b) Erkrankungen infolge [illegible]schlechter Einwirkungen;

c) die Folgen von Temperaturerhöhungen, insbesondere Erkältungen, Erfrieren, Sonnenstich, Hitzschlag;

d) Körperbeschädigungen, die der Versicherte beim Zweikampfe, sowie bei Beteiligung an einer Schlägerei oder einem Raufhandel erleidet;

e) Körperbeschädigungen infolge fortgesetzter oder wiederholter Anstrengungen und Kraftleistungen.

Gänzliche Invalidität im Sinne dieser Versicherung ist beispielsweise Verlust der Schkraft beider Augen, Verlust oder dauernde völlige Lähmung beider Hände oder beider Füße, oder einer Hand und eines Fußes.

§ 5.

I. Unter dem Vorbehalte, daß im übrigen die Merkmale des Unfallbegriffes (§ 4, Abs. 1) vorliegen, sind in die Versicherung eingeschlossen:

a) Körperbeschädigungen, die der Versicherte bei rechtmäßiger Verteidigung oder bei Bemühung zur Rettung von Menschenleben erleidet;

b) Verrenkungen, sowie Zerrungen und Zerreißungen von Muskeln infolge eigener plötzlicher Kraftanstrengung;

c) Erstickung durch ausströmende Dämpfe oder Gase.

II. Ausgeschlossen von der Versicherung sind:

a) folgende Erkrankungen und krankhafte Zustände, auch wenn sie durch einen Unfall herbeigeführt sind, sowie deren Folgen; Krampfadern, Bauch- und Unterleibsbrüche aller Art, Darmverschließungen, Entzündungen des Blinddarms und seiner Anhänge, Schlag-, Krampf- und Epilepsieanfälle;

b) Unfälle infolge Geistes- oder Bewußtseinsstörung irgend welchen Grades (auch infolge von Ohnmachts- und Schwindelanfällen), es sei denn, daß diese Störung selbst durch einen Unfall hervorgerufen war, ferner Unfälle infolge offenbarer Trunkenheit;

c) ohne erkennbare äußere Verletzungen eintretende Blutungen aus inneren Organen, wenn sie nicht lediglich durch einen Unfall unter Ausschluß der Mitwirkung irgend welcher innerer Erkrankungen verursacht sind;

d) Beschädigungen infolge von Eingriffen, die der Versicherte an seinem Körper vornimmt (wie Schneiden von Nägeln, Hühneraugen, sowie Kratzen) und bei Operationen, soweit diese nicht durch einen Unfall bedingt sind;

e) Unfälle, die der Versicherte durch eigene grobe Fahrlässigkeit oder durch versätzliches oder grobfahrlässiges Nichtbeachten der für den Schutz von Leben und Gesundheit bestehenden polizeilichen und gesetzlichen Vorschriften erleidet;

f) Unfälle, die der Versicherte erleidet bei der Ausführung oder dem Versuche von Verbrechen oder Vergehen, durch bürgerliche Unruhen, es sei denn, daß der Versicherte unwissentlich und nicht fahrlässigerweise in den Gefahrenbereich der Unruhen gekommen ist, sowie durch Kriegsereignisse im mobilen Militär- oder Seedienste, durch Erdbeben, bei der Benützung von Flugapparaten oder sonstigen ungewöhnlichen Beförderungsmitteln;

g) Unfälle, die der Versicherte erleidet beim Lenken und bei Benutzung von Motorrädern mit und ohne Beiwagen.

Ausgeschlossen von der Versicherung sind ferner Berufsunfälle von Personen, welche in Sprengstoff-, Pulver-, Patronen-, Sprenggeschoß-, Zündhütchen-, Zündspiegel- und Zündstoff-Fabriken oder auf solchen Arbeitsstätten beschäftigt sind.

Für Unfälle durch Ertrinken und für Unfälle mit nachfolgendem Tode, welche Bergleute unter Tag erleiden, wird nur ein Viertel der Versicherungssumme pro Person entschädigt.

§ 6.

Jeder Unfall ist unverzüglich nach dem Eintritte der Direktion der Bank in Nürnberg schriftlich anzuzeigen, und es sind alle weiteren, auf den Unfall und dessen Folgen Bezughabenden sachdienlichen Auskünfte und Atteste, welche von der Bank für erforderlich erachtet werden, spätestens innerhalb einer Woche nach geschehener Aufforderung dazu an diese abzusenden.

Ist durch den Unfall der Tod des Versicherten herbeigeführt worden, so hat die Anzeige binnen 48 Stunden an die Direktion der Bank in Nürnberg schriftlich zu erfolgen, und zwar auch dann, wenn der Unfall bereits angemeldet ist.

Meldungen an die Vertreter des Verlags des Blattes oder deren Angestellte (Reisende, Boten usw.) werden nicht berücksichtigt.

Unverzüglich, spätestens am zweiten Tage nach dem Unfall und demnächst dauernd bis zum Abschlusse des Heilverfahrens ist ein approbierter Arzt zuzuziehen und für angemessene Krankenpflege, sowie für Abwendung und Minderung der Folgen des Unfalls nach Möglichkeit zu sorgen.

Den von der Bank beauftragten Aerzten ist jederzeit Zutritt und die Untersuchung zu gestatten.

Alle durch den Schadenfall erwachsenden Regulierungskosten, wie insbesondere auch die Kosten einer von der Bank angeordneten Sektion und die Kosten aller von der Bank geforderten ärztlichen Zeugnisse werden von der Bank getragen.

Die Bank wird alsbald nach Erhalt einer Unfallanzeige dem Versicherten bezw. den Anspruchberechtigten ein Exemplar dieser Bedingungen zugehen lassen.

§ 7.

Wenn zur Herbeiführung des Todes oder der Ganzinvalidität überwiegend solche Krankheiten oder Gebrechen mitgewirkt haben, welche für sich allein, d. h. ohne Hinzutreten des Unfalls in absehbarer Zeit den Tod oder Ganzinvalidität herbeigeführt haben würden, so wird für den Todesfall eine Entschädigung nicht geleistet, während die Entschädigung für den Invaliditätsfall nach Verhältnis des nach Billigkeit abzuschätzenden prozentualen Anteils der Krankheit oder des Gebrechens gekürzt wird.

§ 8.

Werden von einem und demselben unter die Versicherung fallenden Ereignisse mehrere Personen getroffen, so ist höchstens eine auf die betroffenen Versicherten gleichmäßig zu verteilende Gesamtsumme von 4000 RM. zu zahlen.

§ 9.

Die Bank ist verpflichtet, sich über ihre Entschädigungspflicht zu erklären, und zwar, soweit Ansprüche auf Entschädigung für den Todesfall erhoben werden, binnen 3 Monaten, nachdem ihr der Eintritt des Todes angezeigt und ihr die erforderlichen Unterlagen (siehe § 6, Absatz 1) zugegangen sind. Soweit Ansprüche auf Entschädigung für Ganzinvalidität erhoben werden, ist die Bank verpflichtet, sich spätestens drei Monate nach Abschluß des Heilverfahrens über ihre Entschädigungspflicht zu erklären, sofern für die zur Prüfung der Invaliditätsfrage erforderlichen Unterlagen zugegangen sind.

Die Zahlung der Entschädigung erfolgt binnen zwei Wochen nach Festsetzung der Entschädigung gegen Quittung bei der Hauptkasse der Bank. Es steht jedoch dem Anspruchsberechtigten frei, nach vorheriger Einsendung der Quittung Zahlung durch die Post oder in anderer Weise auf seine Kosten zu verlangen.

Anspruchsberechtigt sind: Im Invaliditätsfalle der Verletzte selbst, im Todesfalle in erster Linie der Ehegatte, für den Fall, daß dieser nicht mehr am Leben ist, die ehelichen Kinder, und für den Fall, daß weder ein Ehegatte noch Kinder vorhanden sind, die Eltern und, falls auch diese nicht mehr am Leben sind, die unehelichen Kinder des Verletzten. Die unehelichen Kinder stehen in ihrer Beziehung zur Mutter den ehelichen Kindern gleich.

Personen, welche den Tod oder die Ganzinvalidität des Verletzten in vorsätzlicher oder grobfahrlässiger Weise verschuldet haben, verlieren dadurch ihre sämtlichen etwaigen Ansprüche.

Desgleichen schließen absichtlich falsche Angaben und Auskünfte, sowie die wissentliche Einreichung von gefälschten Urkunden und Schriftstücken jeden Anspruch auf Entschädigung aus.

§ 10.

Wird eine Obliegenheit verletzt, die nach dem Eintritte des Versicherungsfalls der Bank gegenüber zu erfüllen ist, so ist die Bank von der Verpflichtung zur Leistung frei, es sei denn, daß die Verletzung weder auf Vorsatz noch auf grober Fahrlässigkeit beruht.

§ 11.

Für den Fall, daß die Bank die Anerkennung eines Entschädigungsanspruchs auf Grund dieser Versicherung verweigern sollte, ist der Anspruchsberechtigte bei Verlust seiner Rechtsansprüche verpflichtet, innerhalb sechs Monaten nach erhaltener Kenntnis von der Ablehnung die Bank vermittels ordentlicher Klage zu verklagen. Die Frist beginnt mit dem Tage, an dem die Bank den erhobenen Anspruch unter Angabe der mit dem Ablauf der Frist verbundenen Rechtsfolge dem Anspruchsberechtigten gegenüber schriftlich abgelehnt hat.

Für alle Streitigkeiten aus dieser Versicherung nimmt die Bank Recht vor jedem ordentlichen Gerichte des Deutschen Reichs.

§ 12.

Auf die den Abonnenten gewährte Unfallversicherung wird am Kopfe des Blattes in deutlich sichtbarer Schrift hingewiesen. Mit dem Erlöschen des Abonnements erlischt auch jeder Anspruch auf Grund dieser Versicherung hinsichtlich später eingetretener Unfälle. Wird der zwischen der Bank und dem Verlag abgeschlossene Vertrag gekündigt, so hat dies der Verlag einen Monat vor Ablauf des Vertrags oder, wenn er erst später Kenntnis von der Kündigung erhält, unverzüglich nach erlangter Kenntnis und dann in Zwischenräumen von je einer Woche bis zum Erlöschen des Vertrags, mindestens aber viermal, an augenfälliger Stelle im Blatte unter Angabe des Zeitpunktes des Erlöschens bekanntzugeben. Die Bekanntgabe kann auch durch die Bank im Reichsanzeiger oder in einem anderen von ihr zu bestimmenden Blatte erfolgen. Das Erlöschen der Versicherung wird gegenüber den Abonnenten frühestens wirksam mit der Veröffentlichung im Blatte oder, wenn eine Veröffentlichung nicht erfolgt, mit dem Fortfalle des Vordrucks am Kopfe des Blattes oder zwei Wochen nach der Bekanntgabe in dem von der Bank bestimmten Blatte, sofern eine solche erfolgt. Die Ansprüche aus den vor dem Erlöschen der Versicherung eingetretenen Unfällen bleiben unberührt.

Wird der Vertrag zwischen der Bank und dem Verlage gekündigt, so steht den bisher versicherten Abonnenten das Recht zu, vom Tage des Erlöschens der Versicherung an das Abonnement aufzugeben und den etwa über diesen Tag hinausgezahlten Abonnementsbetrag zurückzuverlangen. Der Verlag ist verpflichtet, diesem Ersuchen zu entsprechen.

Neu hinzutretende Abonnenten erlangen nach der Veröffentlichung des Erlöschens der Versicherung keinen Anspruch aus der Versicherung.

§ 13.

Eine Abänderung dieser Bedingungen ist gegenüber den versicherten Abonnenten nur dann von rechtlicher Bedeutung, wenn der genaue Wortlaut der Aenderung vorher einen Monat lang in Zwischenräumen von je einer Woche an augenfälliger Stelle in dem Blatte unter bestimmter Angabe des Zeitpunktes, von welchem ab die Aenderung in Kraft tritt, bekanntgegeben wird.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17.20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihiličerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Núrnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Núrnbergu zawěšeny přeciwo wótkhwatam čěłneho znjezboženja z 1000 hr., — hdyž zemrje abo hdyž je wón žes žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjene znjezbożenje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płasće přizwěšćić. Prawa a winowatosće abonentow wuplsnja nadrobnje wumjenjenja wjese banki, wo Serbske Nowiny když a když wozjewja.

Čisło (Nr.) 263 — Budyšin — Srjedu 15. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němske knježerstwo při dźěle

Wulkotne počesćenje wjednika

We wjerawschim poswjedženju němskeho knjezerstwa mějsch kanclar Adolf Hitler dźerzeće:

Knjeze nimski kanclarjo! W mjenje wschitkich zhromadstawow němskeho knjezerstwa mam zesć, jo w prěnim poswjedženju, w kotrymž je knjezerstwo po 12. novembru sjednoćene, sesedowaze wuprajicj:

My, kiž smy Waschi najsotschi zhromadzenarjo, stejimy hischce dospołnje pod saczischczom swojorasneho najbóle pschemóžazeho wuinaca, kiž je hdy narod swojemu wjednikej wotpołožił. Sa 9 měsazow je so zesnjej Waschego wjednistwa a idealam, kiž nowe pschedstawa, pschedźiła, k luda, kiž běsche smutkowanje restorheny a bjes nadźje, stat wutworicj, kiž je nětko w nadźiji a wérje do swojscho pschichoda sjednoczenja. S tym su nazionalsozialistiske hibanje lokalny stat se wschěmi prawami a winowatosczenji, kiž s teho wuchadźeja.

Też cji, kiž dotal hischze z boka stejachu, su so nětko zasnje k Wam wuznali, dokelž cjuzachu, so hischce s Waschim wulkim pschecjom, wschitkich ludowych towarschow, wjesce jene, hdyž pschedstejachu, pod Waschim wjedźiskowym sjednoczjecj. Kaž druhe wulke ludy po swětowej wójnje njesnatemu wojaski jako symbol jich sunutosće, cjesce a dostojnosće pomnik postajichu, je sebi němski lud pschał, so by psched swětom wujnace swojeje cjesce a dostojnosće wotpokazał, kiž so pschedstejacheje njemóże. Wón swojemu njesnatemu wojaski, kiž nětdy pola Le Barque sa swój lud kwawnjesche a je nětko s jeho wjedźidłom, pschemagaczy podobas dowérjenja pschihotowa.

Sedzenje nalsheho późnjeho marschala a wulkeho wjednika je swětowoje wójny, so by wótzny kraj we pschesjenosczi widźał, je so pschez Waš, knjez němski kanclerjo, dopjelnilo. Dwje hischcze jenje w stawiznach so statnikej tajka měra wěrzazeho dowérjenja njeje wopokazała. Němski lud je s tym spóznał dał, so je swjatšeho cjahowneho pschemenjenja sapschisał a so chce wjednika na jeho puczach sczehowacj.

Sčoh wo dwěmaj Němskimaj, kiž dźiwchu napschecziwo sebi wuhrać, je nimo. Wokolny swět na tutym městnje narod widźeše, kiž je kruczischo hač hdy rosczerčeny, sa swoju plucziwosć w swěcze, sa swoje prawo a sa měr a spomožnosć Europy wojowacj.

Němski kanclar Adolf Hitler so s hnuthnymi słowami zobustawam němskeho knjezerstwa, kiž běsche zahorjene s městnow postajnjo, sa swérne zobudźko a njesatschazonne dowérjenje dźakowasch, kiž je so jemu w minjenych mjezazych spodźiło. Němski kanclar spominasche w tutym wokomiku tchorunja je słowami najwutrobnischeho dźaka na němskeho presidenta s Hindenburga, kiž je s powołanjom tuteho kabinetta wumjenjenje sa mózne dobrjeje němskeje jednoty dał.

Najcejschje dźełko němskeho knjezerstwa, kiž je smutkowanje wuntwerjenje luda samoho, je so nětko poradźiło, kaž wuznicht ludowoho wothłosowanja a wólbow posledniseje njedźele pokazuje. Sto lepjerajo na tutón wuznosch, mója so nětko nowe dźěła smutkach a swenkach lózo a lépje naimpicj hač prjedy.

Nowe wobzamknjenja němskeho knježerstwa

Po swojej rěczi w knjezerstwje so městekanclar po wobzamknjenju knjezerstwa za połmenožnika němskeho knjezerstwa sa Saarski kraj pomjenowa. Potom knjezerstwo wo sakonowym nacziscu k pschemenjenju gmejnskeho dokha nětcze pschihotowki wuradowasche. Wobsche sabérasche so s praidenjom dwojnoho sabłuzenja. Wichi tym knjezerstwo sakonu stowali, kiž běschtej němske dźelowe ministerstwo a němske hospodarske ministerstwo k temu sestajataj. Na dalschi cjah zadachu sebi wuradowanja wo tjoch nacziscach němskeho justicznho ministerstwa, kiž so s wobmjerjowanjom pschihotowach w khłostanskich jednanjach, s wotstronjenjom njewuznawanjow pschi mandźelstwach a pschijimanju dźecji, kaž też s naprawami pschecziwo smuczenym płóninkam sakonach. Stónuzhe němske knjezerstwo sahaji nje sakonjemnu nacziscz sa schkit swérjatow pschihłoschaschche. Tutón sakoń dyrbi zpohłowanje swérjatow, njech je na kasjerskich waschnje, cjesko khłostacj, wobsche cjesko khłostanja na wscheczjom (wuznuhowanje na zimnych swérjatach) postaja.

Barlin česći wjednika

Wutoru dopołdnja so měschczanska delegazija k němskemu kanclerej poda a jemu liscznu cjestnebo měschczanstwa města Barlin pschepoda. Po narěczi wyschschego měschczanosty dr. Sahma a pschepodaczi liscznu so kanzler s twutrobnymi słowami dźakowasche. Po tym statny komisar dr. Lippert wjednikej list cjestnebo měschczanstwa swojeho domownebo města, Schwalbachskich kupjelow we Taunuskich horach pschepoda, sa kotryž so kanzler swjeseny dźakowasche.

Wo zapaleństwje w němskej sejmowni

We wutornischim poswjedženju prozeża wo zapaleństwje w němskej sejmowni so wobsforjeny van der Lubbe tunje tak sadźerjesche, kaž pondźelu, won žedźesche eumy na wobsforjenej lawzy a so žinje wobladowasche. Jako prěni swědk so s Braidenburgskeho konzentrazijskeho łěhwa komunist Kämpfer pschednjedźe, w kotrehož bydlenju je po mnohich wuprajenjach swědkow wobsforjeny Popow pjeca w lěcu 1932 wobtkadźał. Sswědk tehorunja rjekny, so je wobsforjeny Popow w měsazach meji, junji a julisji a novembrje 1932 kóždy ras nekotre dny w jeho bydlenju pschebywał. Won je wobkedźował, so měsesche we swojej stwi też blesche a so s mechanikami dźełasche. Ras je lista pschischła, po wudawanju z knihowni, a Popow je potom pschez s połnej aktowej teschi s tydenja thodźił. Na wopraschenje rjekny swědk, so je Popow ras schkleńcu wody w kuchinje wulał a so je potom hodźinu dołho sa kanzlom w kuchinje smjerdźało. Sswědk rjekny, so s bojazen psched thłostanjom a se strachom psched swojimi towarschemi wo tym prjedy nicjo prajił njeje. Won wša je na swój ju pschijahu a nima žanoho dwóla, so staj Popow a też Tanew w jeho bydlenju byłoj.

Na žadanje salitara dr. Teicherta so swědk, so bu swědk Kämpfer paduschtwa dla dozy'a k 6½ letam thłostanja a k pokuta 1ěta jatwa sadźeny a so je w lěcu thłostanje w khłostarni we Kelje 1926 wotbędźał. Won je pjeca też pod policajskim dohladom stejał. Dimitrow k temu rjekny, so by kommunistiska strona taike elementy wustawiła. Jako Dimitrow hischcze dale pschecziwo swědkej rěcześe, jemu pschedbyda słowo wza.

Potom dyrbjesche Kämpferowa mandźelska swědcziej. Wona płakałache a praji, so cjeżko na cjuzej cjerpi. Na to krótka pschestawka sasnpi.

W Afghanistanje so počina hibać

Nowy afghanski kral je 10 000 muži mobilisował, so bu sstał porazył, kiž so pschecziwo njemu spjeczowasche.

Dr. Ley wo puču dźełowoje fronty

S nastawkom „Puč němskeje dźełowoje fronty" wosjewja dr. Robert Ley blesche wospominanje w nowinach „Der Deutsche". Won zhladuje na wschitko, schtož je so dopjelo a wobroca so potom k zhromadnemu dźěłu mjes pschedwisaczelemi a dźěłobjerjemi. Won na wobe stronje appelluje, so bychtej sebi ruzy sawdaloj, dokelž stej wobej najwuzo swojosanej a hromadze klinschetej. Won pische, so njepschichodźeja jako wjednizy nětkajeje klaby, powolanja abo worschty, so bychu cjuchtili, kritisowali a wustajali, ale su politiscy porucženzy wjednika, kotryž maju politiski njerjad respada a nasche zmahowanja s dźełarjowu wotstronicj, so móža dźełacjerjo sasze dopredka krocjicj. S dźełodawarja dyrbi hospodarski wjednik, s kommerzijelneho radu industrijowy kapitan, dyrbja pschikładne dźełarnje j najlepschimi wukonanimi jenotliwzow a zyła wurocsi. Schtóż nochze w tutym nowym duchu sobu cjinicj, kotremuž běchu tarify wot horjekach tak pschihódne, tehu dyrbimy wosamnocjicj, samicjeć. Když w dźełarnjach powětr pschistojnosće a sprawnosće wuphedźimy, potom sejmimy też sasze wjesełych a sprawnych ludźi. Tarifowy porjad, dźełarski porjad a sozialny porjad wot horjekach w formje sakonjow! Rosrisanje sozialneho praschenja njeje rosrisanje rjanych konstruktziow, ale je jenicjzy praschenje wukhladanja a wocjehnjenja nazionalsozialistiskeho swětnoho nahlada. Tak praji Adolf Hitler, a to chcemy ludźom w dźełarni wschitko k praticj, a ty dźełacjerjo dyrbiscz sasze hordy byc, haj ty dyrbiscz zadacz, ale ty dyrbiscz też něschto dokoncjeć. Riz wotrocznje a njewólnicy móża mudrzenym sługowanym pschewsaczelej hódni być, pschetož woni nicjo njedokonjeja, jenož łapakojo su skromni. To też tu płaci. Najprjedy wěricj a nadźiju wěrć, to jenož žiwjenje saplaci, s teho pschichodźe wjesele a mukn. Wukon pak dyrbi so se sprawnej mscu pschirownacj, potom sebjehi so kupna mózy schorokich maßow a to jenicjzy hospodarstwo do trajneho hibanja pschinjese.



Němski president z Hindenburg wolede we wólbnym lokalu ministrow na Jägerskej drózy w Barlinje.

Zaso jedyn Briandowy pomnik wobškodźili

Šakle w nozy k jeliowje bźim Briandowy pomnik we Torbeuendenje cyeko wobškodźili. Skuczerja bźchu zobuscanow rovalistiskeho zjednoczenja. Rźeka je pondźelu 31. lenu dźełaczer pomnik nehdyšneho francowskeho jwonkownego ministra Brianda w Parcy-jnu Eure cyeźka wobškodźił. Wón bronjowu wopomnjeńsku tafin je schwadlowej kišatinu poka. Pomnik bźecht halle hyboru pośwjeczili.

Rozrěčowanja wo wotbrónjenju w Jendźelskim delnim sejmje

W jendźelskim delnim šejmje pondźelu dźełaczeńka opposicija pśeczivo kuježerstwu porok we wolbrónjenskim praješe[illegible]spada. Jako rozdźił dźełaczerjow Morgan Jones [illegible] ja na jendźelski jwonkowny šćatny sekretar [illegible]ženje za njepotrjebne jednanjow wo wolbrónjenju [illegible]pśedanim rěcje, kuježerstwowa strona pśedcyła [illegible]ženje protekcionistow. Tehdy Nemska spravne [illegible]mjerenje, je dospołone prawe Nimska na [illegible], so by so po jenaliježi j njej wobkładała, [illegible]nje jadawše, je bychu druhe narody wobkład[illegible]

[illegible]so ministerski p[illegible] Mlad nalo jiwa ji[illegible] wulkim pśeh[illegible] kuježerstwowych pśehlowi[illegible] nadawanja dźeł[illegible] a wjedźenja wotpokaja. [illegible]kuježerstwa pjec[illegible] narodne ljeczenja [illegible]nje pak na k[illegible] ...ch pśeczujesći, [illegible]so na tutom p[illegible] Zeńske wobrón[illegible]barjake pak[illegible] ...rónjenje śloty [illegible]wanje [illegible] Jendźelske kuje[illegible]bi pjec[illegible] ...k ljeczenja wo[illegible]enju pa[illegible] ...pala ko pjeczenje [illegible]so [illegible] ...tak wulkatkuje. [illegible] ...wnisći pocja[illegible]ednjenje[illegible] ...o Anglu rozprawa po[illegible]dawa. Toha tśi j druhimi, wośebje mjenjšinami europlanki narodnami śleji Jendźelska we jusku. Ministeriki president potom rjekny, so Nimska namołwja, so by ko na pśichodnych wuradowanjach wobdźełiła a to nětko, a niz hakle na kónzu. Chcyny, so by Nimska wo fruwinu šejšiskeje kanna rěcała. Jendźelska ko pjecka temu pśeczivja, so dyrbjał ko Swjasć ludowy wotstronić, so bychu ko nětcejšne wobrěčenjeńcje šłuchnyle.

Pśichi debaće namjetowaśe šasnupjer liberalnych sir Herbert Samuel, so dyrbjał ko nacyl wudźełaci, kiž moh la Nimska pśichśeć a tiž móhli dowiźeńcy ludźo w Jendźelskej a teź w cyłym šwśeże podpjerać. Jara ko pjec a pjeczeje, so by ko Nimska šajo do Swjasć ludowy wrośći a. Konserwatiwny lord Vinterton, kiž je ko vuaje š Nimskeje wrośći, rjekny, je je pśichi objektiwnym wobrěšowanju šłokcyli, so je w Nimskej kóždy, niech je muž, žona abo dźeco, pśihecześiwe nowenu bróńenju. Stónczuje šłowjesow

Twoje dźeło

mój šerdźi šynu, šerdźka šwjeźicźka, dyrbi pla[illegible]ći twojemu šerdźemu ludej! Jenoj wźšy dźeł dźela placi k šeźiwjenju twojeho cźela. To dźeło pak tij cźinich rad, dje šprźchnje wot rukow. To je najlepši dopokaz, so njedźela jenoj ruka, ert — ale tej duscha. Cźuje a mile, mózne a howrjo šwuraśni šo cźasto šunk duscha. A by hijo ras wobkedźbował, kak derje šo dźela, hdyž peźnicźka j erla klinczi abo truna šnicźi? Sawješće! W tom jewi šo najjapnišchi dopokaz, so cźłowjek šedźi za idealemi, rjanoscźemi, połapnoscźemi. Rade wschem wschednym dźełom pak śleji w kóždym ludźe narodne dźeło! Sawiescje pak tej narodny žynk!

Woboje šo nam jewi na wulkim šerbskim konzerwu 29. nowembra w Budyšchinje. Naspomnimy šebi tuton ważny dźeń, so njeshybmy šabyli pichśtupicź njesaprahnitemu kuježej narodneje kultury šerbšeho ludu!



Němski minister za [illegible]owe powuczenje a propagandu dr. Goebbels we wólbnym lokalu.

Wunošk ludoweho wothłosowania a wólbow do němskeho sejma

w Kamjenskim wokrjesu

Pšichkřicźenja wośmanjenjeja: Lud. wothł. — ludowe wothłosowanje; płacź. — płacźiwe hłoźy; njeplacź. = njeplacźiwe hłoźy.

Kamjenz: Lud. wothł.: 1601 haj, 39 nź, 12 njeplacź.; němšti šejm: 1506 płacź., 490 njeplacź.

Bólerizy: Lud. wothł.: 209 haj, 0 nź, 2 njeplacź.; němski šejm: 201 płacź., 10 njeplacź.

Brězna: Lud. wothł.: 883 haj, 0 nź, 31 njeplacź.; němšti šejm: 848 płacź., 30 njeplacź.

Cźornow: Lud. wothł.: 184 haj, 2 nź, 1 njeplacź.; němšti šejm: 176 płacź., 9 njeplacź.

Cźišow: Lud. wothł.: 105 haj, 0 nź; němšti šejm: 99 płacź., 6 njeplacź.

Debrizy: Lud. wothł.: 136 haj, 2 nź, 6 njeplacź.; němšti šejm: 135 płacź., 9 njeplacź.

Hłuchońa: Lud. wothł.: 52 haj, 0 nź, 1 njeplacź.; němšti šejm: 51 płacź., 2 njeplacź.

Hórki: Lud. wothł.: 142 haj, 1 nź, 5 njeplacź.; němšti šejm: 141 płacź., 7 njeplacź.

Jawora: Lud. wothł.: 74 haj, 0 nź; němšti šejm: 71 płacź., 3 njeplacź.

Jeźa: Lud. wothł.: 97 haj, 0 nź; [illegible]šti šejm: 92 płacź., 3 njeplacź.

Jěšow: Lud. wothł.: 556 haj, 9 nź, 7 njeplacź.; němšti šejm: 541 płacź., 31 njeplacź.

Jitro: Lud. wothł.: 191 haj, 7 nź, 6 njeplacź.; němšti šejm: 191 płacź., 10 njeplacź.

Kamjenc-Pśedmjeńcina: 90 haj, 1 nź; němšti šejm: 9[illegible] njeplacź.

Kamjenc: Lud. wothł.: 60 haj, 1 nź; němšti šejm: 61 0 njeplacź.

Kamjenc: Lud. wothł.: 323 haj, 4 nź, 10 njeplacź.; šejm: 309 płacź., 28 njeplacź.

Kamjenc: Lud. wothł.: 369 haj, 1 nź; němski šejm: 3[illegible] 1 njeplacź.

Kamjenc: Lud. wothł.: 85 haj, 0 nź; němšti šejm: 8[illegible] 4 njeplacź.

Kamjenc-Pśedcyźa: Lud. wothł.: 555 haj, 8 nź, 4 njeplacź.; němšti šejm: 515 płacź., 23 njeplacź.

Lejno: Lud. wothł.: 196 haj, 1 nź, 2 njeplacź.; němski šejm: 184 płacź., 15 njeplacź.

Leśka: Lud. wothł.: 234 haj, 3 nź, 6 njeplacź.; němšti šejm: 227 płacź., 15 njeplacź.

Mały Wujnk: Lud. wothł.: 119 haj, 0 nź; němšti šejm: 116 płacź., 2 njeplacź.

Nowe rumunske knježerstwo

Rumunšti minister. president Duca je wczera nowe kuježerstwo sejsajał. Wone wopśichija šejšwowazych muzow ministerski president je Duca, jwonkowny minister Titulescu, wójnski minister general Rica, šmitskowny minister Inculc, finanzny minister Dinu Bratianu, justizny minister Antonescu, wutajśi minister Ciopraianu, wosbkładny minister Franasovici, dźełowy minister Timitriu, wiho. waršći minister Tatarescu, minister za rosnowcejenje dr. Angelescu.

Čerwjena šklenca

S **wuherśeho** hłowneho **mšta Budapešta** šo **je**lesnizja **nimo** Szegedina a **Temesvara** pśiches **tak** mjenowany **Banat** cźehnje. **Tam male dwórnišchco** leźi, **zyle šamotnje, kaž kupa we wulkim morju. Kolo wo**toło, **tak daloko hacj moje** wócźo widźeć, **šo** bjeskónc**na** ruńina **Pušty** wupišheśćera a **šo dalokle pola**, j wo**šokim kukuruzom (turkowškim** majšom) šchérja. Jenoj **tu a tam** je šelenych itajnje šo tiwaznch a hibaznch tukuruzowych polow dołhe žerdźe cźehnitych **studnow** kukaju. **Male dwórnišchco je moht rjeź pot šłuhjene** šastanišchcźo **wulkeje želeśnizy. Jenoj druhdy tam** cźuh, **je-li trjeba, šastanje. Duž jenoj wothładował Janoich** lohku **šłužbu** a j **dobom pjenježnu** połładnizu **šastawa**, a **stary thromy pichwejdnik Ferenz** je **hijo léta dołho** jeho **pomaznik.**

Janoich je njedźiwajo šamotnoscje, **kotraj** jeho **dom wobdawa, špokojny a šbožowny** cźłowjek. Wón ma **dobru a žwérnu mandźelsku, kotraj ma wutrobu** na pra**wym** méścje a je j njej w pśhesjenjoch a merje jiwy. **Tśoch hólzow a jenu holzu** be Wóh **mandźelskimaj** wo**bradźił. To be wulka radoscź, hdyž** schtyri dźeći **je** gwo**jim wješelnym powedanjom**, gmjeciom a hrajtanjom **šamotnu thežku wołtwjachu. Nětko pak dyrbjachu** tela **pomału ja šobu do šchule thožiś, ja bydłu, kaž šedźi** star**šchej žadaćhtaj, nć chto hódne nawukle. Wołoko** ma**leho dwórnišchcźa na nětotre mile dałoko žaneje šchule** njebé. **Tuž be wowka, w blížšim wulkim méścje bydła**za, dźeći **k šebi wšała. Janoich** je**j** ša **holpedowanje** ma**le pjenježne šarunanje dawa a to j wješelescju cźini. Jeho dźeći šu pola šta**reje **wowki derje** jthowane a **we šchuli, dokelž šu pilne a tedźiwe**, na **šujeśelenje** wajšnje **postupuja.**

To je pśhezo wulke radowanje, hdyž **cźi** tijo hólzy **se** swojej **šotłičźku** šta**rśhezu** wopytaja a, **nanj šu šo** dołho dośeć w **šchuli** próspowale a bźišle, w Bożej **krašnej** šwórbje, **kaž jich wutroba pojada, wołoko hanjeja. Potom šajo žiwe** wješele **šmjerje** jaklinczi, potom wušłoćana cźrjódka šaja mały dwór a šelenu runinu we wokolnoscźi wojźwja. Hdyž šu jo wschat potom próhdomy ša dźeći a ša šta**rśhezu** ušcherucźe minute, potom šo macźeri a nanej dom wjele šamołniłchi hacj pśedy bycź šda. Ale, nuśne tola je, šo dźeći do šchule thodźa a nješchto hódneho nawukne. A tak šo šwolniwje a icźerpnje do toho podataj a šo hijo nětko na tlany cźah wješelitaj, **w kotrymž šo šnajunjeńcźka dźiwocźicźka** domoj wróćiš, **šo by šta**rśhichmaj w jeju šamołnoscźi k pomozy była.

Mjes tym je želeśništi wothładował **zyle** bjes šwoje **wole duščnu** šarunanku **šo** to dośtał. Pśichi jenej pobocźnej želeśnizy, **kotruž** njedaloko **makeho** dwórnišchcźa twarja, thetra cźrjóda ludźi dźela. **Dokelž** wośrjedź tu**kuruzowych** polow **woheń** šapalicź njeśmědźa, so by šo tukuruz nješapalił, je najwjazy j nich šwoje žony šobu pichiwjedło, **kotreż** w bitźišchi wjerchach bydła a wschědnje pichiyotdnju k želeśnizy pśhithadźeja, so bychu šwojim mužam cźapku jedź pśhinjeśle. Mjes nimi be teź młoda jonja, **kotruž** pśhezo tśišena holcźka pśhewodźeše. Dokelž mjeśeše dałoki pucź hicź, wona cźółdy króćš na proy makeho dwórnišchcźowego twarjenja thwiłu wotpocźowaše. Janoich a jeho mandźelska bźichtaj tu druhdy j dźełaczejšej jonu porocźałoj, a wona be šo jimaj, dokelž šo rojumna a ródna bycź šdałe, derje ipodobała. **Wośebje pak bźichtaj małej** hotcźin, **kotraj** be tak šchibała a dowérniwa, dobraj. Jónkrócź holza šforšeše, **so je wot dałoleho** pucźa šmjercź iproma, so ju małej nózy tak šara bolitej. Želeśniśti wothładował be šo na to še šwojej mandźelskej ječał. A tak zušej jonje namjetowałchtaj, holzu ja cźaš ljeźa pśhi nimaj woštajicź, so by wschednje wobcźejnu a dałoki pucź thodźicź njetrjebała. Wona dyrbješe pola njeju jeźicź a špaćź, a macź dźe mjeśeše kóždy króć, hdyž mujej jeźej wošcheše, šwoje dźećo wopytaćź a ju nim pohladaćź. Jona šebi dołho njerozumješe, ale pśhezeľne poštcźenje j wutrobnej dźakownoscźu pśhijmja. Tak be zuše

Miłećizny a Wětenza: Lud. wothł.: 1 haj, 3 nč, 138 njepłacj.; němšti ſejm: 8 płacj., 134 njepłacj.
Pjeńkelcizjn: Lud. wothł.: 211 haj, 4 nč, 4 njepłacj.; němšti ſejm: 188 płacj., 30 njepłacj.
Nowoſlizjn: Lud. wothł.: 76 haj, 0 nč; němšti ſejm: 71 płacj., 5 njepłacj.
Nuknica: Lud. wothł.: 103 haj, 0 nč; němšti ſejm: 101 płacj., 2 njepłacj.
Pjeſtezy: Lud. wothł.: 170 haj, 1 nč, 5 njepłacj.; němšti ſejm: 165 płacj., 11 njepłacj.
Preteza: Lud. wothł.: 334 haj, 10 nč, 12 njepłacj.; němšti ſejm: 335 płacj., 21 njepłacj.
Kalkizy: Lud. wothł.: 151 haj, 0 nč, 4 njepłacj.; němšti ſejm: 147 płacj., 8 njepłacj.
Rózant: Lud. wothł.: 84 haj, 1 nč, 1 njepłacj.; němšti ſejm: 80 płacj., 6 njepłacj.
Tkaſtow: Lud. wothł.: 266 haj, 5 nč; němšti ſejm: 265 płacj., 6 njepłacj.
Sserbſke Pallizy: Lud. wothł.: 146 haj, 0 nč, 4 njepł.; němšti ſejm: 138 płacj., 12 njepłacj.
Ssernjany a Kranza: Lud. wothł.: 129 haj, 3 nč, 4 njepłacj.; němšti ſejm: 129 płacj., 7 njepłacj.
Semjeczkezy: Lud. wothł.: 176 haj, 5 nč, 1 njepłacj.; němšti ſejm: 173 płacj., 1 njepłacj.
Smjerdjaza a Łaſk: Lud. wothł.: 122 haj, 1 nč, 2 njepłacj.; němšti ſejm: 177 płacj., 8 njepłacj.
Tradow: Lud. wothł.: 73 haj, 1 nč, 1 njepłacj.; němšti ſejm: 72 płacj., 3 njepłacj.
Nerklezy: Lud. wothł.: 402 haj, 4 nč, 7 njepłacj.; němšti ſejm: 393 płacj., 20 njepłacj.
Netrów: Lud. wothł.: 198 haj, 3 nč, 5 njepłacj.; němšti ſejm: 182 płacj., 24 njepłacj.
Mółlink: Lud. wothł.: 393 haj, 9 nč, 6 njepłacj.; němšti ſejm: 383 płacj., 27 njepłacj.
Budwor a Kosarzy: Lud. wothł.: 146 haj, 0 nč; němšti ſejm: 135 płacj., 11 njepłacj.
Wyſoka: Lud. wothł.: 303 haj, 17 nč, 7 njepłacj.; němšti ſejm: 301 płacj., 26 njepłacj.
Zuriy: Lud. wothł.: 97 haj, 3 nč; němšti ſejm: 94 płacjiwych, 6 njepłacjiwych.

Shromadny wunoſchk w Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje (bjes města Kamjenza): Lud. wothł.: 44 821 haj, 1393 nč, 1052 njepłacj.; němšti ſejm: 42 970 płacj., 3951 njepłacj.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 15. novembra 1933.

— **We wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 710, hygrometer +1 a najwyſchſcha temperatura wodnjo +5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —1 a najniſcha temperatura w nozy — 2. Sčehowazy wjedro bubje ſo ſ dźela ſnowź malo pſchemjenjacy. Nalſze wjedro je ſafo bóle wokſtowne. Nižina pola łuny Islandſkeje nětkoſ wudźeli hacź do połnjoweho morja ſcele. Wjerſterna Němſka bijom pod ſej wliwom leži. Teſ nižina nad Jtaliſku ja na ſulnoſzi pſchidobnia a nad Balkanom je ſo tehornja nizinſka wulworita. Wyſchina hafa pſchez zylu Ruſku a ſo hacź do połodnjoweje Němſkeje wupſcheſtrěwa. Tehodla mamy hiſcheze trochu rjane wjedro. Wótry pak ſo wjedro pſchemjeni. Dźiwanjowy wětr ſ połodnja. Julſke ſchtwórtk ſlónčko 7,16 hodź. ſtkhadźa a ſo 4,12 hodź. tſchwo. Měſacžk ſtkhadźa rano 5,15 hodź. a tſchwa ſo popołdnju 2,55 hodź.

— **S měſačzanſkeho dźiwadła** ſo nam pſchi. to ſo dźenja wjeczor we 8 hodź. „Hrabinka Marija“ wodpjetuje ſe ſtanſkim wobſtudźenjom, kaž pſchi prěnim pſchedſtajenju. Julſke ſchtwórtk hraje ſo popołdnu trócy kraſ „Dalenkein njemóže nicžo ſo to“. Pjatk 17. novembra wjeczor we 8 hodź. pſchedſtaja ſo cžinohra „Schlagetier“, kiž je ſo ſ wulkim pſchiſpinačzom pſchijała. Sobotu wjeczor we 8 hodź. ſo ſ pſchemjenjanom hrajnoho plana měſto operetty „Hrabinka Marija“ cžinohra „Schlagetier“ pſchedſtaja.

— **Cžeſke njeſboże** ſta ſo dźenja rano wokoło 6:8 hodź. na Lubijſkej dróhi nźdźe 3:0 mjerzwo ſ ranja Karolineje zahrodu. Wjedniſt cžeſkeho auta, kiž ſ města jedźeſche, chtyſche ſo mužej wobwinowcej, kiž njedźelſkinje dróhu pſchekroczej; pſchi tym ſo dźonſki tuſcho muža ſchmórnu, kotraž nawej pſchiſłuſcži, ſo by jemu powiała, a ju wo tym cžiſtu. Sawołany ſtkał ſwójcži, ſo bźehe ſo dźonſki hnidźel prawicu noſi ſlamała, a dowjeſe wobſamujomnu kotraž tu pola ſwojeho nana bydli, do měſačzanſkeje ſhorownje.

— **15-cžtnego pocholta**, kiž bźehe ſwojimaj ſtarſchi maj w Fribergu 25. oktobra cžiſtnu, połožiła tu mjerzwo do ſhowanſkeje jatby wjes.

— **Motwóſtejnſko namakarſ.** Tydnomu w bźehe namoła wčera pawołanju wokoło 5 hodź. ſo Siemanſkeho haju 67-lětneho muža wobwjeſcženſkeho, kiž na Fabrikſej dróhy bydleſche. Cžeſto da wotſiwo do cžeſkowje na Tuchoſtim pohrjebniſchczu dowjeſe. Se pſchicžinu ſtamowordźiwa muža ſtejte mužeſ dla cžerjenja na cžowy.

— **Karnikle pokradnuli.** Dźenja rano wokoło 5:50 h. ſu bźeſeho karnikla ſ cžerjenymaj woczomaj na Karolinej dróhy pokradnuli. Stocjatko ſo tuthwilu w měſačzanſkim hoſpodarſkim dworje tſchowa.

S **Hajniz.** (Połpſchez.) Njedźelu powołnuje ſo ku wojſchi pośłi rjadowar Hermann Schmidt hyjatocžnje k poſtejnſkemu wołpocžinſkemu dowjeſe. Wón bźeſche 16 lět ſtary wuknik. Zemrěu, kiž leža dołho ludowmu pśłłi wokrjeſ ſaſ[illegible] bźeſche pomócžnikowanje ſwojeho pchcžeſelſkeho a [illegible] waſchinje dla wobſtejnoſty. Bohate pſchewo[illegible] a [illegible] nětko poſlednim cžeſci wopokaja. Mnohe, ale [illegible] cžeſcj je ſwójſki pſchiwzeli rubla. Swójſki [illegible] wobſtejnoſte wobſarja. Zemrěty bźeſche njedźeli [illegible] wſchich wſchędnych hnidźowych wucžow teſ pilen pu[illegible] chował a wulki pſchecžel pſchirody. Nětko je ſwoje po[illegible] dźenje ſnežowanje naſtupił. Njech je jemu ſemja lołka.

S **Budeſtez.** (Schijerńja ſo pſchiprawika.) Nźſžónſke ſjednoczeńſtwo ſhromaduje ſ evangeliſkim a katoliſkim žónſkim towarſtwom je w Budeſcjanſkej powołanſkej ſchuli ſchijerńju pſchiprawiło. Kóždu ſrjedu a kóždy ſchtwórtk popołdnju wot 2 hodź. ſo ſchije. Wſchitke žony a holzy, kiž maju łóſcht a luboścj k tutomu pomognemu ſtutkej, ſo wutrobnje witaja. Tam ſo draſta wuporjedźa a pſchedźeła. Sdobom ſo wſchitzy ludowi towarſchſkoj wokrjeſa Budeſcjanſkeje wotnožſti wutrobnje proſcha, ſo



Spodźiwne přemjenjenje w zadźerženju zapalerja němſkeje ſejmownje van der Lubbe.
Marinus van der Lubbe wotmałwja nětko z nimale dospołnje zbožnjenej hłowu a jasnym wóčkom na praſenja předſydy. Prjedy van der Lubbe přeco z powóſnjenej hłowu před ſudnikom ſedźeſo a jednanja njewobkedźbowaſe. Nětko pak je nadobo wjele čerſtwiſi, nosy hłowu pozběhnjenu a też nětkaſ zroſumliwje wotmałwja.

bychu trjebane wózy a draſty, zbytki tkaninow, ſchaty a nohawy cžiſte ſobuſtawam mjenowanych organiſazijow wotedali, kiž je potom dale dadźa. Też derje ſdźerjane wobuća wſchěch wulkoſcžow ſo ſ dźakom pſchijimuja. Tohodla pomhaj kóždy po ſwojich mozach, ſo by jomu mrězjacych draſcžił.

S **Wjeleſcžina.** (Snježenje njeſłoże.) Po puczu ſe dźěła domoj ſedźiał Kurt Gnauck ſ Wjernarieja cžežko ſnježoži. Na tak njenowanej Kamjeńtnej horje ſkuſowſe ſtakaj napſchecžo pſchijědžazeho auta jeho ſlejnjejchtaj, to koleſaŕ bo puczowarja ſajěžże. Gnauck tak cžeſko na hłowu padże, ſo bórſy na to wumrě.

S **Bukez.** (Symika pomoz.) Wunoſchk ſbórkow ſa ſymiku pomoz njedźelu ſdźenja ſeneho hornja ſo tak wuſliczi: Nětkoże 125 hr. pjenjes, punt połcža, kruch ſuſheneho mjaſa, łuſt butry, litr łaneho wolija, 2 puntaj raſſa, 20 puntow pſchenčžneje muki, 30 zentnarjow rólli a 70 zentnarjow bérnow. Wunoſchk pokaſuje, ſo w naſchej wokolinje kóždy cžłowjek thudoho ſaſtupi, jo njeby žadyn němſti ludowy towarſch jomu mrět a hłódny był. Wunoſchk ſbórki budźe ſ wulkeho dźěła ludowym towarſcham ſ pomozu. Darcžejłam ſo dźakujemy.

S **Cžornowoju.** (Cžołowarja ſkoła jaſeli.) Tu łóſ ſe njeſkedźbliwoſcži wotrocžki na nohu ſtupi. Wotrocžk ſo tak roſhori, ſo konja nuſſamowniſchcu cžiwołowajo. Jeho ſajachu a na hamtſke ſudniſtwo do Lubija wotwjedźachu.

S **Kěſnego.** (Programm k wobſtaranju dźěła.) Njedawno je ſo w gmejnach Kamjenſkeho hamtſkeho wokrjeſa wo wulkim pregramnje k wobſtaranju dźěła rěčało, kiž ſu ſa ſkajanki pſchiſpjewiſli. Wołoſchi budźa ſo powuſcženje horu do ſwojow ſemjacz, pſchetož nałcha wokolina ſamych dobrych ſwjow nima. Neki budźa ſo zamach, ſo ſo luſt njepewodźa. Spomnjenu Katuu pomoz wjele z nadźiju wutrjeha. S dźěłom ſo ſnadom ſapoczn[illegible] ſtuſrjow ſajo do dźěła pſchijědźe. Za [illegible] lake dźěła wotmyſlene, pſchiſpjewa[illegible] a wobnowjenja wóże zwanj[illegible]

S **Hušmanez** pola Rěcžic[illegible] nje ſ wuſlowjenym wobſedom [illegible] wuhłowjenje wſchelakich [illegible] ſtłeńcz[illegible] ſchinowny[illegible] ſwjeſe. [illegible] pomoz [illegible] Sa [illegible] ſ mětnoſcz[illegible] Jeju ſpo[illegible]

Hospodarski rozhlad

Sorjedu 15. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar - - - -	2,587	100 pólſk. złotych - -	47,25
1 lenďzelski punt - -	13,46	100 čeſkoſł. krónow -	12,41
100 ſwajc. frankow -	81,12	100 franc. frankow -	16,40

Barlinſke kurſy běžche wčera laſo derje ſtandardne. Tola běchu wołi ſ aktiwnej kěrko mérne. Kurſy ſwjetſkeje ſwoju dotalnu wyſokoſcž wobſtrowdachu. Wěſ ſ wſchelkich liſtſinow ſahońſkich cžiſtiſke ſwjetnje. Kurſy [illegible] ſchichu a wobrot běſche cžara ſlěwy.

Barlinſke ſitne wulkowiſt małeho wčera [illegible] pſchemjenjenje ſapiſkach. Nołi ſo napadnje [illegible] cžeſche. To derje też ſłobu na tym ſaleži, ſo rata [illegible] na połach dźěłaju a wjazy Jita ſami pijuje. [illegible] ſo cžeſcžo pſchedawaſche. Wot wcžerawſchnjeho ſo ſ nowym ſafo bóle napraichowachu, jenjnjeſi pak mjeſchcze mérne wiſi.

Wčera płacžeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90 9,15 hr., rožiſ: 7,15 7,70 hr., jerjmjenja, naleſtnjeſho: 8,15 9,20 (8,65 8,90 hr., na ſamſkeho: 7,80 8,60 (8 8,10 hr., wowſeſ: 7,20 hacž 7,40 (7,05 7,25) hr.

Płacžinju w ſwinſkich ſu płacžiſnu tuſtejſchich wiłow: kóžež pak zaſe najwonamcne njeſtu, ſo njepſchemjenichu.

Płačziny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowe ſymjo ze tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płačziny na Berlinskej hriwne.

	14. 11.	13. 11.		14. 11.	13. 11.
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wicka	—	—
jačmeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
rěčmjeń	161-172	161-172	žołte łupiny	—	—
wowa	144-148	141 148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapp. wosnik	—	—
ołeſk. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosnik	12,20	11,20
rjana muka	21,0-22,0	21,0-21,9	ſuch. hrubanſ	10,01	10,00
nł. wotruby	11,1-11,7	11,1-11,3	běrn. ſmjeſki	11,1-11,6	11,1-11,6
rjane	10,0-10,7	10,0-10,7	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rjana ſloma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor	40 0-45,0	41,0-45,0	pſenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſina „	0,55-0,70	0,55-0,65
pieluški	17,0-18,5	17,0-14,5	ſena „	0,60-0,71	0,45-0,65

Płačzina za ołejny ſa wupodźenja 1.8 181 183
Płačzina za rožku za wupodźenja 143 146 148

Płačziny ręzneho ſkotu na Drjeſdźańskich ſkótnych wikach.

14 novembra

198 wol. 335 [illegible] 358 krow. 70 ſ'ołoz. 1209 ſłat, 993 wowc. 390 ſwini.

Płačziny ze

woły: 1. 33—34, 2. 29—32, 3. 26—28; 4. 24—25;
tyki: 1. 30—34, 2. 25—29, 3. 21—25, 4. —;
krowy: 1. 27—29, 2. 24—26, 3. 17—24; 4. 11—16;
jałojcy: 1. 30—33, 2. 26—29;
wowcy: 1. 33—35, 2. 27—30, 3. 23—26; 4. 21—22;
ſłata 1. 29—34, 2. 24—28, 3. 20—24;
ſwinjo: 1. 52—53, 2. 50—51, 3. 49 4. 45—46
5. 43—47. Raney: 3 — 7.

Płačziny ręzneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

14. novembra 1933 Płačzinu [illegible] cent a złoť. hriwnach

Skótne druſiny a woznamjenjenje:

Woły:

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſ[illegible]	[illegible] hódnoſce
ſtaſ hač do 6 lět - - - -

wuperadžił. Sawotanu šamitetny auto dowjezy šmjetkožemu do Emmanšejn Khorowuje w Rišej. Wolf bješe hnydom wumrěł, Schmidt bješe hišće žiwy, tola je we najwuješišim šmjertnym strašu. Tepjer Wolf šawostaji wun a tři dźěći. Kak šu oxydowe planty nastate, njeje dotal bźišće wujasnjene.

Wusudźenja

§ S krajnej cyrkwi w Kulowje pódnjowy a cyrkwinski padnišćowc, J Kolanko so ratarjo a dunjy měrjećeho malcha šćinu we Budyšinje a wokolinje wot lońza lěta 1931 pódhladuje. Kriminalny konšlar Fenchmann w Budyšinje bźěše po pilnym šćěhanju 19-letneho dźěłaćerja Richarda Winjera, 20-letneho kowarja Willia Mětka a 37-letneho kowarja Hjarnata Tempera, wšitkich z Budyšinskeje jako padatkow swobodnje. S nimi měrješe so někto pódhlad prěnich wulkich tšohstawiskich komoru krajneho ruda 26tnu Hildu Erich Scheinert z Budyšinskeje samohrozy. Jeho bu w wobškerich, so je zhromadnje z Winšchu padnišćowc šćerši a druhe cźěsće padnišćowstwo sypłał. Winšchu a Templer tšěšće w pšchwotnowšej jatbje sedźěštaj. S 50 wuměnjenymi padnišćowcow so jenož we někotrych połojach wuměnjowaše. W mjenowanym cźasu běchu Winšchu, W. a Templer zdźěła zhromadnje, dojeła hami w Budyšinje, Wórlu, Jenkecach, Nowych Poršichach, Hornjej Wujezdźe, Lubjenju, Smolicach, Trjebinu, Kotmarach, Čemjerjach, Dalicach, Radšowje, Drohšinje, Ščerkecach a Zickowje z wowcjerjenych a samkuječych kurjencow w nozy někotre 450 kusow kur, tola tež karnikel a tam a kradnyli, štóž na swjećstwa pschedali, ale tež hami jeli. W Budyšinskich, Połwicu, Pušnikecach, Jenkecach, a Nowych Poršichach běchu jednje kola kradnyli. a běšće po swojim wodźewanju zhromadnje k Schneidam so do kontora Lorenzec firmy na Budyšinskim dwórnišću dobyć a 25,0 hr. pjenjez kradnyć. W Scheinertowej pschitomnosći běšće so wón tež we nozy do dwórnišćowskeho kontora Frommerich tam dobył, njebźěše pak nišo namakał. Winšchu a zhromadnje z młodostwowaj 1 mjenom Schneidam, kiž pschi wšěch młodźinach kaž pschi wšěch wjesołych swjećstwach wjele pola pschikazuje Wjesnikec a firmu Budyšinskeje šmjetki. Templer je dźěłał w Budyšinskich tšohstawiskach. Tej tamni wobsedźerjo. Scheinert běše so pola pschedawarjow mjenowanych kurjencow wobšerne mjenowanych. Winšchu, kiž so Mětk, Templer běše so w mnohich wot. Co do banki a dojeła a so k tam wulce, a wobe wobsedźerjo a 11 pod. a dosta Mětk, jatbow, Templer a Mětk na 3 leta, na 5 let a Na wjedźe ti pšez cyrkwinske jatbu wobšerći.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Ze Sekniz. (Schula so dla jadnuchnizy sawrěła.) W južnodownym Hertigswaldźe je wjele dźěći na dušchernizu (difterizu) sthorikło. Two šchulskej dźěći dźěštej na tutym khorosći wumrěłoj. Po pschikazu wokrjesneho a so schula samknje.

* Z Riesy. (Semjerinej nowonarodźenje 30-letnej cźěła z Khun z Norddeutschland a jeho jozinej Bruno z Altfriedrichsfeld na jeležo z motorlolom mjes 9 a Wochwitza cźežkowzy k woporej Zeminjazy wikowarjej a cźěsće z cźežkimi a tramami naležaše. Mückenberga a prawom kolchosi jazdźe cźěstko auta. běšćetej hnydom mrě. Wjednika cźěstka a běšće tramy ludźom z wołi šobu wjet, do jednoho wjachu.

* Z Lipska. (Mać a dźowka šebi žiwjenje wjaležej) 40-letna mandželska Lilly K. a jeje 12-letna dźowka bu bytu rano w jeje bydlenju na Starej dróhi 25 mortwej namakanej. Wonej běštej so z plynom jejedowcejskej Lebanježelskeje je pjatk Boża wuzła jatale.

* S Rowa je Wo rychnizy w Rudnych horach. (Pschi dźěle smjertnje.) W schachće tšěrki Augusty hornik Neubert cźežko sjesoboł. Padaze wuhlo jeho cźežko na hlowje hrani. Samkelny auto jeho do khorownje dowjezy.

Přilopk

* Rubježnili nadpad na pošelnika Ettlingskeje banki. Pjatk popołdnju so njedaloko němšćostatneje banki w Karlsruhe na pjenježneho pošelnika Ettlingskeje banki nadpad sta. Ličma be pošelnik, kiž měrješe toschu a mech ze šlebornymi pjenjesami, němšćostatnu banku wopuščejšł, pschijedże nahle wožobowy auto nimo njeho a pojasta. Njeznaty stocźi z wosa a wutrěli z revolwrom trójzy na pjenježneho pošelnika. Jenož jena kulka jeho do nohi trjechi. Strózelow dla pošelnik pjenježny mech puschczi. W zamjnym wokomiku jemu rubježnik aktowu toschu wuhrabny a do auta skocźi, w kotrymž hišćeje duhaj muzej sedźešchtaj. Po tym auto z wulkej spěšnosću wotjedże. W aktowej toschi běchu někotre dollarowe noty a druhe papjery, kotrychž cźitka žu je swěsćile. Za nadpadnikami dotal nimaju žaneho hlěda.

* Myšch Zonjazu zhromadźiznu rozsedna. We wulkej sali w Rotterdamje wotmě wšelake so zhromadźizna žónskich towaršstwow. Zhromadźizna so na zyle njewšedne wašnje wotmě. Zortaž běšche hdy šmješćk dowolił, so pschi rěczi pschedsydny myšch do sale hnydź. Wulpěch jeho so njemóžesche wopisacź. Zony schkrěčo z durjemi won thwalachu a někotre hamo do womory padźěchchu. Zortarja, kiž bě w žónskej drasce zhromadźiznu wopytał, sajsachu.

* Zwjetowa wustajenja w Chikagu so wotmjetnje. Po telegramach, kiž su tuni dóšchle, so zwjetowa wustajenja w Chikagu jasno wot 1. junija hač do 30. oktobra 1934 wotmě. Wšelkotnjowe wustajenje je so po wulkim wuspěchu ličenskeje wustajenja k temu rozsudźiło.

Sport

Budissa „stari kujeh“ — Ruwoř DJK I. 2 : 0.

Kermušnu póndźelu přijědźechu Budyscy balkopanjo do Radworja, zo bychu so tu w přećelnej hrě měrili. Zakop bě 1:3 hodź. Wjele kermušnych hosći a zajimcow kopanja zběžachu so tu na sportowniščo, dokelž Radworěnjo so mjenujcy jako prěni zmužichu napřeco tajkemu dobremu měšćanskemu mužstwu kopać. W prěnim połčasu zane wrota njepodnyechu. Hra běše bóle wurunana. Hišće žadyn resultat. Hinak po połčasu. Hižo po dźesać mjenšinach sadźi Budissa prěnju bombu do Radworšskich wrotow. 1 : 0 za měšćanow. Zo počinachu Budyšenjo přeco strašnišo nadběhi na njepřećelsku wrota činić, dospomha Tonik, dokelž sobu do přeliča dźěše. W prěnim połčasu bě wón dwórnik. W posledźnjej stwórći hodźinje třećiche Budyšenjo přez dobru kombinaciju druhe wrota. Je hižo mjenšinu před kóncom. Sudnik zahwizda. Jednatka pola Radworěanow. Ale Brankaček dźerži hač kruče w ruce! To drje bě najzajimawši wokomik hry. Krótko na to so hra wothwizda. Budyšenjo běchu sebi z dobrym prawom dobyće 2 : 0 zasłužili. Hra bě docyła jara měrna a bě z wjeselom jej přihladować. Tu mózachu sebi naši koparjo derje wohladować, zo so tež bjez wulkeje hary a wołanja kopać hodźi, haj hišćo wjele lěpje! Njech je to za naših koparjow z přikładom! Přetož měrna hra přeco wjacy a nowych přihladowarjow k sebi wabi.

Radio

Sćtwórtk 16. nowembra štyrihinu:

Königswusterhausen. Nimo znateho wšědneho programma: 11,45 sa dźěći. 15,10 sa młodźinu. 17 sa damy. 18,30 sa ratarjow. 19 hodźina naroda (hra we němšćinu rěčnika). 20,05 nowembr. 21 hudźenja hudźa.

Lipsk. Nimo znateho wšědneho programma: 11,30 sa ratarjow. 14,45 we dwórkach. 15 sa młodźinu. 19 hodźina naroda. 20,10 symfoniski koncert.

Hišćeše wažne z dujowskeho programma. Königsberg-Heilsberg: 21,20 němšći ludowy spěw. Wróćlawk: 20,05 we němšćej duchi. Wien: 21 italski koncert.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Wuhladaj na wjedro sa jutrischi schtwórtk: Bude-li dźeschcejam pokhilene wjedro.

*Wunoschki hudowneho wothłosowanja a wołbow do němskeho sejma, kiž so z radosću pocakowachu, su pola Němcow w Mexiku njesmérne sahorjenje zbudźiše.

* Wjeźera rano je so w podkopkach 600 metrow pod semju pola Huckelhovena rozbuchnjenje sleho powětra stało. S rozbuchnjenjom so 29 lětny hórnik mori a so tśi druhi sranichu.

* W Madridźe je pondźelu wjecźor k mnohim srašenjam mjes faschistami a jich pschećiwnikami dóschło. Policija dyrbjeschće pschećiwnikow z gummijowymi kumpachami rozhnać. W měšće so ta wobšérne schkitaze naprawy postarachu.

* Połodnischi Ameriku je wjeźera cźežše zemjerjenje potrjechiło. Podjemiste storki wulkukkowachu so w Chilejskej a w dźelach Argentinskeje. Nadrobnische powěsće dotal njejsu znate.

* W Brooklynju pola Newyorka je so hrózbne njeszboże z lětadłom stało. Lětadło, kiž młody lětaŕ wodźesche a w kotrymž tśi druhe wosoby hobu lećachu, z njeznateje pschicźiny wyšoko dosć leźeźej njemóžesche. Mono wosypjet do schtomowy, zyrkwinoje tśechi a do elektriskeho jeźejora storźi. Stónźnje prażny do tśichi jeneho domu, so sapali a so pola na drohu wjerchny. Tśi wosoby, kiž hobu lećachu, bźechu hnydom mortwe. Wjednik lětadła so jara cźežko skani. Powě so, so běchu lidźo hebi-lětadło wotnajeli, so bychu, z rejsow na letanišćeźo dolećeli.

Swójbne powěsće

Semrětoj: Augusta Rotzschkowa rodź. Schäferez we Kamjenzu; thowanje budźe: jutśe schwórtk popołdnju we 2 hodź. wot Zorowanskeho domu. — Marja Paulikowa rodź. Krawcza w Běłej Wodźe, 52 lět; thowanje je dźensa hrjedu.

Za wobsah zamdlewitr: A. Dučman w Budyšinje



Kommunistiske demonstraciju přeciwo němskemu póslanstwu w Londonje.

Na wólbnym dnju spytachu kommunistojo před němskim póslanstwom w Londonje protestowacu demonstraciju prewjesć. Tola policija jich za krótki čas rozehna. Na wobrazu widźimy, kak policist na konju demonstrantow z Waterlooskeho skhoda před němskim póslanstwom wothonja.

204. saksha krajna loterija

Čehnjenje 1. rjadownje
20., 21. a 23. novembra 1933

Losy

poručataj a rozesćoletaj za rjadownju po

1/10	1/5	1/2	1/1
3.—	6.—	15.—	30.—

Budyskaj zběračelaj statn. loterije

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjeńt. hasy 45

Hlowne dobyća
w 5. rjadowni ev.
500.000 hr.
20 skónčnych premi ow kóždu po 3000.— hr.
40 předskónčnych premijow kóždu po **1000.— hr.**
1 po 300.000 hr.
1 po 150.000 hr.
1 po 100.000 hr.
atd.

Zapoćńće hižom nětko z Wašim
hodownym ručnym dźełom!
Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wušiwanju a wolmu k sačkowanju a štrykowanju
Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wolmu
Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jatkow / Tel. 2583

Kedźbu! Wot štwórtka 9. nov. wotmě wam porjadnje w **Khróšćicach** (w Dučmanec hosćencu)
ręčne hodźiny
Póndźelu wot 4—8 hodź., štwórtk wot 4—8 hodź.
Dentist Barth
Wothladnu sobustawy khorobnje pokładnje

Nowočasne žerdki za gardiny
připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Serbske basnje a pěsnje
Jana Hajncy
52 stron 50 pj.

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mužakowskej dróży 4

Młoda, wysokosućelna **kruwa**
je na předań we Łužicu čo. 11 pola Njeswačidła.

Brunčki
Powjedanško za małe a wulke dźěći. 111 str. 75 pj.

Martin Schmelzer w Budyšinje
na Zwonkowne Lawskej hasy 16 — w dworje na lěwo
Telefon 3080

Wuporjedźenje wšěch elektrisk. mašinow a aparatow
nawlće kótwicow
Wosebitosć: Přewiće a wobwiće znowa, wobnowjenje podwalcow, kaž tež wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najrućišo a rukuju za nje.
Narunańske dźěle / Rybowańske wuhlo / Nowe motory

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1.51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihiličerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo ničehwam čělneho znjezbožerija z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožerije dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjace znjezbožerje dyrbi so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planja přiwozwěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wuńdu z nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 264 — Budyšin — Štwórtk 16. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němska kulturna komora so wotewrěła

W najdostojnišchim wobluku ho frjedu pěchipodpisachu we wulkej sali Barlinskeje filharmonije němska kulturna komora fwjatoćnje wotewri. Swjatoločnosć wuznamnjeje, ſche ho wobsahuje ſ pſchitomnoſcu němſkeho kanzlera a ſo-ſtatnow němſkeho kněžerſtwa a zuſtoho diplomatiſkeho korpſa. Poſtwjeczeńſku rěč mjeſiche němſki minister dr. Goebbels.

Wón roſtoži ſchehowaze myſle: Revolucije ſo zenje je nuzy na politiſke polo njewobmjeſnjuja. Wone njeſchetnuja hoſpodarſtwo a kulturu, wobſahuja a wumělſtwo. Zmyſl nětcziſchcje revolucije je ta, ſo je ſo němſki narod ſnd ſchjmk. S revolucijin je ſo ſaſdźenoſć němſkeje njemoſy pſchewinyła. Wona je němſkemu ludźu nowy karakter dała.

Wumělſtwo njeje pjeczu niczo abſolutneho, ale wone ma je ſe ſiwjenjem ludu wezjwi. Cžłowjeſkoje minjenſkeho czaſa ſu najbole ſ tym hrdźichu, ſo ſe ſwojim wumělſtwom z ludźe niesłuchachu, ale ſo ſo wumělcy wot ludu wodźachu. Kulturna je najwyſche wuraz ſtworjeńſkich mozow ludu. Nowe poſtupowanje, [illegible] ſamy ſapoſcheli a dokonjeli, je poſturowanje ſumjſchenſtwa tuto ſumjſlenje ſtuli, ſ kotrymż je ſo hiſaſche [illegible] ſaſtorjało. Pola wumělſtwa njeſmě ſo [illegible] njeſmě ſo njeſmě ſo [illegible] ſchto wón może. [illegible] wumělſtwo njeſmě ſo ſaſtoje njeſmě ſo [illegible] wone [illegible] a njeſmě ſo [illegible] ſ tumanoſcznu njeſkuſjernoſcz. Jenoż ſamoſtne ſtoja ma ju prawo, pſchi wołtacju wumělſtwa ſ ludźi.

Rozkrycny dramatiſowanſcho programa ſtrowy, ale naſch ideal je hłuboke zjednoczenje ducha rjeſkeſkeho naſtawa w žiwjenju ſ wěczným ſakonjenim wumělſtwa. Kněžerſtwo dyrbi ſe ſchkitkarjom němſkeho wumělſtwa a kulturu na wſchitkich polach. Nazionalſozializmuſz je inwerſiſkeſke mozy němſkeho naroda ſaſo wuſwobodźił, ſo móże ſo njewuſtajne wuwiwacz a bohate płody njeſcz na ſchtomje naſcheho nowoho ludſtwa. To je też ſmyſł němſkeje kulturneje komory, kotraż ho nětko po ſakonju fwjatoćnje wotewri a ſeſta'a.

Nowy ſtat ma ſwoje ſakonje. Jenoż wſchitzy wot prěnjeho hač do poſledźnjeho podźeja. Też wumělcy ſe winowati, ſakonje pſchipóſnjacz a ſo w ſwojim ſkutkowanju po nich ſtožowacz. Němſke wumělſtwo, kiž ho k ludźi wróći, najrjeńſchu mſu ſ tym doſtanje, ſo ho też lud ſaſo k nje-



Swjatočne wotewrjenje němskeje kulturneje komory.

W Barlinskej filharmoniji je němski minister dr. Goebbels w přitomnosći kanclera a 2000 nawjednych mužy wšitkich kulturnych polow němsku kulturnu komoru wotewrił. Kulturna komora zjednoća stworjerske mocy němskeho naroda do jenotneho dźěła. Na wobrazu widźimy, kak so wjednik Adolf Hitler a němski minister dr. Goebbels, kiž je president němskeje kulturneje komory, do swjedźenskeje zale podataj. K prawicy widźimy sobustawy němskeho kněžerstwa.

nam wróća. Kóždy, kiž nowemu ſtatej ſwoju mózy wěnuje, je nam winowaty.

Na to němſki minister dr. Goebbels jenoſtiwe wołoſoby do němſkeje kulturneje komory pomjenowa. Po ſakonju wón ſam wjednistwo němſkeje kulturneje komory pſchewoſuje. S měſtopreſidentom je ſtatny ſekretar Funk.

Přeradnicy a přisłodźerjo

W Saarſtim kraju ſaadarmerjo we Wadgaſſenje pola Wolfklingena pola někotrych wobydlerſkich domy pſchepytachu a 8 wołoſobow ſajachu. Marksiſtiſke nowiny „Volksſtimme" w Saarbrücken ſe wujſa tuton podawk k ſchkſuwanja pſchecziwo nazionalſozialiſtiſkemu wobydlerſtwu. Pola jeneho ſe ſajatych ſu pjeczu SA uniformu namakali. To marksiſtiſkim nowinam k wudawanju dożaha, ſo ho pola ſajatych wo ſobuſtawy nazionalſozialiſtiſkeho wobydlerſkeho wotdźelenja jedna, ſchtož pjeczu tukanje dowoła, ſo ſakajana SA organiſacija we Saarſtim kraju tajne dale wobſteji. Pola nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w Saarſtim kraju wo tym niczo njeje ſnate.

Papenowa Saarska misija

Pſchi poſtajenju měſtelanzlera ſ Papena ſo połnomóznika za Saarſke praſchenja je w tukraju a wukraju k wſchelakim wudawanjam pſchichło. Se wujazujenju wopraw-dźitych pomérow ho pſchi tym, ſo ma měſtelkanzler jenicznje do ſtata jednoſtronje wordźelenja němſkeho ſtata a Bayerſkeje a Pruſkeje w Saarſtim praſchenju namjedewaca.

Wažne němsko-pólske rozrěčenje

Němſti kanzler pſchija frjedu dopołdnja pólſkeho poſłanja, kiž we najſtupnym wobſaze ſ njemu pſchińdźe. Pſchi rozrěcowanju wo němſko-pólſkich pezjahach dóńdźe ho k połnej pſchezjenoſći wobeju ſtajenjow we wotpohlebje, ſo bychu ho ſmydlem jednanja we praſchenjach wotewrile, ſo wobaj kraj najmanju. K potwjerdzenju europſkeho měra dźetaj ho wobaj kraj kóždeho naſtojowanja mocy widacz.

Pólski wusud wo nowej Němskej

Nowiny pólſkeje praweczneje ſtrony „Gazeta Warſzawſka" kaſchcheja w ſwjatu ſ němſk. wołbami wołoſobje jednemu Němſkeje. To wołnamjenja, ſo ſu němſcy nazionalſozialiſtojo w jich imuſtkownej a ſwonkownej politiſy pſchewożazu wjutreſchnim němſkeho ludu ſa ſtebje dobyli a ſo ſu woni ſtwérni ſaſtupjerjo pſcheczelow a próżowanjow němſkeho ludu. Dźenża je ſjawne, ſo je nowa Němſka tajka, kajkuż jenicžy Hitler a jeho ludźo ſaſtupuja. S tutej Němſkej budźa Polacy nětko a w pſchichodźe cżinicz nječz. Nowina hiſchcze wuſtebnje pſchikład, kiż je Němſka dała ſa to, kak może ſo antidemokratiſke hibanje ſ ludu a we twiſtim ſjednoczenſtwje ludu natwarić. Nazionalſozialiſtiſka Němſka njeje žana demokratiſka w dotalnym ſmyſle, ale je nowa ſ ludźiwom ſwjazana, kruże ſjednoczena Němſka, kiż je też ſa druhe ludy ſ puczpekaſowačku, wołebje też ſa Pólſku.

Němski biskop přeciwo nadpadam na cyrkej

Němſti biſkop je ſ ſches evangelſku nowinariku ſłužbu Wojerwjenje do ſjawnoſcze dał, w kotrymż na rěcz wjednika wuſtupjenja němſkich ſchefeſcjanow w Barlinje a na rejoſtuju pokajuje, kiż je pjeczo w dalokich worſchtach maſcheje zyrkwje hłuboke njepokojenje ſbudźiła. Němſti biſkop wuſtupi pſchecziwo tomu, ſo ſo ſubſtanza evangeliſke zyrkwje pſchima. W tamnej rěcz je ſo pjeczo wótrje pſchecziwo ſtarenu teſtamentej rěcznika a ſamo nowy teſtament je ſo kritiſował. To njewobkamjenja niczo druheho hač, jako by ſo twirja jako ſmužſki a njepewalny ſakład zyrkwje wotſtrelił.

S tomu němſti biſkop wojerwi, ſo ſu tajke nahlady a ſadaſka njeſnjeſnemu naſtupanje na wujnaſce zyrkwje. Wěſe-nijwo němſkeje evangeliſkeje zyrkwje taſkeho ducha ſe wſchej wótrjeſcu wotpreſkuje, każ je němſti biſkop pſchepſwědcerjo-wy, ſo też ſtawy wołaſ i tajtim duchomi niczo ihromadneho mjeć nochzeja. Wón zenje njedewoli, ſo ſo tajke hłudne wuczeny w evangeliſkej zyrkwi ſchérja. Wón proſy najwyſchſche wuſchnoſcze němſkich evangeliſkich krajnych zyrkwjow, ſo bychu ſwojim duchownym a wołaſnym ſaſtupjerjam hnydom ſ wołcżbnym wukaſom wo jeho wojſerwjenju powěſkowali, a ſo nimo teho, wołebje też dla błiſcheho Lutherowho dnja dopomnili, kiż jim winowatoſcz nakładuje, ſo maju ſa cżiſtoſcz wuczby ſajnje wuſtupowacz.

Evangeliſka wyſchſcha zyrkwina rada w Barlinje je na to ſundźowho aſſeſora dr. Kraufa dla jeho rěcze pſchi wuſtupjenju němſkich ſchefeſcjanow w ſportpalaſe 13. nowembra hnydom ſe wſchitkich zyrkwinſkich ſaſtojnſtwow wotſtronika. Sdobrem ſu někotre ſobuſtawy evangeliſke wyſchſche zyrkwinje rady a němſkoſtatneho wjednizwa hibanja wěrnych němſkich ſchefeſcjanow wojſerwiſe, ſo ſu pſchećziwo wopſchijerjej rěcze ſches biſkopa Petera hnydom najoſtrišcho proteſtowa'e.

Ćežka kriza na konferency wo wotbrónjenju

Kriza konferency wo wotbrónjenju hiſchcze ſchérjo traje. Preſident Roſſewelt ſo waſtoni ſ měſtopreſidentom Politiſcom, Amerikanom Wilſonom a franzoſkim ſaſtupjerjom Maſſiglim rozdźelowaſe. Henderſon ma pjeczo wot pohlad, kiż ſe ſtrona namjetkaſ, ſo bychu k 22. nowembrej ſaſtupnikow miniſterow ako wjednikow delegacijow do Genfa pósłali, ſo bychu ſo w tčerwje konferenzu wo nětcżiſchim pokazanju a nadźeju wo jeho poſtitiſej ſtronje rěcz mohło. Na druhej ſtronje ſo widawa, ſo dyrbja rozprawjerjo ſa wěſte praſchenje wo tčerwje wojſerwjenje ſeſtajeć, ſ kotrymż ſo někotrym ſaſtupjerjam wodźelenych mozow możnoſci bjerje, ſo w ſwojej niepſchitomnoſcži njemoża ſwoje nadawki dopjelnicz. Tu ſo mjenuja wołebje pſchecziwo Italſkej a Gróſbiſkej měrja. S tajkim wojſerwjenjom dyrbi ſo Henderſonowe hrożenje, ſo ſwoje ſaſtojſtwo jako pſchedſtawa ſłoji, podpjerać a ſo ſjawne mjenjenje na nětcżiſke kritiſke położenje ſoſtaji.

Italſka je bižom wojſerwiła, ſo ſwoje ſadźerjenje napſchećo konferency nepſchepołni. Tohodla budźe frjedu wodźelnja konferency nepſchepołni. Měſtopreſident Politis wojſerwi, ſo dźenża Genf wopuſchći, ſo by ſo do Parifa wrócił, hdźež mjenuje grieſkiſkeho połſlanſtwa pſchewoſnje. Na konferency maju ſa to, ſo bnd ja ſo dźeła na dołhi czaſ wotſtorčzicz dyrbjeć, je li ſo położenje w błiſchim czaſu nepſchepołni.

Wustupi Italska też ze Zwjazka ludow?

Amerikanſka powſeſerenja rozprawja, ſo ſo w Swjatſku ludow boja, ſo Italſka też ſe Swjatſka ludow wuſtupi, dokelż ſo bižom konferenzu ſa wotbrónjenje ſdaluje. Fran-

…ło ho pilnje prozna, ło by ho ternuja ja … Swjatka ludowa na přisadałoschi … ło by ho hrožazenu rospadej Swjatka …

Mussolini wo přichodże Europy

Mužolini mejesche wuteru powołdnju w nazionalnej radże korporazijow wulku rěč, w kotrejž dujowy porjad k … wotrjadowych korporazijow rosjasnješe. Mužolini na to dopominaješe, ło je ho loni oktobra zjawnje praschał, hacž je hospodarska kriza normalna, abo hacž je kriza kritna. Dźensa może won na to wotmolwić, ło je ho kriza tak hluboko do ľudstwa dobyła, ło je ho kriza systemow … Jedna ho tu pjerza wo khorosć, kotraž ho … czasom dale jerje. Potom Mužolini błeje wo slawinach a wuwiću kapitalizma rěkejsche. Ideal dźensnišcheho kapitalizma by bylo standartizowanje człowjeskeho ľpjaba. Ale to … Kriza je europska a to typišch europska. … ch lohko kriju wotmonić, dokelž Europa wojaza na … chowjelske kulturu njeńcli, ale Japanska, postu… ropa może tyrtać, ło hišcheje zas wobjidło kultury … dobjanje, ale k temu trjeba najnujeńschu měru po… dorofumjenja. Zwjazk ludow je pjerza swój zuby … bubił. Jeho łapacu dorje kražnje klincza, ale we … ho jako dobolnje njemóžne wopokakale. Locarno … nicžo wjazy k wotbrónjenjom nječi. Wo fideje… rych mozow ho mólči. Skónčnje rěkejsche Mu… italskim hospodarstwje a ujemu, ło Italska noch… może kapitalistiski kraj bycz. Wjednik italskeho kra… statistikami dopokaja, ło durbi Italska burski … nacz. Wulka industrija ma pjerza wjele šmadnišchu … wjazkej w hołodnarskim žiwjenju ludu, hacž jeho to po… wschitkownje mušla.

Swjatočnosće přiměra w Jendźelskej

Sobotu ho w Jendźelskej wotli tehdy dźeń přichwěra … Dopołdnja w 11 hodź. wotkeźbowaschе zjate



Nawjedowacy mužoju němskeje kulturneje rady.

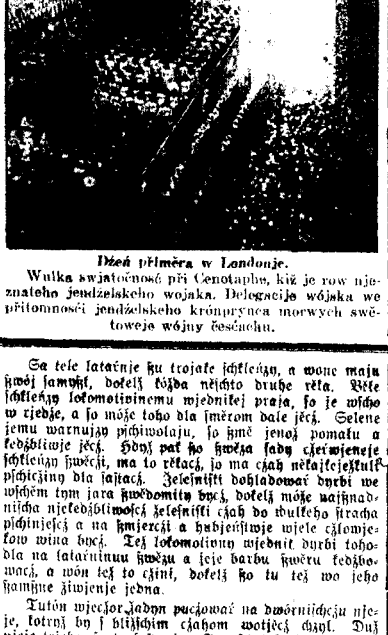
Městopresident zhromadneje komory a presidentoju jenotliwych komorow. Horjeka wot lěwicy ke prawicy: statny sekretar Walter Funk (městopresident), ministerialny rada Horst Dressler (němska radiowa komora), Hans Bjedrich Blunck (němska spisowna komora), delni rjad wot lěwicy k prawicy: generalny hudźbny direktor dr. Richarg Strauss (němska hudźbna komora), prof. Eugen Hönig (němska komora za twórjace wumělstwa), ministerialny rada Ota Laubinger (němska dźiwadłowa komora).

Litwinowe jednanja we Washington'e

W Washingtona ho powě, ło je ruski sowjetowy minister Litwinow z Moskwy nowe instrukcije dóstał. Někto je pjerza swólnjenje, hlowne prašenja do ofizjelneho pichipóznacza ławjetskeje Unijeje Sjednoczenymi statami rjadowacz daeš.

Wulka amerikanska konferenca za zymsku pomoc

W Sjednoczenych statach je djelowy minister Miß Perkins ſrjedu wulku konferenzu za hynjtu wojnu wotewrił. Na konferenzu wołdźeli ho 20 gowornikow, 150 městnych nošowu a 500 stabowych ſrjenerow. Konferenza dyrbi pro… gramm za hynjtu … …



Dźeń přiměra w Londonje.

Wulka swjatočnosć při Cenotaphe, kiž je row njeznateho jendźelskeho wojaka. Delegacije wójska we přitomnosći jendźelskeho kronprynca morwych swětoweje wójny česchachu.

…ocz a 10 wuli… …ospacz. Tajke wjsho… …kcije, pschipraw…acje … gramm k wobsjaru … …jawnym wobsahu p…

Wunošk ludoweho wothłosowanja a wólbow do němskeho sejma

w Lubljskim hamtskim hejtmanstwje

Pschikrócenja wosnamjenjeja: Lud. wothł. = ludowe wothłosowanje; płacj. = płacjiwe hłosy, njeplacj. = njeplacjiwe hłosy.

Lubij: Lud. wothł.: 8381 haj, 323 nč, 178 njeplacj.; němšti ſjejm: 7989 płacj., 816 njeplacj.

Bělezy: Lud. wothł.: 85 haj, 3 nč, 3 njeplacj.; němšti ſjejm: 82 płacj., 9 njeplacj.

Wjarnaczizy: Lud. wothł.: 958 haj, 84 njeplacj.; němšti ſjejm: 925 płacj., 84 njeplacj.

Łukezy: Lud. wothł.: 350 haj, 3 nč, 4 njeplacj.; němšti ſjejm: 328 płacj., 28 njeplacj.

Cjornjow: Lud. wothł.: 91 haj, 0 nč, 1 njeplacj.; němšti ſjejm: 83 płacj., 11 njeplacj.

Dažin: Lud. wothł.: 301 haj, 7 nč, 7 njeplacj.; němšti ſjejm: 283 płacj., 32 njeplacj.

Dažink: Lud. wothł.: 311 haj, 2 nč, 4 njeplacj.; němšti ſjejm: 294 płacj., 20 njeplacj.

Hłuchina: Lud. wothł.: 134 haj, 3 nč, 5 njeplacj.; němšti ſjejm: 121 płacj., 21 njeplacj.

Jerkezy (Herwigsdorf): Lud. wothł.: 765 haj, 32 nč, 12 njeplacj.; němšti ſjejm: 720 płacj., 63 njeplacj.

Kerlowa Studźeń: Lud. wothł.: 120 haj, 2 nč, 4 njepl.; němšti ſjejm: 112 płacj., 14 njeplacj.

Kerlizy: Lud. wothł.: 592 haj, 8 nč, 3 njeplacj.; němšti ſjejm: 502 płacj., 7 njeplacj.

Kotwica: Lud. wothł.: 240 haj, 9 nč, 10 njeplacj.; … ſjejm: 226 płacj., 18 njeplacj.

Kr… …d. wothł.: 161 haj, 10 nč, 10 njeplacj.; … …pa: 151 płacj., 28 njeplacj.

Kr… …d. wothł.: 181 haj, 1 nč; němšti ſjejm: 170 … njeplacj.

Kw… Lud. wothł.: 55 haj, 0 n; němšti ſjejm: 51 płacj., 1 njeplacj.

Luft: Lud. wothł.: 233 haj, 6 nč, 2 njeplacj.; němšti ſjejm: 228 płacj., 13 njeplacj.

Luwoczizy: Lud. wothł.: 239 haj, 4 nč, 2 njeplacj., němšti ſjejm: 231 płacj., 14 njeplacj.

Lejn: Lud. wothł.: 175 haj, 0 nč, 3 njeplacj.; němšti ſjejm: 169 płacj., 9 njeplacj.

Lewald: Lud. wothł.: 506 haj, 40 nč, 17 njeplacj.; němšti ſjejm: 478 płacj., 85 njeplacj.

Lubow: Lud. wothł.: 709 haj, 33 nč, 33 njeplacj.; němšti ſjejm: 578 płacj., 88 njeplacj.

Mjale Radmerizy: Lud. wothł.: 124 haj, 0 nč; němšti ſjejm: 118 płacj., 6 njeplacj.

Maleczizy: Lud. wothł.: 200 haj, 7 nč, 4 njeplacj.; němšti ſjejm: 187 płacj., 24 njeplacj.

Miechań: Lud. wothł.: 58 haj, 7 nč, 1 njeplacj.; němšti ſjejm: 57 płacj., 9 njeplacj.

Mjesnarowy: Lud. wothł.: 101 haj, 0 nč; němšti ſjejm: 90 płacj., 11 njeplacj.

Nožaczizy: 173 haj, 0 nč, 2 njeplacj.; němšti ſjejm: 157 płacj., 6 njeplacj.

Nodezy: Lud. wothł.: 161 haj, 0 nč, 3 njeplacj.; němšti ſjejm: 161 płacj., 3 njeplacj.

Rołany: Lud. wothł.: 177 haj, 1 nč, 4 njeplacj.; němšti ſjejm: 167 płacj., 15 njeplacj.

Čerwjena šklenca

2]

(Pokračowanje.)

Tak je ho też stało. Ssušodźa wo tym shoniwschi, orje to železništemu wothladarjej a jeho mandźelskej njepopschachu a jeju tohodla wušměchowachu. Tola ſprawnej ſlowjeskej ho wo to njestaraschtaj a ſuſe dźěcko timaj pschjeho bóle a bóle k wutrobje rosčesche.

Je pjatk wjecjor w tčeju. Wothladowarjowa jana je do města ichta, ło by wschelake ja hospodarstwo natupowała. Stary thromp pschewodnik, kotrjž běsche wo tuju službu sastarał, bě sahe lehnucz schoł. Hischcze schtwórcz hodźiny, a pożledni czah, kotrjž tu nimo jedźi, dyrbi wjacjerz. Janosch psched małym dwórnischcownym twarjenjom ſjedźi dźěcko na klinje dźerżo, kotrejž jemu je ſwojim njewinowatym schibałym powedanjom czah króchi. Jutſije, ſobotu, dyrbi, hač tónz kóždeje njedźele, do Temesswara hicz, ło by wunoschł małeje dwórnischczoweje pelkadniju wotedał. Won ſo runje nad tym wjeſeli, ło je tón kšcz bohatschi, hacž hewak, dokelž ſu ſo někotre wosy ſtotu a ſita wotwjesle, a ſmějkoze ſo pschi myschli, kotu kuzeja w měsche rjetnu, hdyž psched jich wocznoma telko njenjes nalicži. Wjes tym ſo je tak do ſwojich myſlow ſanarjeny, ło czaſ mine a wjebro pocjina wokhlódowacz. Mjeczerny wětſit pschezo ſymniſchu a ſtylniſchu pisches kukuryzowe pola a wokolo dwórnischcza ſadunwa. Holza na jeho klinje je womjelika, dokelž je po idaczu ſaſpana. Wona może ſo w khlódnym wjeczornym powětrje ſaſymnicz. Dha ju wo mje a ju do małeho łóſka, w ſtrači ſtejazeho, donjeſe, kotrejež dwě wotuje, ło by wothladowar na dwaj bokaj wuhladowacz wóhł, na prawu kaj na lěwu ſtronu železniſzy dźetcz. Potom ſwědomity człowjek lampu, nad blidom pódla łóſka wiſzazu, ſaſwěcži, ło by ſo dźěcko, tak dołho hacž je wón wonka, po cjmje njebojało, a dokelž dże potom pschi ſwěcy wjeczerjecz. Hdyž je ſ tym hotowy, latarnju pschihotuje, ło by pschihódźazemu czaſej nuſne ſnamjo dał.

Sa tele latarnje ſu trojake ſchkleńzy, a wone maju ſwój ſamyſł, dokelž kóžda nješchto druhe rěka. Běle ſchkleńzy lokomotiwinemu wjednikej praja, ło je wschio w rjedże, a ło może toho dla ſmjerom dale jěcz. Selene jemu warnuja pschiwołaju, ło ſmě jenoj pomału a kedźbliwje jěcz. Hdyž pak ło ſwjeza ſady czerwjene ſchkleńzy ſwěcži, ma to rěkacz, jo ma czaſ nětkajcejekulk pschiczinu dla ſaſtacz. Jelesniſt dohladowar dyrbi we wschěm tym jara ſwědomity bycz, dokelž może naſpadnišcha njekedźbliwosć železniſti czaſ do dulkeho ſtracha pschinjeſcz a na ſmjerczi a hubjerſtwje wjele człowjekow wina bycz. Tej lokomotiwny wjednik dyrbi tohodla na latarninu ſwězu a jeje barbu ſwěru kedźbowacz, a wón tej to czini, dokelž ſo tu też wo jeho ſamotne žiwjenje jedna.

Tutón wjecjor Jadyn pucjowaſ na dwórnischczu njeje, kotrjž by ſ blišchim czaſom wotjecz chcył. Duż njeje trjeba, ło tu ſaſtanje. Janosch toho dla cjerwjenu a ſelenu ſchkleńzu na bok położi, puſchczi bělu ſchkleńzu do latarnje a ſwězu ſaſwěcži. Dźěcko je bjes tym ſaſo wozuczilo a ſ wulkej kedźbliwosću nanowenu dźelu pschihladuje. Pschi tym też powěda a ſo praſcha, schto maja cjerwjene ſchkleńzy wosnamjenjecz. Nan na to ſ pschecjelnej rěcžu wotmolwi. Potom pak matu hłowóczku ſ wulkimaj wczipnymaj wocznoma do ſahłuwka ſtłóczi, koschi holczku a praji: „Nětko pak je czaſ ſpacz, moje dźěcko! Hewak macz ſwari, hdyž domoj pschischedschi tebje wozuczenu nadeidże. Dobru nóz!“ Won ſaſwobcženu latarninu na blidze ſteji wobjatowschi won ſtupi, ło by pożłuchał, hacž wjeczerny czaſ ſtoro njepschijdźe.

Dźěcko pak njeſpi, ale hłowóczku pomału a ſtradźu ſajſo ſběhnje, hdyž je ſo nan wotſtalił. Tam na blidze leża te rjane pišane ſchkleńzy, pisches kotrejž je jej macz czaſto hładacz data. Ach, to bě pschijemjenje a kražnje bylo. Tehdy běsche w ſymje a tola měſachu hona pisches ſchkleńzu napoſlad, kaž by ho ſelene ſtónczne nałěcžo nad nimi ſmjało. A potom hačle ta druha ſchkleńza, ta cjerwjena! Tu běsche bylo, kaj ſo bychu zyły ſwět, jemja a njebjesa w płomjenjach ſtałe. Kaž rad by ma… ka holczka hišchcze ras ſ nimi hrała a pisches nje hładała! Tola nan by ſ trutym khłopjanom hrožył, hdy by jeničzku tutych ſchkleńzow do ruki wzała. A nětko tak waźnje a ſawjedne psched njej tak blížko na blidze le… żachu. Nan bě wonka a njemóžeſche widźeczi, schto cjini. Ach jenoj jeničzki ras chcyſche piſzane ſchkleńzy do rukow wzacz! jenoj ras chcyſche ſrjeſchnje pisches nje pohladnucz a ſo nad dźiwnym napohładom ſmjerom a ſtradźu wjeſelicz!

Jelesniſki wothladowar hjes tym psched małej chěſ… ku hedźo na czah czaka. Won poſłucha a pohłuda, hacž ſnale ſchwórczenje njeſtanischi, kotrejž jemu jón pschipowjedźi. Tola wschо je hischcze cziſko. Nadobo ſo jemu dha, ło ſo w małſkowym polu pódla dwórnischczoweho twarjenja nješchto hiba. Tam ſo ſtróżczi a ſchrótuje, kaž by hdyž człowjek abo ſwérjo pucz pisches małe drjelo. To je wěſče, tak ſebi mysli, cjely wot ſtadła, kotrjž chce ſo tam w hrjeſi pódla dwórnischcza napicz. Stocje może na kolije ſwjezej, a hdyž potom czaſ pschijźdże, może ſo pschecjely abo czaſ ſem ſ njeſbożu pschiłidże. Won ſo ſkutkowischi ſa kli, ſ hedźenej wobbitnym, pschinnje, kotrjž ma ja tajte pschipadny pschezo ſ ruzu. A runje chce ſo ſbehnucz, ło by na ſtronu, ſ kotrejž ſchrótowanje pschiłidże, ſchol a ſtócjo wotehnał. Nadobo ſo je mu tolſtu czeſzi mantl na hłowu cziſnje. Won ſebi hišchcze njeje rosmyſlicz mógł, schto ſo ſ nim ſtawa, a hižo ło dwě ſylnej ruzy wokolo ſebje połojiłej, kotrejž dżetej jeho ſadajicz. Won muſow ſtupacz ſłyſchi, kaž jeho napadnikej na pomoz ihwataju. Tak jara hacž ſo też wobara, jeho ſ ſemi paraża a ſ tolſtymi powjazami wuwjaſaja, tak ſo ho wjazy hibacz njemóże. Won drje po pomoz woła, tola żadyn człowjek jeho ſchtki, napadnikow pak jeho wołanje njerſa a: „Sarajże jeho!“ won jedyn hłoſ ſcheptacz ſłyſchi.

(Pokračowanje ſcžehnje.)

Wulki serb[illegible]i koncert

wotmĕcje so srjedu 29. novembra w salonaj Króny w Budyšinje

Khrysta Burgasowa (Mezzosopran), Dora Frajšlakec (sopran), smykowy kwarteto (I. a II. husle, viola a čelo), Moloza, serb. spěw. tow. „Hudźbna Jednota" a „Radosć" (jedn. předn.), zbrom. serb. spěwarstwa. Nawjedowarjo: Jurij Winař. Ludowe a wumělske poskićenja. Zastupjeńki: 6.30 hr. w Smolerjec kniharni

Stary Lubi: Lud. wothł.: 811 haj, 31 nĕ, 29 njeplać.; němšti žejm: 776 płać., 75 njeplać.

Skipkały: Lud. wothł.: 73 haj, 1 nĕ; němšti žejm: 72 płać., 2 njeplać.

Małowy: Lud. wothł.: 84 haj, 0 nĕ, 3 njeplać.; němšti žejm: 80 płać., 7 njeplać.

Wopalna: Lud. wothł.: 88 haj, 0 nĕ, 5 njeplać.; němšti žejm: 88 płać., 5 njeplać.

Wolcinica: Lud. wothł.: 246 haj, 4 nĕ, 2 njeplać.; němšti žejm: 255 płać., 17 njeplać.

Wospork: Lud. wothł.: 776 haj, 16 nĕ, 10 njeplać.; němšti žejm: 733 płać., 65 njeplać.

Wujeć: Lud. wothł.: 195 haj, 5nĕ, 5 njeplać.; němšti žejm: 185 płać., 20 njeplać.

Wujesd: Lud. wothł.: 178 haj, 0 nĕ; němšti žejm: 175 płać., 2 njeplać.

Zarki: Lud. wothł.: 104 haj, 1 nĕ, 1 njeplać.; němšti žejm: 101 płać., 4 njeplać.

Zhromadny wunoschk w Lubijskim wokrjesu: Lud. wothł.: 70 892 haj, 2634 nĕ, 1529 njeplać.; němšti žejm: 67 996 płać., 6705 njeplać.

Ze Serbow

W Budyšinje, 16. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer hygrometer 0 a najwyšischa temperatura wodnjo Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer a najnišcha temperatura we wozu —3. Sćěhowazy wjedra so wjele njepřejemni. Wosnanje dale šmichi, a nišina pola Jenkowskeje kři a so k nam bliži. A nad Jastkej šmoje wjesmino pomało wječorowschemu jara přijemnemu. Druha nišina pokazuje so pola Lužo morja. Rusta wuchodnu je so trochu k dołheemu wotšěrka. Nad Němšćej cyrkwju so wuzka wyschina dawšcheje Pomije kaci k Atlantu. Ji njejchamy so wacj, so bychu nasche wjedra dotal přijemne hischće dłuhe. Wuhladny na wjedro so tajke, so jandź i wotkurjawajte duhy dostanjemy a podźischo so do da. Jutše pjatk stłonćko 7,18 hodź. stawaja a so hodź. khowa. Měsačk sthadża jutše rano 7,17 a khowa so popołdnju 3,24 hodź. Jutše mamy nowy měsačk. Po prěnjej mamy dešcej a wjer wječerja.

— **Mjasowe jetki (Freibank) w Budyšinje.** Sobotu 18. nowembra 1933 rano wot 8 do 10 hodź. wotchowa so na cyłła 101—350 fyrt howjaše mjaso, punt po 30 pf., fyrt čwinjaze mjaso, punt po 35 pf.

— **S mĕsačanskeho dźiwadła** so nam pisše, so so dźenja wječor we 8 hodź. posledni króć tryšt „Hasenklein njemóže ničo za to" hraje. Hrajne wjednistwo ma wyschi krajny wjednik Alfred Borchert, kiž sbohom hłownu rólu pschedstaja. Nowak je kruch tak wobhładženy, kaž pschi prěnim pschedstajenju. Ničtó njedorbjał skomdźicej, hdyž tutón tryšt wobhładaješ, kiž na někotre hodźiny wschědne starosće zapomnić dawa. Jutše pjatk wječor we 8 hodź. pschedstaja so cźinohra „Schlagetot" wot Hanza Josta, kotruž je intendant Hanns Heinz Kämpff inszenował. Hłownu rólu hraje Hans Werber, hewak je kruch tak wobhładženy, kaž pschi prěnim pschedstajenju. Sobotne tharki su wschědnje pschi dźiwadłowej pokladni w snatym cźasu dostać.

*

Móžeš sebi myslić

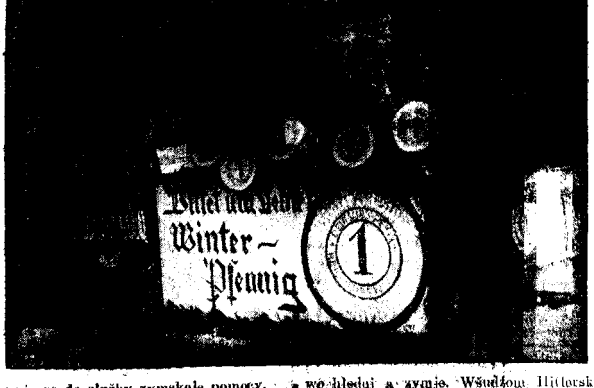
**Rožu pschirodu w lĕrju a rałeju bjes Božeho stwórcźa, kiž wsčo kraśne rodźi a plodźi, sćěhuj naš tak lubje wosbo- so? Móžeš jeh hdyž nowšitej Božu pschirodu bjes sćěwa ptaczinu w cźasu rosejenja, kćenja a ploda? Sawěsće niz! Ně, njeby było Božeho stwórcźa, sćěwa ptaczinu, by bła stajna zuna wokoło nas a w nas! Wschitko by tiało w znamjenju wotpočenja, jeli nij samo w znamjenju smjerce! Tak je tej w žiwjenju ludow. Ludy, kiž so daleka stwórcźnych pruhow nowcha natwora, drémaju pak sahinu. Ludy, kotrychž njetwoschoja narodne kubła, kaž weda, pĕseń, sćěw, su dźeći smjerce! Cźehnuj my Serbja so k tutym ludam lićeć? Ně! My chcemy być žiwy lud! My šmědjachamy w žiwojim ludje namakać wusnamnyh kulturnych prozowarjow! Nam stwórcźu pschinjerjo a basnjo, lud a hudźbnizy chwalospěwy wo naschej domisnje, wo naschim ludje w sašchich cźasach, kaj tej dźenja hischće. So bychmy druhi žiwjenja i naschebo luda sajo do naschebo luda wuswjowali, tohodla wotmĕja so łóždźetnje nasche serbske konzerty, nimo druhich wažnych jarjadowanjow. Hdyž Spěwny šwjatk, tuto idealne sjednoczenjstwo naschebo luda, nam 29. nowembra t. l. sajo rjany kuzert wuhotuje w Budyschinje, dha khwatajmy na tutón wurjadny khwjedźeń stłonćnych pruhow naschebo ludstwa, so bychmy wĕrnosć tutych stowow sami dopósnali, sbožo do žiwotnych wutrobow brali.

*

S Bukez. (Wósebne rjadowanje.) Wutoru 14. nowembra bychu samorumili khowny Krajnohajnik Richter jako wojowar w bataljonu kraju pschi 9. pomarańcowym rjadowanje 1914/18 wulki wotz je pschewni potrali. Tón bychu jeho rumnischerej Sanjeri Adolfej a Matoritz wowdowanj, kiž bychu jako wojowar w bataljonu kraju 11. 11. 1919, potajtym pschez 14 lětami, ja wotzny kraj zamarił. — Zchtóž pak Zchlaegetra znaje, wótrje wě, so je wón tehorunja w bataljonu kraju wojował a swoje šwjedźi jadajił.

S Wóspork. (Zwa[illegible]nowany.) Hromadźe pantow ja[illegible] wóspork a wopalnych wšach zarkach, [illegible] Wawsyzy, Lušin a Konjezach pschisłuchi[illegible] 27 puntow grichaja, 56 puntow rumja, 14 [illegible]rnowy, 57 puntow jeczora, 14½ puntow mudow[illegible]anowe mufki, 10 puntow makaronia, 18 pakćikow [illegible], 17 puntow hrochu, 16 puntow šaćkow (Ursus[illegible]nowy, punt wyše, schtkeišu mjechu, 10 puntow [illegible], 11 puntow šledowego kołeja, 10 kusow mydła, [illegible] pschenicznego šadu, 20 puntow jabłukow, 27 hłowcow bjełego a 55 hłowcow cźerwjenego kału, 37 maggiowych polinkowych kóstkow (Würfel), 2 kóstaj mjaštowaze juschki, 4 banje, 17 jejz, 78 puntow bĕrnow, 4 punty połcźa, punt łoja, 6 puntow kuleršy, 4 pory pódnschow, por tofłow, habrešćaco, biwat poraj mužazych a por žonjazych stupnjow, dwě pařmje wołmy, dwě mužazej a jenu žonjazu cźapku, pakćik tobała, 7 porow dźeczazych stupnjow, kołbašu a 70 schtuk wschelakeho wobsteženja. Tute wěcy, swowjacym drastu, je NS.-žónske sjednoczenjstwo ludowym towaršchaum w hromadźeńskim wokrjesu wudźěliło, kiž jim z nuzu a khorošcu potrjescheni.

S Kitlic. (Njesbožo.) Wutoru wjeczor wokoło ½6 hodź. so na Lubijskej drohi njesbožo sta. S cźežkiego auta, wobsedźerja Wintera z Budyšina, kiž bĕše z zbytkami naklađeny, wobsedźer auta, kiž bĕše pschiwodźer pschepowĕschała, pschi jĕžbje dele khodźi. Wón so wobšmyg a kolo pschipowĕschała jemu tkwu nohu pschejdźe. Sanitelna kolona Čerwjeneho khižja z Lubija pschinjese jemu prěnju pomoc a Wintera do Lubijskeje khorownje bonjese.



Młodźina maja so do służby zymskoje pomocy. Wahjaca jězba Hitlerskeje młodźiny. Přichodnu sobotu 19. nov. steji cyła Němska w znamjenju wobšěrneho wahjenja młodźiny za wojowanje přeći wo khłódej a zymje. Wšudźom Hitlerska młodźina wulke čahi wotmĕje, zo by kóždoho wobydlerja wo šerpatku za zymsku pomoc prosyła.

Z Khrósćic. Naš wěžiny časnik bižo dlěši čas wjacy njebije; je skóncowany a přetrjebany. Tuž je cyrkwine předsydstwo wobzamkło, nowy elektriski časnik připrawić dać. Na wěži dźěłaja hižo majerjo a ćěsłojo pod wjednistwom architekty Cyža. Windawki za časnik budźa přez dołhowólne dary wosadnych zarunane. Wječor budźo časnik wobswětleny, tak znajmjeńša kóždy widźi, kak na času je, hdyž z karóžmy domoj čampa.

Z Khrósćic. Jutry 1934 zastupi w našej šuli 40 dźěći, 18 hólčkow a 22 holčkow. Nětčisi prěni ječnik (50 dźěći) so dźeli, tak zo zmjeje potom šula 11 rjadownjow, mjez nimi tři paralelne. — Wot pónjdźelo sem wuči pola nas k. wučeŕ Bjarnat Rachela, přejdy khwilu w Ralbicach. Na jeho městno do Ralbic je póslany k. wučeŕ Hejdrich z Khrósćic jako zastupjeŕ.

S Lipy w Błótach. (Woheń.) Serjcon rano wokoło 4 hodź. w najwjetšej wjesy pola tatarja Paitera wulki wohoń wudyri. W štučej chwili namaka wohoń wjele zurowby. Hrodźe, kiž bĕchu pschihwatrjene, so jimi wotpalichu. Wobydlerjo z wulkej nuzu jsu wutkowachu. Wohnjowym woberam so njeporadźi wohoń [illegible]. Tak horjesche motorske špitowe z Lubnjowa z pschichwatanej, kiž bĕše jako wotmała so potom poradźi, wohoń salcej. Wobročne [illegible] so pschez wohnjowe wutkowachu. Kak je wohoń nastał, njeje znate. Wobsedźer, kiž na njeho sawěsćenje wulku tołkotu počerpi.



Tu postaji so Wienska šibjeńca.

Naš wobraz dawa nam pohladać do šibjeńčneho dwora Wienskeho wyšeho krajneho suda, hdźež se nětko šibjeńca za tych postaji, kotrjž so po nowym wótrym zakonju dawstriskeho knježerstwa k smjerći zasudźa.

Z Łužicy

* S **Kamenza.** (Cźešćenje) pjenjerja Wilhelma ze Pólenza.) Na 30. kuzetnym dnju pjenjerja Wilhelma z Polenza Kórste towarstwo z Kamenza pschi pomniku w hrodowstkim parku wenz połoži.

* S **Wjasowa.** (Za 6 mjeŕacow morwcho namalali.) Wschi hońtwje na Jehnjerjej horje namalachu Wallarja Nĕprajchka, kiž je so wot mały šmótł, morwcho. Nĕprajchi bĕše so wobwoćiwił.

* S **Delnich Kundraczic.** (Wobžarujomne njesbožo.) Njesbožo, kiž hłódźe tak nětkaž wotcźinichu, sta so njedźelu pschipołdnju wokoło 1[illegible] hodź. na dróhowym cźichnjnischcźu pola dwórnischcźa w Nowych Kundraczicach. S Kotmarjej pschijedźe motorske [illegible]ńom a sajedźe do wobsedowego auta, kiž z [illegible] dźeše, a na dróhu padźe. S Cźikawy pot[illegible]owy kolesaŕ Flama žebi nohu, jeho łozina[illegible]ošer z Dürrhennersdorfa, je ktrožitemi [illegible]kej jedźdźacej bu łohko wobchłodźichcej. [illegible]u potrjechi autowemu wjednika, pjećoro [illegible] mĕjsche prawo na jězbu do Lubija.

* S **Bjarnaczic.** (Wšelaki [illegible] japalił.) Sobotu japali so na horje pola Hejdrichowych ama. Rozplunjak bě so japalił. Wotcź z [illegible] bórtu podusnychu. Mało dyrdżachu pak wotmócnjeny [illegible] do njesboža njepschichinichu.

* S **Rychbacha.** (Zemjerej starcha wojowarja.) Wšelakim wobydlerjam Altendorfje wumrě tele dny dalako a zbórcźe znaty stólmy wótcowar Wilhelm Thomas. Wón bĕše we wójnach 1866 a 1870/71 žoden wojował. Thomas bě jara wjesoły, to posłĕdnjenje najdaloko wotcźuchu kraja bibłeje dočźaka.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Radobyła. (Dźiwjacy koninjerja pospadnuli.) Wa Walke Dittmannsdorfskim rewěrje šajachu dźiwjacy zeitnjerja. Wón ho na hamtske sudnistwo wotwjedźe.

* S Hochkirch. (Zemjerěł we šturzu.) Pšichi wotkopanju i pomałku rozšerjacego zjawa indowniu cyłownu wjedu nit Robert Claus šmjertnje šmjeŕboši. Jako bě wón wot šlerčja, jeho dwaki cłah pšeczejdźe. Claus bě kmanom mortwy.

* S Grimmy. (Mandźelstaj ho i płonom šajedowjeźi loj, mandźelstwa mortwa.) Njedźelu wjeczor Weberz mat dźelskaj, prjedy hač do loża dźěšcej, šapomnidliwje, płonu wu kwaču šatujerstwu, jako běchu i jeho mužowe bywarjej. Wabě wošobje pondźelu rano i płonom Dźowjerjenet namakachu. Mandźelska bě Lišom mortwa, potwun wozi wyznia pola mandźelskich mjedźu kwitpech.

* S Rathewa dr. (Dobry popad.) Zandcom pjatk pod hradom muzow, kiž běchtaj i cłahom hač do Pirny pschitšłej a dzensčtaj do Čźčšłej puczowacej, jeja. Pschi pschekrystanju muzow namała wulku šumu pjenjez. Swójcej ho tež, so stat šajataj pschi politikim šapalerinje hubu statkowałoj. Wobě wošobje ho do kunzentrazijskeho lehwa w Hohnšteinje wotwjedźeschtaj.



Wjednik němskeho konjaceho spodła.

W skupinje wjednik Korła Siwert nad Litz... znatelnu wjerała, je so za wjerška trech najwyšnich wyšnich němskeho konjaceho spodła ...jenował.

Serbski Ratař

Zewinjaca hór!

Njemóžemy prěć, so je jendźelske, kaž amerikanske hospodarstwo w kornjacu krizy wupalo dale hač nekak. Tam wě ho derje z nejhorjeca, kak dowitnaca je hó do kri... njaseje pizy, kotraž ho pola nas šrjedź nowembra ... tej šwinjo tylko šeše njetrjeba, tak kóń a howjadło ... wołanje wešče, jo bjes šeše šiowjeka bycza ja ... Kaž hót čini, jo je człowjek jedź šidowšchich ... žoldk lóše pschedźela, wošebje, hdyž ho wjele ... a šuchich warjenjow jé, tak je wuczinjna wěz, so ... šeše šwinjeca, kotrež ma we šwojich mitskownych organach i człowjeczimi najwjaš podobnoscu, taj šwonowe, tak trěbne. So ho khorošcam wjes šwinjeca wobora, dospječe ho i tym, so ho jim porjadnje hół do jedźe dawa. Turbuny tchodła hišo na cźiše tkłowy a pschemenlinow piza hladaca a nis prajeja, so je šwinjom wšcho dobre dośeł, njech je šmjerdźenje a falšowanje. Potom ho dźiwaca njertjebanny, so nasch šwinje tylko khorošcow nadpadnje.

Njech je šwinjom šrowa piza dana, a wšitcy, schoź ho jim warjenu tida, ho pschimjerjenje je šelu jarunjo, tak budźeja mnohe šćerby na njeschoše je šwinjeni wutwostacz.

Pschetož ro-pommanuli-li tola, so šwinje i njerodu wot-tadane a je jehpatnymi wězami pizowane: mnoho njerodu płodi owschi, šomle, jeršjenje, tridźiny atd., kotrež ho totam na człowjeca cźesto pschenjesu.

Wo hnojenju nasymu.

Zyma je burow najwjetschi pschecźel. Morane do jenu, to dwoji prenja starosć być, a — hnojenje do jenu ta druha. Syma pschihotuje do role šawarany hnój tak, so w nałecźu šuwej hnydom dospołnje k wužitku pšinadźe.

Schtož ja pola, płaci też ja łuki. Naletne hnojenja njeplacja ho štoro ženje, ł wuwšacźom pjerschcźje, kotraž na ho hatle tónz haprleje abo prěnt tydźeń w meji rosnjewerace. Druhe hnojenja měle ho wschě nasymu abo w šymje ztacź, ja šnězi a deschcje zyrobiny ł nich do dorna a korjenja dowjedu.

Tuž dha won je wschěm hnojom nasymu, kaž dołho wjedro hoji, pitnje woracź, teź hacź do hód. We wułkim a małym rožu pak njehibaj rolu, byrnje cźe bóle wabiło.

Rady ja šymu!

Nichtoź we nusnej drazje, wošebje njech je wobnacze mułe dośeł. — Do šchtórni połoža šebi mnoźy pijału papjeru, kotrež nohu cźopłu dźerže. — Nuza a nósy do papjeru šawałuja a potom do rukajow a cźerjow, dawa wjele cźopłoty, jako kožuch. — Wobličźo a šchije nóšerch je šdmałkom namałaci, tola dyrbi tak na koži pschestrowity być, prjedy hač na powětr šupich. — Cźopły kóšel je we šymje wjele tkmańschi, hacź palcźiz tamón hrěje, tulón šłabi. — Jenje najdurdowich ho w šymje wonka šymieć, dokelž ho tam nichtó njeboji, so bychu i nóšy wot mróza šmjerdźeli.

Najnowiše z cyłeho swěta

* **Winhlady na wjedro ja jutšischi pjatk: Sajo bole šcherjate wjedro.**

* **W jenej fabrizy transformatorow w Charlottenburgu wutorn psched wječorom wotkeŕ wudhyri, pschi kotrymž 20 dźiwjacźerjow do wulkeho štracha pschindźe. Tola wohnjowi wobarnizy mójachu wohrožene po rólach wuthowacź.**

* **Pschiprajny šud w Lüdecku je wjera hrjedawschemu pschistuschnika němskostatneje khorhoje Arnoschta Luehra k 10 létam khłostanje šaswdźił. Tutón bješe 19. nowem. hra 1931 SS-muža Radiku pschi markšistiskej demonstraciji w Eutinje šakkł. Statny rěčnik bješe šmjertne khłostanje namjetował.**

* **W Czeladźe pola Kattowitz je ho hrózny podawk stał. 28-létneho Michała Masura, kiž dźěło nimo, njejapny bludnoš ł šaja. Won šhrabny cźeški kumpach a bješche šwoju žonu, šwojej dźešeji a šwojeju štarscheju. Pschihwatni mójachu ho ł cźekanjenjom hórschemu wuthowacź. Potom bludny zyke domjaze wuhotowanje rosbi. Jako policijotjo ša nim khwatachu, štorži Masur ł woknom won a cźerjeschе po drohach dale a kóždeho, kiž jemu napschecźo pschindźe, ł klumpachom poraš. Słónczinje ho policijoti porabi, jeho pschemóz. Dozyła je bludny 10 wošobow cźeško ranił.**

* **W San Juanje na kupje Portoriko pschi pschebjajenju ša dźěcźi w privatnym domje film rosbuchny, kiž běschе ho še kwěrźku šapalił. 7 dźěcźi ho mori, 4 druhe ho tak cźeško ranichu, so nimaju žaneje nadźije, so ho šajo šhrabaju.**

Za wobšah zamolwity: A. Dučman w Budyšinje.



Bukarest hotuje so na hody.

Hebrska hromada hradow na hvdowych wikach w rumunskim hlownym měšće. Tajke hrucle so dźěcom daruja, kotrež w advenče z Bethlehemskej hwězdu dom wot domu khodźa.

204. sakska krajna loterija

Cehnjenje 1. rjadownje
20., 21. a 23. novembra 1933

Losy

pomałaj a rozesełaj za rjadownju po
1.— 3.— 6.— 15.— 50.—

Budyšaj zběrańcelaj stata loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22 **Ernst Lehmann** na Kamjenčnej hasy 45

Hlowne dobyća
w 5. rjadowni ew.
500.000 hr.
20 skónčnych premijow kóždu po 3000.— hr.
40 předskónčnych premijow kóžda po
1000.— hr.
1 po 300.000 hr.
1 po 150.000 hr.
1 po 100.000 hr. atd.

Za jenoš
50 pf
1/4 punta pralinow
kiž Was zahorja!
Prosymy spytajće raz:
Allgnuske tortki, marcipanowe kuski, pjelnjene reliefy (z kremu pjelnjene) hrózynkowe hromadki, mokkowe placki, njepětrjechjomne.
Wot kóždeho płaći 1/4 punta jenož 50 pf.
Koja Schokoladenfabrik
Předawańnje: w Budyšinje na Kamjentn. hasy 19a, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej drózy 20, w Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rózk Torhošća.

Za znajerjow!
Magdeburgski pleśniwy twarožk
kusk **12** pf.
butrowa wikowańja
Künella

Hdźe? daće swoje **filmy, platy** atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikara
Erich Lenz
w Budyšinje
na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńe Waše foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodže. / Telefon 2134
ZEISS TESSAR

Dźěćaace koles
we wšěch wulkosćach na tunjo
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

Ważnu knihu Adolfa Hitlera
„Mein Kampf“
możćee w Serbskej knihańi kupić a skazać, wobstaramy ju spěšnje.

Přištrykowanje
nohajow a zokow
Přišiće
stopow a pódušow k nohajam a zokam wšěch druzin
Zběranje wóčkow
při složanych nohajach, žiłcźkach, a štrykowanych dworach a šatach
ruče a tunjo
we wosebitym domje
RUDOLPH
na Kěžorskej drózy 16

Nowočasne žerdki za gardiny
připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Meble a polstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serb!

Małe nawěšćki w Serbsk. Nowinach mała wuspěch

Předźenowe linolejowe tepichi
tkaniny za běhače, předłohi, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler na Zitn. wikach 28

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihańi abo skazanjće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenoš **20 pf.**

Kóždy
z našich wotbjerarjow Serbskich Nowin je přećiwo sćěhwkam čělneho znjezboženja
z 1000 hr.
zawěsćeny!
Při njejasnosćach wobroćće so na wudawańju Serbskich Nowin.

Příloha k čisłu 264

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 16. novembra 1933

Kak je so danski podpołkownik w Budyšin'e pohrjebać dał

Jako kurjerjach Bjedrich August w Sakskej knježeše, pschepoda jemu kěžor Leopold hłowne wjednistwo zyłeje sakskeje armeje pschećiwo Turkam. Też Danojo pósłachu jemu pomóžne wójsko, kiž dźěłachi cząs w Budyschinje pschebywsche. S jeho wjednikom běšche podpołkownik Jan Wernicke. — Tutón měješeše žwoju mudu mandźelsku pschi sebi, a ta jemu w Budyschinje sthori a zemrě a bu zwjazowuje na Tuchorźišim pohrjebnischeju pokhowana. — Danske wójsko z Budyschina wotcejachny a wojowaschе we tutych njemějernych cząsach Bóh we hóźe. —

Na dniu 23. novembra léta 1702 pak sta žo w Budyschinje spodźiwny podawk.

Psched radnizu sasta wós z wulkim kaschczom z njeběžowanych deskow. Wustupi z wosa danski podwyschi połka, w běšche nětdy w Budyschinje leżał, z mjenom Schottenberg. — Samowisi žo pola Budyskeje rady. — Hdyž jeho pschijachu, jej tole dźěli, so pschijědże z cźełom žiwojeho knjeza, danskeho podpołkownika Jana Wernicke. So je tutón w Hornjej Italskej w městze Veronje cźeżko sthorił a jeho do žiwojeje žurjerzeje prošył, so by jeho cźełko do Budyschina dowjesł a tam pschi boku jeho mandźelskeje pohrjebał. To je jemu podwyschł žlubił a też žwěrnu dźerżał. Hdyž běschе knjes wumrěł, da jeho cźełko danskemu lékarjej zabowarź. Položi jo dla wójnskeho njeméra a wěcznych zadźerżenjow do hubjeneje schinje. Da žebi wot měschczańskeje rady we Veronje wuswědczenje wustajicź, a poda jo na puć. Po dołhim jěždżenju dojědże skónczinje žwěrny podwyschk do Budyschina.

Naš wschitkich dźenża hischcze jima tajka mandźelska žwora.

Jeź budiska rada bu hnuta. — Radni knježa jo na to zdomnichu, so běschе danski podpołkownik je sprawnym ...kom był. Tuž do teho swolichu, so žnjeć jo jeho cźe- Budyskim Tuchorju pohrjebacź. — Położichu cźełko ...eho pschistojneho kašchcza, a stajichu jón do khěže, ...ej běschе podpołkownik w Budyschinje bydlił, a ...běschе jo jeho mandźelska na pohrjebnischcźo njeb...šajtra jo žwjatoczny pohrjeb wotmě. Podpołkow...aschе jo se wschitkimi możnymi wojerskimi cźešcze...radni knježa a nahladni měschczenjo jeho k rowu ...jachu. —

...erny podwyschk pak jo po pohrjebje wócźi k žwo...ójsku do Verony w Italskej, hdyž běschе wumjedł, ...sche žwojemu mrěźajemu knjesej žlubił.

...ši žinny wo tym powědali. Sewěra a lubosć wojwóźitej. Podarmo žinny za rowom tuteho ...andpołkownika pytali! — Tajki row njedyrbjał nih...omycź, so by pschecjo žwědcźił wo žwérnej lubosći.

O. W.

Wusudźenja

§ Po žnjnym wužiwanju alkohola w mjerjanju nad 1½ promilom **tehdomnischim** prozeßom dla dźělenja mandźelstwa běschе 40lětny maschinist Willi Roßiger w Zitawje 26. augusta t. l. wječor do hoscźenza „Libelle“ pschischoł, hdźež běchu po połnozy też pschiščišchniży němšcostatneje wobory žo seschli. W žwojim roshněwanju běschе Roßiger žłowa trjebał, kiž žnjne a sjawne ...lschiwdźenje němšteje woborneje mozy a pschitomneho feldwebla wośnamjenjachu. Wón mějeschе žo tehodła psched prěnjej wulkej khłostańskej komoru samołwicź. Je žo swěsćiło, so je Roßiger wot 1914 hacź do kónza wójny a potom hischcze pola formazije „Graf Pfeil“ na froncze wojował, žo wušnamjenił a wot jednoreho wojaka k podfeldweblej poštupił. Wón wubawaschе, so žaneje pschicźiny nima, němškostatnu woboru lschiwdźicź a so njewopschija, kak je žamo we pjanosći taike žłowa trjebacź mohł. Ssud sašudźi jeho k 2 měsazomaj sjaństwa, pschiwoli pak jemu 3 léta wuruhowanjeho cźasa, je-li statne rěčnistwo temu pschikłoźuje. Pěschi pokk cźo. 10 a lschiwdźenju feldwebel dosta pak prawo, wušud na wudawki Roßigera wosjewicź, hdyž prawnu pkarźiwosć dostanje.

§ Cźužiwe khłostanje dosta 39lětny elektrotechnikar Rudolf Mahn z Muczowa pola Wojerez, kiž je hižom husto a też z khłostarnju thłostany. 18. oktobra t. l. běschе wot pschemyšłoweje schule w Budyschinje 76tnu holzu žobu wabił, jej schokoladu kupił a ju słónčnje do małeho łśa blišo Flinzoweje korczmy bowjedł, hdźež žo na dźěcźu, kiž žo wobarasć njemóžeschе, njepózćiwje pschepschimny. Jako je dźěcźo wolacź chcyło, je jemu schanitko psched hubu dźerżał. Mahn dosta 3 léta khłostarnje a žhubi cźestne prawa na 5 lět.

§ Sadobywarjo běchu w nozy k 8. dezembra 1932 draßtowu fabriku Hallanga a žnjnow w Hainewałdze wopytali a za 260 hriwnow thołowow a truby cźornerje jendźelskeje kože a brunych tkaninow sa jaki do wótra žobu kasali. Jako pabucha běschе hamiški žud we Wulkim Schunowje 21lětneho dźěłaczerja Waltarja Ericha Schüllera z Pethawy k 7 měsazam sjaństwa sašudźił. Murjeŕ Emil Richard Schubert z Bertsdorfa běschе 3 měsazy sjaństwa dla wołoženja pschekhowanja dóstał, tehorunja blidaŕ Pawoł Teichgräber z Bertsdorfa 3 njedźele sjaństwa. Dźěłaczerja Byhana běschе žud wuwinowak. Hłowny wobdźělnižy pschi kradnjenju, komunistojo Prasse z Pethawy, Wendler z Bertsdorfa a Schröder še Zitawy žo dotał hišchcze sajecź njemóžachu a žu najsilkerje cźełli. Ssu sa to měli, so dyrbjachu žo khaniny sa uniformy sa Cźerwjenu frontu trjebacź. Też Schüller, Schubert, Teichgräber a Byhan kommunistiskej stronje pschiźikluschachu. Schüller a Schubert žo pschecźiwo wušudej powołaschtaj, krajny žud w Budyschinje pak powołanje sacźišny. Schuberta jenoź jednoreho wołoženja winowatcyho spósna. Tola pschi tijoch mężazach sjaństwa wosta.

§ Njesnaty w dobrej draisce běschе 23. februara t. l. młodeho wobsedźerja najeńskeho auta w Lubiju sće



Cestna straża při rowje Kariny Göringoweje.

Straża na pohrjebnišću w Lovönje pola Stockholma při rowje mtnidźelskeje pruskeho ministerskeho presidenta, hdźež běchu kommunistiscy słzkpcy njedawno kwětkowu pychu zničili.

„Sezamje, wotewř sol“

Wo namrěwstwo Abdula Hamida.

Rěcźi žo wo nowej dobje, do kotrejež je wojowanje wo sawołtajeństwo sułtana Abdula Hamida stupiło. Slawizna tuteho sawołtajeństwa je sa herbow, pryzow a pryzežny nětkuschcho ośmanskeho kžoritcho domu, bajka z tyšaz a jeneje nozy. Hrózbna bajka, kotruž je wschej woprawdźitoczju pschejiwża. Nusu trabajo a wjetschcho dźěła nimale bjes srědkow, woni psched pokładnymi komorami stoja, kotrejž žu z njewurjelnitymi bohatstwami napjelnjene — wobliczenja sawołtajeństwa jenoź na leżownoscźach do milijardow hriwnow žu. Pryzojo a pryzežny psched tutymi pokładami stejo, ale jim pobrachuje kuštadło. Ali Baba: „Sezamje, wotewř žo!“

Wobsedźeństwa a leżownoscźe Abdula Hamida běchu, njedźiwajo na woprawdźitu Turkowsku, nimale po wschitkich krajach nětkuschcho Turkowskeje rosbrójene: w Iraku, Syristej, Palestinje, Tripolisu a też we Greckej. Dźěł — najšěrje najwjetschi — z tutych leżnoscźow je žo hižo dawno mjes wobsedźerstwom wobšelakich krajow rosdźělił. Jich wróćenje móhło žo hakle po wušwojenju psches stat stacź, kotryž by potom sawołtajeńskje dyrbjał narunanje płaćicź. Potom žo prascha, kotre leżownoscze móża žo jako woprawdźite privatne wobsedźeństwo Abdula Hamida wobhladowacź a kotre je žebi wón z knježerstwoweho wobsedźenstwa zmje jedorjez schišwojił.

Po łdaczu je žo praschenje sawołtajeństwa po nětčim bóle a bóle sapletko. Ale możnoscźe, žebi na tutych pokładach rjany pjenjez sašłužiłi, žu fantasiju nowoczašnych pytarjow za pjenjezami zapkomjenite. Wopraždźite wuprawy žo sarjadowaju, kotrejž běchu sa 1béhnjenje pokłada wuhotowali. Psched žudami žo bijaschu, ale nichtó njemóże hacź dotal wo dobyczu rěcźecź. Powschittkownje žudy, — kaž turkowsko-jendźelscí, turkowsko-franzouscí a turkowsko-italscí w Konstantinoplu — zojachu, prajiwschi, so njejšu sa to pschijatejne. Sawołtajeństwo njeskónčne žrědki spóžera. Pschezo nowe bludniczki — kaž też nětkole — žo pokazowachu. Nowe napinanja, kaž réka, žo cźinjachu, so hychu po dotal hižschcze njeznatych puczach k pokładej pschischli.

Pryzojo a pryzežny — a tych je dosć wjele — se žadoscźu na kuštadło cźakaja, kotrejž by pokładnu komoru wotewrikło. A ſ najwjetschej žadoscźu žnadź na to najlubischa dźowka Abdula Hamida cźaka — pschetož jeho lubuschkow wośud po śdaczu naskrucźischo pschima. Žiwjenje pryzežnow w tamnischim cźasu je nejchto, schtož dźenża do museja žlusicha. Ale njebéchu orientalske pryzežny tamnischeho cźasa žame wózki do museja, sdalene woprawdźitemu žiwjenju? Też hdyž žo wudachu, žurowemu dohladej Abdula Hamida njewucźeńnychu. S Yildiz-Kioškom je žo sapaczało wschо žiwjenje w palazach pryzežnow kontrolowacź a hacź do najmjenischeje jenotliwoscźe rjadowacź. Saamo hdyž sthorichu, dyrbjeschе žo dowolnoscź Yildiz-Kiośka wobstaracź, prjedy hacź žmědżeschе žo pryzežna wot lékarja, kotrehož Abdul Hamid wośobinjny sa to postaji, pschepytowacź dacź, kak kaž žo wschędni pazientojo pschepytowacź daju. Pschi tom wschak druhdy z podźiwnoscźam dóndże, kotrejž njebéchu wschak sa wobdźělenych na žadyn pad spodźiwne, ale najbóle rosbudźaze.

*

Tak bě jónu — žnadź žo wupłaczi, tónle kharakteristiski pschipad wérnje sašopodacź — pschetož cźełodła njedyrbi cźłowjek jónu do museja hicź — Abdul Hamid młodeho lékarja sa babnika pola młodeje wożenjeneje pryzežny postajił.

To takle pschinidże. Pryzežna běschе na žoldk skhorika. To žnajmjeńscha běschе rozesnacze wulkeho wubjerka lékarjow, kotrejž žo na to sakožowaschе, so mějeschе žo pryzežna husto z mjatławoscźu bedźicź. Dokelž žo to njedźiwajo dohladowanja njeschubi, Abdul Hamid naspomnjeneho lékarja za thorocźe schije k pryzežni posła. Wón běschе runje Abdula Hamidoweho privatneho sekretara wot sašakleje thorocźe na schiju wušwobodźił a cźełodła njedyrbjeschе tutón też pryzežni pomhacź. Hdyž młodeho lékarja k pryzežni dowjedźechu, jemu wona rutu napschecźo tyknu, kotruž wón pěknje a poniżnje kóschesche. Ale jako žwojej wocźi posłyschny, jemu pryzežna jajnk pokazowaschе. Na tak schcźekławu hru njepschihotowany, młody muž dołpolnje žwój měr žhubi. Wón — runje hakle ſ jeneje němskeje univerſity žo wróćiłschi — hischcze njewědżeschе, so žo pryzežna jenoź zgle žwědomicźe po pschikasni sa wobkhad ſ lékarjemi stožowaschе, kaž bě ju Abdul Hamid pschedpisał.

Hibit pruhowacź — sa to a niż ke kóschenju běschе jemu ruku poskiczita — a jasyk pokasacź — to bě wschо, schtož śmědźischе žo stacź. Druhe możnoscźe picpeyntowacź běchu napschecźiwo jenej pryzežni njemožne. Khibali so — kaž najpomnjene — Abdul Hamid dowoli, žo hinak pschepytowacź dacź, schtož wschak njebéschе žana łoha wěz.

Mjes tym bě žo w žamknej sali wubjerk lékarjow *zhromadźił, kotrymž młodyj lékar žwój nahlad* pschedniješe. Wěschе měnjenja, so žmětła pryzežna nješchto małe wocźakacź a žadaschе žebi dokładniche pschepytowanje. Pschitomni lékarjo haubicźiwje wocźi k semi łožichu a pryzežna sakschicźiwschi še sale cźekny. S prózowanjom młodeho lékarja tola k bliżschemu pschepytowanju dóńdże. Pschi tym žo wupokaja, so njebéschе žo młody lékar mylił. Abdul Hamid běschе nad jeho lékarskej khmanoscźu psche wschо sahorjeny a wón lékarjej sa schtyne khorosce pschikasa, žo sa pryzežnyeje wotwjasanje pschihotowany dźerżeć.

*

Sa młodeho lékarja žo žakotne dny sapoczinachu. Pschećiwo Abdula Hamidowej woli njebéschе žaneho napschecźiwjenja, špezialista sa schtyne khorosce wotwjasanju ſ jeho hróźbnym samotwjenjom ſ hróźbu napschecźiwo hladaschе. Jónu w nozy jeho posłelniżu sułtana ſ łoža sawołachu a do palaza pryzežny dowjedźechu. Wosžudna hodźina bě pschischła. Ale jako jeho zgle žbiteho do pódlanskeje jitwy dowjedźechu, jemu nadobo kamjeń wot wutrowky padny. Lénikorje na pschijomnym stole tam snaty profesor sa babiniwo žedźeschе, a mérnje žwój kórej pijo zigaretu kurjeschе. „Požnđźeje žo, mój pschećelo“, wón k młodemu lékarjej rjekny, „a wobkhowajcze ſcźerpnosć. Ssmój tu jenoj „reserva“ a žnadź naju dołha njetrjebaja.“

A tak běschе. Po wjele hodźinach cźakanja žo na brjosy jitwy jednora, trochu majana, armeniška stara žónka pokasa, žwojej ruzy žebi wo šuknju trjeo. „Holcźka!“ wona ſ hłosom jałneho wobžarowanja rjekny, tuta žwjatoscźena „béła žónška“, ke kotrejž měješeše Abdul Hamid jaki jenicźkej woprawdźitu dowéru — rjekny tole a žhubi žo sašo w komoru z njedźelnicze . . . tw.

wojebak. Won běšche jemu a korejmarzy a pinčnizy jeneho tamnišeho lokata wudawał, so j wulkeho puczowanja pschindže, so wulki „nóžny wobkhod“ ſ 18 žórtstimi w Jablonju w Czechach wobsedźi, hdyž je jeho pjecza też znowuzi sastojnik j Budyšschina wopušał, tiž jemu hišče wušche 100 hr. poźeli. W tamnym lokalu běšche so won telefonizny wolnoštu němskostatneje banki wopraschał, hacz ju la njeho pjenjesy i Jablonja došchle Se swojim wustupowanjom běšche won wobsedźerja auta narěczał, so by jemu 15 hriwnow poźeſił. Tutón běšche jemu też nóžleh w swojim bydlenju dał a jeho po jeho pschoczu nasajtra do Budyschina dowjesł, dokelž chżuschе jebak tam k naspomnjenemu žudnischemu sastojnikej po pjenjesy hicź. W Budyschinje běšche wobsedźerja auta žedźo wotsajił a so sbubił. Jednasche so wo 42letneho pschekupza Franza Riegera ſ Gablonza, kotryž běšche dla jebanstwa, sakazaneho nawróta po Němskeje 16 króć chłostany. Hamtšli žud w Lubiju běšche jeho dla wospjetneho paduschiwa k 1 létu jastwa sajudził. Mała chłostanska komora Budyšeho krajneho žuda sacźišnu jeho powołanje a wobjarowasche, so jt njebě możnosć data, wuwarjeneho jebaka někotre léta do chłostarnje pósłać, so by jemu dlšche pschebywanje w Němskej dokładnje wohidźiła. To by so stacź móhło, hdyž by też hamtšli rěznik w Lubiju powołanje sapołožił.



Polny korb pychi za bożodźesowy štom.

Stara burowka z Rudnych hór njese polny korb zawaleneje pychi za bożodźesowy štom do doliny. Barbne kulki z ćenkeje skleńcy, kiž hodowny wječor bożodźesowe štomy swjećeńcy pyša, domjace dźěłaćerki nimale wšitke w erjeźnoněmskich horach dźěłaju.

Radio

Pjatk 17. nowembra ſtyschimy:

Königswusterhausen. Rimo ſnatcho wschědneho programma: 15 ſa młode hoizy. 17 wukhladanje wuczerjelow. 19 hodźina naroda (Ludwiga Spohrowa hodźina). 20,10 Eduard Künnecke dirigu: swoje dźěła (ſ Frankfurta).

Lipsk. Rimo ſnatcho wschědneho programma: 14,45 ſa žony. 15 młodši Drježdźanſzy wumělcy pschedstajenom. 19 hodźina naroda. 20 hra „K ranju chcemy jěchaci“. 21 ludowa hudźba.

Dišlcze wažne ſ dnjowcho programma. Wróćław: 20,10 ludowa opera. Wien: 20 drama „Lijeziga“.

Pflipok

* **Wulki žnich w Schlesynſku.** Njedźelu je ſo w ſrjedźnej a hornjej Schlesynſkej ſyluje beschežowało. Delschej w ſrjedźnej Němſkej jako žnich padasche. 10 zm tolſta plachta nowcho žněha senju pschikrywasche. Na Reiſträgerowej hěrze w Krkonoſchach 40 zm a na Henſudorowej hěrze 20 zm nowcho žněha napada. We Waldenburgſkich a w Kladſkich horach leži nowy žněh 15 zm wyſoko. Görbersdorf powě wo 12 zm. Reinerzſke kupjele a Landeckſke kupjele 15 zm próchowcho žněha.

* **S rybowej konſerwu ſo ſadužnj.** Wobdźělnik na małym ſwjedźenju w Hannowerie namaka ſrudnu ſmjerć. Pschi jedźenju rybowych konſerwow wosta jemu knch rybu w schiji tčažu. Wšcho ſpytanje, rybu wotſtronicź, ſo njeporadźi. Muž po puczu do thorowiſe wumrě.

* **Wojak ſo ſ plunom wuſtrowcho oryda ſajedźerſk.** Wobſkarjowanje njeſłoże ſta ſo njedźelu w jenym Barlinſkim hotelu. Wojak Otto Kroning bydlesche wó ſtwje w hotelu. Dotelž jeho zyły dźeń w hotelu njeběchu widźeli, a na klopanje do durjow njewotewri. Hotelowi pschiſtajerjo ſo do jeho ſtwy dobychu a namalachu Kroninga mortwo we łoſu leżo. Kriminalna policija wuſłědži, ſo je wojak njeſłoże ſ woporcj paduył. Po ſdaczu ſu ſ khachtičkow, tiž njeběchu zyle w porjadku, plunu wuchlowcho oryda wuſtupowale.

* **Amundſenowu ſapiſnu knižku namakali.** Ruſka polarna expedizija na Alarcie-kupje ſapiſnu knižku polarneho ſpytnika Amundſena namaka. Knižka pokazowałcha datum 20. meje 1919. Knižka bě w norwegſkej rěcźi pisana a rozpraujesche wo jeho žiwjenjach w Polnóżnym lodowym morju.

* **Se ſtrachom pschi ſaſnowidźetku kradnjene wězy wrócźi.** Jenemu wobſydlerjej w Gallindenje pola Mohrungen ſu pschez traktim cyłkom ſchaty drasty pokradnyli. Paducha pak njemóżachu namakać. Jako pak ſo powědasche, ſo ſaſnowidźerjow pschihódy dadźo, kaž w ſuſodnej wſy. Wobſydlerjej rano w thěſi kradnjene wězy namaka, kiž běschе jemu paduch ſajtra pschinjeſł.

* **Rybarſti cyłom ſo podnórił.** W Volanje (w Portugalſkej Guineji) je ſo rybarſti cyłom podnórił. W cyłonje bě 10 domorodnych, kiž ſo lepichu.

* **K žiwa pić i lwaju ſo ſaſnyła.** We wſy Kepia Pangaias w Mazedonſkej ſaſnyny ſo lwaſna thěſa. 40 wołowow ſo pod rospadankami pohrjeba. 4 wołowy ſo morichu, 7 wołowow ſo cźežko ſrani a 25 wołowow ſo lohko ſrani.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Das Sächſiſche Wirtſchaftsminiſterium hat die Amtshauptmannſchaft angewieſen, ſämtliche Bienenbeſtände, in denen der Verdacht oder der Ausbruch der Milbenſeuche feſtgeſtellt worden iſt, mit dem Frowichen Mittel zu behandeln. Die Behandlung wird im Auftrag der Amtshauptmannſchaft durch den Bezirkstierarzt Dr. Kern und den ihm beigeordneten Tierarzt Dr. Lohſe, beide in Bautzen, vorgenommen.

Zuwiderhandlungen gegen ihre Anordnungen werden nach den einſchlägigen Vorſchriften beſtraft.

Bautzen, den 14. November 1933.

Die Amtshauptmannſchaft.

Das über den Betrieb des Landwirts Jakob Koark in Grubditz Nr. 6 eröffnete Sicherungsverfahren wird nach durchgeführter Entſeuchung hiermit wieder aufgehoben.

Dresden, 6. 11. 1933. Die Landſtelle.

Der Ausbruch der Milbenſeuche iſt weiterhin feſtgeſtellt worden unter den Bienenvölkern folgender Imker:

1. August Wicko in Gleina Nr. 29,
2. August Schuster in Gleina Nr. 22,
3. Ernſt Böhmer in Gleina Nr. 31,
4. Karl Michalk in Gödeln Nr. 21,
5. Ernſt Lorenz in Falkenhof a. d. Spree Nr. 7 b,
6. August Wuſtmann in Gnaſchwitz Nr. 12,
7. Hermann Schlenker in Oberförſtchen Nr. 5,
8. Max Trnöl in Oberförſtchen 5 b,
9. Paul Krautzik in Teschitz Nr. 1,
10. Albert Rötſchke in Quaitz Nr. 5,
11. Johann Schulze in Sornſig Nr. 4,
12. Alfred Buchhorn in Sornſig Nr. 12,
13. August Biele in Sornſig Nr. 1,
14. Johann Haſack in Sornſig Nr. 7,
15. Paul Möhle in Zſchillichan Nr. 20,
16. Emil Lorentſchk in Briesing Nr. 26,
17. Alfred Krauſe in Oehna Nr. 12,
18. Bernhard Preuſter in Teichnitz Nr. 10,
19. Richard Mörbe in Temritz Nr. 1,
20. Johannes Möhn in Temritz Nr. 5,
21. Karl Pannaſch in Wolbritz Nr. 20,
22. Max Hübner in Salzenforſt Nr. 12/13,
23. Andreas Mertink in Nieſchwitz Nr. 3,
24. Paul Wünſche in Binnewitz Nr. 20,
25. August Nutnitſchanſky in Grubditz, Ortsteil Sokulahora Nr. 16,
26. Johann Schelzig in Jenkwitz Nr. 6,
27. Hermann Roſtock in Jenkwitz Nr. 19,
28. Ernſt Zieſchang in Jenkwitz Nr. 12 b,
29. August Böhmer in Mlsa Nr. 1/2,
30. Hermann Fiſcher in Niederkaina Nr. 15,
31. Paul Schiemann in Medewitz Nr. 13,
32. Ernſt Thonig in Naundorf Nr. 2,
33. Oskar Trodler in Gaußig,
34. Paul Wenzel in Singwitz Nr. 18,
35. Johannes Nyſek in Singwitz Nr. 14 b,
36. Andreas Göban in Schwarznaußlitz Nr. 38,
37. August Briesovſky in Schwarznaußlitz Nr. 1,
38. Martha Wirth in Schwarznaußlitz Nr. 6c,
39. Paul Pohle in Schwarznaußlitz Nr. 29,
40. Johann Schlenker in Baschütz, Ortsteil Zieſchütz Nr. 1c,
41. Johann Lehmann in Preuſchwitz Nr. 5,
42. Paul Zimmer in Zſchillichan Nr. 8a.

Auf die Bekanntmachung der Amtshauptmannſchaft vom 25. März ds. Js. wird beſonders hingewieſen.

Bautzen, am 14. 11. 1933.

Die Amtshauptmannſchaft.

Swójbne powěſce

Smrćeſoj: Arthur Hofmann, fabrikſki inſpektor na wotp. we Wojerezach, 66 lět; thowanje je bźenſka ſchtwórtk. — Rosalija Graberowa rodź. Schirniger we Wojerezach, 82 lět; thowanje budźe jutſi: pjatk popołdnu ½3 hodź. wot žarowańſkeho domu.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 16. nowembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,512	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	13,43	100 českosk. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa běšche na akziſowych wikach wurjadnje mérna. Kurſy akziſow ſo wotdrźejowachu. Hinak běšche na wikach rentowych liſchinow. Tu běšche žiwe wikowanje pschi ſchylnym wobrocźe, kurſy ſo ſkrućowachu a postupowachu.

Barlinſke žitne wukowiki nječachu wežera ſa rožku dobry dźeń. Mělo ſo rožki wjacy kupuje. Pšenica pak hišćeze poměrnje malo kupzow namaka. Wowſ ſo nječesche ſtajne wiki, jećmjeń pak mérne.

Wčera placźesche w Barlinje zentnar

pšenicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jećmjenja, nalčnjeho: 8,15—9,30 (8,65—8,90) hr., nasymſleho: 7,85—8,60 (8,10—8,55) hr., wowſa: 7,20 hacź 7,40 (7,10—7,30) hr.

Nječotre placźiny ſ Drježdźanſkich wikow.

Kačata placźachu 2,50—4 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 2,50—4 hr., hołbje 1—3 hr., hušy, ſarźane (pwt.) 95 pj., kački, ſarźane (pwt.) 1 hr., kury, ſtare a ſarźane 80—90 pj., kury, młode a ſarźane 1—1,10 hr., karpy 85—90 (90) pj., ſchćuki 1,20 hr., 10 (8) pj., hrěn 40—50 pj., ſwołoſej 4—10 (4—8) pj., kał, běły 6 (6—8) pj., cźerwjeny 6—8 pj., hdrobjty 30—65 (15—40) pj., pětruſchilka 10 (10—12) pj., rapunzli 40 (60—80) pj., butra 1,50—1,64 hr., jeja 10—15 (12 hacź 14) pj.

Placźiny w ſpinkach ſu placźiny tydźeńſkich wikow; hdyž pak žane naſpomnjene njejſu, ſo njepschemjenidźa. hr., bórny, punt 3—4 pj., jěbźna loboda 8—10 pj., zybla liny 1,30 hr., jabłuka 5—35 pj., bórny, zentnar 2,50—3

Placźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Placźiny po złotej hriwnje.

	15. 11.	14. 11.		15. 11.	14. 11.
Pšeńca	—	—	bunv	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	144-148	144-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,20	12,20
ržana muka	21,0-22,0	21,0-22,0	ſuch. truhanč.	10,03	10,00
pš. wotruby	11,1-11,3	11,1-11,3	bórnj. kruški	13,4-13,6	13,4-13,6
rožane	10,0-10,2	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	ržana ſłoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć.	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,50-0,70	0,45-0,65
pšeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,45-0,65

Placźina za pšeńcy za wupłodźerja 178 181 183

Placźina za rožku za wupłodźerja 143 146 148



Oppelske dźěłarnje su zaso čistoněmske.

Pohlad na Oppelske dźěłarnje w Rüsselsheimje n. Mainom, kotrychž akcijowy kapital so nětko zaso dospołnje do wobsedźeństwa swójby Oppel, potajkim do němskich rukow, přepoda.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1.35 hr., pod Khžn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wład. a čišć Smolerjec knihičišćerna, zap. dr. z w. nuk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Živjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo wšěmnaćim čěłnemu znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je sam za živjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent knydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny kódy wozjewja.

Čisło (Nr.) 265 — Budyšin — Pjatk 17. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wójnskim woporam čestne znamjo

Wjednik NS sastaranja wójnskich weteranow, nacional-socialistiski zapósłanc němskeho rejma Oberlindober je sa wojny hač milijon wójnskich weteranow a sa frontowych wojowarjow dopołnjenje 12 cyłkownych žadanjow festal, kiž maja so sastupować. Žadanja su ješćehwaze:

Frontowy wojowarjo smědźa minowatosć, wobzwłašće znamjenjacho nošenje, kiž budźe statnje schitane.

Přichilowanje znamjenjacho sa wójnske weteranow so pod wobstejnymi schikami stań.

Naschoreho tutych znamjenjacheho maja přichi wšitkich zjawnych sarjadowanjach cyłnje měrna dostać.

Jim na so w zjawnych wołtkodach a pola wyšnoscow najprjedy pohłužować.

Wšitke wołtkodne přichećerjenja maja naschemu znamjenjacheho wójnskich weteranow wažne tarifne rabaty dóstać.

We wšitkich dźiwadłach, koncertach a kinowach ma so a naschemu tutych znamjenjacheho nimo cuzinskeho spuschenja sarjadowanych dawkow njechtó spuschenje zaplatowanego pjenjesa a wobsłužne cyłnje měrne dóstać.

We wšitkich schulach ma so zerjeńšiju na zaplatowanje šulskich wuknjenkow wójskich a na wotpowědne jich sobuwobsahowanje na přichodne waldanje rykować, a tójšt maja so wosebamicy jo bydlu frontowych wojakow a wójnskich woporam přichiwšuchomu cyłnje měrne zwobrazować.

We wšitkich wyšnoscach, kotrež so direktnje se sastaranjom wójnskich weteranow zaběraju, maju so w direktnym wobkhadźe z wójnskimi weteranami jenož tajzy sastojnizy a lěkarjo wužiwać, kotliž su sami frontowi wojacy abo wójnske weterany, so je sa towarischnostny wobkhad znkowane.

Sa wšitke cyłne zastojnistwa zjawneho živjenja maju so we wjetšinim wobkhadu frontowi wojacy a wójnske weterany bracy.

Wudowam padnjenych towaršchow a jich syrotam ma so wulki dźeł wšitkich zjawnych dźełowych městnow přichiwzać.

Přichi zjednatejenja w zjawnej službje maju so přichi přichiwzaneći přchego frontowy wojacy a wójnske weterany najprjedy bracy.

Towaršchom, kotliž su we wojerowanju wo ponowinje Němsce zadmli abo buchu zranjeni, a jich sawostajenym, kamchne cyłne prawa přichwjeja, kaž frontowym wojakam abo jich sawostajenym, kotliž přches swětowu wójnu sastaranske prawo dóstachu.

NS sdaranske wójnskich weterenow budźa so prózować, so by je tutym zadanjam po możnosći k zjawnemu přichwjenjenju dopomhało.

Darré džaku'e so swojim sobuwojowarjam

Němski minister Darré je so na sobuwojowarjow we marnepolitiskim aparacje nacionalsocialistiskeje strowy wobrocił a na wulkotny wuznam prózowanja spomina, kiž je so 12. novembra f tajkim wurjadnym wuznamom konowało. Wjelne wob dźelowe je so f wjednicy Adolf Hitlerej wołało, to šmě so prajić, je so 5 procentowym sa Adolfa Hitlera hłosowało. Tutón wulkotny wuznam je f najwjetšeho dźela wuzwój 3 krutneho nastupnišćeho dźela towaršchow strowy w agrarne politiskim aparacje nacionalsocialistiskeje strowy. So je wopomnjene dołne dźelo dźensa zwoje kraśne płody přchinjeło, to je wšitkim prózowarjam mjdy dołej, dokelž su so we marno-politiskim aparacje stajnje wot sjednorjenja němskeho burstwa pod khorhoju Adolfa Hitlera prózowali. Minister Darré a němski burski wjednik, džakuje so je sprawnej wutroby wšitkim zhromadźenjam sa weperniwe dźo poždźišich njedźel.

Wothłós postupowanja němskeho biskopa

Kaśne wosjewjenje, f kotrymž je němski biskop bludne wuczby a nadpad na wuznjace zerkwje wotrekał, kiž bolsche Barlinski župny wjednik němskich khrześćanow kaśne sastupował, je so kaž evangelska newinarska słužba wojerja, we wschitkich krutach zyrkwje jako wuzwobeńdženi skutk přchijało. Se wjchech dźelow Němskeje přchihadźeja přchithłosowaje dopišy, kotrež němskemu biskopej dźak ka kaśne słowa wuprajeja a jemu zwěru we wobarabju wschitkich nadpadow na wuznjace zerkwje zlubuja.

Wótre zakon'e přećiwo złóstnikam

Němske kněježerstwo je so rozsudźiło, so wobzwłašće nuśne naprowy reformny khłostańskeho prawa najprjedy přchewojebje, f kotrymž so njemóžesche cłahać, dónli nowy němski thóstański zakoń do mozu stupi. Přchedewschěm kněježerstwo přchećiwo powschitkownje zohłobnemu złóstnikowje stóšnikam a wo naprawach bjeskrocha a połěpschenja. Němske kněježerstwo je tutón zakoń 14. novembra wobsamknło.

Rabattowy zakoń

Němske kněježerstwo je we swojim rozsudku 14. novembra zakoń wo rabattach wobsamknło. Tutón zakoń postaja wulke wobmjezowanje rabatta w hotowych pjenjesach we wobkhadźe f połdenimi přchetrjebarjom. Rabatt so we přchichodźe bjeze jenož přchi přchiwolecej ćmě, hdyž so twora wuprawdźe hnydom zaplaći a hdyž rabatt 3 proz. žadatli njepřchekroći. Zakoń stupi 1. januara 1934 do mozu.

Načolna organizacija podružnikow

Němski dźelowy minister na to pokazuje, so je swójsk němskich podružnišćich towaršchow je zyłkom w Drjezdźanach jeni za načolna organizasija němskich podružnikow. Organizacije podružnikow, kotrež hišće wobsteja a tutej nadrjadnej organizaziji njepřchisłuchuja, so nantolowjeja, so bychu so hišće wjace němskich podružnikow přchistawiło. Sa Barlin je wotpowědne nimske podružnikowe wobzałanje.

Wo'erske sudy wot 1. januara 1934

Z 1. januarom 1934 wojerske sudy do mozy stupja. Němski wobcny minister a němski justizny minister staj tuchi wojerskeho sudnistwa porjada w němskosłowjanskim jazyku lepjenje wojerowej. Dokelž dyrbjachu so wojerske sudy po falcuju i 12. meje 1933 na sakładze wojerskich sudow f 1. decembra 1868 jawjeć, njemóžesche so dosć hišće ušćerwarjenje a sakładny nowelwar tutoho prozesoweho porjada nawjazać.

Pólski hłós

Warschawske nowiny „Gazeta Polska" we němskim Hamburgu wosjewjenju wo rozrěčowanju mjez kanclerom Adolfom Hitlerom a pólskim pósłanzom w Barlinje Lipskim pischu, so je so wažny wobrok stał. Wosjewjenje, so krajej so nichtej nadpadnyć, je zwjatočne wuprajenje wobeju stronow, so na zadnu pad f tajkim schunstanjom přchińć njedaći. Wuznam 15. novembra sa špitowny měr so njebježi sapjerć. Wosjewjenje němskeho kanclera we meji dźeli so jako přchinja krocel k zasčopostajenju bjeskrocha a bezpečnja w Europje a zwonka Europy wobkhadować a nětcjšnje wosjewjenje wosmanujenja druhe a wósćišćnu krocel w tutym směrje.

Překwapjenje a rozhorjenje w Parizu

Wosjewjenje, so Němska a Pólska so wschoze nanowy najlepšeje zeli wjedowatej, je w Pariżu wulku přchekwapiło. Přchi tym je wobe rozhorjenje spóznać, kiž wuknadźa f zrozumjenje, so je ważnej wosjewjenja pomjenšchnuje a so njedowéra do němskeho kněježerstwa rozsywa.

Simon a Eden pućujetaj do Genfa

Jendźelski jnnenskowny minister sir Johu Simon a jatny podsekretar Eden so dźensa f dwěmi delegatam na zwjaz do Genfa podatej. Wonaj chcetaj so f Henderson nom wo nowe jednanje konferency wo wotbrojenju poćěšowaći. Reuthewej telegrafowarnja je f jendźelskeho swonkownjeho ministerstwa zhonił, so so přchi přchichodnych Genfskich rozsudźowanjach najwjetše nanjet rospomina, kiž jendźelske podpisarjow kněježenja schtyrjoch mjezow we Monje žada. Njewothłosnja wot toho, schtož so tute dny w Genfje cźini, dyrbi Jendźelska tej přchihodnje britiski nadcjst konwenzije sa skład přchichodnych dźelow wobhladowaći.

Jendźelski hłós k r'adowan'u rańšich prašen'ow

Londonske nowiny „Morningpost" wosćichczachu dłeschi nastawk, w kotrymž so pische, so je najwažnische wuměnjenje sa zbližanje mjez Němskej a Franzowskej, so Franzowska so dla němskich wjeczornych mjejow někotrych wschitkich jednanjow wsda, hdyž chce Němska pjerja f Pólskej a Čěskoslowakiskej jednaći. Přchedewschěm dyrbi so Němskej swobodna ruka wotstajić, so by so po puću měrnych krědłow koridorowe a Hornjo-Schlezyske prašchenje najlepje rosrisać mohła.

Zawjeranje mjezow w Palestinje

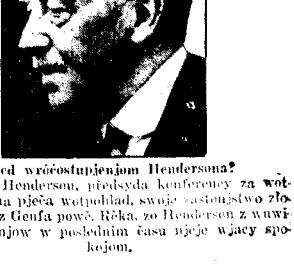
Jendźelscy a arabscy wojacy su mjesy Palestiny sawjerjeli, so bychu přchichadźowanju Židow sadźewali, kotliž hamtiskeho wopřima nimaju. Poćetne léta lětsche njedowólene přchichadźowanje Židow do Palestiny wurjadnje zyłne. Někotri wojacy wschitke auta a wosły dokładnje přchepytuja. Sćem za wjetšchi dyl židowskich muzow, žonow a dźeći jsći a do sajmow w kraju wotwjedli. Mjez Židami wulke roshorjenje knježi, so je tute naprawny jenoc přchećiwo židowskim přchichadźowarjam měrja a nic też přchećiwo Beduinam a Arabam je Syrskeje a Transjordanskeje.

Brón'enje na přemo we Wulkim Oceanje

W jendźelskim běłnim hnjezje jednowótk zapósłanc interpelaziju zapoda, kotraž ho f přchiběranjom a wotběranjom personala w amerikanskim, japanskim a jendźelskim wójnskim ćežkjwje zabrěchcje. Z tutej interpelaziju wuthadźa, kak wulku wažnosć wjeze jendźelske politike kruhi dźensa na brónjenje na merja kładu. Na interpelaziju přeni Lord admiralty wotmołwi, so je amerikanske nuzstwo wójnskeho ćołstwa wot 39700 muzi a japanske wot 40 000 muzi jsćolnske hač wo lěze 1914, personal jendźelskeho wójnskeho ćołstwa pak je pornjo 1914 pjerja wo 55 400 muzi wetwórał.

Wróći so Amerika k Macdonaldowemu planej?

Z Londona so pische, so je so srjedu wječor w jendźelskim kněježerstwje wo sbližanju Němskeje a Franzowskeje wjeczało, kiž by f wuměnjenjom sa jednanja wo wotbrojenje było. W jendźelskim kněježerstwje pjerja měnja, so by lepje było, so bychu so Genfske jednanja na khwilu sastajile a so by so město toho mjez jenotliwymi narodami, wobzwłašć pak mjez Němskej a Franzowskej, wo wotbrojenju jednało. Jendźelscenje maju London sa najpřichodnische městno sa tajke jednanja. Přchi tym załožuja so na stejiščnju, so sthadźowanje wschitkich narodow w Genfje abo druhdźe smysła nima, je li so njeje do zlubjenja zmapraworjeje sa Němsku połna jasnosć přchinjesła. Mjez



Před wróćostupjenjom Hendersona?

Arthur Henderson, předsyda konferency za wotbrojenje, ma pjeća wotpołnał, swoje zastojnstwo złožić, kaž so z Genfa powě. Réka, zo Henderson z wuwćom jednanjow w posledním času njeje wjacy spokojom.

tom pak jendželske kujeżerstwo ſ pranzowſkim, italſkim a amerikanſkim kujeżerſtwom jedna, ſo by puczi namakało, po kotrymż by ſnadź Mińſka ſo ſaſo na konferenzu wo wotzbrońenje a do Swjaſka ludowu wróczíła. W Jendželſkej maju też ſa to, ſo chże jendželſke kujeżerſtwo też ſ Ruſkej jednuczi.

Amerika twari pluwacu kupu

W Sjednoczenych ſtatach je farjadniſtwo ſa ſjawne dźła ſa polóra miliona dollarow ſa twar pluwacheje kupy ſa letadła na potpyt pſchiſtrowiło. Tuta pluwacza kupa, kotraż budże ſo 500 mórſkich mil wot Atlantiſkeho mórſkeho bo[illegible] ſdaleka ſakóńczi, budże ſ wopytkła jenoż wo ſchtyri[illegible] tak wulka, kaj poſpódſche kupy. Budża-li pospytny wuſ[illegible]che Amerika zyły rjad takſich ſepżerantſchejow ſa [illegible] w pocnej wulkoſczi natwarjeć. Kupy budża po[illegible] nastrowy dołhe a kożde 500 mórſkich mil ſo taſka kupa pſchetrjewi, ſ czimż ſo letaczi móſt pſches Atlantiſki ozean towarzi, kotrehoż ſhromadne wudawki budża nehdże 80 miliionow dollarow wuczinjeć.

Rusko-amerikanske dojednanje

Amerikanſki preſident Roſzevelt a ruſki ſwonkowny kommiſar Litwinow ſejwotrił k dojednanju dwohſtronſkich, kiż nětko wſchitke ſwadne praſchenja wopſchihuja. S wobeju ſtronow ſo nětko na nacziſku ſa ſkóńczenje dźiwu, kotrenżż ſo wójſce ſ wobeju ſtronow pſchihotuje. Wójera wjeczor podże wotnuż ſo hiſtoriſke rozrěczenje w Bełym domje. Wo wuznamiſchu tuteho rozrěczenja, ſo banditſke wotſjewienje wocżakuje.

Ruska Japanskej hrozy

S Moſkwy ſo powjeſ, ſo je ruſki wójſki kommiſſariat ſwoje korpiowych komandowanſkich wotſjewił, ſo ſo ſa krótki [illegible] wójna ſ Japanſkej wocżakuje. [illegible] nutej powjeſcze ſo [illegible] wójſce eja, ſo też wójſkowe [illegible] kommiſſkeje ſtrowy [illegible] wuſtupanje ſa wotſlicżenje ſ [illegible] pſchecżiwnikom [illegible] traja. Wſchi kommiſſkich [illegible] ſtrajach na Dalekim ranje ſe ſo pjerja ſadałe, [illegible] ſo ſjowjetſke ſtatſke mozy mobiliſowale. Tuta [illegible] je w Tokio hluboka rozboſka. Wot japanſkeje [illegible] wa ſo wocżakuje, ſo w Moſkwje diplomatiſke [illegible]



K němſko-polſkemu ſbliżenju.

Joſef Lipſki, nowy polſki poſłanc w Barlinje, je pſchi ſwojim naſtupnym wopyce pola Adolfa Hitlera wobſtiżny ważne rozrěczowanje mějł. Sda ſo, ſo ſtej Němſka a Pólſka puczi k jednanjam namakałej, ſ kotrymż mohłe ſo wſchitke ſwady wołstronicz.

Smjertne wusudy na kupje Kubje

Wójnſki ſud w Hawannje je wójnſkich poſłedneho ſtóżka, ſerżantow Bazilija Gonzależa a Homobona Rodrigueża k ſmjerżi ſaſudźił. K temu ſo powjeſ, ſo preſident wurjad kujeżerſtwu pſchedpołoży, ſo by jón potwjerdżiło. Druhi pak ju ſa to, ſo ſo ſaſudżenaj pſchi dżenſkim ſjawnym měnjenju njewotpraſwiłaj.

Wunošk ludoweho wothłosowanja a wólbow do němſkeho ſejma

w Rózborſkim wokrjesu

Pſchikrótczenja wojnamjenjeja: Lud. wothł. = ludowe wothłoſowanje; płacz. = płaczíwe hłoſy, njeptacz. = njeptaczíwe hłoſy.

Róſbork: Lud. wothł.: 1084 haj, 39 nż, 34 njeptacz.; němſki ſjezm: 1056 płacz., 101 njeptacz.

Mużakow: Lud. wothł.: 3001 haj, 290 nż, 124 njept.; němſki ſjezm: 2932 płacz., 446 njeptacz.

Bela Woda: Lud. wothł.: 7707 haj, 952 nż, 189 njept.; němſki ſjezm: 7707 płacz., 966 njeptacz.

Riſta: Lud. wothł.: 4082 haj, 215 nż, 94 njeptacz., němſki ſjezm: 3982 płacz., 391 njeptacz.

Borſchcz: Lud. wothł.: 219 haj, 4 nż, 3 njeptacz.; němſki ſjezm: 214 płacz., 12 njeptacz.

Brezowka: Lud. wothł.: 326 haj, 8 nż; němſki ſjezm: 326 płacz., 8 njeptacz.

Brunowjy: Lud. wothł.: 430 haj, 105 nż, 57 njeptacz.; němſki ſjezm: 422 płacz., 170 njeptacz.

Cżelno: Lud. wothł.: 252 haj, 3 nż, 1 njeptacz.; němſki ſjezm: 251 płacz., 2 njeptacz.

Cżernik: Lud. wothł.: 142 haj, 1 nż, 1 njeptacz.; němſki ſjezm: 145 płacz., 2 njeptacz.

Delnje Bruſy: Lud. wothł.: [illegible]88 haj, 37 nż, 22 njept.; němſki ſjezm: 2[illegible]96 [illegible] njeptacz.

Drěnow: Lud. wothł.: [illegible]6, 0 nż, 3 njeptacz.; němſki ſjezm: 115 płacz., [illegible] [illegible]

Dubo: Lud. wothł.: [illegible] 1 nż, 2 njeptacz.; němſki ſjezm: 146 płacz., 17 [illegible]

Dyrbach: Lud. wothł.: [illegible]3 nż, 5 njeptacz.; němſki ſjezm: 195 płacz., [illegible]

Dżewin: Lud. wothł.: [illegible] 1 nż, 5 njeptacz.; němſki ſjezm: 272 płacz., [illegible]

Djeze: Lud. wothł.: [illegible]3 nż, 5 njeptacz.; němſki ſjezm: 393 płacz., [illegible]

Hamorn: Lud. wothł.: [illegible]8 nż, 1 njeptacz.; němſki ſjezm: 240 [illegible]

Haiu: Lud. wothł.: [illegible]15 njeptacz.; němſki ſjezm: 175 [illegible]

Hżejſt: [illegible] 1 njeptacz.; němſki ſjezm: [illegible]

Horaz: [illegible]17 njeptacz.; němſki ſjezm: [illegible]

H[illegible]: [illegible]8 nż, 1 njeptacz.; [illegible]

H[illegible]: [illegible]2 njeptacz.; němſki ſjezm: [illegible]

H[illegible]: [illegible]31 njeptacz.; němſki ſjezm: [illegible]

H[illegible]: [illegible]7 njeptacz.; [illegible]

H[illegible]: [illegible]1 nż, 1 njeptacz.; [illegible]

J[illegible]: [illegible]39 njeptacz.; [illegible]

Jeſnica: [illegible]15 njeptacz.; němſki ſjezm: [illegible]

Kamjenina Wołſchinka: Lud. wothł.: 136 haj, 1 [illegible] němſki ſjezm: 136 płacz., 0 njeptacz.

Kholm: Lud. wothł.: 244 haj, 8 nż, 9 njeptacz.; němſki ſjezm: 241 płacz., 19 njeptacz.

Kriesha: Lud. wothł.: 468 haj, 8 nż, 8 njeptacz.; němſki ſjezm: 459 płacz., 26 njeptacz.

Kij: Lud. wothł.: 860 haj, 70 nż, 35 njeptacz.; němſki ſjezm: 848 płacz., 131 njeptacz.

Kletno: Lud. wothł.: 679 haj, 7 nż, 12 njeptacz.; němſki ſjezm: 656 płacz., 42 njeptacz.

Koſchla: Lud. wothł.: 101 haj, 0 nż; němſki ſjezm: 100 płacz., 1 njeptacz.

Kruſchwiza: Lud. wothł.: 483 haj, 89 nż, 33 njeptacz.; němſki ſjezm: 488 płacz., 113 njeptacz.

Krynhelezy: Lud. wothł.: 180 haj, 0 nż; němſki ſjezm: 175 płacz., 4 njeptacz.

Mikow: Lud. wothł.: 400 haj, 16 nż, 14 njeptacz.; němſki ſjezm: 383 płacz., 47 njeptacz.

Mikoraz: Lud. wothł.: 329 haj, 1 nż, 2 njeptacz.; němſki ſjezm: 324 płacz., 8 njeptacz.

Moſkotz: Lud. wothł.: 219 haj, 2 nż; němſki ſjezm: 215 płacz., 5 njeptacz.

Mukezy: Lud. wothł.: 205 haj, 5 nż, 5 njeptacz.; němſki ſjezm: 196 płacz., 19 njeptacz.

Němſke Jenezy: Lud. wothł.: 418 haj, 19 nż, 11 njept.; němſki ſjezm: 413 płacz., 28 njeptacz.

Nowa Wieſ: Lud. wothł.: 290 haj, 11 nż, 3 njeptacz.; němſki ſjezm: 289 płacz., 15 njeptacz.

Raſchow: Lud. wothł.: 311 haj, 2 nż, 2 njeptacz.; němſki ſjezm: 303 płacz., 12 njeptacz.

Rezizy: Lud. wothł.: 707 haj, 50 nż, 30 njeptacz.; němſki ſjezm: 629 płacz., 88 njeptacz.

Rowne: Lud. wothł.: 399 haj, 22 nż, 9 njeptacz.; němſki ſjezm: 390 płacz., 39 njeptacz.

Rychwald: Lud. wothł.: 479 haj, 8 nż; němſki ſjezm: 479 płacz., 8 njeptacz.

Solepa: Lud. wothł.: 827 haj, 26 nż, 15 njeptacz.; němſki ſjezm: 820 płacz., 13 njeptacz.

Schprewje: Lud. wothł.: 347 haj, 12 nż, 5 njeptacz.; němſki ſjezm: 317 płacz., 17 njeptacz.

Trjelin: Lud. wothł.: 372 haj, 6 nż; němſki ſjezm: 373 płacz., 0 njeptacz.

Wiesta: Lud. wothł.: 1078 haj, 219 nż, 69 njeptacz.; němſki ſjezm: 1017 płacz., 264 njeptacz.

Wałkow: Lud. wothł.: 331 haj, 1 nż; němſki ſjezm: 332 płacz., 0 njeptacz.

Wuhelz: Lud. wothł.: 431 haj, 56 nż, 20 njepta.; němſki ſjezm: 452 płacz., 45 njeptacz.

Wukrancżyny: Lud. wothł.: 376 haj, 1 nż; němſki ſjezm: 367 płacz., 10 njeptacz.

Wunikow: Lud. wothł.: 150 haj, 3 nż, 2 njeptacz., němſki ſjezm: 149 płacz., 6 njeptacz.

Wuſtrjeſ: Lud. wothł.: 723 haj, 139 nż, 42 njeptacz.; němſki ſjezm: 762 płacz., 142 njeptacz.

Zerkanja: Lud. wothł.: 442 haj, 18 nż, 12 njeptacz.; němſki ſjezm: 403 płacz., 36 njeptacz.

Zymp: Lud. wothł.: 167 haj, 4 nż, 3 njeptacz.; němſki ſjezm: 167 płacz., 7 njeptacz.

Shromadnu wowjidź w Rózborſkim wokrjesu: Lud. wothł.: 51 862 haj, 3504 nż, 1568 njeptacz.; němſki ſjezm: 51 212 płacz., 5180 njeptacz.

Ze Serbow

Z Budyſzina, 17. nowembra 1933.

— We wjidźe. Wczera wjeczor we 7 hodź. [illegible] 742, [illegible] 0 a najwyſcha temperatura [illegible] 4. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 742, [illegible] 0 a najnižſa temperatura w nozy —1. [illegible]

Čerwjena ſkleńca

(Słónczejace.)

„Dyrbimy jeho ſaſłoż?“ ſo druhi hłoſ praſcha.

„Moje dla, ale jenoż ruche!“ pjeſni jeho hłoſ wotmołwi.

„Ně, wy ſkonzowarjo!“ ſo [illegible] Sorbſchej da. „Wón dże naſ widźał a jimjitał njeje. [illegible] tomu też tak było, jakto by na tym [illegible] ſy nam tola wo[illegible] ſtawu. Dokelž ſo hibacz njemóże, [illegible] ſtawy pjenjeſy, [illegible] ſo hórjo pſche wſchě hi[illegible] intelligence jemu je [illegible] ſo wotacz njemóże.“

„[illegible] dha?“ ſo druhi ra[illegible] praſcha.

„Hdże tola nawěſchinu [illegible] je ſerdje!“ ſo [illegible] e wotmołwjeje. Tak ruche hacz ſo ſajo[illegible] [illegible] thorhoj do erta ſtorczeje a to tak hluboko [illegible] mózno. Hdyž ſo jadu[illegible], je ſam wina, czohoż dla hubu njedźerži.“

S hrabym wuſmjeczom ſo tejle hrozjnej radże wotmołwi, kotraż ſo hnydom do ſtutka ſtaji. Wſchoſi wołhladowar ani ſłowczka wjacy wot ſo bacz njemóże, hač tedma bě jemu mózno dychacz. Wón ſo wobaraczi njemóże a je zyle do ſleje wołe rubjezniſtwo pſchepodaſ. Jeho ſady hromadu drjewa cżiſnychu, hdyž ſo jeho hłowa bolozniże wo ſdźerpy kraj. Tat tam leži a nětko ſo jemu pomału jaſni, ſchto je ſo ſ nim ſtało a ſchto maja rubjezniſtwo w mołtach. Dweju rubjezniſkow je na jeju hłoſu ſpoſnał, tat jara hacz ſo też prózowaſchtaj ſo pichetworicz. Staj to dwaj ſlěpzowſkaj njetkmanſkaj, kotrajž prjedy na żeleznizy dźełaſchtaj. Dokelž bjechtaj lěnjej a wopitaj a ſo ſ druhimi dźełacżerjemi wadźiſchtaj, běchu jeju na wothladowarjowe ſadanje wotehnali. Tehdy ſtaj jemu rosnjemdrjenaj ſurowe wjeczenje pſchijahałoj. Nětko ſtaj pſchiſchłoj pokładniju tradnyczż a ſnadź jeho moricz. O, njeje dha ſadym wſchehomóżnu, ſadym hnadny Bóh żiwy, kotryż by jeho ſ jeju njeſmilneju rukow wumohł a jeho wutkował hróżbnemu ſtrachej, kotrejž jeho wobdawa?

Bórzo piches tolika mantl. Janoſchej wotoko hłowy [illegible] wótrocżju [illegible] je ſnamjo. [illegible] tak njeſ[illegible] [illegible] ſo ke mni [illegible] a cżiju, ſo [illegible]

„Ze[illegible] [illegible]ow wołe[illegible]

„Tam [illegible] Mjenujtaſ, ſo je hižo [illegible] dawno [illegible] ſkaje, jemu wſchitkżo ſhu[illegible] bjeni. [illegible] [illegible], tatraż tam wě jiżeje [illegible] [illegible], ja bu cżaſ njeſłaſtawdu[illegible] dale jeſt.“

Abdaj [illegible] [illegible], kat durje makeje tżeżki wotewrja a [illegible] [illegible]. Ha to ſpeſchne ſłupanje ſłoſchi a jedna [illegible] wołe: „Tu je łalaczina ſ bołej ſchłeczu! Dań [illegible] ſo, dokelž ſo ralěpje rohumich! Wo druſy, ſu [illegible] do cżiſnu, ſo bychu waſ njewidźeli.“

Nětko je cżło [illegible] cżiſdo. Potom japoczinje naſdaſa ſpuczecz a ſ [illegible] cżeſ. To je cżaſ! Schwórczenje ſo ponatu bliſi [illegible] [illegible] ſue kolije poczinaju ſchczerjeczeſ a tinczeſ.

„Ach, ſmilnu [illegible]ol!“ tat jodyhuje a proſy niechoſowny Janoſch w ſwojej wutrobje; „ſo prajił: Wołaj ſo ke mni w cżaſu nuſy, dha chżu cje wumóż, a ty dyrbiſch mje thwaliecz. Smił ſo tola nade mnu a daj cżaſnej tu ſaſtaczi.“

Wětre, dołho roſcżehnjene lokomotiwine hwiſdanje ſo pſches cimown nóż roſcżehuje.

„Hurah, cżaſ nimo pojedże!“ rubjezniczu ſ wjeſeloſcżu wſchitaju. „Ach, ſmilny Bożo!“ łodyhuje a ſkorż njeſbożowny Jeleniſki wothladowaſ, „ſo prajił: Wołaj ſo ke mni w cżaſu nuſy, dha chżu cje wumóż, a ty dyrbiſch mje thwaliecz. Smił ſo nad wbohim Janoſchom a njedaj cżaſnej nimo jeczſ!“

Wo dołhim roſcżehnjenym hwiſdanju lokomotiwa, kaj by po pomoz wołała, jedyn — dwaj — tſi — ſchtyri — pjeczi — ſcheſczi trócżi ſahwiſda.

„Rudny cżłowjek! tón dże hwiſda, kaj ſo by tu ſpi[illegible] [illegible] a ſaſtaczi dyrjeł!“ jedyn ſ rubjezniczu wołaſ. [illegible] [illegible]anja, hewak ſmy wjeſtizy hromadu [illegible] do naſſjowſch polow. Nosraſ[illegible] [illegible]nia!“ Wona ſwudom ſchczerjeczo [illegible]

[illegible] na ſnajmjenſcha najprjedy tam tow[illegible] [illegible]njemóme ſczinicz?“ ſo jedyn ſ ni[illegible]

[illegible] ſo wotmołwi, „k temu ſanecho [illegible] [illegible], ſo rjeczi a ujidźetaſ!“

[illegible] [illegible] bóſtu w najſpjeſchnſch [illegible] [illegible] ſmija rji a ſchtrě[illegible] [illegible] [illegible] njeduju wojſchuje a [illegible] [illegible] [illegible] uttrerja a ſaſtoſnija [illegible] [illegible] [illegible] do prędka cżahowy [illegible] [illegible] [illegible]

howazy ras wjedra so na dalsche mało pschemeni. — Wjeza lesachowy hischcze pod wliwom wyschiny, kotraz se swojim jadrom nad Balkanom leži. Nizina je so s Jendzielskeje k polodnju sclahnyła a lekssche wezera s wjerchow Franzowskeje. S polnocy naschich krajin, wot rańschoho morja pisches Nuikl hacz k Czornemu morju so nizimy wuschesrjedzowaju a nam s njewobstajnym wjedrom wroza. Nizina pola Italskeje je so shubiła. Nad polnocnym morjom a też nad polnocnej Standinawskej so wyschina wupschestrowo. Staj so sda, budźe-li wyschinje sylnej doscz, so nizimy seperowarej a so symnu wjedro s narokami sastupi. Jutsje sobotu slonecko 7,20 hodź. schadza a so 4,10 hodź. thowa. Mesiacz schadza jutsje popołdnja 8,47 hodź. a thowa so popołdnju 4,03 hodź.

— **„Haj" nemskich kazowych dźelacerjow.** 2. dezembra 1933 budże w Drjezdzjanach wulki sjezd kazowych dźelacerjow. Kożdy kazowy dźelacerjer je winowaty, so so na wulkim wustupjenju stwori za naschebo wjednika a schkitaru dźelowoje fronty Adolfa Hitlera wobdźelił. Wschi tutej sdadnosczi dostanje kożdy sobustaw, kiż je so w Drjezdzjanach wobdźelił, wupokazany kolt do sjobustawskeje knihi abo na sobustawsku charticu. S tym ma so sjednoczej, zo sobustawy k swojatej sreji, zdyż so zada a je mjuse. So so sobustawy po tym maju, so po poslednich tydzenjach a 12. nowembre bjez dwela stanje. Wschitzy pschesedzo, sobustawy strony, a dźelowoj towarschojo, kotrejz chzedza so na sjehze wobdźelicz, njech so we wobydlnosci mjestnosczi pschipowedźa, kotraz je w dźensnischim nawschitku naspomnjena. Woni moja so po samynych wumjenjenach na wustupjenju wobdźelicz. Plakata po 30 wj. dawa prawo k sastupej k wschitkim sarjadowanjam. Sobustawy nemskeho swjasku kazowych dźelacerjow so na mazny shromadźizny piatk wjecjor pokazuja (sladay nawschitk).

— **Swjask serbskich spiwnych towarstwow** mese pschichodnu njedźelu 19. nowembra pop. w 3 hodź. khowna zruha sa koncert w Serbskim Domje. Hlej powołsnik!

— **Wobzelby połstli autobusy** pojedu njedźelu 19. nowembra: s Khrościzy 13, s Worklecy 13,10, s Rózanta 13,20, se Schunowa 13,30, z Konjcy 13,40 do Ralbicy 13,50. Wróco pojedże 22,00 se Schunowa.

— S Mjezynarodneho dźiwadła so nam pischo, zo so dźensa wjecjor we 8 hodź. cyknohra „Schlageter" w inscenerowanju intendanta Hannsa Hainza Kaywsza pschedstaja. Hlownu ralu Schlagetera hraje Hans Verber, dewak je knuch tak wobsadzony, kaz pischi prenim pschedstajenju. Jutsje sobotu popołdnju 245 hodź. je druhe a posledne sastupjenje za wjesne wobydlerstwo z pschedwjedźenjom cyknohry „Schlageter" se samsnym wobsadzenjom, kaz w premjerje. Wjecjor we 8 hodź. so na wosebite pschechorowanja cyknohra „Schlageter" hraje. Se tutym sastupjenjam je hischcze dosez lastnych lisczikow pischi wschej pokładni, wschednje wot 10 do 13 a wot 17 hodź., a wopołnischich pschedstajenjach hodźimy do zapoczatka dostacz.

— S **pjatnom sajedźenjerstwa** namalachu dźensa rano tudomneho rjeharja, kiż mjesche njeswoje, so pschi pschihotowanju napoja maz nad swoju zhubi. Mjes tym pisa s honacza wustupowasche. Na swoje so njeswoja so nekotre minuschiny dohladacha a hórschcynu wobarachu. Sobustawy dobrowolnje sanitetnje kolony Czerwjenego khrza, kotraz hnydom s inhabatom pschikhwatachu, tola wyznat njemjerzomuschi, dowjescheu khorzho po wukazu knjesa dr. Keerla do mescheanskeje khorownje.

S **Kratez.** (Wótki czisku injeswoli.) Sk. jezdkowki dir. Cyrus njewdowjesose mesiesche wezera schtwórtk wjecjor we wosmej hodźinje njeswojomu podawk, kiż bjebi bjes mala mlode leschsaze cłowjestwe ziwjenje sa wowor zadasche.

„To je mschehomózny Wóh czinił", Janoschowa wotmolwi, „ke kotremuz zyrym so w zywojej nuzy wotał."

„Może bycz!" czahowy wjednik praji, „ale Wóh tuhy Knjes tola z njebjeh dele pschijschoł nicje, to ty wam powdak. Tu je hischcze jena druha ruta wobdźelena; dyrbimy wez blize pschepytacz."

Muzojo na to do stroze stupja. Tu mała holczka na blidze psched lampu sedźi a straschocziwje na zuzych człowjekow hlada. Hdyż pak Janoscho do khezki sajtupi, dźesco czerwjenu schtlecze, kotruz w rukowu dzerzi, polne straccha pischczi, a malej ruczzy płakaziy nanej napschesczo wupschestrze.

„Njebudź sły, luby nano!" mała holczka woła. „Njebi mje luby nano! Czerwjene zwótko bé tot rjane. Proschu, proschu, njeuabij mje! Neuzu to sasso czinicz!"

„Nétko dże hnydom khonimy, tak je so wez méla" chahowy wjednik zmjero praji. „Dosso je czerwjena k sedzu hrajizy pched lampu dzerzała a tak schat zmy wenka czerwjenu zwótka wisesti. Proju pak wam, Janoscho, dzakujese so Bohu, so je so tat stało. Njebudźischeli tu mała holczka bya, budźischu waz hnadź tola zadojili, a pekladnika bo so tolerunja zhubita. To réka sdoze mecz! A nétko nósemy dale jeck. Dobru nós, Janoscho! Dobru nós, mała zena holczka!"

S tym so wschitzy wotdala a sa nekotre wokomiki dach dale zchumi a so w dalokosczi zhubi. Zelesnistemu wothladarjej zmysy do wozow stupja a wón njemoze hinat hacz pschecz sasso wojpjetowacz: „Ach, zmilny Bojo!" a potom sosno dźesco, kotrez je jemu z czerwjenej schtlenzu zywjenje zdzerzało, koschicz. To tez jeho jena czini, hdyż domoj pschichodschi podawisnu stysschi. Sosedźa so dodźiwacz njemoza a zich njepopschacze rec. Ze wo pschijeczu małeje holczki zu wot toho czasa womjelkne, dokelz je holczka, schtoż nichtó precz njemoże, zwojemu peschtonej zywjenje zdzerzała. Sbóznik pak je Janoschej a jeho mandzelskej hizo tu na semi dźel zwojeho sluhjenja wotpłacził: „Schtóż takle dźeczo pischiwoszmje w mojim mjenje, tón mje pschiwoszmje."

(Konz.)

Mały 7-letny hun Schesuan Monika, kotrehoż nan na tudomnym tydzenju dworje dźela, hrajkasch. Hdyż w swinjarni kneze s patronu, kotruż bjesche na schnitkim puczu namakał. Jako so hólz, kiż bjesche so hijo wuskekał, na nicjo se njemuse o samorom sabrachu, bedźesche swóżba pschi wjecjeri. Nadobo wuscheł wrjesny. Sastrozeni swójsni dyrbjachu swjeczicz, so bésche pjenidzo patronej, zornjotnemu dźesczu nize wutrobu do czeła sajelo. Kaz so poddsczo wujasni, bésche njezbożowny hólz w swojej njewedomosczi s samorom na patronu dyrił. Jako bésche jemu lekaz hnydom pomoz posczicz, dowjescheu franzeneho je sanitetnym autom dobrowolnje sanitetnje kolony Czerwjeneho schcza do Budyschkeje mesczanskeje khorownje, hdyż wschitko nuzne wobstarachu. Strach wo zonzjenje njezbożesczi a mózemy so nadjesczej, so z tuteho bischcze sbożownoho pschipadka wschitzy zwójnaja, kaz jara dyrbi so radsczi, so hnydom starschi siamo na dźeczi pschi hrajkanju redzbowali.

S **Budestez.** (Se stowniszina.) Do mandzelskowa stupischtaj pinczunik Emil Jan Dietrich z Budyschina z fabrikskej dźelacerki Hilkojzu Marinu Nowakez z Hornjeje Hórki. — Narodźi so njemandzelska dźowka w Czornych Noblizach. — Wumerła je bliborjowa mandzelska Frieda Elbbetha Duczynna rodź. Wowczerjez z Wulkich Debjez.

Khmanosće luda

Poszudźnje so po jeho skutkach a po woli k zywjenju! To symy w posledním czasu dosć jaszne dopóznali: Nemski lud je so jako lud do jenoho jenickeho zhlada stojasał, kiż je representant jeho narodneje hordosce a zywjenskeje wole k czescjehódnemu byczu. Też my Serbja smédźachmy na tutom dźele dźelbarej. Nétko, hdyż je skutk sjednoczenja dotanczeny, dyrbimy też myslicz na nasz jako serbski lud! Też my dyrbimy so sjednoczicz, so byl serbski lud lud charakterowy a lud jednotneje lubosce, schtoż wosebje w salschtym czasu dopóznachmy, so njeje temu tak. Sapocznimy nowu naidwar a pschijsamkny so satkadam a skutkam Jana Arnoscha Samolerja, Michala Hórnika, Hendricha Zmischa, so by nowe mózne rozowanje wuroscto k spomenju wschech. Nasche prozowanje njeje dźensa wjazy wez jednotliwza, ale je skutk zyłka: njeje wjazy sabawa na zwjedjenjach, ale skutk wulkeje narodneje waznosce! Tehodła wopytajmy sesdźenja nascheho luda jedyn kaz druhi, so bychmy so sakorjenili tami do noweho skutka. Taske hodźiny dźela bychu w czasu nasich wusnamnych pryedownikow nasche wulke serbske konzerty. Tej dźensa w nowej Nemskej maju tamu wazności, hdyż je so wumeśtwo a idealne natwarne dźeło ducha jako na prénje méstno stajiło! W swjatym natwaru a dźeła zwjecsi so tez wulki serbski konzert 29. novembra w Budyschinje, Wobdźel so tez ko, moj luby Serbje, moja luba Serbowka na narodnym dźele zwojeho luda!

Z Łužicy

* S **Nychbacha.** (Njeswoje.) Autowe njeswoje so so na drósy pola Hornjeho Nychbacha pschi hosczency „Zur Kanone". Wosobowy auto sajedze do schtona, dys so cześko wobschkodźi, so dyrbjachu jón wotwjesez. Wjednik je strózkemi wotezidze, tola jeho towarisch so cześko trani, so lekasche pomoz potrjebasche. — Cześko traneny bowjesche do tudomneje khorownje dźesczerjow Jankowitzowa w sydnjeho dwora w Dolnim Nychbachu. Jako bésche jena na samowym hlubju po synno schła, so njejapy wobna schtetka flama. Jankowitschowa padźi dele a so cześko na hlowje a na zywocz trani.

* S **Bjenjka.** (Mowy namakali.) Njedźelu na Klempschez leżowmoscjach pschi ryczu schtomowych dżerow cziroh namakachu, kiż na stare rowy połazija. Wone dopomináju na łużedyny bronjowy czas. Wutoru z pomozu wucziervow a dźelowoje służby dalschej rowaj wotkrychu. Stare rowy steja pod policajskim schtitom.

Zè Sakskeje a dalsich krajow

* S **Lanju-Weixdorfa.** (Zmjertwjenje zwjesowiti.) Pónjdźelu rano schofer Erich Schneider cześko zwjesowi. We swojej pésczowej jami: so s czerwjenym rjemjenjom tak cześko na khlowje trani, so bórzy na to wumrje.

* S **Plawena.** (Cześke njeswoje.) Wutoru rano sniesbożischtaj pola Mechelgrüna pschi niepschewidźanym dróhowym sawinjenju wosbowy auto a motorowy kolesaż. Jona autowoho wobsedżerja, rjeznika z Auerbacha, kiż na hudnistu termiju do Plawena jędżesche, so cześko trani. Motorowy kolesaż so lokko trani. — Na drósy mjes Tobertitza a Kjoschwitza schmórkny so je 6 wosobami wobsadzeny auto z Kamjenicy nekotrych schlomow a zhubi prézne kwe koło. Wóss sajedże na kuki a so pschecziwny. Wjednik a druha wosoba so franzischej. Tamne wosoby je strózkemi wotezidzechu.

* S **Obrwiesenthala.** (Sesmjerez w snéhowym mjescu.) Krawiczeho mischtra Josefa Hacka z Korlowych Warow bliżko Gottesgaba w jeho auczy morwoho namakachu. Bola ruczka je jeho zywjenju mjesu stajila. Jemu so njebesczy poradźiło, wóss pschez snéhowym mjeczel pschewjesez.

* S **Kamjenza w Schlezyskej.** (Hódna namakanka pjenjes.) Nataj Juna z Maisritzdorfa namaka na polu worzlowe sudobje. W sudobju bé 100 kruchow worzlowych pjenjes z léta 1612—1620. Sa namakarja je namakanka jako dar z njebjes, dokal bésche jeho dotal dwójzy wolsej potrjechił. Namakanc pjenjezy maja wulku hódnosez.



Miliardar Vanderbilt zmjertnje sajesbożił.

William C. Vanderbilt, najmłódschi potomnik slawneje miliardarskeje zwójby, je na autowej jézbje w polodnischeje Karolinje w Sjednoczen. statach zmjertnje injesbożił.

Swójbne powésće

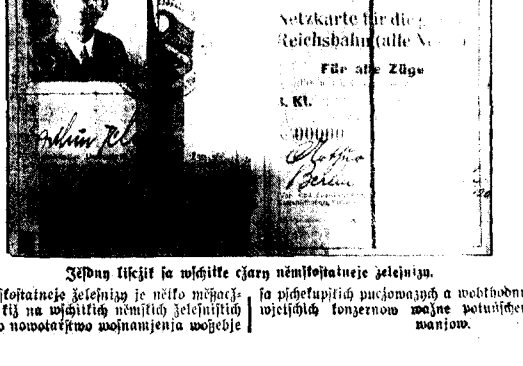
Zrubjenaj: Irmgarda [illegible]orjez a Bohumił Lesch we Kamjenzu.

Zemrjeli: Curt Oskar [illegible]ch, wótsli abiturient na wolp. w Budyschinje, 61 [illegible] pschikwalduja w 1 hodź. n[illegible] — Helena Fickertowa rod[illegible] kl: khowanje je jutsje fo[illegible] Tschowitzeho pohrjebnischcz[illegible] w Kamjenzu, 71 lét: kho[illegible] wotdaju w 3 hodź. wot [illegible] August Kreisel w Bélej Wodźy, [illegible] khowanje je jutsje kobotu popołdnju w 3 hodź. wot Jaroschowitzkeho domu.

Přilopk

* Trusłazy w łužku. Sobuhdlam je łužk[illegible] to trusłazy w nekotrych klach [illegible]ksza. Wulka [illegible] je, kdyż dwójzy pschi [illegible] pschi [illegible] plody narosta. W Barni[illegible] Landowych horcz[illegible] pschirodza rjany wobras[illegible] so znicz[illegible] bélej knedowej plachtu, kiż [illegible] zawodźi, wu[illegible] je sydła wulke purpurowe [illegible] strowy wo[illegible]

* Namazny Proschez. [illegible] nterchenje pra[illegible] so proschez pola Jony Hórn[illegible] zahojnika la wobsezny. Jona jemu wotmolwi, so [illegible] wobnucza zima a da proschez[illegible] pjenjezy. Proschez [illegible] nahle la schiju pohinuz a dlé ju z wótrym nożom do zywota. Jona so zwjesiy. Slósnik czeky, ani so by jeho nichtó widźał.



Jésdny liszczik za wschitke czary némskostatneje zelesnizy.

Towarstwo némskostatneje zelesnizy je nétko mésacznje liszczki wudało, kiż na wschitkich némskich zelesnistich czarach płacza. Tuto nowotarstwo wojnamjenja wobjebje sa pschekupitkich puczowazych a wobthodnych inspekteurow wjetschich konzernow wazne potuschenje sich puczowanjow.

* Sumika pomaga [illegible] So wjele ptaczkow i jednoznych stron k nemu [illegible] pokazuje po tutym prajenju na krutu symu. Dyrdzejsanske towarstwo za schkit podzjatow pschibotnje pomoz za ptaczki w hubjenschich krajinach. Sanske autobusowe towarstwo je swobodne, na swojich 185 czarach pizu za ptaczki zbow bracj a dobrowolnym penezninkam nowdawacj.



Generalny inspekteur sanitetnistwa w SA a SS.
Sanitetny wyssi skupinowy wjednik dr. Pawol Hecheisen so za generalneho inspekteura za cyle sanitetnistwo w SA a SS postaji.

Serbski Ratař

Najmu worací.

Pschisłowo praji: „Najmu worane placzi sa pol kneżene." **Wużitk, kotryż** i najwutscheho wobstaranja polow **wulhadża, dyrbi tola** tohdy i wocjomaj widzeć. Pschede wschém pschimaju mrózy a powětrny zwranu dreidu pschez zymu a pschedźelaca ju, so je nalěto, kdyż k sylci pschijdże, mjelna. Te pat je wažne, jo mohł so zymu stajnje sawłóżicz a so mohł stajnje jestwadźecz. Cyim cziescha **jer ola**, cyim trebnischo je, so so naimnu wobsara. W czijztich hlinach czini mrez wjacy, dyzli pluh.

So so imunischa wloha w nalecu dźele Rowna, ku ti najmu worali, we tohdy ratař. Pschedy hacz so ten rjenische nalětne plodu, kotryż je rolu najmu pschichował, dyzli tón, kiż je so i woranjom hacz do nalecu ferdnił. Jeli motre, smije do brunjozitych jotrutow jimc, hdyż zymjo satiznje; jeli zudno, zymjo ani njeschkodźa ale tola kipri.

Słónczinje zaczeri so i najwažnischi woranjom najlepsche **rjanka;** zyw, kiż so na pschihotowanu rolu mjeta, budże stajnje a młodny, tak jo hona pschikroje, prjedy hacz pjanla rosej pocznje.

Rady k zwjecznemu lepschemu.

Słót njeje z drjewa. — Schtóz słót czwiluje, czwiluje tez człowjeckow. — Hłódny łóń rady njeslacze. — Schtóz zywjeho konja njehlada, kaz zedze zamecho, pschijdże **borzy na pża.** — Schtóz sa konjom wjele klabje a prjedy njeho mało, budże sloro bjes konja. — Derje hladany a zretny łóń hrajka z pluhmo. — **Kruwa,** kotraż mało je, pschihotuje mało mloka a hnoja. — Jena kruwa derje hladmana, je lepje, hacz dwě, wot kotrejuż rzebja zteja. — Schtóz kruwu jeba, toho jeba kruwa.

Satrnj wschu pizu, kotraż wonka leży, prjedy hacz tefże zyma pschechwata; hromady wobaraj wobeżbje pschecziwo rańschim wětram.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro za jutrischu hodźinu: Pokhmurjene a wjacze wjedro.**

* **Pschi wjerawjazim popołdnischim cżehnjenju pruskeje južnoněmskeje klasowoje loterije padże dobyże wo sto tyschacz hriwnow na cyo. 385094 do Delnjeje Schlesyskeje.**

* **Němski połtanz Radolny je schtwórtk do Moskwy dejł. Schef protokolneho wotdźelenja swonkownego komisariata Florinski połtanza w mjenje sowjetskeho knjezerstwa powita.**

* **Pola Corbedy w Schpanskej autobuz ludzi domoj wjesesche, kiż bechu na zhromadzisnje zozialistow pobyli. Autobuz so do hłubiny wali. 24 wozobow so mori a mnoho so rani.**



Wón nawjeduje pschichodnje amerikanske finanzne ministerstwo.

Henry Morgenthau, syn znatcheho amerikanskeho finanzmila, kotrehoż je president Roosevelt za zlatcheho podsekretara w finanzowym ministerstwje pomjenował. Dotelž dotalny finanzny minister Woodin dla njedorosumjenja z Rooseveltom na dowol na njewěsty czaz dźesche, Morgenthau zaktiwny wjednistwo tutoho ministerstwa pschewozmje.

* **Wo zemjerjenju w połodnischej Amerizy so pische, so zu podsemske storki wulkoru dopołdnja krjedźu Chilesch a pschimjesowaze krajiny czeżko potrjechile. Najbóle cjerpjeschej provinzy Mendoza a San Juan. Telefonske hnjezdo so rozterhnychu. W městach so lud do wulkeho rozhorjenja poda.**

* Na Kanalu w połnócnom morju je **krjedu czeżki pschecz zakhadżał.** Zendżelski parnik „Swirlby" pschindże do nuzy, so dyrbjesche 27 muzi zymna wobzadka lódź wopuscz. Na SOS zmamjenja tóż je chwatachu nekotre amerikanske, hollandske a zendżelske ludże na pomoz. Tuzi zendżelski parnik „St. Quentin" tchowna do mórskeje nuzy pschindże, jako lesche so jemu wodźone czerjenj swetło. Zendżelskaj rybarskej parnikaj so pischi wichoru rozmrischtaj, jako tychcheschaj do druheju ludźow zrateri. Z wobeju parnikow mózachu wobzadka wuthowaczj.

Towarstwowske powěstniki.

Budestezy. Serbske towarstwo „Lubin" smeje njedźelu 19. nov. wjeczor w 7 hodź. pola Rósikez swoju zhromadzisnu. Rěczeć budże k. duchowny Wětnar wo Lutheru a naš Serbach. Wschitke nasche hosbustwowy z mandżelskimi, kaz tez hoscżo, mlodzi a stari, so wutrobnje pscheproschuja. Knjeża dowérnizy so prosza, so bychu nowych Serbow a Serbowki pschepronyli a prózy njehladali. Wo prawje bohaty wopyt prózy **pschedźynstwo.**

Rakezy. Serbske towarstwo „Lipa" ma njedźelu 19. nowembra pop. w 3 hodź. swoju mjesaczny zhromadzisnu. Wschitke lube hosbustwy pscheproschuje **pschedźynstwo.**

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow. Hlowna pruha za wulki koncert w Budyšinje je **njedźelu 19. nov. pop. w 3 hodź.** Kózdy spěwar a kózda spěwarka ma ja tam zastupjeni być, bjez pruhi njesmě nichtó sobu spěwać. Wudawamy na pruzy liscziki! Njech kózdy dirigent na to dźerży, zo je jeho towarstwo polnoliczbje zastupjene! Hač k njedźeli ma kózde towarstwo podpisanum spěwy wozjewić, kotrez chce same spěwać. Cas khwata!

Hlowny dirigent.



Barlinske 29. schescźdźesjowe wutschdźowanje z telesami je so zapoczało.

W Barlinje zapocza so tele dny 29. schescźdźesjowe wujerdźowanje, na kotrymż so jasso wjele jězdzerjow z mnohich krajow **wobdźeli.** Hnydom prenju nóz hódźe k rosherjenemu **honjenju,** kajkeż pschihladowarjo lubuja. Na wobrazu widźimy wobdźelnikow psched wotjězdom.

Zwjazk němskich kožowych dźěłaćerjow
Budyska wotnožka

Wobkhodna městnosć: Wokrjesne wjednistwo w Budyšinje na Pólnócnej dróży 1 wo jatsche 11, wobkhodny cas 8-13 a 15-19

Měsačna zhromadźizna

17. novembra 1933 wjeczor we 8 hodź. Lokal: **Bruny dom,** korčmarska stwa. Wozjewjenje nadrobnosćow k z'jězdej kožowych dźěłaćerjow a jich zwjazkowych dnjow 2. decembra 1933.

Wobsedźenje za z'jězd kožowych dźěłaćerjow!

Přikrywy na blido na sofa na diwan
přikrywy na scěnu,
k mebl am po hodźace,
wulki wubjerk jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Něhdże 200 mantlow za jězdne kola
z malymi rjanostnymi bnchami płaczizny hódno poru a
Jan Schlebach
na Mužakowskej dróży 4.
Mantle za jězdne kola we wšěch wulkosćach, tež na dźěco kola mam stajnje na składze

Započńce hižom nětko z Wašim
hodownym ručnym dźěłom!
Porućmy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wušiwanju a wotmu k sačkowanju a štrykowanju
Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wołmu
Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2583

Nawožencjojo a njewěsty
kupuja swoje meble derje a tunjo, kaz **lěhańje, bydlenje, kuchinje** a wšitke druhe jenotliwe meble
w Bjarec meblowym domje
Znapřeča piwarnje a Na Dwórničowej dróży 2
Wopisma mandżelskich požčonkow so jako płačenje přijimuja

204. sakska krajna loterija
Čehnjenje 1. rjadownje
20., 21. a 23. novembra 1933
Losy
porućaja a rozeseleteja za rjadownju po
1/10 — 3.— 1/5 — 6.— 1/2 — 15.— 1/1 — 30.—
Budyskaj zběraćelaj statn. loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22
Ernst Lehmann na Kamjeńt. hasy 45
Hlowne dobyća
w 5. rjadowni ev.
500.000 hr.
20 skónčnych premijow kózda po 3000.— hr.
40 předskónčnych premijow kózda po
1000.— hr.
1 po 300.000 hr.
1 po 150.000 hr.
1 po 100.000 hr.
atd.

Serbska knihařnja
w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4
wobstara na přeće tež wšitke němske knihe po tunich płačiznach



76 Seiten stark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreiche Deutsche Funkzeitschrift
Mit Gerätversicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelhefte 25 Pf. Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24



Kedźbu!
Herbska grychta w Konjecach
Kermušnu njedźelu a póndźelu 19. a 20. nov., wjeczor wot 6 hodź.
reje
Zdobom poručam **najl. kormjene howjaze mjaso,** punt jenoż **60 pj.,** čelace mjaso punt 70 pj.
Wutrob. přeprošuje **J. Jakubetz** a swójba

Za znajerjow!
Magdeburgski
plěsniwy twarožk
kusk **12** pj.
butrowa wikowarnja
Künello

Zwefšne wumělske taldkate madrasowe **garding**
story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunje
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Listowe mobalki
z dźiwom a bjez njeho podawa
Smolerjec knihiličerinja
z. dr. z. w. r.
w Serbskim Domje

Stóž hišće žadyn wobraz wo
tysaclět. swjedźenju w Budyšinje
ninja, może sebi tajki za tuni pjenjez kupić **w Serbskej knihařni w Serbskim Domje** w Budyšinje

Přiloha k čisłu 265

SERBSKE NOWINY

Pjatk 17. novembra 1933

Wunošk ludoweho wothłosowanja a wólbow do němskeho sejma

we Wojerowskim wokrjesu

Pśikrócenja wojnamjenjeja: Lud. wothł. = ludowe wothłosowanje; płacj. = płacźiwe hłosy, njepłacj. = njepłacźiwe hłosy.

Wojerezy: Lud. wothł.: 4579 haj, 98 ně, 57 njepłacj., němśi žejm: 4447 płacj., 278 njepłacj.

Rólany: Lud. wothł.: 2025 haj, 145 ně, 59 njepłacj.; němśi žejm: 1995 płacj., 201 njepłacj.

Kulow: Lud. wothł.: 1625 haj, 45 ně, 32 njepłacj.; němśi žejm: 1596 płacj., 97 njepłacj.

Bźły Khołmc: Lud. wothł.: 409 haj, 25 ně, 14 njepł.; němśi žejm: 407 płacj., 42 njepłacj.

Bjerwałd: Lud. wothł.: 282 haj, 0 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 282 płacj., 2 njepłacj.

Bjesdowy: Lud. wothł.: 102 haj, 0 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 98 płacj., 5 njepłacj.

Błunjo: Lud. wothł.: 344 haj, 15 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 339 płacj., 23 njepłacj.

Bórk: Lud. wothł.: 185 haj, 1 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 179 płacj., 12 njepłacj.

Bórkhamor: Lud. wothł.: 229 haj, 24 ně, 8 njepłacj.; němśi žejm: 217 płacj., 44 njepłacj.

Brětnja: Lud. wothł.: 418 haj, 23 ně, 10 njepłacj.; němśi žejm: 410 płacj., 35 njepłacj.

Brězći: Lud. wothł.: 226 haj, 8 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 225 płacj., 10 njepłacj.

Cźorny Khołmc: Lud. wothł.: 593 haj, 10 ně, 8 njepł.; němśi žejm: 485 płacj., 26 njepłacj.

Cźikezy: Lud. wothł.: 392 haj, 18 ně, 11 njepłacj.; němśi žejm: 379 płacj., 40 njepłacj.

Delni Wujesd: Lud. wothł.: 389 haj, 4 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 384 płacj., 10 njepłacj.

Drětwa: Lud. wothł.: 218 haj, 10 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 218 płacj., 13 njepłacj.

Drěwzy: Lud. wothł.: 86 haj, 1 ně; němśi žejm: 86 płacj., 0 njepłacj.

Dubrjeńk: Lud. wothł.: 90 haj, 2 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 89 płacj., 6 njepłacj.

Hermanezy: Lud. wothł.: 248 haj, 7 ně, 7 njepłacj.; němśi žejm: 236 płacj., 26 njepłacj.

Hory: Lud. wothł.: 187 haj, 3 ně; němśi žejm: 187 płacj., 4 njepłacj.

Hóšt: Lud. wothł.: 116 haj, 2 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 110 płacj., 9 njepłacj.

Kinajcht: Lud. wothł.: 102 haj, 0 ně; němśi žejm: 94 płacj., 8 njepłacj.

Kobliły: Lud. wothł.: 152 haj, 1 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 149 płacj., 7 njepłacj.

Kocźina: Lud. wothł.: 330 haj, 6 ně, 6 njepłacj.; němśi žejm: 326 płacj., 16 njepłacj.

Las: Lud. wothł.: 585 haj, 10 ně, 13 njepłacj.; němśi žejm: 581 płacj., 27 njepłacj.

Lejno: Lud. wothł.: 258 haj, 4 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 258 płacj., 7 njepłacj.

Lipiny: Lud. wothł.: 119 haj, 2 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 116 płacj., 7 njepłacj.

Lubuśch: Lud. wothł.: 1756 haj, 110 ně, 69 njepłacj.; němśi žejm: 1694 płacj., 237 njepłacj.

Manjow: Lud. wothł.: 216 haj, 0 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 216 płacj., 1 njepłacj.

Michałki: Lud. wothł.: 149 haj, 5 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 145 płacj., 11 njepłacj.

Mucjow: Lud. wothł.: 133 haj, 4 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 130 płacj., 8 njepłacj.

Narěj: Lud. wothł.: 167 haj, 6 ně; němśi žejm: 161 płacj.; 10 njepłacj.

Němjeśćk: Lud. wothł.: 225 haj, 5 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 224 płacj., 11 njepłacj.

Němzy: Lud. wothł.: 321 haj, 4 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 315 płacj., 15 njepłacj.

Njedźichow: Lud. wothł.: 2431 haj, 201 ně, 51 njepł.; němśi žejm: 2380 płacj., 290 njepłacj.

Nowa Hula: Lud. wothł.: 138 haj, 5 ně, 4 njepłacj.; němśi žejm: 137 płacj., 10 njepłacj.

Nowe Město: Lud. wothł.: 223 haj, 7 ně, 4 njepłacj.; němśi žejm: 226 płacj., 8 njepłacj.

Parjow: Lud. wothł.: 356 haj, 2 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 348 płacj., 13 njepłacj.

Ptačežy: Lud. wothł.: 384 haj, 7 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 381 płacj., 20 njepłacj.

Rachlow: Lud. wothł.: 110 haj, 0 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 107 płacj., 5 njepłacj.

Radšta: Lud. wothł.: 109 haj, 5 ně, 5 njepłacj.; němśi žejm: 111 płacj., 8 njepłacj.

Roholn: Lud. wothł.: 70 haj, 0 ně; němśi žejm: 70 płacj., 0 njepłacj.

Sabrod: Lud. wothł.: 229 haj, 6 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 223 płacj., 13 njepłacj.

Salow: Lud. wothł.: 89 haj, 2 ně; němśi žejm: 89 płacj., 2 njepłacj.

Selenj Hóšp: Lud. wothł.: 340 haj, 10 ně, 12 njepłacj.; němśi žejm: 332 płacj., 30 njepłacj.

Sinzjin: Lud. wothł.: 202 haj, 1 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 194 płacj., 11 njepłacj.

Spale: Lud. wothł.: 228 haj, 1 ně; němśi žejm: 227 płacj., 2 njepłacj.

Stróža: Lud. wothł.: 222 haj, 4 ně, 4 njepłacj.; němśi žejm: 214 płacj., 16 njepłacj.

Soušchezy: Lud. wothł.: 187 haj, 2 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 187 płacj., 3 njepłacj.

Schcźeńza: Lud. wothł.: 229 haj, 6 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 227 płacj., 10 njepłacj.

Schpreja: Lud. wothł.: 225 haj, 8 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 219 płacj., 16 njepłacj.

Tranje: Lud. wothł.: 98 haj, 2 ně, 1 njepłacj.; němśi žejm: 98 płacj., 3 njepłacj.

Werminghoff: Lud. wothł.: 642 haj, 44 ně, 34 njepłacj.; němśi žejm: 631 płacj., 89 njepłacj.

Wudwor: Lud. wothł.: 394 haj, 1 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 388 płacj. 9 njepłacj.

Wulka a Mała Rydej: Lud. wothł.: 528 haj, 6 ně; němśi žejm: 509 płacj., 23 njepłacj.

Wulke Sdjary: Lud. wothł.: 513 haj, 26 ně, 12 njepłacj.; němśi žejm: 509 płacj., 40 njepłacj.

Wulki a Mały Cźiśk: Lud. wothł.: 275 haj, 1 ně, 2 njepłacj.; němśi žejm: 258 płacj., 20 njepłacj.

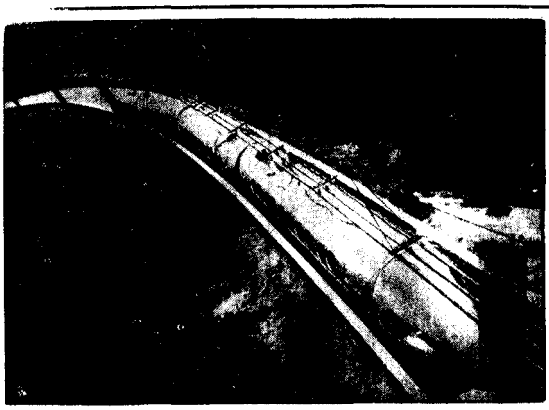
Zidźino: Lud. wothł.: 290 haj, 1 ně, 3 njepłacj.; němśi žejm: 285 płacj., 9 njepłacj.

Shromadny wunoschk we Wojerowskim wokrjesu: Lud. wothł.: 33 096 haj, 1407 ně, 680 njepłacj.; němśi žejm: 32 496 płacj., 2469 njepłacj.



Cestne znamjeńko za najstarše sobustawy Stahlhelma

Zwjazkowy wjednik Stahlhelm, němski dźělowy minister Seldte, je wšitkim Stahlhelmarjam, kiž zwjazkej wot jeho założenja sem přisłušeja, wosebite cestne znamjeńko spožčił.



Expresny ćah na kulkach.

Ćah na kulkach, fantastiska konstrukcija, kotruž ruski inžeńer připrawi. Tutu konstrukciju chce sowjetska unija užtko do skutka stajić. Tutón expresny ćah pŕeni króć w stawiznach żeleznicarstwa na kulach pojéźe a nic na kołach. Zwonkownje změje ćah napohlad zmija, kiž po wuzkej ćarje poloći.

Cyrkwinske powěsće

23. njedźela po św. Trojizy, 19. naimnika 1933.

S Budyšchina.

W Michałskej zyrkwi rano ½8 hodź. němske Boże wotkazanje: farar Kapler, dop. ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boża słužba: farar Tischer.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. serbske Boże wotkazanje: farar Tischer, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba: farar Kapler. Pop. ¼4 hodź. němska spowědź: farar Tischer.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w hibanju wěry němskich khcźećanow w Budyšchinie pśichi Pólnym hrodźiku 6: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, wjeczor we 8 hodź. pśichodnosćht se ćwětkowobrazami — Wot pónjdźele 20. hač do njedźele 26. nowembra kóždy wjeczor we 8 hodź. evangelikazija, kóžde popołdnjo w 4 hodź. biblika hodźina. Nóčnik: pŕedar Werner ſ Pławna. Hešto evangelisazije: „Stare wěrno'cźe w nowym tśećim khejźitwje."

Shromadźizny ſwonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Dobrušći, pónjdźelu wjeczor we 8 hodź. we Kumwałdźe, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Semizach, śrjedu wjeczor we 8 hodź. w Rachlowje, schtwórtk wjeczor we 8 hodź. we Wbohowje p. Budeśtej, pjatk wjeczor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy, pjat wjeczor we 8 h. w Zyhezach (ſotra Emma). Kóždy je wutrobnje witany.

S Barta.

Rano we 8 hodź. serbska ſpowědź, dop. w 9 hodź. serbśe a ½11 hodź. němśe kemſchenje. Pop. w 3 hodź. w Suborncźanſkej ſchuli němska nutrnoćź ſe ſpowědźu ½5 hodź. dźećźikemſchenje.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. němśe a ½11 hodź. serbśe kemſchenje. Sbérka ſa wokrjeźne towaršstwo inutskowneho mišijonſtwa. Pop. w 3 hodź. němśa ſpowědź. — Schtwórtk pop. ½3 hodź. towaršstwo serbſćich wowkow w pacjeńſkej ſitwje.

S Budeśtej.

Rano ½8 hodź. ma duchownu Böttger němsku ſpowědź, farar Bójz dop. ½9 hodź. němśe a w 10 hodź. serbśe kemſchenje. Pop. w 2 hodź. ma duchownu Böttger kemſchenje ſa dźěći 1. hač 4. ſchulſkeho lěta. — Pónjdźelu wjeczor we 8 h. ſwucźowanje ſ pośawnami.

Pokutny dźeń ma farar Bójz rano ½8 hodź. serbsku ſpowědź, duchownu Böttger dop. ½9 hodź. serbśe a we 10 hodź. němśe kemſchenje. Sbérka ſa wožadnych khudych. Pop. w 3 hodź. ma farar Bójz serbsku a ½5 hodź. němsku ſpowědź.

S Bukeja.

Rano ½8 hodź. serbska ſpowědź, dop. w 9 hodź. serbśe, ½11 hodź. němśe kemſchenje. — Wumrěła: Hana Christiana ſwud. Mikanowa rodź. Židez, wumjeńkarka we Luſku, 74 l. 9 m. 23 dnjow.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. němska ſpowědź, w 9 hodź. němśe a ½11 hodź. serbśe kemſchenje. Pop. ½3 hodź. kemſchenje w Rachlowſkej ſchuli.

S Budyšchinka.

Dop. ¾10 hodź. dźećźikemſchenje ſa młodśe dźěći, ¾11 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porſchiſti). Sbérka ſa lutherſku bibliju w Němſkej a we wukraju.

Pokutny dźeń pop. ½2 hodź. serbska Boża słužba ſe ſpowědźu, w 3 h. němska Boża słužba (farar Handrik-Porſchiſti).

S Hodźija.

Rano ½8 hodź. śmjeje farar Voigt němsku ſpowědź, farar Wjeſar dop. ½9 hodź. němśe a w 10 hodź. serbśe kemſchenje. Pop. w 4 hodź. wuhotuja pośawnistojo ſ Budyšchina pośawnowny mišijonſki wjeczor: „Lutherowe pŕedowanje w Lutherowych kérluſchach." Tekſty tutych kérluſchow ſo ſa 10 pj. pſchedawaju. Sbérka.

Pokutny dźeń śmjeje farar Voigt rano ½8 hodź. němsku ſpowědź, farar Wjeſar dop. ½9 hodź. němśe a w 10 hodź. serbśe kemſchenje. Pop. w 4 hodź. je němska ſpowědź.

S Hrodźiſchcźa.

Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba (wožadny farar), ½11 hodź. němska Boża słužba (farar Konik-Wósporſki). Pop. w 2 hodź. dźećźikemſchenje. — Pokhowanej: Ingeborg Elvira, Willya Schuſtera, blidarja w Drožđźiju, dźowka, 5 dnjow. — Bjedrich Hermann Fietza, ratarſki dźěłaćeŕ w Hrodźiſchcźu, 22 lět (wumrěł w Budyšcej khorowni).

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbśa ſpowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka ſa wožadnu zyrkej. Pop. w 3 hodź. němska ſpowědź, w 3 hodź. biblika hodźina w Drožđźiju (ſjednoćź. wothladaŕ Kſchižan).

S Hucźinu.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. němska ſpowědź.

S Kotecu.

Dop. ½11 hodź. serbśe pŕedowanje (farar Krawz-Hrodźiſchcźanſki). Sbérka. Wožadnu farar ſtutkuje we Wósporku a Hrodźiſchcźu).

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. němska ſpowědź a Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. němśe pŕedowanje (wožadny farar). Krajna ſbérka.

S Klukscha.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. ½1 hodź. serbske kemšenje se spowědžu w Nowosadnjicy jchali. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych hólcow na farje.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź a Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 3 hodź. němska spowědź a Božim wotkasanjom.

S Lupoje.

Farář Rožlej Minakalski smeje dop. ½11 hodź. němsku Božu słužbu, ½12 hodź. dźěćatkowanje, ½1 hodź. khěrcenja.

Pokutny dźeń smeje farar Rožlej-Minakalski pop. we 2 hodź. serbsku Božu službu se spowědžu a z Božim wotkasanjom a wječor we 7 hodź. němsku Božu službu se spowědžu a z Božim wotkasanjom.

S Malešec.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske kemšenje. Sbérka za zyrkwine potrjenje. Pop. ½3 h. žónske towarstwo na farje. — Wumrěła: Hana Helena Iwad. Sykorina, ziwnosć. wumjeńkalka w Pluźnicach, 76 l. 1 m. 18 dnjow.

Pokutny dźeń dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje. Pop. ½3 hodź. serbska nutrnosć we schuli w Delnjej Hórzu.

S Minakala.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź a Božim wotkasanjom a dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba.

Pokutny dźeń rano ½8 hodź. serbska spowědź a Božim wotkasanjom, dop. ½9 hodź. serbska a we 10 hodź. [illegible] słužba. Sbérka za jenotku pomoc.

S Rěčanja.

[illegible] Boża [illegible] narodninow. [illegible] nutrnosć a wječor. — Pón[illegible] wje. sa a jenotka [illegible] ano [illegible] ći, dop. [illegible] w 10 [illegible] słužba, po [illegible] ći. Sbérka za [illegible] towarstwo.

S Pa[illegible]

[illegible] serbska [illegible], dop. ½9 hodź. serbske [illegible] mska Boża słužba. Sbérka za luthe[illegible] ilsej a we wutraju. Dźěćatkemšenje w [illegible] hodź. sa młodźiše, pop. ½2 hodź. za [illegible] ½3 hodź. serbska Boża słužba za [illegible] anskej schuli.

[illegible] cano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 [illegible] a we 10 hodź. němska Boża słužba. Wječor biblijna hodźina w Porchizach pódla l. wothladarja Kichižana.

S Rakec.

Rano we 8 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbske Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. němske kemšenje, ½5 hodź. němske kemšenje we wujtawje za zlepnych.

Se Sslepoho.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. ½10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka za rosćerkjenje zwj. pišma. — Swěrowani: Emil Jurk z Trjebina a Hana Marta Stoporiz z Mukez. Pawot Wilh. Lajtka z Trjebina a Marja Schneiderez z Rowneho. Matej Berćko w Brěsowzy a Emma Wera Jenczez z Klětnoho. — Semrěli: Marja, Hanja Kowala w Mukezach, mandželska, 49 l. 5 m. 24 d. Hana, Jurja Sprezja w Mukezach, dowka, 14 l. 1 m. 9 d. Gertruda Frieda, Alberta Kobaka w Sslepym, mandželska, 41 l. 6 m. 15 d. Hana, Jurja Kruparja w Trjebanje, mandželska, 61 l. 8 m. 20 dnjow.



Po 336 lětach su zymske leńwo tutoho slědźerja w polnoćnym lodowym morju namakali.

Hollandski spytnik morja Willem Barents, kiž we lěće 1597 na ruskej kupje Nowej Zemli w lodowym morju swój prěni zymski kwartěr natwari. Nětko nimało połwórta sta lět pozdźišo zbytki jeho hěty a čolma na kupje namakachu. Nadźijeja so, zo nětko też row tutoho pionéra spytnistwa w lodowym morju namakaju.

S Wósporka.

Dop. ½11 hodź. předowanje (wołsadny farar). Sbérka. Póndźelu wječor we 8 hodź. ma bratr Kschijan se Jitawy bibliju a sjednoćenjowu hodźinu na farje.

Pokutny dźeń je dop. w 10 hodź. předowanje, na to spowědź a Boże wotkasanje (wołsadny farar). Sbérka.

S Wóšlinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Sbérka. Pop. w 4 hodź. Boża słužba a zwj. wotkasanje w Lěšcej.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje se swj. wotkasanjom. Sbérka. Pop. ½5 hodź. Boża słužba a zwj. wotkasanje w Cyšowje.



Před swjatopraženjom pastyrskeje holcy pola Lourdesa.

Tuta francowski wobraz předstaja zjewjenje knjeny Marije před pastyrskej holcu Bernadettu Soubirous w Lourdeskej prózdninje. Tuta pastyrska holca, kotraž sa w lěće 1858 knjeńna Marija zjewi, bóžo hač do nětko při wulkich swjatočnosćach swjateje praje. Lourdes je wot tutoho časa jene z najwobsedniših poćišćich místnow swěta, kotrež kóžde léto tysacy khorych putnikow ze wšich krajow přikhadźeja.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Radio

Sobotu 18. novembra hyšćimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcho wschědneho programma: 11,30 hospodarski tydźenski přehlad. 15 w bźeći. 17 sportiski tydźenski přehlad. 19 hodźina naroda (Rheinska łódź blaznow). 20,05 wulki wječorny hudźenski wječor.

Lipsk. Nimo znatcho wschědneho programma: 14,30 za dźeći. 15,20 tydźenski přehlad. 17 agrarnopolitiski tydźenski přehlad. 19 hodźina naroda. 20 wječor wschelkich zyšnow z Dreždźan a Lipska.

Hišće wažne z dnjowcho programma. Wróćlapa: 20,10 operetta „Wienska krej“. Stuttgart: 20,10 wječorny wječor. Mnichow: 20 mandolinowy koncert. Wien: 20,15 wo burskej nazymje. Stockholm: 20,45 wojerska hudźba.



Nowy [illegible]ski president[illegible]skeje.

Dr. Duca, wjednik rumunskich liberalnych, zmi po dołhich wobćežnych jednanjach nowe knježerstwo zestajeć, kiž je kradej hižo přisahało.

110 létny dundak

Pjećh nětkotrymi dnjemi do Banjitihy w Serbiji Jwan Jwramowicz pjahnješe, zwětowy dundak, kotryž je hižo 110 lět stary. Wón z jenoho kraja do druheho cjahaše je sa cjaš swojeho žiwjenja w posłta wschelakich krajach tydźił a dźěłał. Wón móže dźe so też wo wšěch rěčach derje rozmolwjeć. Kaž powěda, ma wotpohlad, nětkole swoju žiwjenju, kotraž w juhu Mazedonisce bydli, wopytnyć, je by tam nekajki cjaš jawoštał, doniž jeho pućowanišći njemóc jasno njeprahnje. So njeby jahył, kak stary je, wón kusk drjewa pichi žebi nošu, do kotrehož kóžde léto ješćerbinu sćini. Wón je znje truće nadźija, je starobu 160 lět dožpje.

Po zdaću je nasch Jwan z khwilemi ješ jónu jenu ješćerbinu wjaz do drjewa sćinił. Pschetoż hačrunješ so dožnła přeć njedyrć, je runje też na Balkanje padu wušćokje starosy zana jadnosći njejžu, tak je tola na druhej jerenje spodźiwne, jo so cłowjekojo z njewćipnje wojsej starobu pichaju runje w krajach jewja, kotrychž zapišći wo wozbach a jich narodnym dnju běhu znajmjeńsća na cjaš narodźenja tuteho Methusjalema wšo druhe hač dospołne. jn.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 17. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,478	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendželski punt	13,47	100 českosk. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša mějesche wčera za dołhi cjaš prěni krótki jenak kusk a žiw. wiki aktijow a rentowych lisćinow. Wschudźom kursy pušnupowachu.

Barlinske žitne wuchowili mějachu wčera zlahi dowós khlěbowoho zita. Rožka je khětro kusnych wikow nabyła. Wotmyslenje wschitkich pod hišćenje njeměrnje. Wowoh a jećmjenk mějachu zdźiwom pušnjenje wěrne wóła.

Wčera płaćejsche w Barlinje zyntnar:

pšenicy: 8,80–9,15 hr., rožki: 7,15–7,40 hr., jećmjenja, naletniho: 8,15–9,30 (8,65–8,90) hr., najmjeńšeho: 7,85–8,60 (8,15–8,60) hr., wowsa: 7,20 hać 7,40 (7,15–7,35) hr.

Wiki w Lubiju.

Pšenica płaćejsche 9,05 hr., rožka 7,40 hr., naletni jećmjeń 8,25–8,75 hr., wowsy 6,60–6,80 (6,50–6,70) hr., běrny 2,20–2,35 hr., symo 2,20–2,50 (2–2,30) hr., słoma i maschinu młodźena 80–90 pj., muka, pšenična 15,75 hr., rža[illegible] 12,25 hr., wotruby, pšenične: 5,85 (5,75) hr., rżane 5,75 (5,60) hr. Butra, ½ punta 70–82 (73–82) pj., jeja 11–12 (11–13) pj., twaroh 20–25 (20–25) pj., běrny 3 pj., kal, běły 5–6 (5–7) pj., čerwjeny 7–8 (6–8) pj., hrochy 25–40 (25–35) pj., tyšaty 15–15 pj., korotki 10 pj., jědźna loboda 10 hać 15 pj., kokrabi 5–8 (5–10) pj., porej 15–20 (10) pj., korki 50–60 pj., zybła 7–8 (6–8) pj., buny 35 pj., tomaty 20–25 pj., słotowej 5–15 (5–8) pj., radišći 5–8 (5–10) pj., jabłuka 8–20 (8–25) pj., měrnik (10 hać 25 pj.).

Wiki w Kamjenzu.

Pšenica płaćejsche 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jećmjeń, naletni 8,50–9,25 hr., najmjeńši 7,80–8 hr., wowsy 6,75 hać 7 hr., muka, pšeničzna 18 hr., rżana 11,75–12 hr., wotruby, pšeničzne 5,75–6 (5,75–5,90) hr., rżan: 5,75–6 hr., symo 2,60–2,80 hr., słotna słoma 1,30 hr., słoma k sašankju 1 hr., běrny, běłe a čerwjene 2,25 hr., žołte 2,50 hr. Prošata 9–15 hr., běhaki 23–28 (25) hr. Hušy, punt 70–75 pj., butra 1,40–1,50 hr., jeja 12 pj., kal, běły 6 pj., čerwjeny 6–8 pj., hrochy 10–25 pj., jědźna loboda 10–15 pj., zybła 8–10 (10) pj., jelenji 10–15 pj., krěn 15 pj.

Wiki w Khorčebuju.

Mjaso płaćejsche, howjaze 60–80 pj., čelaze 60 hać 90 pj., kopjaze 80–100 pj., swinjaze 75–100 pj., jaja 13–15 pj., butra 1,40 (1,35–1,40) hr., twaroh 20–23 pj., lany wotij 1,40 hr., limy 80–100 pj., sćežuli 80 (85) pj., karpy 80 pj., młode holbje 40–80 pj., žime kurcy 1,80–2,50 hr., žiwe tchapony 2–3,50 hr., kokrabi 15 hać 20 pj., morchej 7–10 pj., jědźna loboda 15 (10–15) pj., kal, hrochy 25–40 (20–40) pj., čerwjeny 10 pj., běły 7 pj., wirsinowy 10–15 (10) pj., słotej 5–10 (7½) pj., měrnik 15–20 pj., krěn 20–25 pj., radišći 7 pj., zybła 10 pj., kukerka 7 pj., běrny, zyntnar 2,20 hać 2,50 hr., běrny, punt 3 (3–4) pj., jabłuka 15–25 (10–25) pj., worsechi 50–55 pj., lětne worsechi 55–60 (50–60) pj.

Swinjaze witi w Khorčebuju.

Na wiki běchu přihnjesli 935 prošatow a 202 běhakow. Prošata płaćachu, małe 5–9 hr., srjenje 9–11 hr., wulke 11–13 hr. Běhaki płaćachu, małe 11–21 hr., srjenje 22–31 hr., wulke 32–44 hr. Wiki běchu hubjene.

Płaćizny w swinkach su płaćizny tydźenskich wikow. Kóždy pak zdaše nasponmnjene njejsu, so njepřihmjenjuja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 11.	15. 11.		16. 11.	15. 11.
Pšeńca	—	—	buny	17,0–18,0	17,0–18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń wowsa	163–172	163–172	žołte lupiny	—	—
kukurica	144–148	144–148	zeradella	—	—
pšeńč. muka	25,1–26,1	25,1–26,1	raps. wosusk	12,20	12,25
rżana muka	21,1–22,1	21,0–22,0	lany wosusk	9,80–9,90	10,00
pš. wotruby	11,2–11,5	11,1–11,3	such. truhanc	13,2–13,6	13,5–13,9
rżane	10,0–10,2	10,0–10,2	běrny, kruški	1,40–1,70	1,40–1,70
raps	—	—	syno, 50 kg	0,45–0,65	0,45–0,65
hróch, Viktor.	40,0–45,0	40,0–45,0	rżana sloma	0,40–0,55	0,40–0,55
lane symjo	—	—	pšeńč. „	0,50–0,70	0,45–0,65
pjeluški	17,0–18,5	17,0–18,5	wowsyna „	0,50–0,70	0,45–0,65
			ečna „		

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 178 181 183
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowóženja 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr., we 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. 2 w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za stały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje se stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobilćeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbskich Nowin“ je pola Němberskej Zwjenje zawěšćaceje banki w Němbergu zawěšeny płećiwo aćehwkam čišneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je sam žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent sinydom sułej zawěšacej bancy wozjewić, wrazjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne znjezboženja dyrbja so bjez haydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje płipowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny kóry a kóry wozjewja.

Čisło (Nr.) 266 — Budyšin — Sobotu 18. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Politiski tydźeń

Schtož hišće je jenje njeje było, tuhi sajdźeny tydźeń w Němskej docakali. Němšti lud je so njedźelu psichi wothłosowanju wo knježerstwowej politiky nimale zbyły sady swojeho knježerstwa stajił, a psichi wólbach do němšteho sejma je so nimale je šamnjenj rasnoseju a džensnišeho zmjer w Němskej wuprajił. Nichtó drje njeje wočakał, so ludźe tute „haj“, kiž lud swojemu wjednikej da, tak rafaje a powschitkownje so wuprajeć. Wschitke wočakowanja su so psechetcjechile. Wschitcy, kotrjž so za knježerstwo rozsudźichu — a to skoro wschitcy — s wulkim sprjewjenjom na tutón wuspěch, kiž w šwětowych stawiznach swojeho runjeża pyta, zhladuja. S tuteho stutka, kiž je němšti lud s wólbnej zedźelu w ruzy dokonjal, rěči jeho wulka dowěra do swojeho němšteho knježerstwa. Nětko je puć za psichodne knježerstwowe dźěło šmochodny a jasny. Knježerstwo šmě so do kóždeho swojeho dźěła dacź s myšlu, so zyły lud jeho postupowanje za prawe dźerži a jemu psichilubuje. To poprajuja a posćěha a pochwala. Nětko dyrbnu jebi lěpše hospodarske poměry w kraju wutworić. Nětko dyrbiny wschitcy jenjezi wotnyńcy kónc znajć, kaj rěka: wschitko za lud a jeho lěpše. Ludowe wothłosowanje a wólby do němšteho sejma sowětajichu swój hłuboki zaćišćnyk hišće mjenje na nas, kiž smy s jich wuspěchom swjaseni, ale teć na žurnodne ludy. Też wone čechu sajdźenym nedźelu s najwjetšeho napjatosća na wukowy rozsudu němšteho ludu cakałe. Sasćišćej tuteho rozsuda we wukraju je był wjele wschelaki. Tola w kóždym kraju su dyrbjeli [illegible] so je dźensnišeho [illegible] jenoz hišće nazionalsozialistiska a so druhe nahlady tu janeje pódy wuzyć nimaja. W Jendźelskej su newinny teć w jara psichećelskim zmjerje wo nowym stejnišćezu němšteho ludu pisałe. Też italiske nowiny jara psichećelnje pišachu a jednotu němšteho ludu wuzběhowachu. Wulki sasćišćej su nasche wólby teć w dalšich zwěrje sałwostajiłe, tak w Sjednoćenych statach a południšcej Ameriju. Ssamo Pólšta hyła po wólbach psćeželnišcha nasćiwcejo Němšej hyła. Němski kanzler Adolf Hitler je nowemu pólskemu pósłanjej w Barlinje dźěłsche rozrěčowanje dowetił, w kotrymž staj so dorěčałoj, so wobaj kraja chcetaj w psichećelstwje a dobrym susodstwje žiwoj być. Tu je wašch kanzler hišom je skutkom dopokałał, so dyze wopraudze za sukcowanje a spokojne ćěkanje Europ. dźěłarj. Tuta je wšo bnjwałe, so je so je jeje swojatkarka tak t Němšej stłiła. Tola Francowšej tajke pesćinanje wjele pomhaćj njemóže, dokelj s tym nječo njepsićehnjeni. Wšěcy bórzy najhonimy, so też druhe kraje do jednanjow s Němšej stupja. Italska hižom dawno we wonjschim swjasku s Němšej stej. Nětko je teć Jendźelska sprjsnać dała, je dyze bjez Francowskeje hnydom s němšim knježerstwom hama jednać. Skónčnje dyrbi k tomu dóńdźe, so budźe Francowska w Europje chětro wosamoćena. Wólbne wothłosy nječjachu w francowskich nowinach trochu njestajnje barby. Nimo psćeželnišchich hłosow njepsrobachowaschе na wudawarjach njedowěrny, ketruž wotsći nowinarjo psćeželnišo nazionalsozialistiskej Němšej rešćywjacej hebi dowolcia. Tola też taiše pesćinanje rešćenja w Europje njepsćemeni. S rozsudom němšteho ludu je so w Europje wopraudze nowe politiske położenje wutworiło a zyle nowy cźaš so nětko sa europiske ludy sapoćina. Wobjarowacź je, so su so nětotre awstriske nowiny k wólbnemu wunoschkej w Němšej jara njepsćichtojnje wuprajile. Dollfußowe knježerstwo je tute wupady cźerpiło. Psichi dźensnišchim nowym politiskim położenju dyrbi pak teć Awstriska bóle hač prjedy je swojim wulkim bratrom ličić. Nadźijamy so, so bórzy psichińdże cźas, hdyž jena myšl a jena wola we tuthmaj bratrosłušnaj narodnaj knježi.

Pornjo wulkotnemu wustupjenju němšteho Inda so wom wschitke tomne jednanja w Genfie mjenje ważne być sdadźa, dokelj tam njeje wole ani stutka, pola naš pak stej wola a stutk. A stutk wosnamjenja stónčnje wschitko!

Namołwjenje k ludowemu misijonstwu

Němske zjednone knježerstwo je namołwjenje wudało, s kotrymž kóždeho evangelskeho ludowego towarišca napomina, so by psichi wulkim stutku němskeho ludowego misijonjiwa sobu pomhał. Biskop Hossenfelder je programmu sa dźelo w ludowym misionstwje sestajał, kiž ma so hnydom do stutka stajić. Kóždu prenju njedźelu w měsazu dyrbi so we wschitkich zjednoćenych němskich evangelskich zjrkwjach we sanskym tekscje předowacź a so wschudźom jenajki hłowny kěrluch spěwacź, schtož ma so prěni króć prenju adwentsku njedźelu stacź.

Saarske wobydlerstwo dźaku'e so Hitlerej

Krajne wjednistwo nazionalsozialistiskeje stronu Saarskeho kraja je němskemu kanzlerej Adolfej Hitlerej dźakny telegramm pósłało za to, so je mjeńskanzlera f Papena sa Saarskeho połnomócnika pomjenował. S tutym pomjenowanjom je so, kaž so f telegrammom praji, luboscź a dowěrjenje Saarskeho ludu, kaśkeż je nasch wjednik psichi hobrišim wupełnjnje. Zwěrny psichi Niederwaldskim pomniku psćišćimaca šměł, swonu pożnjubiłej. Saarscy Němcy widźa w tom niz jenoz dowěrjenje do knjeza f Papena, ale też wulku ćeżkownosć, kotruž němski kanzler Saarskim Němcam wotkasuje. Też mjeńskanzlerej f Papenej je so telegrammu postrowa a dowěrny pósłał.

Zaćšć němsko-pólskich rozrěčowanjow w Genfje

Němske pólske rozrěčowanja so w Genfje žiwnje wobkedźanja. Sta dołho běsche němske pólska napjatosć je krjeđžnjchcem Genfskich jednanjow była. S tym so cźahła Francowšej psćeželnych statow zhromadnje za podpjeranje Pólšće we wschitkich praschenjach sastajesche. Tehdźa so wot nowcha rjadowanja němsko pólskich pocjahow we Genfje wažne wočakuje. To jenoz wulki wujnam ja powjchnitkowne mjejnarodne położenje a wobźeje sa mjesnynarodne stejnišćezo Němšeje. Stajnemu tukanju, so snadź Němska njeby s prawje k mocej swobodna była, nětko dopołne kóždy podoł zhubi. Nawideowazy Francozojo so ja němsko-pólske jednanja zwjaz sajmuja. W Genfje so rěči, so f tym zbohom němske francowske praschenje prěni króć nowe stejnišćezo nabudźe. Tuto budźe šmóžnjcź, so so wo němske francowskich praschenjach hódźi njewotwisnje wot ranšich europiskich nałeżnosćejow jednacź. W Genfje je najbanš nowin „Journal des Nations“ wulke wobkedźowanje namakał. W nim so pišne, so nazionalsozialistiske knježerstwo Němskeje a teć nazionalsozialistiski senat we Gdanjsku na tym dźěłatej, so bychu so dotalne swady f Pólšći wotstronile, a hospodarske pocjahi mjes Němšej a Pólšću so znowa sjadowale. Njeje płeća dawka, so so i dorjadowanjom němsko-pólskich pocjahow napjatosći po zyłej Europje žiwnje poshubi.

Z procesa dla morjenja Maikowskeho

We wčeraschnjchim jednanju w prozeju dla morjenja Maikowskeho w Barlinje je k ważnym wujaznjenjam dóschło. Płowny wobstorżeny Schukar rjekny, so su so kommunistojo f Moabita na nadpadže na Walšej dróhy wobdźělike. Po tśelenju je jemu wobstorżeny Płeśow pjeća prajił, so by snadź lěpje było, bychu-li nazionalsozialistow w Galvaniowej dróhy nadpadnyli, dokelj so potom žadyn njeby wróćiśeź mohł, hdy by so se wschćch wokna tśelało.

Schukar powědaschе, so je kommunistiska strona hižom wot spočatka f taktiku poćutkowała, so psichi sražanjach abo nadpadach winu wot wjednistwa stronu na nětkajich cźischlakow wotwali. To tuchi cźischlakow je wón pjeća teć šćuschał. Schukar powědaschе teć, so je wobstorżeny Wolf tajny kurer druhebo wodźeńcja swjasła wojowarjow cźerwjeneje fronty był a do nawjedowazych funktionarow klinżał. Wón je pjeća wo wschitkim wědźał a w jeho bydlenju su so kommunistiscy sa[illegible] tajnje sthadźowali, psichi cźimž je so wobstorżena [illegible] er teć wodźeśił. We Wolfowym bydlenju so teć w[illegible]nowe chowasche, kiž ho w jiwojim cźasu tśelachu. [illegible]erjeny k temu stejeche, so je krajny měr kazył, [illegible] su tamnej wjecze jeho płanjesće dla zujnujinali. [illegible]nowo na Walšej dróhy su pak kommunistiscy wjednicy [illegible] organijowali. Wobstorżeny rjekny, so je swojemu zastarjej pśiwo pochepował, i kotrymž so wina nawjedowazych kommunistiskich funktionarow depekasuje. Zastarc wobstorżeneho Schuckara to wobkruśi.

Wótra italska kritika na Zwjazku ludow

Po Mussolinijowej rěči italiske nowinarstwo njewustajiwa, na njemóz Zwjazka ludow pokajowacź. Nowiny „Popolo d' Italia“ wuzběhuja, so je Mussolini Europje dobre radu dał. Europska kniha w Genfje njemóża pruhowacź ani rosrjacź, dokelj Sjednoćene staty, Rusła, Japanska a Němska psichitomne njejsu. Genfske jednanja su nětko jenoz hole rěcze mjes sastupjerjemi krajow, kotrejž dezyła njemóża wo dóńcze Europy a hišće wjele wo dóńcze swěta rozsudźecź. Swjask ludow je so pjeća f psćeželwatanjom sałożił, a je jenoz k temu stejeł, so bychu naschećelnjowsće w europiskej politiju hišće bóle wustupowale. Po swojej naturje, kiž sestajenju a swojich narodnjchich brachach Swjask ludow njeje tymany, Europje swojm najnišschim měrom politiskeje jednoty Podowacź, kotruž ma Mussolini ja zhe mysl, so by Europa sasć wjedźe swětowej politiky dojsła.

Dojednanje mjez Ruskej a Ameriku

Prezident Roosevelt a ruski sowětowski komunikar Litwinow stej so dorěčałoj, so bo mjes Sjednoćenymi statami

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

Psichi pjatkowym jednanju w prozeju dla zapalerstwa w němskej sejmowni so muježi Ota Grothe f Zeppernica pola Bernawy psćeželnischowaschе. Wón dyrbjeschе wotpraschowacź, hač je so w cźasu zapalerstwa w němskej sejmowni sdźeł psćihotował. Grothe dźěsche towaršichnijwowy wjednik w swjasku cźerwjenych frontskich wojowarjow. Ss tym je pak so dopokałało, so kommunistiska strona f jednotliwom dźělasche, tehdźa je so wot tuteje strony wotwobrjeła. Schtož wuprajenje „bjcźe saschitcu, hdyž jich trjo chcźe“ nastupa, tu wschelaju swědźi prajili, so je tute słowo duchownje mjenjene, tutón swědź pak chyzche je swoje prajby dopokałacź, so je so hejšo teć do zlutka stajało. Pósledne dny, 21. abo 25. februara je so wulkoalarm psćihotowedźił. 22. februara běchu kommunistojo hižom psćihtas dośtali, so dyrbjachu so 23. februara bróńce rozdźěliś. Wo kommunistu Kempnerju swědź rjekny, so je tutón jenu cźas we zapalerstwje w němskej sejmowni wuprajił, so jemuju ruku jenje njeby k temu dał, byli wobaj. Swědź je so Kempnera wopraschał, hač je tam póła był, a cźoj je tutón wotmolwił, haj, ja běch tón, kiž je zapalny materjal do sejmownje nošył. Na praschenja swědź rjekny, so je so zapalny materjal po Kempnerowym wuprajenju na Veteranišcej dróhy psćihotowił, a so je wón jón w pucźowanišej toschi psćihi durjach němskeje sejmownje wulkemu cźernemu muzej wotedał, kotrehoż je zaś w Cźerwjenej pomoży šetkał. S tutym muzom je Bolharja Popowa ménił. Psćihi druhim rozrěčowanju je Kempner pjeća prajił, so staj Torgler a Koenen zapalerjow nuts psćeželej a kryłoj. Na wopraschenje psćedsydy, hač je Kempner prajił, so je zapalerstwo w Torglerowym mukomaj leżało, swědź f „haj“ womolwi. Wječor 1:8 hodź. je wobeni pjeća załoženy być dyrbjał. W Lichtenhochtowym domje je so do teho pjeća wjes van der Lubbe a Bolharjenj wo zapalerstwje rěcźało. Kempner je pjeća prajił, so je Popow wobeni nawjedowacź dyrbjał a Torgler a Koenen daj jeho f materialom sastaraloj. Popow je mèi pjeća nadawił, wobeni f cźasom załožeć a zapalerjam dyribjet knjeź. Je było pjeća njesłoże, so je van der Lubbe pjeća smyłił. Kempner je pjeća teć prajił, so mału ku f tajtim akśijam jenoz wukrajnjzy wsacź, so by ju tukanje wot němskeje strony wotwobroźiło. To je swědź pjeća husećišćo wot sobustawow strony zhlyschał.

mi a rowjeńskej Ruskej normalne diplomatiske poćahi wotnowja. Zo ju to stanje, je ju z dopiłowanjom njes Roosevelt a Litwinowom postajiło. Su někotre njedźele ju pósłanju njes wobkmaj krajomaj wumjenja. Jako amerikanski pósłaniz pódźe pjeca statny podsekretar William C. Bullitt do Moskwy. Na wopraschenje, hacj wobsahnjenje two wutworjenju diplomatiskich poćahow oficielne pschipósnace rowjeńskeje Ruskeje wojnamjenja, wotmołwi president Roosevelt, zo ma rowńkowne ministerstwo wo tutym techniskim praschenju rozsudźeć. President jam pak pschipósnjace rowjeńskeje Ruskeje jako praktiski pschewjedźene wobkładuje. Po Rooseveltowym pschećiu, kiž chce wschitke rwadne praschenja dowólnskeho a powólnskeho cźasa ju bórsu dorjadować, je ju Litwinow roskładźił, zo hischće někotre tydźeń we Washingtonje wostanje. Won shromadnje se zastupnikami rowńkowneho ministerstwa akty stareho ruskeho pósłanstwa pschepruhuje, njes kotrymž su tež dokumenty winowatoscheho jarskeho a Kerenskeho knjezerstwa najschersho Amerizy.

Wjeczera pjatk je ruski rowńkowny komnisar Litwinow z Běłeho domu pschi króc pisches ozean z Amerik do Moskwy rěcźał. Pschi zapoczatku telefonowanja rosnołwjesche jo Litwinow se swojej żonu a swojim synom w Moskwje. Padawk běsche cźim wusnamnitschi, zo president Roosevelt offizielnemu zastupjerjej rowjeńskeho knjezerstwa, z kotrymž běchu poćahi 16 lět dołho pschetorhnjene, mjentrjej Běłeho domu sa tutu pokaźliwu rěcź je pschewostajił.

Statny podsekretar Payer, wjednik rańsko-europiskeho wotdźelenja w amerikanskim rowńkownym ministerstwje, je pschikas dóstał, zo by ju je rowńkownym wikowarstwom towarstwa k rekonstrukcji finanzow sabérak. To pokazuje na to, zo chce Amerika rowjeńskemu knjezerstwu kredit pschiswolić.



Wo dźele zymskeje pomocy.

Drasta, kotraž je so w zymskej pomocy nahromadźiła, so pśed rozdźenjom do wulkich desinfekcijowych komorow sunje, zo by so kóždemu strachej wobchadzanja zatykliwych khorosćow zadźěwało.

Ze Serbow

W Budyšinje, 18. novembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer +5 a najwuschischa temperatura wodnjo +4. Dźensa raniwo we 8 hodź. barometer 747, hygrometer +6 a najnischa temperatura w nozy —2. Scźehowany ras wjedra ju na dalsche dny jara malo pschemjeni. — Rěnja je ju z Atlantiskeho oceana k nam sliźiła. Jeje kromy hišom hacj do Němskeje dośahaju. Tuta rěnja je jara wobšěrna a ju wot Danskeje hacj do Ariši wu pschestrěwa. Wona pschinjesche nam wotměnjenje pomrócźenje a z tym zymu dnje dźeschcze. Rěnja, kotraž wcźera nad Ruskej leźeshe, so pomalu rozcźehuje. Wusnamni teji hischcze nad Baltskim morjom a nad Schwedskej a połnocnej Ruskej. Pschi taklim rozpołożenju mjenuje a wujtschow smějemy njewobsahnjo: wjedro, w nozy wschak budźe kschesće tšélro sym. Jutrje 23. nowembra po słow. Trotcy kłoncźko 7,22 hodź. jtudźa a ju 4,09 hodź. thowa. Mócźacy jtkadźa jutrje dopołdnja 10,07 hodź. a thowa ju popołdnju 6,01 hodź.

*

Lětuši nazymski koncert

Zwjazka serbskich spěwnych towarstwow budźe, kaž bu hižo zdźěłane, 29. nazymnika wjecźor 7.28 hodź. kaž hewak też tón kóž w Kónje w Budyšinje. Najebać wšelakich ćežkich zadźěwkow je wón tola zwósćena a rjenje pschihotowana. Nimo wjacorych **zhromadnych** khorow z nascha rjanoho pokłada wustupitaj z jenodźiwnej poskićenkami Bukećanska „Rudosć“ a Radworska „Hudźbna Jednota“. Wotmysleny wjecźor **Zejlerjowych** hudźbnych rjanosow njebudźeshe so dla njejasnych zadźěwanych pomérow dosć pschihotowaće a wubołowaće. Za to steja na programje njeznate **kompanistow Matas, Kilian, Wjelan, Zejler, Pilk, Stodeńk, Frajslak a Krawc.** Zadne, rjane a malo słysane to spěwy! Za nawjedowarja khorow bu na namjet festneho dirigenta kujez Jurij Winař postajeny, a kóždy posłuchar budźe wěsće wćěšny, kak so nowy nastupnik na polu serbskeho spěwa wupokaze. K wotmjenjenju posłuża nam znate dobre solistiske mocy: Dora Frajslakec a Khrysta Burgasowa zjednośćitaj so k dwojospěwam a kóžda ma nimo toho hišće we swojim hórskeho wubrane słeborne darki. Wosebje wabjace pak dźe, budźe, zo je so zarjadnistwu koncerta poradźiło, za swój zamér smykowy kwartett (husle I. a II., violu a violoncello) dobyć, kiz dwójcy zahraje komposiolje w komornym stilu: někotre wjetše, kluste kusy a mjeńše hudźbne wobrazki ze serbskich nowsow, wosebje też nowe serbske reje. Wša mjenowsow, wosebje też nowe serbske rejje. Wša mjenowane próśa pak, zo by k poradźenju koncerta a k pozběhowanju na próśa bu k poradźenju. Zastup je tak niske postajeny, zo móże sebi też kmuły wopyt koncerta poprjeny, zo móże sebi też kmuły wopyt koncerta dowolić. Wšo dalše rozjasnja nawěstki w Serbskich Nowinach.

*

— **Dźensnišne witi.** Butra płaćishe 75—77 nj., jeja 12—14 nj., twarohi 20—25 nj., hušy, sarźane wjac 60—70 nj., kaćki, sarźane, punt 80 nj., kuru, žiwe 1,50 hać 1,70 hr., kury, sarźane 65—75 nj., hołbje 45 hać 50 nj., kał, cźerwjeny 8 nj., běły 5 nj., jadrolty 20—30 nj., ligale korki 8—15 nj., morchwi 8—10 nj., zybla 8 nj., ligale korki 8—15 nj., morchwi 8—10 nj., zybla 8 nj., hłowu 12 nj., kolrabi 10—15 nj., ježina loboda 12—15 nj., tomaty 30 nj., jabłuka 10—20 nj., kruschwy 20—25 nj., bórny (10 puntow) 25 nj., mjed w schlenzy 1,00—1,70 hr., mjed bjes schlenzy 1,40—1,50 hr., lany wolij 1,40—1,50 hriwnow.

— **Budyske haptyki** su wschédne dny hać do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu a ćwjate dny pak samo njene. Nózny słužbu a njedźelu a ćwjate dny wotewrjene ma jenoš jena haptyka z mjeńšanym wotewrjenjom. W novembru je to Hrodowska haptyka a Bjeschicz hažo.

— **Zašłetny powołanski jubilej.** Knjes policajski kommisar Alfred Sieber ćwjeczeshe sajdźeny schtwórtk swój 25łetny powołanski jubilej. Knjes Sieber je ja pśedchadźeceho cźełnoho grenadirskeho polka cźo. 10 w Drjezdźanach wot 1908 hać 1908 aktiwne służił. 16. nowembra 1908 wón w Freibergu jako pólizajski sastupi, 15. haptarle 1913 wón jako tajki pschemjenjenje radu tu nastupi. W ćwětowej wójnje běshe wón wot 6. awgusta 1914 hać do 14. haptarle 1917 jako jamitetny podoficijer pola wójska. 1. haptarle 1920 so wón ta policajskeho kommisara powyši. W lecźe 1923 pschepoda je jemu wjednistwo zymopołeźnjenje policije. Na jeho cźestnym dnju pschindźe dopołdnja do jeho bydlenja wotdźelenje mješćanskich policajskich sastojnikow pod wjednistwom knjeza policajskeho wyschcheho inspektora Praška. Won powita jubilara wutrobnje, dźakowasche je jemu za jeho zwérnu słužbu, wuzběhny dobre schromadne dźěło a pschejesche jemu wschitko dobre do pschichodnych lět. Swójske, kotraž žonu zwjeczeshe, wobzeže jubilarowej mandźelskej, gratulant też za pschichod spokojne žiwjenje pschejesche. Knjes kommisar Sieber dosta riany hodnotny dar, nad kotrymž so wulku zwjeselli a jemuž dźak wupraji pschikubjo, zo budźe też pschichodnje swoju polnu móc k lépschemu nascheho města wěnowacź.

— **S mjesćanskeho dźiwadła** ju nam pisźe, zo je dźensa popołdnju 1,45 hodź. jako druhe pschedstajenje wósebje wobzelbniwo cźinjeneho „Schlageter“ wot Johannesa Kunowa. Wjeczor we 8 hodź. hraje so na wósebje pschejate tehorunja cźinoho „Schlageter“. Slowna a cźołna rólu pschedstaja we wobimaj pschedwjedźenjomaj Hans Becker, kotryž je hra tak wobhładnuł, kaž pschi nim pschedstajenju. Njedźelu 19. nowembra wjecźor 8 hodź. hraje so Kalmanowa najnowischa operetta „Kněginka Marizy“ w inšenérowanju najnowischeho hrajneho wjednika Alfreda Borcherta. Hudźbny nawjedowaćel kapelnik mišter Waclaw Erhardt. Reje je baletny mišter Fred Effer najdował. Słowna rólu ma Johanna Barkin, kotraž je druhdy akcie rejwa Hilda Zickler-Effer. Pónjdźelu 20. nowembra je dźiwadło zawrjene. Zastupne liścźiki su pschi dźiwadłowej pokładni w znatych cźasach wschitkene dny wot 10 do 13 hodź. a wotpowjedźom pódźelow

---

Mudrack na wuléće

Esmébich.

„Djakowano, tón dźeń bu pschetratny!“ bórbotaschc Mudrack, sćehujo hołposu hosćenza, kotraž jeho po schodźe horje do komorki wjedźeshe; „w nozy chcu ho rjenje wulpacź, a potom jutrje domoj. — Ach, hdy boch tola dźensa nieštomdźił.“

Mudrack bě po lékarjowej radźe dźensa dalofi wulét cźinił, jo bu žwoju pokładbenu žrowotu jaźo narunał; zyle dopołdnje bě po kraju wokoło thodźił, na wjecźor dźiwjche jo ſ pósłu domoj wróćicź, ale pósła jemu wujédże, a tohodla dyrbjeschc Mudrack w korćmje pschi drózy pschenozowacź.

„To je potajkim ta selena jitwa?“ sarécźa Mudrack hdyž hołposa durje do nitleje komorki wotewri; „hm, tu je wscho jara jednore!“

„Haj, my žitny wšo na rumje jara wobmjesowani, knjes Mudracźo“, wotmołwi hołposa a pocźa na to jitwu samolwjecź, pschithatowane łožo pak wukhwalecź, zo budźe Mudracź w nim spacź, taž w njedźelach.

Mudracźt wobhladowaschc ho po jitwje, wolewri jenicźke wotno, a pohladawschi won saćini je hnydom sajo; na to stupi k łožu a po běže pożleschcho; hołposa bě ho pschi durjach stupiła, cźakajo traschi na nětajku poruczność, abo hacź njebudźe Mudracźt łožo trochu thwalicź. Mudracźtej pak bě jenoź wo leźenje, a tohodla pocźa žebi ſtuknuju wotpinacź, hołposy psches ramjo kiwajo, zo może hicź.

„Nó, knjes Mudracźo, je wschitko w rjedźe?“ praschcheschc ho hołposa; „hcźe je wschém spokojom?“

„Dopołnje, špicze derje!“ wotmołwi Mudracźt.

„Tak dobru nóz, a dajcze žebi nęschto rjane djeci“, djeschc hołposa a wotejidźe.

„Selena jtwa!“ bórcźeschc Mudracźt do ho, a wobroći hischcze junu wocźi do wschich bokow: „ani jeleneje ſmuźki tu njeje. A wumjetli tu njejšu ani sa schtyri mězazy — pod łožom polne ſlomy, a tu w kucje pléšnjowe schtórnje — hm, hm, žona mějeschc prawje, a lékar bě najlépje ſam puczował. Ach, ja wschak ſnym mérny a scźépny cźłowjek; schto njejšnym dźensa hižo injeſt a wuſtat — nó, nětko je ſnajmjenjscha wjecźor a pokoj je blizko.“

S tym scźeje žebi nózku cźaptu psches wuschi, a pocźeje prawu nohu, jo by ho do łoża liwjeſt, tu feſda jo jemu, kaž by ho psched łožom nęschto japikotało. Mudracźt scźeje nohu sajo najpjet a pokthajsche, tola niczjo ho wjazy njebibnu — „hm, nětajka myſch!“ ſ tym ho trochtowajsche a salése do łoża.

„Djakowano!“ pospdnhnu, wobraći ſo na prawu stronu, sajdźeli wocźi — tu sajo tole schudrowanje pod łožom a pódła ſmadne ſtiwlenje, kaž by młoda łóczka abo nęschto podobne tam leżało.

„Nó, to hischcze pobrachowasche!“ ſajtona Mudracźt a nětajke ſynne cźopte cźucje jeho ſtawy pschebéża; „ichto jeno ho to njeczini?“ — Pokthajsche thwilu, te schudrowanje pomału wopschesta, Mudracźt pokoji sajo mucznu hłowu, tola lédma pocźa dremacź, najta ſyłnische schudrowanje.

„Dundyr bij do toho!“ wuraſy Mudracźt; „njemóhło to łóżebno ſtroweho cźłowjeka mjerjacź? A ja dyrbju pódła ho wuſtrowicź wot ſwojeje ſaćeſtliſany na jatrach?“

Schudrowanje a ſtiwlenje trajeſche dale, a Mudracźt njemóſtleſche hinak, hacź ſo je ſo młode pjpzcźiſko pod łožom zahnešbdźiło. Njehladajsche jemu niczo druhe do rukow, hacź ſtanucź, toho móraja ſ rutku hrabnecź a ſ durjemi won cźiſnjnucź; wuſnucź a ſpacź, hdyž nęschto pódła ſtiwli, to njemóſeſche.

Stanu tohodla, pokhili ſo pomału pschi łožu a nacźahnywschi ruku maſajsche pod łožom ja tam niedocźinkom. Wórzy nahrabnu pſa, kotryž ſo ſtiwlo na khribjet kuli; tola Mudracźt pichmnu jeho krucje ſa kožu a njepschese jeho k durjam. Po dołhim pytanju nahrabnu ſlinku, wotcźini durje a cźiſnnu pſa won, pódła ſo ſ „dundrami a pſchemjenjeńkami“ we wutrobje wołóſejo.

„Tak“, wotdźěłnu na to, hdyž bě durje ſajo krucje ſacźinił a ſo k łožu wróćił; „tak, nětko je tola hara kónz, a ja budu wo mérje ſpacź móc. O mój Zołcź!“

Spěchnje potuli ſo pod pożleschcho, wuwala ſo je jeneho boka na druhi, doniž prawy bleczk njetrjeſi; na to potłóczi hischcze junu na ſwoje ſaczekle jatra, hacź hischcze jeho tola bola; pódła dopomni ſo, ſo je wcźera na ſadnej klowje nękajke jelſſpeſchko mél, kiž tam pomaja ſ prawej ruku a wucźu maku trupik, kotryž tak dołho tłóczeſche a mjeczeſche, doniž jeho ſłónczuſko njeholeſche. „Ach!“ ſajtona ſ tej myſlu, ta trajch ſ tym ho hischcze nękajki ral naſtanje — a potom je ſnjezi.

Kak cźaſto njebě ho hižo ſ podobnymi myſlemi we łożu cźiwiłował, doniž njewuſnu; a tej dźensa tłóczeſche tak dołho, doniž ho jemu pſched woczomaj w drémanju njepocźa mikoliecź. Ichtož bě tak hłuboko potrjechił. Sſón ſapocźa ſ tym pożleſnim podawkom ſtiwlenje a ſchudrowanje ſynczeſche jemu we wuſchim maj, a runje dźiwjche ho ſ tym troſchtowacź, ſo je to jeno ſón, tu ſdaſche ho jemu ſtiwlenje pſchezo ſynnische, a nabobo poſtanu, lo bo poſthał.

„O ty ſłódka dobrota!“ wuſnunu ſo jemu njewuſajuſ, hdyž ſpóſna, jo je to nowe ſchudrowanje pod łożom; „tu je woprawdźje hischcze jene tajke ſwérſtko, a ja ſnm tola prjedy wſchudżom wokoło maſał. Nó, na tule nóz chcu ſpominacź; hdyž pak donoj pſchiſndu, dźi ſebi wſejcze ſ tym ſcźiſnicź, ſo lékarjej tajki pucź a potom pſchenozowanje w tymle hnerbje — kak tola khcelje réka? — poradźu. Tón njech mi ſajo pſchidźże!“

(Pokracźowanje ſcźéhuje.)

njedźeim wot 11 do 13 hodź., popołdnju w 17 hodź. Pšcht popołdnišćich pšchedstajenjach hodźinu do sapoczatka, dowjacy.

— **Liczba wobdźelnikow pšchi radiju 1. nowembra.** Shromadna liczba wobdźelnikow pšchi radiju w Němskej wuczinjesche 1. nowembra 4 635 537 pornje 4 524 643 1. oktobra t. l. Potajkim je so liczba wobdźelnikow w měrjazu oktobrje wo 110 894, to je 2,45 % pšchibérała. W tutej liczbje je 503 420 **wobdźelnikow pšchi radiju, kotrymž je dawk špušczjeny**, 1. oktobra **běsche tutych** 515 693. Liczba **wobdźelnikow, kotřiž dawk njeplacza** (wošebje njeswobodnje), **je so potajkim wo 12 273 sniźiła.**

— **Rubježne swérjo jako paduch kur.** Njedawno pišachmy, jo so w jenym domje na Hornjerěčanskej hažo 12 młodych kur kradnyło. K temu so wossewja, so **so wo paduchsćinu njejedna.** Pšchi **pšchepytowanju pšchi kurjeju namaka sastojnik kriminalneho wotdźelenja w tólni pšchi kurjeju kury morwe a bóle abo njenje nafrane sa wězami, kiž běchu tam sestajane.** Njeje žanchu dwěla, so je rubježne swérjo tutu škodotu naczinilo.

S **Budestez.** (Shromadźizna herbšcheho towarstwa.) Budestezanske herbšte towarstwo „Lubin" smeje tutón „dźeń 19. nowembra wjeczor w 7 hodź. swoju shromadźiznu pola Rósikez. Mnohi knjes duchowny Wötiger je nam pšcherěčnje pšchednosć pšchilubił. Chze k nam rěčeć wo themje: Luther a mi Serbja. Pšchi tutym nazhonjenym pšchednošnym chcemy kuhaim shromadźiznu witacz. Tehodla tube swobustawy a tuhi hosćo, pšchindźcz ne bohatej liczbje a pšchiwidźcze swojich znatych a swójbowu swobu. Wšchitcy sebje wutrobnje witani.

S **Budestez.** (Filmowy wjeczor.) Budestezanska wotnožši nazionalsocialistiska strona wukonuje tutón njedźelu wjeczor 6'8 hodź. w „Hajnkowni" wulki filmowy wjeczor. Pšchedstajeja so filmy wo sjězdze strony w Nürnbergu: 4000 muži Sakskeje SA. krocźi pšchi 200 kilometrow z Plawena do Nürnberga. Nimo teho pošicźi so hišcze dobry pódlanski programm. Wobdźiwowacz so ma, so tónkrócź žanych swětlowobrazow njeje. Kóždemu, kiž so na tutón wulkim podawku njemóžesche wobdźelicz, budźe tutón film z bohatym narunanjom.

S **Budestez.** (Symska pomoz.) **Pšchichodna njedźela budźe we wobłuku symskeje pomozy dźeń prózowanja młodźiny. K temu też němšti młodolud Budestezanskeje, Hornjo-Hórczanskeje a Husćanskeje wotnožši njedźelu dopokonja pšchi młodźinowni sjawnje wustupi. Rano w 7 hodź. so młodźina šestupa. Wot 7:8 hacź do 8 hodź. propagandny pohod. Wot 8 do 8,25 hodź. wustupjenje pšchi młodźinowni, pšchi kotrymž duchowny Wötiger, wjednik wotnožši a wjeśnjanosta Rietschel i Budestez poręcźa. Woni sapoczinu hospodźiti do schkita bicź. Potom so młodolud na evangelsttim a katolšim kemšenju wobdźeli.** Wot 10 hacź do pop. 5 hodź. je sjawne bicźe hospodźikow pšchi młodźinowni. **Kóždy ludowy towaršch so prošy, so by w běhu dnja k bicźu hospodźikow pšchišoł a 5 pj. sa hospodźikowy prowat. Wšchitkón wunoschk so symskej pomozy pšchiwobroczi.**

S **Barta.** (Symska pomoz.) Sbérka na dniu jedze jeneho **hornja 5. nowembra je we wokrjesu Bartiskeje wotnožši 193 hr. wunjesła.** Sa **symstu pomoz je so nimo teho 371 zentnarjow bérnow a 39 zentnarjow žita darilo.** Sbérka puntow wunjese 37 puntow warjenjow. Sbérka drasty, kotruž Bartiske NSjónske sjednoseństwo shromadnje se Bartiskim a Hrodźišćanskim **žónskim towarštwom sarjadowa**, měješe rjany wuspěch. Nětko mjenowane organisazje darjene drasty wubjeraju a sa potrjebu pšchiprawaju. Wjednistwo symskeje **pomozy dźakuje so wšchitkim darticzelam a pomozniram sa jich podpjeru, prošy pak tež dohom, so bychu wšchitcy tež pšchichodnje na wulkim stuitku symskeje pomhali. Wšchitcy pak, kotřiž hišcze dala njeja, so prošcha, so bychu NSludowemu ipomožeństwu pšchišłupili.** Pšchipowědzenja pšchijima knjes wjesnjanosta Schuster we Sarcje a wjeśnjanostojo jenotliwych gmejnow.

S **Wóžlinka.** (Wunoschk symskeje pomozy.) Symska pomoz poła naš so pšchezo połepšchuje, wošebje hdyž pjenježne dary naš**wuja.** Darilo je so 829 zentnarjow bérnow, 82 zentnarjow rožli, 14 rm. drjewa a wokoło 400 hr. pjenjes. Potom su hišchcze darili połcj, lołbažu, khléb, wobucze, tkaniny, wuhło a wolmjane wězy. Hdyž so wschitko do pjenjes rozličí, wuczini to sumy hr. Natarstwo je [illegible]

S Kit owa. (Najtarsche [illegible] Hanka je Katharina [illegible] stara. Hacź pšched [illegible] daje lubke dźeła [illegible] je tak stara je [illegible] ucžer Heinrich [illegible] g. najstarschi [illegible] knjes hdys jusej pomozy z wołbje. — Nješkoze sta so dworje pšchi młodźinje Zita pola stólnicžo wikowarja Hanga. Dźěći sabawjachu so je hawanjom je słowjanskich kromadły. Gólcna djowka W. tak njesbožowuje padźe, žebi nohu słamła. — G kěrchu sjyna sawěcžesklego gmata Lorisa do thorownje dowjescheu. Mały sjyn je so na kamjenjatej drózy wosbjunuł a žebi nohu słamał.

S Dyrbachu. (Wohnjowe njeshoże.) Strasthne njeshoże sta so dwójcna w nozy w Dyrbachu. Korezmař Hermann Nick dyrbjesche wutoru wjecžor 3 krumy dorěwacz. Skót běsche hižom nizowany. Dokelž dyrbjesche jałozja w nozy z krježe czekacz, pšetolejowu łatarnju do hrodže powěsy wuhu. Najtarje je czeło, kiž njeběsche pschinjatane, tołatarnju dele czinyło a je sy huche plawy sapalilo. S pluwami pak so też czoły hnuł sapali, kiž so sjunje kurjesche. Za pol hodźiny so hałe wohnja dobladachu. Mjes tym su so kruwy na pol sadusyłe. **Dokelž njemóžachu skót z hrodže wjacz, dyrbjachu dwě kruwje a wyšokohuczelnu** łatarnju dorěwacz.

S **Kitnicho.** (Wobstaranje dźěła.) **Wutoru běschtaj pola wjesnjanosty wobsedny poručnika so wobstaranje dźěła, hamtski sastojnik Richter z Dažlic a wokrjesny mišchtr Gottschlicha na Budyšku dla rospinjenja pšchinjatych nowodźenych meliorazijow. Dźěła dyrbja so 1. dezembra, jeli njeskamjerjuje, sapoczecz. — Twarjenje ratarja Bjarnata Matza, ki so sandźeny mjezy wotpali, so ha krótki czas jako natwari. Murje su pšched krótkim twarjenjom sapoczeli.**

S **Kriebje.** (Pšchirodźiny pomnik.) 100 lět stary pšchirodźiny pomnik, rjanu wjesnju lipu pšchi parkowym sathodźe, dyrbjachu tele dny podrěwacz. Pšched krótkim czasom powětr zylnu hałoźu wotłama a lipa so na blizke twarjenje sthili. Pšchi tym wichorje by lipa na twarjenje padnyła mohła.

* S **Nisseje.** Zandarmej je so poradiło, sapaleriu, kiž běsche pšched 2 lětomaj pola pjekarskeho mišchtra Gottschlicha na Budyšcej dróży w Nilkej pjekarniju sapalił, sajeczu. Słódnik je prjedawschi pjekarśi wuczohnik Gerhard Bohm z Němskich Jestież. Jeho na hamtske sudnistwo do Shorsetza wotwjedechu. Hdjež je so sapaleństwa hijom musnał. Bohm je też nanowo bróżeł w Němskich Jestżach japalił. Nimo teho ma 16-létny słódnik hišchcze wjazy na swědomju.

* S **Muskowa.** (Nadwódowy.) W nozy 1 wuterje pola firmy Blitzscha nazh. paduchi pobuchu. Paduschi, kiž najskerje rumnosze znajachu, dobuchu so wot sahrody do wobthoda. Woni wokno pšcherěchachu. Padachu wulka suma pjenjes a wjele kritokazowych a wolmjanych wjesow do rukow padże. Njemjeli mózachu paduschi dźěłacz, runjez běchu pridy ludzo njespalenu muzow w sahrodze wobkedźbowali. Paduchow hacź detal hišchcze njemaja.

Z łužicy

* Se **Schumbacha.** (Wobstaranjomne njeshoże.) Pjatk tudźenja chyzicze mandźelska kamjenjesłajerja Gustawa Liebschera pola šunjoda rěcź ludowscho kanzlerja Hitlera we radiu słyschecz. Po pucźu k šunjodej wona padże a slama žebi nohu a ruku. Wobjarujomnu do Habrachczicz do wotkjesnjacze thorownje dowjescheu.

* S **Wulkeho Schunowa.** (Pšchi mjesu sajeli.) Njedźelu popołdnju sajachu na mjesu pola Wulkeho Schunowa pšimitilitajerja Rudolża Njebjeschego. Njebjesky chžiwše je swojimi towarschemi kopaizu Warnsdorfskeho kopaiskeho towarstwa widżecz. Hacźrunjez běchu jeho papjery w porjedże, jeho sajachu.

* S **Delnjeje Strahwałdy.** (Nóżne njeshoże.) Mjenozy k njedźeli sajédże kolesar do sastojnita finanzneho hamta, kiž je shromadźisnu domoj dźesche. Njeshożowny žebi hłowu trwawu rosbł a žebi sobu mohły słichaże, so dyrbjachu jeho do Lubijskeje thorownje dowjesez. Kolesar so njestrani.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Mischnja.** (Pschetwapjeni paduschi.) W žnjedownym Sieglitzu běchu loniche léto kublerjej njesnaczi słóżnizy 11 huż kradnyli. Tele dny paduschi sajdu kublerja wopytachu, ale jim so njeporadźi, huży sobu wjacz. Woni so pšchi kradnjenju mylachu a hnydom jawolana połizija paduchow saja. Wobaj słóżnikaj běschtaj z Mischnja.

* S **Freiberga.** (Rubježny nadpad.) Pondźelu popołdnju słuczichu w Reinberga pola Dippoldiswaldy njesnatej muzej throbły rubježny nadpad. Pola jenoho kublerja 18létnu dźowku, kotraj bě sama doma, nadpadżeichtaj a wjeczesichtaj ju do brónje. Tam dźowku sa prašu pschiwjasaichtaj. Na to bydlenje sa pjenjesami pschepytaichtaj. Pšchi tym su jeju po sdaczu mylili. Wonaj so shubišchtaj a niczo sobu njewjaschtaj. Dźowku poldźicho w brózni namakachu. Wona njeběsche sranjena. Kriminalna połizija sa rubježnikami śledźi.

* S **Kamjenizu.** (Mloda holza so z cjahom pschesecz dała.) Wutoru zrano namakachu na żelezniskich kolijach do Limbacha blisko Ryboweho pucza młodu holzu morwu, kiž bě so z cjahom pschejecz dała. Jedna so wo 18létnu pschedawarku, kiž je dobrowólnje je žiwjenja schła. Pschicżina pyta so w cżežkich myslach.

Předženak

Je złožejenjom złhladuje na dołhi rjad — 80 lětnikow — swojeje protuzki! — Sakožił je ju nihdy njesapomnity farać Bartiši Robert Rjeda † 1900, potom je ju pišał lětdźesatti dołho nadobny Hodźišti farać Jan Kschižan, a nětko ju hižo 11. léto pisa Lecži redaktor. Na naschej protuzy leži Boże žohnowanje. Tuž žebi ju też lětha wschitzy kupcje! Je wot pschichodneje žobotu sažy dožtacz pola Smolerjez w Budyschinje sa 50 pjenjezkow.

— Wuhlady na wjedro sa jutrischu njedźelu: Njeztajne nowembrske wjedro.

* **Dokelž je sakike wobydlerstwo pschi wólbach 12. nowembra pschikładuje so k wjednikej wusnalo, je tajna statna połizija pola kujezerstwa sa puschczenje muohich jathch sc tchitaseje jathy wutupiła a kujezerstwo je temu pschihłosowało.**

* Mjes Kólnom a Bonnom je so zatosine njeshoże z automobilom stało. Wołžoborny auto z hornjoserbskim towarstwom z połnej spschihotowju do dwuhoho wuta sajéże, kiž chyschze so pjeza na dróży sawrócz. Pschi tym je so 3 wosoby morichu.

* W Odstowje je schulerk w markschitskim ludowym domje woheń wudyrił a cjischczenju dźiwadzerskich nowin japuschcził. Woheń je pjeza je samožakalenjom w klitschelnimi nastał. Schkoda nehdże 300 000 kronow wuczinła.

* Pschi japanskej kupje Saachalinje žyłuje wichor zahlodźesche. 45ze mjes Saachalinom a Rustej. Saachalinom a Japanskej njemoja jeżdżicz. 22 rybarskich cjołnow je so zhubiło.

* Se Skotowa w Albanskej je wo wulkim powodźenju powe. Sdyhne slivoti najpelnischu rěku Kir tak z wodu, so sa rědetre mjeńschiny wschitke twarjenja pschi brzohonaj powodźi. Wobydlerjo skakachu z wokнami won do wody a spytachu so pluwaju wuthowacz. 12 cjołowjekow je tepi, mjes nimi tři dźeci, kiž woda w kolebzy wotnjesła. Tej pisches tyhaz wowzow, 60 žwini a 30 howjadow je w žolmach konz wsało. S bitykom je so zigarowa fabrika zapalita. Nastata schkoda wuczinja nehdże 3 miljony hriwnow. Też z Cjornohórskeje je wo cježkich njewjedrach powe. Wschudzom dyrbjachu autobuhy jesdzicz pschestacz. W nekotrych wjach dyrbjachu wobdźerjo psched woda na tšchi cjekacz. W potrjechenych krajinach je njedostatk na žywje.

Towarstwowske powěstniki.

Naš sobustaw

Marja Domaškowa

sobustawske čislo 62 je wumrěła. Prosymy naših dowérnikow po postajenju kěusoje generalneje shromadźizny

0.85 hriwnow

zbérać a najpózdźišo za 6 dnjow wotwjesć.

Posmjertna pokładnja župy J. A. Smoler.

Zarjadnistwo.

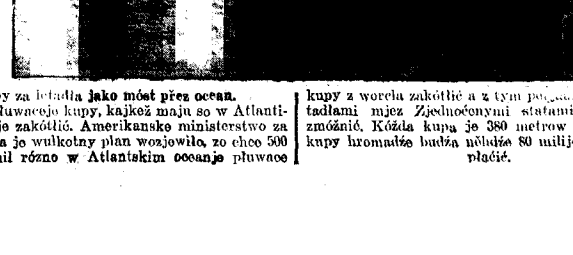
Stóż za pad čo. 129 njenjezy hlic wotedal njeje, ma to najpózdźišo za 3 dnjej činić.

Budestezy. Sserbske towarstwo „Lubin" smeje njedźelu 19. nov. wjeczor w 7 hodź. pola Rósitez žiwoju shromadźiznu. Rěczecz budże k. duchowny Wětnar wo Lutheru a naš Sserbach. Wschitke nasche žobustawy z mandźelskimi, kaž też hosczo, młodźi a stari, so wutrobnje pscheproschuja. Knjeza dowérnizy so prosicha, so bychu nowych Serbow a Serbowki pschepołožli a prózy njehładali. Wo prawje hohaty wopyt prošy

pschedsydstwo.

Zwjazk serbskich spěw. towarstwow. Hłowna pruha za wulki koncert w Budyšinje je **njedźelu 19. nov. pop. w 3 hodź.** Kóždy spěwar a kóžda spěwarka ma ja tam zasmjenjeni być, hdyž pruhi njesmě nichtó sobu spěwać. Wudawamy na pruzy lisiki! Njech kóždy dirigent na to dźerži, zo je jeho towarstwo połnoliczje zastupjene! Hač k njedźeli ma kóžde towarstwo podpisanemu spšwy wozjewić, kotreż chce samo spěwać. Čas khwata!

Hłowny dirigent.



Kupy za letadła jako móst přez ocean.

Modell pluwacego kupy, kajkeż maju so w Atlantiskim oceanje zakótlić. Amerikanske ministerstwo za zjawne dźěła je wulkotny plan wozjewiło, zo chce 500 mórskich mil rózno w Atlantiskim oceanje pluwace kupy z worcela zakótlić a z tym połączene lětanje z lětadłami mjez Zjednoćonymi statami a Spaniskej zmóžnić. Kóžda kupa je 380 metrow dołha. Wšitke kupy hromadźe budża nahladze 80 miljonow hriwnow płacźić.

Wulki serbski koncert

wotměte so srjedu 29. novembra w saloně Krony w Budyšinje

Khrysta Burgesowa (Mezzosopr.), Dora Frajšlakec (sopr.), Drježdžanski smykowy kwartet Mehlhose (I. a II. husle, viola a čelo), serb. spěw. tow. „Hudźb. Jednota" a „Radosć" (edn. předn.), zbrom. serb. spěwarstwa. Nawjedowar: Jurij Winar. Ludowe a wumělske poskićenja. Zastupjeńki: 0.80 hr. w Smolerjec kniharni

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu 19. novbr. w 15.30 hodź.
Hrabinka Marica
Póndźelu 20. novembra
Zawrjene
Wutoru 21. novemb. w 20 hodź.
Minna z Barnhelma
Srjedu 22. novembra w 20 hodź. (Pokutny dźeń)
Schlageter
Štwórtk 23. novembra w 20 hodź.
Hrabinka Marica
Pjatk 24. novembra w 20 hodź
Hrabinka Marica
Sobota 25. novbr. w 20 hodź
Hrabinka Marica
Smjertnu njedźelu
26. novembra 1933 hodź
„Madame Butterfly"
wot Poccini

Wupjerki łožowe we wšěch sćerokošćach damasty smuhaty plus plachty
wulki wubjerk jara tunjo
Kurt Erler w Budy inje na Žitnych wikach 28

Radia
a wšitke přisłušne dźele jenoż wot wěcywustojneho kupowarja, kiž móže też wuslužbjenje. Sym kóždu njedźelu k rěčam.
Willy Lebelt w Budyšinje
na Žitnych wikach 2, 1

Něhdźe 200 mantlow za jězdne kola
z małymi rjanostnymi bochemi płačiny hódno poru a
Jan Schiebenek na Mužakowskej dróze 4.
Mantle za jězdne kola we wšěch wulkosćach, też za dźěćace kola mam stajnje na składźe

Harfa za dźěćikemšenja
je za 20 pj. dóstać w
Smolerjec kniharni
w Serbskim Domje

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensnišce poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrańce serb. narodnu zběrku „Dom a swět"
kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dóstanu wušo:

1.	Alois Jirásek: Filosofska historija. Powědańčko.	1.00 hr.
2.	Józef Nowak: Swobody njewěsta. Swjedźeńska hra.	—.50 hr.
3.	J. Lorenc-Zalkski: Serbscy rjekowje. Powědańčko.	1.00 hr.
4.	Adolf Černý: Serbske wobrazki.	1.00 hr.
5.	Mato Kósyk: Pśerada Margrofy Gera. Dolnoserbska enisła nóvela.	—.50 hr.
6.	Marja Kubašec: Wusadny. Powědańčko.	—.50 hr.
7.	Mina Witkojc: Dolnoserbske pěsńe. II. wudaće.	—.50 hr.
8.	Marja Kubašec: Khodojta. Hra w tśoch jednanjach.	—.50 hr.
9.	J. Bart-Ćišinski: Nawoženja. Narodna-enska baseń.	1.00 hr.
10.	Ruske byliny z dwórnožami Měrćina Nowaka.	2.00 hr.
11.	Jan Lajnert: Wyskow sapy, sylzow kapy. Basnje.	—.50 hr.
12.	Teréza Novaková: Na farje. — Halžki. Powědańčka.	1.00 hr.
13.	Paweł Krećmar: Rai myslow, sonow z tutiskich honow. Basnje.	—.50 hr.
14.	Mato Kósyk: Pěsńe. I. dźěl.	1.00 hr.
15.	Mato Kósyk: Pěsńe. II. dźěl.	1.00 hr.
16.	Bożena Němcowa: Baruška. Powědańčko.	—.50 hr.
17.	Adolf Černý: Serbske bobrazki.	—.50 hr.
18.	Bożena Němcowa: Ziwa Bara. Ze žywjenja pastyńskego žowća.	—.50 hr.
19.	Romuald Dubaska: Pokladopytar. — Le chevalier de saxe. Stawiznske powědańčcy.	1.00 hr.
20.	J. Lorenc-Zalkski: Kupa zabytych. Roman serbskeje rytarskeje cuze.	1.00 hr.
21.	Jakub Bart-Ćišinski: Basnje z mło ych lět.	1.00 hr.
22.	Bożena Němcowa: W kroće a pód gołdom. Powědańčko.	—.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Nakładuje Kołło serbskich spisowaćelow.

Wše knihi předwza:

Smolerjec knihićišćernia a kniharnja, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Młoda, wysoko mocna
podsob. kruwa
je na předmiću we Łužcu čo. 5 pola Njeswačidła

Młoda, syna
čehniwa kruwa
je hnydom na předań w Stróži čo. 18 pola Wulkich Zdźarow

Styri powědańčka za serbski lud
(J. Libšj. 62 stronow 30 pj.
Dóstanu
w Serbskej kniharni
w Budyšinje

Předźenowe linolejowe tepichi
tkaniny za běhańe, předłoh
wulki wubjerk jara tunjo
Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Wólne płaćizny w Budyšinje.
18 novembra 1933.
Wše płaćizny so po złotej hiwnej zrozymja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 75 kruta płaćizna	50 kg	—	9,75
Rožk, 71 kruta płaćizna	50 kg	—	7,40
Ječmjeń, lětny	50 kg	8,50	9, 0
Ječmjeń, nazymski, drjadkaty	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, drjadkaty	50 kg	6,75	7,00
Wows, nowy	50 kg	6,75	7,00
Wows	50 kg	—	—
Bérny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,50	1,80
Syno	50 kg	1,80	2,10
Sloma z mašinu młóć, pras.	50 kg	—	0,70
Sloma z mašinu młóć, k zasł.	50 kg	1,00	1,20
Sloma z cypami młócena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,12	0,13
Pšeńčna muka 60%	50 kg	—	15,50
Ržana muka 6 %	50 kg	—	12,25
Pšeńčne wotruby	50 kg	—	—
Ržane wotruby	50 kg	—	5,80
Bérny (w małowikowanju)	50 kg	2,00	2,40
Husy	1 štk.	0,70	0,75
Prosata 1071 štuk	1 štk.	6,00	14,00

Prosace wiki dźěchu pomału.

Přichi podawanju rožt a płaćizn k wagonej bjes žanjuchu płaćikładowanja 10 pj., płaći podawanju na žlad 20 pj. wotličenja. Hdyž tuta žana wotewrja, što nima jeho žiwjenty mólub pjenjez wotličić.

Jeli Wam
hłowa boli,



jeli so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili sebi w prawym času derje sedźace nawočnicy wobstarać wot
Erich Lenz, wosebity optikar
w Budyšinje na Hosće hasy čo. 21 / Telefon 2131

Bohaty wubjerk! Přihódne płaćiny!
Wosebity dom za ručne dźěła Günther na rózku Žitneje hasy a Masowych jětkow
Ručne dźěła wšěch družin. Wołmu za kóždu potrjebu

Kožuchowy dom Weidlich w Hałš rowe
Prosimy wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.
Za łonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobšiwkow, woprawdźiteho skunksa po wšelakich płaćinach, woprawdźiteje Fobr, woprawdźiteje tkhóry, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.
Woprawdźite skunksowe wobšadki 86.— hr.
Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wólny, persianow, pižmow, skunksa a opossum a'd.
Kožuchowe podšiće we wšel. płaćiznach a družinach kóžkow.
Mužace sportske kožuchi, dobra s'ranecér. twora 114.— hr.
Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155. hr.
Najwjetši wubjerk! Naj uńe płaćizny! Přijomne płaćenje

Martin Schmelzer w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy 16 — w dworje na lěwo
Telefon 3080

Wuporjedźenje wšěch elektrisk. mašinow a aparatow
nawiće kótwicow
Wosebitosć: Přewiće a wobwiće znowa, wobnowjenje podwalcow, kaž też wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najruńšo a rukuju za nje.
Narunańske dźěle / Rybowańske wuhlo / Nowe motory

Katolscy Serbja,
kupujće Wašе modlorske knihi a wosadniši, Bože martry, postawy Swjatych, różowcy, krjejenki za swjećenu wodu, wšu pisansku a papjerowu potrjebu
w Dombuchhandlung
M. Dilger w Budyšinje, při Mjasowych jětkach

Hosćenc w Nowosilcach
pola Njeswačidła — Jutře njedźelu
kermušne reje
Přećelnje přeprošuje Michał Wowčerk a mandźelska

Hosćenc w Sernjanach
Jutře njedźelu wot 4 hodź.
a póndźelu wot 8 hodź.
REJE

Hosćenc w Šunowje
Kermušnu njedźelu a póndźelu wot 4 hodź.
reje
Přećelnje přeprošuje Jan Wowčerk a mandźelska



Kedźbu!
Herbska grychta w Konjecach
Kermušnu njedźelu a póndźelu
10. a 20. nov., wječor wot 6 hodź.
reje
Z dobrom pomcam najl. kormjene howjaze mjaso, punt jenoż 60 pj., čelace mjaso punt 70 pj.
Wutrob. přeprošuje J. Jakubetz a swójba

204. sakska krajna loterija
Čehnjenje 1. rjadownje
20., 21. a 23. novembra 1933
Losy
poručaja a rozesełeja za 1 adownju po
— — — —
3. — — 15. — —
Budyšinj zběrańelaj statn. loterije
Friedrich Rother na Kěžorskim dwórje 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjeńc hasy 45
Hłowne dobyća w 5. rjadowni cy.
500.000 hr.
20 stónčenych premiowych kóžda po 3000.— hr.
40 předskónčenych premiow kóžda po **1000.— hr.**
1 po 300.000 hr.
1 po 150.000 hr.
1 po 100.000 hr.
atd.

Nawoženjo a njewěsty
kupuja swóje meble derje a tunjo, kaž lěharnje, bydlerinje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble
w B'arec meblowym domje
Znapřeća p'warnje :: Na Dwórnicowej dróze 2
Wopisma mandźelskich poćonkow so jako płaćenje přijimuja

In guten und in bösen Tagen
hat sich der
Neukirchener Abreißkalender
wahrhaft als
Christlicher Hausfreund
bewährt. Unzählige dankbare Zuschriften aus allen Ländern bezeugen das immer wieder aufs neue. Es ist ein sichtlicher Segen der von ihm ausgeht. Hilf, daß er in alle Familien komme die Ihn nahestehen und hilf daß das lautere Gotteswort hineinleuchte in die Häuser, in denen es dunkel ist.
Für 90 pf (1½ Mark portofrei Mk 1.10) in allen Buchhandlungen erhältlich.

Tute protyki so w Serbskej kniharni předawaja

Přiloha k čisłu 266

SERBSKE NOWINY

Sobotu 18. novembra 1933

Wječor serbskeje kultury w Drježdźanach

Hižo dawno wočakowany swjedźeński wječor serbskeje kultury, zarjadowany wot wědomostneho kola „Hromadnik", wotmě so štwórtk 9. nov. w towaršstwowej městnosći a bě wosebje derje wopytany.

Wječor sam so započa z našej hymnu „Rjana Łužica". Zawodne słowa poróča přitomnym předsyda k. dr. Wjaclawk. Rozestaji w krótkich słowach zamér wječora, kiž bě wosebje tohodla zarjadowany, zo bychu so naši němscy přećelojo a lubowarjo našeho ludstwa z našej kulturu zeznali. Dale wupraji też swoje wobžarowanje, zo zastupjerjo wyšnoseje, kiž běchu ze strony předsydstwa přeprošeni, přińć njemóžachu. Hdyž bě předsyda hosći lubje witał, wozjewi, zo porjad wječora dźiwaju na němskich hosći, so w němskej rěči přewjedźe.

Potom přepoda dr. Wjaclawk słowo k. hudźbnemu direktorej Krawcej, kiž cyły wječor z přednoškom wo serbskej kulturje wupjelni. Słyšachmy, kak smy k našim kulturnym wosebitosćam přišli, zhonichmy też, w kajkim lětstotku přenje spočatki so pokazowachu, štó běchu přeni nošerjo serbskeje kultury a kelko wobdarjenych Serbow, kiž w stědowacych dobach so jim přizamknychu, česć a dźakownosć serbskeho ludu zasłuža.

Pokazki z dźełow našich poetow, zwjetša w přełožku přinjesene, běchu z najlěpšim dopokazom, zo našich wótcow rěč so z kóždej rěču runać móže. Wšelako pěsnje, w tehdomnišim času komponowane, zaspěwa nam k porjeńšenju wječora knjeni koncertna spěwarka Burgasowa, kiž k. direktor Krawc na klawěrje přewodźeše. Někotražkuli stara melodija so z cunim a mjehkim hłosom spěwarki tak porjeńši, zo bě radosć připósłuchać a kóždy by so zbožowny čuł, by-li mohł hišće jónu tute rjane a tola jednore pěsnički słyšeć.

Po štwórchodźinskej přestawcy přeńdźe réčnik ke wumělskemu spěwej. Krawcowe komposicije, kiž su w cyłej serbskej Łužicy znate a tak rjec z najlěpšim pokładom serbskeje kultury, so znowa słyšeć dadźa. Jedyn sobustaw kola spěwa swojemu přitomnemu němskemu přećelej k luboseći dolnjoserbski spěwčk a k tomu hišće naš prastary wójnski spěw „Naši hólcy z wójny jědu". Dalši dźěl Krawcowych komposicijow spěwaše z wosebitej spěwnej wustojnosću knjeni Burgasewa a žnješe mócny prikleск. Po prózstwje wšitkich přitomnych zaspěwa wobluhowna spěwarka hišće najnowšu komposiciju našeho mištra Bj. Krawca, njenujcy naš serbski „Wótče naš", kiž bě so přeni raz w Budyšinje spěwał.

W mjenje wšitkich přitomnych wupraji k. dr. Wjaclawk wutrobny dźak k. hudźbnemu direktorej Krawcej za wšo poskićene we słowach a hudźbje, tohorunja też knj. Burgasowej za spěwne poskićenja so wutrobnje dźakujo. Po skónčenym programje so hišće wozjewi, zo „Hromadnik" jako srjedźnik mjez evangelskimi a katolskimi Serbami w Drježdźanach wot hodownika sem so zaso kóždy přeni štwórtk we měsacu skhadźuje, dale też towaršwo zaso hodowny swjedźeńk zarjaduje, ke kotremuž so přeprošenja hižo do časa rozesćelu, zo by so so kóždy na njón přihotował mohł, snadź je też potom zastupjerjam wyšnosće, kotrymž njebě možno wječor serbskeje kultury wopytać, možno přińć. Z namołwjenjom, też w přichodnym času wše towaršstwowe poskićenja wobkedźbować a nowych hosći přiwjeź, skónči so z powšitkownej bjesadu derje poradźeny swjedźeński wječor.

F. Th. H.

Cyrkwinske powěsće

S Budyšina.

23. njedźela po św. Trojizy, 19. nasymnika 1933.

Předowanišći tekst: Mat. 22, 15—22.

W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. farar Schneider předuje, dop. ½12 hodź. ma superintendent Berg wojerišće kemšchenje, popołdnju w 3 hodź. ma farar Schneider kšchćenja.

W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar lic. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje. Dop. w 9 hodź. ma superintendent Berg předowanje, dop. w 11 hodź. přichilimanska zwjatočnosć sa wušupjenych: farar Paul. Wobsadne sastupjerstwo Pětrowskeje wosady so k temu wobsebje pychepročuje. Wječor w 6 hodź. farar Schneider předuje.

Sběrka za rosscherjenje biblije w tukraju a wukraju.

W Michałskej zyrkwi je wječor wot 6 do 7 hodź. liturgiska Boża słužba, kotruž „Neuland" hudźbnje wuhotuje.

Pónđelu pop. w 5 hodź. ma farar Schneider biblisku hodźinu w jedźeni nadschule. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi nutrnoicź sa njedźelnicze.

Pokutny dźeń.

Předowanišće tekstу: Rom. 14, 7—9; Jan. 10, 22—30; Mark. 1, 15.

W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. farar Siegmund předuje (zyrkwinska hudźba) pschipołdnju w 12



Swedska pěsnjerka Selma Lagerlöf 75 lět stara.

Selma Lagerlöf, pěsnjerka ze swětowej slawu, kiž je romanaj „Gösta Berling" a „Die Herrenhofsage" pisała, swjeći 20. nov. swoje 75. narodniny. Selma Lagerlöf, kotraž na swojim kubło Morbacko w połodnjosej Swedskej khětro samotna bydli, so w lěšo 1909 z Nobelowym mytom wuznamjeni a so 1914 jako přenja žona do Swedskeje akademije powoła.

Stawniske powěsće

na cźaj wot 10. hacź do 16. nowembra 1933:

1. Pschipowědanja: Jan August Schleza, kamjenjećesjeŕ ſ Gertrudu Hanju Wildźu, poſtužowarku, wobaj w Budyschinje. — Kurt Erich Kudźela, wojnař w Budyschinje i Elſriedu Gertrudu Schreiberej, we Mułkej Swědnizy. — Erich Jan Mozek, ſaſtaſnyti cźaſanz w Kamjenizy ſ Friedu Martłu Schcaſcźiſch, ſchatowej ſchwatcźu w Budyschinje. — Alfred Kubźa, fabrikſki dźełacźeŕ ſ Hanu Marju Kreuſchiz, pomognizu, wobaj w Budyschinje. — Miłławſch Wodlink, hłubokotowaŕſki dźełacźeŕ ſ Ernu Friedu Runarjej, hłuboſnej, wobaj w Budyschinje. — Emil Hanns Grünwald, elektromonter ſ Johannu Wally Klotkej, dźełacźerku, wobaj w Budyschinje.

2. Do mandźelſtwa ſtupichu: Paweł Hendrich Kuhn, twariſti dźełacźeŕ w Budyschinje, i Emmu Hilju Schusterej, rataršiej dźełacźerku w Jenkecach. — Paweł Wilhelm Müller, ſchtleńzutoczeŕ w Shorjelcu ſ Hilju Melanu Fritſchez, ſłużobnej w Budyschinje. — Ota Alwin Urban, moleć ſ Friedu Gertrudu Schwarzbachez, ſłużobnej, wobaj w Budyschinje. — Rudolf Paweł Werner Scharfenberg, maſchinſki ſamtaŕ ſ Marthu Helenu Quosdorfej, wunoſchowarku mloka, wobaj w Budyschinje. — Hermann Willi Wildmurjeŕ, ſ Hilju Hambſchej, ſłużobnej, wobaj w Budyschinje.

3. Narodźichu ſo: Franzej Hellmuthej Schmidtej, blidarjej dźowka. — Njemandźelſka dźowka. — Herbertej Diedrichej Rohlſej, ſaſtojniſkemu cźakanzej, dźowka. — Diedrichej Richardej Wutzlerej, wuſlužbnemu dźeſatnikej, dźowka. — Njemandźelſka dźowka. — Janej Marej Rudolfej Straßburgerej, železniſkemu wobſłužbnemu aſſiſtentej, dźowka. — Diedrichej Herbertej Ciſoldej, krawjej, dźowka. — Alfredej Jurjej Zyßigerej, ſaſtaraŕſkemu cźakanzej, ſyn. — Maŕkarej Jurjej Kellerej, rěznſkemu mištrej, ſyn.

4. Semrěli: Miłławſch Hanuſch, rentnaŕ, 79 lět. — Jołef Chołuka, ſchtleńzudźeŕ w Biſkopizach, 42 lět. — Jan Seyłora, invalidny rentnaŕ, 72 lět. — Inga Pentherej 41 hodźiny. — Emilija Auguſta Klingſtewa rodź. Hallangez, wudowa po twarzu, 78 lět. — Johanna Auguſta ſwud. Kuwizyna rodź. Bodez, fabrikſka dźełacźerka, 50 lět. — Marja Herrmannowa rodź. Hubinarjez, invalidna rentnarka, 56 lět. — Kurt Oskar Heſſeltadt, pólſki aſſiſtent na wotp., 61 lět. — Klara Marja Ernestina Kerberowa rodź. Herrmannez, mandźelka dźełacźerja we Mułkim Wjeſkowje, 27 lět. — Jan Arnoſch Łajna, dźełacźeŕ 66 lět. — Emilija Helena Fiäcertowa rodź. Benoſſez, mandźelſka wyſchcźeho połizajſkeho kommišara, 70 lět. —

Ruska khoreho

Jenoź jónu? Snajmjeńſcha trójzy tam pobuch! Trójzy? Pjećz krótcź... Wěcźe to wjazy njewěm. Cźeſodła? Cźini khorownja na waš taſti ſacźiſchcź?

Ja bźe žane doma nimam, nimam nikoho...

A potom — dowolcźe — ſa nětkajke wjeſele a ſabawu pjenjeſn nałožowacź, to mózu hiſchcźe nětkaſ rołumiecź. So dyrbju pak ſ khoroſcźu cźerpicź a k temu hiſchcźe lěkarja a lěkaŕſtwa płacźicź, to mi do hłowy njecha. Nimo teho ženje pjenjes njeměcźach, ſo bych hewak tak mjenowane ſamjeſelenja žiwjenja dowolił, potajkim mam prawo, ſo moje cźerpjenja darmo dohładuja.

Tuchich mam wjazy, kaž wěcźe wěm. Wonź bźe ſmjenjenja ſa moje pchichcźe. A woprawdźe khory dyrbju žno bycź, niz jenoź na thwilu; khora je moja wutroba, moje jatra, moje pluza — njewěm, ſchto hewak hłichcźe wicho... zyle cźeło, organijmuſ — tak praja — je ſnicźenu. Temu hižo tak budźe. Ale ſ teho ſebi nicźo njecźinju, pſchetoż to žane tak wulke ſto njeje. Woprawdźite ſto je zyle druhe.

Woprawdźite ſto je, ſo maju wſchitke wězy nad, pod a wokoło naſ tón ſmyſł a tamnu hódnoſcź, kotruž nam hižo lětſtotki dołho cźłowjeckeho dachu. Tajke a tajke je njebjo — tajke a tajke ſu hwězdy; a tajke je morjo a ſu hory, tajſi a tajſi je kraj, je město, tajke ſu dróhi, domy... Runja cźeji naſ nětſkole tuta proſta, pſchewjata woprawdźita cźicź duſu, kotruž my wſchitcy cźerpimy a njeſemy jako nětchto, ſchtoż ſo žamo wě. Hdyž ju na cźeſći roſbiť. Kak malo ſo prózuje, ſkoru tuteho pſchimuczenecho nahlada pichelamacź, a wězam jich ſtary płaſchcźik wotewjacź, ſ kotrymž pſchimuczenje a duchowna lěnjoſcź wſchitko pichikrywa. Kak porědko je, ſo ſo cźłowjeſej ſnajmjeńſcha jónu w ſhojownym wokomiku ſtanje, zwěť, žiwjenje nadobo ſ nowymaj wocźomaj widźecź, ſ najwjetſchej ſpěchnoſcźu ſapchitjecź, kak njewſchednje nowe njenadźite pocźahť ho mjes wězami namakacź hodźa, kak ſo žiwjenje w naſchimaj wocźerſtwjenymaj wocźomaj ſpodźiwnu, zyle nowu, pſchemjenjenju hódnoſcź dobywa. Ach, kak khětrije cźłowjek ſaſzo do pſchimuczenoſcje wſchednych poměrow wróćo ſapadnje; wón dyrbi ſo jako je małej hódnoſcźu wſchedneho žiwjenja ſpſcheſcźeliczź; njebjo ſo w ſnatej módrinje pokaſuje, wjeczor ſo ſnate hwězdy jewja; khcźe a wołna po ſmuczenym waſchnju na naſ ſpwaju, a dróhi ſe ſmuczenym pſeſtrom ſo mjes thźejemi cźahnu. A maju mje ſa bkaſna, dokelź chzu tam žiwy bycź, hdyž běſchcźe wy jenoź na wokomik, w krótkim ſpodźiwanju dożiwjeneho, błyſchcźazeho ſona; tam, ſwonka pichimuczenoſcje, ſwonka ſmuczenoje cźaru, wuſmoboddženy wot wſchitkich ſtarych ſpewjeńſtich formow, ſe ſtajnje cźerſtwym a hłubokim dychom mjes ſtajnje nowymi a žiwymi wězami.

Moja wutroba je khora; moje pluza ſu pichetrjetane, ale ſchto mi na tom ſaleži? Ssym błaſeń, ale ſym žiwy. Nimam žane doma, nimam žaneje wótcźiny. Tak mje do khorownje donjeſechu; na nošydłach, vjes wdomja. Tam ſo ſaſonamakawſchi ſebi hnydom prajach: Tu potajkim ſym! Nětkole rěka, jaſyk won tyłacź.

A hnydom, město ſo bych žałoſcźił, dobrowólnje a tak huſto hacź ſebi žadachu, ſwój jaſyk pokaſach, jenoź ſo bych prawje khětrije ſaſo won pichiſchoł.

*

Ale cźaſny bźe wam tola wo ruzy wboheho khoreho powěđacź. Nicźo wo nim njewěm, ani ſchto je, ani cźeło hodła tam leži, ani na cźo je thory; jenoź jeho ruku widźach a jenoź wo njej mózu wam powěđacź.

*

Běſche w khorowni, w kotrejź běch napoſledk. Pſchedſtajejcźe ſebi, ſo bě ſebi tuta khorownja, wo kotrejź rěcźu, ſa jej pſchidowđrjenych thornych zyle wobſebitu ſkedźbnoſcź wumyſlika, ſ cźimž dyrbjeſche ſo ſadźiwacź, ſo tón jedyn mjenowacźe ſchpaniſkeje ſcźeny abo liepje prajene, ſ pomozu wobluka, na kotrymž běſche ſ hoidźikami muſlinowy ſawěſchi pichipinjeny, kotryž kóždy tydźeń ſamjenjachu a wupſchachu, ſo běſche takle ſtajnje cźiſty a błły. Druhdy mjeſeſche cźłowjek ſacźucźe, jako by do běleje mrócźele ſawalenu był.

Kóžde łožo na dołhej, ſwětłej thódbje mjeſeſche na prawej ſtronje tajſi wobluk, kotryž hacź do wyſokoſcźe ſahťwka doſahałaſche. Tak wot thoreho, kotryž k mojej lěwiznje leješe, niczo druhe widźecź njemóžach, hacź jeho ruku, hdyž ju na pichikrywu połoži. S luboſcźe połnej wcźipnoſcźu ſebi tutu ruku potom wobhładowach, a wot njeje ſebi po něcźim ſtawiſnu powěđacź dach, kotruž nětkole ſtyſchcźicź. Ruka powěđeſche ju mi ſ pohłabami, kotrejź ſ thwilemi cźinjeſche; ſ twarom ſtawow, kotremuž ſo tuta kocźata žołta ruka na bělej łožowej płaſcźe poda, nětkole na ſadłoni leže, ſ dłonju horje, pcźiſty tróchu wotewrjene, dołpołnje poddate wołudej, kotruž ju kaž ke cźichjej ſ tutomu łožu putaſche; nětkole ſo ſ pjaſcźi ſacźini, ſnadź dźiwajo na ſolnu a bołoſtnu nadpad, ſnadź ſ hněwom a nieſcźerpnoſcźu. na cźoſ ſtajnje ſmjerćna ſprózdnoſcź ſlědowaſche.

Wěſche mi jaſne, ſo bě to ruka thoreho thoreho; njech běſche tuta žołta ſuha ruka cźiſta hnyła, kaž to hyšiena w khorownjach pſchedpiſuje, na njej tola něchto kaž njewotmyjomne małane ſawołta: nětchto, ſchtoż ruku thudnych woprawdźe małanu njerźini, ale je tak rjeſ ſnamjo bednoſcźe, ſchtoż žana weda ſcźije njewotſroni!... Cźłowjek mjeſeſche tole ſnamjo na tónſcźach tróchu ſchtrowanych łunſkem widźecź, w łożnych ſmorſkach ſhibadłow.

A nětkole ſo ſwojim mojſam pſcheweſtajich, ſe kajkemu rjemjeſłu drje móhła tuta ruka ſłuſchecź?

Samběcźe ſ žanemu moſoreſtemu rjemjeſłu, pſchetoż mona běſche mjehka, nimale kaž ruka jónſteje a njebeſche dożyła pſchedźěłana. Nimo pokalowarja ſnadź, kotrehoż poſłedni ſtawcźk běſche po dacźu ſprostnjeny, a nimo palza, kotryż běſche tróchu ſyzlnje wróćo ſhibnjeny a w ſhibadle njewſchednje ſmlnje mawwity.

hodź. farar Groše preduje a pop. w 5 hodź. ma farar Paul spowědź a Bože wotkasanje.

W Marijnej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Groše preduje, wječor w 6 hodź. ma farar lic. Ludwig predowanje, ke kotremuž so Bože wotkasanje pśihsamknje.

Sbérka za sdźerźenje nasćeho dźěcźaježo domu.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. evangelske schicźowe towarstwo we wožadnej diakoniji na Seminarskej hasy 19.

Evangelsko-lutheriti swjazk młodych holzow Pětrowskeje wožady na Seminarskej hasy 19: jenoź wutoru wječor ¼10 hodź. domjazy wječor za wobaj wotrjadaj. Pśichodnoschk knjeźny Meinholdez wo jeje puczowanju do Palestiny. — Sorjedu (Pokutny dźeń) schromadźizna młodostneje zyły wupadnje.

S Hornjeho Wujesda.

Rano we 8 hodź. němsta spowědź, dop. w 9 hodź. němske predowanje, ¼11 hodź. dźěcźitemschenje 1. hacź 6. schulskeho léta.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. němske predowanje, pop. w 3 hodź. němsta spowědź. Biblisku hodźina wupadnje. — Pohrjebany: 1. nov.: Handrij Arnoscht Hansk, wjeźnjanowsta na wotp. w Lejnje, 79 l. 10 m. 29 d.

S Husti.

Rano we 8 hodź. němsta spowědź, dop. w 9 hodź. němske predowanje. Pop. w 3 hodź. mis. towarstwo.

Pokutny dźeń rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske predowanje, wječor w 6 hodź. němska spowědź. Sbérka za wojerskich jawostajenych. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. predowanje w Cahkitowych dźělańach w Hnaschezach.

S Khwaczij.

Dop. ½9 hodź. němske a w 10 h. serbske kemschenje.

Pokutny dźeń rano ¼8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Wosoje se sbérku saj symsku pomoz. ¼12 hodź. dźěcźikemschenje. — Wumrěła: Augusta Ida swud. Stahnowa rodź. Hildebrandtez w Khwaczijach, 74 l. 6 m. 21 dn., wumrěła 16. nov. rano we 8 hodź

S Wjeleczina.

Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje, we 10 hodź. němske kemschenje.

Pokutny dźeń dop. w 9 hodź. němske kemschenje na to němska spowědź. Pop. w 5 hodź. němske Boże wotkasanje.

S Mojerez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź (sup. Köhler), dop. w 9 hodź. němske kemschenje (duchowny Unger); ½11 h. serbske kemschenje je spowědźu (duchowny Nowak); pśichpołdnju w 12 hodź. serbske tschźenja (duch Nowak). Pop. w 2 hodź. němske tschźenja (sup. Köhler).

Pokutny dźeń rano w 7 hodź. němsta spowědź (duch. Nowak); dop. w 9 h. němske kemschenje (sup. Köhler); ½11 hodź. serbske kemschenje sc. powědźu (duchowny Nowak). — Sobotu 25. nov. dop. w 11 hodź. Boże wotkasanje sa serbskich starych ludźi (duch. Unger).

Wusudźenja

§ Pśched wulkej chłostańskej komoru Budyšskeho krajneho sfida sfónčki so prozyš pśichcejźiwo nĕdźuschemu Halschtrowskemu mĕšćanoscke Franzej Rauchinej, kotrehož bĕchu 16. mĕrza t. l. sajeli. Wotnoška nazionalsozialistiskeje strony bĕšche zhonila, to mĕjesche Rauchinš pjecje bróńe zkhowane. Pśichi pśeczyptowanju namatachu tej wichelake bróńe w zahrobnej chłódnizy, pod tśechu, w khlaśni a dźesy jeho bydlenja, kaž tež w hantliskej zbrowi. Wokrejsnemu wjednikej Zitzmannej a SA-wjednikej Grüttnerej bĕšche wón prĕt a pśisonnje wobtrucił, so bróńe a druhe wójnskeho gratu nima. Na to bĕchu jeho zajeli. Rauchinš bĕšche był hobustwo wótcźinskich towarstwow a zbrkwinskeho pśichdśerjaceśerstwa a mĕjesche khórcźe druhe cźestne sastojnstwa. Njedźiwajcy teho mĕjachu pal jeho sa marxista, kiž dwójnu rólu hrajeschi. 1. oktobra 1933 su Rauchinša, kiž w schlitacej jatbje pśechowywa, bjez towpowědźenja puschczili. Rauchinš dosta ſ pśichlicźnjom



Njedźakowny syn.

Jónu sedźestaj nuž a žona pśed durjemi a mĕjeschtaj na blidźe stejo rjanu pjećenu kokoš. Nadobo wuhlada muž swojeho starcheho nana, kiž cheyše jeho wopytać. Skok hrabny muž kokoš a ju skhowa, dokelž swojemu staremu nanej dobru pjećeń njepopśeješe. Stary nan postrowi syna, napi so ćerstweje wody a potom zasa wotehnźe. Nĕtko dźeše sebi syn zaso na dobru pjećeń, jako pak za njej pśimny, wuhlada na samsnym mĕstnje sedźo wulku krokawu, kotraž jemu njeje woći skoći. A njebĕše nihdy mózno, in zaso wuhnać. Idyž to tam a sem njechtó spyta, krokawa na njeho tak žałostnje woći wuwaleše, zo so kóždy naboješe. Njedźakowny syn mĕješe krokawu nĕtko dźeń woto dnja picować, hewak jeho njez woći kusaše. A swoje žiwe dny njemóžeše wjacy mĕra.

Law a kócka.

Na lawce nĕkdy na Stomje
so kócka dela klenił:
„Bóh postrow, luby wonjo, će,
ty slawny po wšej zemi,
kak cesow swójba Kócker ma
a ja tež hišće sobu,
zo jena krej nas pśeliwa,
smy z jenoh sodu z tołu."

„Ja Kócker zarn lunowanje law,
tak jeji so za tom witam;
ale pśiwa, kotry sym ja staw?
Tez chcyšoš sej to rad citać;
ty njebyłyš ty na Stomje,
će za wusi chcył sunyć,
sto Kócker abo Lawer je,
a na wopuš ći plunyć."

Tu baseń ćełu na ćłowjeka
a ćłowski rozdźel w swĕći;



Nĕhduše němske frizury.

Pĕkna skupina z předwjednjenja historiskich frizurow, kiž zwjazk němskich frizerow w Barlinje zarjadowaše. Naš wobraz pokazuje hobrsku twórbu wlosow z rokoko-casa wokoło léta 1790, wokoło njeje stejitej runje tak wumĕlskej frizurje z biedermeierskich lĕt.

smy wšitcy też wot Hadama
a z jenejž hruzle dźĕći:
Kak mały dźĕl by płaćić dał,
zo jena krej smy wšitcy,
by runje rĕcał jako law
tam k swojej ćeć micy!

H. Zejleŕ.

Zloty kluč.

W zymje, jako hluboki sněh leżeše, dyrbješe khudy hólc do lĕsa do drjewa hić. Jako bĕše nĕtko drjewo hromadu pytał, njechaše so jemu hišće domoj, dokelž bĕ jemu tak zyma, chcyše sebi najprjedy mały woheń zadźĕłać a so trochu zhrĕć. K tomu wuhrjeba sněh, a jako tak rumowaše, namaka mały zloty zamk. Nĕtko sebi hólc myslešeše: Hdźež je zamk, dyrbi też kluč być. Pśerywaše zemju a jón namaka. „Jeno zo so kluč hodźi!" dźeše hólc, „wěsće je tam wjele drohotnych wĕcow." Pytaše a pytaše, ale njebĕ tam dźĕrki, skónčnje pak jenu namaka, kotraž wšak bĕ tak mała, zo bĕ ledma widźeć. Spytaše, a hlej, kluč so zbožownje hodźeše. Klučik jónu wobwjertny, a — nĕtko dyrbimy čakać, doniž njeje dospołnje wottamkył a tyski wĕcinił. Potom też zhonimy, kelko krasnych wĕcow w tajnym kašćiku leżeše.

Wowćer a wjelk.

Wowćer pśinjese sebi cyle ulodeho wjelka z lĕsa domoj a nĕnješe, zo sebi na nim dobreho rjećaznika pśed wowćernju wobsednje, dokelž wón wo ruhjenju a tochanju nico njewědźeše, też nico tajke hišće wopśał njebĕ. Wjelk bĕ skłonny wotrosti a zdaše so na swoju słužbu dobry być. Ale što měješe być? Nĕkdy skoći wón tola do wowcow, popadźe jenu a pova ju žrać. „O ty njedušniko", dźeše wowćer rozhnĕwany, „tuž ty tola swoje pśinarodźenje po wšej mojej prócy a dobroće puścił njejsy! Ja hižo widźu, zo dyrbju će samsneje broznosće dla zarazyć, kotrejež dla dyrbimy twojich starych zabiješ."

H. Zejleŕ.

Pytnych, so žo tutón palz husto a kaž ſ pśichiwucźenjom cźišćejej kónczła pokaławarja podwolesche, jako by žo khory nimowólnje ſ tutym cźišćejom na sdalenu woprawdźitosć dopominał, ju w cźišćeju palza sacźuwał. Woprawdźitosć jeho cźišćenja jako strowu. Ssnadź klamy, kotryž powĕtr je ſ wožebitej wónju noweje tkaniny napjelnjenu, kotraž w trubach porjadnje jena na druhej na połjach, na tawtach a w kaščejach žo khowa; pśichedawaješe blido, blido ſ pśichśihanju ſukna, pódła wulke nóžizy; a spody blida wulka schĕra kóczła; krawizy w jenej rjedźe žedźo žu pilnje pśichi tym, pomhacź, ſ maschinu schicź, a wón je mjes nimi. Ssnadź žo jemu tuta woprawdźitosć njeluźbjesche; ſnadź w ſwojim rjemjeźle dospołne spokojenje njenamała, ale jeho rjemjeźło tola w tutymaj porstomaj tcźesche. Nĕtkole pak, tu, bĕšche woprawdźitosć sa njeho hišćeze ſrudnischa: tuta sbĕroka a próżdna khódba khorownje, jeho khorosć, i bojosću napjelnjene cźakanje, ſnadź na ſmjerć.

Haj, bjes dwĕla, tole bĕ ruka krawsteho. S druheho pohiba ruki potom cźitach, jo je žo tónle wbohi krawz bjes dwĕla pćhed króttim i nanom stał, so je žo jemu dźĕcźo narodźiło.

S khwilemi wón pod pśichitrnwom ſwojeje koleno horje sćahnu. Ruka, hacź dotal mĕrna, žo ſ tschepotazymi voritamj pośbeže a tuto horje sćehnjene koleno še zunjoscźa majtasche, kotraž sawĕsće kolenu njepłaćeješche. —

Komu móžeśche tale zunjoscź płaćicź?

Ssnadź žebi w kolenje hłójcźu ſwojeho dźĕcźa pśchedstajasche a tamna ruka nĕžnje cźerstwe źiđźanomjehke wlósći tuteje dźĕcźajeje hłójcźi majtakśche. Sawĕsće bęschtej wócźuz khoreho jawrjenej, jako tschepotaza, tažaza ruka na kolenje łubuschkowanje woinamjejesche, sawĕsće w duchu hłójcźu widźeschtej, sawĕsće žo wócźuz i horźymi ſnjilsami pjelnjeschtej, kotrejž žo potom po wobliczu kulachu, kotrejž njemóžach widźecź.

A woprawdźe, nĕtkole ruka zunje, tažaze pohiby pśchetorhnywschi žo ja wobłukom ſhubi.

Potajkim widźiceše: trawiti a nan dźeścźa. Nĕtkole budźeśche widźecź, so žo stawiina trochu sapleće, ale to nima niczo rjez: ważne žu pśchezo pohiby a twar ſtawow tuteje ruki.

*

Jónu rano po dźe ſ cź-źeho hłubokeho ſnarja wotucźich, kaž wón na cźežke napady mojeho cźerpjenja stajnje ſlědowaše.

Wocźi wotewrjichi wokoło loža mojeho žuſnoda hromadu ludźi stejo wuhladach, mužow, žonſke, ſnadź pśchiwuſnych a i pśchecźelśiwa. Najprjedy ſnebi myślach, so je wudychał. Ale nĕ. — Nichtó njeptakśeche, nichtó njeźakolesješche. Woni wjeleběše ſ khorym a mjese žo ſu rĕcźachu, drje cźišće, so druhich khorych njebychu myślili, — ale kaž pśchi ſwjatocźnej pśchicźinje.

Njebĕšche pak dźeń woprtow. Kak a cźehodła potajkim bĕ žo telko ludźom k łožu khoreho pśchistupicź dowoliło?

Wo cźim rĕcźachu, njeźźyšchach, ſlyšchecź nochcych. Zich napohlad mojimaj wocźomaj bolośće pśchihotowasche, dokelž bĕch po dołhim ſparju hišćeze mobtrjej pohłuscheny: ſandźelich ſwojej wócźuz.

Wožebje cźĕło tolsteje ſtareje, kotraž mi ſ khribjetom pśchiwobroczena na łónzu loža steješe, tole njeźmĕrnje tołste cźĕło a nad nim naduta ſuknja, zyle do drobnych faldkow ſtkadźena a ſ cźerwjenymi a bĕłnymi kaščejtkami pśišana, mje myslesche, mje runja thodojcze duschesche. Kaž žo ſdasche, nochcychu hišćeze wotenicź. Mĕnjach, so mjes ſawrjenymaj powćezkomaj myšoku postawu duchowneho ſpośnawam; njepchiźpĕwach temu źaneho wuźnama. Mózno, haj ſumo wĕsće, so ſa dlešći cźaſ bo hłubokeho ſparja wrócźo ſapadnych. Cźerwjene a cźorne kaščejtki tamneje ſuknje mje pśchiecźchowachu; kaž łężyn w jaſtwje ſ wohnja žo mi ſdachu, kotrejž mi do wocźow palesche. Hdyž wócźuy žašo wocźinich, pśchi łožu tuteho khoreho nichtó wjazy njebĕšche.

Jeho ruku pytach. Schto to bĕšche? Na ſtocźeńku, njebešche dha to pjerschcźeń? Haj, złoty pjerschcźeń: ſlubny pjerschcźeń. Potajkim — młody mandźelski... Kwaž bĕšche to być! Tamni ludźo bĕchu pśchiſchli, so ſnchu jeho woženili.

Wboha ruka, tak žołta, tak seźuschena, ſ tutym ſnamjom ſwjatka... łubośće? Nĕ! Ssmjerćze... na khoroloźu žo cźłowjek jenoź woženi, hdyž ſmjerć pśched durjemi ſtejt...

Khorosć bĕšche potajkim ſmjertna. Haj: žažnje bĕšche mi tuta ruka powĕdała, kotraž bĕšche pśchećołła, pśchećuchła, pśchenjewĕsta, hdyž tažaſche, hdyž žo bibaſche. Kak pomaku, kak ſrudnje nĕtkole ſ palzom tutón pśchewulki pjerschcźeń na ſtocźeńku wjercześche!

Sawĕsće wócźuy do dalokoścźe ihładowaschtej, kaž runjej bĕschtej na tónle blišći ſtoty pjerschcźeń ſ jenej, a ſnadź myślesche ſebi jeho duch:

Tónle pjerschcźeń, ichto dhze mi rjez? Ssym pśchihotowany, žo wscheho wjdacź, a wón je mje chcył wjaſacź... i tim mje ſwjasuje? Sa kak dołho hišćeze? Djenża tyknucha mi jón na porst, hižo jutśe ſnadź pśchindu, so bychu mi jón ſažo dele ſcźahnyli...

Ruka ſbĕhnywschi žo thwilu pśched mjeswocźom wosta. Zyle ſ blišća chcyšche ſebi ju wobhładacź ſ tutym pjerschcźenjom ſa jedyn dźeń, kotryž bĕ telko wĕcow powdacź mohł a jenoź to jene prajeśche, schtož bĕšche ſrudne, ach tak ſrudne...

Ale ſnadź myślesche ſebi, so tutón pjerschcźeń tola pśchchto ſwjasowasche: jeho mjeno a ſiwjenje jeho dźĕcźa. Dźĕcźo bĕ žo jemu do kwaža narodźiło a njebĕ žaneho mjena mĕło; nĕtko ſmĕje mjeno.

Sažo wón pjerschcźeń ſe ſwojim palzom łubkowaſche, potom ruka ſpróżna na łožo wróćzo padny.

Nasajtra rano ju wjazy njewobhładach: lĕdy ju ſ sadu wulkeho ruba ſhódach, kotryž bĕšche nad zyłe łožo rosłożeny jako ſchkit pśchecźiwo mucham, kotrejž ſmjercź ſ wulkeje dalokoścźe cźuja.

kż

prjedawscheje pschepytowanſteje latby 3. mežnazy jastwa. Jeho saño bo schkitazeje latby wotwjedżechu.

Radio

Njedźelu 19. novembra ſlyschimy:

Königswusterhausen. Rano ſnateho njedźelſkeho programma: 8 ſa ratarſtwo. 8,55 rauſcha nutrnoſć. 11,30 Bachowa kantata. 14 ł dnjej němſkeje młodźiny. 15 **eurowiſke reje.** 16,25 rospratwa wo kopaizy mjes Němſkej a Schwizu w Zürichu. 17,10 ſe ſwjedżenſkeho akta němſkowevangelſkeje zyrkwje pschi kładnoſći 450. narodninow **dr. Marcžina Luthera** (němſki biſkop Müller a němſki finanzny minister hrabja Schwerin-Krosigk rěčitaj). 19 pschenoſet we Wormſu. 20,30 wječorna hudźba ſ Mariencje zyrkwje w Barlinje.

Lipſk. Rano ſnateho njedźelſkeho programma: 10 ſwjedżenſke kemſchenje ſ pschiležnoſeju 450. narodninow **dr. Marcžina Luthera** ſ Barlina: 11 75-letna ſchwodźba ludowa pěſnjerka Selma Lagerlöf. 11,30 Bachowa kantata. 14,25 pokiwy ſa ratarſtwo. 15,30 žłoby a pyramidy. 17,30 wo kopaizy mjes Němſkej a Schwizu. 18,15 Lutherowa ſwjatoćnoſć na Wartburgu. 19 pschenoſet we Wormſu. 20,20 ludowe a towarſtwne reje Lutherowemu czaſa. 21,15 wumělſtwo motettow Lutherowho czaſa.

Hiſcheje wažne ſ njedźelſkeho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,35 konzert. Köln-Langenberg: 20,30 komorny konzert. Wien: 20 ludowa hudźba ſ Awſtriſkeje.

Pónjedźeju 20. novembra ſlyſchimy:

Königswusterhausen. Rano ſnateho wſchědneho programma: 15 ſa žony. 15,45 wo knihach. 18,05 ſportſka hodźina ſa młodźinu. 19 hodźina naroda (němſki ludowy ſpěw). 20 Němſka ſtrowi Selmu Lagerlöf. 21 Furtwängler-owy konzert.

Lipſk. Rano ſnateho wſchědneho programma: 17,30 tankowa bitwa pola Cambrai. 19 hodźina naroda. 20 wſchelakore naſtroje. 21 wječorny konzert.

Hiſcheje wažne ſ dnjowſkeho programma: Barlin: 20,05 hołza ſ jilowſkeho dwora (Selma Lagerlöf). Königsberg-Heilsberg: 20,35 konzert. Wróćſławk: 21 Brahmſowy wječor. Hamburg: 20 ludowa hudźba. Wien: 19,35 wojerſki konzert. Warſchawa: 20 operetka „Kraj ſmějkotanja".

Nakazany Diogenes

Budapeſtiki nowinar pſched někotrymi dnjemi nješchto zyle **murjadne namaka.** Wón běſche runje po puczu, ſo podźe w nozu do ſwojeje redakcije podacz, jako nadobo **wonka** na dróży někotreho ſaſnje ſmorczecz ſaſtyſchu. Nowinar ſo wobroczíwſchi njemožeſche pak žaneho žiweho ſtworjenja wuhladacz, jenož wulki ſmjeczník (Müllkaſten) měſchczańſkeje **wotwožowarnje** ſmjeczow pſchi kromje dróhi žarowaſche. Wón bliže ſtupiwſchi ſmorczenje hiſchcze jaſniſcho ſlyſcheſche. Mi a tebi nicžo wón wjelko ſmjeczníka wotkry, a w ſamknym wokomiku w ſmjeczníku napoł ſwoblekany **młody muž**ſki poſtany, kotryž trochu nabojany na njeho pohlada.

Muſſki, kotrehož bě nowinar tak njewožakowanje je ſpanja wuhudźił, Julius Szabo rěka a w ſmjeczníku hižo ſeło dołho bydł. Dołho ſo prózowaſche, dźeło namakacz, poſdźiſcho pak ſo tuteje prózy wida a je ſwoji wožebitu filoſofiiju próżdnjiwa wumuſſił. Wón ſwoje ſaſadu — pſchestajenemu nowinarjej kaž ſcžehuje roſkoſi.

Pjenjezy ſaſtužicz je ſtaroścz, ſtaroścz pak je hrěch na cžłowjeſkej naturje. Schtóž ſo wo ſwoje bycže njeſtara, je pomérnje ſbožowny, tehodła dyrbi ſebi cžłowjek žiwjenſke wumeńenja po możnoſczi ſjednoricz. Pjenjez cžłowjek ſzyła njetrjeba.

„Tónle ſmjeczník", Budapeſtſki Diogenes pokracžowaſche, „je mój pałaz; tu ſo zyle ſpokojeny cžuju, a wo nječhto jědźe, kotruž trjebam, ſo někotre dobre hoſpody ſtaraju, kotrejž mi pſchinjeſu, ſchtož w kuchini ſbytne woſtawa. Wobleki ſo ſmyſle měſchczana po picherěſtu njetrjebam; hłowna wěc je, ſo je ſymu njemrěju. W lěcžu ſo pod moſtami Dunaja kupam, w ſymje ſo pod prénim lěpſchim wodowodom ſmyju. Wohladam ſo do waſcheho luſtſuha."

Nowinar hiſchcze w ſamknej nozu wó naſhonjenju we wullkim dźeniku rosprawi, a ſta tyżaju powěſcž wo Diogeneju ſmjeczníka cžitachu. Bórzy ſo pſchecželſo cžłowjekow ſamołwichu, a ſpodźiwny filoſof ſebi pſched wežipnymi žaneje žiweje rady njewobjeſche. Wón nowinarja w redakziji wopytawſchi jemu wulke poroki cžinjeſche ale wobcžežnoſcžow, kotrejž ſu jemu ſ jeho naſtawka w nowinje naſtałe.

Ale ſrjedź tuteje rosmołwy ſo durje wocžinichu a elegantna młoda knjeni ſaſtupi. Wěſche to pryniežejna D., mandżelſka jeneho italiſcheho ſemjana, kotraž bě toſhorunja ſtawiznu wo Szabu cžitała a nětko pſchiſchła, ſo by jemu pomhała. Pſched njewſchědnje rjanej knjenju wobydler ſmjeczníka trochu womjelkny, a jako jeho pryniežna namołwi, jej ſcžehowacz, wón to bjes napſcheczíwneho ſłowcžka cžinjeſche a ſaleže tež do auta, kotryž pſched khežinymi durjemi cžakałaſche. Prénje ſaſtaniſchcžo běſche wobthod ſa wobleki, hdźež Diogeneja ſe ſmjeczníka wot hłowy hacž do pjaty do noweje draſty rytnychu. Potom dyrbjeſche ſebi też cžeſpjenje broduſtrahanja a włożnyſihanja lubicź dacź. Jako ſo truhar pſchihotowaſche, jemu ſ britwju pſches brodu pſchejeżi, wón ſ proſchazym wócžkom na ſwojeho jandżela pěſtowa pohlada, kotryž pódła njeho ſtejeſche; ale pod krutym wócžkom pryniežejny jeho broda profety padny.

Hakle někto ſo pokaja, ſo je Julius Szabo wopraw-dże rjany młody muſſli, kotryž w ſwojim nowym wo-bleku jara dobru figuru cžinjeſche. Tajſi někto dyrbjeſche wón pryniežnu hiſchcze do wožebneho hoſcženja pſchewodżeż, hdźež jemu bohaty wobjed jara derje ſłodźeſche, dokelž wón bjes wuwſcaca wſchitko mohrjej ſpożera. Potom jemu wyſoka pſchewodniza najprjedy jednoru jſtwu w hotelu wotnaja, ſaſtara jeho ſ trěbnymi pjenjeſami a pſchilubi jemu, ſo jemu hiſchcze w pſchihodnych dnjach dźeło wobſtara. Spodźiwnje pak, ſo ſi lojoſa ſmjeczníka někotre wjaz pſchecžiwo „roboczenju" njeprotesſtowaſche a někto ſaño jako twarſki ruňowaſ kaž prjedy dźěła. Jeho wožebna pożrěbniza jemu pſchilubi, ſo jemu poſdźiſcho jónu dobre měſtno w Jiaſtej wobſtara a jeho dale wumuczicz da. nš.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 18. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,532	100 pólsk. złotych	47,25
1 jendźelski punt	13,52	100 českosł. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81 14	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa běſche tež wčera žiwa a mějeſche wěſte wiki. Kurſy akcijow nowſchitkownje derje poſtupowachu, wobcžeſ efektny żeleſowje industrije pſchidobyſchu. Wiki rentowych liſcžinow běchu mérne a to ſo kurſy malo pſcheměnichu.

Barlinſke **žitne wukſtowiti** měſzachu wcžera jenož we rožu trochu žiwiſche wikowanje. Pſchenża malo kupzow namaka, jeje płacžiny ſo nezwſcheměnichu. Jecžmjeń a wowſ ſo měſzechtaj měrne wiki pſchi dotalnych płacžiznach.

Wcžera płacžeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jecžmjenja, nalětnjeho: 8,15—9,30 (8,65—8,90) hr., naſymſkeho: 7,85—8,60 (8,15—8,60) hr., wowſa: 7,15 hacž 7,40 (7,20—7,40) hr.,

w Drježdżanach

pſchenicy: 9,30—9,35 hr., rožki: 7,75—7,80 (7,70 hacž 7,75) hr., jecžmjenja, nalětnjeho: 9—9,50 (9,15 hacž 9,80) hr., naſymſkeho: 8,20—8,30 (8,10—8,20) hr., wowſa: 7,10—7,20 hr.

Wiki ſchtwórtk w Shorjelzu.

Pſchenża płacžeſche: 8,90 hr., rožka 7,15 hr., jecžmjeń, nalětni 8—8,70 hr., naſymſki 6,70—7,20 hr., wowſ 6,10 hacž 6,40 hr., běrny 1,50—2 hr. Butra 2,98—3,28 (2,80 hacž 3,12) hr., jeja 9—13 (10—13) pj.

Wiki ſaſtawk w Halſchtrowje.

Pſchenża płacžeſche: 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jecžmjeń, nalětni 8,50—9,20 hr., naſymſki 7,80—8 (7,40—7,80) hr., wowſ 6,75—7 (6,50—6,75) hr., běrny 2—2,50 hr., ſyno 2,60—2,80 hr., ſłoma ł ſaßłanju 80—100 pj., ſłótna ſłoma 1—1,30 hr. Butra 70—80 pj., jeja 11—12 pjenjezkow. Proſata 9—15 (8—14) hr., běhaki 25—30 hr.

Płacžiny w ſpinkach ſu płacžiny tydźenſkich wikow; hdźež pak žane nahromadzene njejſu, ſo njejwſchědnišchu.

Płačiny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. novembra 1933 Płačiny po cent. a złot. hrivnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 720.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	32—33
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	29—31
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	27—28
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	24—26

Byki: 468.

Połnomjasne, wuroścene, najwjetšeje rězneje hódnoſce	31
Połnomjasne, młódše	29—30
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	26—28
Spatne	23—25

Jałocy a kruwy: 1030.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnoſce	26—28
Połnomjasne, wukormjene jałocy najwjetšeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	21—25
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałocy	16—20
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałocy	10—15
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 1426.

Najlěpše wukormjene (2. druźiny)	36—42
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	27—35
Spatne (4.)	16—24

Wowcy: 4046.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. druźina)	27—28
Starše wukormjene (2.)	24—26
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	16—23

Swinje: 8651.

Połnomjasne, wos. raſow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět ſtare	53—54
Wukormjene	50—53
Mjaſne	48—51
Spatne	46—48
Rancy a kundrosy	46—49

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płačiny po złotej hriwnje.

	17. 11.	16. 11.		17. 11	16. 11
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jecžmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wowſ	143-148	144-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosuſk	12,2-12,3	12,20
ržana muka	21,2-22,2	21,1-22,1	ſuch. trubank	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,5-11,7	11,2-11,5	běrni. kruški	13,4-13,6	13,4-13,6
ržane	10,1-10,3	10,0-10,2	ſyno, 50 kg	1,40-1,7[illegible]	1,40-1,70
raps	—	—	ržana ſłoma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,50-0,7[illegible]	0,45-0,65
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	hrěna „	0,50-0,7[illegible]	0,45-0,65

Płačizna za pšenicy za wupłodźerja 178 181 183

Płačizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Drježdżanska burza 17 11.

Pšenica 76 kg	186-187	běrnjace kruški	14,10-14,30
rožka 70 kg	155-156	pšenič. wotruby	10,7-11,0
nalětni ječmjeń	180-190	ržane wotruby	1,00-10,7
nazymſk ječmjeń	164-166	pšenična muka	35,75-37,75
wowſ	142-146	ržana muka	23,75-24,75
čeſwjeny dźećel	155-160	woka	18,00-19,50
raps	—	pjeluški	2[illegible],00-2[illegible],0[illegible]
kukurica (Mais)	—	hróch	40,50-41,50
ſuche truh.	10,1-10,2	cokrowe truh.	13,50-14,00

Płačizny rěznego skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

17. novembra

27 wol. 42 krow. 37 kruw. — jałoc., 156 jelat., 146 wowc., 268 swini.

Płačizny za

čelata: 1. 40—43, 2. 35—38, 3. 28—25, 4. —;

swinje: 1. 53—54, 2. 51—52, 3. 49—50, 4. 47—48.

Drobnowikowańſke płačizny w Budyšinje

18. novembra 1933 po hamtſkim postajenju.

Wše płačizny ſo po złotej hriwnje zrorzymis.

Twora		najwišše płačizny hr.	najwyšše płačizny hr.
Howjaze mjaſo z kośemi	1 kg	1,40	1,60
Čelace mjaſo	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,00
Pšenična muka	1 kg	0,36	0,56
Ržana muka	1 kg	0,30	0,36
Khlěb	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,60
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	1,76
Sušeny potó	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	štuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,20

(Dalſche wiſne płačizny w hłownym liſtuje.)

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.



Ke krajnej kopaizy mjes Němſkej a Schwizu.

19. nov. měri ſo němſke nazionalne muſſtwo w Zürichu ſe ſchwajzarſkim krajnym muſſtwom pſchi kopaizy. Na wobraſu widźimy najwuſnamniſchich kopariow němſkeho muſſtwa: 1. Raſſelnberg, kiž běſche w krajnym wojowanju pſchecžiwo Belgiſkej wuſpěſchna němſki durnik. 2. Jakob, kiž běſche hižo w někotrych krajnych hrach najlěpſchi ſtrajowař němſkich wrotow. 3. Hohmann, wjednik němſkich nadběhariow.

Koncert Budyskeje wojeńskeje kapały w Radworju

Třeći dźeń kermuše wuhotowa hosćenca Šubert wječorny koncert Budyskeje wojeńskeje kapały pod wjednistwom mišitra Ellbogena. Bě tu nahladna ličba přećelow přikhwatała, kiž chcychu so Jana z dobrej hudźbu wokrewić. Haj, tu njebě widźeć, zo su wšitcy hižo wot njedźele a póndźele sy rozni.

Wjele rjanych a dobrych kuskow nam zapiskachu. Programm poćrjeća hodźiny trajośe. K zawodej słyšachmy rjany pokhod. Ouvertura k operece „Pysistrata" wot Lincki poslucharjow mohnje zahrě. Cunje zwuki prěnich a druhich husli klinčachu přez žarlu, wulkotnjo zespodoba so wšěm „Seppelpolka". Město hudźencow bijachu z krótkimi kijoškami na trumy. Najskerjo hišće tu tajkeho podobneho njechtó słyšał njeběž. Wulka napjatosć knjeźeše, jako krasny kusk za klarinettowe solo słyšachmy. Tuto bu jara derje přednjesene. Na to cunje melodije z kuska „Sükkingski trompejtař" připoslucharjow woprawdźe zwjeselichu. Knjeźeše wulka čišina. Ludźo njewěrichu sebi skoro dychać.

Po krótkej přestawcy zahrachu předehru k operece „Rubježniske tryski". To bě zaso něšto, štož wutrałka zwjeseli. Woprawdźe bohata na melodije! Jara rjenje lubješe so wšitkim idylka „Kowarnja we lěsu." Cujachu so woprawdźe do lěsa přesadźeni. Ptački hwizdachu a klepot nakowy klinčeše cyle kaž w nalěću. Lud zaw potpourri rhynskich pěsni klinčachu do našeho pomjatka. Nimomery wulka zahorjelosć zdadźištaj raznaj kuskaj „dwoji fanfarow", zo njebě žanoho konca z prikleskom.

Haj, to bě prawy kermušny dźeń za wšitkich. Stari kaž mładši kromadźa njemóžachu so nasłyšeć krasnych zwukow. Dołho zwostanu tute hodźinki we wšitkich wutrobach. Jasne woldźi hrachu j dojokazom, zo bě so wěrni jara lubiło. A tajka čišina na tutym wječorni! Haj, Radworćenjo maja dobru hudźbu zanje. Tu knježi disciplina, kaž dołho poskitowaja traja! Njech je to druhim z prikładom!

Po koncerće wostachu hosćo dołho hišće při wjeselej zabawje a spěšnej rejcy mjez sobu. Bě z lóstom rejwać, hdyž wojacy k rejam piskachu.

Njedźelske myslički

Padaze liśćo.

Běśche rjany ſtónčny dźeń w naſymje. Stónžo cźopke ſ módreho njebja ſwećeſche a jeho pruhi pytachu a namałachu ſwój pucź pśches žołte liśćo, kiž pśchi najmjeńšim ſaduwanju wětška dele padaſche.

Wonka pśched městom běśche na dróhach živjenje. Ludźo ſo wuthodźowachu; woni hiſchcze jónkrótcź tu ſkładnoſć wužiśchu, rjanoſće kraſneho lěta cźaſa wužiwaś, pśchetoš ſchtó móſeſche wědźeś, hač to poſćedni rjany dźeń w lěcźe njebudźe.

Wſeſele ſo rosmołwjejo thodźachu w kraſnym powětrje, w cźopkym ſtónźu, kotrež ſdaſche ſo liśću kaž ſtotemu błyſchźiś. Wuźiwaj! Wuźiwaj! To běſche, ſchtož woni pytachu. Kedźbu njemějo, dźěchu nimo mlodeje blědeje žony tam na ławźu, kotraž hłowu ł ſemi ſthilenu tam ſměrom ſpdźeſche. Wona cźopleho powětra wokoło ſo kedźbu njemějeſche, jenož druhdy wóźko poſběhny, hdyž liśćo dele padaſche, pśchi tym pokaſa ſo njewuprajomnje ſrudny napohlad na jejnym wobliczu. Ach, wona běſche teź taſke padaze liśćo; pśchetoš tak dołho móſeſche hiſchcze thoroſći napſcheźiwo ſtaś, potom dyrbjeſche podeźeć.

Cźeſche wona rad wumrěć?

Byli wona była, kaž druſy ludźo, potom wěcźe niž. Pśchetoš wona běſche ſamoſtita, wona měſeſche ſwernu lubeńcź ſwojeho muža a jeho jaſ[illegible]waiche, a halle ſwoje dźěcźo, kotreż położene do m[illegible]dźenych ſahtwcźkow tam pśchi ławźy we wośnčźu[illegible]. Schto jej hiſchcze na ſemſtim ſ[illegible]obrachoł[illegible]

Wona wědźeſche, [illegible]rjeſche ſ[illegible]ś, bórźe, bórźe!

Ale wona njeſkorźe[illegible]jemerk[illegible]. Wſeſele ſej ła[illegible]ſche ſara cźeźko, ſa[illegible]mamućeć, a[illegible]tola rad wumrě, d[illegible]jejny Boh, [illegible]wot młodoſćze we [illegible]ſe, tak ſ ni[illegible]ſamkn[illegible]. Wona dr[illegible]nejeſche hacź[illegible]cźe d[illegible]wole, hi[illegible]ſ mutrobje te[illegible]

A [illegible]prawje[illegible]ſ mój [illegible]ſo pjeſeſ ſo ſtaś,[illegible]wola j[illegible]e ta najlěpſcha.

A [illegible]rtši k[illegible]ś, dróſe! Tam hórłach ſpodſtich [illegible]ſaſe wobſ[illegible]o, kotrejž dyrbjeſche tu dołhach tak ſahe wopuſćeźiś. Twoja wola ſo ſtaś, kaž w njebjeſach, tak teź ſemi

* **700letny podſemſki tłoſchtrik thód.** Pśchi kanaliſowanju w kłoſchtrſkej dróſy w Brehna pola Bitterfelda namakachu pśches 700letny podſemſki thód, kotryž pucź łſchiźowaſche. Myſiła ſtebi, ſo je podſemſki thód w ſtarym cźaſu ſ kłoſchtra do probſtownje wjedł.

* **9 dźeśći jeneſe ſwójby ſo wutkſchźiśko.** Jadne łſchęźina wotměchu ſo tele dny w Hoſpitaliſkej zorkwi we Weiſſenfelſu. 9 dźeśći ſwójby Moritz Böttchera w ſtarobje 1—19 lět dóſtachu ſwjatu łſchęźenizu. Běchu ſo dla pśiedawšnjeho martſijtiſkeho ſmyſlenja ſtarſcheju wutkſchźiś ſakomdźiłe. Ludowy kanzler Adolf Hitler běſche k tutej ſkładnoſći pjenježny dar we wyſokoſći 20 hr. pósłał, ſo mohjeſche ſwójba ſtebi rjanu pjecźeń ke łſchęźiſnam popſchećeź.



Braunschweigska wosvjeći dźeń němskeho wikowarſtwa.

W Braunschweigskej ſo 18. a 19. novembra němſko wikowarſtwo ſkhadźenje. Statyſacy wikowarjow ze wšěch kónćin Němſkeje zhromadźa ſo pśi ſwjatoſnoſcach. Wobraz pśedſtaja hród Dankwartsrode z Braunschweigskim lawom.

* **Dokelž rady woheń widźi, [illegible]**
wohnje w poſlednich letach w [illegible]
pſchiſtudu. 28 Mannheimje 22[illegible]
ł Neiſſenbacha ſajaźu, kiž je [illegible]
kitny wjele twarjenjow [illegible]
widźeſche. Hacź ma [illegible]
ſwdomju, ſo halle [illegible]

* **Nowy ſněh w [illegible]** [illegible]
rje je w prědnich Alpach [illegible] zymu wobolnoſći ł ſelſej ſněhowej pſachtu perjałnyl. Sněhowu wyſokoſć mě[illegible]rjachu wutoru rano ł 5 zentimetrami. Mittenwald, kiž 1000 metrow wyſoko leži, wojſewja 8 zentimetrow. Na horje Predigerſtuhl leži ſnch 35 zentimetrow wyſoko a na horje Zugſpitze 120 zentimetrow wyſoko, kaž a nowy ſněh leži.

* **Pólſzy namórniſzy wukhowaja němſkich matroſow.** Pólſki parnik „Kościuſchko" 12 muži ſzylnu wobſtražu němſkeho rybowego parnika „Horſt Weſſel" na morju pola Schottlanda wukhowa. Rybowy parnik „Horſt Weſſel" je ſo podnurił.

* **Internazionalneho żeleſniſkeho paducha ſajeli.** Prażſkej kriminalnej poliziji je ſo dobry popad poradźił. Wona běſche pſchetupza Jana Bublikowſkeho ſe Pilſna jako ſnateho żeleſniſkeho paducha wuſłedźiła a njeſchłódneho ſcźinika. Sa 5 lět je żeleſniſki paducha 150 paduſchſtwow ſtucził. Pokhadźa ſ měſchcźanſkeje ſwójby a měſeſche w Pilſnu wobthod kolonialnych twarow.

* **Żeleſniſke njeſreće w Schpaniſkej.** Spěſchny cźah ſ Madriba a Lyona pola dwórniſchcźa Rolla ſ kolijow wuſkoczi. Pólſki wós, ſpaniſki wós a tſi druhe wozy ſo powrócźichu. Jedyn żeleſniſki ſaſtojnik namaka ſmjerć a 6 pucźowarjow ſo ſrani.

* **Wumětſke dźeła kradnyli.** Pola hromadźerja ſa wumětſtwo w Stockholmje paduſchi wobrazy a juwele, nětotre miliony krónow hódne, kradnychu. S wobrazowje ſběrli paduſchi Rembrandtowy wobraz „Jeremias ſkorži na kónz Jeruſalema", kiž je ſam 400 000 krónow hódny, ſobu wſachu.



Njekoš mje!

Tak mjenowana lack małeho dźěſća w dźěćacym domje amerikanskeho ſtata New-Jersey, kiž z tym na ſtrowotniskim polu přikładnje postupuja. Je mnoho khoroſcow, kiž ſo na małe dźěći při kośenju z haceillemi přenjesu.

Přilopk

* **Żenu ſamerdowali.** Jako wikowař Tolle we Hartmannsdorfje pola Gery ſtrjedu wjeczor domoj pſchińdźe, namaka 32letnu mandźelſku w kuchni morwu. Wona bě ſ hamorom ſarajena a měſeſche na cźole kłótej ranje. Dokelž na kowarja Wundricha tukachu, ſajachu jeho. Wundrich prjedy pola Tolleż mandźelſku ſtebi ſamu dyrbjeſche bydlenje ſwadny dla wopuſćeźicź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Maſnaſmen
der Reichsregierung zur Verbilligung der Speiſefette für die minderbemittelte Bevölkerung.

Nach den bisherigen Beſtimmungen haben Perſonen, deren Lohn und ſonſtiges Einkommen den Richtſatz der öffentlichen Fürſorge nicht weſentlich überſteigt, ſowie ihre Ehefrauen und unterhaltsberechtigten minderjährigen Kinder Anſpruch auf Bezugsſcheine für Haushaltmargarine und Reichsverbilligungsſcheine für Speiſefette. Um der Notlage der minderbemittelten Volksgenoſſen in den Wintermonaten weitgehend Rechnung zu tragen, iſt die Reichsregierung damit einverſtanden, daß bei der Einbeziehung von Minderbemittelten Lohnempfänger, deren wirtſchaftliche Lage es rechtfertigt, in weiterem Umfange berückſichtigt werden.

Nach der bisherigen Regelung waren ferner kinderreiche Familien mit 4 und Witwen mit 3 oder mehr unterhaltberechtigten minderjährigen Kindern in die Fettverbilligung einbezogen. Dieſe Vergünſtigung iſt nunmehr auch auf Familien mit 3 und Witwen mit 2 Kindern erſtreckt worden.

Der Schein kann verſagt werden, wenn ein Bedürfnis offenſichtlich nicht vorliegt.

Die Ausgabe der Scheine für den genannten Perſonenkreis erfolgt am

Montag, den 20. November 1933
vorm. von 8—11 Uhr,

im Landhaus, Schloßſtraße, Zahlraum.

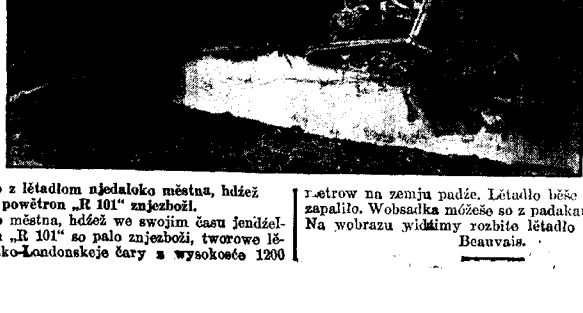
Straßenbenennung.

Dem bebauten Teile der Wilthener Straße iſt der Name

Martin-Mutſchmann-Straße

beigelegt worden.

Stadtrat Bautzen, 17. November 1933.



Njezbožo z lětadłom njedaloko městna, hdźež powětron „R 101" znjezoži.

Njedaloko městna, hdźež we swojim času jendźelski powětron „R 101" ſo palo znjezoži, tworowe lětadło Parižeko-Londonskeje čary z wysokoſće 1200 metrow na zemju padźe. Lětadło běše ſo w powětrje zapalilo. Wobſadka móžeše ſo z padakami wukhować. Na wobrazu widźimy rozbite lětadło wosrjedź wsy Beauvais.

Rožku a wows kupuje hišće

Wojeński zastaranski hamt w Budyšinje — přejdawši proviantny hamt. — Telefon 2156 a 2157, wotnožka 10

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smoljerjec knihiličćerna, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežaje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěsćacej banki w Nürnbergu zawěsćeny přećiwo wěčnwkam čłoweho zmjerdźenja a 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je wón tak Žiwjenja dospołne bědny. Kóžde zmjerdźenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne zmjerdźenje dyrbi so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wuplanja nadrobnje wumělenja tutejše banki, kiž Serbske Nowiny bdyra a bdyri wozniwja.

Čisło (Nr.) 267 — Budyšin — Póndźelu 20. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Dźeń němskeho wikowarstwa w Braunšweigu

Sobotu a njedźelu wotmě so w Braunschweigu wulki dźeń němskeho wikowarstwa. Dźeń wotewri so fijowjatorjum w Braunschweigskim krajnym dźiwadle. Wjedni kněz ležbowoje fronty, statny rada dr. Ley, a wjednik němskeho stawa wikowarstwa dr. J Reinteln přeprajichu.

Jako prěni rěčeše Braunschweigski ministerski president Klagges a zhromadźenych witaše. Wón wuzběhny, so dyrbi tuto wuplupjenje jednotu a přeswědčenosć němskeho wikowarstwa a jeho swjisk z ludowym sjednośenjam pschipowdaś. Runje liberalizmuš njedyrbi dla žiwjeho hospodarskeho zakładneho nahlada jenje wikowarstwo sprawne pohódnoscejcu mohł. Nazionalsozializmuš je tež tu swój rewolucionarny karakter wopokazał. Wón je cełowjeki zaso pśed wóczi pschinjeśł, so njeby twory hospodarska hódnośe, ale so je to jenoš człowjek sam.

Truchnemu stawej niježo njeběrja, może nazionalsozializmuš tež pschekrućyć jeho prawo a jeho cześć dawać. Wikowarstwo njeje jenoš hospodarsky nužne a wuznamne wobłuźenje, ale je tež jara kulturelne važne dźelo, kiž žedźi tehdźa tež wožebite muntkowne dary žada. Liberalizmuš je to pschewinył, hdyž je pśeroda zaso lubi, ale njepraschamy so wjacy wo jich radu".

Nimo tuteho njenawidnego wuraza pschaja so pśi němskich wólbach tež žuncho dwóra wjacy wo wuznamnem wuchilenju wotdawanja w Saarskim kraju wót njemoje. 90 hač 95 procentow Saarskich wólbowćerjow bu dźe za Němsku hłosowaś, kaž je Němska za Hitlera hłosowała.

Zawrjeće přiwzmanja do dźełowe je służby so zběhnyło

Němskostatne wjednistwo dźełowoje służby wozjewja, so je so zawjera pschijimanja do dźełowoje służby zbuhuła, kiž běše so njedawno poruczyła. Młodźi muzy wót 18 do 25 lět, kotśi chcedźa do dźełowoje służby sastupiś, móža so pola dźełowych hantow k sastupej samolwiś.

wikowarstwo jako zamołatny hospodarski nadawk wolstrowiś pschipódla wudźełarjam pschepodaś.

Se swojeho fijedźenego stejiśišća mjes wudźełarjemi a pschetrjebarjemi nazjawa wikowarstwo njenjeschodne hospodarska móc. To tutu móc njeby k potrjechowanju druhich klupiznow a z tym ke zdźełkoje powschitkownoscje zajewnjał, žada wot pschekrućyja wobjeźe wulku samolwitosć a wobśiži kruty karakter. Němski staw wikowarstwa kaž žoden druhi staw wótki swoju cześć w tym, so wjednika pschi swojom wolkrućnym nadawku wobnowiwši cześć a móc Němskeje zaso, ke wuchemi prědkami podpjeruje.

Potom porěcy braunschweigski wyschi měšćanosta dr. Hesse, wulkohnywschi, so je město Braunschweig herce, se je so za město šesća wuwolilo. S tym so wulka tradicija pschipódstawa, kotraž ma Braunschweig jako město starje Hanje.

Jako posledni rěčeše prezident Braunschweigskeje wikowarskeje komory, generalny direktor Schuberth. Wón wospjetowa na wótcizde wojowanje wo němski swobodu posłana a na nuznosć, so by k swójbje a wótcu, k dźensajej myśli swójbnoscejcu w kulturje a dźele wróćiły.

Minister dr. Goebbels přećiwo falšowanemu nastawkej

To Barlina dóndźechu spócetu powěsće, so je zjebetni šefredaktor Londonskeho nadźenika „Zaturday Review" najtawk wot sćišcał, kiž je j njemcu dr. Goebbelsa podpisany. Pod napismom „Zamóžny Němiśe. — Němska žada wjacy kraja," so w tutym nastawku wschelake wudawa, kiž so hnydom na prěnje pohladnjenje jako falšicewanje jewi. Reniki minister dr. Goebbels je na to redakciji mjetno cząspisa w nozy k wobsedze telegramm pósłał, we kotrymž pisce, to tutón nastawk ako podobny ani za njewerowany redakciju ani za někajki druhi cząspiś njeje pisał. Redakcija je potajkim zwołenemu falšowanju k wobrej radowała. Wón wot jeje pschisłuschnosće wobzamknje, je nakład w cząspisu hnydom zastaji, ako njeberbjale li to wobjawy mózno być, so by wotpekasanje jendźelskej zastojnosći wosjewiła.

Němski protest w Parizu a Londonje

Němskemu pósłanzej w Pariźu je so powěsćiło, so by francouzowske knjezerstwo rozmje na to pokasał, so jich francouzowske nowiny „Petit Parisien" pschiwłodźaze wudawanja pschećiwo Němskej wobźišćowałe, a na zakładne wuzběhnuwanje, kiž móża takle słowotne wumyślenja na pozdaju njes wobemaj statonaj mjez. Dokelž je so w Londonskich nowinach podobna wěc stała, je też němski pósłaŕ w Londonje podobne poruczenosć dóstał.

Emigrantam so wjacy njewěri

Brüsselske katolske konzervative nowiny „Metropole" pischu wo zaczischćacych zwjeselo Barlinskeho wobkedźbowarja němskich wótbow se słowami: „Wótke knjeršstwa, kotrež zwoje wucho rad k dobrym radam němskich emigrantow pokhilichu, njech jim žeby k wětko wěrje, so je sledni pschiwiježowarjo Weimarskeho systema njeje wjacy njesastupuja. S morwymi so žana politika njezjini. Tuchi ludźo su politiscy morwi. Możemy wschak z nimi w nazlischich wobšołbnistich poczahach žiwjeć, hdyž so nam to lubi, ale njepraschajmy so wjacy wo jich radu".

Žane brónje za dźełowu służbu

Statny sekretar za němsku dźełowu służbu, wobšk Hirl je jasna wuraznje na to pokasał, so dźełowa służba z brónjowej służbu njeje zhromadnoho núma. Dźełowa służba dyrbi němskej ludźi dźiwać, a z njej ma so lud we fundzie wobdźiła wocżahnyć. Zdóm z poslojenjom S. ausgusta t. l. je so napschećivo wschitkim pschedwobsahanam dźełoweje służby powschitkowny zakaz noschenja brónjow fóstre dowany w dźełowej służbje za czaš służby a w swobodnem czasu, zakazało.

Kral'ny biskop Coch cyrkwinskemu ludej

Zajšli krajny biskop je šaflskemu ludej w pschijankuncijun k wobjezenjam němskeho biskopa k Barlinskim podawkam 13. novembra wobkedźbowjewił. Wón rjekuje, so Barlinske podawki w hibanju wěry němskich kschesćijanow nad w Zašlej njepospjechnje njeprajechcha, dokelž mamu za tutu cyrkej a zajšnjchi kurs. Tutón kurs je z tym zakleczeny, so je krajny biskop evangelisko-lutherskeje krajneje cyrkwje tež zajtra nawjednik a wjednik hibanja wěry němskich kschesćijanow w Zašlej.

Přides Barlinske podawki je strach nałał, so by stare cyrkwinske fronty zaněbjenje jako poruczaja, ti, kiž wotpowědaja wobstatkam a wobstejnostam. Wón rjekuje, so je to wulke njebjezpjeczenstwo za cyrkwinske zastojnstwo, hdyž so wjacy njeby wo wěcach wěry, ale wo politiscych wobstatkach rěčało.

Němska motorska łódź so podnóriła

Njedźelu rano dojdźe do Rotterdama gdaństi parnik „Egeria". Wón pschinjese cyłko wjele nowych maschinistow a tśinjeni człowjekami. Parnik hnydom k cyłmej jadźe, tola krajnje rjetko hodźinu pśedy hač mjezjesće cyłom jedźe k bjeku. Ze tutym wołomikli so jenemu z tych peradźi, tohdźe pschimnuwši, so mózachu jeho wukhowaś. Mjes tym pak běchu žonny cyłom zajšo wot łódźe wotmjeli. Kalle za pół hodźiny wótjeźe ko parnik k cyłmej zbliżiś. Druhi wjedaŕ łódźe Egeria zdźesi do cyłownika a wuczahny z njeho muzu, kiž běše mjes tym wumrěł, zdźesi muž běźe ko zhubi.

Maschinisi, terchoch běchu wulkhowali, rjekuu, so je so motorika łódź „Kreuzjee" za nětorje mjenjšinu pó narila. Wón sam je so z pjecimi druhimi do wulkowarskeho cyłoma podaŕ mohł. Seydom hodźin dołho běchu žonny w sunnej nocy z cyłomom hrale. Jedyn jeneho po druhim



K dnjej němskeho wikowarstwa w Braunschweigu. Wotjězd schlesyskich hórnikow do Braunschweiga, hdyž so 19. novembra „dźeń němskeho wikowarstwa" wotmě.

kaj wědowne šćerbi, do wjerša wobplahowchu. Jenički pěrni maschinist, jara žiwły człowjek, noz pschetra. Jeho do Rotterdamskeje khorownje dowjezechu.

Dollfußowy nadpadnik dosta 5 lět khłostarnje

Přjedawschi pschiwłuschnik awstriskeho wójska Rudolf Dertil je, kaž je znate, njedawno awstriskemu zwjazkowemu kanzlerja Dollfuße lśelejo, na ruzy wranił. Dertil wšejsche jo nětko psched sudom tuteho swojeho njeskutka dla samotwićej. Sud sadudźi jeho k 5 lětam khłostarnje. Wobkedźbowanja hódne je, so pschedsydza Fuda pschi jednanju zpyta winu na nadpadže na nazionalsozialistiske stronu Awstriskeje wešćerčeć. Tuto jeho prózowanje pak so jemu na žane wašnje njeporadźi.



Přezej pischerjiwo Dollfußowemu nadpadnikej. Rudolf Dertil na wobstorjonej lawje Wienskeho pschiśažnego sudu, kdźež musesche jo nadpada dla samotwićej, kiž je psched nekotrymi njedźelemi na awstriskeho kanzlera dr. Dollfuża ćahnył. Dertil dosta 5 lět khłostarnje.

Proces dla spionaže w Československej

[illegible]

Težke stejišćo za nowe francowske knježerstwo

Zarrantowe knježerstwo je do swojeje pućnje strašnje treśi pschińdło. P[illegible] wobježnosćow leži w hospodarskim planje, wo [illegible] so njemoża dojednać. Finanzne wubjerk francowskeje [illegible] je sandźenu šwjedźu ty dźeń hač do nozy n[illegible]ćowerej finanzni pschedłoženje wuradowali. Pśerjec[illegible]je je detailnu njeschežonosć mjes wubjerkom a kn[illegible]rom hišće zhubichu. Po tutym pśenim cźitanju je ministerski president Sarrant z pschewodom ministra za hospodarski plan a finanzneho ministra hišće raz pched wubjerkom pokoja. Julije wuńdu so komora šeršće. Hač do teho cźasa budźa spytacz naschadźowanosće někak wurunnacz. Tola dotal hišće njeje wuspjeła spódnacz. Snowa so dopokaże, so so praschenje wurunnanja hospodarskeho plana njebudźe parlamentarizm pschewjesć móz. Tehodla wočakuja, so so wěsy tak wuwija, kaž w póslednich dnjach Daladierowoho knježerstwa, kiž je tež pschi wobjezjnosćach dla hospodarskeho plana padnyło.

Krwawny wólbny dźeń w Španiskej

Wčera njedźelu wotměchu so w Schpanskej wólby do schpanskeho sejma. Pschi tutej składnosći je k wschelakim krwawnym wustupam mjes wobydlerstwom dóschło. Dotal zhubi tute srażenje 10 fajerlnych woporow žadachu. We wschelakich wjach lewizarjo wólbne kaschćiki rozbichu a spytachu njemarkitnišim wotrjasam sadźowacz, so bychu zwój hłós wotedali. Wažejše njehanbicznu knit kluczu kommunistowje w Bilbao. Woni nadpadnychu starehu duchownoho, kiž so njemóžeše wobarać. Satšelichu jeho a skałachu jeho na to hišće. W Sevilli nadpadže wěhdže 20 wołsowu wólbnu berow. Pschi tśelenju, kotraž na to nasta, 6 pschisłuschnikow prawicznych stronow satšelichu. W Alijazenu je tehorunja k tśelenju dóschło. Tu pak njeje nicźo nadrobnischeho znate, dokelž buchu telefonowe a telegrafiske powodu pscherušenje.

Roosevelt chce dollar stabilizować

Mjes ludźimi amerikanskeho knježerstwa so powěda, so chce president Roosevelt dollar k 1. januarej 1934 stabilizować. To wobstarnjenja, so ma so stabilizowanje hišće pśedy pschenjesć, na 1. kongresu zhromadźi. Stabilizowanje ma so pjerjo tak stacz, so so dollar na 50 proz. swojeje nětkźišeje hódnosći skaci. Skoto žnjé pak so turmowite hišće kupowacz. Narodnišnje wo planach za stabilizowanje dollara hišće nicźo znate. Powě pak so, so budźa tej sylerne we njetsidnim wobsahu, ke kotrejž mémy wuznaja.



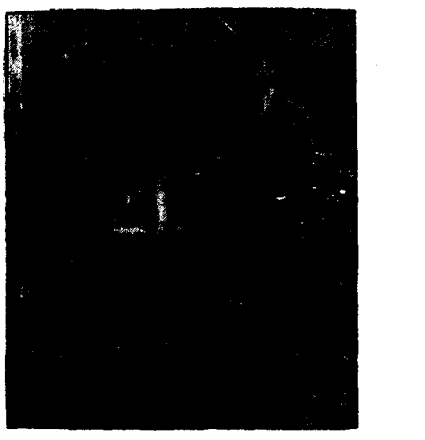
Listynošeŕ

přijima hač do 25. kóždeho měsaca skazanki na „Serbske Nowiny". Luby cźitarjo, je potajkim hišće cas, napominacz swojeho pśećela abo susoda, zo by sebi skazał jenički serbski dźenik.

Ze Serbow

W Budyšinje, 20. novembra.

— Wo njedźeli. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749. Wotmerjenje 6 a zhromadnje w nozy — 2. Sejrowanje nas wjetšeje wusće fuchi. Tsulne wusćina nad Rusku je hišće hač do nasy dolenja. Wusina nad wjerchom Europu je nadalej rozsahowała. Mu to naschich kónzinach bechmy tacz, dokal na mjerjach mjes nizźimi a wyschimi. Mimo powěri jetkowajše so je tymnym powětrom. To z thowlenci kurjowu wusthnkowa. Dokelž pak najskerje



Najcejšche wobstorjowanje pschećiwo wobstorjenym w prozesu wo šapaleŕstwje w němšej ljezmowni.

Swědk Ota Grothe, nědnjschi nawjedowazy funkcionar kommunistiskeje strony a illegalneho swjatoczerwjenych frontlich wojowarjow pschi swojim pschesłyschowanju w prozesu dla šapaleŕstwa w němšej ljezmowni spodźiwanje sbudźaje wězu rěcesche, z kotrymi so Torgler a Bolharjo jara poczejachu.

Mudrack na wuléće

Zj (Pokračowanje.)

Rospominanja tu nicźo njepomhachu, pjnył pod łožom wosta a stiwješche dale; Mudracźt drje chyšche so pschewinucź a z mozu spacz, tola podarmo. Chyšchesche-li sebi spar wukupicź, dyrbješe snowa stanucź. Sbožowanje hrabnu druheho pśa za łožu, njeseše jeho k durjam, kotrejž běchu hišće krucje saklintujene, wotewri je a cźišnu pja z wotmachom won; na to wróći so k łožu a dźeše dźensa hižo tśeśi nas lehnucź, so by skónczinje k méru pschišłoł.

Ledma pak bě tświlu lesała, so so wjazy na to njemjerjaše, nasta schudrowanje a stiwjenje snowa. Mudracźt dyrbješche sajo z łoža, so by sśecjeho pśa pod łožom won cźišnył; wróćiwschi so k łožu wa zwój kij z kuchtła, so by so priedy pschepokasał, hacź trasch njeje hišće je jene tajke śwérčko nědźe pod łožom ithowane, kotrejž runje na to cźaka, io by jeho je spanja budźiło. S tkjom pod łožo łatajo njemóžeše nicźo wjazy nadeńcź; złomy bě tam doscź, tola žadyn pjnył. Wo mérje zraji tohodla kij do kuła; tola lédma bě so wobrocził a na łožo pożndynył, so by noży pod pośleschcjo scźahnył — tu sajo schudrowanje a schkrabanje a mórcźenje! S nahłym hněwom hrabny Mudracźt za zwojej draštu, so by je schwablicził zwęzu dźesał, tola hnydom so dopomni, kak lohko mohło so nješkto sapalicź, a to by jemu hišćeze pobrachowało. Tohodla wja sajo zwój kij a pokała z nim najprjedy do wschich kutow, so by wjcé pjnył, kiž trasch hišćeze tu žu, wušlědźił, a nadobo won jeźmytał; tu prażny so do nohi, tam dyri z knyšom do rózka, ale k woli méra a połoja chyšche to snjesć. Wša zaneho njewušlědźi, hacź toho pod łožom; kaž z tśeśicźemi pschimnu jeho za kožu, wotschaże jeho duży k durjam — a won z nim!

„Schtyri młode pjnył!" bórcźeše do so; „hdże też jeno stara leži, napośledku so też hišćeze je złomy wuhujeba? — Schtyri tajtele trodawy, a hdy bychu jeno so wjcé nadobo potałali, móhł hižo zylu hodźinu spacź. Ach to budże hišćeze moja smjerć, ach mój zaćkełky!" Hłuboko zdychujo lehnu so płaty ras.

Ale jeho mér bě jara krótki; njebě so hišćeze do prewcho bleźała lehnył, a tu bě sajo ta hara a kramolenje. Kaž z błyskom wudyri Mudracźt z łoža a hrabnu za swojej pistoli, kotruż měješe hewak na sćenje wisajo — ale ta wijaše doma. Hdyž z rutu na symnu sćenu dótknu, wobeża jeho jtrach, hacź też to to žane schćenje wjeje? w tymle starym twarjenju? Ale ně! wschako mejachu wschć pjnył mjajo a kosće, a mjechku łožu! Ale hdże jeno so te pschemjenili jow berjechu? kotry kucził bě traich pschedy pytajo mišnył?

Mudracźt chyšche so nětko pschewinucź a tomu pjez stiwlicź dacź, kaž dołho so jemu sećhe; tohodla sawali so do pośleschcja — tola podarmo; stónczinje njebě sebi hinak k radźe, hacź z cźaśami popośtkowacź, hacź trasch pjnył hišćeze mórcźi a stiwli, a tute stiwlenje dźeše jemu psche wschć stawy; na wschem pośledku dyrbješche sajo z łoža, so by pja won cźišnył k tej druhej cźrjodźe — a dołho njetraješe, be sajo ta ńama stara komedija. Kaž tuchtał z jenoho kłobuka zyły retomaš: rože, kharty, jeja, rubischta a titki, jene po druhim won cźaha, tak wušchtrabotachu so je złomy młode pjnj, a Mudracźt — pschetoż cźłowjek so na wschu jwucźi — bě so zgle na to jwucźił, so dyrbi zyłu nóz pjnj pod łožom won cźahacź a z durjemi won njetacź. Hdyž měješe dźewjatoho pśa w horjcźi, trochowajše so z tym, so hišćeze jene njeje stłuchał, so by pjnył wjazo hacź dźewjecź młodnych mół; hdyž dźesatoho won njeješeze, pomyślł, so traich žu to pjnj z dweju hnězdow. Pół śpicy, dokelž bě po cźahu wschón mucźny wot toho njeswjacźenoho dźeła, stawajše, sajźłychcźowschi stiwlenje pod łožom, hrabnu do złomy, wucźeje pśa za wuschi a cźišnu jeho z durjemi won, doniž so nowe swérisko se stiwlenjom njepschipowě.

Na schěre ranje hakle namaka połoja; starý domjazy wotrocź pschińdże teptajo po tkhodźe horje, runje hdyž Mudracźt pjatnateho pśa won njetacźe.

„Tu!" wołasche pódła, „tu macje hišćeze jeneho, a toho, kotruż mi hišćeze do komory pschińdże, cźišnu je woknom won. Je to hotowy za pschińdźenych hodźi, hdyž so tomora z pjanu mjerwi!"

A durje zaprosnuwschi, so wokna zaźenje acźa, cźišnu so do łoža; to hišćeze tkhišćeschće, tak wotrocź pja doźahnuwschi majkasche a z nim po tkhodźe dele dźešće.

Dale nicźo wjacy njeslažnyscha, mucźnosć jeho pschebu, a wujmu kucźe, doniž jeho wotrocź w postaženym cźasu wołacz njepschińdźe.

„Ha, tu je hižo jasо jedyn!" bórcźeše Mudracźt hišćeze ipizy, hdyž jeho wotrocź torhajo je spanja budźeschće. „Dundyrita krodawa, so tebje hnydom —".

„Hejda, stawajśe," wołasche wotrocź jemu do wucha, „tvojej je hižo na blidze a póst pschińdźe bórzy."

„Schtó je na blidze?" prajscheche so Mudracźt nadobo wotucźiwschi. „Ach ty złodta dobrota!" pocźa na to stonacź, hdyž so na tu nóznu zabawu dopomni. „Za žym na znjym cźele ibity — ale tej hospoży chcu swoje ménjenje prajicź — hdże je hospoża?"

Tola wotrocź, kiž bě zwoju winowatosćej dokonjał, bě hižo na zwoje druhe dźeło wotešeł.

Mudracźt stanu a tkwataśche so jwobłekacź; pschetož dźenja zaśo pójt tkombźicź a zaśo w tutej selenej tkwje pschenoszowacź — tyma jeho psched tym wobšćowasche. Ale tym ludźom dełeła, wošeże hospoży, dźiwschе tak prawje krucje wotrocźecź — bě zrebi hižo zuknył wot horjeła hacź dele do pośledujcho tkwła sćapinał; pothodźi nětotre raźy po złomy horje a dele, so by zrebi w duchu te hnewne poroki wospjetował, kotrejž dźeše na nju wuzwyczał. Bě dha to pschijtojne zadźerżenje pschećiwo tajkemu muzej kaj Mudracźtej? Njebě te worakawijewo, thoremu tak nuzny spar kradnucź, z tym so jeho do zameho hnězda pjnow jamtnuchu? — „Wy hospoża, wy", z tymi zkowami dźeše so do njeje dacź a póła hrońje hładacź; „kak możeże so zwazicź —".

(Pokračowanje sćehuje.)

kolo so sylnje wobschkodźi. Strašnje sta so tehdy, dokelž wjednik auta w sawinjenju pschenahle wob cźěł jedzesche.

— Njekedźbliwy kolojězdny jadźe so bobotu pschipołdnju wokolo 1/4 hodź. na pschistupnej Kěrchowskej dróhi a sylnjeny wikow motorowemu kolesarjej do kola. Nasta jenož schkoda na kolomaj.

— Njekedźbliwe Lawske hrjebje pschekroczi bobotu popołdnju wokolo 3/5 hodź. tudomna sylnobna a zahe je kolojězbnemu do kola. Wobaj padnyschtaj. Holza so na prawej ruce kěrko srani.

Z Hórkow. Hižo léto dołho přihotuja so wjesnjanjo, zo bychu swojim, w swětowej wójnje padnjenym rjekam hódny pomnik stajili. Lětsa je nětk skónčnje hotowy. Wěžo stoja mjena padnjenych wojakow hižo na wójnskej kapali w Khrošćicach zaryte do tafličkow, ale Hórčenjo žadachu za wosebitym pomnikom. Nowy pomnik srjedź wsy předstaja nam wojaka wo worclowym kloboku z pěskowca, kiž je rězbař Günther z Kamjenca wumělsky zhotowił. Napisanych je 6 mjonow, kiž woprowachu swoje žiwjenje za wóteny kraj. Přichodnu njedźelu budźe pomnik wosadny knjez farar swjatočnje poswjećić.

Z Khrošćic. Zaśdźenu srjedu měješe najeńk swoju lětušu hłownu hromadu. Na njej wobdźěli so 13 hajakow a 25 honjerjow. Wunošk njeběše runje bohaty. Potřěchu 53 zajacow, 8 karniklow, 12 bažantow a 7 kurwotow.

S Kamjenza. (Dobry popad.) Wurjadny dobry popad poradźi so wobydlerjej s. Skalkowa, kiž je swojej wudu 13-puntowsku schćipku dopadny.

S Zybalina. Na doporučenje wjesnjanosty Schmidta su so ratarjo rozhrudźili, puste krajiny do lukow pschewobroćeć. Jedna so wo 600 dnjow nuzowneho dźela. S tym wschitkim njesahłaźerjo gmejny Zybalina sajo dźěła dosahu. — Dotalne rjemjeslniske kubłańske towarstwo je so do rjemjeslniskeho a pschemysłniskeho towarstwa pschetworiło. Sa 1. pschedsydu so knjes Pfeifer pomjenowa, sa namjetneho pschedsydu knjes Schmidt.

Z Łužicy

* Se Zitawy. (Stradu: rěznje.) Psched tudomnym sudom měješe so rěznistaj so rěznistaj mištrstaj s nasheje wokolny samolwicy, dokelž měješe jimaj sud 64 stradźanych rjezanow dopokazać. Rěznistaj wuslutowachu na rěznistina dawku a sawěsćenju 576 hr. Jedyn rěznik dosta 2450 hr., a tymón rěznik jenož 2160 hr. chłostanje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Riesy. (Wulki. wobsit.) W nozy wotpalichu so s njeznateje pschičiny kólnja, bróžeń a hrodźe kuberja Schuriga w Rauchrjach. Wobnjowym woboram a dźěłowej słužbje so poradźi domik psched wobnjom wukhować a słót psched zhanjom zachitać. Schkoda je jara wulka.

* S Werdawy. (2 dźiwjej hoitwjerjaj sajeli.) W Niederolbersdorfskim ryerje 2 njeznateju nłodeju muzaj sajachu a na tudomne hamtske sudnistwo wotwjedźerja. Pola dźiwjeju hoitwjerjow namakachu morwe karnikle a lojerske pschiprawy, kiž so zbrachu.

* S Ehrenfriedersdorfa. Kommunistiskeho wobsedźerja khěže sajachu, dokelž běsche swojim podrunjanam pohrošył, hdyž 12. novembra s „haj“ hłoženja, so jim bydlenje wupowědźi.

* S Cranzahła. (Mać je dźěłcom do smjerje sła.) 20lětna žona s Cranzahła złoczi je swojim 1ěto starym synkom do wjeśneho hata. Wobej wobkobje so tepichtej. Pschičina wobzarujomneje troćele je njeznata.

* Se Zschopawu. (Njesbožo.) Dźěłarjerja Korlu Haasu, kiž w DKW-dźełarni na dworje dźěłasche, autobuž na semju wjerhny. Haas so cźežko srani a bóry na to wumrě. Njesbože je wobzarujomneje troćele je njeznata.

* Se Zschopawu. (Njesbožo.) Dźěłarjerja Korlu Haasu, kiž w DKW-dźełarni na dworje dźěłasche, autobuž na semju wjerhny. Haas so cźežko srani a bóry na to wumrě. Njesbože je wobzarujomneje troćele je njeznata.

* S Drježdźanow. (Dźěćo pschi rólowanju schalow so morili.) Hischcze dołhowolnje njeznajomjene cźežke njesbože sadasche žiwjenje młodemu cłowjeka. Jako Renkerowa se swojimi tři dźěćimi schatu rólowaschе, wschitkuž 5-lětne dźowčo do elektriskeje róle a so tak cźežko srani, je bóry na to wumrě.

* S Lubzena. (Zonje so w auće spalichu.) Cźežke njesbože sta so w nozy k schtwórtkej wokolo 11 hodź. pola Lubzena. Wulki wosobowy auto sajedź do cźaha privatneje železniny zatrowoje dźěłarnje. Benzinowy tank rozbachny a auto so bohužel spali. Zonje so spalichtej, dwaje 4 žony a žona mordeje Leppoweje s cźeľlimi wopalenjemi do Wótzjanskiskeje khorownje domjescheju. Ssyn běše w smjertnym strachu. Njesbože je nastało, dokelž je wjednik auta signal cźaha wopak rozumił. Luboju w njesbožownym aueje běchu na pschikwodźenju w Schlesyskej bohuli a běchu na dompuzu.

S Liwerza. (Wot 1917 w Sibirskej jsudźany.) Pschedi dźewjećma witowaŕ Franz Preußler z Wosyzanja wjerschich horach. Je wot 1917 w Sibirskej jsudźeny běchu 1918 z jeho bratrom Adolfom do jatby wjakl. Jemaj wróćił so po swětowej wójnje sajo domoj. Franz so jsudźi. Tele dny je Sibirskej pohrěbi pschidźe. Franz Preußler na Tolgu we wjerschnej Sibirskej oktobra pola młócźenja žita rjemjeń hrabnył a jeho zabi. Rěmski wójnski jaty Rudolf Dürich je morwenu cźej wudźěwał a jeho po europiskim waschnju pohrjebał.

Přilopk

* Krabnjene Rembrandtowe wobrazy sajo namakali. Se sjedźenym němskeho wobrazowego pabucha Blaicha je schwedska policija dobry popad sćinila, jebi myslo, so Blaich internazionalnej rubježniskej organizaziji pschisłuscha, kotraž wobsedze wobrazy krabnje. Rembrandtowy wobraz, kiž je wokolo 400 000 krónow hódny, a kiž běsche Blaich w Stockholmje krabnył, srjedu pod hromadu wobrazy namakachu. Blaich po dlejschim zaprjewanju sam schwankuńku pokasa.

* Pschiběranje jelenjow w Rauschej Pruskej. Jelenje w Rauschej Pruskej pschiběraju. Liczi so s 850—900 swjerjatami. To je sajny dopokaz, so dobre wothladanje a zwedomite pschikowanje zwěriny w ranju nasheho wótzneho kraj bywa s domom.

* Najstarschi hłóncźny cźasnik Němskeje porjedźany. Najstarschi hłóncźny cźasnik Němskeje, kiž w sdawnej Klóchterskej zurkwi w Otterbergu (Rheinpfalz) so namaka, je se znabnymi hrěchami swuporjedźany. Kaž so dopokasaja hodźi, je Otterbergski hłóncźny cźasnik starschi hacź cźasnik w Straßburgskim Münsteru, pschetož falkadny kamjeń Klóschtra Otterberga je kózor Konrad II. położił. Sstónczny cźasnik so hižom w lěcźe 1225 naswonmja, ale Straßburgski hłóncźny cźasnik je snajmjenjscha 5 lět młódschi.

* Ssamomordarstwo je smjerjenjom. W Dachsteinskich horach namakachu smjerjenu młodu wjednicu studijowego doma s Hradza (Graz). Myslachu, so je smjerbožka. Se sawostajeneho lista widźachu, so je młoda knjeni samowólnje je žiwjenja zbyła. Powod w lisce, so je zawinja zhrěch na a je smjerjenej chcyła.

* Ludźi zrachtaj Francozow sejrałoj. S Dalara so powě, so su ludźi zrachtaj francoskeju wojersesku letajowu kotrejuj lětadle so hrjebj junija pschi wichorje swrócźichtej, jeźrali.

* Desetcźit po 46-cźinej žuchacze. W pusćinje Sahare, we wokolnizje oasy Siwa, bě wunka senjazija: so dosćežowaschе. 46 lět dołho njebě w tutym dźelu pusćiny so žadyn beschcźit schoł, jenož najstarschi domorodni dopomnja so, na žyłny beschcź. Pschi 6 nekotrymi dnjemi wobkedźbowachu nad połodnischej Algerskej wjedrowej straži, so barometer njespazy jara spadnje. Sr nekotre hodźiny samrócźi so njebo a cźorne njewjedrowe mróčele sliwkaty beschcźit pschinjesechu. Wjele karawanow, kotrej beschcźit nadpadny, so rozpuscheńcźichu. Dołhi puczowarjo, kiž jenje žaneho beschcźita njejsu widźeli, so bojachu. Woni cźakachu do wschich kónzow a stan resłožichu a modlichu so, so by lijenja jich pschehlutowała. Pusćiznowy pěst pschemjeni so do błota, saprahnjene žórła so pschedrěchu, sudnje so pjelnichu, pola oasow so jeleni a cźežejesche baikostnje. Jako beschcźowanje pschesta, hwerowachu so wustrózani domorodni a dachu so do teho, so bychu drohotny njebjesći dar wuwuhli.

Stary časnik

(Poślednje bożemje lubemu pscheczelej.)

Jako schuliki hólc žym husto psched tobu stał a běh twojich kolesow wobdźiwał, a tola njejsym žebi jenje nadjał, so budu runje ja tón, kiž tebje junu se słužby wupischehnje.

A woprawdże, njeczinju to tady. 98 lět sy swojej Khrošćanskej wobadze służił a pschipowědował tak mnoho hodźintow. Ssu wschelake byle. Hodźiny polne wjesela, polne wojka a spokojenja, kiž pschecuce so minuchu wošłowjenej du'chi; ale też hodźiny trudoby, polne struchłosće a cźemnoty, wo kotrychž so strachcźe, so nimaja tónza. A tola ju so junu wschitke minyte, ju sapadle do morja zaudjenosće, rjane a też sle. A też tebi, luby cźasnikko, kiž sy tak mnohim wobranjenjał sajtup do, ale też wustup je žiwjenskeho bóha, też tebi je nětko wothlida hodźinka, kotruj sy hacź dotal tak husto druhim pokazował, ta pokjednja, też ty nastupich nětko pucź, kiž na naj wschitkich cźaka.

98 lět! Dołha to thwilla, kiž je wichelało howrila tu pod tebu. Hdyž tebje stajachu, běchu lědom sabyte herosće wojowanja wo swuju wobdźerjenje s kwalte tamneho giganta s Korsiki, Napoleona. Lědom bě so měr a połoj wróćił do cźežkeho pruhowanja kraja, pschicźahny hižo druha žołma njemera a njepokoja, wojowanja wo žywobudu léta 1848. Sserbskeho luda so wone dnje njedóstatkownu, sserbšći lud wojta cźichi a spokojny stacian, kajkiž won dźensa to hišcźe je. 1864 so minu; wójna s Danjej, w kotrejž Sserbaj s Delnjeje Łužicy rosbuchnychu cźahaj najwyn Duppelskeje twjerdźiny. Pschinidże leto 1866, léto wójny s Rakuskej. K prénjemu tajej bórzecźu bożemje wot tebje žołsłojej wocźi, kiž nje-

Hospodarski rozhlad

Pondźelu 20. novembra 1933.

Barlinska burza mějesche swobotu jajko bobrc a krute wiki. Akzijowe kurzy so we wschich brunźowach powuschachu. Tež rentowe wiki běchu sajko lěpsche a sapisznchu kruceźiske kurzy.

Barlinske zitne wukowiki mějachu też swobotu zitne nawrachowanje za rožku. Tola běsche pomérnje malo rožki na kwakach. Sa Pschenizu so jara njepraschachu, tola je placźizna wosta kajkaż dotal běsche. Wowiš so hubjenscho pschedawachu, jebo pak so też pschewjele njepoliczesche. Jeczanjeń mějesche mérne wiki.

Ssobotu placźesche w Barlinje, zentnaŕ

pschenizy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jećmenjca, nalitniczho: 8,15—9,30 (8,65—8,90 hr., nasymskeho: 7,85—8,60 (8,15—8,60) hr., wowsa: 7,15—7,40 (7,20—7,40) hr.

Placźizny w spinkach su placźizny tydźenskich wokow; hdyž pak žane nasowmnjene njejsu, so njedźiwamy.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Placźizny po złotej hriwnje.

	13. 11.	17. 11.		13. 11.	17. 11.
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč.-muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,2-12,3	12,2-12,3
rožana muka	21,1-22,1	21,2-22,2	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,5-11,7	11,5-11,7	běrnj. kruški	13,5-13,7	13,4-13,6
rožane	10,1-10,3	10,1-10,3	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rožana sloma	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	44,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane s symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,45-0,65
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,45-0,65

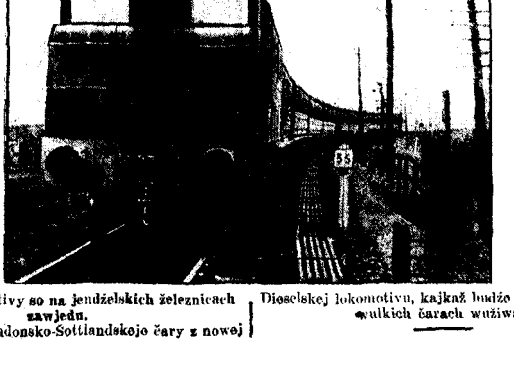
Placźizna za pšeńcy za wupłodźerja 178 181 183

Placźizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148



Hapagski parnik „Němsta“ so cźežko wobschkodźi.

Hapagski parnik „Němsta“ (21 tunow), kiž do Albert-Ballinoweje rjadowneje sćisłicy, pschi sajedze do Newyorkskeho pschistawa blisko postawy swobodu do pschibrjoženho parnika srasy. Wobaj parnikaj so thětro wobschkodźijschtaj.



Diesełske lokomotivy so na jendźelskich železnicach zawjedu.

Spěšny cźah Londonsko-Sottlandskoje cźary z nowej Diesełskej lokomotivu, kajkaż hudźo so na někotrych sulkich cźarach wuziwać.

dyrbjachu tebje wšawy wohladacj, kiž so samtuchu te wječnemu spaci tam na polach dalekich. Je nimo. Tola derje wem so dopomnicj bišcheje rosprawow mjedoh nasch nana. Luwjadcho Khrowjana, tak teddom pches Khrošcijan cjehnjechu domoj trudne powostanki tatarske armeje, tkori, bidni, pschemojeni a schcji.

1870-71. W dalekim wjecznym spjachu w boju tež swojo zherbleje Lužicy, tež weni pomhachu tworicj jednotu nemjetcho kjrostwa. A w minjenich czasny pschi dschu. Nimski hot rosdžerjeje a jednjeje so a z nim rosmjetkowje so a kjerschole tež na dho zherb la do mjena, mkodnjeje so we swojej tlapazi skrowcje. Kak mile a lubesnje bladasche tu tola, hdyž rauschke schlonzka se jadnjeju so k tebi pschedelu, na twoju lubu wjelku tu pod tebu, bladasche wen do dalekeho zherbjeho kraja, hdjež kjerjejaju mjr a pokoj, naschich wot zow hare dobre wuchuja, dobra zherbkoj, cjerkej a prawda. Hwjezda zherbleho zimjenja blischczachu so na firmamenezje narodnym, tubi bolcjo bedla tebi a Khrošcjanskej zarje wschidzy cji wjednizy naschcho zherbjeho luda, k tebi ihladowachu borze na ch Hornik, Jenich, Semolet a wschitzy dny, tebi k nohomaj pat kjudsteje niebojasny wojowar za zherbske prawa, naschi njejsawom- Kokla-Lejkat. A pschindsechu czasny, kotrejž tej hischcje depomnicj wemy. Kak johnowane b ela runje Jne leta 1914, kak bohatze hladschemy do a cjelke lena najtrafnischich Hosow, tak pat pa tej pod interrjatom smjerczu najtrafnische kwet cjeho naroda. Hled a ma w kraju, njespokoj- a bidnoz, wonka pat howrjace fathadzenje . Kak wjele finskow je so tehdy wutrenlo, kak kryta a horja so wschedobywato tu pod tobu we z jwjatnjo. S ako ju so rob bowale k tebi wschi polne w a pusine cje; tak luzjo ju ke wutroby p ed tobu khutle praschale. Lubu ne, dojech traju tej borsy nojemu mlecjenju ... njeju poschednju kodzinku pela dcj? Sibo: S w twojim znamjenju tela hižcje junu wo jenecho nawrota!" Tej mzen je nimo, tej to Wrocjili su ko — a te nij. Wrocjili so ke domu, herzo wocjalowany nan, mandzel k jenju, kak wjele pat je jich swojenje na k ko w zu'bje, tak nctetra ... pos ledni zpar, tak mnohim ... czjannilo, tyto poklednje k ... tobu twoje lichy polowy ... luzija pschindze, rosbi ... pschindze inflazija, tij wo ... kwchik. Strudze bela, hla ... zherbska ruka njeje wustala a ... swejcjila trajej czah a pschihad. A ty, mej lubi ... nike? Njech je so tež howrila a zolmila tu pod tebu, wutroby so lamale w hanju a ludobje, ako njech je knjezil wyst a radoscj — cjicje a njemelemy so swoj puczschol, njehladajo nicjo druheho hacj porjedo a czjaha. A tola so idaidz, so bedzenje duschew nasch swostalo bjes wliwa tej na tebje a na twoju almuz nosc. Pschezy huicjisko a huicjischo zyn we bohu po zherbich let dyrbjal depombacj rajnoscj twojeho mana. pschezy huicjisko. Ubitka so rudzi, so, tij so wuban wukladal naschcjo zherbstje ludnoscje, netko dyrbi dy do zjwicj, kak so tež do nasch nebodzjetkuli zusy duch a zuc waschnje dobrowa? Njewzdm. Pschezy laku hu spjatal depjetnicj swoju winowatoczj, harj tela netko zy rohtili swoju mucjnu klewu: Zeym wubal! Dajce mi moj mir a pokoj!

Cjicje a mjrnje zy dokonczil swój b.h, zjiwjenje polne dzela a zwjernecje sluzby.

A cjicho nett? Tak zyn so pradbal w thuzncj nusz nczjch, hdyž tebje sandzeju pondzelu wodanj i twojeho jmarjenehu mestna. Rostcj a do narcho zele a dacj? Na nikdy! Cjescju tebi a proju mjschtra, tij je tebje Hotowit. Cjicje mjtacjo we wosi zyn tebi wupstal, tam wuwotpocjuj tu wot swojeho bohu, zeu mrnje wo wulkej sandzenoscji. K twojemu wumenkej pat cji pschi ju, so by so stalo, schtej cjitach toni na radninj jeneho cjicko pruhowaneho muza: Er cinere Phönix. Kaj Phönix so znowa narodzi i proja a pojcja, do kotrehoj be lapaknyl, tak nicjh nam tam postanje hodny na stupnik twojeho runjeza, nowy cjasnik, nowy a mlodu no njech pschipewda i cjerkwjemi mozami Khrošcjan lcej wobzadje laku porjad a czjah.

Jurij Menzel,
herbski czjasnikar w Dobrotschizach.



Prezident pjelanz Sjednoczenych statow sa Sowjetsku Ruzku.

William Bullitt, wožebity porucjenz w amerikanskim wonkownym ministerstwje, tij hižom prjedy dla hospodarskich studijow nekotre leta w Sowjetskej unji pschebywasche, so po nawjazanju diplomatiskich poczahow sa prjenjeho pôstanza Sjednoczenych statow we Ruskej pomjenowa.

Towarstwo na'dležich brodow

S Londona so powe: K najpodjiwnischim sjednoczenstwam, I kotrymž tu swet w najwetschim czahu wostrojenz, towarstwo najdležschich brodow skuscha, kotrež njedzjiwaja swojeje pomerne nistoje liczby bobustawow wobkljcz po zelej swetowej tuli namakamy. Sswoje kjedzjidcho na towarstwo w Totiu, a s jeho pjedsjdzjdom je president japanskeho swjasta hospodarjow, Jamaoutschi. Dothe wuzy w kraju wischnjowe ho tejenja jowa jadnocj njeczu; japanski minister sa powetrowe lodzjenstwo je psches swoje dothe bete wuzy runje tak znaty kaj psches sastuzby wo powetrowe lodzje njstwo... Najwe namnischi sobustaw towarstwa je Mr. Winstley i Karolinj (42 M), kotremuž Amerikanjo, kotrež dyž su stajnje sa to saharjeni, schtej je najwetschie, najdležschi du kredu pschipuscha. Jeho wuzy sa me su neddze 35 zentimetrow dothe, ale tuta dothosej njemoje so hischcje i tajkej lubjteho polzaja Dauzhara i Lati runacj, kotrehoj wuzy maju fantastiisku dothosej 41 zjow, potajtim wjaz hacj metr (?). Wen ma waschnje, zeli swoje wuzy runja schalej wokolo schije polozjcj. . . Na zjwetowej wustajenzy w Chikagu moja je ho wepytowanjo wobdziwacj. Dozyla mjes dothobrodacjemi swjeselacja pschesjenoscj knjezi. Ssobustawy i wjednistwom towarstwa w stajnym switku steja a mozga, pschindu li jonu do nuzy, samo i malej podpjeru lickjej. — W Schpanskej je liczba muzi, kotrež su mandzelstwom njepschecjelnje smyslent, „klub sazranych njecjenjerzow" salozila. Czitanchi wustawki tuteho towarstwa, dyrbjch nad pilnoczu, i kotrejž schpanisky njecjenjenczoj swoju swobodu satikuja, I klewu tschacj. Za presidenta zebi muza wuswolichu, kotryž je jako „najczranischi njesenjeny Madrida" znaty a kotryž na swjatich poddatych zadanja staja, kotrez buchu lepschcho a ... hodne bule. Ssobustawy dyrbja ho jenez je ... atoczjnej pschizahu swjasacj, sazadam towarstwa ... wotstanu a ho kozdeho, tez najnjewinowaczischcho ... wobtlada je zonami zdaluje. Sorganisowani njecjenjenczoj kuroja spodziwnu czjecjelakomnoczj tak da leko knaju, so su nekotre podobne kaj sportisku kontur... ne tym wuriskali, zdyž j nich njesenjeny wostanje. Tamny, kotrez zebi wo „bibanje" wesebite ja... tuteho dobude a najwjetschu liczbu dypkow sa leto ... je, nat z dredzado zlekena pokat spolczenj dostawe. Tamni pak, kotrež ho pschczjwo zahadam salenja ... dobu, su ho zajatoznje wustroja. Swjetcha pak tajle ... nienja i zam stonja, so hlowne a najwjedowaze wo... tuteho towarstwa widre sluzby zabywdu ho pschedy ako pschindu leta wojenzu.

jw.



Z. direk... nacionalneje galerije pomjenowany.

Dr. Eberhard Hanfstaengel dotalny wjednik muzejskich wuzbitkowych zbjerkow w Mnichowje, je so za direktora nacionalneje galerije a kronprynzowskeho palasta pomjenowal.

Najnowiše z cyleho swěta

— Wuhladny na wjetro sa julisku wuteru: Malo pschemjenjenja.

* W nozy k sobotje su w Slym Komorowje 12 konmunistow jatoli, kotrež tam spytali, schczuwaze Bibl rozschjerjej. Policija tej pschczerili arpazat sebra. Sajtojnik we jeneho lajatcho tschicha, dokez njesatta tejerz, jako jemu to pschikasachu. Kulka jeho na nesy strani. Wschitzy lajeczi su ho wusnali.

* Poka Stendala sobotu dpoldnja krótko do 10 hodz. pschichmi do dželarjerskeho czjaha trafa. Lokomotiva a wo zjekotowy wós pschschuchcho czjaha so powrócjschtaj. Pschi njeszhodu so tjio dželarjerjo w dželarjerskim czjahu smjertnje zranichu. Se spschuchcho czjaha lokomotiwnika, tejerja a lastojnika wažoekowcho wosa lohko franjerych wuzjahnychu.

* Policija w Lübeck je 45 kommunistow lajala. Tuzi dzjechu newu wotnoznu komunistiske stronu, założjcz.

* Greifswalski pschisyžny sud je pjatk dejerjow Fritza a Kurtoa Eglera z Kenza dla zhromadneho mordarstwa a czjeskeho rubjezniswa kožcehe dwójzy k smjerczi sasudzil. Wenaj leschtaj 4. oktobra l. l. 82-letneho pschekupka a jeho 42-letnu dzjowku na njezsowjesle waschnje skonzowaloj a warubiloj. Mandzelku Kurta Eglera, kotraž bješe wobstorjena, so je wo njeschutku wobjala, wuwinowachu.

* W Stuttgarcje so zobotu dopoldnja rubjezniczaj do filialki Stuttgartskeje banki dobuschtaj a zadaschtaj wot pokladnika pjenjezy. Satrachenzy sastojnik jimaj tej nejchto pjenjez da. Jako so w poddanskej mestnosczi pschichtajenej hischcje, rubjezniczaj tjelesetaj a morischtaj sastojnika, kij bjesche jimaj pjenjezy dal. Potom czjekowschtaj j dojtarjomi 12 06.0 hr. j autom, kij leschtaj pjatk wjecjor kradnyzoj.

Radio

Wutoru 21. novembra hluschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcho wschednecho pragramma: 15 ja jomy. 17,30 ludowy spew w khorje. 18,25 politiski pschehlad nowin. 19 hodzina naroda (hra wo Renzju Jobje). 20 ludowe wothlosowanje a hospodarska politika. 20,0 nemska domjaza hudzba. 21 Schubertiada we Wiedni a Lipzka).

Lipsk. Nimo znatcho wschednecho programma: 14,30 wo domjazej hudzbje. 17 anekdoty hudzbnikow. 19 hodzina naroda. 20 ludowe wothlosowanje a hospodarska politika. 20, 0 Schuberciada we Wiedni.

Hišce wajne j dujowcho programma. Stuttgart: 21 jn nocnonja dujesla hudzba. Wien: 19 jabawny koncert. Rom: 20,0 opera „Tristan a Jsolda". Warschawa: 20 hjanjeniski koncert.

Swólbne powěsće

Sa ubjeni: Fridgarja Baumannza a Rudolf Horn we Budyschinje. — Hilda Kubasa a Erwin Maurzmann we Wetej pola Nawarjanja.

Zwerowani: Martin Siebert s Rózu rodz. Baumannez w Budyschinje. — Paul Menzel w Lubiju s Irmgardu rodz. Kretschmarez we Wulkej Swódnizy. — Alfred Müller, rólnik, wdowc a Elfriedu rodz. Wobserez we Kamjenzu.

Zemrjeli: Bernhard Hoyzel w Budyschinje, 81 lét; Howenje je jeho wutora pschipoldnja ½4 hodz. wot Tudnaschkeje powschitkoscje. — Lothar Schneiderez we Budyschinje, Howanje je dsenja pondzelu pop. w 2 hodz. wot Baumannskeho domu na Hrodowskej hasy 21. — Hanc Sauschowa bywscha swud. Schusterez rodz. Scholzic, 68 lét, kachlarska pjwarka w Marinej Hwjezdy. Howanje je junu wutoru dopoldnja w 9 hodz. w Khrošcjanach. — Petr Hasicka w Sserbskich Pazlizach, 80 lét; Howanje je junu wutoru dopoldnja 9,9 hodz. w Njebjelczjach. — Bruno Hoferichter w Kamjenzu, 77 lét; Howenje bude junu wutoru dopoldnja ½2 hodz. wot Baumannskeho domu. — Hermann Nicja, wyschschi pósłki zjednarjow na wjsk. w Bolej Wodzje, 61 lét; Howanje je Friedu popoldnja 1/3 hodz wot pohrjebnischcja.

Serbja, n'erapomńće na to

se ju krjeza 29. nobchra, wjecjor 1/8 hodzin wotmje je wulki Serbski koncert Spčenego Swjasta w salomaj Budyschkeje Krónki. Sonty hijo je wschelakimi malymi nospawkami pschajali na wažnosczj tuteho konzerta a na najnosej fo kózdy Serb, kózda Serbowka jón wobkita. To bischcje sejnali tej tetjny nowych krazuych spewow, jutlje na w fschowanych dnach tute wo... jischczimy w nekich „Serbskich Nowinach"!

Za wobsah zamolwity: A. Dučman w Budyšinje.

Kózdy

z našich wotebjerarjow Serbskich Nowin je pschejwo schehwkam 60lneho znjebożenja

z 1000 hr.

zawěsćeny!

Při njejasnosćnych wobroćće so na wudawarnju Serbskich Nowin.

Započńće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjebny k wušiwanju a wolmu k sačkowanju a šlrykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wolmu

Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2583

Měšćanske dźiwadło

Pondźelu 20. novembra

Zawrjene

Wut ru 21. novemb. w 20 hodź.

Minna z Barnhelm

Srjedu 22 novembra w 20 hodź. (Pokutny dźeń)

Schlageter

Stwórtk 23 novembra w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Pjatk 24. novembra w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Sobotu 25. novbr. w 20 hodź.

Hrabinka Marica

Smjertnu njedźelu 26. novembra 19.30 hodź.

„Madame Butterfly"

wot Pučini

Wupjerki we wšěch šěrokpačach damasty smuhaty plat płachty wulki wubjerk, jara tunjo

ložowe Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Holca

za pólne dźela so k 1. decembrej 1933 pyta w Konjecach čo. 10 pola Kubšic

Předźenowe tepiči linolejowe tkaniny za běhače, předtoki wulki wubjerk, jara tunjo **Kurt Erler** na Žitn. wikach 28

Jozef Giesen
Hilža Giesenowa
zwud. Brylowa rodź. Kerkez
zwěrowanaj.

Esch/Alzette (Luxemburg) Budyšin na Lubijskej drózy 2
20. novembra 1933

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pólce a pola dowérnik. 1,51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smoterjec knihiščerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšaceny přećiwo scěhowkam cělneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjedny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent haydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbja so haney haydom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowědźić. Prawa a winowatosća abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hóry a bóry wozjewja.

Cisło (Nr.) 268 — Budyšin — Wutoru 21. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Pokutneho dnja dla wuńdźe přichodne čisło „Serbskich Nowin“ štwórtk připołdnju

Braunšweigske wustupjenje němskeho wikowarstwa

Pśichi sjeźdźe němskeho wikowarśiwa w Braunschweigu so njedźelu pśichipołdnju na Leonhardśtim nawuńdźe wulke zewinjupjenje wotmě. Hižom rano běchu so wobsedźiwarje pśichotowali, so bychu w pjerej dołhich žytnych rjadach cyłe ulice pśeches město a so na Leonhardśtim nawuńdźe sjednośili. Tam jich wobkrokowany wjednidźel němskeho wikowarśiwa stawa Hermann z Dewitz witaśe. Po nim wjednik němskeho wikowarśiwa stawa dr. z Reutelu k zhromadźenym rěcźeśe, kótaž jeho rěć pśeco z wulkim pśizwukom pśihetorhowachu. Wón na to pokaźe, so je Braunšweigski dźeń zamołwjenja we zmysłu, werśniscy a zmysła němskeho wikowarśiwa stawa. Nětko 7 milijonow němskich ludźiwych towarišow nanuka dźeło a chleb we nětko 1½ milijonach wikowarśinjach. Na dnju němskeho wikowarśiwa wuśiedna pak so napśiećiwo hospodarskich praśiwnjenjach. Wikowarśiwo tu njeměźe po liberalistiskim waśnju minjenych lět jenoź hospodarśe pśechcza a žadaja stawne pśichodnjejšej. Telko zajima, kaž je wikowarśiwo za lud mało, śmjeźe teź lud k wikowarśiwu. Rady wšitkich, hospodarśinni praśiwnjenjemi śeji pak zhromadne lěpše zyło němskeho luda. Teź w nowym cźasu dyrbi němske wikowarśiwo tśrohoź po wšeho stwóta wusiej a dobre mjenu němskeho pśichcźa wośćerjeć. Dr. z Reutelu hišće wuśkerbny, so je so za założenjom němskeho wikowarśiwa stawa stare pśiheze dopjelnilo. Wikowarśiwo je runje tak wuzitny a produktiwny dźeł němskeho ludowego hospodarśiwa kaž twory tworjazy stawu.

Statny sekretar Feder pśichinješe pozdrowy němskeho kśejeśerstwa a němskeho hospodarskeho ministerstwa. Jako běśe poreźał, śpisa němsku hymnu wumjeńca.

Potom so statny rada dr. Ley k słowu zjimaśe. Wón rjekny, so su jemu ludowi wjednizy za samozwěsći zamołwjeći. Teź na pśichcźa a wikowarja njedyrbi so skorźeć, ale na elementy, kiž su jeho do njeźeśe hnite. Dr. Ley skónći se k sławu na wjednika, a lud śpiewaśe Horst Wessel-śpěw. Jako běśe wobkhodny wjednik z Dewitz wumjeśe słónći, sejźupa so śwjedźośći cźah wikowarjow.

Dróhi stercho města Braunschweiga běchu potme lud w hustych murjach stejachu, so bychu śi cźah wobsedźi.

Sjedźeli wjeczor wotmě so we Wilhelmowej zahrodźe wustupjenje němskeho śwjatka wulke a samórskeho warśiwa. Wjeźe běśe tak hyšny, so dyrbjachu so nětko parallelne zhromadźizny wotměć. Tajny rada Hiedt z Braunschweiga we swojej powitaśiej rěći na wulkowikowarśiwo jako na pioněra hospodarskeho ludu poleża, schtož dyrbi wonu bóle hač hdy pśedy kaž dyrbjeć. Wulkowikowaŕ je dowěrnik personalnych kreditow. Jenoź bratrowskeje swady w nowym duchownym wojowanju dyrbi wujźimě, ta je so tydźenja w němskich krajach pohybebała.

Wobkhodny president Ota Reinath w swojej rěći na pohódźowanje wulkowikowarśiwa w sjamnosći pokaźe, kiž je pśiwjeźa njepśichódne, dokelž dźełowosći wulkowikowarśiwa powśitkownje śěrkotkim worśtam luda widomna wjeźe. Lud rěći wo nim jako wo „njejewikowarśiwje“. Trjeba na to snadnje śiwić, so tóžde wupowy wulkite hospodarśiwo wulkowikowarśiwo jako ważny element wopśija. Co by wulkowikowarśiwo płaćizny twórow podrožowało, so hišće ženje njeje dopókasało. W praśenju płaćizny dyrbi hežło płaćizy: Ani brojerska płaćizna, ani monopol na płaćiznach, ale pśimérjena płaćizna, kótaž produkcija, wulkowikowarśiwu, rjemjeślu a drobnowikowarśiwu pśimérjeny fakład k eksistency wośtaja.

Potom rěčeśe hišće statny sekretar Feder. Wón wjeźe wulko a samórśe wiki wokoło Němskeje do wukraja. Wón pśichilnbi śwonkowneniu wikowarśiwu najdokładniśe pśetwarjenje němskeho kśejeśerstwa, kiž wono trjeba. Pśichi pśemjeńenjanych struktury našeho cźasa njetrjeba wulkite śrědkowe hospodarśiwa z wocowu śiłnuty pak wulkite śrědkowe hospodarśiwa z wocowu śiłnuty. Wobsteja ze swóji z wukrajoni dyrbja so se wschěch

W neutralnych statach zrozumjenje za nowu Němsku přiběra

Parlamentarne politikarje hladu wulku wažnosć na wěc, kotruž je dansći swonkowny minister Munch w khmodźenje Landowneje delegacije w Seelandze dźerźał. Pśichi jeho wěcy je wosebje wažne, so je wón kaž njedawno ministerski president Stauning njeskutkowne wuwdawanja sira Austena Chamberlaina wo wuwdawanym němšim wohroženju Danskeje wotpokazał.

Swonkowny minister Munch je zyle jadnje wuprajił, so so i nemsleje strona ani najmjeńše pśiko njeje, so by so dorbjało sajo wo nanjejnowe praschenjach jednać. Khdyž je w danskej sjawnosći tuteje nalěžnosće dla njemér nastał, jatrź to na nanjejnym nowinarskim wje; wón pak so nadźeja, so tutón wuhlad so po nětkim směrnje.

S wěcowo danskeho swonkowneho ministra a danskeho ministerskeho presidenta Stauninga je sdobom spójnacy, kak so wonaj wot ludźi wotwobroweja, kotrźi su i powiskitkowanym bróninjenjom a bróninjerskej industriji swjasani. Tutej wěcy śej tej podobnej wěcy hollandskeho swonkowneho ministra, kiž je so teworunja w šamźinym sintkim wuprajił a twjerdźił, so je sa Němsku wažne, so buchu so staty, kiž we wójnje neutralne wostachu, so nětko zyle sjawnje k politiźy wójna wusnuśe, kotraž mohła w tutych krajach trajumjenje sa nowu Němsku sfudźeć.

Hłowny wubjerk wotbrćnjaceje konferency so znowa wotstorči

Sastupjerjo mozow na konferency wo wotbrónjenju mějachu póndźelu rośrěcowanje, kiž 3 hodźinu trajeshe. Pśichi tym je so pichi sajadnej pśheseńnosći wobsamkło, so by so pśihodi dźiwu, kiž so źriedu jendźe namjetowało, so by so khadźowanika hłownoho wubjerka wopśeše swopredka na 4. dezembra postajenu, na dźe[illegible] wotstorčiła. Wśhelake delegacije maju sa to, so [illegible] jednaja schwirjoch mozow z Henderjonom jenož z formalnemu pśihotowanju pohedźenja herowa źriedu popołdnju klinza. Són pak pjecka jenej mjasle wo wotstorčenju hłownoho wubjerka konferency wo wotbrónjenju hacź do źriedź januara, potajkim hacź po januarskim khadźowanju rady Swjasła ludow. Schłoź jednanje wo wotbrónjenju nastupa, dźensa je w diplomatiskich wuradźowanjach mjes knježerstwami jenotliwych krajow rozpominacź. Na jendźelskej a italskej stronje so wosebje pśeheje, so by so pśichi tutych rozpominanjach teź němske knježerstwo wobdźeliło. S tutymi rozrěcowanjemi by so, kaž so dale powe, pada sa konferency pśihotowała, kotraž by so snadź hišće w dezembrje swołała. Njeje drje hišće na cźasu, wo cźasu a mětnje tuteje konferency rěcźeć, tola ida so nježe być, so so konferenca swonka Genfa wotmje.

Jendźelski swonkowny minister sir John Simon je dźensa póndźelu wujezor z Genfa wotśel, so by pśichi wotewrjenju jendźelskeho parlamenta pśitomny był. Generalny sekretar Swjasła ludow poda so do Roma k pohrjebej Scialojafa. Na tuto putowanje so na konferency wulka wažnosć kładźe. Powe so, so dyše generalny sekretar składnosć wuźiś, so by swoje pśehowanje w Romje nałožił na rozrěcowanja, kotrejž budźa so bjes dwěla z tym zabrać, so je so z Roma powołał, so dyše Italska snadź je Swjasła ludow wustupiła.

Simon a jendźelske knježerstwo

S Londona su wischelake pondźesne dóchle, kotrejž so dokładnje je Simonowym stejiśnjenjom w jendźelskim knježerstwje sabjeraja. Wulkadźiśnjo nadpadow na Simonowu politiku, kiž je najprjedy w nowinach „Times" wozjawiła, so dyše, pjecka wschitkich pola Macdonalda pytaja. Wosebje so na to pokazuje, so je sir John Simon w pónjeźnim knježerstwowym pohedźenju je swojim ménjenjom wo wotbrónjenju sam stejał. K temu so hišće powe, so je knježerstwo jenož statneho podsekretara Edena chyło do Genfa pósłało, so pak je Simon na tam wołstał, so by sobu pucował. W knježerstwje su thulaje rozmjerjani nad tajkim Simonowym sadźerjenjom, so budźe Macdonald pjecźa nuwowany, hnydom po shromadźenju parlamenta směrowaju rěcź dźerźeć.



Němski president a němski biskop na Lutherowym dnju.

Němski president z Hindenburg a němski biskop Ludwig Müller (na lěwej stronje) kaž też domski prědar D. Richter wopušća Barlinsku wulkocyrkej po swjedźeńskim kemšenju.

Mudrack na wuléće

(Skóńcenje.)

„Khofej je hotowy", sawoła sajo wottoczk do jitwy; „a njepschindźecje-li hnydom, budźe po khoseju."

Janeho khofeja picź — to by Mudracźkej zyły dźeń tkażeny był, toho dla sebra swoje smachi a dźešche dele.

„Sće derje spali, knjeze?" woprascha so jeho hospoza pichećelnje.

Derje spał, ha! Mudracźkej so wicho warjesche — nětko dhe jeho hišće wušmješchećej — derje spacź źriedź pjatnacje mładych pjow, a stara hišće njebe póbla, to bé pschewjele, ja to chyzsche ji wěrnosć do wocźow rjeź.

„Luba hospoza", japośa Mudracźk se jelniwosću, dokelź so na hubjenstwo w nozy dopominasche; „luba hospoza, myslitśe dha sebi, so móhł cźłowjek derje spacź, hdyž je stwa polna pjow?"

„Polna pjow, knjes Mudracźko? ale ja waž prošu, kak dha to polna pjow?"

„Luba hospoza, hdyž sym w swojej samknjenej horschći zyły mandl pjow pomeł, śmém drje prajicź, so bé jitwa polna pjow; prošu, budźśe tak dobra a prajśe mi, schto sym winojty?"

„Zyły mandl pjow? — ale lubjchi knjes Mudracźko — prošu, wicho do hromady wucźini pot tolerja — mandl pjow? — My mamy jeno jenicźkeho młodeho pśinjźa, kotrehož je mój muž wóndano domoj pschinjeśł."

„Jeneho jenicźkeho?" woimołwi Mudracźk roshněwany, pjenjesły na blido kładźo a póbla khofej pijo; „mjenujesće wy to jenicźkeho? — Pjatnacje, praju wam, runje pjatnacje pjow sym tutu njesbožownu nóz pod łozom swucźahał a ſ durjemi won smjetał, a — a itara trjoch hišćeze tam je."

„Pjatnacje pjow?" wołajśe žona ruzo pośobhujo. „Pjatnacje młodych pjow?"

Mudracźk kiwaśe ſ hłowu, dokelź runje khofej pijeśe.

„Ale my mamy jeno toho jenicźkeho w domje, kotryž drje, we so, stajnje tam horjeka leji, sym wčera na njeho sabył a."

„A ja wam praju", dźešche Mudracźk, „ſ tejle pjaścu sym pjatnacje wottschajt."

„Ach ty luby jejdraschko!" sawoła nadobo hospoza; „to je ta krodawa stajnje sajo ſ tej dźeru do jitwy sałeśła."

„S kajkej dźeru?" postrózi so Mudracźk.

„Mój muž wschak je do sejeny dźeru wuréśał, so by poš, hdyž su durje samknjene, ſ njej won wuléśeć móhł a jitwu njewonjeschwarnik."

„A wy macje jeno tutoho pśa?"

„Jeno jenicźkeho móraśa."

„A tak sym tutu krodawu pjatnacje ras pod łozom won cźahał a ſ durjemi won mjetał, a tón thort je sajo nuts salećł?"

Hospoza dźyschśe wotmołwicź, tu wrjeskotajśe pósta nimo wołnow a sajta pola duri; thwataśe toho dla won, so by trajch ludźom pośpužała. Mudracźk, so njeby posoje pschichośoł, śebra so a dźešche śebi blecźk we wosu pytacź.

Hdyž ſ thśejnymi durjemi won krocźeśe, śedźeśe jemu „móraſt" runje źriedź pucza, drapajo śebi morćźo łośmatu kožu. Mudracźk so hižo ſ nohu tacźeśe, so by jemu ſa tu nóz wotplacźił; tola hnydom bé jemu sajo śel, a toho dla wobtrocźi pśa, kotryž so wo Mudracźka ani njestarajo w mérje dale drapaśe. Mudracźk łupi do wosa a njewohladny so teź ani ſ jenym wócźkom wjacy za korcźmu.

Ruske wuměnjenja k prašenju wo wotbrónjen'u

Président konferency wo wotbrónjenju Henderson póndźelu, kaž so ſ Genfa powe, rusłeho pósłanza Dowgalewskeho pschijał, a so ſ nim bźešći cźas rozrěcował. Wón derješe rozprawjeśe pósłanej wo pótšednich wobjednjanjach wulkomocnych w prašenju wotbrónjenja. W pósłanz pak śwjerźi, so zane wobsamknjenja, kiž su ſ Ruskeje stake, za jeho kraj žaneje płacźiwośće nimaju. Ruske knježerstwo wobthowa pjecźa swobodnu ruku wschitkich praschenjach wotbrónjenja. Wono je pjecźa wjacźiwo kóždemu dijenju a wobstorkowanju ideje wotbrónjenja a kóždy namjet podpjera, kiž samóże sa měr a ſ strach narodow rukowacź.

Wólbne dobyće prawicznych stron w Španiskej

Hamtiśi wunoseńk wólbow w Španiskej móże so hakle dźenja wocźakacź, dokelź je wusliczenje wschelakich njepśirjadnosćow dla wołcźejśe. Njedźiwajo na teho móžemy pak hižom nětko wo žitnym pschebjenjenju k prawizy rěcźej. Nimale wšojadnje su socjalistojo pobjedźeli. Po dotalnych wunoseńkach bu wocźakanje, so woni w šejnje nětdźe 45 hacź 50 hłosow słuźba. Ministerski president Lerroux je žo w nekotrych wólbnych wokrejach wušuwolił. W Santa Cruz de Tenerissa je so sajźiśiśi kandidat Barreto ſ pśichodnjej wójerskim wušuwoliła, tehorunja monarchistiski kandidat. W Katalonskej su mérni radikalni nad stronu presidenta Maźia dobyli.

K serbskemu koncertej

spěw. zwjazka srjedu 29. t. m. wječor ½8 hodź. we Krónje na so hišće dodać, za wjeśi dźeł přednoseny khóraw zeyła k prěnjemu poskićimy. Nabožneho razu stej Zdrachujowčko: „Wzmi mje, Knjeze" a kérluš: „Po tebi mam zadanje" wot Slepjanskeho kapelana J. E. Wjcława (1869): tutón nadobny wótčine je spěw pósnął, po hłosu zhudźiłnił a sam do kamjenja wurył a ćišćał, wónuž jón swojemu přećelej kapelnej H. Imišej w Hodźiju, kiž jón ze wšej horliwosću swojeje sapaceje lubosće k serbskemu wuměłstwu wěrja a pěstowarje. Wobej mjenowanej spěwaj hodźa so tak prawje do naseho časa. Tosame płaći też wo Zejlerjowym „Wostań w kraju", (1842) po basni a hłosu jeho wupiśał[illegible] nadawzel nie dosć ważeny, hačrunjo [illegible] nas prawje aktualny. Arnošt [illegible] z tymaj nowym spěwom: „[illegible] ostajenstwo [illegible] Wi[illegible] [illegible] [illegible] [

— **Dźeń domizacje hudźby.** Dźensa 21. novembra je po zuřei Němšei dźeń domizacje hudźby. Dźensa so we pśednoschkach, radiu a drugich posticzenjach na wulnam domizacje hudźby pokazuje. Domizaca hudźba pśichi dźensnišim czasu, hdyž sławna hudźba tak śěrokě nastupa we kulturnym žiwjenju wupśeknja, so njejsmě zanjechaś, ale dorěsi so jako k swojej cześći pśichiněś.

— **S měšerjanskeho dźiwadła** so nam pišče, to so dźensa wotzrim w 20 hodź. posledni króć wjeselobra „Mi[illegible] ś Barnhelm“ wot Lessinga hraje. Hru najwěsnišo pśichi hrajny wjednik Alfred Borchert. Rólu Franziski[illegible] pśeni króć swoju pśichjata, tu najśěpje znata dźiwa[illegible]nica Johanna Seyffertez. Hewak je kruch tak wobsedzeny kaž pśichi pśenim pśedstajenju. Jutśe, pokulim[illegible]dn, wopytejuje so wušafśichna cźinohra „Schlageter“ [illegible] HannšaJobšta w inšcenérowanju wot indendanta [illegible]enša Heinza Kämpfa. Słowmu rólu pśedstaja Kaus[illegible]rber, hewak je hra tak wobsadzena, kaž pśichi pśenim [illegible]edstajenju. Schtwórtk 23. novembra wopytejuje so [illegible]erota „Hrabinka Marija“. Hru najwěsnišo wupśichi[illegible]any wjednik Alfred Borchert, hudźbu najwěsnišo kapalny [illegible]hr Wallak Chrjarbt. Hra je wobsadzena kaž pśichi [illegible]enim pśedstajenju.

— **Jelbny pśedawaŕ kopjelkow so zdhit pśeco śěta**[illegible]**ami.** Sajdźeny tydźeń je njesahlukeŕ Hans Pitz, kiž je na Žitnej hapy bydli, wobsćeźenjam khěžow kopjelka so zdhit pśeco lěkaŕkami po 20 pf. pśedawał. Wón khodźeše pśichi tym w SA.-uniformje, runjeż dozuła SA. njepśisłušcha. Tam žu jeho pśez 3 měšazami wutamkli. Kopjelka je na swoju raku pśeh-dawał, njeje k tomu se[illegible]ganeje strony nadałka měł. Tśi jeho swědawanje, so SA. sa dwě njedźeli lubje pśeglada a pruhuje, hacź kopjelka pśeh[illegible]dnjom maju, njeje po wopraudźiłosći. Pitza wusche[illegible]ośći wosjewichu. Wobydleŕstwo so pśed tajkimi jebakami warnuje. Pokazali so nětkuž jako tajke wožoby, wjeh so to hnydom policajstej straji powdźi.

— **Sakska krajna loterija.** Pśichi **póndźelnišchim** cźejnjenju 1. **rjadownje 204. jakteje krajneje loterije (1. dźeń) padze dobrcże wo 25 000 hr. na cźo. 67863; dobrcże wo 20 000 hr. na cźo. 49160; dobrcże wo 10 000 hr. na cźo. 15937; dobrcże wo 3000 hr. na cźo. 83549; dobrcże wo 2000 hr. na cźišła 21080 44710 107054 117921; dobrcże wo 1000 hr. na cźišła 10085 13000 34483 44706 64203 67919 108890 129912.**

— **Wobeŕ w šuscherni.** Schtwórtk wjeczor nasta wobeŕ w šuscherni pola rěznika Woitihy na Rubowej hapy. Mjenješ wobeŕ podnjuŕcź sypłachu, wupalischtej ju wobe[illegible]ŕ šuscherni. Zyłe pokcże, mjaso a šwinjaze plega so spa[illegible]. Wobžedźerjej, kiž wobkhod dźeń pśedy wotewri, [illegible]ka schkoda nastała. Pśichcźina wohnja ma so pjecza[illegible]n pytaćź, so mócnjejše šuscherńa pśechwjesle powdźa.

[illegible] **Budeśtcź.** Tele dny su tudomnoho krawśkeho mišch[illegible]. W. do schtitazeje jalby wjali, dokalź bźěše w jenym [illegible]anzu wupadowaze žłowa pśechźiwo nazionalnemu [illegible]śiwu rěcźał. Hišom je měrzu pśichi wulkiŕ raziji [illegible] jeho khutnje warnowali.

Z **Budeśtcź.** (Padušchi pjerišny.) W nozy wot pjatka k sobjeźe su na zcźełušćiśkich leźownoścźach ś kurjeźa 7 kur *kradnyli a hnydom pśeh kurjeźom šarśałi. Budeśtcźanske* žandarstwo prošy wo wošjewjenja, kiž bychu k wu[illegible]śledźenju padnchow dopomhnałe. Wo njeznach wošjewjerjow so njeleźi.

Z **Wulkeje Dubrawy.** Tudomna skupina NSDAP zarjadowa njedźelu wjeczor wulki němski wjeczor, kotrehož wunošk bu za zynsku zdonc postajeny. Program wuhotowachu wšitke kulturne towaŕstwa cyłeje wokoliny. Tuž bě program jara bohaty, haj samo přebohaty. Žurła bě přepołnjena, mnozy njenamakachu ani městna a dyrbjachu stać. Sćsć spěwnych towaŕstwow spěwaše, kóžde wosobje, Dubrawski mandolinowy orchester hudźeše a turnarjo zwučowachu. Na spěwanju wobdźeli so teź naša sławna „Hudźbna jednota“ z Radworja ze serbskimaj spěwomaj „Hory módre“ a „Dobry wječor, mužičko“. Hižo wobraz našich krasnych serbskich drastow wuwabi polu připosluchaŕstwa sylny přiklesk. A po tym, zo by dirigent, Michał Nawka, spěwaj w němskej rěći wuložował a dało hłuboke słowćka wo serbskim ludstwje porěćał, spěwachu Radworćenjo. A spěwachu krasnje! Mócny přiklesk bě ze sprawnym dźakom. Bě to w tutej wokolinje nješto dospołnje nowcho. Hač do pózdnjeje nory hišće kliniše połom w korčmje „Dobry wječor, mužičko.“ A dirigenća němskich towaŕstwow so mi wuznachu, zo je H. J. wšitke druhe towaŕstwa pobiła. Njeje to doš jasne? A zdobom doš přičiny, zo bychmy sebi za sebje swoju hudźbnu kulturu ważili? Tuž z wosebitym skajom tak krasnje kaž Radworćenjo a khodźmy husćišo na němske swjedźenja a pokažmy tam našim němskim bratram, zo njejsmy cyle tak khudźi, kaž sebi nječo[illegible]kuli mysla!

Z **Butez.** (Njeźdźiwny automob[illegible]) Młoda [illegible]a ś kolesom na parkerie jědźeše. We jastwowym śmérje [illegible]owy auto jědźeše, kiž měješe cźěłe mjamjo, ale [illegible]społnaś njemóžaše. Jako bě cźěłi auto bliźko sady [illegible]pśichjěźe wosobowy auto najwěcźo. Na njehaŕ[illegible]waśchnje cźěłi auto dźěcźo bjez mała pśichrěźe, [illegible]jeźe w pośledním wokomiku do pśećerowa. Hdy[illegible] wulke njeźdźe nastało. — Pśichi policajstej rozjiłi [illegible]unymi wozobami jadachu w pśecźiwnozowanju wokrajna pśichestupjenja mamjśinego posła. Jeho na hamtsdnišwo do Lubija wotwjedźechu. — Tudomnemu [illegible]u na polu pola Butez 25 hłowow cźerwjenego skrabnyli.

Z **Ketlic.** (Pśichi kradnjenju lepjeny.) W nozy k sobo[illegible]u w Ketlicach pola pśećelnika Scholty padnch pobra[illegible]. Jan su pśećelkwapili, so je njedaloko městna padnscha[illegible]

[illegible]**śewa Jonjaze kolo sawoštajił.** S pśichepytowanjom, kiž so hnydom zapoczo, sajachu Dźetarjerja Hermanna Heidricha i Wopalkneje.

S **Jabłońza.** (Pohrjeb.) W cźestnej starobi 83 lět pohrjebachu tatarja a veterana Mateja Wolšcha. Wón bě posledni wojowaŕ ś wójnu 1870/71 naschcze gmejny. Wojerske towaŕstwo a wjele luda jeho k rowu pśichewdźerschce.

S **Jabłońza.** (Słoty kwas.) 20. novembra wošjewjerschiłaj kujes Bohmwěr Nojorka a jeho mandźelska słoty kwas. Jubilar je nětkuž 30 lět w Gelsdorfej schkleńcźerni je schŕejerjom.

Z Łužicy

* S **Röhrsdorfa** pola Kamjenicy. (Sćerśenje sujejbjał). Tudomneho 23-lětneho pśekrasneho pomazlika namakachu na Lipšcźanskej dróšy ś cźežkimi ranami na hłowje dyes wědomja kežo. Njeložowany, kiž je ś Hartmannsdorfa pśichišł, je do schtwora sajeł. Cźežkorańjeny młody cźłowjek, kiž njeje wjazy wědomja nabył, je wumrěł.

* S **Rowcho Gersdorfa.** We wysokej starobje 93 lět wumrě rentnarka Augusta Schusterowa ze Hłabošcźa.

* S **Ruchbacha.** (Cźełco namakali.) Sobotu rano wokolo 6 hodź. namakachu pola dwórnišchcźa Schlaurotha na żelezniśkich kolizach morwego muža. Morwemu bě so hłowa twarśela. Najšerje je samomordarstwo śćeźił. Namakane papjery pokazuju, so je morwy 33-lětny dźełacźeŕ Willi Wirkert ś Obergörlitzkeiffena w Löwenbergskim wokrjesu.

* S **Markoŕźiź** pola Sporjeza. (Padušchtwo.) Rataŕo kedźbnjeje na wašeh cźełewy! Wostajcźe waše pśiby w nozy na dworje a njedźeje jim wokolo honicź, pśichetaj padušchi su jako pśichi dźele, so bychu waše hodowne [illegible]uśty kradnyli. W nozy 17. novembra kradnychu pola ratarja Hermanna Kloša je samkuznego cźełewa dwě tucźnej [illegible]uśyaj, kiž dešchtej 25 hr. hódnej. Strašny poš njebešče *pśichwjašany, ale honjeschi so po nim. Bychu poš domach* byl, njemóhli padušchi kradnyć!



Italski zastupjeŕ w radźe Zwjazka ludow wumrěł. Vittorio Scialoja, dolholětny zastupjeŕ Italskeje w radźe Zwjazka ludow, je po krótkej khorosći 78 lět stary w Romje wumrěł.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Drježdźan.** (Samomordarstwo w hotelu.) We jenym tudomnym hotelu namakachu 60-lětneho pucźowanzeho ś Barlina morwego. Wón bješe so wobwěsnył. Pospyty k zaswobuwjenju njemóžachu wuspěcha.

* S **Freibergа.** (Njedźerka jako padušchnica.) Kriminalnej policiji je so poradźiło 55-lětnu wobydlerku, kotraž bješe w jenym Freibergskim wobchodźe jako rjedźerka pśichistajena, jako padušchnicu zwześćeć. Zonje mócnje so dopokazaŕ, so je ś wobchoda drastu w thramadnej hódnosći wo 500—600 hr. tradnyła.

* S **Kamjenicy.** (Njezwěrny prokuriśt.) Sud jasnudj prokurista Maxa Petricha dla cźěžkje njesmwěry k 1½ lěta jastwa. Kaž sud jenu dopotaju, je Petrich wot lěta 1924 hač do 1933 40 000 hr. pśechśiwił.

* S **Werdawy.** (Samjerć po wólbach.) Hačrunjej bješe cźěsko khory, dojśeli tudomny wobydleŕ Franz Braner niedźelu swoju wólbnu winowatosći. Někotre hodźiny pódsćěhnjo, jako bješe so wot wólenje wrośił, jeho Boża ruczka saja.

* S **Klingenthala.** (Starca wěź.) W hušpodnej cźełi namjerjeju wjacy Schönwerth dźesće wobsedźeśe tśěše pódnźnišej rewolwer pokazaś. Nadobo so wutśeli pśiśeći kulka pśiśes durje śedźe a trjechi pśichi tchźiaczej masćinje śedźazu 33-lětnu žonu do lěwsho boka žiwota. Žonu bě hnydom morwa.

* S **Lubnjatina.** (Do żelezniśkeho cźaha zabjał.) Schtwórtk wjeczor zabješa kryjeŕ schśerowych tśěchow Zajc do żelezniśkeho cźaha. Wón ś hołu na dwórniśchcźu dźešeše. Dokalź bješchtaj so zapołdźiłoj, jypłaschtaj młodaj cźłowjekaj, jako so cźaš dwórniśchcźu bliźšeše, żelezniśke kolije pśechrocźiśaś. Hołay so to poradźi, tola Zajca cźaš šyrabny a 16 metrow dalokо hołu wuleźešče. Se cźełnimi ranami namaka pśichewdźerka Zajca morwego na żelezniśkich kolijach.

Radio

Sćrjedu 22. novembra hłuschimy:

Königswusterhausen. Rano šnatcho **programma:** 8 ja ratarstwo. 8655 rańscha hwjatočnosć. 11,30 Bachowa kantata. 12 tocźele. 14,45 ja młodźinu. 19 **hodźina** naroda (Missa solemnis). 20 němski passion 1933. 21,10 **wjecźorny konzert.**

Lipsk. Rano šnatcho programma: 8,30 evangelska rańscha nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata. 13,10 konzert. 14,30 ja młodźinu. 19 hodźina naroda. 20,15 te deum wot Bruckнera.

Dišcźe waśne ś dnjowcho programma. Königsberg-Heilsberg: 21,20 duchowna hódny. Wrótsław: 21,15 khutne ludowe spěwy. Frankfurt: 20 konzert. Wiedeń: 21,45 wjecźorny konzert. Rom: 20,45 filharmoništi konzert.

Schtwórtk 24. novembra hłuschimy:

Königswusterhausen. Rano šnatcho wšchédneho programma: 14,45 ja macźerje. 17 ja młodźinu. 17,20 rańscho-prušla komorna hudźba. 19 hodźina naroda (bayerska ludowa hudźba). 20 konzert po pichezju.

Lipsk. Rano šnatcho wšchedneho programma: 11,30 ja ratarstwo. 17 ludowa hudźba. 19 hodźina naroda. 20,10 drama pensli dnah.

Dišcźe waśne ś dnjowcho programma: Wrótsław: 20,10 wjecźorny konzert. Frankfurt 20,10 šabawny konzert. Wiedeń: 20 komiska opera „Angelina“. Warschawa: 20 lokka hudźba.

Policajski pjasćowaŕ jako faraŕ

W pośledním cźasu so Marijna zyrkej w jendźelskim měsće Bradford nabpadnje wałcheho wopyta swjeźeli. Kóždu njedźelu je Boži dom pśechepołnjeny. To paŕ ś tym njeswěźuje, so žu so wožadni sdobom ś wosebje pobožnymi cźłowjekami šali, ale dokalź je nowy faraŕ ś wabidłom, telrjej hišo nětkotre njedźele w Marijnej zyrkwi šaitopjatnu šatawa. Wón bješe mjenujcź hišće pśed zyle króttkim ś policajstu. Fred Tetley, jako policajski dźejatnik wot pśedstajenych a jako wuspěšny pjasćowaŕ wot Bradfordskeje sportśeje młodźiny wobsedze waženy, pśed nějakim cźasom na žeby swjeźeł, so jeho wérne powołanje na zyle druhim polu leži. Wón bješe tele dny swój dźesaćlětny słužbny jubilej pola policije žwjeźicź móhł, tola pśed dwěmaj tśomaj wón swoje powołanje słoži, so by bohoslowstwo studował. Wón so swojemu nowowuwolenemu powołanju se wjeselu mozu wěnujo bu hišo pśed nětkotrymi měšazami wobjadže Marijneje zyrkwje jako vikar pśidźeleny. Saidźenu njedźelu won w pśepełnjenej zyrkwi pśi prjedy pśedewsche. Tej biblijske hodźiny njeběchu so je strony młodźiny hišće žeńe tak ześlnje wopytowałe kaj nětkote pśed wjednišwom prjedawšchcźo połnjišchcźo pfaśćowarja. **f.**

Železniske njezhoże pola Stendala.

Pola Stendala Barlinsko—Pariżski spěšny cźah do wóz expresnoho cźaha so zwrócistaj. Tśi wosoby so dźěłaśeśkeho cźaha zrazy. Lokomotiva a wašokowy moriechu a pjeć wosobow so zrani.

Kak chcyše sebi Morris milijony Wendelec dobyć

Tuńaj a wońom jsow herbow je so po šmjerśi pańdlenjuje i Wendelez šotrow, wońandźejšogalcneje Ellie Wendelez, wo tamne 40 milijonow dollarow prózowało, kotrejž słupa a jako środźiwnuśdka šnata milijonarka šawoźaji. A mjes tutymi 1800 prózowarjemi běše pischetkuj Domasch Morris se Schotiłśeje jeneho dnja tamnu, kotrejž mejesche najlepše wuhladu. Swoje wuhlady meje nětkle ći léta dołho rospomnjaci, kotrejž jemu jebanišwa dla napołožidu. Je so mjenujuy wukopało, so dźiwiše žeby milijony Wendelez i runje tak dobrym kaž pischetkepanom tritom dobyć. Runjeczašnje i nim dorbi też dalšich 1795 poćahowanych a woprawdźitych herbšich pšihiwinnych šwoje wećakowanja pohrjebaci.

Ale nichtó njeje so wo namrěwstwo na tak pischetkepane waschnje prózowat, kaž pischetkuj Morris. Jeho rian běše tak derje a tak wubjernje pischeźetany, so nichtó na myślicelku njepšihlidże. Morris móht šebi tole sam wumyślić, ale so ja nim nětkajše towaršwo wześe, kotrejž zwla žort placzejše a kotrejhož mjeno Morris nětkole šwórlinje šamjelcza.

Mjes tym so druha pischikwatawšchi dopokasachu, so na blišchej cźarje namrěwstwa woprawnjenych šteja, Morris jenoj bibliju šobu pschinješe — bibliju wšo, kotrejž prénje a pośledńje kopjeno běše powiśane. A na nimaj testament šteješe, i kotrymž jeho Joha Bohuwěr Wendel jako herbu mjenowaše. Niz wschat direktnje, ale tola jašnje. John Bohuwěr Mendel běše mjenujuy jenicźi bratr židom šotrow był, kotrejž so njewudachu a po rjadu milijony namrěchu. John běše nětko pjeća bjes djecźi wumrěł. Tutomu „nahladej" Morris nětko mjenu itaji, šawěcźejo, so je so John Wendel léta 1876 i mšitej Mary Ellen Devinez i Newyorku wożenił. A won je dźěcźo i tuteho mandźelstwa. Dachu wschat jeho w Schotłśej wocźahnyć.

Kaj so w prjedawšchich cźašach woprawdźe husto šlawaše, bě so mandźelstwo na pośledních a prénich kopjenach šlareje schotłśeje biblije šapisnjać dowhjale.

Wchu-li tute šapišli w porjadku, potom [illegible] šchich wuhladow na 40 milijonow mjen[illegible] Domaich Morris. Ale šapišli běchu wo[illegible]jemu, dokelž bě so biblija ći léta po lecze 187[illegible]ala, kaj wězwunjotjni šwěcźichu, dale pak, [illegible] so šapišli w najmłódšchim cźašu cźinile. [illegible]amerej bě šebi cźornidło wobstaral, kotrejž [illegible]ećeli a mješeche napchlad, jako by šlare było, [illegible]ris a jeho pomocnikoju njeběchu je chemiłtim [illegible]wanjom liczili, kotrejž dospołnje dopokała, so [illegible]ziblе chemikalije, kotrejž tehdy na žadym [illegible]hu a ša šłotowjenje cźornidła woprawdźe [illegible]wacźu.

Tute dopokazy dožahachu, so „herbi[illegible]ćej Morrišej" tamne ći léta jajiwa napołe[illegible]kotrejž wón nětkole wotpołucza, mjes tym so šu[illegible]ecźjemi woprawdźe herbiwa woprawnjenymi jed[illegible]trojny kuß dyrdombejnika bě so njeporadźił. ng.

Najnowiše z cyłeho świata

— **Wuhlady na wjedro ša jutšišchu frieden: Malo pšchešwjatočnej pšchiłažu šwojałacj, šaładam towaršwa šwěrni wołtanu a šo kóždeho, teš najnjewinowažłišchemjenjenja.**

* **Pola Schwarzorta pšchi raníšchim morju chyłśche rybak se šwojej žonu a bratrom šješe i morja wunzahnyć. Pšchi tym wšchitkim šjo do wody padnychu a šo tepichu. Mandźelšiaj šawěstajitaj 4 djecźi, 14 hacj 19 lět šare.**

* **Blišo Warschawy wojerśke létadło pšchi šwuczowanju to šjezjora tamnišcheje radźiczwje šłazije šalecza. Pšchi tym šo létadło jene łśchidło wotorhny, so aparat runje dele padje. Jako w šemju łdri, benzinowe łudobjo roschuchny. Letarjej, wyšchši leutnant a podoffizer šo špalichtaj.**

* **We wuhlowych podkopkach pola Chesterfielda w šrjedźnjej Jendźelšiej šo njedźelu rano rosbuchnjenje šła. 18 hórnikow šu šaßbyny, 14 mózachu jenoj jako cźeła wuczahnyć, šłuchu 4 šiwych wukhotowachu. Pšchicźina rosbuchnjenja hišchcze njeje šnata.**

* **10 jendźelšich létadłow, kiž do Egyptowšcheje lecźachu, mješe Londonom a Parišom cźežłi wichor pšchekwapi. Jenoj židom létadłow na létanišchezu we Le Bourget dolecźa. Wołkme šhoršownje na létanišchezu we Villa Coublay pšchijtaji. Djerwjate šo pola Amienša palo na šemju šwórcźi a létarjej šo šarałšchtaj. Dźeśate létadło pola Rouena do elektriłkeho powoda šalecza a šo špali. Teš tu šo létarjej špałichtaj.**

* **W Mułkenšej provinzy w mješe Schonlinje je cźežłi cjorłach wudyril. 140 wołzobow je šhorilo a i nich je 69 wumrěło.**

* **Namórški leutnant Settel a major Fordneff łtaj pónjdelu dopoldnja 9.27 hodź. po raníšchu amerikanškim cźašu do štratošfery lecźałoj.**

* **W zurlwinškej měši šo wobwěšnyli.** Mjeschtarjej Pawołei Jerkerej, kiž bješe pódes 25 lět dołho we Stohowškej dołagan) wołażdźe pšchitajnu, porakowachu, šo je zurlwink pjenjeu nihdźchwil. Pšchecźiwu Jerkerej bješe šo diśiplinarne jednanje wotewrilo. Mjes tym šhubi Jorker šwoje dźěło. Wot tuhu cźašu, jako pischecźiwo njemu pschpuśtowachu, běchu šo cźežłe wězy wunjašnile. Jorker šo we wěši evangelišje zyrkwje wobwěšny. Hacj je Jorker winowaty, njemóža wobkrućicź.

Swójbne powěšće

Šwěrowanaj: Kurt Richter ł Margaretu rodź. Wittez w Lubiju.

Šemrěli: Hona šwud. Schniefenhauerowa rodź. Matthez, 79 l. w Budyšchinje; khowanje budźe jutše šrjedu dop. w 11 hodź. wot Tuchořšcheho pohrjebnišchcza. — Bertha Kettschowa rodź. Jannaschez w Budyšchinje; khowanje je dźeńa wutoru. — Marta Stapanšez w Budyšchinje, 25 lět; khowanje budźe šchwórtk dop. w 11 hodź. wot Tuchořšcheho pohrjebnišchcza. — Hózka Röhlerowa rodź. Uhlmannez w Lubiju, 53 lět; khowanje je dźeńa wutoru. — Urjula Witzmannez w Běłej Wodźe, 4 léta; khowanje je jutše šrjedu pop. 3.4 hodź. wot pohrjebnišchcza. — Robert Twartz w Běłej wodźe, 54 lět; khowanje je jutše pop. 3.2 hodź. wot pohrjebnišchcza.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Montag, den 27. November 1933 vormittags 10 Uhr Sitzung des Bezirksausschusses

im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft Bautzen, Bismarckstraße 21.

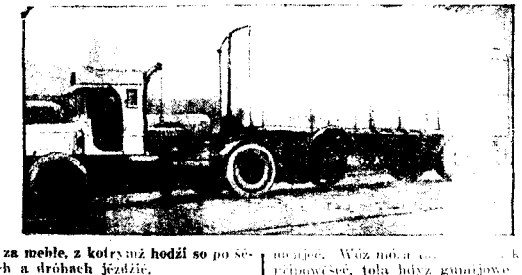
Bautzen, am 17. November 1933.

Die Amtshauptmannschaft.
Dr. Sievert.

Towaršwowski powěstnik.

Drježdźany. Wšěch lubych Serbow přeprošujemy na serbsko kemše njedźelu 3. XII. 33 rano we 8 hodź. do kapały w Taschenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodź. Winowatosć kóždeho je, zo so při serbskich kemšach wobdźěli!

Lichań. „Zernicka" spěwa pokutnu srjedu wječor we 8 hodź. pola Siwartec.



Transportski wóz za meble, z kotrymž hodźi so po sěnach a dróhach jězdźić.

Parišska specijelowa firma je nowy transportski wóz za meble natwarila, kotrohož kola so hodźa za- [illegible] k tworowym ćahanj přiwjazeć, tola hdyž gumijowe wobruče na kola tyknu, móža jón po dróhach wozyć.



Młodźina we wulkowojowanju přećiwo hłodej a zymje.

Němski propagandowy minister dr. Goebbels zaklepnje w Barlinskej Zawjeselenskej zahrodźe swój hozdźik do woponoweho škita Hitlerskeje młodźiny k lěpšemu zymskeje pomocy. Hitlerska młodźina běše njedźelu tysacy tajkich škitow na wšěch městnach postajiła. Daricźelo běchu wjelo stow tysac hozdźikow do nich zabili, z čimž so rjany pjenjez za wulkotny skutk zymskeje pomocy nahromadźi.



Přeni němski docent za woborny zemjepis.

Dr. Oskar ryćeř z Niedermeyer je so při Barlinskej universiće jako docent za woborny zemjepis zasydlił.

Spěwarske

serbske a němske, po wšěch płaćiznach

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Započnće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wušiwanju a wołmu k sačkowanju a štrykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wołmu

Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jatkow / Tel. 2583

Katolscy Serbja,

kupujće Wašе modłitwske knihi a wosahniki, Božе martry, posiwy Swjatych, różowcy, krjejpjerki za swjećenu wodu, wšu pisansku a papjerowu potrjebu

w Dombuchhandlung

M. Dilger w Budyšinje, při Mjesowych jatkach

Nawoženjojo a njewěsty

kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž **łěharnje, bydlernje, kuchinje** a wšitke druhe jenotliwe meble

w Bjarec meblowym domje

Znapřeča piwarnje :: Na Dwórniščowej dróży 2

Wopisma mandźelskich poždonkow so jako płaćenje přijimuja

Zwerśne wumělske faldkate madrasowe **garding** story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Němdże 200 mantlow za jězdne kola

z małymi rjanostnymi brachami płaćizny hódno poruča

Jan Schieback

na Mužakowskej dróży 4.

Mantle za jězdne kola we wšěch wulkosćach, też na dźěćace kola mam stajnje na składze.

Cyrkwiny wodźer

(J. Křižan.) Krótka wučba wo cyrkwin. přisłušnosćach, 80 pj. w Serbskej knihařni w Budyšinje

Holca

za pólne dźěła so k 1. decembrej 1933 pyta

w Konjecach čo. 10

pola Kubšic

Młoda, wysokosćelna

kruwa

steji na předań

w Małej Dubrawcy čo. 7

Dźěćace kolesa

we wšěch wulkosćach ma tunjo

Jan Schieback

na Mužakowskej dróży 4

Zličbowanki

čiści tunjo

Smolerjec knihličišćerńja

s. dr. z w. r.

w Serbskim Domje

Jeli Was

hłowa boli,

jeli so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li faldki,** tak zależi to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawočnicy wobstarać wot

Erich Lenz, wosebity optikar

w Budyšinje na Hošće hasy čo. 21 / Telefon 2134



Nowočasne žerdki za gardiny

připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Radia

a wšitke přisłušne dźěle jenoj wot wěcywustojneho kupowarja, kiž może też wuporjadźeć. Syn kóždu njedźelu k rěčam.

Willy Lebelt w Budyšinje

na Žitnych wikach 2. I

Přiloha k čisłu 268

SERBSKE NOWINY

Wutoru 21. novembra 1933



K pokutnemu dujej.

Khrystus na Wolijowej horje.
(Drjeworéz wot Albrechta Dürera.)

Wobraz napomina k pokutnemu dnjej. Stražujće a modlće so, zo do spytowanja njepřińdźeće.

Wusudźenja

§ Mała khłostańska komora Budyšćeho krajneho sudu je pjećesće pjećećiwo 35-lětnemu samkarjej Willijej Hendrichej Mirringej, kiž je z Wochwitzy pola Liebenwerdy wobydlał a w Budyšćinje bydli. Mirring je z nožom wojowsce dźerał. Někotre měsejce so jebanišwa dla samolwješe. Mirring je sud bjerje jeho 22. septembra 1933 k 4 lětam wotsudźenje a 200 hr. pjenjezneho khłostanja abo 9 měsacy khłostańnje zajednjał a cyłne prawa na 5 lět wotpokazał. Mirring a tři statne ručnistwa so pjećesćiwo wobydlerjej powolaschtaj. Tuchi sud je dopokazane wobkedał, zo je Mirring, kiž je ze wotpalenje lěta knjeza w Artilleristiskich kasarnach a Budyšinje jako pjećesćiwy wotpalenje, hdyž wot dźełacerja pod wotpalenjom nudawanjemi wobješe a kaschćiki jako kanzlerja hr. winowahil. Jeho tež winowachu, zo je wšitkich swojich wobkedźerjam z njebezbožnymi schetkami płaćił. Tójsamo wobkedźerjam mjenuje w Brěhwuzy, Niedaschicach a Brězowje bješe wulkotnje wustupowajo hubił, zo je muku, kotruž jemu podawa, hnydom ptacki. S tym bješe dozpał, zo běchu jemu za něhdźe 800 hr. muki pschiwostajili. W jenym tutych padowu bješe jako wikowarišk zastupjeł pod wopačnym mjenom wustupował. W druhimaj padomaj běchu jeho wuwinowali, dokelž dopałazych dopołajow njebě. Sa cząs jebanišwow njebješe wjazu w kantinowaj hojpodarił, ale bješe minerałnu wodu dźełał a potom wikował. Wujbane twory běchu do pjenjez pschewobroćił. Khłostańska komora potwjerdźi statne ručnistwa zaćiwjeny, hdyž je pschinarodnym pscheł. Kaž Hendrichowa komora Budyšćeho krajneho sudu je z nim zadźerjała, dokelž běše w pjatnaći 1 wotnje załožił. Běchu to tři bješe a khłostanja zajma. W dwěmaj bróh njemaše bješe wobsch kładźe i z nim podarjeć mohli. Na Sakskim kamorom wot zpytarstwa rukadu, zo je z pjatnaći. Ale tam je wobsamonimaj wobsamonaj bješe jo zapadnistwa wotpal. To wobsamo załožnja wobnja bješe wjele pjwa a pałenja zas. Mirring dosta 3 lěta zastwa a zhubi cyłne prawa na 5 lět. Pschewotwarita jatba je na khłostanje wobkedźi.

§ Z padnjeschim zwinjazym pjeza je jabrarjeje je krajny sud w jednanju pschećiwo husto a cyłko khłostanemu

Wusudźenja

§ Mała khłostańska komora Budyšćeho krajneho sudu je pjećesće pjećećiwo 35-lětnemu samkarjej Willijej Hendrichej Mirringej, kiž je z Wochwitzy pola Liebenwerdy wobydlał a w Budyšćinje bydli. Mirring je z nožom wojowsce dźerał. Někotre měsejce so jebanišwa dla samolwješe. Mirring je sud bjerje jeho 22. septembra 1933 k 4 lětam wotsudźenje a 200 hr. pjenjezneho khłostanja abo 9 měsacy khłostańnje zajednjał a cyłne prawa na 5 lět wotpokazał. Mirring a tři statne ručnistwa so pjećesćiwo wobydlerjej powolaschtaj. Tuchi sud je dopokazane wobkedał, zo je Mirring, kiž je ze wotpalenje lěta knjeza w Artilleristiskich kasarnach a Budyšćinje wotpalenje, hdyž wot dźełacerja pod wotpalenjom nudawanjemi wobješe a kaschćiki jako kanzlerja hr. winowahil. Jeho tež winowachu, zo je wšitkich swojich wobkedźerjam z njebezbožnymi schetkami płaćił. Tójsamo wobkedźerjam mjenuje w Brěhwuzy, Niedaschicach a Brězowje bješe wulkotnje wustupowajo hubił, zo je muku, kotruž jemu podawa, hnydom ptacki. S tym bješe dozpał, zo běchu jemu za něhdźe 800 hr. muki pschiwostajili. W jenym tutych padowu bješe jako wikowarišk zastupjeł pod wopačnym mjenom wustupował. W druhimaj padomaj běchu jeho wuwinowali, dokelž dopałazych dopołajow njebě. Sa cząs jebanišwow njebješe wjazu w kantinowaj hojpodarił, ale bješe minerałnu wodu dźełał a potom wikował. Wujbane twory běchu do pjenjez pschewobroćił. Khłostańska komora potwjerdźi statne ručnistwa zaćiwjeny, hdyž je pschinarodnym pscheł. Kaž Hendrichowa komora Budyšćeho krajneho sudu je z nim zadźerjała, dokelž běše w pjatnaći 1 wotnje załožił. Běchu to tři bješe a khłostanja zajma. W dwěmaj bróh njemaše bješe wobsch kładźe i z nim podarjeć mohli. Na Sakskim kamorom wot zpytarstwa rukadu, zo je z pjatnaći. Ale tam je wobsamonimaj wobsamonaj bješe jo zapadnistwa wotpal. To wobsamo załožnja wobnja bješe wjele pjwa a pałenja zas. Mirring dosta 3 lěta zastwa a zhubi cyłne prawa na 5 lět. Pschewotwarita jatba je na khłostanje wobkedźi.

§ Z padnjeschim zwinjazym pjeza je jabrarjeje je krajny sud w jednanju pschećiwo husto a cyłko khłostanemu

dźełacerjej Pawołej Rjenčej w Dobroschizach. Dźełacerjej Pawoł Herbrig a jeho manźelska Madlena rodź. Kronsez w Jaženizy pola Njeswačidła mějachtaj jo pschipomnjeja a pschekhowanja dla samolwješe. Rjenčej běschje w nozu 16. hapreleje t. l. do statoka žiwnoschčerja Wernicha na Horje salěsi. Tam běschje na hnjowej łubi jo do kamora dobyć a j njeho wulkej zwinjazej plezy a tři polesce kradnyć. Jene plezo a dwaj polesaj běschje k Herbrichezom donjesć, dokelž běschje jim 3,50 hr. dołžny, zbytk pak běschje hebi zam zkhować. Budyšći hamtšin sud běschje Rjenčej k dwěmaj lětomaj khłostanje, Herbrichowu pak k 7 měsacam a Herbricha k 1 měsacej jastwa zasudźił. Wschitzy tso jo dla wyschšeho khłostanja pschećiwo wuzudnej powolachu. Krajny sud měsejce khłostanje za pschekrute a zběhny prjedawšche wuzudy. Rjenčej dosta někto léto jastwa, Herbrichowa 5 měsacow jastwa dla namołwjenja a jeje manźelski dla pschekhowanja 30 hr. pjenjezneho khłostanja abo dwě njedźeli jastwa.

§ Psched Budyšćim hamtšim sudom běschje jo wo słodnišwach sudźiło, kiž běchu 25-lětny dźeć Max Fritz Mišbach a 10-lětny krawc Rudi Heinz Hartung z Budyšćina zhromadnje z towaršchonaj Royom a Jurkom sčinjeloj, kotrejuž hischcze sajzli njejsu. Mišbach a Hartung staj hižom khłostanaj. Mišbach běschje jo pschi kradnjenju w Konjezach pola Kubschiz w nozu k 13. januarj t. l. wobdźělił. Tam běchu jo kublerjej Sachje a kublerjej Gerzabcej z cźeledźinjeje zbě khlěb a 11 kusow butru, fotografiski aparat a nakhribjetnik kradnyło. Hartung běschje tchorunja z Jurkom a Royom w nozu k 29. januarej na knježim dworje w Borcu jo do kamorow dobyć a je nich khlěb, butru, žaket a cźrije kradnyl. Hamtši sud běschje Mišbacha jenoż dla kradnjenja zwroby k 8 njedźelam a Hartunga k 4 njedźelam jatby zasudźił. Statne ručnistwo dozpě je swojim powolanjom, zo jo prěni wuzud zběhny a Mišbach 4 měsacy, Hartung 3 měsacy a 2 njedźeli jastwa dosta.

§ Wośnik Ota Werner Mayer w Budyšćinje běschje jo pschećiwo wobkhodnemu porjadu pschestchol a jo cźelneho franjenja winowaty sčinił. Lětsa 11. meje běschje z hnójnizowym wosom po Nowosalzskej dróhi z města jěł a běschje jo psched kalijowej industrijowej železnizy na



President němskostatneje filmoweje komory.

Rěčnik dr. Fritz Scheuermann, kotrehož je němski propagandowy minister dr. Goebbels za presidenta němskostatneje filmoweje komory pomjenował. Filmowa komora je wobdźěł němskostatneje kulturneje komory.

Sobwy, kiž budźa so na serbskim koncerće spěwać srjedu 29. nazymnika w Krón'e

Zdychnjeńčk.

(K. A. Fiedler. 1870.)

Wzmi, mje, Knježe, pod křidła,
Hdyž so njebjo pomróčuje,
Cežke bija njewjedra,
Horja zymny wichor duje:
Pod swoje mje křidła wzmi,
Hdyž mje wšón swět wopuści!

Wzmi, mje, Knježe, pod křidła,
Doniž nóc so njerozjasni!
Njebjo so mi njesměwa,
Kotrež słónčko zboža krasni:
Wzmi mje, Knježe, pod křidła,
Hač dźeń milši zaswita!

Wjelanowy kěrluš: **Moja lubosć.**

(Julius Eduard Wjelan. 1869.)

Po tebi mam žadanje, pastyrjo mój Jezu,
A k tebi ja zdychuju, swojemu najrjeńšemu
Duše nawoženju, přećelej luboznemu,
najsmilnišemu.

Hlej, minyle su mi so swětne te lubosće,
A zasle su wšelke te nadźije młodosće!
Ty jeno wostanješ mi towaršs čim swěrniši,
najwobstajniši!

Hdyž słyschi du na nanje a hórku mam zrudobu,
Hdyž njedostatk čuju, sam radźić sej njemóžu,
K Tebi wuńdźeju, k swojemu radźićelej
najsprawnišemu.

Hdyž wječor na hwězdźički sławorne pohladam,
Na lubych tych njebohich duše tež spominam:
Dźo mysl mi też k sydliščam, raz serbskich wótcow
[honam,
někt pohrjebnišćam.

Hdyž žel mi je lubeho serbskeho naroda,
Hdyž widźu, kak cuzomstwo do nas so dobywa:
To Ty mi jenička wostanješ nadźija
najwokřewniša!

Wšak Serbja, lud nabožny, čicheje mysle su
A tajny kraj po Twojim slubjenju wobsynu:
Tuž w tutym slubjenju, w Tebi, jich pastyrju,
mam nadźiju!

Łužica moja!

(Pawoł Wićaz. * 1933.)

Łužica moja, lubozny krajo
Domizna moja, kwětkojty rajo,
Hačkuliž sy maluška, nam tola sy dróbnuška
Kublańka mojich přećelow drohich.

Łužica pata, Serbam sy data,
Malo sy znata, nam pak sy swjata,
Hačkuliž sy khudaška, nam tola s ylubuška;
O zo by była naša šće cyła!

Maćerka hóše wótčincow slawnych,
Jewišćo hóše bitwow ty krwawnych!
Kak wjele sy wutrała a tola přetrała!
Lud z tobu plaka, matrarka swjata.

Łužiske hory, domy a dwory,
Domowske pola, zelena hola,
Wše rěčki a žórleška a luki a pastwišća,
Witane budźće, žiwjenje zbudźće!

Myslička nazymu.

(Handrij Zejleŕ 1855.)

Ha widźu-li ptačata čahnyć,
Hdyž lisćowy žołći so štom,
Chce myslička sobu so kranyć,
We hwězdach pak pyta swój dom.

Ha widźu-li mróčelow čahi
Kaž sony puć pod njebjom jěć,
Hdyž łuka je płowa, haj nahi,
Chce myslička křidła tež měć.

Ha widźu-li k zemi so nižić,
Spać kwětku tu poslednju hić,
Chce myslička k hwězdam so bližić,
Tam pokoja žórleško pić.

Hdźe, myslička, statok swój stajiš,
Ty njeměrna podróžnica?
Tam horkach tam z radosću prajiš:
Nětk, nětk sym ja spokojena!

(Zejleŕ III, str. 134.)

Wostań w kraju!

(Handrij Zejleŕ. 1842.)

Wostań w kraju, to ći praju,
W swojim kraju narodnym:
Sy tež khudy, žiw so tudy
Po česći a spokojny!

Njepraj: „Druhdźe lěpje budźe!“
To ći zapisane njej!
W kóždym měsće nam'kaš wésće
Zle a dobre změšane!

kiwo na pucz jawnowjeź chyli. We tutom wokomiku dyrbjachu wobsedwom auto, kiž ja nim pichijedźe, so na prawo winowci, pichi čimž bo pschěrowa fajedźe, so hdy mutlkafedźaju kolenu jrani. Hamtjeli sud bdjše Meyerej 30 hr. pjenjezneho khostowanja abo 6 dnjowu jastwa napotoju. Jeho powołanje so nětko jaczijimu, dokelž pjeza njeje ſ cžerwom a jasnje dosež połajał, to je so chyli jawinwcź.

Muzej bankowkow

Sir Fred Castling, wobšedźer najbohatšeje a najdospolnišeje privatneje zbirki bankowkow, je so rozsudźił, tónle muzej bankowkow jawnosći pschistupny zdźinicź. Sir Castling je sa wudospolnjenje swojeje zbirki jara wjele pjenjez wudal a janeje prózy lutowak, žadne a sajimawe kruchi do swojeho wobsydstwa dostacź. S wobšerbitnymi zbožownymi pschipadami móžeje wón hdys a hdys k wobšerbitnym zadnostkam pschinicź, tak na pschikład k tamnemu walczkej zadnych bankowkow, kotrež wyšoki sajednik thinskeho finanzneho ministerstwa pschi zbérku Bolšarjow léta 1900 sobu wsa, jako ſ Pekinga cžekny. Wot njeho jón Khinjan dosta, kotrež bě cžekajemu zimjenje wutkowal; po tym hacź běchu bankowki pisches jara mnoho rukow pucžowale, so sirej Castlingej skónczinje poradźi, k drohemužcžam pschiincź.

Castlingowa zbérka bankowkow zdobom stawizny bankowkow pschedstaja, kulturno-stawizniski wobraz wonajtacju a roswicju njemetallowych placžeńskich srédkow, kotrež tež nětkole hischcze tak wulku rolu hraja. Wšo wschat tamne bankowki pobrachuja, kotrež su — kaž w tehdyšnich powdźecžach cžitamy — pjenjeza bitje Romjenjo thežorikeje doby wudali, ſ kotrymž pak so žadyn jenicžki truch sachował njeje. Sir Castlingowa zbérka so ſ bankowkami sapecžina, kotrež je mengoštli wjerch Kublai Chan, sakoždy juanskeje dynastije w Khinje, zhotowicź dał, jako bě po dobyczu khinskeho kraja 1279 rozbite thežorstwo [illegible] sam sobu sjenje [illegible] ſ tutych bankowkow [illegible] ſ tepjenow ma[illegible]jenje, a tole naturalne pjenjez pola Kh[illegible] jara woblubowanych [illegible]che. Mongolšcy wjerch stróžka jednacha [illegible]ho Khinjana [illegible]we pjenjezy pschijimowa[illegible]jechaiche, ſ jim [illegible]ju. Njedźiwajo tak [illegible] pschikłasow pat [illegible]cžeja jenoż jara njerady a [illegible] na nowy placženski srédk inwenczichu, a mnoho [illegible]ow a thežorstich [illegible]rjow ſ 13. a 14. lětstotka dan[illegible] pschezo sajo sawjedźeli, so bankowki zlotym a [illegible]rym pjenjezam na jasne waichnje na hodnoćizi nalicz[illegible]teja, dokelž mějachu so tóždy khwilu ſ metallowymi [illegible]njezami naruncź. Sir Castlingej je so nětko pos[illegible] některe ſ tutych nětdźe žydom słuschne Kt starych [illegible]ow dostacź, wot paducha, kotryž bě je ſ jenoho [illegible]ho rewnišcha kradnył. K žadnemužkam tuteje [illegible]ej pokazli pojmam jenjerjow sčuchcža, tamnych [illegible]janych pjenjez, kotrež běchu ja cžaš wulkeje [illegible]cžeje revoluzije revolužionarni mócznarjo wudali. Takle wudate pjenjezy sumu 45 miliardow frankow dospěchu, a dokelž swoju hodnoćizi zhubichu, buchu po nětčim inicjene; dźensa drje sydom jenoż hischcze mało pokazlow tutych bankowkow wobstaci. Sir Castling móže so thwalicź, so dospolnu zbérku tutych revoluzionarnych pjenjez wobšedźi.

Druhi ras revoluzionarnych pjenjez su tež tamne bankowki, kotrež Abd el Krim cžišischcžej daloše, jako Rifiskabylojo w Marokku swoju wobaranišku wójnu wjedźechu, pschedy hacź dyrbjachu so podcžinjnyć; tež wone su w nowym Londonskim muzeju bankowkow sastupjene. Tehorunja ſ Afriki bankowki pothadźeja, kotrež bě Charles George Gordon, britiski general a gouverneur Sudama — wulki dopředkaŕ sa jendźelsku wěz w Afrizy —, sa cžaš wobléhowanja Khartuma zhotowicź dał a ſ kotrychž tóždu jenotliwu šamoručznje podpisa.

Dźiwnuschku hódnoćź maju tež bankowki, kotrež nam na hórki cžaš inflazije dopominaju; tute bankowki — kotrychž liczby najpriedy pomału, pozdźischo pak ſ tóždnjom dnjom rozcžedźu — w Castlingowym muzeju nimale bjes wuwjacza hromadźe namakamy. Tak su tam nimo dwjesczatyschtyrihriwnowskich bankowkow ze japoczatka inflazije tamne bankowki, na kotrychž hižo milijony a milijardy cžitamy, a potom bankowki ze nasmy 1923, hdyž dollar skónczinje na 4,2 billijonow papj. hriwnow stejesche a jako so pola nam jenož hischcze ſ billijonami liczesche, doniž potom rentowa hriwna pschijidźe a wschemu tónj pschihotowaschc. Sir Castling pak so tež prózy nabojal njeje, wschitke tamne drobne nulowe pjenjezy sbérać, kotrež běchu w Němskej sa cžaš inflazije města kaž tež wjetschе industrijowe a wobchadne pschedewjacza wudale a kotrež je rentika hriwna tehorunja wotkhonika. Tak mjenowanu piece de résistence Castlingoweje zbérki wšo prénja sto puntowska bankowka pschedstaja, kotruž je jendźelska banka wudala. jn.

Serbski Ratař

Praschenja a wotmołwa.

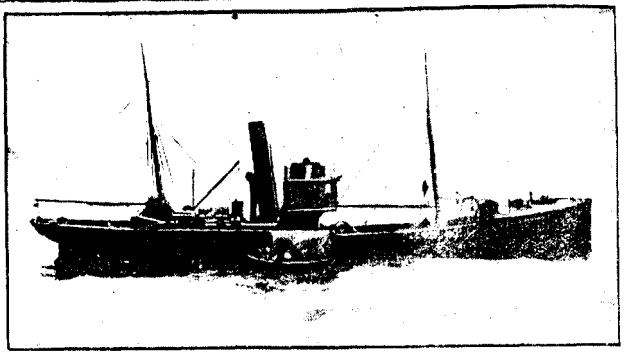
Kak so kalowe hłójczki pisches symu khowaja?

Najlépschе hłójczki, kaž druhi kał, masch do hromadźi skopicź, ſ hłowu nuts, a to na měsce, na kotrejž raniši wěssik njebudźe. Na to pschihtuj kopeń ze klonu hacź do semje. Tak traje kał dołho. Druhi pschereschnu hłub, sesajacja hłójczki na lubju, kał so tóžda hłójczka ja so steji. Shnike kopjena swotběraj a sacžiń wokno, hdyž widźischi, so kruczischе mrózy pschihadźeja.

Esmě so kruwa hacź do cželenja bejicź?

Ně, ale ma so 4 njedźele pryedy ſ dejenjom sastacź; a to cželecža dla, kotrež sstabi, hdyž so kruwa hacź do pósledniego dnja deji; tež pak kruwy dla, kotraj po cželenju jenje kał wjele mlóka njedawa, njeje-li so někotre njedźele do cželenja ſ dejenjom pschestawała.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.



Němski italiański parnik so w Polnónym morju podnórił.

Polski parnik „Kosciuszko" wukłowa w Polnónym morju, nedźe 40 mil z wječora Skagera muž-

stwo němskeho cyl[illegible]sta Wessela", kotryž [illegible] nórjanskeho [illegible]. Na wobrazu widźimy, kak němske muzstwo we [illegible]ańskim čołnje so nórjacey parnik „Horst Wessel" wupušća.

Hospodarski rozhlad

Wutorn 21. nowembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,566	100 pólsk. złotych	47,225
1 jendźelski punt	13,58	100 čěskosł. krónow	12,425
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,49

Barlinska burza mnohe wječera jara žiwe wiki. Ludźo jsoro akzije wjdźeli, druzim jara žiwje kupowachu. Kurzy so wšo stražowachu a wostkoh so wožiwi. Wótby su dowěrjenje do kojedźacžnoh jsstyknje, schtoż so nětko na burzu wusnutkowacź pocžina. Wiki rentowych liczbnow běchu hdyž mérnišcy, ale tehorunja powschitkownje krute. Kurzy so tu tež trochu połepschichu.

Barlinske žitne wulkowiki pondźelu hischcze pomérnje hlubu wobtkhod zapisachu. Sa rožu je hischcze pschego žadanje. Tež pschenica so wječera bóle wobkedźbowasche. Wowsa so jenož malo pschedawa. Jeczmjeń namaka kupzow jenož sa swoje najlépsch: druzinu.

Wječera płacžeńsch: w Barlinje zentnaŕ

pschenicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,15—9,30 (8,65—8,90) hr., nazymskeho: 7,85—8,60 (8,15—8,0) hr., wowsa: 7,615 hacź 7,40 (7,20—7,40) hr.

Płacžiny w synkach su płacžiny tydźenskich wikow. Hdyž pak njej: žanych napomnjenych, so njepschemjenichu.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacžiny po złotej hriwnje.

	20. 11.	18. 11.		20. 11.	18. 11.
Pšenica	—	—	bunv	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jeczmjeń	163-172	163-172	žolte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenž. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,30	12,2-12,3
rżana muka	21,2-22,2	21,1-22,1	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
ps. wotruby	11,5-11,7	11,5-11,7	běrnj. kruški	13,5-13,7	13,5-13,7
rżane	10,1-10,3	10,1-10,3	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana słonia	0,45-0,65	0,45-0,65
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenž. ,,	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna ,,	0,50-0,70	0,45-0,65
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna ,,	0,50-0,70	0,45-0,65

Płacžizna za pšenicy za wuplodźerja 178 181 183

Płacžizna za rožku za wuplodźerja 143 146 148

Drježdźanska burza (20 11.)

Pšenica 76 kg	186-187	běrnjace kružki	14,10-14,30
rožka 70 kg	156-158	pšenž. wotruby	10,8-11 1
nalětni jeczmjeń	180-190	rżane wotruby	10,3 11,3
nazymsk. jeczmjeń	164-166	pšenična muka	35,75-37,75
wows	142-146	rżana muka	23,75 24,75
šafrjeny dźeceł	155-160	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)	—	hróch	40,50-41,50
suche truh.	10 1 10,2	cokrowe truh.	13,50-14,00



Kralowska parada w Romje.

Kral Viktor Emanuel a italski krónprync (wysoki jeńskich šulerjow. Parada wotmě so při składnosći 50lětneho wobstaća wojeńskeje akademije w Romje. oficěr w druhim rjedźe) kročitaj nimo fronty, wo-

Muzej bankowkow

K połdnju hori rjeńši stwori
Bohl'by Knjez kraj člowjekam,
Tam pak smudźi słónčko ludźi,
Hrozna zwěrina tam je.

Połnóc zymna, dołho čěmna,
Njem'že tež će zwjeselić;
Maš tam delka barn, wjelka,
A khlěb tam tak žadny je!

Duž ći praju: Wostań w kraju,
Hdźež zle z dobrym runa so!
Cerpić, dawać, k dźěłu stawać
Wšudźe dyrbiš zawšsće.

(Zejlež III, str. 4.)

Bratram.

(Michał Hórnik. 1853.)

Synowje smy serbskoh splaha,
Naše hesło: „Łužica!"
Hdźež so serbska khorhoj zmaha,
Kiž nam sławu poskića.
Wosud, kiž je mnoho škodźił
Serbam w časach prjedawšich,
Je nětk znowa lubosć zplodźił
W dušach našich młodźeńskich.

Kóždy horli, wěrnje žada,
Zo by narod woživił.
Kóždy Serbow zbože hlada,
Zo by sławu rozšěrił.

W tajkej mysli přisahamy,
Hajić khorhoj serbaku sej.
Před wrahom ju zakitajmy:
Bóh nam pomoc poskićej!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowóznika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. we 1720 Kč. Wed. a čšk Sinolerjec kniholičerňa, zap. dr. z w. nak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały nam-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nam-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Klódy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowiny“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo scěhowkam čełneho zmjerdźenja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjerdźenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Senjerne zmjerdźenja dawaja so banzy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowěźdź. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutych bankl, kiž Serbske Nowiny kódyž a když wozjewja.

Cisło (Nr.) 269 — Budyšin — Štwórtk 23. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wjednikowe wojowanje wo europski měr

Parizišle nowiny „Matin“ žrn rozsrěžowanje wozjišćaše, kiž mjenjesche francowski swonkowny politikar de Brinon z němskim kanzlerom Adolfom Hitlerom. Brinon wuchadny wutrobne přichilerje pola němskeho kanzlera, kiž so hižnak hač pola druhich statnikow, bjes kóždeho zeremonije sta. Němski kanzler je pjeca prajił, so je jeho nahlad njepřichemjenjeny wostał. Won je wospjet wuprajił, ale jemu je so přiwoje z njedowěrliwymi žłowanimi wotmolwiło. Jeho wola pak je so njeje přichemiła. Kanzler rjekny dale, je wunosćił ludowego wothłosowanja jeho přichodu nowu móz dawa. Hdyž prjedy Stresemann a Brüning jednachtaj, njemóžeschtaj so na to powołać, so mataj lud sadu za sobu. Kanzler pak ma zulu Němcow sady za sobu, won njeje ludej famjelicjal, schto chcyšche a lud je jeho politiku přichłosował.

Rěcz přichińše potom na **němsko-francowske praschenja.** Tu Brinon přicha, so Hitler do rusnjesće němsko-francowskeho dorozumjenja wěri. Won je přicheprosčeny, so móhł wón Němcow a Francowzow bjes přiwołowanjow stać, hdyž ludże praschenje němskeho Saarskeho kraja dospoładowane. Elsaš-Lothringska njeje žane swadne praschenje. W Europje pjeca ani jenicžkeho swadneho přichipada njewobsteji, kiž mohł wójnu wusprawnić. Mjez hnjezdźenjami ludow hodźi so wschitko zrjadować, jeli zdźeja a samołwitosć we wšěch cžuja. Nježeno pak tu njeje, schtož by rozsrědowanje kreje hódne było. Tchodła je tež mjes Němcami a Połskimi dobre žiwobyte srědźenje nósne. Tu němski kanzler wótre rjekny, so jeho přichilenja, hdyž rjekny, so chce wón wójnu. Wójna by žiwotne połoženje tuchwilneje kreje hišće horje wotmjenjała, so bychmy schtyrjo-pjećdźesatnik a Azisku nad nami kujezźowo dostałoj. Kak chyli žebi wójnu přechcyć, hdyž kuženy hišće so 20 abo 40 lět zdźerbnyh poslenje wójny zaženowaš; kanzler mjeni pak na přichod a ma dobre imitskowne politiske dźeło přichodu. Won je ludej zaženje swojeje cžerje sajo dał, woh dyże jemu też wjeselc nad žiwjenjom sajo darieć.

Rospravnik pokasa kanzlera na swonkowne znamjenja w Němskej, kiž wjeselc nad wulkohowanjom mozy přichedstajeja. Na to kanzler wotmolwi, so dyrbi Němska khmana być, so wobaraeć. Jeho program je sčehowaty: Zanchc Němza za nowu wójnu; ale za jakitanje swojeho wótzneho kraja zuły lud.

Rosrěčowanje přichiwobrocži so potom k žrědkam, s kotrymiž mohłe so němsko-francowske praschenja wujasnicj. Tu kanzler rjekny, so jeho wótzny kraj njeje narod druheje rjadowinje. Hdyž Francowzla pyta, swój bjesstrach na straschnu wobrnu njemóžnosć Němcow twarić, potom so njechodźi nicze cžinić, přichetoj taiše cžaky žu nimo. Chzeli pak Francowzla swój bjesstrach w srědźenju namakać, žrm zwólniwy, wschitko žłuscherj, wschitko zapjchjcrej, wschitko přichedwidacj. Praktiky może so to we wodźelach přichewjesćej a wo jenerliwosćach hodźi so rěcžeć. Jako Brinon kanzlera na to pokasa, so chze Francowzla wěstosć měć, so po wotbyću njejasnjosćow nowe wobcžežnjesće njenastanu, kanzler wotmolwi, so won sam nad politiku Němskeje rozsudża a hdyž kreje słowo da, potom je šmuczeny, so je dźerži. Won dyrbi wuczim sałkowaci. Won je cžłowjek, kiž skutkuje a samołwitosć na so bjerje. Hdyž jemu nichtó prajl, schto mohł sa francowski bjesstrach cžinić, by won je cžinił, hdyż njerozjeci abo hroženje sa jeho kraj njeje. Połska to nětko dowidži, ale dokelj dale k kanji leji hač Francowzla, hnaje naš tepje hač Francowska. Skónczuje Brinon wo wujasnjenju Němskeje je Swjatka ludow rcži. Po Brinonowym přijanju je kanzler pjeca prajił, so je mušne było, so Němska Genf wopuścži, a je so i tym połoženje wujasnjało. Njewróżimy so do Genfa, dokelj je Swjatk ludow njesfyrarodny parlament, hdyż mezy napischecje žebi sjeja.

Přichemjenje w Barlinskim Polizajskim presidiju.

Polizajski městopresident dr. Mielc w Barlinje je so z dełacerjom sakonskeje cžłakatskeje pjenjesa hnydom natychlinje na wotpocžatk přichehadźił. Jeho městno dotalny wjednik tajneho statneho polizajskeho hanta ministerialny rada Diels jotowa.



Schef tajneje statneje polizije bu polizajski městopresident w Barlinje.

Wobschi knjeżerstwowy rada Diels, skutkowny a energisti wjednik tajneje statneje polizije, je so za polizajskeho městoprezidenta němskeho hłowneho města powjesnował.

Přesčehanje nacionalsocialistow w Awstriskej

Jako chyzniše žydeu nacionalsozialisti z koncentrazijskeho łahwa we Wöllersdorfe cžemjej, jeho satsłuchu.

Wobstojnosće w Awstriskej jenak žitnje nazionalsozialistow přichecžehanja. W Krcmsu wyschkowcho tentnanta Christiana, kiž rěsche so w šwětowej wójnje jako lětaŕ wobzbje wuznamjenjeni, s arrestom potrjechtschadu, dokelj pjenja za nazionalsozialistiski stronu skutkowaš. W Vorarlbergu su po samtiskim sapisu wot 1. augusta t. l. 113 wobsobow z arrestom abo pjenjesami khłostali, dokelj so za stronu dźesali. Jedna so tu skoro bjes wuwiscja wo nazionalsozialistow.

Awstriske krajne wjednistwo nazionalsozialistiskeje strony wosjewja: W St. Johann w Tirolskej je wuńcrn wjesor domowny wobornik nazionalsozialistu nadpadnyć a jeho tak cžežko skałak, so dyrbjadcm jeho do thorownje dowjesć, hdyž so je šmjerczu bědźi. Awstriske hamtske powjesćerstwo wo tutym podawku dotal nicžo njerozsprawjachu.

Nowe šćuwanje marxistow w Belgiskej

W Belgiskej je so nowa žołma marksistiskich nadpadow na nazionalsozialistiku Němsku zhonyła. Po zułym kraju so łetali z wobrazami rosčerjerja. W Antwerpenje so z niskej reklamu za přichedwjedźenje dźiwadłowego kruchu wabi, kiž so přicherźiwo dźenjenskej Němskej měri. Tuton kruch je žamo po wujnacju sozialistiskich nowin literarisky małohódny. Wjerschk schcžuwanja dožeče pak so z wužiwanjom belgiskeho radźja k boykottowej propagandze, kótruž belgiska sozialistiska strona wjedźe. Němske pólkasijowo je tutym podawkom dla energiziy pola belgiskeho knjeżerstwa sakreclło a hdi přichedwidacju zadało, so by sinjewužiće statnje kontrolowanego radźja přicheitało, dokelj móża tajke pożiwanja němsko-belgiske porjadu přichekazyć.

Zw'azk ludow ma so pječa reformować

W kruhach Swjatka ludow je nabjadcka naitała, so by so Swjatk ludow reorganisował. Tuta myśl je nětko pola zdobytkowcow a zdobytkowarjow Swjatka ludow wjetsche wobkedźbowanje namakała. Generalny sekretar Swjatka ludow je z delakim jasnjenjom jednał, kiž je nětko pjeca nowy plan za Swjatk ludow wudźełał. Hacj generalny sekretar Avenol Majestinowe plany k rewizji Swjatka ludow přichwoinje, hišće je njeje jnte. Belgiski plan žada wotdźelenje srědźenja Swjatka ludow wot Versailleskeho srědźenja. Srědźenje Swjatka ludow dyrbi so pjeca tak přichemenić, so mohła też Zjednoczene staty, Rusła, Němska a Japanska k Swjatku ludow přichistupić.

Sarrautowe knježerstwo so nakwilnje wukhowało

Smutkownopolitiske połoženje w Francowskej wutoru kdźbliwosć na so wocrocžeše. S wutoru přichi specjalny wuradźowanjow wo hospodarskim planje w połoženju nowe sjesijskeje nasa. Wulke wobcžežnjesće, kiž ł so wopytaja a dwel na wobstacju knježerstwa shubćichu, žu so i přicheczelnym sjesijskeje knježerstwa na thwilu wotstrenić. S tym pak je njeprajł, so niemoża w kóždym wokmiku sajo nastać.

Wjetšina za prawicu w Španiskej

Nowiny powedża z Madrida, so žu poslednje wólbne wunoschi dopołkałe, so žu prawicne strony wjasy hacj połozju wschitkich hlosow dostałe. Tchodła je so španiske wobyđelerstwo z wulkim rosharjenjom wobjało. Po druhej nowinarskej powjesći z Madrida schtyri sobustawy knježerstwa njesłu wjasy wolili, mjenujcy jmitskowneho ministra, justizneho ministra, wobkhadowneho ministra a ministra nanorčnjiwa. W wołebje cžežkim njemčeram je pjeca w provinzy Lugo dóschło, hdyž je so mjes přichecžiwnikami nětko 300 kročej wusleliło, přichi cžimż je so pjeca wjele ludži franilo.

Antisemitiske demonstracije w Budapešće

W Debreczinje njedawno nětkże 200 akademikow antisemitisku demonstraziju wotmě chu. Policija sapschimny, měr a porjad sajo postajł a 130 demonstrantow saja. Wjednistwo schule je krute přichepytowanje wotewrilo.

Krwawne zraženje w Rumunskej

Se wschich kónzin rumunskeho kraja přichihadźeja powěsće wo srazenjach mjes policijn a sobustawami želesnej gardy. W Kouštanzy přichi posrowje, wotdźelenje želesnych gardistow, kiž dyrbješe wótre plakaty lepić, rozchacž, jasliščim studenta a tranichu dwoju druhejn cžełko. Też we Cžernowizach policija demonstraziji cžah rozsuka, kiž ł thorhoju hakatcho tichija cžehujeschc. Dóndże k pukam a policija wjele wołdźelnikow saja.

Zaso 5,6 miljonow za wobstaranje dźěła

Kaž němske dźełowe ministerjstwo wojewja, je kreditowy wubjerk kreditowe njemjesće rentowe banki w šwojich poslednich posedźenjach sajo nětkże 5,6 miljon hriwnow pożiwonkow za wobstaranje dźěła přichiwoli, wot tuch pjenjes paduje nětkże miljon hriwnow na žydowske puće w Pomorskej. Za dźeła w Sakskej je so šnewa nětkże 850 000 hr. přichihotowało, schtož dyrbi so dźiwaja na wobcžežne poměry sakiskich dźełowych wikow wobzeže wusměrnyć. Nětkże położa pjenjes, kotrež so za Sakisku přichiwoliehu, nałoži so na rjadowanje Zwikawskeje Maldy. A schtož druhe wjetsche dźeła swonkach Sakiskeje najtupa, kiž je kreditowy wubjerk dowolił, šmjć so srědowanje kultiwowanja jiloweje semje w Anrichskim knježerstwowemu wokrjeżu a rjadowanje rěkow w Salzwedelskim wokrjeżu nijenowacj. Za wobe tutej přichedewsacji je so po 200000 hr. pożczonkow přichiwolilo.

Swójbni nanoło maju so před druhimi přistajeć

Němski staw rjemjeslnikow žiwoje sobustawske sjednoczistwa namotiwa, so bychu najprjedy swójbnych nanow i wjele dźěczimi do dźela přichinjeńe. Pokasuje je na to, so nazionalsozialistiske knježerstwo wobzeže přichecžiwo kulturnemu a ludowskemu spadowanju wojuje, a so Němska do krajow žłuschca, kotrež měšachu we wójnje a też po wójnje hrožazy wupad na narodach. S tutowej přichicžinu cuteho hrožazeho spadowanja liczby narodow na žo žebu hospodarska nuza mjenowacj. Naprawa k spěchowanju žiwotnych wjeledźěczných swójbow je też, hdyż so nanoje na wščežch bohatych žiwołow najprjedy do dźela bjeru. Tu zapocžnje so nuznosć za hospodarstwo, so by prozowanja němskeho knježerstwa k spěchowanju wjeledźěczných žiwjenow podpěrało.

281 Porheinskich gmejnow bjez njezasłužerjow

Po wobzeżitym sapisowanju porheinskich dźełowych hantow běsche spocžatk novembra we wokrjeżu porheinskeho krajneho dźełoweho hanta 281 gmejnow bjes njesałużerjow.

Trónska rěč jendźelskeho krala

Jendźelski kral Jurij wotewri wutoru pśichpołdnju w 12 hodź. w hornim śejnje śerśi wótrěśi śkhadźowanjow par kamenta ſ tróńſej rěcu. W njej wón śźěkowaje wajne mjrśe wupraji. Jendźelśe poźěahi ſ ſwonkownym nozam wojtanu pśheźejśne. Hłowny ſaměr kněźerśtwa w mjeźynarodnych naležnoſćich je, ſo ſ nałožowanjom wśichich pomuźłomnych ſrědkow móc w ſwěźe śpěchnje a źěźerśi. S tutym ſamyślom budźe kněźerśtwo teź pśichodnje ſ drugimi kněźerśtwami ihromadnje ſkutkowaś a ſpytaś ſpokojace rozrisanje jaſchmjotanych praſchenjow wótbrowanja dozpěć a k płodnym wuſpěchom dołhich dźěłow wótbrońaceje konferency dóńć.

W tróńſej rěcźi wupraji ſo teź nadźija, ſo naiwótſe ſeſtanjow wótbrońk ſa reformu indiſkeje wuſtawy pśichi nětśišćim ſkhadźowanju ſkónčne namjety pśichedpołoži. Kral ſpomnjaſe teź na ſtajne pśichiźeranje dowěrjenja do ſćipćich wałhadow ſa britiſke wikowarſtwo a britiſku industriju we ſandźenan ćaſu. Kněźerśtwo ſo pjeca próźowanjow njeſtrajeſ, ſ kótrymiž chże pśichiſtajone wunjeńenja ſa wowoſowe wikowarſtwo dopołnś, wośebje ſ wikowanſkimi ſrěźenjemi. Parlament dóſtanje nadawk, ſo by hnydom wobſchérne naprawy rozpomnał, ſo by ſo ſawěźenje njeſtajnjerjow na ſtrowy ſaſtad ſtajiło a ſo nowe ſyſtemy k podpſeranju njeſaſtupnerjow wutworił, kótrež ſawěźeni njeſtu.

De Valera wólbny kandidat w połnócnej Iriskej

Ministerſkeho preſidenta iriſkeho ſwobodneho ſtata de Valeru ſu ſa jedyn nźiſći wólbny wokrſch k pśichodnym parlamentnym wólbam w połnócnej Iriſkej ſa kandidata nazionaliſtow poſtajili. Tuto poſtajenje wośnamjenja, ſo ſo jeho ſtrona Fianna Fail na ulſtrſkich wólbach aktiwnje wobdźěli.

Politiski nadpad w Japanskej

W japanſkim hłownym měſeśe Tokiju je ſo wutoru dopołdnja njeproradźeny nadpad na pśedawſchego miniſterſkeho preſidenta Makatſukia ſtuśił. Jako baron Makatſuki ſo ſ pućowanja do Tokija wróćiwſchi ſelenſki ćah wopuſćeſći, tłóćeſche ſo młody ćłowjek pśiſches lud a ſpyta barona Makatſukia ſ kałaćom ſaſkóź. W pśiſłednim wokomiku pak połiſiſtojo ſamóch, nadpadnika wótſi wotewjaceſ. Nadpadnik je japanſki pśiſłušowaŕ (Borer). Druheniu młodenu ćłowjekej, kiž chśyſche w ſamkownym wokomiku miniſterſkeho preſidenta pśihnaś, ſo poradźi ćekaś. Za pśichi ćinu nadpada maju pjeca roſhoreńe wośich worſchow japanſkeho wobydleŕſtwa nad Londonſkim łódźſtwowym rěźeńſtwom, ſa kótrež ſo ſćahuje Makatſuki jako japanſki hłowny wotpóſłaniź w Londonje wulki podźeł.



Spěšne poſtupowanje dźelow pśichi prěnjej němſkej autowej dróźy.

Pohlad na twar prěnjeje němſkeje autowoje dróźy w łěźu mjes Darmſtadtom a Frankfurtom n. M. Pśichi twarjenju prenjeje němſkeje autowoje dróźy je ſo hiźom dobry truch dźěła dokonjał. Tamnſichich 2000 dźěłaćerjow dóſtał niź mjenje hač 17 000 arow łěźa wukopa.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 23. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźiśa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer +4 a najniźſcha temperatura w nozy 0. Wjedro ſo malo pśeměni. Na naſch wjedro je niźina wjeſćich winy dóſtała. Wona ćeſnje ſo wot Skandinawiſkeje pśichs Fryſchinu Europu do Italiſeje. W jeje wótkſeſu nadeńdźeny ſwjeſćina mutne a teź maćana wjedro pśichi trochu mitliſchim powětźu. Wyſchina 1ći hiśtaceje nad Ruſſej, druha wyſchina pokaſuje ſo nad Atlantiſkim morjom ſ wjeſora Franzowſke ja a Schpaniſeje. Naš ſo ſda, ſo niźina bórzy jaſno roſćeźeńſe, ſo ſmejmy jaſne njebjo a ſymniſchi powětr wótſakaś. Jutſe pjatł błónćko 7,30 hodź. ſkhadźa a ſo 4,05 hodź. ſkowa. Mjeſaćk ſkhadźa jutſe popołdnju 12,56 hodź. a ſkowa ſo wjeſor 11,58 hodź. Jutſe mamy prěni běrtłk. Protyka pśichpowěda wjele dźeśća abo ſněha.

— **Mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu 25. nowembra 1933 rano wot 8 do 10 hodź. wołedawa ſo na ćiſła 351 hać 550 a wot 101 hać 4100 ſyrc howjaſe mjaſa, punt po 30 pf., ſyrc ſwinjaſe mjaſa, punt po 35 pf.

— **Paduſchiwo na pohrjebniſchću.** Z rowow katoliſkeho pohrjebniſchća pśichi Minkałowſkej dróźy ſu w ćaſu wot 18. 11. 33 wjeſor hać do 21. 11. 33 wokoło 10 hodź. dopołdnja nźekótre wěnzy a druha rowna pśichi kradnyli. Skóda je nejſćo wobdźěłowaŕ, ako móże wótkaŕ na padaceh abo pśiduchow pokazaŕ, ſo proſy, ſo by to kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje na hrobje Otrubnurg, telefon 2802, wojeźił.

Strowość je najwjetſe kubło!

Štóž Kathreiner pije,

wostanje ſtrowy

— **S měſchćanſkeho dźiwadła ſo nam piſne,** ſo ſo dźenja w 20 hodź. opereta „Grabinka Mariza“ wopjetuje, tohorunja jutſe pjatk wjeſor. Mjedźelu wjeſor 1/28 hodź. hraje ſo pśeni króć Puccinniowa opera „Madame Butterfly“. Dźiwadłowemu wjedniſtwu je ſo poradźiło, ſnateho komornego ſpěwarja Marka Hirzela a operowego ſpěwarja Arna Schellenberga, wobeju wot Drjezdźanſkeje ſtatneje opery, jako hoſćow dobyć. Hru nawjeduje intendant Hans Heinz Kämpff, hudźbu pak nawjeduje miſchtr Jurij Schuſter. Hłownu rólu ſpěwa Johanna Barklin.

— **Saſka krajna loterija.** Pśichi wutorniſchim ćeńenju 1. rjadownje 204. ſatkoteje krajneje loterije (2. dźeń) padźe dobyće wo 2000 hr. na ćiſła 18584 68878 97940 129631; dobyće wo 1000 hr. na ćiſła 32210 69000 83810 96720 107043 139269 140182.

— **Wobſtejźeŕ ſo pyta.** Wośoba, kótruž ſu tu ſajeli, je pjeca 27. oktobra popołdnju wokoło 4/3 hodź. ſ wokła Kněźe dowa na Jitr. wikach ćo. 2 jonjaze jěźuce koło ſnamſi Stoewer-Greif Stettin, ćo. 238 082 kradnyła. Tuto jonjaze koło je ſo ſwóńſiło. Jako kradnjene ſo tu njeje wozjawiło. Wobſtejźeŕ, abo wośoby, kiž móža k temu nětśo woſjewiś, ſo proſcha, ſo bychu ſo na kriminalnym wotdźělenju w Budyſchinje na Otrubnurgſkim hrodźe ſamołwili.

Spomožeńska statistika města Budyšina

ſa měſaz oktober 1933.

1. **Spomožeńſtwo.** Wopytowarjow běśe w radnopodawarni ſa maćerje w ſaſtarańi ćeſćeńkow 144, w ſaſtarańi małych dźeći 21, w radnopodawarni ſa ſamodruhe rjadźe 14, w ſaſtarańi tuberkulozných 64, w ſaſtarańi ſa ležnych 1.

Lodźelilo je ſo w ſaſtarańi ćeſćeńkow 247 źiwidłow a 38 draſtow a ſchalow; nimo teho běśe wupoſćenych 30 ſportiſkich woſow, 32 ſćeźaćych woſow, 16 dźeśaćych korbow a 25 łoſow. W ſaſtarańi tuberkulozných wudźeli ſo 251 puntow zeroka, wupoſći ſo 111 wóźow ſa wobhladowanje khorych, wumjeźe ſo 17 pśeźěgćelnjeju a 15 rorſanſkich ſtwarjenjow. S wobſtatkow NS ludowego ſpomožnego wuda ſo 821 draſtow a wobuća 331 doroſćenym a 182 dźěćom.

2. **W hoſpodarſkim ſaſtaranju** wuda ſo 3932 pokłatkow khlěba, 376 potuńſćenkow mloka, 41 hodnoſtnych ſnamkow ſa ſwěźe, 2839 jednych ſnamkow, wſcho hromadźe na 155,90 hr. hódne.

Pódpjerk w hotowkach pjenjeſach wupłaći ſo 8708 hr. ſoſtalnym rentnarjam, 9610 hr. malorentnarjam, 14967 hr. ſa wady wobſćeśe potrjebny ałd., 119431 hr. dośiwanjam ſaſtaranſkeje podpjery, 3431 hr. doſtawarjam ſaſmu, 2292 hr. wobſchérjeńſich pśichpomozow, 3922 hr. kriſowe podpjerki (mjeńſchi podźeł); hromadźe 160 401 hr.

*

S **Prěcźa.** Prěcźerſanſta gmejna a wokolina je k wośwjeśeńſu Luthrowych 450. narodnin k ſwójemu Lutherowemu dubej, kiž běśe 1883 ſadźiła, pomnik ſtajiła, ka ſo njedźelu ſwjatoćnje ſpamoſći pśichepoda. Hodźiłi poſaunowy khór wotewri ſwjatowječnoſć ſ ſpěśom „Wſchitko, ſchtoż wodych ma, khwal teho Knjeſa!“ Knjez wjeſnje noſta Richard Berr pśihitomnych powita. Mjeńſchećańſke ſpěwne towaſtwo ſpěwaśe pod nawjedowanjom kujerja wiźerja Arnoſchta Jelka ſ Kloſtej khérluch „Budź khwała Bohu ſtarnemu!“. Prěnja ſchulſka hołza Inga Hulcźa, Schulſkich pjeſań pśihedonjeśe, a ſchulſke dźeći ſpěwoſchu khérluch „Zdźerž, Knjeſe, wjeſe ſłowo nam!“ Rěcź mejſch. ſ. jarar Bożze ſ Hodźiſa, kiž na płomjenjace ſahorjenje nemik. luda pśichi Luthrowych 400 narod. ſpomnjałoſće, kiž ſo na wótſchelakore waſchnje jewjeſche. Tehdy ſo tutón dub ſadźi, ſo by wobſtejźeŕ, ſo tu evangelſki lud bydli, kenježahorjenje w evangelſkej wćerkaj dub w ſemi domnim, jedyn lud, kotremuž dyrbjało róſt a ſćěhnjenje ſchtoma ſe ſtajnim napominanjom wośtaś, ſo by kruće ſtał a roſtł we wěrje. Młódſcha generazija huſto wośebity wuſnam tuteho duba wjaſy njeſnajeſche. To dyrbi nětko hinak byś. Kanjeń ſ Lutherowym wopomnjom a napiſmom:

Dr. Martin Luther.
10. November 1883.
10. Nowember 1933.

podawa twójańſnjenje. Lěto 1933, hdyž ſo tutón kanjeń poſtaja, ſo jako ſe ſłonnymi pśiſmikami do ſtawiſnow němſkeje ſtatneje ſtarobnoſće.

Grandiabel

Jako Frundsberg ſaźo jónu wojakow trjebaſche, ſo Bośćijan Sswart w Bozenje do měry poda. Jeho wuſpěchnywſchi jemu ſcheſnak wuptaćiſchi, ja ćaſ ſwéi bróńje a wójniku draſtu kupi. Sa młodeho, ſylneho ćłowjeka kaj Bośćijana Sswarta, kotrehož hłód ja dyrdomdejſtwami dyrbjeſche ſo na wulkim bitwiſchću ſwéta ſpokojiś, Frundsberg ſtote wrota do ſwéta łubjeſche. Wón tuto mjeno kaj ſłódke, ſylne wino ſaćuwaſche.

Cźrjoda pśiches Alpy trocźeſche. Pucź na nahle hory běśche wobcźežny. Na wuſtim pucźiku dyrbjachu kromu i pkotom hlebiju ſchikaćaŕ, ſo njeby Frundsberg ſo wobſtupnywſchi ſnjeſiłoſu. Muſ ja muźom jachleſche, a jako bu Frundsberg ſpróźny, Bośćijanej Sswartej pśichiwołachu:

„Wój, ty bykol“

Frundsberg jeho wot ſady ſa ſchiju pśichimny, a Sswart, byk, hobrźe ćěſko ſwojeho pólneho ſtotnika po horje horje ćehnjeſche, jeho wutroba jemu harź do ſchije bijeſche, noſy jemu tſchepotaſchtej, ale wón ſtupaſche a ſtupaſche a njećujeſche to; jako wyſoko horjeła we mérkoćje ſmehowiſchćowe ſtejachu, wón jachło ſa dychom łójeſche. Frundsberg jemu na ramjo dyrbiwſchi jeho ſchwarzeho wotrozła mjenowaſche.

S tutym dnjom běśe ſo Sswart ſa ſwojeho pólneho ſtotnika, kotrehož powſchitkownje (udźibraca mjenowachu, na łuſti rosrubaŕ dał. Stradźu ſo wón wo měſtno dwójneho wojaka prózowaſche. Tajzy dwójni wojaźy wośebitu puźku noſchachu, běchu pytani ludźo a doſtawachu dwójzy telło nſdy. Tele dny woni do doliny rěti Po do Italiſeje pśhićejahnychu, tu ſo jim Korla Bourbonſki, kěźorowy naměſtnik, ſe ſwójimi wojakami pśihſamtnu. Skhpaniczenjo bywachu łépje płaćeni; to Frundsbergſtich ſtradźu mjerſaſche, a woni ſo ſ Reinfalſkim a Malvaſiſkim wóźłokachu. Dny bywachu krućiſche. Sswart je hrajtaja pśchewiny. Ach, poredko běśche ćłowjek ćeſćeſlakomniſchi, ſahorjeniſchi a dźiwiſchi dyźli Bośćijan Sswart. Wón ſo ſa tiſoch bijeſche, niehaſowaſche, njeſapaleſche, wośtajł holzy na pokoj. A ſ njemérom na mſdu ćakaſche. Hdyžkuli jenoź pśheźo móżeſche, ſo tam tłóćeſche, hdyž móhł jeho Frundsberg widźeŕ, kotryž pak jeho njewidźeſche abo widźeć nochzyſche.

Pśiſhed Piacenza potom ł bitwiſe dóńdźe. Bamźoſaju pod Caźazzom ſ wulkimi cźrjodami nadběhowachu, Frundsberg pśhed ſwójimi mużnikami jechawſchi je nawjedowaſche a ſ krwawnym teſtatom ſyćeſche. Jedyn ſ bamźowſkich chżyſche ſ hlebiju nadpadnyć, Frundsberg ſo jeho njedohlada, ale Sswart tole pytnywſchi ſo runja bytej doprědka wali.

„Grandiabel!“ wón ſwój ſaker jareji. Jeho towaſch Hel pak Sswartej doprědka pśhićźe a Italcźana do hromady ſbi. Sswartowa hlebija pśches powětr ſyćo ſo do jemje ſaſchtapi. Tu ſo thdoźo rosboriwſchi ſo do Frundsberga dachu. Schto Sswart cźinješe? Wón Frundsberga ſ ſonja ſcźahnywſchi jeho na ramjeni ſbeże a ſ nim do ſady iſeſche.

„Djakuju ſo cźi, Hela!“ Frundsberg jachleſche; pśchetoż wón měſeſche Sswarta ſa Hela. Witwa ſo ſ dobyćom ſkónći. Sswart w ſwójim ſtanje leżo cźakaſche, ſ rosbuźenoſću jeho ſymźa wobéhowaſche. Jeho uſda ſo jemu wéſa ſdaſche. Jeho rostorhane, pśchepoćźene mjeſowoćo ſo ſmékłotaſche.

Potom pak Hela ſa ſtotnika pomjenowachu. Jako pśchipóſnjacje a dźak ſa jeho ſmužitoſć. Sswartej ſo hnydom pśhed wocźomaj ſaćerwjeni...

Wot nětka ſta ſo wón ſ djabołom. Wón nikoho wjaz kedźbu nimajo rubjeſche a ſapaleſche. Jiwjenje dſaſche ſo jemu hyć wobłidne a bjes ſmyſła. Nětajła ſtara rana wudyri. Rubjene wězy wikowazym źidam pśhedawaſche, kotříž lěhwo huſto wopytaćej pśchiidźechu. Schtož ſa to doſta, to pśchejźołka a pśchekóſtkowa. Abo kupi ſebi pśa. Abo kupi ſebi ſobolinu a luninu, je cźimi ſebi ſwój wiſnaty kłobuk wobiſchi. A cźinješe ſwojemu pśchimjenu „Grandiabel“ (wulki djabol), kotrež běchu jemu tele dny dali, wſchu ſćeſć. Śe njedźele pśchiidźechu, ſ deſchćom a ſajo deſchćom. Kurjawa ſo nad płonej krajinu ſlěhowaſche. Nětí, kotrež pśchepkuwachu, běchu łódźymne a torhaje. Jeho ſtotnik ſo ſatepi. Ale Sswart na ſwoju mjdu podarmo ćakaſche. Wón ſo ſ grawanjom wotćaſowaſche, łokaſche hórje hać hdy pśedy a napjelni ſo tatle ſ hidu a ſarliwoſću. Nětko Frundsberga pśchewiſcho hidźeſche, a mjenowaſche jeho ſapaleŕja...

(Skónčenje ſćehuje.)

jego auda sapiješe, kotryż je Adolf Hitler k jednoze dowjedł. Rěčnik spominaše na Hohrski wuhnam pschetworjenja ſ pschirunanjom naſchich dnjow ſ dnjemi prjedawſchich lět a rysſowaſche dohladnje wulke podaſki ſ 30. januara, 5. měrza, 1. meje, 1. oktobra, 14. oktobra a wulkeho 12. novembra. K tomuż je dohſtojny wobſtarny ſtatny preſident, pólny marſchal ſ Hindenburg, pschez jako napominał, haj wo choż je proſył, je jo najkraſniſcho dopjelnił: ſjednoczena Nimſka! Ale niż jenoż na polu ſtuttſkowneje politiki, ale tež w nabožinſko zyrkownſkim naſtupanju. Wulki ſtuk ſjednoczenja wſchitkich nemſkich evangeliſkich krajnych zyrkwjow je dokonjany. Wot 27. ſeptembra, wot Wittenbergſkeho dnja, mamy nemſku evangeliſku zyrkej. Kſcheſczanſka wěra, kotraż ſwědomje na Boha wjeſa, dyrbi ſajo być móz nowſcho žiwjenja nemſkeho ludu ſ jeho a ſ Johnowanju a Bohu k czeſczi! — Po tutej rěczi wuſpěwa ſpěwne towariſtwo Kerluſch „Joh'n wjerdy hród je naſch Bóh ſam", kotrežož poſledniu ſtwórcu wſchitku pod pſchewodom potaunow ſpěwu ſpěwachu. Po dżakowych ſłowach knjeza wjeſnjanſkeho a po wſchitkowym ſpěwje „Wulki Bože, khwalbu cżi" jo ſwjatoczneſcz ſ motetu potaunowcho thóra „Rěk, duſcha, ſtwał tu Knjeza" ſkónczi.

Łupjanska nalutowarnja a wupoščerńja

Pod thorhoju 3. knjeżſtwa wotmě Łupjanſka nalutowarnja a wupoſczerńja 19. 11. 33 ſwoju generalnu ſhromadżiznu we Łupoji. Pſchedſtejeſ knjes Gröger powita pſchitomnych, woſebje knjeſow Bettera ſ Drjeżdżan wot ſwjaſka, Scholtu, direktora ratarſkeje banki w Budyſchinje, a Grellmanna wot Drjeżdżanſkeje zentrale.

Knjes Vetter rěczeſche dokładnje wo nemjetoſtatnej druſtwowej pomocy a jeje wumenjenjach. S doſczeżenjom ſo naſhoni, ſo je ſo druſtwu nětkle 22 000 hriwnow ſa wurunanje bilanzy pſchewoſtajilo. Liczeſ a pſchedſtejeſ dżakowachtaj ſo ſwjaſkej wutrabnje ſa próz k lepſchemu druſtwa, k temu ſo wuſobnym, ſo pſches to w bilanzy zaneje ſumy wjazy njeje, kotraż by ſ dokżinkami rańſcheje powozy a należnoſczu knjezeho dwora nětkaſ ſwiſowała. Jenohłożnje pſchijachu ſo powſchitkowne wobkhodne wumenjenja a generalne nakłady.

Liczeſ Michalk rěczeſche dleje wo minjenym wobchodnym lěcze a podótkny ſo ſkrótka poſpěſnjenja nemſkeho ludu pſchi ſpocżatku lěta 1933, ſ czimż ſo druſtwu wjele pomha. Wón proſcheſche też ſa pſchichod wo domērjenje a ſobudżeło ſa wērne ludowe ſjednoczenſtwo. Tur, dżełaczeſ ruki a hłowy tutoho hijom pſchezo we wjeſnym druſtwje ludowe ſjednoczenſtwo, kotreż chże ja nazionaleſozialiſtiſmuż mēcż. Powſchitkowne lěpſche dże nad lěpſche jenotliwa, to je ſaſada wjeſnych druſtwow, kiż pod ſamoſarjadnitſwom ſteja.

Wobrót twarow je ſo ſ pſchiprawjenjom druheho ſkłada w Lutobeżu nimale podwojił a wuczinja lětſa hacż ſwem nětkle 35 tyſaż zentnarjow.

Wólby pſchimērjenja (Gleichſchaltungswahlen), kiż běchu ſo namjetowałe, ſo jenohłożnje ſthwaliłchu. Pſchedhybnyſtwo: Gröger ſ Lupoje, Schenk, ſ Lupjanſkeje Dubrawki, Wokacż ſ Lupjanſkeje Dubrawki, Hartmann ſ Lupoje, Born ſ Khróſta. Dohladowarſtwo: O. Schumann ſ Lupoje, Haaſa ſ Lomſka, Schmidt ſ Lomſka, Scholta ſ Khróſta, Bjenada ſ Khróſta, Zuj ſ Kamjenje.

Liczeſ Michalk napominaſche hiſchcze raz k ſwērje k druſtwu a ſo hychu ſo ſobuſtawu, kiż ſu wuſtupiłe, jako pſchijedże. Knjes direktor Scholta ſ Budyſchina rěczeſche w ſamżnym ſmyſle a poda pſchehlad wo poſożenju druſtwa powſchitkownje; rjetny, ſo wopraſowże njeje pſchiczinu k njedowērje do druſtwa, ſo wſchitke pjenjeſy ſe wſow njeſtkuſcheja do mēſta, ale na wjeſnu banku. To dożpēcż je należnoſcż wſchitkich ſobuſtawow, dyrbja mjes wjeſnjanami wabiċ.

Knjes Gröger dżakowaſche ſo itóncznije kujeſej Scholcje ſa jeho podpjeru a ſtónczi ſhromadżiznu ſe ſławu na wjednika a wótczinu.

*

S Raibiz. (Wo naſchej kermuſchi.) Dokelż je naſcha kermuſcha najpóźniſcha, njemóże ſo jenje tak prawje rjaneho wjedra nadżijeż. Ale lětſa ſo wopraſowże njemożachmy hórſchcżej, mējachmy najrjeſcho kermuſchne wjedro. Kermuſcha bē lětſa tak ſaſe, każ je możno a njepadnu kehdyż też na njedżelu po mornjych a młodżinu möjeſche ſo hižo njedżelu praſiż murrjewcżej, hewak běſche dżeń njedżelu wſcho cżicho a jenoż pōndżelu reje. Sa to pak naſ knj. Frenzlka lětſa njeje wowyſała, łaż bē to lětdżeſatki waſchnjo. Je ſwoje cżinnyſle w Konjezach Schmorowje natwarila, dokelż je tam wjazy mloczcha hotż. Dokelż je lětſa ſwj. Katarina, kotreż je naſcha ſtarſa wobſtarjerka, ſobotu a też kermuſchnu pōndżelu a ſtejo ſo (wolniny dżeń) ſanjeż ſchule njeje, ſmēja dżeċi we woſobnych ſchulach hatán tydżeń jenoż tři hiny ſchulu. Dwaj dnjej wſchak ſo wot ſerjſow wotlichuja.

S Kamjenza. (Ofiſ. njeſpodż.) Pondżelu wjeczor wokoło 6 hodż. ſta ſo na Budyſtej dróży cżeſke njeſpodż. Motorowy koleſaż ſraży do ſtutucho transportneho auta jenoho Kamjenſkeho rēſnika. Motorowy koleſaż a jogus ſo ſ kola wjerhnyſchtoj. Mjes tym ſo ſo motorowy koleſaż jenoż loſko ſrani, ſebi jogus mohły ſłohaſy a najſterje nog pukny. W blišim twarjenju ſajeſłożnaj ſanjeſłożnaj hamdom lēkarſtu pomoz doſtaſchtaj. Na ſkoże bē lēkaż w bliſkej wokolinje. Sogus pſchindże ſajo bóhy k wēdomju. Po polizajiſtim pſchepytowanju leżi winu njeſłożo na wjedniku motorſcheho kola. Sniežkożnaj ſtaj prjedawſchej wobſedżerjej Pančickanſkeho hoſpoſenza a jogus rēnjiſt mjetſcher Jurij Peſchka.

S Nadrožnje Drahowki. (Wobſ.) W ſjoſkodnym Grünbergu pola ratarja Kockrica njedżelu wjeczor wohenj wudyri. Wotżeń w hrożni naſta, hdżež běchu też hrōdże ſahwarjene. Twarjenje ſa krótki cżaſ w płomjenjach ſtejeſche. Tři tučne ſwinje ſo ſobu ſpalichu. Wohnjowe wobory mužachu na ſwoje ſudżenje; pſchez wohnjom wuſkhowacż, kiż we wulkim kraſiſe ſtejeſche. Njeſłożo je ja ſwojim wobſedżerja jara wożaſowacż, pſchetoż dżowka mēſeſche runje njedżelu ſwój hwaſny dżeń.

S Stróże pola Wulkich Sdżar. (Njezwiſajſnjene njeſłoże.) Wutoru tydżenja namakachu ludżo w Dróżowym ſawinjenju pola Kunnerza hoſpoſenza zuſcho muża bjes wēdomja. Sawołany lēkaż da njeſjatkcho do ſhorownje dowjeſcż. Pſchedy hacż ſhorowny auto pſchijēdże, njeſłożowny ſoſo k ſebi pſchindże a rjekny, ſo njewē, kak je ſem pſchiſchoł. Dokelż wulke bolożcż na hłowje a w lewej noży cżujeſche, dyrbjachu jeho do ſhorownje dowjeſcż. Każ ſe papjerow widżachu, rēka ſnjeſłożnu Rimpler a je w żitawje robżeny. Pola njeho żanych pjenjes njenamakachu.

S Wojerez. (Sawinjaje wiſi.) Hacż runjeż běchu je nož 380 proſtnikow a 4 běhali pſchiwoſcheli, běchu wiki żara ſłabe. Na pſchedań běchu jara ſyrjuż a dobre ſłocżata. Dokelż běſche malo kupżow, płacżachu wone 6, 7, 8 a najwjazy 9 hr. ſchtuka. K temu ma ſo naſpomnicż, ſo běchu proſtata, kiż 9 hr. płacżachu, hižom 35 puntow cżeſże.

S Jidżinecho. (Wobſ.) Sobotu dopołdnja wokoło 11 hodż. wotpali ſo bróżeń ratarja Kſchcheſczijana Köhlera. Wohnjowym woboram ſo poradżi, ſa króſki cżaſ wohenj ſaleċ. Köhlera ſajachu.

Předženak

Protyka ſa Sserbow na lēto 1934 budże pſchichodnu ſobotu hotowy a ſa 50 pj. w Sserbſkej knihaċni dóſtaċ. Wona je ſo też lētſa jako rjenje poradżita a pſchinjeſeje rjane naſtawki, woſebje ſ lubeje domiſny. Do kóżdeho ſerbſtweho domu ſłuſcha też Serbſka protyka.

Z Łužicy

S Halſchtrowa. (Rjana witka.) Hižom tłołſtany w Hodżiſtim ſpomjenjerſtim domje pſchebywaſo naſtarańſki ſhoważ běſche nětkrotych paduſchiſwow dla ſtrażu cżeknył. Njedżelu mōjachu pachoła w Halſchtrowſkim ſpadnyċ a ſajeċ, jako dżeċe jēdne koło tradnicż. Njepołēpſchiſcheho na hamtiſke ſudniſtwo do Kamjenza wotwjedżechu.

Swērowanaj: Hans Kurzenberger, ſudniſti aſiſtor ſe Hanni rodż. Lindnerez w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 23. novembra 1933.

Wčeraſze kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,537	100 pólsk. złotych	47,225
1 jendżelski punt	13 615	100 čěſkoſk. krónow	12,425
100 ſwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa nječjeſche wutoru ſaſo pomērnje bobre effektowe wiki. Kurſy akżijow poſtupowachu. Hiſchcże żiwiſche běchu wiki rentowych liſczinow. Tam wulke wobroty ſapiſchachu a kurſy hładajcż poſtupowachu.

Barlinſke żitne wuſtawiki wutoru wjazy tak wulke napraſchowanje ſa rokli njeſchihnjeſchchu. Pſchi morju rożu pſchezo hiſchcże ſpinje kupża. W ſrjedżnej Nimſkej ſo pocżina wjeſnjanſki rożk na witkach pokaſowacż. Pſchcżeża ſo tež nětko hiſchcże ſłabje kupże.

Wutoru płacżeſche w Barlinje zentnaċ

pſchenicy: 8,90–9,15 hr., rożki: 7,15–7,40 hr., jęczmjenja, naležnjeho: 8,20–9,30 (8,15–9,30) hr., naſymiſcheho: 7,85–8,60 hr., wowſa: 7,15–7,40 (7,20 hacż 7,40) hr.

Płacżiſny w ſpinkach ſu płacżiſny tydżeńſkich witkow; kóżdeż pak njeje żanych naſpomnjenych, ſo njeſpſchecżiwcżnych.

Płacżiſny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołjowe ſymjo po ſuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

	Płacżiſny po złotej hriwnje.				
	22. 11.	20. 11.		20. 11.	18. 11
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jęčmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jęčmjeń	164-172	164-172	żołte łupiny	—	—
wowſa	143-148	143-148	żeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk.	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosuſk	12,30	12,30
rżana muka	21,3-22,3	21,2-22,2	ſuch. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,6-11,9	11,5-11,7	běrnj. kruſki	13,7-13,8	13,5-13,7
rżane „	10,2-10,4	10,1-10,3	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſtoma	0,55-0,75	0,45-0,65
hrōch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
łane ſymjo	—	—	wowſna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluſki	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płacżina ſa pſchiwoz ſa wupładżerja 178 181 183

Płacżina ſa rożku ſa wupładżerja 143 146 148

Płacżiny rěznjeho ſkota na Drjeżdżanskich ſkótnych wikach.

21. novembra

196 wol, 393 byk., 383 kruw. 56 jałoje., 1210 ċelat, 867 wowc., 3889 ſwini.

Płacżiny za

woły: 1. 32—33, 2. 28—30, 3. 25—27; 4. 20—24;
byki: 1. 29—31, 2. 26—28, 3. 23—25, 4. —;
kruwy: 1. 26—29, 2. 22—25; 3. 16—20; 4. 11—15;
jałojcy: 1. 29—32, 2. 25—28;
wowcy: 1 30—35, 2. 36—40, 3. 27—30, 4. 21—26;
ċelata: 1. 35—40, 2. 25—29, 3. 20—24, 4. —;
ſwinje: 1. 51—52, 2. 49—50, 3. 49—50. 4. 47—48, 5. 45—46. Rancy: 43—46

Płacżiny rěznjeho ſkota na Barlinskich ſkótnych wikach.

21. novembra 1933 Płacżiny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druſtwa a woznamjenjenja:

Woły: 240.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěżneje hódnoſce hacż do 6 lēt	—
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	30—34
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	28—29
Mjenje picowane wſēch ſtarobow	25—27

Byki: 288.

Połnomjaſne, wuroſcene, najwjetſeje rěżneje hódnoſce	—
Połnomjaſne, młodſe	29—31
Mjenje wukormjene młodſe a derje picowane ſtarſe	27—29
Špatne	24—26

Jałojcy a kruwy: 566.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěżneje hódnoſce	—
Połnomjaſne, wukormjene jałoċy najwjetſe a rěżneje hódnoſce hacż do 7 lēt	23—25
Starſe wukormjene kruwy a derje wukormjene młodſe kruwy a jałojcy	17—21
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2570.

Najlepše wukormjene (2. druſtwy)	36—43
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	27—35
Špatne (4.)	16—25

Wowcy: 2667.

Młodſe a ſtarſe wukormjene (1. druſtwa)	41
Starſe wukormjene (2.)	39—40
Mjenje wukormjene (Mārzſchafe) (3.)	36—38

Swinje: 13248.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich kżiżenj, hacż do 1¼ lēt ſtare	53—55
Wukormjene	51—54
Mjaſne	48—52
Špatne	46—48
Rancy a kundrosy	46—50

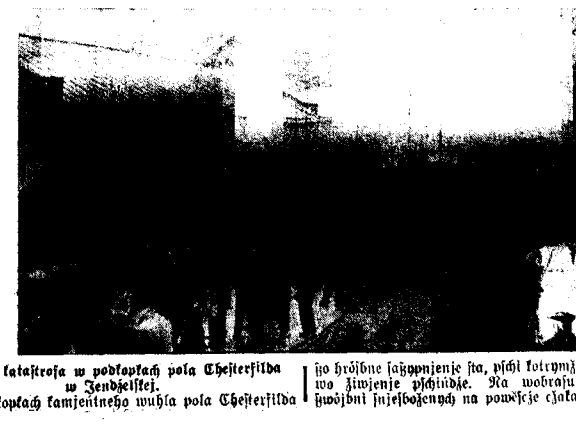
Radio

Pjatk 24. novembra ſłyſchimy:

Königswuſterhauſen: nimo ſnatcheho wſchēdneho programa: 15 ſa młode hołzu, 17 wo wocżehnjenju pſches dżeń, 19 hodżina naroda (konzert Barlinſkeho ſilharmoniſkeho orcheſtra), 21 wjeſelohra „Angelveru".

Lipſk: nimo ſnatcheho wſchēdneho programa: 14,50 ſa żonu, 1815 Raiſchi Gotoje, 19 hodżina naroda, 20 wobluſenje melodije, 21 ſ Hornjeje Lużicy.

Hiſchcże waſne ſ dnjowneho programa: Königsberg-Heilsberg: 20,15 hudżbniży naſchcheho cżaſa. Wrótſław: 20,10 komiſka opera „Coiffan tute". Stuttgart: 20 wuſtupjenje ſa němſki radio. Mnichow: 20 konzert. Wien: 19 ſjenjcże dżeżi. Warſchawa: 20,15 ſilharmoniſki konzert. Praha: 10,30 opera „Meſſinaſka njewjeſta".



Hrożna kataſtrofa w podkopkach pola Chesterfilda w Jendżelſkej. W podkopkach kamjenkneho wuhla pola Chesterfilda ſo hrożne ſażgonjenje ſta, pſchi kotrymż 15 dżełaczerjow wo żiwjenje pſchindże. Na wobraſu widżimy, kak ſwójbni ſnjeſożenych na powēſcż cżakaju.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Bergarjeskich dźěłaćerjow dejstwowskeje fajerli Schwarze Hand we Bergarskej hrubje dwoju wojakow francoskeje okupaciskeje wójska, kiž bjehu z cyłkej a stalskim, Wolframom a Cyrilom poherpowałowali. Wonaj bjehu tajsnje schwórt popołdnja wotnuzu mjenu pohrjebnili. Wobaj sajtaj wo nic kamjele zawinjenje do Perun wotwjedźeni.

* S Kamjenza. (Sewjerowschodnje pjaty.) Zimanje popołdnje zwerowscy pjerstarjow wopokaja poš katarja z Nirdersrohna, kotrehoż mejachu za hnadźenego. Pša běchu po tśi hodźinach zaso wotpušćili a namakali jeho pjeć kilometrow wot Kamjenza. Wón je sebje zaso hnydom wotpołdnjowu stronu wobrośił. Wot toho casa je jeho hišće dwójce widźał, kak je wón wjesnu hasu Kamjenza pśešoł. Wošmórjowjenje poš katarja pjerstarjow wopokaja poš kolejiche pjerstarjow, kiž be ratarja pśi tśim wjesnu hasu wotpušćili.

* S Tschatza. (Dźěsći samjelstwa.) Jako schwórtk wjeczor 3. a 5. januara dźěsći wjesnje Thalkirma w Otganitzach w brośni karnifle [illegible] wobsadu, wupadny jimaj pertolejowa latarnja z rutym [illegible] wokomiki brośeń w plamjenjach stejeśe. [illegible] karnifle ju bohu spalichu. Schkoda ju je jawolnjenom na [illegible] zranna.

Přilopk

* **Wětrnik ha wotpalił.** W Gnjelbiesu pora Königsberga w Nowej Marzy wotpoli so wětrnik z zylym iłładom a malchinami. Wětrnik kupjeśe 160 lět dołho Wetterguelez swójbje.

* **Tej pśicerina k dźelenju mandźelstwa.** Po 20 lětnem jbožownym mandźelstwje da so w Pariu francoskeji sašonjk wot swojeje mandźelskeje dźěliś. Wona be jemu radźiła, loterijowy łoś šuflerej pśichadaś. Ale pśi cźahnjenju bě łoś wonjelu jinam prejs dobył.

* **Mussolini jako nan.** Mussolini je wo dźeśa [illegible] Benito, [illegible] Benito, [illegible] Benito,

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowrnika 1,51 hr., pod křiżn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihiščišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobilišeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płećiwo nóžkowkam čłowjeka zniezbožanja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjedny. Kóžde zniezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zniezboženja dyrbi so hnem hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenje tutele banki. Wó Serbske Nowiny bdyš a hdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 270 — Budyšin — Piatk 24. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Dźełowy minister Seldte wo bitwje wo dźěło

Pśichi swojim wopyśe w Bremenje dowoli němski dźełowy minister Seldte swobodźaśerjej Oldenburgskich no wo rozrjadowanje. Wón najprjedy na to pokaza, jo je jo wobdźełowej napśeśerjo najwjaźnjejšemu jadrej hač do lońa lěta 1933 wo njeźo 2½ milijona, to je wo njeźo 18 % sćišila. Na wotběranju běchu dźěłaśerjo z 2,15 mi jonami, pś. ijtlajerjoj z nješto wjacy hač 160000 wob dźeleni. Z tamnych 2,15 milijonow padaše njeźo 230000 na rataršwo a kśarśtwo, fobjk na industriju, rjemjeslo a wikowarśtwo. Ninc tutych 230 000 njesaśtajerjow pjenja pak ratarśtwo hišće nahadnu lichu dźěłarsku mocy a druhich powołanjow, tak na pśikład njeźo 165 001 ratarskich pomocnikow. Najsylnišicho je bjezdźełośej we wuarśtwje (285 000) a w metalerowym rjemjeslu 235 tyšac, wotebrata.

Minister potom teź na to pokaza, jo je němśi stat wot nalěca 1933 na sjawne wobstaranje dźěła pśeco 33% milijardy hriwnow pośrejił, t. cjenmj. jo pśisoge 650 milijonow hriwnow pśichida, tij jich němśkestatna żelezniza a němśa pósta k wobstaranju dźěła postajiłej. W nalěcu 1934 mjenuje knježerstwo je wjacej mocy pśichcejo bjezdźełośeju tośajśmjuje. Znate nopawy, kiž je knježerstwo činiło, so by jo napśeśeł, wumjeje na dźěłowych wikach ... wuwijanjeja wozjawanje, jo śmjeje nimjeło ... knježerstwo pśichi wojowanju pśeśerjowo bjezdźełośeju pśeśo ... jaku nowcho lěta wjele pśichśednišich ličišćeco, hač ... nalěcu 1933. We wobłuku wobstaranja dźěła budźe jo ... kaj dotal tśi ratarśke sajdźenje je wjacej mocy pśi ...

Noworjadowanje w němskej dźěłowej fronće

... kowent němśkeje dźěłowje fronty wotmje wje ... wośe pośedźenje. W tutym pośedźanju śtatny rada dr. ... wódźi, jo je němśka dźełowa fronta ličiše du ... ...

Wjednik při Göringowym khorołožu

Wjednik je schwörił popołdnja ministerskeho prezidenta Hermanna Göringa při jeho khorołožu wozytał. Se frowoscju ministerskeho prezidenta je ponałst jeho połěpšenje. Mjarje ju z nim po wobstejnosćach spokojom.

Saarske wobydlerstwo přeciwo knježerstwowej kommisiji

We wječerawskich pogjedźenjach krajnjeje rady Saarskeho kraja worpokasa ju 6 zakonskich naczinkow, kotrejž bjesche knježerstwowa kommisija w poslědnim czasu „za zakhowanje mjera a porjada“ wudała. Wotpokazuju bluźnjerskeho nadnika frerta a kommunistiske zastupjerstwo, sozialdemokratoju pak zakonskim naczinkam přichilłożowachu. Přesticent dr. Knoche wjednika sozialdemokratow wospjet k porjadnej narjadnosći, dokelž wopor přicherstwo nowej Němskej wuznawa. Zwjazarje rěčnikow němskeje zwonka stajnje z bandami stejownami pichcerbowachu, tola němska fronta [illegible] swojich rěčnikow se zjawom přichilłoskom přichil[illegible]ne. Sesmu měsjesche wulki dźeń, zdokoj so tej w [illegible]nčkach zjednanju tribunow nowinarjow a přichiładowerjow pokłaja.

Za reformu Zwjazka ludow

Londonske nowiny „Times“ přichu w nastawku wo europiskich praschenjach, so žadyn kraj nekażu wobu[illegible]ernje swojich bronjenjow njepokazuje, to budże so Němska wjeczka k nowemu bronjenju rozbudźjeć dyrbjeć. Dołoż so na přeczo Němskeje jenoż w negativnym zmysle wobkmotnja, njemože so žanecho popytsedenja napjatosće we Europie wocakowacz. Tute nowiny wuznawaju potom to reformu Zwjazka ludow, dokelž apparat Zwjazka ludow [illegible] praschenja njemože rozrisacz. Jena wobczerjenje [illegible] w tom, so dołoi bitschce žadyn z pod kežanskich wobkmotnjenjow w nekażesi formje dopři njeje [illegible], tři po [illegible] njeprawdu w mjrownych [illegible]

[illegible] přichu, so [illegible] přeczo [illegible] wobkmotnje wo[illegible] [illegible] [illegible] [

, S **Wojerej.** (Lětadło dyrbjesche so z muju na semju puschczicz.) Mutoru popoldnju wokolo 4 hodź. na Spatowskich łukach so lětadło z muju na semju puschczi. Wotmyslenu kónz puczowanja lětadła běsche Lipsk. Lětadło zebi propeller skama. Dyrbjesche so rozebracz a na Železnizu dowjesez.

Se **Sslepoho.** Jako ratarka Marja Honkowa se zapschahom do lěza po drjewo jedzesche, sta so wobzarujomne njeschoso. Czehniweho konja, kaz zebi myszta, Boza ruczka saja.

Z łužicy

* S **Deinjese Wódrizu.** (Sajeli.) Sobotu popoldnju dyrbjachu wobydlerjowo noweje wsy Liebschera a Grölicha do schikłazeje jatby wjacz a na Zitawsk sudnistwo dowjesez. Wobe wosobje bóchtej njepschecziwo dzelaczerstwa a stejschtej we swojskim z czesczimi kommunistami.

* Se **Shorjelzu.** (Cžisje njeschoso.) Cžisle njeschoso sta so njedzelu dopoldnja w Königshajnje. Pschi dzele na elektriskim powodze padze mechanikar z Königshajna je schezezora. SA-sanitetniz jeho z czezkokranjenym rjapam do Shorjelskich khorownje dowjesechu, hdzez bjes nadzije lezi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Ratjcna.** (Mlodej cžłowjekaj dzesczaj do fanjerese.) Njedaloko Bastiskich skałow namakachu mlodeho muza a mlodu holzu wokolo 25 lět starcziu wobwesenjeneju. Personalije su njeznate.

* S **Freitala.** (Straschny pachol.) Pondzelu rano bechu pola tudomneho pósitskeho hamta cžisle kamjenje na železnisce kolesa połozili. Połizisi je so poradziło, 19-letneho schtkleneczerja Korla Dutu wuwjedzicz a popadnyez. Pschi wunowoprajschowanju rjeknu wón, so je w kinowje železniske njeschoze widzał a so tez sam dzesi raz nahonicz.

* S **Mügelna.** (Dissiplinarne jednanje pschecziwo prjedawschemu měschczanjoweje.) Měschczanska rada z měschczanjay sastupjerja su wobhadali, pschecziwo prjedawschemu měschczanoweje Kernej dissiplinarne jednanje dla schinowdzenja nazionalnych symbolow pschigotowacz.

* S **Wuikrla Hajna.** (Wrajlaz dzesi sawinuja woheń.) Pondzelu popoldnu wotpali so w susodnych Małych Raschizach brózń kubleraja Zötznera. Pschi ratarskej maschinje so hobu zpalichu. W zjomje a zjenje namaka wohen wjele zyroby. Brózeń so hacz na wurje wotpali. Schoda je jara wulka. S pschecziwowanjom zandarmstwa je so wupokasało, so sun dzesi wotzin zalwinowali.

* S **Retzschkawy.** (Samjerez.) 40-letneho pschekupza Wilija Müllera z Mügelitzu, kiz bésche pola towarstwa na hosttwoje, Boza ruczka saja. S: zjawjenja wowolawy be wopalny direktor mesta Retzschkawy a pokładnik swjasta vogtlandskich wohnjowych woborow.

* S **Werdawy.** (Rózna bitwa z paduchami.) Pjatk w nozy dobuchu so paduschi do tudomneje dwórnischczoweje kantiny J. Manzerowanjeji dzelaczerej nadpad wobtezkowanje a jeneho paducha lepi. Pschi tym nasta bitwa. Druzi paduch z czezkim zelezom dzelaczerja tak straschnje dyri, so wón na mestnje teza wosta. Na dzelaczerjowe wolanje wo pomoz czekmyschtaj flójtnikaj njespósnataj po czmje.

* S **Schwarzenberga.** (7-letny jako wuthowar zjwjenja.) 7-letny zynk St-wjednika Bahma z Albernaua wuthowa mlodemu towarschej zjwjenje. Hól; bésche so na wyssatym hacze na lodze pschepadnyl. Bohm jeho wuthowa westej zynjerezi.

* **Dzelarnju wopaznych pjenjes wusbehnyli.** Kriminalna policija namaka pschi pschepytanju bydlenja w chezi bratrow H. h. w W. H. w Ottbergu dzelarnju wopaznych pjenjes. Fotografiju bechtaj wonaj wopaczne 100-hriwnowske papiery zjischczejaz. Tele pjenjesy huso we Rauschez Němtez, Hessenskej a Hannoverskej nadeidzechu. Sakopnikej pósty w Frankfurcze je so poradziło, falschowanje swesczi. Policja je wobeju bratrow sapała.



Dobuczerjej w Barlinjtim schescznjowym wujesdzowanju.

Belgiczanaj Buyssje-Deneez dobuschtaj 29. Barlinske schescznjowe wujesdzowanje.

Radio

Sobotu 25. nowembra sljyschimy:

Königswusterhausen. Rano snatcho wschednego programma: 11,30 hospodarski tydzenski pschehlad. 15 za dzesi. 17 sportski tydzenski pschehlad. 18,30 za mlodzinu. 19 hodzina naroda (Händelowy konzert z Lipska). 20,05 wot ranja hacz do wjeczora a maly lusk lubosez (z Muschowa).

Lipsk. Rano snateho wschedneho programma: 11,30 za dzesi. 15,20 agrarno-politiski tydzenski pschehlad. 19 hodzina naroda. 20 hladaj Königswusterhausen.

Hischcze wazne z dujawcho programma: Königsberg-Heilsberg: 20,10 wjeczorny konzert. Breslawl: 20,10 trej a sinja. Stuttgart: 20,10 varietni Wiru: 20,03 operetta „Der Meltermeister".

Wuwzačne poskićenje

kachlow

Joh. Miessner na Žitnych wikach 30 (w Zli Hwězdz), tel. 3564, 3559

(Hladajće tež do lokalneho dźela)

Najstarši Serb, kiž je hdy žiwy był

To běše Jan Kschesczijan Kowař. Won wumrje 10. nowembra 1849 w sastararni w Hubertusburku, w starosze 106 lět, 7 mjezajow a 19 dnjow. — Won běše so jako syn thudeho knjezeho wowczerja we Wyschkej pola Kamjenza narodził a je wot swojich dzeczazych lět sem pschezo krucze dzełacz dyrbjał. Pschi tózbym wjedrje dyrbjesche na robotu thodzicz. Zenje njeje k temu dóschoł, zebi sam nészto kupicz. Hdyz běše so wożenił, wotnajesche zebi zjiwnosez a na tej je so hódnje dret, jo by so nétkat jeziwicz mógł. Pschi tym je dwójzy czezke wójnske czasy — zydomleteje wójny — a Napoleonskich wójnow pschetrał. Trójzy je so wożenił, ale wschitke tři mandzelske wumrěchu prjedy njeho. Jenoz dwě dzesczi pscheziwschtej jeho, a jenoz jedyn zynk, kiž hižo schadźiwy we wyssokich létach, pschewodzesche jeho k rowu. Jako by jeho smjerez pobabyła! — Pschi swojim czezkim dźele běsche wón pschezo skromnje zjiwy, ani njeturjesche, ani njepijesche. Won mjesesche mérnu, zpokojnu a bohabojaznu mysz! — Hacz do swojeje smjerce běsche wón pschezo strowy. Hischcze dwaj dnjej po swojeje smjerce wukhodzowasche. So po sahrodze znje runy jenoz na klesczt so sepjerajo. Se swojej czerstwej wobliczowej barbu a swojimi slébarunymi włosami sa wusnamjenjowaische pched wschitkimi a ida so młodschi być hacz woprawdże běsche. Won běsche dospokojne pschi rosumje, mjesesche wubjerny pomjatt a może, sche so se swojimi znatymi derje wo saudzenych czasach rosrecžowacz. — Jan Kschesczijan Kowař je z dopokasnom sa to, so człowjezej niczo bóle njetuje hacz skromnosez, pilnosez a pobożnosez. — Potom mójsch threhle so nadzijecz, so dóndzesch k wyssokim létam. — Tez Ty! — Wyssoka staroba je pschezo tez se znamjenjom smutkowanje, moralikeje a nabożneje hódnoty!

Podał O. W.

Nowy zešiwk Časopisa Maćicy Serbskeje

je runje wuschoł a so rozpósłał. Prěni krótź so njenjesze na titulnej stronje mjeno najchego dreczko zławneho wótca cžłona Arnoschta Muki. — Dalschu r[illegible]n je po pjenczu jemerzeho Muki, schtoz je do zywoj[illegible]eze wojnje wupraji, Pschewzał Oto Wicžas w [illegible]ukic. Pschez 38 lět je Muka cžasopisp po Górnik[illegible]jerez redigowal a dowjedł na najrezischim nam[illegible]ednikam wyschinu. — Oto Wicžas dze Mukowe [illegible]ażbu program, kotrejz je Muka nětko połnjł. [illegible] pschewjesez. Cžasopisz na potajkim pschedewjschem [illegible] k zhromadzenju a wukhowanju wschitkich wosjewnos[illegible]eje ludowoje we najschérschim smysle, potajkim rěcze ludoweje tradizije, kulturneho zywjenja, so by podał zórka k dalschim wědomostnym dźełam a wa wosłacz je zrjedzischczom wschehonaicheho wědomostneho prózowanja. —

Prenje cžisło noweje redakzije je wjele wenowane wopomnjecu wutrje zaschtorjeneho wuczenza dra. Muki. — Podawa so jeho wótras. Po nutrnje zaczatym Bożenje pschedchadnjwa a wuczerka Maczizy Tserbskeje wotjenja so wopomnjenjka rěcz, kotrejz je Ota Wicžas na zhromadzenju zhromadzizeje Maczizy Tserbskeje k cžestnemu wopomnjecu Arnoschta Muki pomél. Snowa zhromnu, schtoz zmy we nim zhubili a wodźiwamy wutkosez jeho zjiwjenja. — Tutu rěcz dopołnjuje nekrolog, kotrejz je Ota Wicžas po Muzy podał. Nima to być z dokładnej biografiju; njeje bidsche dźensa możne, ju pisacz. — Podawa so jenoz progmatiski pschehlad wo jeho zjiwjenju a wdowanjunach a natscznych dźełach, schtoz so wecże wot wschitkich cžitarjow wocakuje a k tomu dodawk k Mukowej bibliografiji, kotruz je Wicžas hižo we swojej zhromadzenjstej kniji k Mukowym 70. narodninam we lecže 1924 wozewił.

Sesimk pschinjese jara zajimawu etymologiju nasawk z pjera Maczizyneho pschedsydy dra Hermanna: Wurizp — Wurez. Wjesze mjeno njepołkładza, kaz je so dodał mjenjo, we starosłowjanskeho korjenja „tur", ale wot korjenja „wuir", kiz najsterje tez je je fałkadom nětkjischeho nemiskeho mjena Serbske wuzo Wuierza „Auerochs". Autor najtamka to dopołnjuje z pjedawschich formow mjena Wurizp, kiz je w starich listinach nadeschol.

Telajołużiski farar Bogumił Schwjela wosjewja prěni dźeł swojeje fajnawej wobschérnueje sbérki prajdunow, kotrejz je wot léta 1903 sem, potajkim pschez 30 lět z ludowego cerla napisał. — „Jeho sbérka słuschne do najbohdischich wotrjewjenjow naschego Maczizy! Hižo wona dosez jasnje dopokasuje, kak mnoz wažnu je tutón nałoz krjesczanu duchowny wujtaw a jenoz cžasopisy! — A dosez jasnje tez pokasuje, kak mamy dale bromadzecz a dźełacz. Shonimy, kak serbski lud z pomocu praeposłjezow swori swój rěcz, wuras a samóze najdrobnische a najpodsunische logiske rozsdzele wuprajisch. — Wobsebje to placzi wo praeposłjezach, kotrej so jako praefixa pschidawaja słowjesam, subjantiwam, adjektiwam, adverbiam. Krasnje so tu zjewnje wulka spodzjwna bibliojezi najchego [illegible]e we muzlenju! — Schwjelowe dźelo steji na wysse[illegible]tesi schcze filologiskeje methodiki. Mozenost prajs[illegible]ibi dawa so tez mjenjo, hdyz so jo narisała.

Wažny zajimzbnu je tez studija naschego [illegible]ego direktora Bjarnata Krawza w Drjezdzjanach: „Adolf Sejfert a jeho biogr. Podawa so nam pschehlad na jehim hudzjwinjwje a potom zhonimy wjele [illegible]wo Zejferja jako hudzerika, jo je 18 blesow zebi [illegible]zał. A po wobzwonjujomym wuzuzdze naschedne mischt[illegible]wja zhonimy, hdyz so wamélzy bódne wopołajnje! [illegible] wjedzenja su nimo mery wazne. Zdaz mózi [illegible] he-



Němska dobu w kopanzu w Schwizu z 2 : 0.

W Zürichu so psched wjazy hacz 25 000 pschihladowarjemi trajna kopanza mjes Němskej a Schwizu wotmk, kotruz běchu z wulkej napjatosezu wocakowali. Němzy pschi tutym wustupje z 2 : 0 dobuchu. Na wobrasu widzimy rozhorjazy wustup pschi hrě.

wak pola ſi. Za pisajcnnu biografiju Jeſerja budje Krawzyny nastawk ſ wosmym fakladom.

Dale namakamy k ſtanoſnam ſerbſkeho piſmowniwa wojſewja Dla Wicjas: „Nawcj a bajcń Muzalowskeho hrabje Serwaanna Callenberga“, a pſeni Jurja Hola, rdźpiła ſ Budyſyna ſ Lta 1758. — Wobej wjeſelſtwej dotal ſnatej.

Rjech wotpaſanje cjaſopiſ dale je friedjiſkeho duchownoho prożerwanja naſcheho ludu!

Serbski Ratař

Dobre pokiny ſa hajpodarja a hoſpoſu!

W mnohich hoſpodarſtwach traje druhdy dołho, njedy ſaſ ſo tejko ſamjetany natrowadźi, ſo mohła ſo butra dźiwać, kotraž je potom tż. hižko hórka. Temu radźiwa ſo ſ tym, ſo ſo do ſamjetany wſchědnje pridа ſtare ſmjwnje a ſ ſmjetanu ſmjeſha, na kaſu hač do kwaſa lutuje ſo.

Hoſpodarjam, kiž chcedźa lětſa ſwoj ſtót pſichod mnohotrowjeſemi wobaraćj, njemódźemy natożnje doſcej ſo Nichtnicje rjec! Teje trjeba howjadło wjele, ſo husto doſcej wulki dżeł pizu ſjera domoj ſkonat!

Mane rjemjenje thowaja ſo derje a dźerża dłeje, tdyż maſa, kotrež ſo hewak natrowje, nejdyż ghnarina ſpjerwieńcha.

Dobra Koletei ſe ſjerija dobrowa ſo, hdyż ſo karnichli krutuja, każ rekn, a na to ſ tiſtalom a wałjom nacżinja; tak je ſłódnińcha a żołdć ja lóże pichodżeja.

Njeſabudź w ſimje na to, ſo ma ſo kurom ſama [illegible] do dżiſ da [illegible] wodu wotmjeja [illegible] wża ſłodzi [illegible]



Nowy němſki póſłanz ſa Wuzerſku.

Dotalny legazijowy rada w jwontowym hamcze ſ Madenſen je ſo ſa němſkeho póſłanza w Budapeſcze pomjenował.

Sa li ſchrubý ſarſawe a njehodża ſo wotwjerzeſcz, nałi je ſ mużlanym wołjom, kotrež ſerſawohu roſtuſa a tyłi wéz, je li ſe żelesa, do płomjenja.

Kup sebi zastupny liſcik za serbski koncert

Pomałku ſo bliži dżeń wulkeho ſerbſkeho konzerta, dżeń, na kotrymż ſo wſchitzy Serbja ſ Horuieje a Delnieje Lużicy ſeńdu w Budyſchinje. A tajke ſeńdżenje wſchědź Serbow je wożebje w dżenżniſchich dnjach jara nuſne! Tchodźa ma ſerbſki konzert dwoji nałwk dopjelnicz: S prénja Serbja k Serbej ſblizicj a ſ druha ma pokaſacj bohaty pokład narodnych kubłow. Njech tohodła kóżdy ſo pſchihotuje na wopyt konzerta, ſo bychmy ſwjeżili hordoſnu ſwjedżeń każ do zyłka ſtaty lud!

Strowość je najwjetſe kubło!

Štóž Kathreiner pije, wostanje strowy

Najnowiše z cyłeho swěta

—Puhłady na wjedro ſa julijſku hobotu: Njewobſtajne wjedro.

* Se Slagena do Kopenhagena leczo dyrbjeſche ſo błizo Göteborga danſke namórſke łétadło ſ muſy na ſemju ſtorcz, dokelż bjeſche jemu benzin wuſchoł. Létarjej móżneſchcżej, dokelż bjeſche jemu benzin wuſchoł. Létarjej móżneſchcżej, dokelż bjeſche jemu benzin wuſchoł. Létarjej móżneſchcżej, dokelż bjeſche jemu benzin wuſchoł. Pilot njeſtranjeny na ſemju dolecża. Mechanikar pak wo żiwjenje pſchińdże, dokelż bjeſche ſo padak na létadle ſaſchmjatał. Létadło ſo rozbi.

* Lindberghez mandżelſtaj ſtaj ſe ſwojim létadłom na Azoriſke kupy dolecżałoj.

* Rudolf Dertil, kotrehoż bechu dla nadpada na kanzlera dr. Dollfuſka ſaſudźili, je pſchecżiwo wuſudej powołanje ſapodał. Nětko budże ſo awſtriſki najwyſchſchi ſud ſ tutym padom ſabrać dyrbjeć.

* Se Sibirſkeje powě ſo wo krutej ſymje, wjele cżłowjekow je pjecża ſmjerſło.

Towarſtwowske powěſtniki.

Jażenja. Katolſka „Bjeſada“ wobdżeli ſo njedżelu 26. novembra ſhromadnje pſchi wożiwjeczenju wójnſkeho pomnika w Hórkach. Shromadźimy ſo pop. ¾2 hodź. pola Hejduſchkeż. (Cżorny wobłek a wyſoki kłobuk). Wo bohate wobdżelenje proſy pſchedſydſtwo.

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyſinje.



Sewjatocżne wotewrjenje parlamenta w Londonje.

S lětſoſtkimi ſtarymi wobrjadami je kral Jurij V. we Jenjeſtej nowe ſchadźowanje ſejma wotewrił. Na wobrazu widźimy kražnu kralowſku karoſu na ſjebje Buckinghamſkeho hrodu do ſjejmowje. W ſrjedźiſtej cżu prénjeho pożedżenja ſtejeſche trónſka rěcź, w kotrejż ſo wożebje praſchenja ſwonkowneje politiki rospomina.

Wulki serbski koncert

wotmčje so srjedu 29. novembra w salomai króny w Budyšinje

Khrysta Burgasowa (Mezzosopr.), Dora Frajšlakec (sopr.), Drježdżański smykowy kwartet Mehlhose (I. a II. husle, viola a čelo), serb. spěw. tow. „Hudźb. Jednota“ a „Radosć“ (jedn. předn.), zhrom. serb. spěwarſtwa. Nawjedowař: Jurij Winař. Ludowe a wumělske poskiċenja. Zastupjeńki: 0,80 hr. w Smolerjec knihařni

Přikrywy na blido na sofa na diwan
přikrywy na ſcżenu, k meblam ſo hodżace
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Dolhe črije
marſěrowańſke črije
ſtupnje do dżeła
ſtupnje za ſport
buncle
drjewjane ſtupnje
drjewjancy
najtuńſo
Willy Sommer
při Serbskich hrjebjach 8

Trjebane žonjace a mužace
jězdne kola
předawa
J. Schlabaok na Mužakowskej dróży 4

Słužobnu holcu
pyta k nowemu lěta
J. Domš w Bozankecach čo 5

Styrilětnaj brunaj
konjcj
(belgiſkeje rasy z hwěžku) ſtejitaj 25. novembra we Wettinskim dworje w Budyšinje na předań.
Aug. Serb w Lipinach

Składnostna kup!
Sijace mašiny, kiž doprědka a do zady šiju, 6 lět rukowanja, jena po jenož 103.— hr. pola
J. Schiebaok
na Mužakowskej dróży 4

Zwerſne wumělske tałdkate madrasowe
garding
story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Spěwarſke
serbske a němſke
we wulkim wubjerku
Serbska knihařnja
na Lawskich hrjebjach

Reinhold Haubold

(Ernst Kmoch nasl.)
w Budyšinje na Kamjeńtnej hasy 21

Přiřězki, běłe a wołmjane twory
Tunja nakupowařnja barchenta za jaki a bluzy, też podšitych kholowow, šatow, barchentowych a płatowych košlow, noha cow, pulowrow, štrykowanych lacow a jakow. Skład wołny za kóždu potrjebu. Wulki wubjerk błidowych, čělnych a ložowych šatow, kaž też dobrych šatow za žony a mužow, mam też wšitke krótke twory kaž cwjern, kuelle, bamy atd. na předań. Njezapomńće při swojim hodownym kupowanju na tutu tunju nakupowařnju!

Nawožencjojo a njewěsty
kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž łěhařnje, bydlerńje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble
w Bjarec meblowym domje
Znapřeča piwařnje :: Na Dwórniščowej dróży 2
Wopisma mandželskich požčonkow so jako płačenje přijimuja



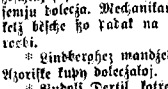
76 Seiten ſtark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die beſtausgeſtattete und inhaltreiche Deutſche Funkzeitſchrift
Mit Geräteverſicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Poſt. Einzelheft 25 Pf.
Probeheft gern umſonſt vom Verlag, Berlin N24

Tunje čople zymske
tkaniny
za domjace drastu

šotty	75 pj.	płóčliwy somot	95 pj.
tweed	75 pj.	barch. za žonj. drastu	45 pj.
flanell za bluzy	45 pj.	poſtama	95 pj.

mantlowe tkaniny **Reimann** na Pósſtk. namješću na Hošle hasy 29

Započńće hižom nětko z Waším
hodownym ručnym dźełom!
Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wulkowanju a wołmu k sačkowanju a štrykowanju
Günther wosebity wobkhod za ručne dźełа a wołmu
Na rózku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2585



Wot dźensnišcheho mam w swojich hródžach na Hórnčeſkej hasy 40 nowy transport najlěpšich młodych wysokosuċelnych, rańšopr. - hollandſk
płahowańskich kruwow a jałojcow
kiž też někotre płahowańske byki płačizny hódno na předań
Rězny skót w běru jako płačenje.
Gustav Gneuss w Budyšinje. Telefon 2106

Wčera so namaj naju
5. Hitlerski hólc dari
Lotta Schnablowa rodź. Kellerec
dźěćacy lěkař dr. med. Schnabol
W Budyšinje na Mättigowej dróży 39.

Přiloha k čisłu 270

SERBSKE NOWINY

Pjatk 24. novembra 1933

Cyrkwinske powěsće

24. niedźela po św. Trojizy — niedźela zemrětych, 26. nazymnika 1933.

S Budyšcina.

W Michałskej cyrkwi rano ⅛8 hodź. němsce Boże wotkazanje (farař Kapler), dop. ¾9 hodź. němska a wo 10 hodź. serbska Boża słužba (farař Tischer). Pop. ¼4 hodź. Boże wotkazanje, serbske (farař Kapler), we 5 hodź. Boże wotkazanje, němske (farař Tischer). Wutoru pop. jónke towarstwo na dwórnistchězu.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w hibanju wěry němskich ewangelskich tschesczan. w Budyšchinje pschi Kamjenym hrodźiku 6.

Njedźelu zemrětych dopołdnja ½11 hodź. swjatk dźěći, wječor we 8 hodź. evangelizazija, pónđelu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny sa młodźenzow, srjedu wječor we 8 hodź. sa młode holzy, schiwórtk wječor we 8 hodź. biblistka hodźina.

Schromadźizny swonka Budyschina: Njedźelu pop. 1.3 hodź. w Kumwałdze (sotra Emma). w 3 hodź. we Njeswačidle, pónđelu wječor 1/8 hodź. w Budestezach (sotra Emma), wutoru wječor we 8 hodź. we Semjach (sotra Emma), srjedu wječor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej górze, we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje. Kóżdy je wutrobnje witany!

S Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. (Zyrkwinska słužba: a) posawnowny chór: „Najlubschi Knježe Jesu", hłós a žada wot J. S. Bacha. b) zyrkwinski chór: „Nasch luby Bóh 'schcze žiwy je", nabožny hłós. — Krajna zběrka sa wothladanje rowow padnjenych wojakow we wukraju.

S Budestezu.

Rano ⅛8 hodź. smeje farař Bójz němsku spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Chór spěwa: „Stróżni su cźi morwi" wot O. Wermanna. Psched zyrkwinymi durjemi zběrka k wołoženju hospodarskeje nuzy sawostajenych tych, kotrjž su we wójnje padnyli, a sa wothladanje rowow naschich wojakow w njepschećelskich krajach. — Pop. w 3 hodź. serbska a ⅛5 hodź. němska spowědź, duchowny Böttger.

Pónđelu wječor we 8 hodź. zwučowanje z posawnami. Wutoru wječor ⅛8 hodź. ma farař Bójz biblisku hodźinu w młodźinowni. Srjedu wječor we 8 hodź. je bibliske rozrěčowanje swjatka evang. młodźenzow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. schromadźizna swjatka młodych holzow. Pjatk wječor we 8 hodź. biblska hodźina pola Duczeja w Kózlu.

S Bukez.

Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. ½11 hodź. němske kemschenje. Zyrkwinski chór: Wodźe nam. Posawniski chór: Ssmjerćz, wot Schubert. Sběrka sa sastaranje wojeskich rowow.

S Radźibuzinka.

Rano ⅛8 hodź. němska spowědź, dop. ¼9 hodź. němska słužba (tuzes farař Grośa z Budyschina) a wo 10 hodź. serbska Boża słužba se spowědźu (farař Handrik-Porschitzki). Kolekta sa sdźerżenje rowow naschich padnjenych wojakow.

S Hodźija.

Rano ⅛8 hodź. ma farař Mjeśar serbsku spowědź, dop. ¼9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Kwartet zyrkw. chora spěwa Bachowy chorał: „Ach, Knježe, wostań pola nas." Posawnowy chór pschewodźa kérlusche a pjatk mjes kemschenjomaj pschi pomniku spěw wo dobrym towarschu. Sběrka sa potrěbnych sawostajenych a sa wothladanje rowow padnjenych wojakow we zusym kraju.

Schtwórtk niz srjedu) pop. w 3 hodź. schromadźizna žónskeho towarstwa pola knjenje Mrósoweje.

S Hrodźiszcźa.

Rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Krajnozyrkwinska sběrka sa sawostajenych wojowarjow a sastaranje wójnskich rowow.

S Hućinu.

Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Chór spěwa: „Kak w cźichim mérje wschitzy cźi žóžni spja" (H. Sejfert). Krajna kolekta.

S Khwaziu.

Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, woboje z kolekru sa sastaranje wožebje potrěbnych wójnskich sawostajenych atd., pop. ¼4 hodź. nutrnosć na pohrzebnischcźu. — Pjatk, 1. bezembra, wječor we 8 hodź. biblska hodźina we Mulkodubrawskej schuli (k. Hempel).

S Koiez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź a Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. němske kemschenje (wožadny farař). Krajna sběrka. Dop. w 10 hodź. serbske kemschenje (kantor Hoker). Pop. w 3 hodź. serbska spowědź (farař Krawz z Hrodźischcźa.)

S Klukscha.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka.

S Malešchez.

Rano ⅜8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa sawostajenych w zwětowej wójnje padnjenych a wobstaranje wojerskich rowow. ⅛8 hodź. němska spowědź.

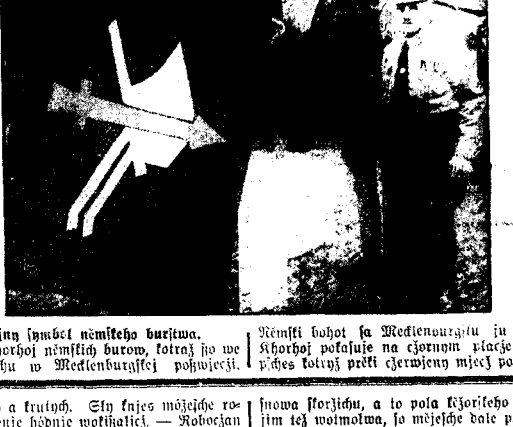
S Minakala.

Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom a ½9 hodź. serbska Boża słužba. — Dop. w 10 hodź. zwjatočnosć pschi pomniku sa we wójnje padnjenych. — Dop. ½11 hodź. němska Boża słužba. — Zyrkwinski chór spěwa: „Kak w cźichim mérje" wot F. S. Koller. — Kolekta. — Pop. ¼4 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom.

S Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 5 hodź. němska spowědź. Sběrka za wothladanje rowow naschich we wukraju padnjenych.

Pokhowana: Marja Marta Mitaschez, rentudostawacka z Luha, 49 l. 9 m. 17 dnjow stara.



Nowy khorhojny symbol němskeho burstwa.

Přinja nowa khorhoj němskich burow, kotraž jo we wjsu Wultim Laschu w Mecklenburgskej pokazeli. Němski bohot sa Mecklenburgsku za sam pokazeł. Khorhoj pokazuje na cjornym placze zlěborny pluh, psches kotryž prěki cjerwjeny mjecz pokazuje.

... je so Połčnicanskim robocanam w lěće 1593 zešło

Podał O. W.

...isch nowy kražny kanzleř Adolf Hitler chce nowy ...twarić na krowym burstwje. S burstwa hebi ...a strowosć stata, — a mozy wobtronjenja a po... nja. — Jenoż z burstwom móže so stat dozuła ...ć. Hdyž so burstwo snic.i, kaž je zhěbi to interesalna zwólha marxistow a židow pschała, snicz ...zyły lud. Zenje so njeje telko za burstwo stało, ...erjaneho wo burstwje rěčeła kaž we naschim cza... Hitler je kanzleř Hitler zwoje knjezstwo nastupił. — ...Burstwo je je zakokom stata! Kajki je to rozdźel wot dawno zańdźenych cźasow!

W lěće 1593 měješche so hischcze robocźicź. Burja běchu jenoż z poddanami zwojich knjezich, a jim po prawom njeběschu hischcze nicźo. „Misda roboczana je jeho žiwjenje" běšche se zańdźnym prawom, tiž so njeje ižběhnyło jenoż w běhu cźasa trochu wołóžiło, doniž roboty ...dnychu. W Saksej sta so to runje psched 100 le... se zakonjom i derzeho merza, w lěće 1832. Sa... do stuka zajzi na dnju 1. hapreje tuteho léta. ...ot tuteho dnja žem su naschi zherbžny burja zwo... — Pschedzenak je we zwojej protuzy na to i dja... ominał a wo tym pisał, i kajkim zołnowanjom ...oło. Ale hewak so ani we naschich nowinach, ani ...sich towarstwach na to ani pikuło njeje! — So ...nowa na to dezominał, chzu podacź wobras z ro... ...ich cźasow, tiž sym nadeschoł w thrónizy města ...ija. —

...ich zherbżi lud wschał so tehdy rozschérjesche pshes ...njeschku krajinu hacź dźensa. Teź wšy wokoło ...ich běchu zherbżske, a jich wobydlerjo mějachu zwo... knjezej rolacźicź. — Tute wšy běchu dostałe no... knjezo, a to wonschka Hanza Wolfa je Schoenberg, ...a wiele cźejow nakładowasche, hacź běchu to zwu... — Knjeza wschat běchu wschelezy. Wšesche jich do... a hych, zmilnych a njezmilnych, mjedowych a fl... šalych, łahodnjwych a krutych. Sły knjes mójesche ro... boczanam jich žiwjenje hódnje wokšitacź. — Roboczan mjesesche žiwjenju knjezej zluzicź se zwojim dźełom a zkotom, je zwojej zwójbu a z wunoschkom zwojeje role. — Tuta dźě teź knjezej zluschesche. Na njej zmeđzesche jenoż dźełacź, hdyž běsche na knjezej roli dodźěłkał. Hdyž dźanesche žo wozenicź, trjebasche k tomu dowolnosć zwojeho knjeza. — A teź, hdyž dźanesche jeho žona studowacź abo krawzowacź. — Kóžde roboczanske dźěćo, hdyž běsche dorosło, mjesesche najprjedy nješto lět na knjezim dworje złužicź. — Jenoż, hdyž mětesche knjes dosć cźeledźe, zmeđzesche roboczan zwoje dźěći doma sthowacź. A hdyž běsche roboczan zemrěł, zadasche zherbi knjes zwój dźel se jeho sawostajenjwa, zwjetscha najrjenische stocźo (beithaupt). Roboczan njemjesesche zane prawo na zwérinu, paćwiscźicźu, łśź. — Sswérowe běchu thlostanja! Schtóż zhebi zwérinu sloji, potkłosta žo se zmjerczu. Tohodła dyrbjesche zwoje pola psched zwérinu straschowacź.

Ssym hižo prajił, je so tute zwérowe prawa abo radscho njeprawa po cźasu zmjenschichu. Najlépje mějachu žo burja tajtich wšow, tiž mějtam, zyrkwjam abo klóschtram złuschachu. Teź tuteźi mějachu robocźicź, ale jich knjeza pschecźo sprowne a zmilnje z nimi wobthadźachu. — Tehdy naša pi... Slowa, je klóschtrizy burja najmjeschcźo sedźa. A hdyž je dźesta to pytnjemy, sa žu so tajzy burja nehdy ... hacź druhi. — We wšech, tiž nehdy měšeł ... zluschachu, na pschichad Mjeschizy, Tšelany, Kanjo... Porschizy a druhe, namakamy hischcze dźensa mjeschich zamcźitych burow, runje kaž w klóschtrskej wetschinje, mjes tym, so je hischcze dźensa w nehdy knjezich wšach swojeschcźa thežtarjow!

Runje zmilnetzo knjesa roboczenjo z Połčnicanjatich wšow dostali njeběchu. Wón zbehi wot nich njejmjerne roboty žadasche. Tuž so tute wšy: Brětnik, Jawor, Schwobizy, Hendrichezy, Brunow a druhe pola kralowskeho hamta wobcźežowachu. Tón rozsudźi, so so jim njezmě wjazy roboty napołožicź, hacź běsche so jim to wot jich starych knjezi stało. — Knjes Schoenberg na tajki wuzud njedźiwasche, ale zadasche zhebi dale, schtóż chzyschche. To zhebi burja tola nochzychu lubjeł dacź. Tuž znowa sporzichu, a to pola kžorikeho žuda. Dosć so jim teź wotmotwa, so mějesche dale po starym ... a so maja so znowa na kralowski hamt wobroczicź. ... běsche za Połčnicanjatich burow w Budyschinje. ... znowa jich sastupjerjo do Budyschina pschindźechu. ... po pschikasni knjesa ze Schoenberg wschitzy jako ... sajeczi a do sajtwa tuknjeni. — Kralowski hamt na na... wjet knjesa ze Schoenberg postajł, so maja burja na dnju 31. hodownika leta 1593 pola zwojeho knjesa wotprosyczi, wschitke wudawki zaplaczicź a psched krajnym bohatom zlubicź, so chzedźa wot nětka zwojemu knjesej zwérni a poskuzni hacź. Nimo teho dyrbjachu jich wjesni schkotjo zwoje tubła ze to sastalicź, so budże so wschitko prawje wuwjesecź, schtóż zhebi knjes zada. — To běsche dosć złě. Dozyła nicźo so jim njebě wo... Wschelazy durbjachu pschedacź. Wuczekowychu, ... zhebi zobu, schtóż njesej mójachu. Sa nimi so ... ijsto pósłachu. Schtóż jich nadeschże, mějesche zlě.

Tutón knjes Hans Wolf ze Schoenberg mě... na Wolf Jurij ze Schoenberg, kiž po smjerczi ... nana wšy namrě. Sta žo sazu, schtóż běsche žo hižo we cźasu židowskeho kralestwa zlaz. Mlody knjes zhebi mysleschże kaž Jerobeam: „Cźekajcże wy robotnizy, mój nan je na naš cźežku wobcźežnosć pokosił, ja chzu hischcze cźežschu cźinicź. Mój nan je was z prutami schwitkał, ja chzu was ze skorpionami schwikacź." Zadasche zhebi wot nich hischcze wjele wjazu. Tuž pósłachu sadźowanje wšu 30 sastupjerjow do Budyschina, so bychu na kralowskim hamcze wobstorjesche potrjebowanjam zwojeho knjesa storzichu. Mlody knjes ze Schoenberg pak jam do Budyschina khwataschże, běsche tam wšo wjele prjedy hacź jeho burja, a da wschitkich tśi psches Budyschu radu do kłody sadlicź. Wón sam jich na kralowskim hamcze wobstorjesche jako zběrkarjow. Sserbsle wšy proschachu wo to, so smeđza zhebi rěčnika wuzacź. To jim krajny bohot njedowoli. Tuž burja zami storżbu napisachu a hamtej sapedachu. W njej tole stejesche:

Sa husnzu, kotruž smy zej za 6 abo 7 kroschew lupili, dostawamy wot knjesa 2 kroschej. — Knjes bjerje

S Nošacźiž.

Rano 1/8 hodź. němška spowědź, dop. 1/9 hodź. němša a w 10 hodź. serbšla Boža žłužba, po tutej serbšla spowědź. Khór spěwa. — Koletka za sdźerjenje wójnšich rowow. — Pjatk, 1. dezembra, wjeczor 1/8 hodź. žo mlode holzy sthadźuja a dźelaja.

S Perschiž.

Rano 1/8 hodź. serbšla spowědź, dop. 1/9 hodź. serbšla a w 10 hodź. němška Boža žłužba. Koletka za sdźerjenje rowow naschich padnjenych wojakow. Na němšcej predujże knjes farar Grośe ź Budyschina. Pop. 1/3 hodź. budże serbšla spowědź w zyrkwi. Dźeźikemschenje w Boschezach 1/10 hodź. sa mlódše a 1/11 hodź. sa starše dźeźi. — Serjedu wjeczor 1/8 hodź. němška biblišla hodźina w Boschczanjez schuli.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. serbške žwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbšla a 1/11 hodź. němšla Boža žłužba. Pop. w 4 hodź. němši poswmjertny nyschpor.

Se Sslepoho.

Rano we 8 hodź. němška spowědź a Boże wotkasanje, dop. 1/10 hodź. němška a 1/11 hodź. serbšla Boža žłužba. — Sběrka za najthudšchu wosadu w Schlesynskej. — Sswjertny kěrluch žo spěwa za Hanita Toboz se Sslepoho a za Hanu Schprejaoz ź Mulkez.

Swěrowani: Heinrich Bidar a Madlena Jandoz we Trjebinje. — Heinrich Hejnze w Mulkezach a Hana Bastianoz ź Rowneho. — Hans Jur a Madlena Měrikoz w Milerasu. — Mudowz Jurij Gustan Jowak we Cjelnom a Hana Nowakez ź Milerasa. — Oskar Waldemar Arnold w Lipšku a Erna Hildegard Henkez ze Sslepoho.

Semrěł: Matej Měrik, dźelacjer w Sslepem, 52 l., 7 m. a 9 dnj.

[illegible]

Rano we 8 hodź. [illegible] spowědź, dop. w 9 hodź. serbšle, 1/11 němšle [illegible]. Koletka. Pop. w 5 hodź. němška spowědź [illegible] wotkasanje.

[illegible]

Dop. w 10 hodź. pr[illegible]anje, na to spowědź a Boże wotkasanje. Wjeczor w 7 hodź. Boże wotkasanje (wozadaw farar). Krajna sběrka.

Wusudźenja

[illegible]

[illegible] 80 hr

[illegible] o ho w

[illegible] rowolaschich. [illegible]

[illegible] schej komoru Wschdze jnoje powe[illegible]

[illegible] nje statneho rěčnišwa žo prěni[illegible] a Wschor

dosta 1 lěto a 3 měsazy thlostanje a [illegible] prawa na 5 lět. Pschepytowanska jatba žo na thlostanje pschisliči.

§ 23-létny samkař Oskar Waltar Meyer ze Zitawy běsche pschi wopytach w Grottlawje wot wjednika sozialdemokratiskeje stronu Krizekmarja a jeneho njesnatoho schežiwazy lětak a ruchne papjerki pscheziwo nowemu knjezestwu dostał a žubu psches njeny do Zitawy wjal. Wón

nam kruwy ź hródže a placzi nam za kruwu, kotraž je 9 tłotych hódna jenoż 2 tłotaj. — Hdyž knjezej wowza žlaknje, dyrbimy ju sapłacźicź. — Hdyž chze žyn nětkajke rjemjeźko nawuknyć, na wyschschu schulu hicź, ma žo knjezej 10 tolaŕ a jeho pisarzej 1 tolaŕ sapłacźicź. Knjezej dyrbimy žito wotkupicź, hacźrunjež mamy žwoje. — S wosami dyrbimy hacź do Delnjeje Hórki jěcź. — Žiwnoschežerjo dyrbja pschi hrodowych wrotach 8 dnjow sašobu stražowacź, schtož žo dotal zenje stało njeje. — Knjezi wowcżet paše žwoje stadła na jich bížo wobžnytych polach. — Kóžda wjeź dyrbi 15—20 puntow wósła wjele tuńscho knjezej pschedacź, hacź jón žama kupuje a tak dale. — Kralowski hamt pschikasa, so ma kóžda wjeź zyle wosebicje piźnu słóržbu sapodacź. To žo sta.

A schto nětko ź tuteje woprawdže woprawnjeneje słóržby bu?

W Budyschinje žo tola pschešwědźischu, so žo buram wulka njeprawda stawasche. Ale pschidacź to njechachu. Snano žo bojachu burstwo žbźža. — Dopominachu drje žo hišchże na wulku buŕsku wójnu ź lěta 1525, w kotrejž běsche žo njeźmjenje wjele žurowoscźow stało. Bojachu drje žo nowych njepokłuschnoscźow.

Na dnju 20. febr. pschitúdże do Połcźnitzy knjeza komisija, na cźole krajny bohat Kaschpor ź Metzrad, so by wo słóržbje jednała. Pschichili běchu wěso tež sastupjerjo burow a mlody knjes ze Schoenberg, ź kmótrami a pschecźelemi, tiž dyrbjachu jemu pschezźiwo buram pombacź. Wón wobskorži psched kommisiju wschitkich burow dla sběžkarstwa. A wón dosta prawo! —

Nětkótri sastupjerjo burow buchu pokhłostani. Druzy pak, tiž pokornje wotprošnychu, buchu jenoż napominani, so bychu pošłuchni byli. —

Knjes ze Schoenberg pak potom wosiewi, so chze dobrowólnje, — ź pschinarodźenej jemjanskej žmilnoscźu — wotezku trochu popuschczowacź.

A pschezo je hišchcze ludźi, tiž žebi stare cźasy khwala! —

mjesesche nadawk, papjerki tu rosdźělicź. Lětak hěsche wón 28-létnemu tocźerjej Waltherej dał, tiž běsche jón cźitał a dale dał. Meyera běchu do schkitaneje jatby wsali. Pischezźiwo njemu jednasche wulka khłostańska komora dla dźelawoseje jako hospodarstwo rospuschczenje sozialdemokratiskeje stronu a podpieranja sozialdemokratiskeje stronu w swiku ze hospodarstwami, tiž běchu do wukraja cźekli. Walther mjesesche ho pschiwonowaty dla samolubnoscź. Meyer dosta 3 mjezazy jastwa, cźemuž žo pschepytowanska jatba pschilicźi, Walther dosta 50 hr. pjenježneho khłostanja abo 10 dnjow jastwa. Wobaj wužiuh pschijscheschli.

§ Spekulazije ź bankowstwimi pjenjezami Serbskeje Ludoweje Banki w Budyschinje, kotraž nětk w likwidazźi jeźi, fabrikanske sbo wulka khłostańska komora w jednanju pschecźiwo prjedawjescźmu prokuristej tuteje banki Augustej Kłoßej ze Strobiz pola Khorzebuza dla njeprawdy a pohnuscźu knjesnoscź. Tuto winowachu, so je ze jamozyscźimi hodnoscźemi a pjenjezami banki k jeje schkodze wobthedźał a prjedawscźiho direktora dr. Pośedela k famoznemu sabjerjenju pohnuł. Kłoß bu w lěcze 1920 ź 21 letami prokurist, mjesesche mězacznje 800 hr. mzdy a nimo teho letnje 250 hr. gratifikazijow a 10% tantiemow wot cźistego dobytka. W tutym cźasu pschiźidże dr. Blažij Pośedel jako dowědnik jeneje Prazskeje banki, tiž mjesesche poczahi ze Sserbskej Ludowej Banku, na tutu banku a bu tu direktor. Wot 1926 běschtaj wón a Kłoß a ź jeho dowolnoscźu tež pschistojazy Serbskeje Banki w Budyschinje na bórzy spekulowali. S wopředka běchu pola dr. Pośedela a tež pola Kłoßa dosej wěstoscźow, pola pschistojazych pak to njebě, tak běschtaj Pośedel a Kłoß wědźałoj. Za kupowanje papjerow pola wulkobankow běsche jim Pośedel njekrute bankowe kredity pschiwolił bjes wědźenja słuzbnych hospodarstwa a dohladowarstwa abo kreditneho wuhjerka. Po „cźornym bórsowym“ dnju w meji 1927, hdyž kursy katastrofalnje spadnychu, běchu ho dołsne liczby spekulowanych sastojnikow, dr. Pośedela, prokurista Kłoßa a pschistojazych tak powyschile, so po kryczu njemóžesche wjazy rěcź dyrbjeć. Njedźiwajzy teho běchu dale spekulowali. Dr. Pośedel a Kłoß běschtaj samoj spekulowałoj. Dr. Pośedel a w jeho sastupjerstwje druhoby tež słoß běschtaj lupne pschikazki za hodnotne papjery ź swojich pschistojazych podpisowałoj, tiž běchu so potom wulkobankam dale a wokrucźile. Dr. Pośedel mjesesche njewobmjsowane dowěrjenje pschedstajstwa a dohladowarstwa, tiž ź wjetschich njenasonitych privatnych wosbow wobstejeschtej. Njetrjebe spekulazije ani ź wulkim schodam dowjedźe. Běchu ho po swěrcźenju schkodowanja jakasaŕ. Na kónzu 1930 pokiwasche konto dr. Pośedela nětdże 96 000 hr. dołha, Kłoßowy konto nětdże 50 000 hr., pola pschistajazejzow wucźinjesche dołh sthromadnje nětdże 60 000 hr. Direktor dr. Pośedel je potom do Zuhosłowjanskeje schoł a njeje k jednanju pschišchoł. Kłoßej běšcź ho poradźiło, wot pjenjezneje stronu, swój salbo wo 35 000 hr. wotkrucź. Słuzbk wo 15 000 hr. ho dla pschiwónateho napischezźiwanja zadanja wumasny. Kłoß na to pokasa, so je jenoż z[illegible] njom a dowolnosezu dr. Pośedela spekulował a [illegible] njeje sa wopacźne měł. Hdyž je ho sakasało, su wón pschistajeni ho pjecźa tzho hnydom wostajili. Sśud [illegible] sche jeho jenoż swojeje ſamſinje spekulazije w [illegible] po ekonomym dnju a namolwjenja dr. Pośedela k podp[illegible] nju sa kupjenje papjerow winowatcho. Kłoßej naro[illegible] ho město 2 mězazow jastwa 1000 hr. pjenjezneho khłostanja a dalsche 500 hr. abo mězacz jastwa.



Pjeca ze ſtarſ[illegible]o weka na univerſiche w Romie. Studentcjo romiſeje univerſity w draſtach ſ cjaſa Renesſancy ſ nowej univerſitnej korhoju, kotraž ſo [illegible] hiſtoriſkim wobluku poſwjeczi.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 24. nowembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar - - - - -	2,552	100 pólsk. złotych -	47,35
1 jendželski punt - -	13,75	100 českosk. krónow -	12,425
100 šwajc. frankow -	81,17	100 franc. frankow -	16,40

Barlinska burša mjesesche wčera w akjich mérnich wiki. Kurzy běchu trochu njestajne šwjetzicha pak so khrucźowachu. Wiki rentowych lisćinow łapjachu pak špěchne postupowanje kursow.

Barlinske žitne wulkowiki wčera jara pomalku žiwjene wuwiochu. Rožka pak hišchcze pomérnje derje dyšche. Pschenźica mjesesche mérne wiki. Wowsa a jećźmjenja so trochu wjazy posticźeschce, tola kupzy placźiśiny, tiž so žadachu, njedachu.

Wčera placźeschce w Barlinje zentnar

pschenźicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jećźmjenja, naletnjeho: 8,20—9,30 (8,15—9,30) hr., nasymkeho: 7,85—8 (7,85—8,60) hr., wowsa: 7,15—7 40 (7,20—7,40) hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenźa placźeschce 9,05 hr., rožka 7,40 hr., naletni jećźmjeń 8,25—8,75 hr., wowsa 6,60—6,80 hr., běrny 2,20—2,35 hr., synno 2,20—2,50 hr., šloma ź maschinu mlócźena 80—90 pj., muka, pschenźična 15,75 hr., rźana 12,25 hr., wotruby, pschenźične 5,90 (5,85) hr., rźane 5,80 (5,75) hr. Butra, ½ punta, 75—82 (70—82) pj., jeja 11—12 pj., twaroh 20—25 (20) pj., běrny 3 pj., kał, běły 6 (5—6) pj., cźežiwjeny 7 (7—8) pj., hydrojity 15 hacź 20 (25—40) pj., karoty 7—10 (10) pj., jědźna loboda 10 pj., kolrabi 3—5 (5—8) pj., porej 15 (15—20) pj., kórti (50—60 pj.), zyhla 7½ (7—8) pj., buny (35 pj.), tomaty 30 (20—25) pj., žołtej 5 (5—15) pj., radiśti 10 (5—8) pj., jabluka 7—25 (8—28) pj., měrnik 40 pjenjezkow.

Wiki w Kamjenju.

Pschenźa placźeschce 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jećźmjeń, naletni 8,50—9,25 hr., nasymśti 7,80—8 hr., wowsy 6,75 hacź 7 hr., muka, pschenźična 17,50—18 (18) hr., rźana 11,50—12,25 (11,75—12) hr., wotruby, pschenźične 6 hacź 6,20 (5,75—6) hr., rźane 6—6,25 (7,75—6) hr., synno 3,25—3,75 (2,60—2,80) hr., stótna šloma 1,30 hr., šloma ź saškanju 1 hr., běrny, běłe a cźežiwjene 2,50 hr., žołte 2,75 hr. Prošata 9—15 hr., běłaki 23 (23—28) hr. Duchy, punt 70—75 pj., butra 1,40—1,50 hr., jeja 11—12 (12) pj., kał, běły 6 pj., cźežiwjeny 6—8 pj., hydrojity 25—40 (10—25) pj., jědźna loboda 10—15 pj., zyhla 10 (8—10) pj., selerij 10—15 pj., kŕen 45 pj., žwołoty 7 pjenjezkow.

Wiki w Khorzebuzu.

Mjaso placźeschce, howjaze 60—80 pj., cźelaze 60—90 pj., skopjaze 90—100 pj., šwinjaze 75—100 pj., jeja 13 hacź 14 (13—15) pj., butra 1,40 hr., twaroh 20—23 pj., lany wolij 1,40 hr., liny 80—110 (80—100) pj., schćuli 80 pj., karpy 80 pj., mlode holbje 40—80 pj., žiwe kury 1,80—2,50 hr., žiwe khapony 2—3,50 hr., kolrabi (15 hacź 20) pj., morchej 7—10 pj., jědźna loboda 15 pj., kał, hydrojity 20—25 pj., cźežiwjeny 10 pj., běły 7 pj., wirźingowy 10—15 pj., žołotej 5—10 pj., měrnik 15—20 pj., kŕen 20—25 pj., radiśti 10 (7) pj., zyhla 10 pj., kuleŕeja 7 pj., běrny, zentnar 2,40—2,60 (2,20—2,50) hr., punt 3—4 (3) pj., jabluka 15—25 pj., worzechi 50 hacź 60 (50—55) pj., lešne worzechi 55—60 pj.

Šwinjaze wiki w Khorzebuzu.

Pschiwjesli běchu 600 prošatow a 167 běhakow. — Prošata placźachu, małe 5—9 hr., strjednje 9—11 hr., wulke 11—13 hr., běłaki, małe 11—21 hr., strjednje 22 hacź 31 hr., wulke 32—44 hr. Wiki běchu hubjene.

Placźiśiny w špinkach šu placźiśiny tydźenskich wikow; hdyž pak njeje žanych naspomnjenych, so njepschemėnichu.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płačiny po złotej hriwnje.					
	23. 11.	22. 11.		23. 11	22. 11
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wowsa	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,3-12,4	12,30
rźana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,6-11,9	11,6-11,9	běrnj. kruški	13,7-13,8	13,7-13,8
rźane „	10,2-10,4	10,2-10,4	synno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rźana šloma	0,55-0,75	0,45-0,66
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane a symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płačizna za płeśzy za wupłodźerja 178 181 183

Płačizna za rołku za wupłodźerja 143 146 148

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„A. N.“ płaći měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smoterjec knihičišćerja, zap. dr. z r. w, rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2587

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały sum-rjadk 8 pf. Wobčerjacje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobličenja. Za reklamowy sumrjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo wěźiwkam čěłneho znjezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńce dyrbi abonent hnydom slinks zawěšaceje banki worjewić, znajcy dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń hišćaku pomoc pytać. Smjerjace znjezbožeńca dyrbi so bjez hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujamja nadrobeje wumjenjenja tutoho banki, kiž Serbske Nowiny bźe a bźe wozjewja.

Čisło (Nr.) 271 · Budyšin — Sobotu 25. novembra 1933 — Bautzen Lětnik 92

Politiski tydźeń

Politiska zołma we Němskej je so sajo wóle zwuhlad-dowała. Po ludowym wothłosowanju a wólbach do němskeho sejma je někto polua jatnosć swěrjenja, kak němski lud k zwjenzu knjeżerstwu stej. Knjeżerstwo może so někto polnje na lud sejerjazo swojim wulkim nadawkam na polu junstkownje politiki wěnować. We najtupanju junstkownje politiki zanych sadźewkow wjazy na puću njeje. A w junstkownym dźele może knjeżerstwo někto też nischte stajwy ludu wopschijeć a do dźela zejahnyć za poschitkownje lěpsche a k wopschowanju ja lěpschi pschichod.

We Němskej lěsche posledne dny sajo wožebje zajimawy proweź wo japałerjowje w němskej zejmowni, kiž so někto sajo na němskostatnym sudnistwje w Lipšk wotmětwa. Jednanja bliza so k rosponinanju politiskich praschenjow. Wočakuje so, so tute politiske praschenja hižom se zwjazkom nowoho tydźenja narjeja.

We žuboduej Awstriskej knjeżerstwo pschejo wótrischo pschećiwo nazionalsozialiźmej a nosherjam nazionalsozialistiskeje ideje postupuje. Mnohy dyrbja tam sa swoje pschejwědźenje cerpjeć. Tola nadźiwanja wschego pschećiwjenja nazionalsozialiźmuj w Awstriskej dźeń a bóle swoju moc rozliwa.

Franzowska ma po němskich wólbach spodźiwne stejišćo w knjeżerstwie europiskich ludow. Wschelake franzowske nowiny rad njewidźa, so němske knjeżerstwo tak sjawne a sprowaje ja měr a prawodu we wobchadźe mjes ludami wustupuje. Pschejo sajo powjetuja, Němsku někak rokładnu sćinić a njedowěra pschećiwo njej rozschěrjeć. Schtož franzowske junstkowne nałožnje napinja, je wojny podawk tuchoj tydźenja, so je so Sarrantowe knjeżerstwo sajo domoj pókłało. Wono lěsche jenoj krótke ći wjenje mjelo. Pschi wothłosowanjuju pjatk rano mjes 3 a 4 hodź. dojachu pschećiwnicy knjeżerstwa 71 hłosow wjetšiny, tak so dyrjoseše Sarraut se swojimi mužemi swoje zastojnstwo złožić. Pschićinu leži w niedojednanju wo sasjednistkich nsadach.

We Pólšej sunu poźledni czas swjeżełaze dopokazma dowěrjenja k němskemu knjeżerstwu spóznali. Němske knjeżerstwo je swoje cźinjło, so by dobre susedne pomery mjes němskim a pólskim ludom wutworiło. Into nadobne prózowanje je w Pólšej pschisnóśnjace namałało a dowěrnu stwórbje. Tu widźimy, kak kanzlerowym słowam skutki sćěchnja.

Jendźelska je posledne dny w swojim junstkownym politiskim wjednistwje wschelake satschadženja naschnila. We jejnje je k wótrym napischećejnym wustupam mjes nazionalnymi a dźěłaćerjemi pschischło. Ministerski president Macdonald dyrbješe roshorjenych zapóšłarjow sajo mjerować. Pschićinna k tutej swadźe ma so we wobchadowanju wožeboh swentkowneho ministra Simona pytać. Wschitcy njeběchu z jeho sadźerjenjom na Genfiskej konferency spokojom.

S Genfom też Italika njeje spokojom, wožebje nij z tym, kajki Swjatk ludow dźenźnischi dźeń je. Wona we jeho dźenźnischim sestajenju žanje możnosće k polepschenju europiskich pomérow njewidźi. Italiske stejišćicho je, so ma so Swjatk ludow na zyle druhi zaklad stajić, dokelž dźenża dozpła njeje tkmany, europiske pomery wobknježić.

To wschak su też hižom w Genfje zamny dopósnali. Su belgiskeho juriża prožoli, so by nowy plan k reorganizowanju Swjatka ludow sestajał. Semjeny mójmi być, kak tuto dźelo wupadnje a kak żebi sajtupjerjo Swjatka ludow nowy zaklad myšla. Tutón zaklad dyrbi wšo tajki być, so mohle wschitke kraje rad a jwětnuje zwón dźěłacz. Přjedy hač to njebudźe, so tam kraje, kiž su se Swjatka ludow wutwupile, njes kotrymiž je też Němska, wjazy njewróća.

Rusla je dozpěła, so je knjeżerstwo Sjednoczonych statow ruskich swjetskich republikin pschipósnało. Wot tehoj Rusla psches nowe wikowanjske swjetli wjele kupjeńa sa swoje hospodarske žiwjenje wocakanje. Amerika wschak Ruslej njeje wschehoj nekajke lěpschiny do klina cźišća njeje, ale je so cźežko jednało a Rusla je też so na wschelake swjatacej so cźežko jednało a Rusla je też so na wschelake swjatacej so cźežko jednało a Rusla je też so na napja dyrbjała, so hjes napschećiwnych winowatosćow njewostanje.

Na Dalokim ranju je powěte pschejo někak tolsty a cźeji. Mjes Japanskej a Ruskej wobtoji wójna napjatosć dla namjesnych krajinow w Mandźuriji a też dla rauschochinejskeje żelesnizy. Tehodla tamnische tónčasny pschejo někak straschne wostanu a njeje dowidźeć, kak może so napja tócje mjes tymaj krajomaj raz wuskutkować.

Němski wobkhadny minister wo němskim wobkhadźe

Němski pólski a wobkhadny minister Eltz z Rübnach rěčeše pjatk psched nowinarjemi wo nadawkach sa němskim wobkhadnym politiku w dźensnischim cźasu. Pschi tym spomjatku nowoje doby je pschi nadawk němskeho wobkhadneho ministra, so swentkowne politiske swjasanja spuschćaja a so też w nastupanju wobkhada tune prawo dożeje. We sekonjedawarstwje sa němski żelesnizu žmy pjeża pschejo hischće mjesnynarodnje swjasani. Hdyž pak so jakoń němskostatnoje żelesnizy dotyka pschemjeńć, może so to jenoż tak stacź, so so němskostatna żelesnizja jako samostatne, statej sluschace pschedewsacje wulowej němskeho stata podstajii. We nětcźischim wokomiku pak hischće njeje możno, jakoń němskich żelesnizow pschetworicź. Prózujemy so sa wuswobodźenje němskostatneje żelesnizy wot wjasanjow Dornowoho plana, tuchwilu dyrbimy pak so z nětcźischimi wobstejnosćemi spokojicź.

Mjese wobcźežnische su mjezynarodne wjasanja, nasše wulke rěki nastupajo. Němske knjeżerstwo njeje jenoż mjinosći wospokasało, so dyrbi so někotrymi statam pschijimny k morju wotsajcź a so z nimi dla zlew ad. dogednacź. Wone też jenoż njeje na to myślilo, so by wulke rěki někajkeum statej sawrjelo, ale je stawna kom wschitkim statam njewobmjezowanu zwobodu za wobkhad a też cźežnistwo pschijimowało. Nejchto nje druhego rad je, hdyž so to někto němskemu knjeżerstwu w wěznym komunizmich kohladowace organy nanuzowale, kotrychž wobjannknjenjam ma so wono podwolicź. Njechodźi so injecź, hdyž so na Rheinskej komunizmi też Jendźelska a Italika wobdźělitej a na Lobjowej komunizmi Jendźelska, Franzowska, Italika a Belgiska, a hdyž ma stónčnje nad Bórnu, po kotrejž so jenoż w Němskej z łódźemi jěździcź hodźi, komunizmja postaji, na kotrejž so Jendźelska, Franzowska, Schwódska a Danska wobdźěla. Runjewon žmešchne pak je, hdyž maju w Dunajskej komunizmi też Jendźelska, Franzowska a Italika hydło a hłóź, jo pak so europiska Dunajska komunizmja jenoż na mjezy Němskeje a Awstriskeje počahnje.

Druhi wulki wottykajcy kóz we wobkhadnej politiky je, so wjasanja smutskach w Němskej spadnu, a so so wobkhad k wobkhadej němskeho stata ścini.

Schtož namóršce ledźenjowo nastarja, njeje zanehe małčkostneho ducha k pschekrinjenjam.

Najwažnischi nadawk jariadnistwa wódnych dróhow je, so so kanal pschez krjedźiu Němskeje dowarci. Sa Němsku je nuzne, so so rěki mjes sobu z morjemi spojeja. Jara wožne je tež, so so swjat mjes Rhinom a Dunajom wutwari. Tej rěka Neckar ha kanal

Schtož materiell wobkhad na ... nairpa, wón krajne mjezy pschećahuje. Tchodź ... hižom jehe wobkhad samokhadow je sirjeny ... stata rjadowacj. Rjadowanje swjetneho wobkhada na ... wotu wojna nałeżnosćej krajow. Nuzne pak je, so so jenoż wobkhadny porjad ja dróhi zyleje Němskeje postaji.

Skhadźowanje wjednikow němskich křesćanow

We Weimarje shromadźeni wjednicy hibanja wěry němskich kschesćanow je wschěch kónčin němskeho kraja wojsewoja pschećiwo pschekasanym wumoschowanjam wschelakich ludźi zeźkowaja:

1. Hibanje wěry němskich kschesćanow steji jako hibanje, kotrejž žu jaki wojowarjo nazionalsozialistiskeje stronu założili na składźe jeromischo programma. Do njeho moja so też nazionalsozialistojo pschijimacź, kotjiž stronje kšiwje jako jednotliwy wjerschkjuschcja. Wschitke swobodnje swjasaju so na mócne spěchowanje nazionalsozialistiskeho swětkowneho nahlada w smyśle Adolfa Hitlera.

2. Hibanje wěry němskich kschesćanow steji jako hibanje, kotrejž žu kschesćenjo założili, na składźe cźistego evangelija. Hibanje steji kaž dotal na składźe wuznaćow zmkwje.

3 Hibanje wěry němskich kschesćanow natwarja so na wjednistki princip a staja so dopołnje sady swojeho statneho wjednika biskopa Hessenfeldera.

Dollfußowi wotročy zatřělichu němskeho wolaka

Pola Reita su awstriscy namjesni strażnicy do wojakow 21. bayerskeho pschećiwo polka, kotjiž tam njerowobhrodnjeni se žnehakami zwjerzowachu, njeli. Pschi tym su ma so wono podwolicź. Njechodźi so injecź, hdyž so na Rheinskej komunizmi też Jendźelska a Italika wobdźělitej a na Lobjowej komunizmi Jendźelska, Franzowska, Italika a Belgiska, a hdyž ma stónčnje nad Bórnu, po kotrejž so jenoż w Němskej z łódźemi jěździcź hodźi, komunizmja postaji, na kotrejž so Jendźelska, Franzowska, Schwódska a Danska wobdźěla. Runjewon žmešchne pak je, hdyž maju w Dunajskej komunizmi też Jendźelska, Franzowska a Italika hydło a hłóź, jo pak so europiska Dunajska komunizmja jenoż na mjezy Němskeje a Awstriskeje počahnje.

Druhi wulki wottykajcy kóz we wobkhadnej politiky je, so wjasanja smutskach w Němskej spadnu, a so so wobkhad k wobkhadej němskeho stata ścini.

Schtož namóršce ledźenjowo nastarja, njeje zanehe małčkostneho ducha k pschekrinjenjam.

Najwažnischi nadawk jariadnistwa wódnych dróhow je, so so kanal pschez krjedźiu Němskeje dowarci. Sa Němsku je nuzne, so so rěki mjes sobu z morjemi spojeja. Jara wožne je tež, so so swjat mjes Rhinom a Dunajom wutwari. Tej rěka Neckar ha kanal

Schtož materiell wobkhad na ... nairpa, wón krajne mjezy pschećahuje. Tchodź ... hižom jehe wobkhad samokhadow je sirjeny ... stata rjadowacj. Rjadowanje swjetneho wobkhada na ... wotu wojna nałeżnosćej krajow. Nuzne pak je, so so jenoż wobkhadny porjad ja dróhi zyleje Němskeje postaji.

Pola Reita su awstriscy namjesni strażnicy do wojakow 21. bayerskeho pschećiwo polka, kotjiž tam njerowobhrodnjeni se žnehakami zwjerzowachu, njeli. Pschi tym su tšeja Schuhmachera zatšelili. Hamtšy so wo tutym podawku powě, so je druhi kataillon 21. bayerskeho pschećiwo polka w Nürnbergu, kiž w hórje za žnehakarjow z polodnja Reita leži, 23. nowembra pod wjednistwom rodźicźa Hitlera mjelo patrouillu k swuczowanju wupósłało. Z nisnatych pschicźin tšelachu tšo austriscy namjesni strażnicy 5 wotšelcow do wojakow, kotjiž bychu bjez bronjow. Pschi tym tšeja Schuhmachera 6. kompanije njemenowaneho polka do hłowy tšelichu a mjerichu.



Kharta wo Reicze.



Patrouilla němskostatneje wobory na žnehakach we horach.

…nowanju so wojsewja, so su Schuhmachera … pomi se skalenosće najmjeńšicha 800 metrow … tlekeja njetkuchu niżso falowali. Jako tśeśi su tuchi domowinskich wobornikow swjećili. Mjenśe knjeżerjowe nětko pola awstriskeho knjeżerjowa zakrocźi.

Krwawne podawki w Graudencu

Dźiwórk wjecźor bźinźe w Graudenzu pśichi pożeże… …e wenkrejske knjeżiny za wołby mjeńšcźanskich … krwawnej swadźe, kotraj źebi też knježerstwo …

Pśiched lokalom bźeše so nźebdźe sto luźi wokna rozbichu a so do hospeńca dobrazi… …policija postarachu so nakhwilnje za … dowernitych posdźiśo lokal wopuśćeźi… …lokalu policaj pśiwześiwszy nadpadże… …achu. Krawskeho mischtra … do domu pśeseźebachu a je… …ela bźobu a morichu. Zajtśe… …ńeśe zwoła skalachu, so bi… …hdobneho wjednika kejmskeho … …hanida, tuź je wójnski cźeźko… …ym a kalacha do chwiźeńca. Wón … …wośtu. W protiwej pśeseźiwo tutym … …ńeśe wobwodnikowa w Graudenzu na … …kady do mjeńšanskeho zastupjerstwa njerozpołoźi.

Francowske knježerstwo so powaliło

Pśichi rozsudnym wothłosowanju wo namjet nowozo… …alistiskebe zapośtonja Gounina wo zajtśownjskich wudach … zjak rano w schwórtej hodźinje dwórske Sarrautowe knježerjstwo wrócźe stupi. Zapośtaŋ; bźeše njepśichiwóźeny kakład zajtśownjskich wudow na 12000 Frankow zadał. Knježerjstwo 1 ! zastupowaśe jenoź 11 000 Frankow a … …taji pśeseźiwo tutomu namjetej praśidencej dowerjenja.

Ministerski prezident Sarraut rjekny, so źebi nocźe … …kaźku wjetśinu śwjećiła, ale so chźe wérnych republikanow wokolo sebje hromadźiła. Sarraut rźeśeśe wótre … …zowa pśeseźiwo zozjalistam. Jako so zapowoźi na … …kotre praśidencja wotmołwi, jenu na śwonkownej lewicy … …iktatorstwo wumjetnowachu. Jako so nowi zozjalistojo a … …edyn lewicny republikan ministerskeho prezidenta dla … …40-hodźinskeho trajenja wopraśachu, tutón wotmołwi, … …so źebi tajka wažna nałožnosć wosebita rozmołwa łada.

Pśichi wothłosowanju woteda so pśeseźiwo knježerjstwu 321 hłosow a so knježerjstwo jenoź 247 hłosow. Pśatk rano je Sarrautowe knježerjstwo franzowskemu … …prezidentej wosjewiło, so wrócźo stupi. Prezident je wosjewjenje … …pśichjał.

Wo Sarrautowym … …enika su mjenujenja hiśicze … …chelake. Saudźene d… …jeśe so wosjebje wo nitśi… …śkim smułkownym m… …Chautempijo jako pśichod… …nym ministerskym pre… …Dala po ichnjerkowskowym … …ożedjenju, bźe zo … …ampa jako lewizar nałožo… …al, nimaju wjaźa … …ły k zjednjenju tśmane knježerjstwo swójeh. Tehodla so nětko pjecźa za wentralnej wobźobu pyta, kotraj měła spytaś, trébmu konzentraciju pśiche wjesć.

Pospyty pśewróta w Śpaniskej?

Z Madrida … wě, so je knježerjstwo ichtwórtk śiłcu … …ródźeńst… …pytami namakało, tuź pjecźa ! sa … …monar… …le stronu wutkadźeja. We klownum … …a też w… …ju su pjecźa wojerske a źiwilne wo… …wobdźełnili. …ułeho śiśikahorja, tuź chźełe pje… …nozu k … …j wutwarjeć. Policija leź w najwjetśim alarmje a je ho sa wurjadne naprawy posturała. Strategiski ważne městna we hłownym měśe su so je … …ztymi wodźełenjemi policije wobsadźile.

Je pak też wójno, so ho pśichi tutych akuratnowych powześćach wo wólbnym manewer jedna. Tuź dyrbi k temu … …ziś, so bychu dwanatym 3. dezembra politiskej prawicznej fronce k dostóńecznemu dobyću dopomhale.

Tukhwilu njebudźe swětoweje konferency w Tokiju

Japanski wójnski minister Araki je wosjewił, so … …wołanje swětoweje konferency w Tokiju wśitke wobcźe… …nośe naśale, dokelž su Sjednośone staty kowjetiku … …śu pśichódźnale. Japanska pak plan konferenzy pjecźa … …spytaśći, tola njeje nětko na cźasu, su zwołaś.



Van der Lubbe je njejapy rěcź dostał.

Sadźerjenje wobstorjeneho van der Lubbe w prozeju wo spaleńśtwje w nimskej jejmowni bźeše dześ a podźiwnjśe. Jako jednanja w Lipsku sajo wotewrichu, porja Holandźan njejapy wschelake wóźy rěcź, tuź bźehu w źiłowach dospołnje jaśne, tola jich wospjecźe janeho rosjaśnjenja wo japaleńśtwje njepśichinjeju.

Ze Serbow

W Budyśinje, 25. **nowembra** 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczora wjecźor w 7 hodź barometer 736, hygrometer 0 a najwopśichodna temperatura wodnjo -|-5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a najwjaśka temperatura we nozy -|-1. Sćeźkowazy ras wjedra ho hišće jara malo pśichemeni. Nižina leźi ze swojim jadrom nad dołhowjećcźanej Mujkej a pyta swiśći z nižinu nad Zdałkej. Tehodla mjeńšanku pola naš pośledni cźas trochu njewobstajne wjedro. Wyšina pola Franzowiśeje a Zendelskeje je ho k połnocy śćahnyła. Druha wyšina pola Cźorneho morja je ho trochu k połdnju hnuła. Wobźěwarna nižina z wjerchora Europy swoje połoženje njeje pśichemniła a ho k nam hišće njeblizi. Mjeńšicha wyšina pokazuje ho nad Schpanijsku. Rozdźel wjedra pśez tutym rozpołożenju hišćeze trochu njewobstajne wostanje, z tśmělemi śmejenymi pak też złonćne wjedro. Dogma ho njedobźi hodźadne prajeś, kak so wjedro pśichodne dny wuwinje. Pśichi wujasnjenju njeboe mamy njerozjeźe wocźakaś. Jutśe njedźeli zemjenih złonćo 7,33 hodź. jśadźa a ho 4,01 hodź. thowa. Mjeśaś śtada ja jutśe rowodźiju 1,24 hodź. a thowa so na rańe 4,16 hodź.

— **Sjednośenstwo ewangelskich Serbow w Budyśinje.** Wśitke naše słowjanske swójbiny a znate wobdźěla so hižom 29. nowembra wjecźor na serbskim konzerśe w Kronje. Mjeńšcje spěwarnu prózu serbskich spěwarjow z bohatym wopytom. Zerjedu 6. hodownika wjecźor we 8 hodź. jmaju naše sjednośenske adwentne wjecźorki w Serbskim Domje. Wśitke słowjanske a … …swójbami, młodźina a dźeći a wschitcy Serbja w Budyśinje su nam lubje witani. Posćeźeć budźe so śmy dźensa rěcź, spewy a pśichodnotki. Pśichodźowno dawa… …wě, so ma do hód ležby wolnej ruzy dźeła, ale to nam njedurbi wotdźerźeć, dokelž ho tu kaž doma cźujemy. Njeje budźe a tuž pśichódźeće wschitcy!

— **Budyśe hapyki** su wschitke dnjowe haći do 7 hod. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak jankujene. Rózny źiw… …bu a njedźelu wotewrjene na krótki cźas hapyka z wa… …śackim wolmeńenjom. We nowembru je ta Hrodowska hapyka na Hórźeli hišće a w dezembru Wetrinska hapyka pśichi Wjedeńskim Augustowym mandźelu.

— **Zakita krajna lotterija.** Pśichi schtwórtkowym cźehnjenju 1. rjadowanje 201. Zakitseje krajneje lotterije (3. dźeł) padźe dohnjeje wo 5000 hr. na cźisle 55420, 114457; dobre je wo 2000 hr. na cźisla 113 613, 131 803, 141 026, 150 662; dohnjeje wo 2000 hr. na cźisle 15232, 82120; dobnjeje wo 1000 hr. na cźisla 23 066, 63 957, 106 472, 115 155, 135 567.

— **Jebawcho prośerja sajeli.** Policija saja tudomneho jebawcho prośerja z mjenom Ericha Rackela. Wón pola ludźi nałeźnje ze swojim thorn Jonu, kaž wudawasche, prośeśiśe, z kotrejž njeje hromadźe žiwy a za kotruž so do…

Němska swójba pije Kathreiner

Piekaŕ tola běše

W domje bohateho měšćana Libuśe bźeše so wjesołe towaŕśtwo hromadźiło, wjecźor ze źara pśed wjelikodne waśnje wuzłahnowaczą a nowe zwjatocźnje powitacź. Dźensa so nětkaž bźeše, ze źara knjes źiwotni zwjobnych a pśecźelow pśichi tajkich zwjatocźnych źtudnoscźach radu wokolo sebje widźeśe. Wón ze źara bźeše njedźiwajo za swoje wuńoke léta pśecźo wjesołeje mysle, a nicźo jemu lubśo njebé, hacź dyrbi mózesche njes cźrjódłu wjesołych a dobrych cźłowjekow pśichodowacź. Wón wobkrucześe, so ze źara bobu womłodźi, wobchadźejo ź młodźinu, kotrejž źiwa wjesołosć jeho na zane waśnje njemjeśe, ale pśecźo wojiwjeśe. Tak też wón dźeńa na wuchwanym mjeńtim stoźi a hedźeśe, kotryž bźeše jemu pśichodna dźowka darila, a je radosćiwym wóczkom na lubych hosći hlédowaśe, kotrejž bźehu so na jeho pśeproschenje tudy scheli. Na blidźe wokśichewajo horzy napoj śiejeśe, kotrehoż wót k temu pśichipomhaśe, so ho tu hromadźenym cźim lépje lubjeśe. Lubośna młoda holcźa z pśichrodnej pśecźeźeliwosću pśine schtenjo natiwaśe. Hanta mějeśe polnej ruzy dźeła; pśichetoj pśichitomni muźiju na pśechemo thwatachu, so bychu pśecźo znowa ź jeje rukow źiłodny napoj dośtawali. Też wjeźiły stary knjes i jasnym wóczitomaj wokolo so hladaśe, so za to zarajo, so by zadyn jeho hosći zabyty njebył. Też liza pśichitomnych jónskich so cźerwjenicź pocźachu, rjane wóczka so błyskotachu, a nětkrožkuli wjesoły żort so k rózejteju hubow wukuże. Ta ważna hodźina błśeśe bila njebéśe, nowe léto hišće nastupiło njebé. Dyž a dys tón abo tamón w towaŕśtwje na cźasnik pohlada, njeśećerpnje minuty do połnocy liźo. Stónćnje dwanaśe cźerpeśe. Pomału a zwjatocźnje jynki stareho cźasnika wuklincźachu, kotraž bźeše namréte wobśeźdźenjstwo zwójby a hižo bźeše nětkotrezkuli nowe léto ze zwojim jasnym klinkom powitał. Stary knjes se zwo… …jeho stólza staje, źebi cźornu cźapku ześeje, kotraž mjeśe… …zwjećeńca na hłowje, a ź trjeśkami, ale zadowolnymi zwo… …wami nowe léto powita. Na chwilku pśichos to wjesoło… …ły zwójbiny zwjedźeń thutniśku zwjećźinu doła a hu… …ź cźichej Bożej słužbu. Dojtonju starz je zwojej ichdźi… …wej hłowu go wopraudźe kaž mésćnuit śdaśe, kiž wo… …Boże zohnowanje za zwojich domjazych prośy.

Ale bórzy so toe zwjatocźnje hnuśe zasso minu kaž mrócźne hrono, korej zohnowanje krjepjo nimo cźehnje; zort a wjeśele so je wśich stron runia złotym słónczenym pruham wudobywaśe. Pśichitomni źebi ruzy zawdawachu, so wokolschowachu, źebi zboże pśecźazbu, wjesle zortowachu a hišćeze hóle so źmějachu. Na wschitkich wobliczach so radosć zwećźeśe, kotruż wjesoły stary knjes hišćeze pśichipórjeca pytaśe. Pat młodach ludźi napominaśe, so bychu źebi zhromadnje pśesći tanjeśli, pak holzam klubu cźinjeśe a zim je schibałtami zlowami trej do licźow fećźeri, kotrež so bjes tcho hižo harjachu. Pśchede wschémi bźeše Hanta, jeho pśichodneje dźowazyna hotra, jeho lubuśći, a duź też so jeho lubośćiwe zorty śwjetiśka na nju méricachu. Dźensa jemu wona, kaž druhe jónśte na nowe léto śwoje pśecźeśe, dźensa wón wot njeje też hubku méći.

„Dwě ja jenu", wjesołe Lolcźo dźeśe a jemu młodej hubje pośliźi. Starz knjes ju wokolo a źmějo rjekny: „Je ta źłodka! Pśez storjeno, hdyż bych hišće młodźenj był, Hanka dyrbjała moja žona być, a žana druha."

„Hanko!" jemu jeho pśichodna dźowka ź porstom hrożeśe, „njepócźćo mi njeźiwerna być, hewak Waš wobstorju, pśecźoj Wy dźe śe mi lubośći pśichjahał".

„Ty swój dźeł hižo maśch", so starz źmějeśe, „a žy da-li Bóh se zwojim mużom spotojom?"

„Za bych rjekła", młoda jona praji a ź jenej rutu zwojeho muża wobja, druhu ź dźałowanym wóczkom pśichodnemu nanej zawdawajo.

„Nó, Hanka!" starz znowa źmějo dźeśe, „ja Waš dyrbi tola też rada być. Schkoda, so žaneho zyna wjazy nimam, pśecźoj za zym tola hižo pśichestarz ja Waš Wam dyrbitny nawożenju hišćeze dźensa wjecźor sa… radźiś. Noj na Nowe léto je wośebje sa młode holzy radna. Schto méniće, hdy bychmy so wośud wopra… …scheli, koho je Wam pśichijudźił?"

„Wośud je źmerje wo tajke zorty stara", holcźa khśiśe znapśećeliwi.

„Tu sajo widźiśch, kak mudry nětkuli źwét je", Libuśka hortliwje rjekny. „Wośud je wo najmjeńšim wacźu a najźiwotnišchu kwétku stara a dyrbjał na zanje cźłowjeśtu wutrobu zabyć? Och, och, Hanka! to mudrje wécźała njejśće. Sa mój cźas bźeše hišćeze prawa wéra, a zaneje holśki njeboh, kotraž w nozy na Nowe léto stradźu wołoj schtrela njeby."

„To my też mójemy", pśichodna dźowka praji, kotraž staremu Injeju wšśitke jeho zadanja na wocźomaj spójna a derje wjedźeśe, kak jara starz na waśnjach, kaž też na njewinowatych pśchiwérkach swójich młodych lét wiśaśe.

Temule namjetej se wićich stron wupkaźo pśichtkłoźowachu, a młoda lud docźakaj niemóźeśe, so by so jaśmawa zabawa śterje lépje zapocźała. Zyte towaŕśtwo so w zwjatocźnym cźasu do tuchinje poda, hdźež woheń na wóhnišću hišćeze wjesele praśtolasche. Mokoźa bźeše dojcź w domje; so bychu jón ichtrećź mógli, nécźto thwatajzy blachowu łyźu pśhinjeśe, druhi pak schkłu ze symnej wodu, do kotrejež mógli rozeschkrjeny wokoj śikaś.

Zorłujo a ze śmeśo so wschitzy wokolo schtłe sestupachu, hdźež źndnjeny wokoj w symnej wodźe w podźiwnych podobach swoje śiewjenja wupowédaśe. Nécźto mejeśe ichtom ź nézkym łyźom, druhi zyrkej, śiecźi łódź, swjetiśka pat bźehu to njelepe dule, ź kotrychž nichto mudry njebu. Wumuślenje dyrbjeśe pśichi wukladowanju swjetiśa najlépśe cźinić, a wjesołe zorty so je wschéch stron zypachu, pśichi cźimž so starz knjes, kaž he… wak, wośebje wujnamjenjeśe.

zwia [illegible] Nawopak, naprosjene pjenjeju won na paleiš wjerešiu. Won ma khfoštanje jebaušwa dla worčakarj a polom drje je jemu tšiwo schkitacje farby w Hohnstei-je wješe.

— **Djenjnjiske wiki.** Butra płacjesche 75—77 pj., jeja 12—14 pj., twaroh 20—25 pj., huju, sarešane punt 60—70 pj., kački, sarešane, punt 80 pj., kury, žiwe 1,50 hač 1,70 hr., kury, sarešane 65—75 pj., hołble 45 hač 50 pj., tak, čjerwjeny 8 pj., bêły 5 pj., žydrotiy 20—80 pj., kšjale korki 8—15 pj., morchej 8—10 pj., žybla 8 hač 12 pj., kolrabi 10—15 pj., jêdjna łoboda 12—15 pj., tomaty 30 pj., jabłuka 10—20 pj., truschwy 20—25 pj., pêrny (10 puntow) 25 pj., mêd w schkleizy 1,60—1,70 hr., mêd bjes schkleizy 1,40—1,50 hr., łany wolij 1,40 hač 1,50 hriwnow.

— **Synkofilm „dobjeze wêrų" wot 1. do 7. dezembra w Budyšinje.** Tutón mójny film (tiš je šo na pokmize mênjskeho ministerstwa za ludowe powuczenje a propagandu šhotowoji) šo w Budyšinje 1. dezembra 1933 wjeczor w 7 hodź. psched wjednikami SA, SS, St, NJ, wjednjanmi šónjskeho sjednoczeństwa atd., wjednikami BD a wjednikami wschitkich wyschnjoršow prênt kročej pschedwjedzeny. Shromadnje dołhowy tutoho šjwjedženjerho pschedwjedzenja šjnischa šymšej pomozy. — Pschi wošebitych pschedwjedženjach za schule šo wot kóždeho djeła 20 pj. špêza. Pschi wschitkich šawrjenych pschedwjedženjach šo 10 prozentow liščišow darmo wotda, kotrež maju šo na wošebje potrêbnych towarišow strony a na djêći, kotrychž starschi djêło nimaja, rozdêliež. Wadeje sa **synkofilm „dobjeze wêra"!** Nadrobnješe šo porjaduje na tutym mêsnje wojerjenja.

— **W mêšerjanskim dźiwadle** wošpjetuje šo djenja wjeczor we 8 hodź. posledni kročej opereta „Grabinka Mariza". Schtóž ju hischcze njeje widźał, nještondź, hdyž ju wobhladacz. Jutje njedźelu šemrêtych wjeczor 1/2 8 hodź. hraje šo prênt raš opera „Madame Butterfly". Komornaj spêwarjej Max Hirzel a Arno Schellenberg ſ Drježdżan šobu šhutkujetaj. Tuta opera šo jenoš tři kročej pschedstaja, njedźelu šemrêtych, wutoru 28. a schtwórt 30. nowembra. Nichtó njeskombdź hótnuu hru kontorazje špêwarjow šlyschećź. Kóždy je winowaty, ſ pilnym wopytowanjom mêšerjanske dźiwadło podpjerać. Pondźelu hraje šo saso cźinohra „Schlagetzer".

S **Budestez.** Sšmjertnu njedźelu, wjeczor 7,30 hodź. hraje laikowe dźiwadło ła Budestezu a wokolinu, šobuštaw nêmišeho šwjatła sa Ludźwo a domišnu t dnjej pschimêrjenu cźinohru ſ mjenom „Njech teź luboscź plakła." Cźišty wunoschk pschiwobrocźi šo šymšej pomozy. Tehodła jara žiwy wopyt woczakuje. Liščiki šu do cźaša dóstacź w hoschczu, hdjež šo hraje, pola fri-šera Habela a pola šobuštawow.

S **Budeschez.** Sanđjenu šobotu pschedwjedźe Budeschczanska wotnoška nazionalsozialistiſkeje strony film „dnja strony 1933" w Nürnbergu a „4000 SA-muzi pucźuja 200 kilomtr. ſ Plawna do Nürnberga". Druhi film pokaja nam porzlinowu djełarnju w Mischnju. Nürnbergski film bêsche sa wopytowarjow wošebite naschonjenje.

S **Wulkeho Wjelkowa.** (Schulêř sjesebožił.) Wobzarujomne njeschoze potrjechi tu schkiwotkli pschihôdnju 1/1 hodź. schulske bjeczi. 13-lêtny schulêř Wjenk ſ Libuchowa jêdżeschе ze swojim tatom po nahłym wjesnjum puczu dele a mêšerske błischcze druheho schulerja na kole. Na pol puczu dyrbjeschе druhe schulske bjeczi pschescźehnucź a swonjeschce. Pschi tom štocźi 7-lêtny schulêř Weickert ſ Khelna na wopačnu stronu. Wjenk njemôžeschе swoje kolo wotazy šperzecź a sajêdże ſ polnym wotmachom do Weickerta, tak, so wobaj padnyschtaj. Weickert padźe tak njesbožownje, so šo jemu prawa ruka dwôjzy šłamła.

S **Malejschcz.** Sšmjertnu njedźelu ma šo hižo dźesźiti cźaš pschcze elektrisce wobšwêtlenje za nałchu zyrkej (a wêšć) do wuživanja wjacź. Napriwnjenje, kiž je knjes elektromišchtr Wehła tu wunjeół, je šo wo wobšwêtlerišej bruny psched zyrkwinym pschedsjedźerstwom derje radźiło. Wobjada budźe šo ła nju wješeli djakowarj, kiž jim šo ſ wunoschkom zyrkwinskich konzertow a šbérkow pschi durjach dobrowólnje a njeschcźinje ła jeho wobstaranje prózowali. Hłowne šwêtło wot tšjoch nad jonjazymi ławkami pschitrawjenych šwêtłowych tułow wuthadźa; pschi tym je wot pschihotowanja šwêcźinkow ſ jejich 48 šwêzami ła elektrisce wobšwêtlenje po pschecźu zyrkwinskeho hamta wotšhadane, dokelž šarej šwêcźinkaj njamuštaj cźašej pschimêrjeny wobras precźa njedźešinskich poštajeli. Sa šwêtło ła khór a khegle, kaž ła klêtku je šo ſ wošebitej elektrikej naprawu postarało. Mjech šo wojada tchole wudoiwonjenja Jwojeho Bożeho domu pschi bohatych wopytach jowôbžow a kenischenjow, tźi w cźłowjeskich mochnaach, wjeselí.

S **Lomišla pola Minakała.** (Wojerjske towarišstwo.) Wojerjske towarišstwo ła Lomišl a wokolinu wotmê 22. nowembra we Lomišcźanskim hoschczu schromadźiznu, katruž nowopomjenowany wjednik wjeršnjanoša Kopjen nawjedowaschce. Sa poblanšku radu poštajichu šo iciżchowazy towarischojo: Greiner ſ Adolfskeje Hêty, Schmidt ſ Lomišla a Beyer ſ Lomišla. Pokładnikej a zapiszowarjej šo kóždemu namêtnik pschida. Mašna schromadźizna bêsche bohacze wopytana, hačzkuli nêkotši towarischojo ſ Lupoje kemšchenja dła pschičnicź njemôžachu. W pschichodźe njech šo tola na to dźiwa. Knjes Kopjen rêcźeschе nadrobnischo wo nowych wumênjenjach wojerskich towarišstwow a pokaja na to, io je nowa thorhoj Kyssšhauerskeho šwjatła hižom itałana. Pschi šjawnym wustupowanju budźe šo narukawnik ſ hokatym tschišom nałhcź, tiš šo w błischkim cźašu wudźêli. Schtóž šymšu pomoz najtuna, proischeschе knjes Greiner, so by šo ſa-rjadowanje 3. dezembra we Lomišcźanskim hoschczu wospitała, hdjež šu wschitke wjesne towarišstwa pschenje pschichwatschе. Nimo tebo wobłamtnu šo, 30 hr. pschinoschka ſ šymšej pomozu, tiš šo ſ towarišstwoweje pokładnje da. Sajimawu schromadźiznu słónczi wjednik ſe šławu na wiednika a lud ſ nêmiškej hamnu.

S **Worzyna.** (Hońtwa.) Pondźelu a wutoru bêsche na Worzyńskim rewêrje wulka hońtwa, na kotrejž šo wobhdźeł hońtwje knjes hrabja Solms-Sonnewalde a wschelaku drušhu hoscźo wobdźêlichu. Wobaj dnjaj poležałachu 137 bažantow, 48 fojazow, 18 karnikłow, 5 dźiwich kozłkow, 8 wewjerczkow, 2 lischaj, 2 kunjoczce a jeneho schkrahołca, hromadźe 221 šwêrjatow. Liczba je jara wulka, pschetoš 4 tšêlzy šo jenoš wobdźêlichu. Šwêrina je tu jara dobra. Schkit šwêrinu leži w rukomaj hajnika Wesełowa, kiž šwêrinu jara derje wotthaduje a žiwi.

S **Wósporka.** (Symsła pomoz.) Sanđjenu njedźelu pschewjedźena šbérka Cźeskojerskeho šchijła za symšku pomoz tamnj nemôsčkí pschinjeršu. We Wósporku a wokolinje nahromadźi šo: we Wósporku: 25,25 hr., w Kotzach 10,40 hr., w Małeczach 10,37 hr., we Lmwoczach, Konjezach a Mučźinje 8 hr., we Luški 7,63 hr. a w Jarkach 7,55 hr., hromadźe 69,25 hr. Djakujemy šo wschitkim, kotrjiž šu za symšku pomoz darili. N.S.-šonske sjednoczeństwo dari 52 hr. pjenjes symšej pomozy.

S **Lubija.** (Straschne pacholjo.) W Reicheltez parku šu njesnajaci šłóstnizy młodym môdrym jedlenkam wjerschki šwotrêsali. Jedyn šchtomik dyrbja nasšêrje wobschkodźenja dła wukopacź. Kriminalna polizija šłóstnikow pyta.

S **Lejna.** So by šo teź wjeznemu wobydlerstwu po pomêrnych płacźišnach šwêdomicźiwy štrowotniški wujnam a wothladanje poštarjiło, ma hojerjši praktikar Matź Thomas ſ Budyšchina tóždu wutoru w Lejnjanskim hoschczu rêcźne hodźiny wot 3 hač do 1/26 hodź. popołdnju. Wón pschidźe teź do domu a może šo teź telefonišy pod cźišłom 343 Panczicźanskeho hamta jawołacź. Wón hižom 21 lêt dołho ſ praktišim naschonjenjom šłutkuje a prošy wo dowêrjenje do jeho pschepytowanja. Wobkedźbujicźe tohodła nawêšchiłk w djenjnjišchim cźišle. Knjes Thomas je teź šwólniwy w towarischwach wo ludowych thematach pschednoschowacź, hdyž jeho picheprošcha.

Z **Khróšće.** W mêsacu novembru móže towarištwu „Serbošław" swoje 25lêtne wobstaze swjećiće. 29. novembra 1908 załožichu 33 mužow z Khróšće a wokoliny mužake towarištwo. Na jich čole tehdy njeboh zapôslanc Michał Kokla a kantor Hila, jako duchowny radnik nêtčźiši Baćonski knjez farař Delan, kiž bê 1908 z kaplanom w Khróšćicach stejachu. Liczba sobustawow roscêše bórzy na 58, haj na 100. Z prênim předsydu bu Michał Kokla hač do kónc l. 1913. Wot januara 1914 wjodźeše towarištwo bur Michał Šołta a nêtčźi předsyda je wot lêta 1926 knjez wučêř Pjetš. Wot započatka wobsteješe wulki zajim za tute towarišstwo, štož pak po wójnje khêtro wołeběraše. Wšelacy knježa poskićichu na mêšanych zhromadźiznach zajimawe přednoški. Prênje lêta hrajachu sobustawy też dźiwadło. Wot załoženja je hišće cyła črjódka žiwych. Njech so towarištwo „Serbošław" zaso rjeńšo a sylniš rozwije k zbožu cyłeje wosady.

Ze **Zejle.** Naš wjelezasłužbny wjesnjanosta knjez Špitank je dla wysokeje staroby swoje zastojnstwo złožił. Na jeho městno wuzwolichu gmejnscy zastupjerjo knjeza kubleria Jurja Rjedu. K. Špitank je na 30 lêt swoju gmejnu w Khróšćanskim šulskim předsydstwje zastupował. Za tutu swêrn wuprajł jemu knjez předsyda Jakub Kokla horcy dźak w mjenje šulskeje wosady.

S **Kamjenza.** Pschichodny rêdny dźeń za bêdnych je pôndźelu 4. dezembra 1933 pop. 1/2 hodź. w baraży Mikotneho wustawa w Kamjenzu.

Z Łužicy

* Se **Strahwódy.** (Wobeń.) Pokutnu frijedu popołdnju wotpali šo šilomjana fajma Lipoweho dwora. Wohêń bê daloko widźeć. Ochranowiša motorika łyšawa wohêń bórzy šala. Najšerjej šu fajmu łapatili.

* S **Bertsdorfa.** (Smjertne njeschoze.) Sšmjerlnje šjeschołi je w nozy k wotrowej wumjenkat Korla Israel. Jako Israel ſ hermanka domoj dźêsche, šłubi po cźmê puczź a padże je 3-metry wyschokoje rêczneje murje. Njeschoženeho wutworu popołdnja namakachu. Sawołany łêkar špóhna, so je šmjertnje wumrêł.

* S **Bertsdorfa.** (Smjertne njeschoze.) Sšmjerlnje šjeschołi je w nozy k wotrowej wumjenkat Korla Israel. Jako Israel ſ hermanka domoj dźêsche, šłubi po cźmê puczź a padże je 3-metry wyschokoje rêczneje murje. Njeschoženeho wutworu popołdnja namakachu. Sawołany łêkar špóhna, so je šmjertnje wumrêł.

Masch ty hižo?

šaštupny liščiš je wulki herbski konzert, kiž šo šjwoječi šjrjedu 29. novembra wjeczor 1/28 hodź. w šalomaj Krony? Jeli nimaš, dha kup žebi tajki ša 80 pj. w Sserbskej knihatni abo w Guderez hudźbnym domje na Seminarskej haśy w Budyšchinje. Sštóž žebi njemôže do cźaša šaštupjenku kupicź, dóstanje ju wjeso rad teź wjeczor pschi pokładni na konzertnym dnju.

Najnowiše z cyłeho swêta

— **Wuhłady na wjedro šo jutšišku njedźelu:** Trochu šwodobniše, ſ khłwilemi šłónczne wjedro.

* **Wunoschk wólbow je polizajskeho presidenta we Wuppertalu pohnuł,** so 250 šatych ſ konzentrazijskeho lêtwa w Kemnje je schkitaczje jatby puschczi, so by jo jim škadnosćź poschicźiła, so bychu šo do powschitkowneho ludowho sjednoczeństwa sarjadowacź mohłi.

* **W Berlebурdu** pschi rzach ſ pukam dóndże. Pschi tym šyn wjeznjanošty wójnika Griezinga šatšeli, a jeho bratra cźejko škała a do khóry tšeli. Nimo tebo ratarskeho pomocznika Diekela cźejko šrani. Pschi pukach je hoscźenj dospołnje šapuścźi.

* **W Jackšonwille w Floridje w Ameriźe je šnała lêtarka knjeni Luiša Stantonowa ſ lêtadłom šamomordarstwo skuścźiła.** Wona wupołoži žebi lêtadło a leścźeschе ſ nim na morjo, dokiž pokładnja kapka benzina njedêsche šwutrjebana. Potom ma lêtadło do šolmow pabrêcź. Sa njeznajeho šlêda njenamakachu. Listej bêsche schef pschipołožiła, ſ kotrymž wobšedźerjej lêtadło šapłaci. Jona je šamomordarstwo skuścźiła, dokelž bê wo wumrêcźe žywjeho njedawno šmêrtneho mandelskeho rudźeńka.

Swójbne powêšće

Sšmrêli: Matź Emil Sšmann w Kamjenzu, 45 lêt; pschewjesenje je djenja šobotu do Drježdżan. — Ida Lodowa rodź. Tillez w Kamjenzu, 33 lêt; špalne pothowanje budźe šrjedu pop. 3/3 hodź. w Drježdżanach-Tolkewitzach. — Handrij Łapišch w Mucźowje, 66 lêt; thowanje je jutše njedźelu dop. w 11 hodź. wot žarowanšcheho domu. — Hana Hauptmannowa rodź. Hansdingez we Wojerjach, 78 lêt; thowanje je jutše pop. 1/3 hodź. wot pohrjebniščźa.

Towarištwowske powêšniki.

Khróšćicy. „Serbošław" zwoła njedźelu, 26. nowembra wjeczor 1/8 hodź. pola Wjenkec swjedźenski zhromadźiznu dła 25lêtneho wobstaza a přeprosy na nju wšitko sobustawy a starych załoženjow ze swójbnymi nanajwutrobniše.

Jaženza. Katolska „Wjeśada" wobdźêli šo njedźele 26. nowembra zhromadnje pschi wotmjerschczenju wójnšcheho pomnika w Hórkach. Shromadźimy šo pop. 3/4 hodź. pola Hejdušchtez. (Cźornu woblet a wuńoti klobut). Wo hohate wobdźêlenje prošy pschedsjedźerstwo.

Tow. „Pod Cornobohom" na njedźelu 26. nowembra pop. 1/3 hodź. pola sobustawa Paberja w Sowrjecach zhromadźiznu. Wšitko sobustawy kaž teź hosći přeprošuje předsydstwo.

Jêzdny plan za autowu póstu z Budyšina do Barta a Hrodźišća

Płaći wot 8. oktobra 1933

						Zeleznjske přizamknjenjo:			* Jen sobotu						
	10.52	D12.24	14.03		18.58	z Drježdżan	do	9.00	9.00	14.23		15.58	17.5[illegible]	18.58
	D 9.24	12.23			D18.57	ze Zhorjelca	do	D 9.20	D 9.20	14.08		16.34	D18.47	19.02
		12.01			18.38	z Wjelecina	do	—	—	13.45	14.20	—	—	19.4[illegible]
	11.09		—		w18.38	z Kunawalda	do	—	—	—	—	16.51	18.01	—
	2a	2 2D	4		6	Autobusowa jêzba čo.		1	1a	1b	3a	3 3b	5	5a
	Sobotu z wjetša							Wšed dnjo						
—	11.15	13.10	14.15	—	19.15	Budyšin, dwórnišćo .		8.00	8.00	8.50	13.50	15.18	17.10	18.30
6.45	11.18	13.12	14.17	15.00	19.16	„ pósta . .		7.55	7.55	8.10	13.17	15.0[illegible]	17.[illegible]	18.37
	11.21	13.14	14.19		19.18	„ Žitne wiki .		7.53	7.53	8.03	13.15	15.[illegible]	17.[illegible]	18.35
	11.24	13.16	14.21		19.20	„ Drjew. wiki		7.50	7.50	8.10	13.13	15.[illegible]	17.[illegible]	18.33
	11.26	13.18	14.23		19.23	„ dom (Muž. dr.)		7.48	7.48	—	13.11	—	—	18.[illegible]
	11.31	13.23	14.28		19.26	Delnja Kina (hosćeno)		7.44	7.44					18.[illegible]
7.00	11.33	13.25	14.29		19.28	„ „ (kowarnja)		7.42	7.42					18.[illegible]
	11.37	13.29	14.33		19.32	pnć do Krakec † .		7.38	7.38					18.26
	11.40	13.32	14.35		19.35	Lêtoń (hosćeno) .		7.35	7.35					18.[illegible]
	11.45	13.37	14.40	15.48	19.40	Poršicy (pósta) .		7.30	7.31					18.[illegible]
	11.46	13.38	14.41		19.41	„ (transform.)†		7.28						18.[illegible]
	11.48	13.40	14.43	15.54	19.43	Budyšink (gmejn. h.)		7.25						18.[illegible]
	11.49	13.41	14.44		19.44	„ (hosćeno) .		7.24						18.[illegible]
	11.54	13.46	14.49	16.00	19.49	Přiwićicy (hosćeno)		7.20						18.[illegible]
	12.01	13.53	14.57	16.11	19.57	Skaneey		7.11						18.[illegible]
	12.05	13.57	15.01	16.20	20.01	Rakojdy (hosćene) .		7.07	7.57	13.02		15.07	16.52	17.[illegible]
	12.08	14.00	15.05	—	20.05	dróha do Brězec † .		7.04	7.54	12.59		15.03	16.48	17.[illegible]
	12.12	14.04	15.09	16.26	20.09	Bart (Müllerec hosć.)		7.01	7.51	12.56		15.00	16.45	17.46
	12.13	14.05	15.10	—	20.10	„ (hosć. „Tri lipy")		7.00	7.50	12.55		15.00	16.45	17.45
—	12.22	—	Jenoš sobotu a njedźelu	—	—	Brězecy		6.48		12.37		—	Jenoš sobotu a njedźelu	Jenoš njedźelu
—	12.25	—		—	—	Hrodźišćo		6.45		12.4		—		
	sobotu							Sobotu						

Wobkładne wjednistwo na pôstski hamt w Budyšinjo.

† zastawa jonoš po potrjebje. D = spêšne čahi. W = wšêdne dny.

‖ Jenoš sobotu hač do Skanec.

Wulki serbski koncert

wotměte so srjedu 29. novembra w salomaj Krony w Budyšinje

Khrysta Burgasowa (Mezzosopr.), Dora Frajšlakec (sopr.), Drježdźanski smykowy kwartet Mehlhose (I. a II. husle, viola a čelo), serb. spěw. tow. „Hudźb. Jednota" a „Radosć" (jedn. předn.), zhrom. serb. spěwarstwa. Nawjedowaŕ: Jurij Winaŕ. Ludowe a wumělske poskićenja. Zastupjeńki: 0,80 hr. w Smolerjec knihaŕni

Wupjerki wo wšěch šěrokosćach damasty smuhaty plat plachty wulki wubjerk, jara tunjo

łožowe

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Lubuš

Powěs ze Świěrohorodowskeho lěsa. (Bjarnat Hanč, přeł. H.) 58 str. 75 pj.

Přewzaće wobkhoda!

Sym wobkhod

cyroby, tobakowych tworow a spirituozow

při Mjasowych jětkach 1, kiž dotal knjez Franz Wölfle nawjedowaše, přewzał, Wotewrju sobotu 25. novembra 1933.

Moja zasada je, zo bych wotběrjarjam, kotřiž mje počesća, jenož z płaćiwy hódnej dobrej tworu postužował. Prošu česćenych wobdźerjow Budyšina a wokolinu, zo bychu moje nowe předewzaće podpěrać chcyli.

Z počesćenjom Gustav Klix

Służobnu holcu

pyta k nowemu lětu J. Domš w Bozankecach čo 5

Sprawna **Serbowka** so do Barlina pyta. Zamołwi pola **póstownje** w Kašecach

Tunje čople zymske **tkaniny** za domjacu drastu

šoty . . . . . 75 pj.
tweed . . . . . 75 pj.
flanell za bluzy . . 45 pj.
płóčliwy somot . . 95 pj.
barch. za žonj. drastu 45 pj.
poflama . . . . . 95 pj.

mantlowe tkaniny **Reimann** na Póstsk. namješće na Hošle hasy 29

Rysowadła

original Richter

praktiski hodowny dar

za šulerja

Narunańske dźěle stajnje na składze

Erich Lenz w Budyšinje

na Hošic hasy 21 — Telefon 2134

Optiski wosebity wobkhod — fotowe wikowanja

Wšitkim rentnarjam w Małešecach a wokolinje!

Wy jako němscy ludowi towaršojo w naše winowatosć, so zorganizować. Přińdźće tuh dla tuto njedźelu 26. novembra 1933 popołdnju w 2 hodź. do Zendźle hościenca w Małešecach.

Tam rěči wokrjesny nawjednik, sobustaw stronu Vorberg z Budyšina. Zastup darmo.

Małešanska płaćerstwa

w zhromadnym zwjazku němskich woborow dźěla w němskej dźěłowej fronće.

Kruppar, nawjednik płaćerstwa

Towarstwo katolskich pomocnikow w „Marijnej hwězdźe"

přeprošuje na wulki dźiwadłowy wječor njedźelu zemrěłych (26. novembra 1933) w hościencu w Pančicach

„Schlageter"

wot Eckerskorna

K zhotowjenju dobrych kožuchowych tworow

kaž jakow, khornarjow atd., tolerowanja předźěłanjow poruča so

Mankos, kóšaŕ w Psowjach pola Minakala.

Hdyž mi dopjelnjeny najstaršy, přińdu rad do domu

Kožuchowy dom Weidlich

w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobsadkow, woprawdźiteho skunksa po wšelakich płaćiznach, woprawdźity bobr, woprawdźity khór, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: komarje z bobra, wódry, persianow, pižmow, skunksa a opossum atd.

Kožuchowe podliće we wšel. płaćiznach a družinach kóžkow.

Mužace sportske kožuchi, dobra strapecěr. twora 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny! Přijomne płaćenje!

Drjewowa awkcija

Pondźelu 27. novembra dopołdnja w 10 hodź. so při Njeswačidłsko-Kosłowskej dróze na Sobowskich leżownosćach

wěndźe 150 losow stojaceho wužitkowego drjewa, žerdźow a palneho drjewa

za hotowe pjenjezy předawa. Kupcy zeńdu so na Njeswačidłsko-Kosłowskej dróze při Sobowskim puću.

Wobsedźeŕ.

Započńće hižom nětko z Wašim

hodownym ručnym dźěłom!

Poručamy Wam jara wulki wubjerk potrjeby k wušiwanju a wolmu k sačkowanju a strykowanju

Günther wosebity wobkhod za ručne dźěła a wolmu

Na rožku Žitneje hasy a Mjasowych jětkow / Tel. 2588

Nawožencjo a njewěsty

kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž łěharnje, bydlenje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble

w Biarec meblowym domje

Znapřeća pjerarnje a Na Dwórnišćowej dróze 2

Wopisma mandźelskich požčonkow so jako płaćenje přiwzimuja



Wot wčerawšeho mam w swojich khlěwach na Hornjećafskej hasy 40 nowy transport najlěpšich młodych wysokoswučelnych, rankopr. - hollanskich

płahowańskich krowow a jałcjow

kaž też někotre płahowańske byki płaćiny hódno na předań. Rěžny skót b eru jako płaćenje.

Gustav Gneuss w Budyšinje. Telefon 2[illegible]



fotowe projekcijowe powjetšenske domi. kinowe **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějicel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a płatow kaž też wotchi wěcywustojnje a najnješkiš

Wuwzaćne poskićenje

kachlow

Joh. Miessner na Žitnych wikach 30 (w Zet Hawzic h, tel. 2511, 3552

(Hladajće też do lokalneho dźěła)

Předźenowe tepichi linolejowe tkaniny za běhače, předłohi.

wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Měšćanske dźiwadło

Smjertnu njedźelu 28. novembra 19.30 hodź.

„Madame Butterfly"

wot Puccini

Pondźelu 27. nov. 20,15 hodź.

Schlageter

Wutoru 28. nov. w 20,15 hodź

„Madame Butterfly"

Srjedu 29. novembra w 16 hodź.

Schlageter

20,15 hodź.

Schlageter

Štwórtk 30. nov. w 16.15 hodź.

Wilhelm Tell

20.15 hodź.

„Madame Butterfly"

Pjatk 1. decembra w 20.15 hodź.

Hrabinka Marica

Sobotu 2. dec. w 16.15 hodź.

Hrabinka Marica

20,15 hodź.

Wilhelm Tell

Njedźelu 3. dec. w 16.00 hodź.

Schlageter

19.30 hodź.

Wobkuzlaca knježnička

Trjebane žonjace a mužace

jězdne kola

předawa

J. Schiebaok na Mužakowskej dróze 4

Pomhaj Bóh

Tydźenšk nabožny časopisk evang. Serbow, wuhł. Bjio w 42. łěće a je dóstać w Serbskej knihakni w Budyšinje w Serbskim domje

Wjele płaćizny w Budyšinje.

25. novembra 1933.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnižša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaćizna	50 kg	—	9,05
Rožka, 72 kruta płaćizna	50 kg	—	7,40
Ječmjeń, lěčny	50 kg	8,50	9,60
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 4rjadkaty	50 kg	6,75	7,00
Wows, nowy	50 kg	6,75	7,00
Wows	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,50	1,80
Syno	50 kg	2,20	2,50
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	0,70
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	1,00	1,20
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,12	0,13
Pšenična muka 60%	50 kg	—	15,50
Rožana muka 60%	50 kg	—	12.25
Pšenične wotruby	50 kg	—	5.90
Rožane wotruby	50 kg	—	5.80
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,00	2,40
Husy	1 štk.	0,70	0,75
Prosata 980 štuk	1 štk.	6,00	14,00

(Swinjaco wiki běchu srěnje.)

Pjeć podawanju rožk a pjeńezy k wagonej bjez šamfnicho pjećzladowanja 10 pj., pjeć podawanju na Hlinc 20 pj. wotličenja. Hdyž kupc šam wotewrje, jo nima tehe šamfnicy wólmu pjenjez wotličić.

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět"

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko. 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedźeńska hra. —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko. 1.00 hr.
4. Adolf Černy: **Serbske wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pšerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska episka pěsń. —.50 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsne.** II. wudaće. —.50 hr.
8. Maria Kubašec: **Khodojta.** Hra w třoch jednanjach. .50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń. 1.00 hr.
10. **Ruske byliny** z drieworězami Měrćina Nowaka. 2.00 hr.
11. Jan Lajnert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnje. —.50 hr.
12. Terěza Nowakowa: **Na farje. — Halški.** Powědańčka. 1.00 hr.
13. Pawoł Kryčmaŕ: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje. —.50 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsne.** I. zš. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsne.** II. zš. 1.00 hr.
16. Bożena Němcowa: **Baruška.** Powědańčko. —.50 hr.
17. Adolf Černy: **Serbske hobrazki.** —.50 hr.
18. Bożena Němcowa: **Ziwa Bara.** Ze žiwjenja pastyrskego žowča. —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładopytaŕ.** — **Le chevalier de saxe.** Stawizniski powědańcej. 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje nytaceje duše. 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. Bożena Němcowa: **W groze a pód grodom.** Powědańčko. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drožše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wše knihi předawa:

Smolerjec knihićišćerńa a knihaŕnja, z. dr. z w. r. w Budyšin'e w Serbskim Domje.

Ćerpiće Wy? Wužiwajće moje lěkowanje!

Kóždu wutoru w hościencu w Leinje popołdnju wot 3—½6 hodź. (tel. 343). Najtuńše wobličenje. Dobre lěkowanske wuspěchi! 21lětna praksa.

Max Thomas hojerski praktikaŕ z Budyšina

Přiloha k čisłu 271

SERBSKE NOWINY

Sobotu 25. novembra 1933

Niedźelske myslički

Wěra do wěcznjeho žiwjenja.

Naſcha tſchesćžianſta wěra na Khrystuſu ſteji, na najmóznišchim a najzjeńſchim Bożim ſjewjenju. To może nam doſahać, ſo krucże a wjeſele wěrimy, ſo njeje wſchitko nimo po ſmjerći. Tehodla pak je wjele hódne też ſa naſ, ſo wěrimy, ſo w Bożej ſtwórbje žo nicžo ſhubić njemóże, ſo wſchitko, ſchtoż žo pſcheměni, na wěſte waſchnje dale wobſteji a ſo też žana móz ſhubjena njeńdże, ſo na pſchikład we wuhlach je ſtóncžna czjoplota praſtarych cžaſow ſkhowana, w kotrychž hobrſke lěſy roſcžechu. Tuž tola njeje móżno, ſo tajka móz, kaž cžłowjeſka duſcha, by ſamalutka tónz wſaka. Sa to ſu też wſchitke ludy ſrofumjenje měli. Njech žu žebi žiwjenje po ſmjerći na ſwoje ſpodžiwne waſchnje myſlili, ſo morwi žu dale žiwi, to běſche jim wěſtoſcž. To widžimy tudy we naſchej Łužicy ſ mnohich wurywanjow, to nam praja romiſke katakombowy a egyptowſke pyramidy, też wſchitke waſchnja, ſe kotrymiž žu wſchelake ludy cžeła pokhowałe. Najhórſche, ſchtoż žebi móżachu myſlicž, bě Grichам a Romiſkim a je hiſtheże Chinjanam a Japanſtim, hdyž cžeło njeſahrjebane leżo woſtanje, tak ſo duſcha w tamnym ſwěrże měra nima. Tak, hdyž cžeło zuſcho namakachu, ſnajmjeńſcha rſi horſtki pjerſchcże na nio cžiſnyſchu. S teho drje je hacž do naſcheho cžaſa waſchnje, ſ modleńſkej myſlu k rowej ſtupicž a ſemrěcžu tule poſledniu łžłužbu wopokaſacž.

Pohrjebniſća

W měſtach ſkoro žanych „kerchowow“ wjazy njeje, cžła žo wokoło Božich domow wjazy njekhowaja. Też ſo nichtó wjazy nutſkach w zyrkwi njehrjeba, ſtrowoſcże kemſcherjow dla. Niż ſtrjedź měſta, ale ſwonka měſta na woſebitnych pohrjebniſchcžach hiżo dawno wſchitke cžła khowaja. Tak ſu wulke rjane, cžiſte a khłódne pohrjebniſchcża naſtałe, na kotrychž też pſchiſtojne kapałki abo zyrkwicžki ſteja kaž Tuchoŕſka zyrkej na Budyſchim Tuchorju. Tak ſarowazy rowy wopytaja, ale druſy k rowam njepſchińdu, huſto doſcž na wjazy, haj wjele lét niż. Hdyž rowy wokoło Božeho doma leża, tam tóżdy kemſcheŕ nimo nich thodži. To pomha Bożi dom jako pomnik wěcznoſcże do wutrobow ſapiſacž. Kaž pata nad kurjatkami tak zyrkej ſteji nad rowami. Na wjach widžiſch do Bożeje łžłužby žiwjenja na kerchowje a po kemſchenju ſaho. Pobożnoſcž je łudzom wobkhad ſ lubymi dokonjanymi kaž ſe njebjeſtim wótzom. To je wěcże pobożnoſcž łłužbe do wutrobow pichimaza hacž tam, hdyž je morwy plestr wokoło doma Božeho. Też na pichewodżenjach je rjeńſcheho, hdyž ſwony ſe zyrkwinje wěże dele na wotewrjenu row klinczа a ſaſtanu, hdyž potom duchowny ſrudnych w Khrystuſu troſchtuje. Wěſte pak je, ſo je ſtrowoſcžu lěpje ſteji, hdyž rowy njeſu w bliſkoſczi thěżow a jich ſłudnjow. Snajmjeńſcha dyrbja żyſne murje, hłuboko do ſemje ſatwarjene, kerchow wobdawacž. Tajſe murje k rjanoſczi zyrkwje a kerchowa wjele pichinoſchuja, na pſchikład w Bukezach, w Barcže, w Porſchizach a Budyſchinku, też w Hodżiju a druhdże.

Kěrchowskim hórkam

Hórki kerchowſke, błoſu Wy
Mje na wjele dopomnjeże.
Schto ſtym ja, a ſchto ſeże Wy,
Niż tu w cžichim rowje ſpicže.
A mi cžiſchcžeſ woprawdże
Żěra bół ſo k wutrobje.

Tunu ſtym ja ſ Wami tu,
Schcžeżełu żiwjenſtu jow thodžił.
Lubowach Waſ ſ wutrobu
Haj Waſ ſwjeſelosću ſtrowił
Młodži ludźo, ſtaruſchki
Sću tu wot naſ cžahnyli.

Spominam na dźěrcžatka
Niż mi dari Boża ruka.
A tiż mi je ſaſo wża
Haj jich ſchcžeżełka běſche krótka.
Nječ tu nana, macžerje
Njeſtu jara ſeſnołe.

Mnohu też na młodżenzow,
Niż na mozy wſchitkownych
Młodych hołzow, njewěſtow
Khodżeſ ſo liza cžerwjenjachu,
Cžełka ſu ſe ſjwěta ſchli
A ſo wot naſ dźělili.

Sčo boroſcženych dopomnju,
Niż ſu ſo jow derje měli
A też ſaſo druhich tu,
Niż ſu woprawdże ho dréli?
Mjłko hromadże tu ſpja
Wot wſchoſh' ſemſkeh' bědżenja.

Też w rynku rowow ſu
Starych ludźi jara wjele
Dawno ſhebi ſadachu
Po tym lubym, ſtajnym mérje.
Ja jim radu popſcheju
Mér, niż ſhebi ſadachu.

Wołeże pet ſarnju,
Niż ſu nětko w tutym lěże
Schli ſo hórku kerchowſku
Wołſamknjenu puſcž na ſwěrże.
Khſcheże łoniſche lěto tu
Druhim hórku debjachu.

Sabjeſ też tuch njemóżu,
Niż ſo ſ wójny njewróciſchu
Tam na ſtuſknym bitwiſchczu
Swoje cžełko wołtajichu
Sinka njepſchcžełowa
Mirowe żiwjenje jim wſa.

Hórki kerchowſke, ach Wy
Předowanje ſa naſ macže,
Schto ſtym ja, a ſchto ſeże Wy
Niż tu hórki wopytacže?
Nicžo dale, niż tu ſyja
Woni na naſ cžatoja.

A. Lapſtich.

Wopomnjeńſka ſwjatočnoſć za padnjenych ſmjertnu njedźelu w Čeſtnym ha'u

Nazionalſozialiſtiſke ſaſtaranje wójnſkich woporow wotměje w pſchepiſanoſći ſ wotnoſku nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony njedźelu ſemſkich poczeſcženja padnjenych. Tudomny garniſonſki komando je pſchecžełnje wobdźělenje kapały němſkoſtatneje woboty a cžeſtneho wotdźělenja pſchilubił. Nimo teho wobdźěła ſo wotdźělenja SA-Standarty 103, SS, PO, wobotneho a jadrowego Stahlheima, kaž też wojerſkich towaŕſtwow a němſkoſtatne ſjednoczeńſtwo néhbuſchich wójnſkich ſatnych. Tehorunja ſu też mužſke thóry ſpěwneho towaŕſtwa „Sängerbund“, mużſkeho ſpěwneho towaŕſtwa a Rietzelowego mużſkeho thóra pſchilubiłe, ſo thutnu ſwjatoczno'ſcž ſe ſpěwom porjeńſcha. Porjad je ſcžeſhowan: Sapoczatk 10.45 hodź.: 1. Serja wo. 2. rěcž farara Schneidera. 3. thóra: „K wopomnjeczu padnjenych“ a „Wótczina“. 4. „Wótcže, wołam cže“. 5. rěcž župneho wiednika Micki w nazionalſozialiſtiſkim ſaſtaranju wójnſkich woporow, na to ſo wěnzy wſchěch formazijow bjes narečzow poloża. 6. Cžeſtna ſalwa — ſpěw wo dobrym towaŕſchu. 7 Modlitwa a pożohnowanje. 8. „Je'uż, moja nadźija“. Seſtupaniſchcža jenotliwych formazijow jenotliwi wjedniży woſjewja. Towaŕſchoſo nazionalſozialiſtiſkeho ſaſtaranja wójnſkich woporow ſeſtupaju ſo w 10 hodź. na Jitnych wikach ſ nap'ſchecža piſaŕnje. Mojeŕſzy ſawoſtajeni a žyroty a wěſchtaj ſtaróſchi wojakow, kotſiż w ſwětowej wójnje jeneho abo nékotrych ſynow ſhubichu, ſhromadża ho pſched ſathodom Cžeſtneho haja ſ raŭſcheje ſtrony a wocžakaju tam thorhoje a wěnzowe wotdźělenje a towaŕſchow nazionalſozialiſtiſkeho ſaſtaranja wójnſkich woporow, ſo bychu potom ſa thorhoju pod ſwonjenjom Pětrowſkeje a Marijineje Marcžineje zyrkwje do ſrjedźiſchcža Cžeſtneho haja ſaczahnyli. Potom wojeŕſke towaŕſtwa pſchi cžeſtnych pomnikach ſwojich formazijow wěnzu położa. Zwilne wobdźeŕſtwo proży ho, ſo by ho kwaczje wobdźělilo.

Cyrkwinske powěſće

Niedźela ſemrětnych, 26. naſymnika 1933.

S Budyſchina.

Předowaŕſki teſt: Math. 9, 18—26:

W Pětrowſkej zyrkwi rano 1/8 hodź. ſup. Berg pſchi. (zyrkwinika hudźba); dop. 9/12 hodź. ma ſarar Siegemund dźěcžiſtemſchenje. Pop. w 5 hodź. němſta mſcha ſa morwych. Saſtup po 1,50, 1,—, 0.15 a 0,30 hr.

W Marijnej a Marcžinej zyrkwi dop. w 9 hodź. ſarar Paul pſchi. (zyrkwinika hudźba); dop. w 11 hodź. ma ſarar lic. Ludwig dźěcžiſtemſchenje, pop. w 3 hodź. ma ſup. Berg kſchcženja a wjecžor w 6 hodź. ſarar Schneider ſpowědź a Boże wotkaſanje.

W Tuchoŕſkej zyrkwi dop. 1/10 hodź. ſarar lic. Ludwig pſchi. Pop. 1/5 hodź. ma ſarar Große předowanje a Boże wotkaſanje. W Cžeſtnym haju ma ſarar Schneider dop. 9/11 hodź. wopomnjeńſku ſwjatoczno'ſcž.

Spěwy, kiž budźa so na serbskim koncerće spěwać srjedu 29. nazymnika w Krónje

Zymska reja.

(Pawoł Krječmaŕ. 1929.)

Wujo, rujo, hrimotajo,
Ma so wětr do spěcha.
Žołwy jeſka. Stomy wrjeſka.
Z wyſkom ma so do kraja.
Mrějo, kryjo, třepotajo
K bojej ma so duſcžička.
Měſaček so ſmęże, ſněžk ſo wěje,
Kryje hona, ſmjertniſća.
Wujo, rujo, hrimotajo,
Wětře, měj ſo do spěcha!
Cžěr wob domčki, lěſne kromčki,
Zo so wſitko potula!
Refrain: Wuj, ruj, wětřiko —
Wſak prinjeſeſ nam nalčco.
(Raj myſlow a ſonow, ſtr. 48.)

Zyba.

(Michał Nawka. 1928.)

Zyba, na koho ſo hněwaſ,
Zo mi zas a zaſo ſpěwaſ:
Cžiw, cžiw, cžiw!
Ty ſy moju žonu bił!
Na mnje njehněwaj ſo tola,
Zo lěs klinči, wjeſ a hola:
Cžiw, cžiw, cžiw!
Ty ſy moju žonu bił!
Hewak, moja lubſa zyba,
Pińda ſo cži hórzy dyba:
Cžiw, cžiw, cžiw!
Ty ſy moju žonu bił!
(Stónčne pruhi, ſtr. 61.)

Kolebawka.

(Michał Nawka.)

Wusni, luby jandźelko,
Zańdźel ſprócne widźeńčko!
Spinkaj, dźěčko, čiſinko,
Zbóżnje ſón a wuſpi ſo!
Wo ſnjo wotewŕ widźeńčko,
Wóčko budź ći woknjeſko,
z kotrymiż Bóh ći widźeć daj
Hliſčo raz ſwój boži raj.
Poſkaj, kak tam jandźelki
Spěwaju ſpěw njebjeſki.
Zaſpěwaj ty z nimi ſej,
Rjeńſko' ſpěwa nibdźe wjeſ!
Pohrajkaj ſej z nimi tam,
Ale wróć ſo zaſo k nam.
Přinjeſ nješto jaſnoſco
Sobu z Bożeh' krasnoſce.

Holco a roża.

(Michał Hórnik. 1848.)

Ach róża, krasna różička,
Što ſy tak zahe překčěła!
Ach róża, pyšna różičko,
Što ſy tak khčžne zwjadnyła?
„Sym zaho już ſo rozwiła
A wšitkich krónow pozbyła,
Sym krasne lěčo wužiła
W ſylnym wětře ſpadnyła!“
Ach holčo, ſwižna holička,
Što ſy tak zaho zbłědnyła?
Ach holčo, młodna holička,
Što ſy tak nahle zrudźena?
Sym luboſć zahe zeznała
A w hordoſći ſo pyšła,
Sym radoſć wšitku ſpytała,
Ručany wěnaſk ... zhubiła!

Přihad.

(Jan Lajnert. 1928.)

Jěžo Hanka do lěſa,
So jej kara rozłama —
Jank ju widźi uzdała,
Rady z nuzy wupomha.
Běše cyło přihadnjo
A ſo ſtawa na ſwěčel

Holčo běži do trawki,
Trok wjaſ brěmjo njedźerži.
Pachol přińdże na přěki,
Skoku ſkodu zahoji.
Zaſo takle přihadnje . . .
Móżno jo pak na ſwěčel
Holca zběra jahodki:
Pyta hólčec hribiki —
Šipli wón ſej šipeńki:
Šćipa wona różički.
Wšo ſo pleče přihaduje
Takle dźiwnje na ſwěčel
Hdźež też nóżka poſkaka,
Jank ju přeco wuhlada.
Hdźež ſo ſtawa njehoda,
Hóle ſo hnydom dohlada.
A tón přihad „přihada“:
Holca hólca wokoſa!
(Wyſkow ſapy, ſtr. 28.)

Młodej holčcy do pomjatnika.

(Jakub Čiſinski. 1889.)

Luboſne dźěčo, tebjo chcył hajić!
Za tebje paćeŕ, hnuje mje, prajić!
Zakhowaj, dźěčo, žiwjenje rjane,
Bjez hrěchow čiſte, k dobremu khmane!
(Přiroda a wutroba, ſtr. 37.)

Na łukach.

(Jakub Čiſinski. 1889.)

Po łukach bórza barbajte bruki
W wječornych zerjach błyſkota rěka,
Po kerkach noſa lekke ſo zwuki,
Z kwětkami koſo roſa ſo ſčěka.
Mjetelej nalika k dremanju wonja,
W kołuchu purpur kołeba róża,
K modlitwje zwońčki wječornej zwonja . . .
Pobożnje modlić kwětki ſo móża — —
Na zemju z njebjes jandźel ſo bliži,
Sat jomu měſaček ſlěborny tkaje;
K kwětkam ſo ſpurnym žohnujo niži
A jako z harfu z křidłomaj hraje.

Sbérka za wojeriſkich zawostajenych a za wothladanje wójnſkich rowow.

Wutoru pop. 3/4 8 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſej za njedźelnicźe. Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund ręcźny wjeczor za mužow w evangelſkej towaršchowni na Hornjecźerſkej haśy 23. — Sobotu pop. w 4 hodź. ſeńdźe ſo jónkrótne mišionſke towarſtwo we Sozietecźe. — Sobotu pop. w 6 hodź. ma farar Schneider tolo evangelſkich ſchulerkow w evangelſkej młodźinowni na Hrodowſkej haśy 6. — Sobotu wjeczor we 8 hodź. ma jup. Berg bibliſti wjeczor w Tuchorſkej zyrkwi. — Schwórtk wjeczor we 8 hodź. je ſhromadźizna Mądreho ſchiźa.

Evangelſko-lutherſki iwjask młodych holzow Pětrowſkeje wokady na Seminarſkej haśy 19: Wutoru wjeczor we 8 hodź. młodoſtny wotrjad, ſtrjedu pop. wot 5 do 7 hodź. młodoſtna ſyka, ſtrjedu wjeczor 1/2 9 hodź. hlowny wotrjad.

S Hornjeho Wujesda.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. 1/2 10 hodź. němſke predowanje. Sbérka za ſaſtaranje wojeriſkich rowow we wukraju. Pop. w 3 hodź. ſerbſke predowanje ſe ſherbſkej ſpowědźu (farar Wjeſar ſ Hodźija).

S Huſti.

Rano 1/2 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje (zyrkw. chór ſpěwa). Wjeczor w 7 hodź. němſka ſpowědź (farar Boigt).

S Lupoje.

Rano 1/2 8 hodź. ma duchowny Böttger ſ Budeſtej ſherbſku ſpowědź a Boże wotkazanje, dop. 1/2 9 hodź. ſherbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

S Wjeleczina.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje 1/2 11 hodź. dźěćiſkemſchenje. Pop. we 3 hodź. pikanje poſawnow na pohrjebniſchću, w 5 hodź. němſka ſpowědź.

S Wojerej.

Rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, duch. Unger; dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje, duchowny Nowak; 1/2 11 hodź. ſherbſke kemſchenje ſe ſpowědźu, duchowny Unger.

Wot njedźele Semrětnych hacź do 1. adventa evangelizazija w Brětni.

Stawniske powěśće

ſa cźaſ wot 17. hacź 23. novembra 1933:

1. Pſchipowědani: Alfred Hoffmann, żeleſniſki dźěłaćeř ſ Martu Friedu Beckertej, rataſtſkej dźěłaćejcu, wobaj w Budyſchinje. — Artur Alfred Frenzel, fabriſki dźěłaćeř ſ Friedu Hilźu Struwitz, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Wolf Ohnefurcht Westenhöfer, feldwebel ſ Hanu Hilźbjetu Kochej, pomocnizu, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Willi Funka, hłubokotwarſki dźěłaćeř ſ Emmu Auguſtu Pětſchſchej, ſtužobnej, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich August Hermann, pohonc̆ w Cźemjerzach ſ Jadwiu Emmu Maurikeju, pomocnizu w Budyſchinje. — Richard Arnoſcht Wattaŕ Claus, pſchekupſki ſaſtupjeř ſ Helenu dźěł. Beckmerhagenowej rodź. Waltherej, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje.

2. Swěrowani: Ota Rudolf Wenſka, bankowſki pócelnik, ſ Johannu Hilźu Richterej, wobaj w Budyſchinje. — Arnoſcht Erich Stelźig, hłubokotwarſki dźěłaćeř ſ Hilźu Friedu Krebſej, ſtužobnej, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Marćin Zur, techniker ſ Johannu Marhatu Förſterej, ſchwalcźu, wobaj w Budyſchinje. —

Korla Hugo Krawz, wyſchſhi dźeſatnik, ſ Idu Hildegartu Cźornakej, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Marćin Hommel, technikeř, ſ Bertu Friedu Ernu Weißej, ſtužobnej, wobaj w Budyſchinje. — Richard Pawoł Mammitzſch, modellowy hłódar w Budyſchinje ſ Friedu Cźiu ſwud. Rječelowej rodź. Bergerej, tkalcźu ſ Hornjeje Hórki, Kwitkowcho Doła. — Adolf Marćin Soptera, wyſchſhi dźeſatnik, ſ Johannu Rózu Baumannej, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Franz Xaver Gorczyſchewer, ſarjadnik hołpody ſ Plauna, ſ Brunhildu Gayerej, techniſtej wuczeńcu ſ Budyſchina. — Michał Joſef Gießen, privatnik ſ Cźicha nad Alzettu ſ Almu Hilźu ſwud. Brylowej rodź. Kerčej, bjes powołanja ſ Budyſchina. — Marćin Anno Meſchka, maſchiniſki ſamkaŕ ſ Cźemjerz ſ Marju Madlenu Cźežliz, ſtužobnej ſ Budyſchina. — Hans Albert Kurzenberger, ſudniſki aſſeſor ſ Budyſchina ſ Hildegardu Johannu Lindnerej, póſtſkej pomocnizu ſ Ochranowa.

3. Narodź: 2 njemandźelſkej dźowcy. — Brunej Arnej Großmannej wyſchſchemu dźeſatnikej dźowka. — Kurtej Walterjej Karſchej, ſamkarjej, ſyn. — Njemandźelſki aſſeſor ſ Budyſchina. — Mathej Chriſtianej Hulcźej, wobſtejerjej fabriki ſ Mjaſowizy, dźowka.

4 Semrěli. Hana Hańża Kſchižanez ſ Komorowa, 11 hodźin. — Marja Henrietta Tupakez, kucharka 66 lět. — Marijana Paulina ſwud. Sterzelowa rodź. Langez, invalidna renturka, 82 lět. — Marja Frieda Kſchižanez ſ Komorowa, 1 dźeń. — Bjedrich Bjarnat Oskar Henźel, privatnik, 81 lět. — Herman Lothar Krawz, 2 lěcźe. — Jan Bohumił Kriegel, ſłužbaŕ, 75 l. — Berta Auguſta Hettaſchowa rodź. Janaſchez, marodźelſka dźěłaćejcza, 52 lět. — Handrij Wdowik, rataſtſki dźěłaćeř ſ Cźemjerz, 66 lět. — Marta Stepanſtej pa. ſłužowarka ſ Tuchi, 24 lět. — Hana Amalia ſwud. Schuffenhauerowa rodź. Matthejez, privata, 83 lět. — Oskar Rothenóźig, zaſtupjeř privatnje, 71 lět. — Madlena Leſchgyna rodź. Mieźnarjez, wikowarka, 65 lět.



Wożebity bamžowſki wupóſłanz ſa Saarſki kraj.

Kardinal Teſta, kiž ſa cźaſ Ruhrſkeho wojowanja jako bamžowſki wożebity wupóſłanz w Porurſkej pſchebywaſche, je ſo nětko ſe ſamžnej poruczłnoſću do Saarſkeje kraja podał, ſo by pſchi wojowanju wothłoſowanja ſajimy zyrkwje ſchkitał.

Zadrěmnu kwětki, zaúdźela woři,
Z skhilenych hlójčkow wonjenje ſtupa;
Mjez nimi jandźel ćišinko kroći,
Koleba je a w ſlěboru kupa.
(Přiroda a wutroba, str. 14.)

Wuſłětacy.

(Michał Nawka. 1929.)

Tajna móc mje z domu cěri,
Do swěta ſo noha měri,
Do přirody bożeje,
Na bydliſća cłowjeske!
Hdy bychmy my byli ſtamy
Abo zadrjeni kaž domy,
Stali bychmy na měſtnje,
To by było wjedrowje.
Stóž njej přiſoł dale pjecy,
Tomu dźe ſo ſměja přecy:
„Bóh ći wěſće nozy da,
Zo by ſpał cźaſ žiwjenja?“
Doma wšak je jara rjenje,
Druhdźe rjanoſćow njej mjenje,
Wšudźe něſto nazhoniš,
Mudriši ſo nawróćiš.
Sy-li widźał druhe kraje,
Doma ſo ći lěpje traje,
Wułět mocy wobnowja
Do wšědneho žiwjenja!
Wróćaty nazynk po kóždym hrónčku
Tu ja ſtupam do ſwěta,
Wutroba mi zejhrawa!

Próſtwa lubeje.

(Po nar. Michał Nawka. 1932.)

Čemu, mój luby, tak zalo dom dźeſ?
Pozdźe sy přiſoł, praj, što doma choreſ?
Z tobu kaž z wětřikom leći mi cźas!
Bjez tebje połěze wostuda zas.
Čakać na tebje, wěčnoſć je mi,
Njekhodź dom, luby, pak sobu mje wzmi!

Khutne słowo tym, kotřiž chcedźa so wożenić

Praj mi, ſ kim wobhadźujeſch, a praju ći, ſchtó ſy. Njeměłi tute ſłowo pjeměniwiſchi też ſcźěhowazu hadu jako prawu pſchipówjesz: Pokaj mi hwoju žonu, a praju ći, ſchte ſy? Ale runje w naſchim cźaſu tuta hada ſwoje polneje płacźiwoſće nima, dokelž pichi wołenju manźelſkeho a nawopak mandźelſkeje pſchehlta lohkomyſlnoſć kujeſ.

Kak kuſto hižo po krótkim ſujerſchnym ſeſnaću te mandźelſkemu ſłubej bóldźe; a pſche bórſy, ſnudź hižo do kwasa, wobaj ſacźuwataj, ſo ſo hromadźe njehodźitaj. Ale někto młody muž „bóha wěra, wopyſchcźej njeſta“, ſchtož jeju ſujzajſe, je hižo pſche kruteho rafu. A je li wobaj na ſwoje mandźelſke winowatoſcze khutne dźiwataj, może poſłužiće mandźelſtwo bjes wjetſchich wuſlenjow wotſtacź, wobaj ſo na ſo ſmjeſitaj, ale woprawdźite mandźelſke ſboże, wo kotrymž ſtaj ſpomjnoj, tola žadyn j wobeju namakaŕ njeje. A kak hakle budźe, je-li ſo najſchcźerjowa wotthilnoſć jaſnje jewi? Potom kóždy ſwoje ſamžne pucze thódźi, a napoſledk je ſrudniſke roſwjaſanje mandźelſtwa nuzny kónz. Mandźelſke ſboże bźeſche hižo dawno desſolnje ſuricźene. „Tehodła njech ſo kóždy pruhuj, ſchtóž ſo na wěcźne wjaża!“

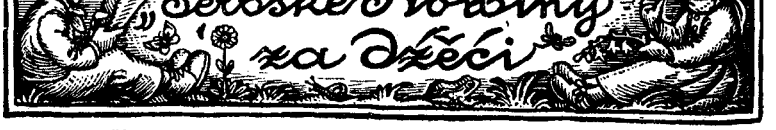
Ale wołenje mandźelſkeho a nawopak mandźelſkeje njedyrbi jenoż ſamžnemu žadanju ſa ſbożom ſłužiźeć! Se mandźelſkej młody muž też maci ſa ſwoje dźěći wolu! A hdyž njemóže žeby žadyn cźłowjeſ ſwojej ſtarſchej ſam wolicź, tu ſ wólbu macźerje ſa ſamžne dźěći njeje wobhladniwoſći niz jenoż można, nź, tu ſo wona ſ najwjetſchej winowatoſću napſcheczźiwo njenarodźenemu rodej ſtanje! Tehodła je wołenje mandźelſkeje ſa žiwjenje khutna nałeźnoſć, kotraž na žadyn pad je ſwěſćenjom wołbyła njeje, kelko ma tón druhi mandźelſki dźěł na nałutowańi pjenjes! Wot takeje krućeje njewotwinjenje jenoż ſboże naſcheho ſamžneho žiwjenja, ale pſchedewſchkim też ſtrowoſć naſchich potomnikow a pſchichod ſtroweho łuda.

Radio

Njedźelu 26. novembra ſłyſchimy:

Königswuſterhauſen. Rano ſnatřeho njedźelſkeho programma: 9 rańſcha nutrnoſć. 11,30 Bachowa kantata z Lipſka. 12 koncert. 14 ſa dźěći. 19,30 z garniſonſkeje zyrkwje w Potsdamje. 20,15 drama „Maria Stuart“.

Lipſk. Rano ſnatřeho njedźelſkeho programma: 8,30 evangelſka rańſcha nutrnoſć. 10,45 pěſnjicź Wilhelm je Polenz. 11,30 Bachowa kantata. 12 koncert. 14,25 powěſtnje ſa rataſtwo. 18,35 hra „Mozartowe poſlednje dny“. 20,35 ſrudoba a troſcht (koncert).



Liška w psyčej koži.

Liška namaka sebi něhdy wuharowanu psyču kožu a wjeseleše so jara nad swojim namakanju. „Aj, to je njepodobne zboże“, dźeše wona, „tu kožu chcu so hnydom wobleć a do wsy běžeć, hdyž su dwory a zahrody polne kur a hus, žadyn psyk mi njebudźe ničo činić, dokelž sym jeho runjeća a žadyn cłowjek mje njebudźe znać a mi za žiwjenjom stejić, wjele skérje so bojeć; to budźe mi tola prawa pomazka!“ Wona so wobleče a běžeše stroštnje do prěnjeho dwora a čuchaše tam za kurymi a husymi. W tym přińdźechu ludźe z khěže, wuharowachu sylnje na nju, njećinjachu ji pak dale ničo. Wona puśći so do druheho dwora. Tam so drje nichtó na nju njedohlada, jako runje za kokošu skradżu po brjuše lózeše a so hižo wobliżowaše, kak dobra budźe. Ale njemudry rjećaznik Sultan so na mješe na nju wottorže. Liška sebi mysleše, zo ji tón tola nico činić njebudźe, dokelž je wona też pos: duž jeho dočaka a poča: „Psyčko, luby psyčko, njećiń mi tola ničo, hlej, ja wšak sym też psyk a nic něhdźe liška, tajka bjezbóžna liška kaž druhe, kiž kury w dworach łoja. Khiba zo zwoliš, to chcemoj so dźělić.“ — „Hoho,“ rjekny Sultan, „to by mi było, twoja wurěć a tajke zamołwjenje će přeradźi“, a hjeze wšcho dźiwanja na wosobu a słubjenje dosaże ju za sija a překusa ju tak, zo na mješe ležo wosta. „O“, dźeše liška slakajo, „ja hewak přeco wšo mudre, lestne stworjenjo, kak sym so ja truhnyła; mudrych ja zjebach, ale-hłupi mje krydźechu. O, na tu njehěbłowanu sprawnoſć!“ H. Zejler.

Wudźělej hłódnym.

Wowčeř sedźo pod lipu
swaći khlěba z kołbasu;
hłódny pos jom' do huby
hlada słěny srěbacy.

Khmuta skupc a pózera,
lebzy dórtka njepoda —
dźiwno — po tej swačinje
dale hłódniši wón je.

Přińdźo stara Wałpora:
„Što to sy do běžmana!
Khmutaš khlěba z kołbasu,
kuska njedaš skoćatku.“

„Twoju cyłu swačinu
twój pos ma we kutlešku.
Jšz ty nětko, kelkož chceš:
Nihdy syty njebudźeš!“

Radyserb.

Žortki.

Jutře budźe sobota,
khudoh' muža robota.
Zarězął sej kapona,
powěsnył joh' na wrota.
Přileći tam dźiwi ptak,
wudypa najlěpši ćwak.
Lećeše z nim do młyna,
wustróža so młynkowa.
Młynkec k hłidu wuspěwachu,
šklička hrocha jemu dachu;
lećeše z nim do lěsa,
kupi sebi kolesa,
zběhnu so zas dom,
puśći so na štom;
z cyłej šiju wyskašo
z wjorška dele do hole.
Přiwda so jom młoda sowa,
zebraštej so do Kulowa.
Njejstej-li so wróćiłej,
dźens tam hišće sedźitej.

Radyserb.

Hischeje ważne ſ njedźelſkeho programma. Maichow: 20,05 wječorny konzert. Wróćkławy: 20 ſtawizna mazterje. 21,15 reja morwych 1933.

Póndźelu 27. novembra ſlyſchimy:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 15 ſa žony. 19 hodźina naroda (opera „Die Walküre, 1. akt). 20 rozprawa ſ industrije bożodźelſkich ſchtomow w Durinſkim lěſu. 20,30 konzert.

Lipsk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 14,55 ſa młodźinu. 19 hodźina naroda. 20 hładaj Königswusterhausen. 20,20 reje atd.

Hischeje ważne ſ dujoweho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,30 hudźba a wino. Frankfurt: 21 póndźelſki konzert. Wien: 19 ſ rauſcheho kraja. Warſchawa: 20 lohka hudźba.

Přilopk

* **Jadne hońtwjerſke ſpože.** — Čorna liſchka (Silberfuchs) tſělili. Se plahowanje čornych liſchkow pola Eiſenberga w Durinſkej tele dwě čornej liſchaj čeſkowſkich. Jako ſchiwórkł na Königshaincanſkim rewěrje liſchku popadnychu, ſo liſchka žiwa wobſchěrjerji plahowanje wjeſeli. — Hońtwjeſ ſ Stadorja tělii na hońtwje druhu čornu liſchku.

* **1000lětne wobſtajenje města Altenburga.** W lěcje 1935 może město Altenburg na 1000lětnu ſamoſtejnoſć ſpomnjeć. Jubilej budźe ſo ſwjatočnje woſwjeſćił. S pſchihotowanjom ſ kwjeſelenjej budźe ſo k lětu ſapočeć.

* **Najſtarſchi němſki lěkař wumrě.** W Freiburgu wumrě wutoru 97lětny tajny rada dr. Chriſtian Bäumler, čeſtny měſchčan města Freiburga. Tajny rada Bäumler lěſche wjele lět wjedník medizinſkeje univerſitneje khorownje a rjadny profeſor lěkarſkeje fakulty na Freiburgſkej univerſiteje.

* **Mordarſtwo a ſamomordarſtwo pola Hamburga.** W Farſenje pola Hamburga namakachu 27-lětneho tepjerja Käſelauſa a jeho njewjeſtu, 19-lětnu domjacu džowku Elli Radkuſej w Käſelauſowym hydlenju ſaſtrělenaju. Polizija wuſtrělčí, ſo je Käſelaus najprjedy ſwoju njewěſtu a potom ſam ſo ſaſtrělił. Se ſawoſtajenych liſtow widźachu, ſo ſtaj młodaj człowjekaj dobrowólnje ſ žiwjenja ſchłoj.

* **Dźiwi hońtwjeſ, kiž ſo ſam tſěli.** Blizko wſy Nindorfa w Hannoverſkej dźiwi hońtwjeſ do ſwérny tſěli. Njebě pak ju prawje trjechił. Dźiwi hońtwjeſ tſělbu wobroćił a chžyſche ſwoju ſarafsć. Pſchi tym puſchčeſi ſo kulka a ſrani jeho ſćežko. Namakachu jeho pożdźiſcho bjeſ wědomja a bowjeſchchu jeho do Winſenſkeje khorownje. Jeho žiwjenje je w ſtrachu.

* **Židowſke wuſtupowanje pſcheciwo jendźelſkim ſapoſłanzam we Warſchawje.** Pſched Warſchawſkim jendźelſkim ſaſtupjeſtwom ſaſtdźeny tydźeń židźa demonſtrazija wotměchu. Woni wołna pola jendźelſkeho połłanza roſbichu. Polizija dwaj ſtóſtnikow ſaja; wonej rjeſchtowachu, ſo pſcheciwo ſadźerżenju Jendźelſkeje w Paleſtinje wuſtupjetaj. Też ſu njeſnaczi ſtóſtniſy wołna na jendźelſkim konſulacje roſbili. Kamjenje běchu do lětakow ſawite. Na lětakach ſtejeſche, ſo pſcheciwo Jendźelſkej dla Paleſtiny proteſtuja.

* **Jendźelſke wojeſke lětadło dele padnyło.** Britiſke wojeſke lětadło, kiž transportuje wojakow ſłuži, je pola města Jeruſalema dele padnyło. Někotſi ludźo, kiž we lětadle ſedźachu, ſo franichu.

* **Mlokowa wójna w Budapeſći.** W Budapeſći je mlokowa wójna wudyrił. Natarjam je ſo ſakazało, mloko do Budapeſta podawać, pſchitoł měſchežan dyrbi ſwoje mloko w mlokarni kupować. Buriſe wſy wokoło Budapeſta ſu ſo nad tym jara roſhorile. Hnſto ſu wjeſnjanoſtojo ſwój hamt ſłožili a ſu pſcheciwo nowym wukaſam ſo pſcheciwili. Na wſchitkich dróhach, kotrež do Budapeſta wjedu, pſchedobychu burja polizaiſte rjeſchy, kiž dróhi wobſtedźowachu. Pſchedawachu w měſće ſamo mloko. S tym ſu burowſki mloko proteſtuja wulale.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Wahl zum Wasseramte.

Die Wahl der beiden Mitglieder des Wasseramtes und ihrer Stellvertreter soll am

Sonnabend, den 9. Dezember 1933

von vormittags 9 Uhr bis nachmittags 1 Uhr

im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft Bautzen stattfinden.

Wahlberechtigt sind nur die Mitglieder der nach § 65 des Wassergesetzes im Bezirke der Amtshauptmannschaft gebildeten Unterhaltungsgenossenschaften.

Wegen der Voraussetzung für die Wahlberechtigung und die Wählbarkeit wird auf § 158 des Wassergesetzes und die §§ 52, 53 der dazu erlassenen Ausführungsverordnung verwiesen.

Bautzen, am 25. November 1933.

Die Amtshauptmannschaft.

Steuerterminkalender für den Monat Dezember 1933.

Fällig am 5. 12. 1933: Steuerabzug vom Arbeitslohn, Ehestandshilfe der Lohn- und Gehaltsempfänger, Arbeitslosenhilfe (für die Zeit vom 16. bis Ende November 1933 gezahlten Gehälter und Löhne pp.)

Fällig am 10. 12. 1933: Börsenumsatzsteuer.

Fällig am 10. 12. 1933: Umsatzsteuer — Voranmeldungen und Vorauszahlungen für den Monat November 1933 (Schonfrist bis 17. Dezember 1933).

Fällig am 10. 12. 1933: **Einkommensteuer — Vorauszahlungen (außer Forst- und Landwirtschaft).**

Fällig am 10. 12. 1933: Ehestandshilfe der Veranlagten.

Fällig am 10. 12. 1933: Körperschaftssteuer — Vorauszahlungen.

Fällig am 15. 12. 1933: Gewerbesteuer — Vorauszahlungen.

Fällig am 20. 12. 1933: Steuerabzug vom Arbeitslohn, Ehestandshilfe der Lohn- und Gehaltsempfänger, Arbeitslosenhilfe (für die in der Zeit vom 1. bis 15. 12. 1933 gezahlten Gehälter und Löhne pp.)

Hospodarski rozhlad

Sobotu 25. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,502	100 pólsk. złotych	47,35
1 jendźelski punt	13,74	100 českosł. krónow	12,438
100 šwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa mějeſche ſwopředka trochu njejeſnje akziowe wiki. Tola po prěnich kurſach počachu wone ſpjelnje poſtupować. Naſpomnjeć hódno je krutoſcž bankowſkich akziow w poſlednich dnjach. Wiki rentowych liſcžinow běchu wežera porno ſchtwórtkej ſwopředka mérne, pożdźiſcho pak tu ſem tam kurſy poſtupowachu.

Barlinſke žitne wulkowiki běchu ſtajne. Sa rožku a też ſa pſchenicu ſo naprajſchowachu. Płaczišny ſo njepſcheměnichu, dokelž ſo pſche wjele tuteju žitnoju družinow njepoſkicžeſche. Wowſy a jeczmjeń měješchtaj mérne wiki.

Wežera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,20—9,20 (8,15—9,30) hr., nazymſkeho: 7,85—8,60 hr., wowſa: 7,10—7,40 (7,15 hacž 7,40) hr.,

w Drježdźanach:

pſchenicy: 9,30—9,35 hr., rožki: 7,85—7,95 (7,75 hacž 7,80) hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 9—9,50 hr., nazymſkeho: 8,20—8,30 hr., wowſa: 7,10—7,30 hr.

Wiki ſchtwórtk w Shorjelu.

Pſchenica płaczeſche 8,90 hr., rožka 7,15 hr., jeczmjeń, nalětni 8—8,70 hr., nazymſki 6,70—7,20 hr., wowſ 6,20 hacž 6,50 (6,10—6,40) hr., běrny 1,50—2 hr. Butra 2,88—3,20 (2,98—3,28) hr., jeja 9—14 (9—13) pj.

Wiki ſandźeny ſchtwórtk w Hajſchtrowje.

Pſchenica płaczeſche 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jeczmjeń, nalětni 8,50—9,25 (8,50—9,20) hr., nazymſki 7,80—8 hr., wowſ 6,75—7 hr., běrny 2—2,50 hr., ſyno 2,60 hacž 2,80 hr., ſłoma k ſaſtanju 80—100 pj., ſkótna ſłoma 1—1,30 hr. Butra 70—80 pj., jeja 11—12 pj. Proſnata (9—15 hr.), běhaki (25—30 hr.).

Płaczišny w ſpinkach ſu płaczišny tydźenſkich wikow; hódźeja pak njeje žanych naſpomnjenych, ſo njepſcheměnichu.

Drobnowikowańſke płaczišny w Budyſinje

25. novembra 1933 po hamtskim postajenju.

Wſe płaczišny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniższe płaczišny hr.	najwyšše płaczišny hr.
Howjace mjaſo z koſcemi	1 kg	1,40	1,60
Čelace mjaſo	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,36	0,56
Ržana muka	1 kg	0,30	0,36
Khléb	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	1,76
Sušeny połc	1 kg	2,00	2,20
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Joja	štuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe brikety	1 ctr.	—	1,20

(Dalſche wicžne płaczišny w ſlowjanym liſtowje.)

Płaczišny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczišny po złotej hriwnje.

	24. 11.	23. 11.		24. 11.	23. 11.
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jeczmjeń wowſ	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
	142-148	143-148	zeradella	—	—
			raps, wosuſk	—	—
kukurica	—	—	lany wosuſk	12,40	12,3-12,4
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	ſuch. trufjanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
ržana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	běrnj. kruški	13,80	13,7-13,8
pš. wotruby	11,7-12,0	11,6-11,9	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
ržane	10,2-10,4	10,2-10,4	ržana ſłoma	0,55-0,75	0,45-0,65
raps	—	—	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
kukurica	40,0-45,0	40,0-45,0	wowſna „	0,50-0,70	0,50-0,70
hróch, Viktor.	—	—	jačna „	0,50-0,70	0,50-0,70
lane ſymjo	—	—			
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5			

Płaczina za pšeńcy za wuplodźerja 178 181 183

Płaczina za rožku za wuplodźerja 143 146 148

Drježdźanſke burſa 24. 11.

Pšeńca 76 kg	186-187	bérnjace kruški	14,20-14,40
rožka 70 kg	157-159	pšeńč. wotruby	10,9 11,2
nalětni jeczmjeń	180-190	ržane wotruby	10,2 11,4
nazymſk. jeczmjeń	164-166	pšeńčna muka	35,75-37,75
wows	142-146	ržana muka	24,90-27,00
ſoſwjeny dźeſel	162-166	woka	18,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)		hróch	40,50-41,50
ſuche truh.	101 102	cokrowe truh.	13,50-14,00

Płaczizny rěžneho ſkotu na Drježdźanſkich ſkótnych wikach.

24. novembra

37 wol., 130 bykł., 115 krow. — ſalc., 116 čelat, 155 wowc., 593 ſwini.

Płaczizny za

čelata: 1. 37—42, 2. 33—36, 3. 28—22, 4. —;

ſwinje: 1. 48—50, 2. 46—47, 3. 44—45, 4. 42—43.

Płaczizny rěžneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

24. novembra 1933 — Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 557.

Połnomjaſne, wukormjene, najwětſe a rěžnejſe hódnoſće hač do 6 lět	33—34
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	30—32
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	28—29
Mjenje picowane wěſch ſtarobow	24—27

Byki: 527.

Połnomjaſne, wurośćene, najwětſe a rěžnejſe hódnoſće	31
Połnomjaſne, młódſe	30
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	27—28
Špatne	24—26

Jałojcy a kruwy: 1139.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rěžneje hódnoſće	26—28
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwětſe a rěžneje hódnoſće hač do 7 lět	22—25
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	16—21
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	11—15
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1568.

Najlěpše wukormjene (2. družiny)	35—41
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	25—32
Špatne (4.)	16—23

Wowcy: 3775.

Młódše a ſtarſe wukormjene (1. družina)	39—46
Starſe wukormjene (2.)	35—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	33—35

Swinje: 8569.

Połnomjaſne, wos. rasow a jich křižanj, hač do 1¼ lět ſtare	51—53
Wukormjene	50—52
Mjaſne	48—50
Špatne	45—47
Rancy a kundrosy	43—48



Kſchižak „Köln" na ſwojim puczowanju do domiſny w Tarencje.

Němſki kſchižak „Köln" na ſwojej jěžbje ſ naraiſcheje Afiſkeje do italſkeho pſchiſtawa Tarenta dojědže. Wobſadka poſoži wěnzy k pomnikam padnjenych němſkich a italſkich namórnikow pichi wojowanjach w Jadranſkim morju.



Snamjenicži mužojo Němskeje, kotryž w lěcje 1933 zemrěchu.

Horni rjad wot lěwizny k prawizny: wjednik nědhuscheho němskostatneho kuratorija za ſtkuczenje mlodſiny general Edwin ſe Stülpnagel, wuſpěſchny wjednik wójſka w ſwětowej wójnje general ſ Francois, „Flanderſki law“ admiral ſe Schröder, ſaſowubudžer klaſiſiwa we němſkim pěžnjerſtwje Pawol Ernſt, hławny Barlinſki lěkař tajny rada Lubarſch,

Sſrjedzny rjad wot lěwizny k prawizny: ſaſtupowař ludowiſeje myzle ſe hłowom a ſkutkom Theodor Fritſch, prjedawſchi Mnichowſki nunzius kardinal Frühwirth, nědhuſchi němſki kanzler a generalny direktor Hapagſkeho towarſtwa tajny rada Cuno, ſnaty porheinſki pěžnjer Joſef ſ Lauſſ, ſnamjenity lětař Reinhold Poß.

Dolni rjad wot lěwizny k prawizny: ſnaty wulkoindustrialny Arnoſcht ſ Borſig, wjednik wikowarſkeho podmórſkeho czołma „Němſka“ w ſwětowej wójnje Pawol König, nědhuſchi wyſchſchi němſkoſtatny rěcznik Ludwig Ebermayer, komponiſt hudźbneho krucha „Mona Liſa“ a preſident akademije wumělſtwow generalny hudźbny direktor Matz ſe Schillings, prjedawſchi němſki ſnutskowny miniſter dr. Bracht.

Hdy bychmy tysac Kilianow měli!

Pře[illegible]

[illegible] Serck! — Je
[illegible] wſchitke ſtſi mam wot wuſtnanych Sserbow, jednu je cžital ſwérny pſchedſyda Sarčzanſkeho towarſtwa ſchcherſki muſchtr Jan Mjetk, druhu njeſapomnity Porſchiſti farař Hendrich Krygař a ſa nim jeho ſyn Arnoſcht Krygař; tſeczu naſch pěžnjeř a Kilianowy naſledník Matej Urban, kiž je ſebi wſchelake pſchiſpomnjenja k prědowanju cžinił. Schtó chce jadyn exemplar měcz? Jedyn mi doſahaha! — Wſchitkim cžitarjam pak radžu, ſo bychu pytali ſa Kilianowym prědowanjom a jeho kěrluſchowymi knihami. Je dyrbiſch ſebi cžeſcžicz. Modlitwy a kěrluſche, kotrež je ſebi twoja macz abo wowka ſpěwała, budža tež tebi ſe zohnowanjom! W nich je jeju luboſcz a wěra! Hdyž ſebi je cžitał, potom ſhladuje tebi pſches ramjo do knižki twoja njeboh macz abo twój njeboh nan! A něſchto cži hiſchcze radžu. Cžitaj ſebi pſchezo wótſje! — Hdyž tež nimaſch nikoho, kiž tebi pſchiwoſtuchha. Ja to pſchezo cžinju! Tež pſchi tutym Kilianowym prědowanju. A jedyn je potom zyle wěſcze pſchi tebi: naſch wulki ſerbſki proſeta Jan Kilian! Haczrunjež budże k lětu hižo poł lětſtotka po jeho ſmjerczi. — Sstyſchiſch ſpad jeho ſłowow, jadriwoſcz jeho wěry, jako by jeho ſuſy ſłyſchał na jeho Wutkrancžiczanſkej kěrcžy, ſ kotrejež — ach bohužel — ſerbſka rěcz wjazy njeſtlinczi! — Saczuwamy luboſcz tu-

Předženak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje w Serbskim Domje

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Nowego Města.** (S rutku do cžerjenja pſchiſchoł. W Langburkersdorfje pſchihódži dźěłaczeř Hänſel tak wuſbožownje ſ lěwej rutku do cžerjenja, ſo ſo jemu ruka hacž wyſche łokcza roſmjeczo. S wulkej wobcžežnoſcžu ſu jeho ſwołali do tudomneje khorownje do wjeſchu.

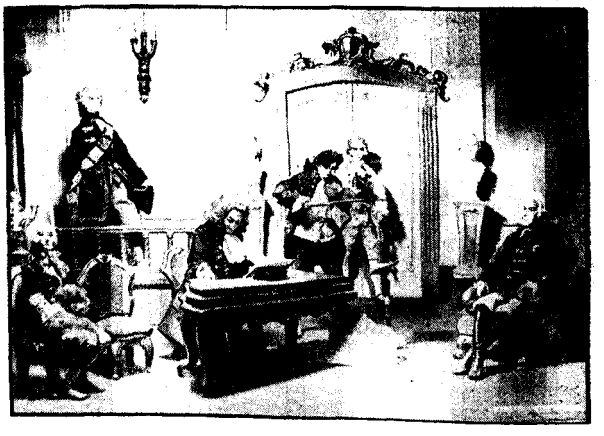
* Se **Sebnizy.** (Cžeſkej njeſboż.) Na Schandawſkej drohi ſaběła puczowař do motorſkeho koleſa, kiž tu njeſterje winu njeſe. Wjednik kola ſo njeſrani, ale jedyn ſebi kolano roſbi a dyrbjeſche ſo do khorownje dowjeſcz. — Na drohi mjes Sebnizu a Nowym Městom poraſ motorowy koleſař puczowarja. Wón ſebi nohu ſlam jeho towarſchſta ſebi wobliczo roſbi. Motorowy koleſo njeſrani. Stranjeczi wołoſbe ſo do khorownje dowjeſcz. Winu njeſboża njemożachu wěſcz.

* S **Waldheima.** (Pſchi kradnjenju ſnjeſboži. Beerwaldſke pytny bur paduchow, a ſejamka wſche Paduchaj, kiž zyle ſebi wěſtaj njeběſchtoj, ſtoczi wolnom won. Jedyn cžekny, ale druhi ſebi nohu Pſchi ſtuhej kurjawje ſnjeſboženu ſadu leſka khowa mała. Na druhi dżeń namakachu jeho pok ſmjerzi ſwodu liſcza. Wobaj paduchaj běſchtaj ſe Stollberga Rudnych Horach. Wonej po nozach kradnyej jěſdżo Snjeſbożneho paduicha do Waldheimſkeje khorowny wjeſeſchu, ale druheho ſandarm w Stollbergu ſaja. Hlědźi ſo, ſo ſtaj paduchaj ſwobſtawaj prjedawſcheje mnnitſtiſkeje ſtrony.

* S **Gubina.** (Njeſboži.) Sańdżeny tydźeń ſta ſo na drohi Luborſa cžeſke autowe njeſboże. Wobruczk prjedneho kola ſo puknu a wóz ſo zyle roſbi. Dwě wojerje ſo cžeſko ſranjiſchtej a jena wołoſba lohko. — W Gubińſkej khorowni wumrě tele dny ſahrodnik Dunin ſ Lubinka w Gubińſkim wokrjeżu na ſcžěhowki ſranjenja na hłowje.

* S **Hirſchberga.** W Hornim Hartmannsdorfje nalukowa ſebi 83-lětny ratař nědhże 500 hr. a ſłowa pjenjeſy doma. Jako cžitaſche ſo dżeſacz hriwnowſke pjery płacžiwoſcz ſłubja, dyrbjeſche wón połkadacz a dyrbjeſche k ſwojim ſtrózałam ſwěſcžicz, ſo ſu jemu wſchi pjenjeſy kradnyli.

Za wobſah zamołwity: **A. Dušman w Budyšinje.**



Klankowy kwarteli pola Bjedricha Wulkeho.

Tutón pěkny wuſtup pokhadża ſ wulkeje wuſtajeńzy hrajkow klankoweho města Sonneberga, kotraž je ſo nětko jako hodowna wuſtajeńza do němſkeho khowneho města pſcheſtydlila.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowóznika 1.51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smoterjec kniholičićerňa, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały zam-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy zam-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki we Nürnbergu zawěšeny přećiwo scěhowkam čilneho zmjerdwoženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na 6 zwjezuja dospołnje běduy. Kóžde zmjerdwoženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Senjertne zmjerdwoženje dyrbi so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuplacenja zadrobnje wumjenjenje tutej banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 272 | Budyšin — Póndźelu 27. novembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Zaso 28,5 milijonow za wobstaranje dźěła

Němske akzijowe towarstwo za zjawne dźěła je po wotpowědnym němskim dźěłowym ministerstwu w programje za wobstaranje dźěła z 1. junija 1933 sobu 28,5 milijonow hriwnow požčonkow přihotowało.

Přichi tutym přihotowanju dosta město Baxlin 5 milijonow hriwnow za wudospołnjace dźěła na schulach a mostach. Někotre towarstwa małych železnizow w Brandenburgskej dostachu za wuporjadźenje cyary 1,2 milijona hriwnow. Přisłušnemu plantowanju akzijowemu towarstwu w Ludwigshafenje přihotowali so 800 000 hr. k wuměrjenju dyrje sobstaranja z plamom.

Město Oberhausen dosta 600 000 hr. za kanalisowanje, Remscheidt 300 000 hr. za wuporjadźenje zjawnych wuměrjenjow, Düsseldorf dwaći podšěł wo 300 000 hr. a Köln dozyta 1 450 000 za powjetšenje universitu.

Niwo tuchu so nahladne pjenjezy za dźěła drohow přihotowolichu. Rauška Prusła a Brandenburgska dostaštej tóžde milijon hriwnow. Schleswig-Holsteinska 700 000 hriwnow a Saksa 1,5 mil. hriwnow.

Wjedniski princip w němskostatnej woborje

Hdyž su so někotre pola němskostatnje wobory dowěrnizy wotstronili, je němski wotborny minister někotre tež pozdźišo, za dźensa dowěrnizy přichodnej přepytowanje wubjerli za wojakow wojaz njewola, ale je rozkazował garnisony wubjerkow postajiti.

Himmler so za policajskeho kommandéra pomjenował

Hamtšu so wojewja, je staj Hamburgski němski bohot a senat politiku policiju w Hamburgu němskostatnemu wjednikej SS-organisazije Himmlerej podstajiłoj a Himlera za komandéra politiskeje policije w Hamburgu pomjenowałoj.

Němski bohot Hildebrandt w Mecklenburgskej je sobotu němskostatnemu wjednika SS-organisazije Himmlera za komandéra politiskeje policije w Mecklenburgskej a Lübecku pomjenował.

Politiski seminar při Lipsčanskej universiće so wotewrě

Nowozałožowy seminar za politiske wobšěrnjenje přichi Lipsčanskej universiće so pjatk popoldnju w přitomnosći němskeho bohota Mutschmanna a jedneje akademiskej swjatožnosće wotewrě. Jako běšče rektor prof. dr. Golf nowy seminar, kiž je wustawjeł za kulturne a universitne statnistwo přichidźenjow, do schrita universitu přichwał, poručza najprjedy direktor wustawa za politiku prof. dr. Freyer.

Po nim němski bohot Mutschmann we nowej němskej wědze rěčeše. Wón rjekny, so najmjenje ludźi wě, schto dyrbi čłowjek wědźeć, so by wědźał, kak malo wě. Němski lud je so w sandźenosći i wjele wědy pjelnił, ale njeje wobležbowali, so móže wopačna wěda tež njemóz wotmanjenicy. Hakle dźensnišnji cząs je nas sobu pomału na druhe myslenj a sadźenje pjenjezy. Tehdola žmy winowarji, je sandźenosće wukinčić, so bychmy so newemu jednorenu wědźenju přichwobrocili. Jenož tón ludej słuži, kiž swoju wědu do službu luda staja. Lud ma so we přichodźe k politiskej wědźe wočahnjeć. Na podstoju, kotraj je so někto sobu wutworiła, dyrbimy so sdźerjeć a tym sakład położeć za nowe myslenje a sadźenje. Přichrawjenje politiskeho wučelneho stoła wotmanjenja krosel do předka, přichwoj i dobrjejcu nad bolšewizmom bo hišcze dawno njeje wšitko stało. Někto je najprjedy wulubjanja trjeba, kiž dyrbi so nahwatać.

Wjednik seminara za politiske wobšěrnjenje japořtaŕ němskeho rejma Studentkowski rysowaše na to nadawki nowoho wočežnjerskeho wustawa přichi universiće. Jeho dźěło dyrbi so załožowacz na frontiske nałożenje a zhromadne nałożenje nazionalsozialistiskeje wojowańskeje frouty. Kóždy, kiž chce w Němskej nazionalsozializmus zastupować, dyrbi we wšěch stoprozentowšiny i wolu wjedźeć, sworiczerja nazionalsozializmus so rěčeł.

Němski biskop Müller wo cyrkwinskim położenju

Němski biskop Müller je sastupjerjej powěsćerje rozrěčowanje dowolił, w kotrymž so k swojemu stejišćeju wo nětkišnim cyrkwinskim położenju wuprají. Na wprašenje a za přichijanu wustupa Tübingenskich profesorow bohoslowstwa Freiera, Weissera a Rückerta z Hibanja wěry němskich ewangelskich němski biskop wudźěhny, so jich wustupjenje jenož na wobsahnišnich należnosćach wotpočuje a i wěcu samej nicjo zhromadnemu njima. Porěki, kotrež so z napschećiwowje strony słyšeju, nimaju pjenja žanjeje podobi, dokelž je němski biskop wosewiš, so so nowa evangelska cyrkej na bibliju a wustnace załožuje. Schtož dźiwi na tym nětčo pschemjenjecz, sčini so tostnik na jednerje němskeho luda. Němski biskop pjecza njeje jwolinny, ani snamjenišcha na kajerjow měra dźiwacz. Wón dyrbi z nazionalsozialistiskim hibanjom cyrkej wotnicz a njemyšli na to, so by pschećiwow tutemu hibanju a jeho sameram nětčo pschedewsacz dyrbył. Skónčnje němski biskop Müller na to pokaza, so je nowa evangelska cyrkej je zrosnimi wjednikami z nazionalsozialistiskeho hibanja wuschła a dźensa jenu a jeho wjednikej znowu, zhromadnje z Adolfom Hitlerom dyrbny nowu němsku cyrkej twarić.

Cyrkwinski minister D. dr. Schöffel wróćo stupił

Evangelska nowinarska słužba hamtšu wojjewja, so je Hamburgski krajny biskop cyrkwinski minister D. dr. Schöffel němskeho biskopa Proßy, so by jeho se zastupjenja cyrkwinskeho ministra puschcził. Němski biskop je jeho prošbu dopjelnił. Po wustawje němskeje evangelskeje cyrkwje budźa wjednicy lutherskich krajnych cyrkwjow jeho nałožiła namjetowacz dyrbjeli.

Dźěła dotalneho cyrkwinskeho ministra D. dr. Schöffela natkwiła němski biskop sam pschewosmje. Wón je jakiscko krajneho biskopa Cocha jako wjednika najwjetschje je lutherskeje krajneje cyrkwje namołwił, so by jeho we wobtłohowanich dźełach podpjerał, doniž należnosći njebudźe dospoładowana.

Žarowanje w Graudencu

Po zjinjerzi němskeho kowarskeho mišchtra Krumma, kotrehož po wólbnej zhromadźizny w Graudenzu zakóncha, su po zyłym kraju wójewodźiwow Pómorskeje a Pomorja tódźe němšcy zhromadźizny załahali, so by so tak zarowanje Němcowstwa wopokazało. Tuto žarowanje traje hač do jutšnjeje wotnoty. Njedźelu jenuchdy we wšitkich evangelskich cyrkwjach na samorodźenje němskeho luda we kowarskeja spominachu a po Božich słužbach so je wjetšemi swonami zwonjesche.

Pokhowanje třěla Schumachera

Dźensa póndźelu popoldnju 1/4 5 hodź. pokhowa so w Nürnbergu tšěł Schumacher bayerskeho pěschego połka cźišło 21. Kaž je znate, bu awgustiskeho namjetnu tšeho wojaka na němskich ležownoscach zakhowali. Na pohrjebje wobdźělichu so němski wobornu minister generał Ly wyschł z Blomberg a schef wójskowego wjednistwa generał z Hammerstein.

wopominanje němskich rjekow we Wienje

Wjerchowschu njedźelu trěbu so sobustawy němskich swjatšerjow a towarschow we Wienje w zyłnej liczbje pschi rowach němskich wojakow, kotříž w swětowej wójnje padźechu, zhromadźili, so bychu jich wopominali, kaž běšče to dotal kóžde leto wotdźěwali. Pódlanj dr. Rieth, kiž běšče je wschitkimi kusejami němskeho pódlanistwa pschitomne, mějeschе wopominanišku rěč, kotraž mózny zasichcej zawołanji. Wón wosebje wuzběhny, so na tutym wobrjedowschczu ucinichu a awstriscy wojacy na wschě cząsy pomjo zeli ležachu, kaž su we wójnje pomjo zeli a wótrym kraj wojowali.

Swjedźeń lutherskich w Kownje so zakazał

We hłownym měsče Litwy, w Kownje, mějeschе so wczera njedźelu swjedźeń lutherskich wotmčrz. Tutón swjedźeń chcychu wschitcy Lutherjo Němcy zhromadnje wo swojej swjedźeń. Programm běšche jenoż nabožnemu wopschijeca. W nim jenoż modlitwy, předowanja tšoch duchownych a spěwne chory swjatchu. Haczrunej běchu zarjadowarjo Lutherowemu swjedźenja z cłakom a policajske postajenja wobkedźbjo pschipowědźili, Kownowski policajski schef swjedźeń njedźelu rano sakasa.

Wo zapalerstwje w němskej sejmowni

W procesu dla zapalerstwa w němskej sejmowni je sobotu swjedźowacel Werner Hirsche pschełyschdženja Hirsch mějesche sekretarske sastojnstwo pola zentrum mitela kommunistiskeje strony. Jeho z Brandenlonzentrazskeho lehwa pschinjedźechu. Wón je jednych intelektualnych Židow, kotříž wot redakzijowe Czerwjenje khorhoje dźěłacerjinwo je schezuwazyni kami wobdźělachu. Hirsch je z wjetscha wot 1929 i junija 1930 w redakziji Czerwjenje khorhoje samolwisce sturkował, Wón njepřejesche, so je Dobr kommunistiskeho wjednika Thalmanna a jo je jeho na agitazijowych puzich wotpjet pschewodźał. Wón je tež za to pschičinjacej pschi centralnym komitesu pracjenja swjatkowanje a smutkowanje politik wobdźělał.

Francowski pósłanc pola Hitlera

Wjerki kanzler Adolf Hitler běsche tele dny franzowskeho pósłanca Francois-Poncela pschijał. Franzowske nowiny su nětko powěsće rozsherjale, so je kanzler pschi rozsrěčowanju positivne namjet z rjekł. Tak su so na pschikład powěsće wumoschowale, so je so rěčało, so by 1935 w Saarskim kraju dźensa Indowego wothłosowanja njeschewidźeje. Tute franzowske powěsće pak su njewěrne. Němski kanzler njemóžeschе nicjo positivneho namjetowacz, dokelž dźe Němska najprjedy wocakacz, kak so nowe knježerstwo w Franzowskej wuwori. Pschi rozrěčowanju je so pjecza jenoż wo powschitkownych politiskich należnosćach rěčało.

Chautemps zestaja nowe francowske knježerstwo

Presidentej franzowskeje republiki Lebrun je dotalemu ministerskownemu ministerej Chautempsej pornjelt, so by nowe knježerstwo sestajał. Wjednik radikalno-sozialistiskeje strony, přeradźowschi ministerski president Herriot běsche presidentowu ponuzowjesć wotporajał, dokelž jeho strowosć pschcjo hischcze njepokaja.

Chautemps je hnydom jednaci sapocał, z Kwiczynymi stronami njemóžesche jo dojednacz. Tuž je nuzowany, so tež na sriedźne strony wobrocźi. Po powěsći z Franzowskeje ko wocakacz, so budźe so nowe knježerstwo khěro jara dotalnemu knježerstwu runacz.

Po nowišchej powěsći je Chautemps samohł sa krótki cząs liščinu ministrow sestajacz. Tuthwilna liščina ma jeschowacy wobkah:

ministerski president a smutkowny minister Chautemps,
justizny minister Steeg,
wójski minister Daladier,
spowkowny minister Paul Boncour,
finanzny minister Bonnet,
minister za wójnske łódstwo Sarraut,



Chautemps, nowy francowski ministerski president.

minister letarjowa Cot,
minister za rozwucjowanje de Monzie,
minister za zjawne dźela Paganon,
dźelowy minister Frot,
wikowarski minister Laurent Eynac,
ratarski minister Queuille,
minister za wótrowarske ładźiwo Bertrand,
minister za penizje Ducos,
kolonialny minister Piétri,
pósłki minister Mistler,
minister zrowotnistwa Bonnevai.

Chautemps najkerje je samtajnymi średakami kaž jeho nadchadnik Serrant hyrta, to jenu komora finanzny projekt dowoli. Jeho wuhladny k dospołu swojeho sameta po zdaću też wjele lepše njeńu, hač Saurrautowe. Wosebje dźiwaja na hwankowym politiźu, na Chautemps bitkoże njerune wliwa hač Serrant, dokelž je jeho wołoba so pśemało w njesynarodnej politiźy hibała.

Přesmykanje brónjow do Wiena

Tole dnu Wiensku policijo powědu, so je ś Bratislawy łódź pśiślała, z kótaraž je so munizija pśiwjesła, kótaraž je so jako „maschinili material" deklarowała. Jako chańske policija wej pśeprowtowałaj, bźichtej so wjesła a też wjesony list šćubłej. Zwěźiśili su, to bźeše so munizija bliže z autami swobwołała. Po wšyknim zdaću so pśi tutym podawku wo sozialdemokratiske pśeśmykanje brónjow do Awstriśkeje jedna. Józef Wiensku kriminalneje policije pśeprowtowanje wobgónjuje namjedowańe.

Kaž z hamtiskeje policajskeje rozprawy wulkadźa, su so tej dźele maschinisći tśeśbow w gudach do Wiena pśiwinuli. We Wiensu su nětko wjazy hač 10 wojnowu pśeśtrujiło wali a pśecej wobgónow do jatby wopśiwedli. Wšykne tute ludźo su sobustawne sozialdemokratiske stronu.

Litwinow pjeća do Roma dojěźe

W Romje je so hamtiźy pśihotowańe, so rušli swonkowny kommisar Litwinow italiske knježerstwo wopyta. Tuta powěsć ju w italiskich politiskich kruhach ś wulkim spokojenjom kśiśeli. Wot tuteho pućowanja cośi wjele dleśeho wodowoda swěta, kiž wodu Smalinow pśez hannoversku provincu hač do Bremena powjedźe.

Ze Serbow

W Budyšinje, 27. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0 a najnišša temperatura w nocy —2. Sćežkowazy ras wjedra budźe pśeźo wětrotu. Wyšyna, kotrejež jadro nad Skandinawiju leži, je swój wliw le krótkemu ranju wupśiśerśela a hač do Polskeje sahła. Italska nižina skutkuje na wjedro w południskej Němskej a najskerjo pozdźišo teź na našom wjedrom. Budźemy wešće krajina, hdyž so wliwaj połnjonjeze wyšiny a połodniśeje nižiny sekkaj. Dokelž nižina cyrkuluje powólne dobu pśichinjeśe, budźe naše wjedro mazałe, pak śuchowate pak deśeśowate. S morja bliži so syma nižina. Jutśe wutoru śłonćko 7,35 hodź. skhadźa a so 3,59 hodź. khowa. Měsačk skhadźa jutśe popołdnju 1,50 hodź. a khowa so na ranje 3,45 hodźin.

Wopomnjenje wó'nskich padnjenych w Češnym ha'u Tuchorskeho pohrjebnišća

„Nětk pak wojnanje wěra, nadźija a luboś, te tśi, ale luboś je najwjetšicha njes nimi." To bźeše zakład tuteje rěźe knjeza farara Schneidera pśi wopomnjanju padnjenych wojakow swětowe wójny a padnjenych rjekow za nowu Němsku. Tyšnjazam wobdźelnikam swjatoczinjeśe njedźelu sonnteho dopołdnja tute thutne słowa do wutroby padachu a jich rozpomnjanje wojnowi w pśichinowych podawki sandźeneho cźasa, hdyž źebi wórzny kraj wopory źiwjenja žadnjše. We swojej rěźi wujsćehowaše duchowny wěrnu, ś kótaraž su padnjeni wojowali a kótarejež dopśeśenje dźensa widźimy; wopśiśowaše nadźiju, kótaraž jich njeześe, a dopominaše na wulku luboś, kótaraž bźeše ś cyrkwinym wopornem wojowanja. Jich wopomnjeśe a wopory wostanu nam śiwjale, jich njezabudnimy ani jich pśikład.

Jako druhi rěčnik rěčeše kujes župny nawjednik nacionalsozialistiskeho sajtaranja wójnskich woporow Bäcker a spomnjaše na wulki podźeł, kótryž wójnske wopory na wobstaću wótrowneho kraja maju. Jich cześćenje a jich nich starać, je nasha cyrna winowatosć.

Sobjatocnosć, kótaraž so ś hudźbu a śpěwami pśi rjerišćeske, wopytaše tyšaty ludźi, nemsłostatna wobora. SA., SS., SD., Stahlhelm, wojerske towarstwa a zjednoczerstwo wójnskich jatych je swójimi khorbojemi. Sarjadowaše bźeše nacionalsozialistiske sajtaranje wójnskich woporow ś pśichesjenjeśa wótrowzki nacionalsozialistiskeje strony.

Po położenju nekotrych wěnzow k cześnemu pomnikej wótpeli so cześna salwa. Na to hudźba śpěw wo dobrym towarstwu zuńe sahudźi. Po Wótcenjaschu a pożohnowanju swjatoczinjeśe je sćhromadnym wuspěwanjom prezidej schinckowa tśeśicka „Jesuš, moja adźija" dostojnje wukliceja.

*

Z Cźornych Nošlic. (Padnjeńskowo.) W jenej nozy sajdźenego tydźenja khadnuchu na wsyćkich městnach je sahrodu dźeśaśe schalu ś powjasa. W Dźěśnikezach khadnuchu podwjacnu k nim z wutroje leharnuna ś powjata módrozmutkate samkajśe tyglowy a wsyćkake druhe wězy. Budestecanske żandarmstwo prošy wo wosćehowanja.

Z Budestec. Dźelowe sćehowarstwo sjnistkeje pomocy wobsajźnuwa w pobrodnjej sćhromadźiznje, to budźe so wuwjelowanje tśeśa zapowjeźi. Tehodla so darcźerjo prošachu, so bychu wóku pśihotowali. Njedźelu, dnja nimske młodźiny, so 10 0 mamjśichtowu pśeźeda. Schtóž berze dźěśarjam wěry wobkedźi, ko prošu, jo by je ś lymtku pomoz wotdał.

Z Budyšec. (Pśiwoźowanje wuczerjeńcy kolony Cźerwjenego kśiża.) Njedźelu pśiźeź tydźenjom wótrne so dopołdnja pśiwoźowanje Budestecanskeje wuczerjeńcy kolony Cźerwjenego kśiża. Pśihi pśiwoźowanju bźeše wósebliche sanitetna kolona ś Schmwalda, Budestecanska dobrowólna wohnjowa wobora, kujes wjesnjanosta Nitschel ś Budeśez a wjesna rada, wjesnjanosća ś wokolnych wjes a wulka liźba Němcow. Z dypkom pśichiźdże prezident jaliskeho Cźerwjenego kśiża, kujes tajny rada von Bole, a wótrjesny pohladowaŕ, kujes dr. med. Witt ś Budyšina. Po króśkej rěźi prezidenta zapoźa so pśiwoźowanje. Pśeni dźeł pśiwoźowanja bźeše na thorowiśu, znaź: cyłowjeske cźeła pśihi njerubošach, wobźahowanych. Praktiski dźeł bźeše nusne zawobalenja a wopyty zaśowoźiwjenja. Po tym president rjekny: je je wuczbna kolona pśiwoźowanje wobstała. Nětko ju sanitetna kolona Cźerwjenego kśiża mjenuje. Wobdźěli so 22 muźe a 4 žonje zobstawow. Po tym so zobstawa so pśidźiśelnosće stajichu. Prezident wonjezowa knjeza Schmaka ś wjednika kolony Kolonowu kelaŕ su knjez. dr. med. Albert ś Hajnic. Prezident w swojej rěźi nawjednika, to dnjoš nowozjenowana sanitetna kolona do rjadu luboźeje k bliźnjemu so staji a wobźiwa so jadny nazionalneho knježerstwa stupiśi. Kolonowu wjednik Schmak dźakowaše so zo zastawam a wichtownym wjesnjanostam za dokonjanje dźela nowozarjadnja našeje sanitetnje kolony. Na konju wjesnjanosta Nitschel kolonje wjele zboża pśichaśe, ja by bórzy we wokolnje znała bźła.

Z Budyšec. (Znamjite powjesće.) Pśichwalobanymi knjeza Alfreda Fiedlera, blidaŕa ś Hornjich Kiny ś Elsu Friedu Schiemanec, tkalcu ś Hornjeje Hórki. — Alphons Gustawa Pohla, wótpołcźeŕa ś Rajchowa, ś Adelu Hanu Munzarjec, kontoristku ś Hajnic. Do manželstwa staplichtej: Alfred Waltar Glatz, pjekaŕski pomocnik ś Tuchic ś Johanna Elfriedu Muczyńcu, dźěłaŕcerku ze Sakarja. — Narodźił je so dźěłaŕcerjej Gerhardej Kurtej Schołcej ś Hajnic syn. — Wumrěła: Paulina Sahrodnikowa rodź. Hartlefej w Małych Dobšicach.



Najwjetši wodowód swěta twarić započnu.

Pśi zawjerje rěki Söse w Smolinach (Harz) započachu swjatočnje pśenje dźela ke kładźenja najwjetšeho wodowoda swěta, kiž wodu Smalinow pśez hannoversku provincu hač do Bremena powjedźe.

Pjekaŕ tola běše

2] (Pokračowanje.)

Wšichnjy so žmějachu, a nětkotrejžkuli liczko so zaczerwjeni, hdyž so na to abo druhe naśdała pokaza, hdyž so někajke potajnstwo pśicheradźi, kótrejž so derje dosć zachowało njebe. Młode holcy źebi schukotachu a so rjepotachu, mužojo ś łokćom do so štorkachu, a žony jenoš na so hladacy trjebachu, so bychu źebi mužy zajimawe a dźiwnuśiske wězki wupowédale. Tu bźeše źebi njeześenjeny muzjki kolebku naśchkreć, ta cźoš nětko jeho schtrěžachu; tam bźeše źebi holcźka, kótraž bźeše ś offizéront jesonnu jnata, nimale derje roženeho konika i wužu a žedłom i wodu wucźahnyła. A tej tam, hdyž so wołojana podoba na žane waschnje za wožobu hodźeźi nječhaśe, tak dołho rojom wótśachu, doniž njedadźeźachu, schtož źebi pśichejachu; woprawdźe spodźiwne bź, kelko wótreho rojuma pśihi tym nětkotrě wopotkałachu. Stonźenje bźeše so teź na Hanku rjad dóśhoł. Kunjej bźeše jeje wutroba hišće zyle žwobodna, bé tola widźeźi, so ji ruka tśepjetałe, hdyž wožudnu cźiju nad wohnjom dźerźeśe. Tajka tam stejeśe nějna, sastrózena, wot cźerwjenego płomjenja wobžwětlena.

Spodźitony stajk bźeše ju wobjał; ji so mohł rjej khrobśe śesa, so wožud wo pśichodu praschećej, a jeje wóczny kaž wo žuje po płomjenjow a na wołoj hladaschtej, kotryž so pomału schtrěcź pocza. Ruce jón wona do sjmneje wody tiny, kotraž jón žyzoło pózdźe. Hanka so kombźeśe ś wody wucźahnyła, schtož bźeše źebi naschtrěła. Wšitkich so žotra k njej cźišćeźeśe.

„Dha wjchat pohladaj", žotra rjekny, „schto sy źebi naschtrěła."

„Ach! ja so boju!" holcźka snapischeźiwi.

„Njebudź cźelo!" žotra jawoła a do schtlě pomaža, ś kótrejež wołoj wucźeže a jón žotuje poda; Hanka źebi łdoma wěrjeśe so jeho dótknyć.

„Pokaj wjchat, schto je tebi wobradźene", so žwat žmějo woprašcha.

Holcźka hišćeźe ani pohladała njebé na wołoj, ji bźeše wokolo wutrobы, jako by bóśt jeje pśichihoda w małej ruzy wotpocźował.

„No, Hanka! pokaczeźe nam žwój pokład", so staru knjes žmějeśeše; „abo chźeźe jón žama sa so schkowaś?"

Mohł rjej tichepjetajo wona wołoj staremu knjesej poda.

„Khleb! pokruta khléba!" tutón wótśe žawoła; „Hanka źebi pjekarja wośmje."

„Pjekarja?" pschitomni žortowachu; „daj Bóh žbožo, knjeni pjekarka!"

Wjeśeśe holczo so na harowaze žbožopschećeźe jwopśeda trochu mjerjaśeśe, ale so bóśiy pschewinu a stónźeśe so pschemahaśeśe, hdyž ji so wschěch stron klubu rěcźachu.

„Dha žměju žnajmjeńśeha pschezo Bożeho khléba", so wona žmějeśeśe.

„A mucźneho abo tucźneho muža", staru knjes žortowaśe.

„To pak źebi wuproschu, so mi zalty pschemólcźe njepjecźeźe."

„Wy teź k Bożemu dźeśu rjany tykanu ś wulkimi rózjnkami dojtanjeźe", Hanka rjekny, „jeli so zyke léto zaltu pola mje bjerjeźe."

„To žo so žama rośumi" „wjeselu staru knjes wotmolwi. „Jenicźky k wam budu žtacy, knjeni pjekarjowa."

Teź jeje towaršichi žortowachu njepschestachu a Hanku ś pjekarjom thétro schtrěźachu. Stónźenje bźeše so wjeselo towarstwo cźaž žo rozšohnowacy. Wšatkeże a kłobuki jim nuts pschinjeśechu, a wschon radoscźiwy staru knjes žwojim hoscźom božemje praji. Hdyž jemu Hanka dobru nóc pschejeśeśe, wón žmějo na nju jawoła: „Spicźe derje a dajcźe źebi wo waschim pjekarju dźecź."

W towarstwje žwaka, pola kotrehož bodleśeśe, wona do mjłow ponurjena a rosharjena hospodliwy dom wopuschcźi. Wanka bźeśeśe rjana, thódna žmólka nóh. Měsacźk žaśnje žwecźeśeśe, a mitśjony hwězdow žo na njebju ivbolachu. Na dróhach bźeśe njedźiwajcy na pózdnu hodźinu hišćeźe wjele źiwjenja. Wjeśeli pachoło so wschěch stron pschithadźachu a duzy nimo wótśe „Dai Bóh žbožo!" wolachu. Teź njesnaći so mjes žobu takle strowjachu, źebi wjele žboża pschejo. Mažny žwjedźeń bźeśeśe jim wutrobu a cźi wotcewrił. Cłowjek i tym cźłowjekej blize stupaśeśe; i bliśa a na'dala bźeśeśe to wjeśele strowjenje słyschcź, jako napominanje k bratrowstwu, kotrehož mjes cźłowjekami njeje. S khwilemi teź cźrjódła herjekazych pachołow nimo pschicźeźe, kotśiž bźechu pschehłuboko do schkleńzy pohladali. Boja'nje jim Hanka ś pucźa dźeśeśe, kotraž, do žwojich muźłem ponurjena, sa mandželskimaj krocźeśeśe. Wona žama njewédźeśeśe, kak to pschińdźe, ale na jene dobo bźeśtaj žwak a žotra daloko priedy njeje, a wona žamaluk, bjes schkitowazeho towarstwa, po dróhy dźeśeśe, na kotreji bźeśeśe hišćeźe tajke žiwe hibanje.

Mjes tym so žo wona žtrachocźiwje wohladnu, jaśnu wjeśelu muźki hłoš na nju jawoła: „Daj Bóh žbožo, knjeńicźka!"

„Daj Bóh žbožo!" wona runje tak wotmolwi.

„Wy takle žama dźecźe; žmano žmém waš pschewodźecź?" žo zuły wopraschu. Hanka žo šastrózna kombźeśeśe a dźakujo so njemo hicź.

„Wy žo do ztracha podacźe, so žo pjany cźłowjek do waš šabéź", zuły nalejnje dźeśeśe; „ja bych rjekł, so bysćeźe mi dowolili, waš pschewodźecź." Tale pschicźina žo wjeśelemu holczu dožahaza bycź žeśda.

„Dobre! dha mje pschewodźećeźe", wona dźeśeśe.

„Ale darmo niczo njeje", zuły snapischeźiwi.

(Pokračowanje šećehuje.)

S **Nachlowa** pola Kubšchiz. (Schulske powsejce.) **We poseđenju schulskeho pschedstojnstwa a schulskeho wubjerka so wutoru dopiš ministerstwa pschecžita, ſ kotrymž so Nachlowska hólcza powolanska schula k Butecžanskej pschisamknje, jeli dobrowólnje k tomu njepschistupi. Tehodla so wobsamknu, so so Nachlowska hólcza powolanska schula wot 1. hapreje 1934 k Butecžanskej pschidrusi, Splósť a Khójnica, kotrejž wóju do Butecžanskeje wožady sluschetej, so Butecžanskej hólczej powolanskej jshli wotstupitej. Praschenje turnowanischcza namaka sposmjerjenje a Nachlowšk wjeżnjanosta dosta porucznistej, so by ſ wobjezdźerku leżownosce, na kotrej ma so turnowanischcžo pschiprawicž, jednacž saporzał.**

S **Barta.** **Krótka wopomnjeniška swjatoczinosć wotbé so Sżnjerdnu njedżelu dopoldnja pschi wójniškim pomniku Barthkeje wožady. Stahlhelm a Sk. bóschtaj so ſ swojimaj khorbojomaj jeschtoj. Nimo teho so fascistawy nazionalsozialistiski swjatka wójnischi woporow a za wulka cżrjóda ludži wobdżeli. Sa Stahlhelm wjednik wuschischi inspektor Vogel wónz ſ pomnikej położi. Sa nazionalsozialistiski swjatk wójnischi woborow a za winhr 2/103 wżeżeske knjes moleriski mischer Nowak je Sibornicżli. Wón spominasche na mornowy bratrowskeho wojowanja. Wón rjekny: „Jenje Nemska njesaibże, hdyż je pschecżiwna a swérna" a położi lchorunja wónz psched pomnik. Se spéwom wo dobrym towaršschu skónczi so krótka, ale jimaza swjatoczinosć.**

S **Dažina.** **(Pschejhadżowanj: hojczenza.) Kaliczej hojczenz se salu a rétnistwom so sudnizy pschesadżowajsche. Cżehla Hohlfeld ſ Lubowa jón sa 18.000 hr. kupi. Hojczenz ſ Ukami mżesche wo pohódnoczenju wjeżnoho sudu 16.000 hr. hódnosce a bé hacž do wuskosce jenoczineje hódnosce nehdże 24.000 hr. wobczeženy.**

S **Mérczinka** pola Mużakowa. **(Samomordarstwo.) Psched krótkim satschi so 70-letny kowarški mischtr Arnoscht Trinks. Wón bésche dżiwom dżeschi cżas khory. Trinks samomordarstwo skuczi, jako bé sam doma.**

S **Béleje Wody.** **(Najstarschi wobydlér wumrél.) Sandżene dny wumrě tudomny najstarschi wobydlér August Freisel. Wón bu 90 lét stary a bésche so na wójnomaj 1864 a 1866 wobdżélił.**

S **Ruchwalda.** **(Njesbože.) Pschi sahdżenjenju cżežkeho kaschcża so dżesiacżeř Willi Gutjar ſruttska cżežko srani, so dyrbjachu jeho do khorownje dowjesć. — Po namjecże wjesenjanosty su ratarja wobsamkli, pola a kuki njesasłużerjam wotwobdżecż a runacż dacż.**

Z Łužicy

* S **Wojpaleje.** **(SA.-wjednik Martin so za wjesenjanostu wolesche.) W pohódnjenju wjesenych sastupjerjow wutoru, so SA.-wjednik Martin wjes 20 poschiežerjemi jenohlósnje za wjesenjanostu wolesche.**

* Se **Salomla** n. Sp. **(Mała rana dojedże ſ fmjerczu.) We leżejazej starobje wumrě psched krótkim 40-létna mandżelska wobydżerja wětrnika Bachmanna. Wona bésche so psched dwémaj njedżelomaj na lóżu lopko sranila, jako bésche na kwasu, po kotrejž dale padnyła. Lóżej so póslesche. We Lébrzańskej khorownji njelubjowanej ruki wotlewsachu, tola so njeporadżi, žiwjenje žonje spjerżecż.**

* S **Nowcho Gersdorfa.** **(Saduschnja.) Dla spjatnoho rozsdżérjenja saduschnizy sankuschch schtwórtk dwě rjadowni Pestalozziskej schule na tydżeń. 10-létna hólca je w Zitawskej khorownji na saduschnizu wumrěła.**

* Se **Strošnu dy.** **(Dżéši pschi krajzanju wobeh samischkrili.) Psched krótkim wotpalichu so slomjana fajma Strašwaldskeho rycżerskeho. Zandarm wuschédżi, so staj słójnikaj sandomlétnaj schulskaj hólzaj. Hólzaj běschaj so se sapalkami hraikałoj a pschi tom fajmu sapalikoj.**

* S **Großröhrsdorfa.** **(Sajecże njepschecżelow stata.) Schtwórtk rano pschepyta Drježdżanska statna policija bydlenja pola prjedawschich żobuštowow němskokatneje khorhoje w Röderskej dolinje. Wona namaka brónje a sakasane pijma, so dyrbjesche někotre wożoby do schkitażeje jatby wsacż. Pijma policija spali.**

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Se **Sebnizy.** **(Wobeń.) W ſmjerdnym Nixdorfie we Cżechach wotpali so dożiła dżiwjacy dom blizo Frenzlez żelesowoje fabriki. Wobeń je wojskerj ſ leżazym wuhlom napal. Wjes Nixdorf je cżełe leto wobeń bižom 7 raz potrjechił. Pschi tym 17 wożowow wobdżelu sluzbu.**

* S **Drježdżan.** **(Policajski jastojnik wulkowa żiwjenjapytu ſ Lobja.) Pokutny fryzeu rano sfoczi 25-létna holza njedaloko Pirnajskowskeho mosta do Lobja. Policajski sastojnik, kiž podawk wobkrožowaschc, sfoczi za njej a pschinjawa se żiwjenjoſpytej k brjohej. Wona so do khorownje dowjesy.**

* S **Rossena.** **(Sastarański khowaniz jako sapaleř.) 13. nowembra wotpali so ſ bohatymi sdadami napjelnjena brózeń ratarja Schlicke. Policajski so poradżi, 18-létneho priedawschcjeho sastaraństeho khowaniza jasecż. Slósłnik bésche pola Schtili sfuził a bésche bjes pschicżinu swoje dżéło wopuschcził.**

* **Krimitschawu.** **(Samomordarstwo mischczanowki.) We ſmjerdnym Göſſmnje bésche so mischczanosta Ewald Gleitsmann cżahej pschicżeż dał. Schto je jeho do ſmjerce hnało je njeznate. Gleitsmann je 59 lét stary a sawostaji žonu a dorosżene dżéći.**

* S **Lugawy.** **Priedawschi kommunistiski funktionar Jurij B. ſ Niederwurschnizy je so tele dny, po dolhim cżekanju, jako wrócżił. Jeho w bydlenju jatpchu a na hamtste sudnistwo do Stollberga wotwjedchu.**

* S **Luchorja.** **(Krawawa ſmjertna ſrucht.) We Luchorju w Liebenwerdskim wokrjesu je so hrózny krawawy njeſrut ſkucził. Dżesacże Kreitz, kiž je swojej ſwójbu w barazy bydlesche, nadpadż swoju žonu a swojej 4- a 10-létnej dżowaj, jako spachu, a ſrani wschitk tri cżežko je ſ nożom. Po krawawym njeſrutku so Kreitz wobwěsny. Cżežkosranjene so do Luchorjiske khorownje dowjedechu. Wschi tri wożoby so w strašne žiwjenja. Cżehodla je njeſrut ſkucził, njeje znate. Kreitz bé khory.**

Předženak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje
w Serbskim Domje

Přiloha

* **1600 Frankfurtskich njezenjenzow dyrbi so woženiś. Wyschschi měschczanosta Frankfurta n. M. je zhonił, so w měschczanskim sarjadnistwje 1600 njezenjenych wožobow jako sastojnizy a dźełaczerjo dźěła. Kaž nowiny pischu, so ſ pschicżiny wobydlerskeje politiki tutym njezenjenzam doporuczi, so na wobitejnosce ſ wożenjenjom dźiwaja. Praschenja wo żenjenju budża so bórzy rozrěczowaś.**

* **S telefonowym žiwjenjom.** **Banki je ſ Perugia w Italskej su tele dny mordarjowa bla sajmdżili. Wuprajenja su jara ważne. Jako bankeř je swojim priwatnym birowje so je swojimi towaršschemi wobchodnił rozrěczowasche, rozhori so wón a cżisny telefonowy ſlup schak do njeho. Towaršschej so nop pukny a wón bórzy na to wumrě.**

* **Wohnjowa raketa sdeża do ludži.** **Pschi ſjawnym wohnjostroju w Messinje sta so hrózny pschipad. Se ſawinowanjom chemikarja sdeża ſrjeżawka do ludži. Raketa ſi wosoboh cżežko rani a 20 wosobow lohko.**

* **Schežowkanje pża wulkowa 6 wosobow.** **Pschi wohnju, kiž w Cronch-End w Jendżelskej wudryi, wuſtuschachu woborowu schežowkanje pża w hornich runnosżechach. Hutyodun so tam bohužel a namakachu 6 wosobow bjes wžbonja. Też poſ bé so mjes tym pohuschil. Wobornikam so poradżi, ludži wukhowaċ a sajo k żiwjenju pschinjesecż.**

* **Sbéżi w jatwje w Philadelphja.** **Pschi sbéżku wejatwje w Philadelphji sapalichu jeżi twarjenje. Policija so ſ maschinistkimi tżelbami do jatwa dobu, so by spjeczjiwych jatych pschewinyła.**



Bankowski palast budże nětko němske ministerstwo.

Němski stat je wulke zarjadnistwowe twarjenje Dd-banki w Barlinje kupił, zo by do njeho zhromadne wobkhadne móstnosće dwoju ministerstwow połožił, kiž běstej dotal dźělenej. Ze zjednorjenjom zarjadnistwa, kiž so z tym docpěje, so srědki kupjenja bórzy zaso wuhnitaja.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Póndżeln 27. nowembra 1933.

Barlinjska burza měješe na kónzu tydżenja nječniche wiki, hacž dotalne dny. Se spekulowanjom indži wocza kowachu. Derje sfutkowasche na burzu tež rěč prezidenta němskostatneje banki dr. Schachta, kiž dże so je wjacy mozu wo sdżerjenje kruteje měny prózowarjej, kotraž je stoły sirowcha hospodarstwa. Kurzy akzijow běchu sobotu chětro njejenajše. Na wikach rentowych lisczinow běchu pak wiki pschecżelnische. Tu kurzy trochu poſtupichu.

Barlinske žitne towarowišći běchu sobotu sajo žiwjsche. Barlinske mlyny a tež wikowarjo so sajo bóle za žitom napraschuja.

Sobotu pla cżene pschecżelow w Barlinj: zentnar

pschenicży: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jecżmjenja, nalicżnjcho: 8,25—9,30 (8,15—9,30) hr., mafyinskeho: 7,35—8,60 hr., wowsa: 7,10—7,40 (7,15 hacž 7,40) hr.

Placżiny w ſpinkach su placżiny (odżelenych wikow. Hóżej pak njeje žanych naspomnjenych, so njepschemenichu.

Placżiny na Barlinskich produktowych wikach.

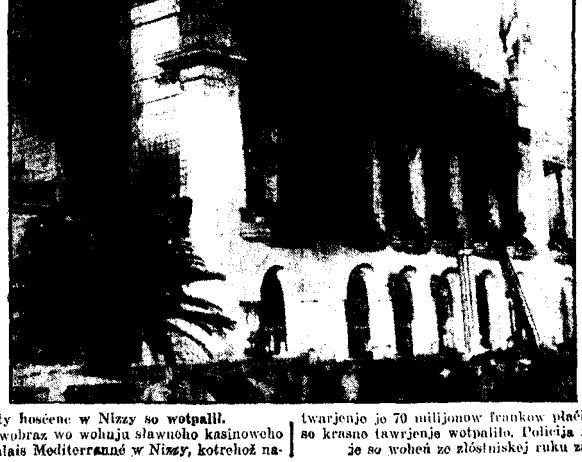
Zito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Placżiny po złotej brinji.

	25. 11.	24. 11.		25. 11.	24. 11.
Pschenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wika	—	—
jecżmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jecżmjeń	161-172	161-172	žołte lupiny	—	—
wows	142-148	142-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,40	12,40
rżana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
ps. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruški	13,80	13,80
rżane „	10,2-10,4	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
rapa	—	—	rżana słoma	0,55-0,75	0,45-0,65
ñ ěch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Placżiny za pženicu za wupłodżerja 178 181 183

Placżiny za rožku za wupłodżerja 143 146 148



Znaty hosćenc w Nizzy so wotpalił.

Radijowy wobraz wo wohnju slawnoho kasinoweho twarjenja palais Mediterranné w Nizzy, kotrehož na-

twarjenjo je 70 miljonow frankow płaciło. Nětko je so krasno tawrjenje wotpalilo. Policija ma za to, so je so wohenj ze złóstniskej ruku założił.



Najspodźiwniša wohnjowa wobora.

Žónska wohnjowa wobora w Fukui je drje najspodźiniše hačerstwo swěta. Zmužite žony, kotrež swoju službu dobrowólnje zastarаju, khodźa hišće w starej japanskej drasće ze spodźiwnym wobuću (na špary podobne sandale). Žónske su so hižo při hrózbnym zemjerjenju léta 1923 wuznamjenile.

Radio

Wutoru 28. nowembra ljuschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcheje wschědneho programma: 11,30 za žony. 15 za wjesne žony. 17 za młodźinu. 18,05 rosa a duscha. 1825 politiski nowinjk pschedstad. 19 hodźina naroda (wječny kurs). 20,15 hudźba k přenjenju, druhdy a tšerjenje. 21,10 hodźina wschelkěšinow, prenich wuměłzow.

Lipsk. Nimo znatcheho wschědneho programma: 15 koncertna hodźina. 17,50 chemika wróć. 19 hodźina naroda. 21,25 Franz Schubert.

Stótki wutoru z dujowcho programma. Königsberg, Kölnberg: 21 wječorny koncert. Mnichow: 20,15 wječor spěwow. Bad Langenberg: 20,10 symfonija hudźba. Wien: 19 hudźba wojenska. Budapešt: 20,45 pschedstawa hudźba a spěw.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Wohladuj na wjedro za jutšiši wutorn: Powroćene a macjate wjedro.

* W Schlesiskej je ko žobotu popołdnja hród w Kühnje wotpalił. Pschirjina wohnja njeje znata. Hród běše nekotre 200 lět stary a mjezicke historiku hamadźej. Wot léta 1805 žiwischesche hród Haugwitzej dwojbje.

* S Würzburga Hitlerska mjedźinu domoj wjesoo jadźe auto z 5 wobydlerjemi, železnikow sawjera pschekroča, do tworowcho cjaha. Dwě wosobje ko morischtej, 3 wobkoda ko tranichu.

* Pschi zjawej kurjawje cjerpjachu auto w Zwitawje do pschirowa sajedźe a ko powróći. Benzin ko jakali a auto ko haj na želesne dźele stali. Ludźo do schkody njepschindźechu.

* W jenej Parijskej cjichcjerni ko pjatk palesche. Schkoda wuczinja 600 000 frankow.

* Mjez Besançonom a Belfortom w Franzowskej pjatk wjerčor dźelacjerjeri cjahaj do ko srašowschtaj. Nekotre woso ko rosbichu. 30 dźelacjerjow ko rani, mjez nimi 5 cježko.

* Schtwórtk ko nad Neapelom zhubichu dźeń hłuby deschcz likaschke. Woda běrzy hłubsche drohi mjesta pokry. Drohowe železniže dyrbjachu jedźicz pschestajić, dokelž ko njemóžachu ko pyches wodu pschedrěć. Mjagkowe wiki runachu ko jeforej, so wikowanje k pches zhubi dźeń njebjesche možne. S měšnami woda haj pół metra wusoko na drohach stejesche.

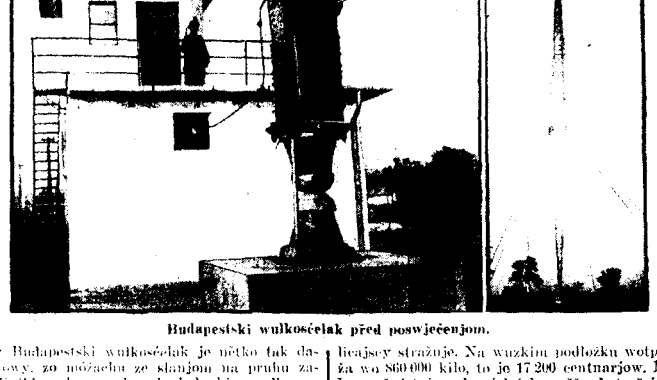
Zajutřišim sr edu, 29. novembra, e serbski koncert w Budyšinje

Serbja a Serbowki, młodźi a stari, z blíska a daloka su wutrobnje na njon pscheproschcni. Budźe to sasso rjana hodźinka serbskeho kulturneho žiwjenja, hodźinka za wutrobu a dusch — k spomoženju naschcho lubeho serbskeho naroda. Pschindźmy wschitzy, so bychu Budyšin a Krónа na konzertnym dnju wjecjor 1/8 hodźin haj do posledźnjeho kuzika zhe wobsadźenа! Naschi spěwarjo serbski to we cje sastuja po tak prozypolnych měsazach dźela.

Pokłady spěchowarki tenisa

Wulku zdźiwnosć w Londonje pschesadźowanje hławneho juwelowcho pokłada knjenje Wawertree-oweje zbudźi, kotrejež mandželski w tutym lěcje wumrěwschi ji njeslyschane jamoženje wjazy hač 838 290 puntow šterlingow sawostaji. Tuto sawostajenstwo pak je jenoj małe dźeł z wobsedźenstwow semtšeho zemjana. Wón pschi swojej zmjerzki kóždemu zbohustawej swojeje zwóboy wulke tubka, hrody a hódnosine papjery sawostaji. Wulki dźeł jeho jamoženja jeho pschiwlaste dźowki a jeho 16-letny wnuczk namrě. Knjenj Wawertreeowa je ko rozhudźila, swoje hławne juwele pschedacz. Knjeni je žebi wulke zasłužby wo spechowanje tenisoweho sporta na zyłym swěcze dobyła. Tež němzy mischtrow w tenisu su wjazy hač jónu leje darniwu hospodliwosć wuzziwali. Młodej tenisowej mischtrzy Cilly Außemez je wona puczе k hławje wurunała.

K pschesadźowanju drohotnych pokładow tenisowje dobrocjelki je mnoho wukrajnikow do Jendželskeje puczowało. Pycha juwelowcje sterki je tiara z dejmantow, kotraž je pjecza něhdy křorazy Josefinje sluschała. Wjele wobdźiwanyj je tež naschijnik, kotryž je 40 ižnatkow wschelakobarbitych drohotnych kamjenjow wobsteji, a 19 zigaretowych etwijow, kotrež su nimo měry drohotnje wudebjene. Nimo toho su w sbérzy z brillantami wuzadźane pschedeschcjniki, drohotne pjerschcjenje, parlowe njeciasy, z drohotnymi kamjenjemi wuzadźane naruczniny, nawocžniny z platina kaž tež wulkotnje zhotowjene a z brillantami wuzadźane brosche a spinti. jn.



Budapestski wulkosćelak před poswjećenjom.

Nowy Budapestski wulkosćelak je nětko tak daloko hotowy, zo možachu ze slanjom na pruhu započeć. Wulki wobraz pokazuje hybski porcelinowy nadłožk sćelerskeje wěže, kotraž so hjez přestaja palicajscy strażnje. Na wuzkim podłožku wotpočuje wěža wo 860 000 kilo, to je 17 200 centnarjow. Mały wobraz předstaja cyłu sćelersku wěžu, kotraž je 314 metrow wysoka a je najwjetša wěža swěta.

Jwójbne powésće

Zemrěli: Jan Arnošt Bröse, kowaŕ na wotp. we Brěžni; 59 lětowanje je dźensa pódźdźe. — Augusta Emilija Kirjeźmarjowa rodź. Nowacz w Budyšinje, na Zjidowje, 57 lět; 63 lětowanje budźe jutši wutorn pschip. w 1 hodź. wot pohrjebnistwa na Srjedźnjicy. — Gustav Albin Nowak w Kamjenicy, 55 lět; 50 lětowanje je dźensa pódźdźe. — Berta hodź. Mrózkowa rodź. Ehrenstein w Kamjenicy, 90 lět; spopjechowanje budźe srjedu popołdnja 2½ hodź. w Drježdźanach Tolkewitzach.

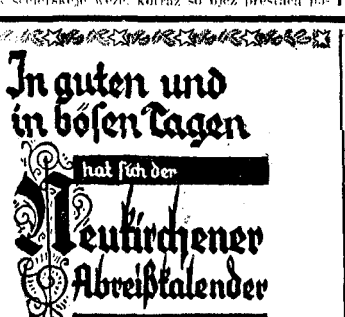
Towaŕstwowski powěstnik.

Jasenca. Kat. Bjesada na jutšo wutoru wječor swoje nazymsku swójbnu zhromadźiznu. Wo bohate wobdźelenje wšěch sobustawow z jich swójbnymi prosy **předsydstwo.**

Khróšćicy. Na **serbski koncert** pojedźe srjedu wječor 1,7 hodź. postski autobus z Khróšćic na Pančicy do Budyšina. Zamołwić ma so na pósće w Khróšćicach. Wróći w 12 hodź. wot „Krónу" w Budyšinje.

Serbscy studenća! Stóž chce z Was srjedu koncert wopytać, wobroć so wutoru abo srjedu popołdnju wokoło 6 hodź. w Serbskej knihaŕni na mnje. Znaty serbski wótčine je mi pósłał nješto pjenjez, zo bych Wam potrjebny zastup zmóžnił. Wjele dobreho Waš P. Nejdo.

Wšitkim pruskim Serbam! Serbske towaŕstwo we Wochozach zarjaduje přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w Balkec hosćenu we Wochozach wulku ludowu zhromadźiznu. Přednošk změje referent za serbske kulturne prnjenja pola NSDAP, k. wučer Nejdo, wo „Serbski advent". **Serbja, přińdźće wšitcy a ze wšěch kónčin pruskeje Łužicy na tutu ważnu zhromadźiznu!**



Tute protyki so w Serbskej knihaŕni předawaja

Wupjerki ložowe wo wšěch sěrokosćach damasty smuhaty plat plachty wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Míele



lohkowarjace **zmamowarjace stroje**

Miele-jěchowe kola stajnje na składze pola:

Arnošta Faltinga
w Njeswačidle

Pawoła Hórbanka
w Khróšćicach

Služobnu hołcu

pyta k nowemu lěta J. Domš w Bozankecach čo 5

Sprawna

Serbowka

so do Barlina pyta. Zamołwić pola **póstowje w Kašecach**

Zejlerjowe zhromadne spisy

4 zwjazki 10.— hr.

Měšćanske dźiwadło

Póndźelu 27. nov. 20,15 hodź.
Schlageter
Wutoru 28. nov. w 20,15 hodź
„Madame Butterfly"
Srjedu 29. novembra w 16 hodź.
Schlageter
20,15 hodź.
Schlageter
Štwórtk 30. nov. w 16.15 hodź.
Wilhelm Tell
20.15 hodź.
„Madame Butterfly"
Pjatk 1. decembra w 20.15 hodź.
Hrabinka Marica
Sobotu 2. dec. w 16.15 hodź.
Hrabinka Marica
20.15 hodź.
Wilhelm Tell
Njedźelu 3. dec. w 16.00 hodź.
Schlageter
19.30 hodź.
Wobkuzlacz kuježnička

Trjebane žonjacej mužace

jězdne kola

předawa

J. Schiebaok na Mužakowskej dróży 4

Nowočasne žerdki z gardiny

připrawy k zaćehnjenju žerdki za vitraže, rólozy wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 3,15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2,15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a cišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. nak. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so zlatym nawěsćkam a tabelu za wyšše wobličeja. Za reklamowy mmrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde 6a. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšany pśeciwo sćěwkowym cłonam zmjerdowanja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjerdowanje dyrbi abonent haydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, znajmjeńša na drubi dźeń tydzenja pomoc pylać. Zmjerdowanje dyrbi so hnuty kuždom, najpóźniša do 48 hodźin pśeza pśipowědźiś. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki. Wót Serbske Nowiny bdye a bdyn wozjewja.

Cisło (Nr.) 273 — Budyšin — Wutoru 28. nowembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

„Po dźěle“

Němska dźělowa fronta pódgeli popołdnju w žiwjeńskej sali pśiwźeje statnje rady wulku zhromadźiznu, na kótaruž wjednik němskeje dźělowneje fronty dr. Ley wobsłužane zamjery dźělowneje fronty rozłoži. Pśichitomni běchu jen němscy ministrojo dr. Goebbels, Schmitt, Seldte, wjednikowy namjetnik Rudolf Heß, wšykiźy župajkowi wjednicy dźělowneje fronty, wšykiźy dowěrniźy dźěła, muzy SA a SS wjednizy, inspekterojo nazionalsocialistiskeje strony, zo. kulturny wulkeho a małeho kewcenia, hamtarjo strony a mnohi druzy.

Němski minister dr. Goebbels powita. Won rjekny, zo. je dźensa se sylnym zapowźimu, kaž śmjeje rozwuźowaś wuzamy za zdźe sociałne wuwiźe naśeho ludu. Sćuny wšyche pśeśerjeni, zo. tutón sylny „Po dźěle“ je wuraz němskeho a nazionalsocialistiskeho byśa. Minister dr. Goebbels na žiwje pobźelne pucowanje po Italskej dopominaśe, hdyž je wulku institucijun „Dopolavoro“ dokładnje studował, a je wulkosć a ważnosć nasłonił.

Wjednikowy namjetnik Rudolf Heß pśichinjeny postrowny němskeho kanclera. Po nim wźerjeśe wjednik němskeje dźěłowneje fronty dr. Ley a zhromadnje nazwjeźny na wuwiźe dźěłaśskeho cźasa w Němskej a rjekny, to budźemy w tśiśim pśichśodnje najśerjo nuzowani, i pśichiźnjow kontinuerjy tempo dźěła, wašnjaja dźěła, mechanizowanje a racionaliźowanje wšitkich industrijnych błuchow powyšichcej, to. tak budźemy i dobom, to kuchmy cłowjeka dozrała idźerjeśi, dźěłaśski cźas pśichkrótśiś. Dotalne wuwiźe je k pósłuchanju dowjedło, to žo pak i rozumnym spěchom dźěła pśiwabowschi dźěłaśski cźas sathowa, abo pak ko ideh dźěła powišni a ko dźěłaśski cźas pśichkrótśi. Nade wšykem pak wjednikowe hłowa rjekny: Kak śerjśimy ludźi cłowjoh w spółnaśu, to może žo jenoź i ludom žywych cłowjow połnika cźiniś? Dr. Ley rjekny, zo. 8 hodźiniki dźeń dźěła nochyźa a njemóża wjazy kśećeć. Nawopak, budźemy nuzowani we wśitkich wobłaśach dźěłowy tempo powyšiśeć, to kuchmy za wuwoz kmanu byli. Tehdała chcemy a dyrbimy dźěłaśnym cłowjokej w jeho žiwobudnym cźasu dospołne wołpjeze cźita a ducha daś. Dyrbimy organizaciju žiwobudneho cźasa wuwześ, w kótaruž muzu wšykiźy ludźo domach byś, kaž pśichedowaśerjo, zchtoź w italskim Dopolavoro pobrachuje. Pśedawschi nazjarjo žu rjekli, zo. muza jeniczny lud z połnymi žołdami a bruchami žiwobudnu cźiniś. Weimarski stat njeje ani samohł pśenje prawo wobkedźeźowaś na wumnóźenje a kulturne kubła naśeho ludu stamaś. Se šasadu dyrbi někto byś, je nima tón, kiž nejchto wobkedźi, prawo naśeju kulturu wužiwaś, ale jeniczny tón, kiž ma šuttelkowne pozadanje za tym, njedźiwajcy tehodla, hač je se šemśimi kulturni žohnowany abo niz.

Organizacija žiwobudneho cźasa „muź i radośeśe“ žo pak wót delekach horje natwarji. Wšykiźom po kraju, hdyž žo pśejdu we śrenu wojowańe, kmitworja žo śednoczeństwa se wśitkich wotrjadow a klašuw ludu, dokeź dźěłowa fronta wśitkich dźěłazych němskich cłowjekow śednoczeja. Wušne śednoczeńśtwa, śednoczeńśtwa hašowu abo měśtnych dźěłow, dźěłaŕnjow a kulturne śednoczeńśtwa, kaž spěwne towaršwa, dźiwadźelne towaršwa, šamjeźelśke towaršwa žo śednoczeja, to bychu šyłnjischo skutkowaś mohłe. W kóždem wjeśiśim měśeśe abo wokrjeźu budźe „dom němskeho dźěła“ se śrjedźišćežom tuteho towaršnego žiwjenja. Tutón dom dyrbi wšykne pśichrawy wopśichcejcy, kótaruž k wjeśelu, k wotpócyśu cłowjokow pśinja. Wšednitwo organizacije „muź i radośeśe“ w němskej dźěłowej fronce wadźeźi wšchełake šašjednjiwa, na pśikład za kulturu, šport, puśejowanje, šamjerowe, rjanšej dźěła, dowot rozmuźenje a wukubłanje. Tśěłowa šašada organizacije buźe je, so ma žo ludej najśepše pośćiśeś.

Nowy zakoń za škit zwěrjatow so wozjewił

We lopjenu němskotatskich šakonjow wojerej žo nowy němski šakoń za šchkit zwěrjatow. Nowy šakoń šwěrjata wjele wobšćerniścho šchtita, hač dotalny šakoń. Sa njetrjebanjesce cźpilowanje abo hrube krjundowanje śtoćenja, kiž žo jako pśichinjenje thłota, postaja šakoń jatwowe postłostanje hač do dweju lět abo pjenježne kłtołanje. S tym žo śmóžni, zo. móža žo hrubi ludźo wobšebje cźeśko pokłostaś.

Nowy šakoń wopśichija teź wjele šakonjow k šchkitej šwěrjatow. Je šakajane, zo. žo śkoźo w hródźi, w pinzu abo pśichi tranšporeze tak janjerodźi, zo. ś tym bołośe abo teź wjetśichi šchłodu pocźerpi. Sakajane teź je, zo. žo śtoćenja dźěła wukonjeczą adadźa, kiž pśhes mały du. Wa... ... šakas, žiwoje domjaze śkoźo wuzadźiś, pśez nan... ... žo bichu na žiwe łoźi abo druhe šwěrjata šche, p... ... njedźeli šarenu pśez wulśki a wopuśk pichitśhe ... wopuśk pśchirubacz abo śkoźo k wšchelakim wum... ... fiimowym fotografowanjam, wuštajenjam abo ... ... tśebaś, hdyž ś tym wjerśe bołośe abo šchkeb...

Pośpyty na žywych šwěrjatach abo śkoźach ... nje šakajne, jo bychu žo njepowołali dokładnje ... rimentelo na śkoźe wušantli. Wšo žo pośpyty ... śkoźe njehódźachu dospołnje šakajaj dźiwaju na ... ne śledźenja. Wuwjaźa žu jenoź pod cźeśkimi ... njemi bowolerne. Na jenym śkoźeśu, kiž je ... šchene k operativnemu abo nješkwaiwnemu bołoš... pytej wuzilo, njeźmě druhi tajši pośpyt šćěhn... operativnym pośpyśe maju žo šwěrjata hnydom ... łośe meśiś, pośpyty maju žo po możnośći na małych šwěrjatach śtaś.

Prěni němski burski zjězd 20. a 21. januara 1934 we Weimaru

Kaž je znate, dyrbjeśe žo prěni wulki němski burski śjězd ś wopśedka 23. oktobra wotměś. Wótkowki pśichinjetow dla je pak žo pśechśunkź dyrbjał. Nětko je žo pośtajiło, zo. žo wšeśe wotmaje šobotu 20. januara a njedźelu 21. januara 1934 we Weimaru. Na němskim burskim śjězdźe žo němskotatnu šejźwjeśći staw wažnje a wobšćerniśe k žiwojim šameram a nadawkam w žiwjenju němskeho ludowego śjednoczeńśtwa wuminaje.

Přihoty za skhadźowanje němskeho sejma

W prěnim cźiśu nazionalsocialistiśkim němskim šejmje žu teź wupokašanki šapółkašowu nazionalsocialistiśki šymbol dostałe. W Kroliźj dwarjenjo je žo za prěnje pośłedźenje němskeho šejma powšchitkownje wšchitko pśichrawiło. Tu měśachu žo wośebje 3 rjady ślótźowu šašu postajiś, kiž běchu ś mułkeho parketta pśchi wušamknjenju kommunistow a šocialdemokratow wotśtrowili. Hdy žo němśti šejmi ś žiwojemu pośłedźenju śeśdźe, dotał hišćeze njeje wšeśe.

Němski wjednik młodźiny w Drježdźanach

Njedźelu pśichpołdnju wokoło 1 hodź. němśti wjednik młodźiny Baldur se Schirach na dwórnišćežo w Drježdźanach-Rowonu měśeśe dojeźe. Tam jeho wjednizy šakśkeje Hitlerśeje młodźiny wutrobnje postrowichu. Pśched dwórnišćežom běchu žo wókołe cźełne wotdźelenja Hitlerśkeje młodźiny šeśtupake a je wjeśelnymi wobliczeńmi a šwětłymi wóźkami žiwojeho wjednika wobdźiwachu.

Pop. w 2 hodź. běśche hłowne wupuśćenje w zyrkwi Sarasani, kiž žo we wobłuku śjeźda Hitlerśkeje młodźiny wotmě. W śrjedźišćežu tuteho wupuśćenja śrjeśne rěź Baldura se Schiracha, kiž wojowanje Hitlerśkeje młodźiny hač k bobrjeźu nazionalneho šocializma wopiśowaśe. Won teź na nadawki a šameŕy Hitlerśkeje młodźiny pokaja a spomnjaśe na 21 ś cźeśeju padnjenych towaršchow, w kótrychž duchu žo Hitlerśka młodźina prózuje.

Swjatočne pokhowanje wojaka Schuhmachera

W pśichitomnośći wjednika žo wczera na wjeśelnym pohrjebnišćežu w Nürnbergu tśěj němskotatnje wobeni Philip Michał Schuhmacher 6. kompagnije 21. bajerskeho pěšćeho połka w Nürnbergu, kótaryž běśe awśtriški na njejmu žandarm šatśeł, je šlatnym pśchewodźenjom po Khowa. Na drowach wot hłownego dwórnišćeja hač k pohrjebnišćežu běchu žo SA, SS a Stahlhelm šeśtupali. Za dy nich šlejachu murje wobwdźeršiwo. Pśchi žwojej jśiwje k pohrjebnišćežu łud wjednika ś cześćowanym mjeńcźenjom a cźichim Hitlerśkim pozdrowom powita.

W cźełowni šlejeśe kaśchcź na marach a běśche wobdaty ś hełmikami wenzami němskotatneje wobeny a SA. Pśched kaśchcźom šlejachu macź a šwóny šemnětego. Sadu nich wjednik ś němśkim wobornym minuterom ś pśchewodom. S wobeju stronow kaśchcźa šlejeśe cźełna šłraża němskotatneje webery. Wośerśi duchowny Heibig mjeśe jśe šarowanśku rěź. Pod jwenjenjom a pśchi wusćewa nju šerlušcha 6 wojakow kaśchcź ś kapały k rowu njeśeśe a njeśćěnjeńe pśchewodźenje žo ś nim hibajśe.

Faraŕ Heibig w žwojej rěźi rjekny, zo. wšy němśti łud je šatorhnjony ś wunnjerjenjom tuteho wojaka. Bojaśiwa kulka je jadu němśti lud trjechiła, tehodła teź wšy lud kaśchcźi a wobkorjuje. Tutón Kainowy njeśkutk dopełakuje, tak wułki muźe hrěch bjeź, dokeź žo hida pekanje.

Němśti webowny minuśter rěźeśe w njeńe ně...skotatneje webery pśchi rowje mlodeho towaršcha. Jedun wón, kiž położi, běśche wot najśtarścheho wojaka němśkeho wójśka, generalneho połnika marśchała ś Hindenburga, dru hi wón, położi jako wšakajowaŕ nad němśkej wotcznej mu zu. Starśchim a pśchiwuźnym tuśeho mlodeho a nadźije połnicho wojaka wotmaji wón dźak pśchedśtajeny. Pśchetoź jenoźby běśche dobry wojak, dak teźwaśchow, pśchetoź běśche dobry towaršch. Tutón mlodeh wojak wumrje w śłużbje a tehodła šamjeny jeho kwalneho šmełka ša nadźaze nowe Němśkeje wujeneważ.

Na to pśchińśnu němśti kanśler Adolf Hitler jako ša šłupjeź zlyeho němśkeho ludu k wotlewjeńemu rowej a rěź cźeśe śćkowoze słowa: „Mój lubi mertwy towaršchu! Sćym šem pśchińchoł jako šaśtupjeź tammich 40 miljonow Němcow dnja 12. nowembra. Jich duch, duch němśkeho ludu, śćeli dźeśaś pśchi tutym rowje. Němśti lud i tutym wenzom šwojeho mlodeho němśkeho wojaka pośłedni króć pośtrowi. Pśchetoź woni wšchitcy žu jo k ideahi wujnali, kotrenuź tutón wojak śłużeśe a kotrenuź dvebiśeśe šwoje mlode žiwjenje daś. Wšem, to tele dny pśches zdu Němśka zelma bołośe a hórkośće cźehnje. Wšem tak teź, to šmělny muaje pśchi marach tuśeho wepera, tuśeho mertwego němśkeho wojaka, pśchećeźdźeni bjeź, to njeje pedarma padnuł. Woborna muź ma w tutym mertwym krwawnego šwędła nowoje Němśkeje.

Mordarje tuśeho němśkeho wojaka njeśju te, jchtoź milijonaj naśchich bratrow ša wjeśanej šu. Bychuli tuźi możnośći mełi, šwobodnje wźerjeć, bychu ša šjatatcźnje wet jeźli wot mordarjow a šaśadow, ś kotrychž tuta kowawna wina wurośeśe. Šeym pśchećźuźdźeńcy, ša wušłuśaje teź ša njeśanej druhe bóźe njebu, hač dźeńśa tu w Němśkej hi žo je. Tehodła pak njedźiwajśa tuta woporna šmjerć je jórśom nowoje hórkośće bjeź, ale dyrbi žo śtaś je šwędskom wźerju, je šwędskom ša nowe němśke šednoczeńśtwo. Wźaj kładu k rowu teź to njenje němśkeje mlodźiny, kotraž dyrbi w tutym mertwym nju jenoź pśchiktad widźeć ša šebje, ale šadbom teź thutnje napomnjenje, ichto wótźmy kraj wot jenotliwca šada a kaś dyrbi jenotliwy šwóbliwy bjeź, to wótźmenu kraješ daś. Dyrbi žo ndmśka mlodźina k tutemu duchej wuśnaśwa, śi, šo ś wopórom tuśeho wojaka šwoje pśchedźelaja, potom może je šarowanja a bołośće, śi naš dźeńśa jima, nětdy šajo lepśemi pśchichodź ša naśch lud wot rej a teź wurośeśe.

Jako běśche dorećźał, a pśchi hłubokim mieśćenjeju šhre mażźenych, kanśler hełśli towaršchowy wónj k rowu poźi. Wón; mjeśćehe dwema běśe cźerwjenu šaśtu a šaśtu šo połkatum łśihjom ś šłotym napśśmem kanślerowego njeńa. — W njenje němśkeho wójśka a wjednjiwa wójśka general ś Hammerśtein wónj położi. Po nim to teź dru hi šaśtupjeźo cźinjachu. Tśi šaśtupjeź nazionalsocialiśtiśkeje strony ś Awśtriśkeje běśche pśchiśchoł. Pobrjebnu šwjatocźnośćej śłónźi cźełna šalwa němśkotatneje webery a špew we dobrym towaršchu.



Němskostatny wjednik SS-formacije Himmler, kiž je so za komandéra policije w Mecklenburgskej, Lübecka a Hamburgu pomjenował.

Dollfuß dawa přepytować

Němski pósłaŕ we Wienje je dla znateho pschipada pschi bayerisko-awstriskich wjeŕach pola awstriskeho knjezerstwa zakrocził. K temu je Dollfuß wo hamtiskim wosjewenju pschiwobrawanje wotmołwił: Pschepytowanje je so hnydom zapocżało a hischcże traje. Wón budże pjeczа hake wotmołwjeŕi móc, dyż smjeje dospołnu wumołwu wobzamjonneho pschipada. Wumołwk pschepytowanjow, kiž so pjeczа z napreczneje zwdomnjenosczu wojedże, so i podkobami němskemu pósłaŕej hnydom pschepoda.

K tutemu podawkej so we Wienje hamtisu wosjewja, so su Němcy pjeczа mjeju pschestupili, awstriscu żandarmoju su žeŕi pjeczа myšli, so su wo nekaŕi pschipad jedna a su wideli. Jedyn wutseł trjechi němskostatneho wobornika do złowy. Tuta hamtska powěsć tej wudawa, so je tydzenny pjeczа na awstriskej semi pschebywał. Tola podawk dyrbi žudnjska komunistija z organtami politiskeho zarjadowjenja na mjetnje zamkn hischcże pschepruhowacj.

K temu so z němiskeje strony pische, so tuto awstriske hamtske wosjewjenje njeshtyczane lohkomyslne a njesamotwite sadżerjenje awstriskich żandarmow potwjerdża. Jenoż po posdacju su do dospołnje njewobkrenjenych muži z nječeje 500 metrow dalokosrjeje iželeli. Němcy wojazu wo jich pschedewjazacju nicso wobjezi njemójachu, dokelż je němska žudnjska komunistija swješcila, so němscy wojazu awstriscu patrouillu na zane waschnje njeszu wobczejowali. Napischecso wudawanju, so je falschelow tżeł Schumacher na



Herriot zastu, oże Francowsku pola Zwjazka ludow.

awstriscu żenju stupił, wotsi so na djesporoczne swjedzenje němskeje žudnjskeje komisije pokazacj, po kotrymż je Schumacher na němske zemi pschebywał.

Přisłušnosć kóždeho Maćicarja je,

zo julie srjedu wjecor serbski koncert w Krónje w Budyšinje wopyta a z tym dopokaza, zo ma naše serbske kulturne prócowanja zaŕć.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 28. nowembra 1933.

— **We wjedrje.** Wczera wjecor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0 a najwyschscha temperatura wodnjo +1. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer 0 a najnischscha temperatura w nozy —1. Schežowazy sneg wjedra so na dalsche jara malo pschemjenił. — Rišina je so z Natiskeje trochu do friedżnjeje Europy schahnyła a też wulke dżele Němskeje pschetrywa. Wona pschinjesze nam pomrócżene a trochu maczone wjedro. Dokelż so pola naš cłopischi powěr je sumnum krótsche a dokelż wětry wot ranja duja, so wczera żyjuce sneh dżesche. Niedżiwajcy sněhowanja, pak so naschi powěr bolnjewnjudży, so sněhi wjeże lebo njemokanje. Rišina so jara pomałku k ranju hiba a drje hischcże dżiwili nadchwjedro wobknjżi. Druha rišina je so hacż k Francowskej pósłała a so z naschej nišinu sjednoczeji zyła. Julije žiedu žłonczko 7,37 hodź. zańdża a so 3,09 hodź. thoma. Mjezasez zhadża julije powołdnju 2,07 hodź. a thowa so rano we 5 hodźinach.

— **Nürnbergski film 1933 „Dobyte wěry“** w Budyšchinje! We nowinach so we swojim czasu pisaše, so je wjednik znatej filmowej dźiwadźelnizy Leni Riefenstahlej poručił, so by pschi sjezdże nazionalsozialistiskeje Strony 1933 w Nürnbergu symbolisim złotowała, kiž nazionalsozialistiske hibanje w jeho zmysle wulkosczi a wopramdżiłosczi pschedstaja. Film su pomjenowali „Dobyte wěry“. Wopramdże, lecz jón njemóżachu pomjenowacj. Zdaj běše w letach podtłoczowanja wěra, swoprědka tenotnowzo, potom wjazy a wjazy ludźi a złonczenje zyłeho niemjzy zmyslenskeho ludu, dozpe k dobyczu! A tuto dobycze pokaza so tež zwonkownje pschi letuchim sjezdże w Nürnbergu. Hdyż so tutón film wot 1. dżesmbra w Zentralnym dźiwadle w Budyschinje pokaże, žedźi je Budyšchenc wotkrjeta łodu, kiž może jo někak zmóżnicj, žeby wobhladała film, kiż je swojim wosthnju njenarunjecja. Mózam, tak nazionalsozialistiske filmy je tež film, kiż je nam němske minist rstwo za ludowe powuczenje a propagandu wobradżiło! Pschecże němskeho propagandowego ministra dra. Goebbelsa je, je wołk tutón ludowy towarisch z filmom dny w Nürnbergu nicso žiseche nasponicj, dyrbi so w Budyšinu wotkrjeti, kiż je jako prěni němsti wotkrjeti tutón film dostał. Hatt buch. Wemu, so sa tutón film njeje wojebiteho wobjezia tżeba. Wón sam je žedże rěcżi. Dżensa dyrbi pak so hižom pomjeć, so so czaż pschedstajenja tuteho filma w Budyschinje njepodlěcżi. Telodża łodownu dopomnjenjownu, so by hižom hnydom prěnje dny wobhladał. Film pschestajaja so wot 1. hacż do 7. dżesmbra.

— **Matorrutnartam** wuplaczuje so podpjera na mjezacz dżesmbr pjatk 1. dżesmbra pop. wot 2,1 do 5 hodź. we Sejmowni na Hrodowskej hasy 10 dołkach we wuplaczenji.

— **W mješczanskim dźiwadle** so dżensa wjecor 7,9 hodź. wulka opera „Madame Butterfly“ wobjewitnje. To je 2. hóńny wustup komorneju sowarjowu Hirzja a Schelenberga s Dżeżdżan. Julije žiedu hraje so cżinoma „Schlageter“ a schiwórk sasso opera „Madame Butterfly“. Sobotu hraje so prěni króczż Schillerowa cżinohra „Wilhelm Tell“.

— **Pjenjezny s kontora so kradnu.** Pjatk popołdnju wokoło ½3 hodź. su wob schtwórczż hodźiny na tudomnym privatnym tworowym dwórnischczu s wukluczom so do kontora dobywschi pjenjezny kradnyli. Kradnuli su so wjetschi pjenjez w pjecze, tśi, dwě- a jenohriwnarjach a druhich łopjerdnych, każ tež papjerjanych pjenjezach. Pjenjezny tżachu z žołtych mšodwych butkach s firmu a mjenami Arthura Gewissena, Maxa Wiczjasa, Arnoschta Garbarja a Maxa Kurczi. Wo wosjewjenja prosy kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na hrodze Ortenburgu, telefon 2802. Pschihubja so, so so we mjenje wosjewjerja mjetczi.

Cyle wésće

přidłeż też ty, luby přećelo, a ty, luba towaŕska, do Budyšina na **wulki serbski koncert**, dopokazaš z tym, zo maš zajim na naših rjanych a drohich serbskich kubłach, dopokazaš z tym, zo sy hišće Serbł Cyle wésće zmjeješ při koncerće sam najwjetša radosć, dokelż naš łetuši **wulki koncert ma wosebity wuznam.** K přenjemu razej po **wulkotnym** němskim přewróće **wustupja Serbja** zaso zjawnje, z tym dopokazuju, zo so ze swojim dźełom na kulturnym serbskim polu dospołnje slaja do wulkeho kruha prócowanja wo różny kraj, rodnu zemju a wo swoje ludstwo. To pak je jenoż w zmysle naseho wulkeho kanclera a wjednika. Dżakne a prósłne kórluże budża zaklinčeć z dżakownje wutrohy. Hasło budża rysować serbske žiwjenje na wsach a w serbskich domach. Parle serbskeho wumělskeho spěwa **zanjesetaj** naš serbski solobik knj. Dora Frajšlakec a **znata** wobhatarjena spěwarka Krista Burgasec. So wě, zo je po koncerće za młodźinu přiležnosć ke wjesełej rejey. **To je jara ważne, hlak blizko před adwentom. Tohodla, srjedu wjecor wšo do Budyšina do Króny na koncert!** Dżakujże so tym, kiž so dźensa po najcežšich wobstejenosćach wo serbske kulturne kubła prócuja a dréja, zo jich dźeło připóznajoce!

S Maćicy. S spokojenjom mózesche nascha wosada zmjerzom njedżelu rano na zherbitej zwonowéj swoje elektrisce zwrkwinske wobzwónjenje do wukiwanja wjacy. Po wotwonjenju knjez farar Mikela na woltarju spomináschе na dar a zhonowanje zwónta a złużby, kotruż daj dotalnej starej zwónicnikaj po zwojim samożenju we minjenych czasach wosadże wopokazowaloj, wobzwónjenje zwjatoczne pschedzwónnymi hosczemi, kotrychż běsche so 160 zeschło, pschepoda, na czoż so pschi hižom mjlowojim ranju zwóna k spodobanju wschitkich zajwércżi a tżerkwinskowa schtuczka wutżewa. Też serbska Boża złużba, na kotrejż so do predowanja zwóna zwónicnje, běsche jara bohacze wopytana, zwónk rjanżko tżonego pokrazowania czaża. Hischcże raz so popołdnju na němski zwónicnje, kotraż tón raz najwjetschi ličbu němskich zwónowych licznych, tśi je w nalchim Bożim domje dotał hdy była, mjenujcy 203. Pomozna złużba knjesa zjunionoho farara Schischzana i Slubicze pschi wudżelowanju běsche tu dżała hódna. Njedy so je zwonkownym pokrazowanjom tež zmutkowne, duchowne pospěsnjenje we nowem zerkwinym lěcze zjednoczuja, też hotowosczi ke wuprowanju za Boži dom, kiž je so też pschi naprawnjenju wobzwónjenja wopokasałe, mjes wopadnymi wostanje.

S Butez. (Padnicha dospahnuli.) Butecżanski żandarm jaja w Schpitalach kubleiskeho zyna, kiž běsche kradnył. Pschech dwěmaj njedżelomaj běsche so kowaŕskemu mitkenbergu s Dżeżdżan. Julije žiedu hraje so cżinoma „Schlageter“ a schiwórk sasso opera „Madame Butterfly“. Sobotu hraje so prěni króczż Schillerowa cżinohra „Wilhelm Tell“.

— **Pjenjezny s kontora so kradnu.** Pjatk popołdnju wokoło ½3 hodź. su wob schtwórczż hodźiny na tudomnym privatnym tworowym dwórnischczu s wukluczom so do kontora dobywschi pjenjezny kradnyli. Kradnuli su so wjetschi pjenjez w pjecze, tśi, dwě- a jenohriwnarjach a druhich łopjerdnych, każ tež papjerjanych pjenjezach. Pjenjezny tżachu z žołtych mšodwych butkach s firmu a mjenami Arthura Gewissena, Maxa Wiczjasa, Arnoschta Garbarja a Maxa Kurczi. Wo wosjewjenja prosy kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na hrodze Ortenburgu, telefon 2802. Pschihubja so, so so we mjenje wosjewjerja mjetczi.

— **Wjenjezny s kontora so kradnu.** Pjatk popołdnju wokoło ½3 hodź. su wob schtwórczż hodźiny na tudomnym privatnym tworowym dwórnischczu s wukluczom so do kontora dobywschi pjenjezny kradnyli. Kradnuli su so wjetschi pjenjez w pjecze, tśi, dwě- a jenohriwnarjach a druhich łopjerdnych, każ tež papjerjanych pjenjezach. Pjenjezny tżachu z žołtych mšodwych butkach s firmu a mjenami Arthura Gewissena, Maxa Wiczjasa, Arnoschta Garbarja a Maxa Kurczi. Wo wosjewjenja prosy kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na hrodze Ortenburgu, telefon 2802. Pschihubja so, so so we mjenje wosjewjerja mjetczi.

Pjekaŕ tola běše

3] (Pokrazowanje.)

„Jo! Kelko dha sa to žadacje, so mje pschewodżecze?“ so Hanka smjeżo woprascha, kotrejż so žortniwe waschnje zuseho spodobasche.

„Dwaj dobraj žłebornaj sa nózneho stražnika; hewak do domu njemóżu. Ja ani kroschika pschi sebi nimam.“

„Ach, polożja je tež dożcj. Wy so pschejara drożicze.“

„Tuńscho hacż sa dwaj žłebornaj to njeczinju“, zuseje wotmołwi, najkhutnische mjeswoczo cżinjo.

„Dha moje dża, dwaj žłebornaj“, holczka žortowaschе.

„Ruku na to“, zuseje rjekny a Hanzu swoju ruku posticżi.

Ssebi powědaju nekto wobaj pornjo sebi dżeschtaj. Hdyż a hdyż Hanka njedowěriwje na spodżiwneho pschewodżerja pohladowaschе, kotryż mi a tebi niczo pornjo njej krocżeschе. Tole pruhowanje jemu na schkodu njebě: wón mózeschе znano pjecżadwazycżi lět staru bycz a běschе, schtoż mózeschе Hanka pschi mězacżkowym zwětle spóznacj, schwiżny wulki mużżi se sprawnym, sajimawym wobliczom. Mtódna zortniwosczi jeho sabawu wożiwjeschе a też Hanzynu pschitrodżenu schibałosczi wabjeschе. Hanka běschе swoju ispóschiwosczj bórzy zhubiła, a ji so zdaschе, jako by so se starym znatym rosmołwiała, runjeż njewědżeschе, schtó a schto zuseje. Dokelż trochu spěschnje dżeschtaj, zwała a žotru trótko psched jeju domom dosczeżeschtaj.

„Hanka! hdże dha wostanjesch?“ žotra hižo najdala na nju zawoła.

„Nó, ja žym waju ſ wocżow zhubiła, a tónle knjes běschе tak dobry, so mje pschewodżeschе.“

To prajizy wona zuseho zwałej a žotlje pschedżitaji. Wonaj so jemu pobžakowaschtaj a dżakżitaj so porucżicj.

„Wocżakajtaj“, Hanka sawoła, „prjedy dyrbitaj mi dwaj žłebornaj dacj, kotrajż žym zwojemu pschewodżerjej winojta.“

„Schto ma to sażo rěkacj?“ so zwał njeschcżerpliwy woprascha.

„Darmo niczo njeje“, Hanka zortowaschе, „a ja žym temu knjeżej dwaj žłebornaj winojta, so je mje pschewodżał.“

„Ale Hanka!“ žotra napominaschе, na pschisitożnje dżaschcżeneho pschewodżerja njedowěriwje hladajo.

„Woprawdże,“ tutón dżeschе, „ta knjezna je mi dwaj dobraj žłebornaj winojta, kotrajż nusnje sa nózneho stražnika trjebam. Hewak do zwojeho domu njemóżu.“

„Dżiwna wěz!“ zwał kórbotaschе a njewjedżo, schto so to njeczini, zwoju mószeni wucżeże, so by dwaj žłebornaj ſ njeje wzał.

„Sa mam jenoż po schtyrjoch žłebornych“, wón rjekny, tśiwilku w mószni porywschi.

„Cżim lěpje ja nózneho stražnika“, zuseje napschecżiwi; „dajcże jenoż jow. Jutże Wam dwaj žłebornaj wróżo pschinjeju. Mi mójecże wěricj.“

Ssmějo a ſ hłowu wijo zwał młodemu cżłowjekej schtyri žłeborne poda.

„Budżeże zyle bjes starosczе! ja Wam njeczeknu; a so bysche też wjedżał, schtó Wasch dożinł je, chju Wam žwoje mjeno prajicj; ja Pjekaŕ rěkam.“

Tole mjeno žłyschо so Hanka a jeje žotra tak sastróżischtaj, so budżeschtej pschi žamym sasschtinkuloj; też zwał běschе, każ so zdaschе, pschekłapjeny; jenoż zuseje, so zwórkliwje kłonja, sastrożenej zwójbje dobru nóż praji.

„To dże je dżiwna wěz“, zwał tšéjne durje wotamkajo dżeschе; „tak so to spodżiwnje trjechi. Tutón knjes Pjekaŕ je, taj so zda, dżiwnuschti cżłowjek.“

„A ſtoncżnje budże ſ Hanki tola hischcże nětajka knjeni Pjekarjowa“, prènje sastrożenje pschewinywschi žotra zortowaschе.

„Tak jenoż możesch takle bamboricj“, holczka mohł rjez mjerzaja praji; „znajomstwo ſ dróżi!“

„A muż, tiż ani dwaj žłebornaj w saku nima“, zwał k temu pschispomni. „To by mi sa Hanku prawy nawożenja był, nětajka njeroda, nětajki hubjeny žłebz.“

Horza krej na jene dobo nětko Hanzo do wobliczа stupi; wona jo wscha horjeschе, a ji běschе, jako by zwał ji zamej njechto prawje hrożne prajił był. Wona cżujeschе, tak ji wutroba wótsje pukotaschе, a w jeje wutrobje so nětchto dotał njeznate bibasche ſ lěpschemu je jeho ſ dożiwnemu pschewodżerja. Wona budżischе jeho rada sakłowała, ale so bojeschе, so mohła cżucże pschera dżicj, kotrejż w njej zhadżecj pocża. Spodżiwna bojosczj ji zadżewaschе. Khmurna wona zwakej a žotlje ſ krółka dobru nóż pschejeschе, na cżoż do zwojeje komory dżeschе. Podarmo so wona prózowaschе bórzy wuńnucj. Każ klubu cżinjacy schibak wobras zuseho stajnje psched jeje wocżomaj stejeschе, a jeho mjeno ji bjes pschestacja we wuschomaj klinczeschе. „Knjeni Pjekarjowa!“ so pospschi zmjeżeschе a rjepotaschе. Wona žeŕi połeschcża wyżoło pisches hłowu sczeże, ale schibake duchi ſ tym sescherjene njeběchu a mějachu, hdyż běschе wona stónczнje wuhła, hischcże zwoju hru w pitżanym žonje. Pozdżischo hacż hewak Hanka staże. Sswójba hižo žedżo žnédaschе.

„To je mi prawy saipang“, zwał hižo najdala zmjeżo na nju zawoła; „Tebi je so wésće wo Twojim Pjekarju dżało.“

Hanka so sacżerwjeni hacż do wuschow, ale so wotmjelcża, runjeż hewak tola nikomu wotmołwu winojta njewosta.

„Wcżipna tola žym, hacż wón taj dwaj žłebornaj pschinjeże“, žotra rjetnu, Hanzo nopaschk thoseja podawajo.

„Budżtaj tak dobraj“, Hanka praji, „a njeskażtaj mi to rjane ranje se zwojimi bladami. Schto dha mje tónle cżłowjek stara?“

(Skónczenje sczehuje.)

trej pschech hotscheńzonk w Khrapowje radnje sedźo motorsko kola kradnyli. Jako bě jadne sedźo pschetrojił pschichadnikowa je wón na swoje motorske kolo. W tym, gdźež słoźnik bydli, su njedawno 134 hr. kradnyli.

S Budyje. Na Drježdźansko—Budyskej statnej dróhi wjes Spytezami a Cźerwjenymi Rollizami auto do elektriskeho schcesźora skały. Auto, kiž Drježdźanskemu twarskemu muschtrej Kluschelche, so cźeźko wobschkodźi. Ludźo do njeso źa njepschindźechu.

S Wojerez. (Swinjage wiki.) Na swinjage wiki sandźenu sobotu bźechu 432 prožatow pschiwjesli. Wobchad bě swopredka jara sylny a napojsledk jara źiwy. Sdyrka njewosta. 4—6 njedźel stare prožata płacźachu 6—9 hr. a 6—8 njedźel stare 9—12 hriwnow. Wěhaki njebźechu na pschedań.

Z Łužicy

* S Lubowa. (Wysoka staroba.) Njedźelu swjeźesche knjez August Hänsel swoje 87. narodny dźeń. Jubilar ma sydom bratrow a sotru w starobje 85, 83 a 74 lět. Wschitcy sydmjo su hromadźe 329 lět stari. Pschěrěźna staroba je 82 lět.

* Se Schortelza. (S wokna skocźiła.) Sobotu dopołdnja na Prašiskej dróhi 82-lětna žona z wokna swojeho bydlenja z 3. poschkoda skocźi. Žona na cźeźke wusse cźerpjesche a tehodła samomordarstwo skusi. Njesbožownа padźe na kamjentny dwór a bě hnydom mortwa.



Nowa kanclerowa husta.

Tutu bustu je Drježdźanski rězbar Fritz Moskos zhotowił. Wona realistiscy a źiwje kanclera předstaja

Jutře srjedu je serbski koncert w Budyšinje!

Jutřje žurjedu sjednoca so zbły serbski lud k hordostnemu narodnemu swjedźenjej w Budyschinje. Budźe to prěni raz w nowej nazionalsojialistiskej Němskej! Kaj smy z wólbami a wothłosowanjom dopokazali, so smy źwěrni němskej stacźenju, tak dopokažmy jutřje, so smy Serbja z cźełom a duschu! Jenoż tón cźłowjek, kiž je hłuboko sakorjenjeny do domowneje pódy, może bycź prawy stawa luda! Jenoż tón, kiž cźerpi to swoje, waži sebi, schtož wobchodźi! A hajenje narodnych kulturnych klukow je najwyschscha kasen! W tutom duchu chwatajmy jutřje wschitcy na wulki serbski koncert wjeczor 1/8 hodź. do Budyskeje Krony!

Njezapomńće sebi „Předźenak" kupić

hdyž jutře srjedu na serbski koncert do Budyšina přijźeće!

„Předźenak", prutyka za Serbow na lěto 1934 je dóstać w Serbskej knihárni na Lawskich hrjebjach

Najnowše z cyłeho swěta

— Wuhladły na wjedro sa jutřischu srjedu: Mało pschemjenjenja.

* **Wulke deschcze a wichory su po cyłej Italiskej sachadźale. W měsce Loreto je so twarjenje do semje sadźiło. W morskej łužinje pola Messiny pschewoźna łódź snjesoži. 7 wosobow so trani.**

* **Njedaloko Tiflisa w Mandźuskej je rubježna zwěra expresny cźah nadpadła. Banditow wobschkodźichu kolije a cźah, kiž z 85-kilometrowej hodźinskej pschędnosću pschijźeše, wunjedźe z kolijow a padźe po najhłypje dele. Pucźowarjow, kotřiž jim wotpokazachu a chcyhu so z rosbitkow wunjwobodźicź, so je strowy rubježnikow wotpołłachu. Boja so, so je wulki dźěl 600 pasažerow wo źiwjenje pschischol. Rubježnicy su někotrych pucźowarjow jako sastajenzow wotwjedli.**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Steuerkarten 1934

werden, wie bisher, in der Zeit vom 1. bis 6. Dezember 1933 durch Boten zugestellt. Falls jedoch der oder jener wünscht, daß ihm die Steuerkarte mit Rücksicht auf die eingetragene Bürgersteuer verschlossen zugestellt wird, so kann einem derartigen Antrage nur dann entsprochen werden, wenn dies spätestens bis zum 30. November 1933 beantragt und dem Antrage außerdem ein mit der Anschrift des betreffenden Antragstellers versehener Briefumschlag beigefügt ist, der frankiert sein muß.

Auch kann der Einzelne in der Zeit vom 29. November bis 1. Dezember 1933 während der Geschäftszeit im Gewandhaus, 2. Obergeschoß, Zimmer Nr. 11, seine Steuerkarte persönlich in Empfang nehmen. In diesem Falle bitten wir den Einwohnerschein vorzulegen.

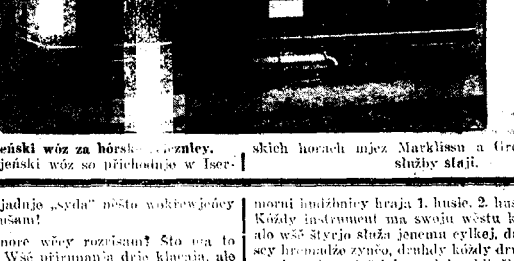
Bautzen, 28. November 1933.

Der Stadtrat — Steueramt.

Towafstwowski powěstnik.

Zwjazk serbskich spěwnych towafstwow. Wšě spěwaśki a spěwarjo maja srjedu wječor do koncerta w 7 hodź. w malej žurli „Krony" być! Mamy hišće krótku nuzu nuzu pruhu. Koncert dyrbi so pěknje poradźić, tohodla přindźe wšitcy a dypkownje! Wukuše hišće derje tekst! Po możności narodne drasty!

Hłowny dirigent.



Nowy mały cźerjeński wóz za hórsk[illegible]yrley.

Tutón nowy cźerjeński wóz so přichodnje w Iserskich horach mjez Marklissu a Greifenbergom do służby staji.

Hišće někotre hudźbne driebjeńki k poźiwanju za serbski koncert

Poskići Bjarnat Krawc.

Sy hižo hdy w kehcleřni pobył a přihladował, kak so husleř napina, poći a rozhori, zo by tola což nješto hódneho wukulił a dobył. Kuleř so prócuje a drěje, druzy jemu wćipnje přihladuja, jeho pak žortniwje a šibałe pohnuwaja pak zawistuje na njeho hubuja a jeho spinaja. Dobyć chce kuleř na kóždy pad: a je-li kuleřnja khmana, kula też bjezporočna, su-li kužołki rozumne a kuleř sam je njeśmoławy a zamérny, tak so jemu jeho wotmysł traś poradźi; zboža pak trjeba kuleř też. Njezbožo tajnje a stajnje łaka. Husto so jomu kula też načinjena z jeneje strony do druheje mota, mésto zo by so mérnje runu smuhu dale kuliła, wona skaka a jako by so kuželkow bojała, so jim wuhiła — je so nimo kuliła, a kuleř, kiž woprawdźe nicźo za to njemóže, ma jenož wusměch. Zamjerzany steji na boku, na wjeselenje mysło. A hlej, ma zboža: njejapcy dźewjatku poraža a pozdźišo hišće rjeńko ze srjedźizny swojich trabantow krała wukuli. To so wě, zo tamni kuleřjo tutón podawk přewodża z njemałym wjeselym harowanjom a z wuznadanjom mokrojteho dafka. Spokojeny kuleř na nětko wšu přičinu, na swój wuspěch hordy hyć, njedźiwaj so jemu, hdyž so nadobo wupjera kaž bźechu mjez zdalami! Ma dźě idealnu khwalbu, a materielny dobytk też kiwa!

Dale: Sy snadź hdy w korčmje hrałkam přihladował, hdyž swój „skot" placachu! Sedźa drje — zwopředka měrni a přezjeni, po khwilcy bóle a bóle žiwiši, haj rozhorjeniši; jone słowo honi druhe: styrjo nadobo réča — nět njerěča, ale harcuja, swarja, porokuja sej . . . po khwilcy zaso cźišina, doniž njewjedro zaso njewudyri. Cźehodła to wšo? Kóždy ma swoju mysl na dobytk. Kóždy spyta druheho nékak zjebać: druhdy staj dwoje přećiwo dwěmaj, druhdy jedyn přećiwo tšom — a stož je najhórše — zwopředka žadyn njewě, z kim ma so hrajo združić, štó je jeho naprećiwnik — to so hakle w běhu hry wupokaže. Tak je wěc husto dosć jara zasmjatajmna — jasnosć w tej pleśeńcy hakle přinjese kónc hry a zhonis, hač sy dobył abo přehrał. Kóždy měješe swój rozumk w rucy, jedyn wojowarske mudrišo hač druhi, placaju, prankaju mjetachu na sebje cźerwjene bomby a druhdy też jeć; mjetachu na sebje cźerwjene wokomik wopřestawa wonasta drje też pirkwapjacy wokomik wopřestawa wobjerwajo, ale po tym dóńše z nowej mocu zaso do bitkowy. Po njej widźiš wobliča cźerwjene, njejeju abo bóle mérniwe: spokojnje wotsadi so zboženwy dohyćeř zwjeśa. Jenoż wurjadnje „syda" nješto wokiwajuceho łaćnym, mučnym dusam!

Comu tajke jednore wěcy rozsusam! Što wa to z koncertom cźiniće! Wšě přirunanja drje klawsa, ale nješto możeš z kóždeho wukuć.

Wustupiśi w mélě sam, tak runa so wón we wěstym kuleřej. Sam dyrbi hyć strowych cźuwow a myslow, dobra dyrbi hyć městnosć poskićenja, dobry dyrbi móc instrument a dobra dyrbi hyć wěc, kotruž zastupuje. Lećeć dyrbi za spokojacym wuspěchom: dobyće pozbožnjenscho, zahorjenscho a dźakownscho posłuchařstwa. Njech trjeba so wumóc dosć technisce napinał hižo wo swojich přihotach do koncerta, njech je wobmyślił, rozmyślił (dusine dźeło) po wšěch prawidłach wumělstwa — njech so při swojim hudźbnym přednošku fizisce dźerža a poći: dochcyły zaměr je jeho spokojenje, rozwjeselenje najlěpšo myto. Přeco wšak wumóc nima wuspěch; njenadźijte zadźiwki, cźelne a dušine, móża jeho přednošk hačić, a kritika móże jeho hanić: prawy wumóc so njeda tohodła zatrasić, derje wědźo, zo zboženwa hodźina też to wšo zaso wuruna.

Podobnje kaž pola wobnowjacego (reproluktivnoho) wumělca je też skutkowanje twarjacego (produktivnoho); to móże jenoż tón prawje dowjesć, kiž je sam hdy nješto stworił. Spicy kócka myšku njepopadnje! Wšě duchowne mocy ma stworićeř nowoho kruchu zebrać, zo by nješto hódneho zwjedł — a wyše zhonowanje je dokónčenju jenu też njesmě wuwestać. A hdyž je so jemu po jeho sprawnym ménjenju wěc derje poradźiła, njeje přeco hišće wuńcinjene, hač změje też připóznanje. Jeho wuspěch je wotwisny wot jara wjele připadow, přećiwnych abo njeprećiwnych. Nuzno za wuspěch je też sahuskutkowanje připosłucharjow, kiž dyrbja hyć tak rjec hudźbyhłódnja prawje přihotowani (znutřkowanje a zwonkowanje), jako bychu sli kemši: kóżda dobra hudźba ma njemjnjey też nabožnu móc wa sebi, kiž jenoż zwólniwemu posłucharjej so jewi. — Přichodny koncert wustupja też styrjo smykowarjo, t. r. styrjo, kiž zo smykami na trannowych nastrojach hraja; je to smykowy abo komorny kwartett. Tón poskića tak mjenowanu komornu hudźbu. Komorna rěka tohodła, dokelž bu w prjedźawšich časach při knježich (wjerchowskich) dworach pěstowana a zarjadnik wjerchow abo hrabjow (komornik) so też wo přistajenjo hudźbnikow starasće. W našim času pak rozumimy pad komorneje hudźby za mjeńšo zjednoćenje hudźbnikow — napřeco orchestrej. Naši styrjo komorni hudźbnicy hraja 1. husle, 2. husle, violu a cźelo. Kóżdy instrument ma swoju wěstu kajkosć (barbu), alo wšě styrjo służa jenemu cyłkej, druhdy harmoniscy hromadźe zyńcy, druhdy kóżdy druheje hudźbnoje myśle, tak zo lež hdys a hdys kliněi, jako bychu so instrumenty zwadźili a mjez sobu wojowali; doniž njeprišło přičina měra a zjednoćenja nowoho. Wšitcy w rozpjerśenosći dale hraja. Možno też, zo ma jenoż jedyn hrajeř na čas wulke słowa a druzy jemu připosłuchaju sebi jenoż nješto přiseptaju. Někotry koće też jedyn nastroj porjadu pa druhim zasadźi abo zastanje, prjedy podanu mysl wo wjetšu. Zaso raz wšo postupuje k wulkemu dramatiskemu ropotej, k hudźbnemu wjerškej. Kóżdy hudźbnik wěstu mysl zastupuje, njech je samsna, podobna abo znapřećiwna — kóżdy žada za sobje cyłu kwalbliwosć, raz cyłe cźicho, potom zaso raznje, haj z napjatosću so do prědka ćiśe. Wowsdje w Allegro (t. sada wulkeje formy komponerje hudźby) je dramatiski konflikt nawońcy a też za njewuńcenho spóznajomny: w spočatku (twórby wupraješej razuwej mysli (thema I) znapřećiwi so po měrnim miliša, zuérnjowace, hóle spěwne thema — wobe stej sebi zbližowanej přez posrědnjacy motiv (hudźbny dźěl), kiž t. r. rólu służownika hraje, njemjeło wjetšoho wuznama. W poskićenej komposiciji ma wosobje druha mysl raz hudźbnoho spěwa. Tutej pak so w běhu cyłka njeporadźi swój wliw přewjesć, a trochu hrubje wobkrući na kóncu přeni thema ze swojim raznym motivom situwaciju. Wobě mysli mohłej też po jeju powabje mjenować mužsku a žónsku, kóżda chce měć prawje: tola po horcej rozkorje muž dobudźe: kaž so pječa w manželskej zwadźe poćišće stawa. — Tózo zapřimnyć je „adagio", mérna hudźba zjednoćenscho karaktera. Ta je tak rjec žónske knjeństwo, do kotrehož so tam a sem muž móša, pak bajazliwišo, pak sohjewschlonniša. Hudźbne wuspěranja tu njejsu tak sylne, dokelž lyriske melodije — mjez sobu wězo wšelakore — so sćěhuja, zwjazane přez małe krute rjećazki z hudźbnoho spěwa. Hačrunjež su wšě mysle w tutym dźele kwartetta hudźbne, njejsu tola z narodnoho spěwa wupožćene, ale swobodnje wunamakane. Cyła 2. sada skóńči w zboženwym spokojenju.

Kwartett zahrajo skóńčenje hišće wšelake maličkosće, kóżdemu zrozumliwje po wobsahu a wobjimu. „Zwony", „Bartska", „Na kermuši", „Rjanolinka" su hudźbne wobrazy ze serbskeje wsy . . . , kózlomu prawo wokřewjenje; po rěčkim wobjedźe witany pojódki! —

Wół jako měšćanosta

Pśamiśla bajta.

Wśiche jónu bur, tón mějeśiśe woła, woprawdźiśeho bradantišćeho woła. W śamnjenej wśy wekc rěśnik kydleśiśe, kotryž bźiśe mudra tišćała, na nóśnitkich wótach doma a wjele wo młodym śloze njedźerśeśiśe. Śišo bawno mějeśiśe wócko na barrowcho krajnego woła. Tuj śo jónu k burej pobawśiśi śo woprašśa: „Kotre dźeśe za śwojoho woła mějš?" — „Tón ta jone pjeśenjo na zalom śwjeźe dostaś njeje", bur rjekny, „a nětkajši rěśnik jeho śawśeje njedobjanje. To by bawka była, kóry by śo taśe kšasne śloze śarěśało a śjedło."

Rěśnik njemějeśiśe pak śwoje wćźało wot krośnego śkoźenja wotwobroćiśi, pśdeźo jeho burbjeśiśe jeźi jeho śchroti thribjet, jeho žolne śjehna a jeho rjanu hlowu wobhladowaś. Tu jemu mušćiśka pśihódźe, a wón j najthutnišchim mjeśowćom zulcho świta ke burej djeśe: „Jano, to wam praju, waśch woł ma roźum cłowjeka. Jašnje to j jeho mudrnyh wocoow cźitam. Dajśe jeho śtudowaś, a wón śnajmjenśicha ke mišćańanośe abo śararjej pśihinjeśe." Bur ježy śwo-timaj wuchomaj wérjeśe, kóry tole śtyhnyśeśe. Wśeći hižo jašnje myślił, śo dyrbi jo śkoźo jónu j nječim wośebitym śtaś, ale to njebé źebi jenje dźeći tak. Jole hordźe śwoju hlowu pośdźehnywśiśi śo rěśnik woprašśa: „A bdźe dyrbju śwojoho Pliśchaka śudowaś dać?" — „Ja chcu jemu pśenju wuźiku śam podawaś," mudry rěśnik rjekny, „śaplaćiśe-li mi wuźbnu śjenjes śa pśenje tśi mějazy, chcu śo ja wśichko poźaraś. Wy njetrjebaśe śo wo nicźo śtaraś." A burik ńaru, tuźnu móśeń śe śwojeje kapśy wuźiśe, kotruž bé j pjenjesami napjelnjena, a wón rěśnikej njenjé'o do ruki naliźi. Śo śmějo wón j pjenjeźami domój cźehnjeśe a woła śundom jardźa.

Pśenje tśi mějazy burej j pućśa thodźeśe; ale nětko bźehu śo minuśe, a bur śo jenecho buja k rěśnikej poda. „Kak j Pliśchatom śteji? Mukuje wón dosć? Pśihótuje jemu to wjeśele? Njeśtyśla śo jemu za śtarej hródźu?" „Wy śo pśchewjele na ras praśćeśe, Jano," rěśnik rjekny. „Ale to mózu wam rjec: „Pliśchaf jara derje wukuje. Za krótki cźaś je wón tolne poźupy cźinił; jenož łacjanśkośina jemu w žołdku leji. Wścho druhe śo najlepje cźini. Pśeje jara śpokojom, a rěcźi-li wo waś, je to zwólna bje." Kaj rjana hudźba tute hłowa dokoma do wuśkowych kłinczachu, a śaśo rěśnik rjanu dźeń pśeje dośta.

Jako běchu śo śaśo tśi mějazy minuśe, bur śaśo pośla rěśnika śaklapawśchi śo woprašśa, kak śo j Pliśchatom cźini, a rěśnik wotmotwi: „Wśchitko derje dźe, ale łacjanišćinu njedyrbi wón nětko wukuwaś. Wón njemóźe to śapśchimnyś. Najlépje by bylo, kdy by śo je mě śchcjanośtu śtał."

Bur běśche śpokojeny. A śa nětotry cźaś rěśnik burej powědaśeśe, śo je śo woł j mě śchcjanośtu w jenej wěy śtał.

„Potom chcu jeho woprašaś", Jan rjekny. A nalaśtra śahe rano bé na pućowanje hotowy. Bé śo źwój nowy kłtel wobleki, źwój wyśoki kłobuk śtajił, do dobrnych kožanych śchórni śaśeśł a źukaty tij do tuli wiał. Tak śo bo wotśeźaneje wěy na puć naśtaji, hdźeż mějeśiśe jeho lubowaný, tak wuczeny Pliśchat nětko prénje śłowo rěcźeł.

Rěśnik bé śbožo měł, pśchećioź w tamnej wěy bźiśe mě śchcjanośta, kotrehož jeho hłupośeje dla w zyłej wěy wola njenowachu. Na śmjerć ispróżny bur do wěy pśchińdźe. Wórśy wón pśched rjanym domśtim śtejo śa klinkaśt jeźeże. Holzu, kotraž durje wocźini, wón pśeźeśelnje pośtrowi a rjekny: „Bydli tu mě śchcjanośta Mak?"

Holza běśche dla taśeje njeśtyśłnjanośeje ś dycha a bźeźa hundom, śwojeho knjeża śawołaś. Ton durbjeśiśe śwobodno zuśeho jónu możnje śa wuśchi wjaźaś.

Worśy mě śchcjanośta pśchińdźe. Běśche to muśi śe jyhnuśmaj, śóśrotimaj ramjenjomaj a krutymaj rukomaj.

„Dźeń dobry, mój luby Pliśchato, kak śo cźi tu spodoba? Wśch hischeśe ..." Ale dale Jan njepśchińdźe, pśchećioź śwjatna ruka jeho hrabnywśchi ś domu cźiśnu. Sady śo hischcje hłowa Pliśchećhe: Khrobły pachoł, hłupako, wośeśe! A hischcje nenoho druhich wudmow taśteho rafu.

Tuž bur rjekny, tatremuž śo durje pśched nośom śaprašknyhu: „Sdyž hischcje pola mje w hródźi śteśeśe, njeśiju taśte rěcźaś. Ani jónu njeśiju wate mnje puti ś tśiom dośtaś. Mcnju, śo śy jara njedźakowny. Ale na tom njechcdźi śo nětko nicźo pśchemjénjeś: Sdyž śo j nicźoho nětko tak njeje, potom śo wone śame wjaz njeśnaje."

Ćg.

Hospodarski rozhlad

Waśarn 28. nowembra 1933.

Wćeraśe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,657	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,03	100 čěskosł. krónow	12,425
100 śwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,39

Bur inika burja wotewri śwoje wikowanje pśchi łwoćlatku tudźenia ś pśchećeźnej tendencu. Wobkhod wośta śawa a turiś akśijow pośtupowachu a śo śkuźowachu. Wó'i z mołowoh tiśćinow wośtachu wośćeka trochu mě rnišćo.

Barcinje źitne wulkowili pśchinjeśeche wćeśa śoho mjenje śaśima za tyhelowy źito. Kupny śu powśchitkowne śwoju potrébu nakupili, ratarja pak mjenje tworow pośtiźeju.

Wćeśa pśaćeśche w Barlinje zentral pódśuśu: 8,90 9,15 hr., tworiś: 7,15 7,40 hr., jeź mjenja, nałeźnišćo: 8,25 9,30 (8,15 9,20) hr., na jamiśćo: 7,85 8,60 hr., wowśa: 7,15 7,40 hr.

Pśaćišćiwy w jimkach śu pśaćiśiwy tydźeńśkich wikow: śóśi pak mjjc jamch najpowmjenmch, śo njepśchemónišchu.

Drježdźanska burza (27 11.)

Pśenica 76 kg	186-187	bórnjace kruški	14,20-14,40
rožka 70 kg	157-159	pšeńć. wotruby	11,2 11.6
nałetni jeźmjeń	180-190	rźane wotruby	10,6 11.5
nazymsk jeźmjeń	164-166	pšeńčna muka	35,25-37,25
wows	142-146	rźana muka	24,00-25,00
śeńwjeny dźeśel	160-165	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluśki	23,00-24,00
kukurica (Mais)		hróch	40,5 - 41,50
śuche truh.	10.1 10.2	cokrowe truh.	13,5-14.0

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 11.	25. 11.		27. 11.	25. 11.
Pśenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jeźmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jeźmjeń	163-172	163 172	žołte łupiny	—	—
wows	143-148	142-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1 26,1	lany wosušk	12,50	12,40
rźana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	such. truhanc.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruški	13,80	13 80
rźane	10,2-10,4	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rźana sloma	0,55-0,75	0,45-0,65
hróch, Viktor	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluśki	17,0-18,5	17,0-18,5	hrěna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pśenjy za wuplodźerja 148 181 183
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 143 146 148

Śwěrowanaj: Waltaŕ Fichta, wokrejźny direktor ś Hamm rodź. Górśtej w Budyśchinje.

Śmjerśi: Marta Neumannowa rodź. Linaŕa w Budyśchinje. — Hańa Śwob. Horbankowa w Budyśchinje, 82 lět: thowanje budźe jutśe śrjedu pśchip. w 1 hodź. wot Łazowańśkeho domu. — Arthur Schjutann w Budyśchinje, 74 lět: thowanje budźe jutśi śrjedu dop. 1/11 hodź. wot Tuchorśkeho pohrjebnišćeńca. — Gertruda Stephanez we Budyśchinje; thowanje budźe jutśe śrjedu pśchip. ½12 hodź. wot pohrjebnišćeńca. — Mar. Mobliź w Budyśchinje; thowanje je dźeńśa waterń.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostaś

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje
w Serbskim Domje

Serbska knihaŕnja

w Serbskim Domje w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4
wobstara na pśeće teź wśitke němske knihe po tunich płaćiznach

K wosuškowemu a swjedźeńskemu pječenju

poručamoj płaćizny hódno w jenoź dobrych kajkošćach:

Najlépša pšeńčna muka Kaiser-Auszug
bladša a masna
5 puntow mésk jenoź **1.20**

najl. pšeńčna wubjerna muka
5 puntowskimésk jenoź **1.10**

pšeńčna muka wuwažena
5 puntow jenoź **0.85**

mandle, słólke a hórke
punt wot **1.10**

mandlowe narunanje, słólke a hórke
punt jenoź **0.40** a **0.60**

kokosowe truški punt jenoź 0.35

módry mak punt jenoź 0.38
po pśeću kóždy cas cerstwje mlety

sultaniny, słólke kaž cokor a mjasne
punt 0.25, 0.35, 0.50 0.60 atd.

rózyńki z póckami punt jenoź 0.45

korinthy punt jenoź 0.50

citronat, wulkokruchaty
punt jenoź **0.92**

pudrowy cokor punt jenoź 0.45

swinjacy śmalc
kokosowy tuk
margarina
mlokańska butra
} po najtuńšich dnjowych płaćiznach

wumělski měd
punt jenoź **0.40**

Naju palene kofeje
smój hódnostnje ważnje połpśiloj:
¼ punta wot **50** hač do **85** pj.

Thams & Garfs

w Kamjencu
Herrenstraße 5 Telefon 418

w Budyšinje
na Hłownym forhošću 8 Telefon 3068

Bohaty wubjerk! Přihódne płaćiny!

Wosebity dom za ručne dźela Günther

na rózku Zitneje hasy a Mjasowych jatkow

Ručne dźela wšěch družin. Wołmu za kóždu potrjebu



K nowym tunim płaćiznam

žonjace spódn. suknje (100, 95, 90)	9.10
žonjace kholowy (150, 140, 130)	5.10
hołcace kholowy (110, 100, 90)	3.00
kholowy a prynces. suknje	

a najwjetše wulkowy strykowanje njerwowerja za kóždu cenu swójbne a we wšich wariantach. Pśijimanje a pśihotowanje khołi. Derje wumyte lene i wołnjane a wołonjane pjerje molen-inowe-njadre-tiwe. Kholowy mamy rydłe k zawjazanju a krócenskich šlatkow. Wulki wuběrk w na nowich barbach w Küblerowej wołnowej hawani

RUDOLPH

Najwjetši dom strykowy, tworow na Kěžorskej dróży 16

Zwerśne wumělske taldkate madrasowe gardiny

story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler na Budyšinje na Žitnych wikach 28

Dołhe śrije
maršěrowańske śrije
stupnje do dźela
stupnje za śport
buncle
drjewjane stupnje
drjewjancy
najtuńšo

Willy Sommer

při Serbskich hrjebjach 8

Hronow

Powědańčko ze Serbow z časow 30lětnjeje wójny
136 str. 30 pj.

Tunje čople zymske **tkaniny** za domjacu drastu

šotty	75 pj.	płóšćiwy somot	95 pj.
tweed	75 pj.	barch. za žonj. drastu	45 pj.
flanell za bluzy	45 pj.	pollama	95 pj.

mantlowe tkaniny **Reimann** na Póstsk. naměśće na Hošće hasy 29

Wulki serbski koncert

wotměje so srjedu 29. novembra w salomaj Króny w Budyšinje

Khrysta Burgasowa (Mezzosopr.), Dora Frajšlakec (sopr.), Drježdźanski smykowy kwartet Mehlhose (I. a II. husle, viola a čelo), serb. spěw. tow. „Hudźb. Jednota" a „Radosć" (jedn. předn.), zhrom. serb. spěwarstwa. Nawjedowaŕ: Jurij Winaf. Ludowe a wumělske poskićenja. Zastupjeńki: 0.80 hr. w Smolerjec knihaŕni

Přiloha k čisłu 273

SERBSKE NOWINY

Wutoru 28. novembra 1933

Z našcho kulturnecho žiwjenja

Zhromadźizna serbskeho towarstwa „Lubina" w Budestecach

Njedźelu 19. novembra wotmě towarstwo „Lubin" swoju zhromadźiznu. Wona sapoča so je spěwom „Rjana Łužica". Na to powita předsyda wschěch přichitowanych a spomni też wosobje na nasch nowy rozsudźeny cłań, nawominajo kóždeho k wutrajnemu a zwěrnemu dźěłu; nasch cłań njetrjeba liwčik, ale trjeba tajkich, kotrjž su dospołnje rozsudźeni. Ssobustawny towarstwa dyrbu měć knutr wolu a horzu luboscz sa swój narod. Na to wospominanske přichodźenja tśoch zbudźerjow, kotrychž w poślednim cłańu zjednerch wotwoła. K jich cześći so zyła zhromadźizna s městnym poslěbnym.

Nětko přisporoda předsyda słowo knjesej duchownemu Bětnarjej, kiž běše so wjecor přednoscht přichlubił. Temna přednoschcha běše: „Dr. Marćin Luther a my Serbja". Knjes duchowny Bětnar naš najprjedźizy bo sandźenosce přichźadźi, kiž je ja někotrejo jara cześći cłań była, a hdyž je so tu někotrymžkuli swojeje wěry dla hanił a přesćěhał. Nětko pak je tutón cłań nimo. Lud je nětko sajo wokkhorił a je frosumnosći a zjednoce přichilchoł, ma dowěru k swojemu wobzerjej, 94 procentow steji sady jeneho muża. Młody lud ma sajo s wulkeho dźěła dźěło. Zyrkej steji pod schkitom wujchnosće. Natarstwo so zbojera. Schto by było, njeby-li tuta nazionalna rewolucija přichichła? Njechcychmy znadź kamsne poměry měli, kaiž w Rušcźi su? Nazionalsozialismus a nasch ludowy kanzler žadźi wot kóždeho zabatai, so bu njeskónčnje dźěłał a stał sa mózny kraj.

Lěto 1933 je sa nasz wosebite lěto, dokelž je nětk 450 lět, so je so reformacija sapočała; kantżny duch, kiž je tehdy přeches lud schoł, też hischcze dźensa trjebamy. Niz jenoj němscy, ale też serbscy lud ma bjez Božu dźakowny, kiž je nam tajkeho muża darił, přecziwo, hdy njeby Luther był, njebychmy serbsce biblije a serbskich spěwarskich měli. Sserbskeho luda sandźenosć běsche jara cześka a lud je też dźensa hischcze kbudy, ale pak bohaty w njebjesskich kublach. Tehodła by też wulki njedźak był, njebychmy-li wjele serbsku bibliju cztali a njebychmy-li w serbskich domach serbske kěrluschke klinczale. Na te waschnje chcemy wot bostojni Sserbja a sobu sakhowacz swojich wótzow wěs a wěru.

Po přichodnoschu su knjes jaraf Bójk słowa jimasche a kěrusche wo swojim pucźowanju a wo městnostnych, hdyž je nasch Luther stukkował. Po słowach knjesa farara Bětza so přichodźiła wobemaj rěcznikomaj dźakowasche. Na to sčěhowachu wólby dowěrnikow a pokładnika. Za Nowakowcy bu dowěrnik knjes Gustav Gruhl, sa Budeschcy knjes Sswora, sa Lejn knjes Urban, sa Běłschczy knjes Mużerja, sa Hajnicy knjes Hajna a sa Dołhoczy knjes Sommer. Sa pokładnika wolesche so knjes Stschisan z Hajnicy. Přichichodna zhromadźizna so na měsaz wulkeho rožka postaji. S někotrymi spěwami so zhromadźizna skónči.

Z **Drježdźan.** Předule su wichory přewróta a nastalo su zaso měrne časy. Z napjatymi mocami a z wobnowjenej nadźiju dyrbimy nětko zaso dźěłać za swój lubowany narod a wo jeho rjeńši přichod so starać. Wurěč na njewšesto časy je nimo. Tohodla wotmě „Jednota" towarstwo katolskich Serbow w Drježdźanach, swoju lětsku generalnu zhromadźiznu wutoru 14. nov. w znatym hościencu „Baworska króna". Po zhromadnym spěwje narodneje hymny „Rjana Łužica" wotewri předsyda k. Helas zhromadźiznu a powita nanajwutrobniso sobustawy a hosći. Na to poda rozprawu wo towarstwownym žiwjenju w poslednim połdra lěće a powšitkowny kulturnopolitiski přehlad našeje Łužicy. Pokaza wosebje na knježerstwowe wojewjenje z dnja 20. sept. 1933. My njetrjebamy wjacy ničoho so bojeć a za swój narod so hańbować, dokelž smy zaso swobodny a runoprawny narod. Z rozprawy, kotraž so jenohłósnje přija, bě widźeć, zo je towarstwo njedźiwajo wšěch wichorow stajnje swou winowatosć dopołnilo a zo je so porjadnje skhadźowało. Na to rozprawješe k. předsyda hišće wo dźěławosći doma we Łužicy a pokaza wosebje na posedźenje „Domowiny" z dnja 31. oktobra 1933. Wón sobustawy napominaše, zaso prawje horliwje dźěłać, zo by naša „Jednota" zaso stała kaž prjedy sobu na wjeršku serbskich towarstwow.

Na to poda pokładnik k. Żur rozprawu wo našich financach, kiž bě zwjeselaca a so tohorunja jenohłósnje přija. Po namjeće k. Łaukusa, kiž bě z knjezom Kmjećom pokładnju přepruhował a wšo w dobrym porjedźo namakał, so pokładnik a předsydstwo wuswobodźi. Po rozprawje so jenohłósnje wobzamknuy, zo so lětsa žadyn přinošk njezběra.

Po rozprawach zloži eylo předsydstwo swoje funkcije. Jenohłósnje so za wjednika wuzwoli naš předsyda knjez Helas. Wón sebi swojich sobudźěłaćerjow po wjedniskim principje sam wupyta, su to kk. Max Hajdan jako jeho zastupjeć, Jan Żur jako pokładnik, Frye Hajdan jako zapisowar a kk. Kmjeć a Laukus jako přisydnikaj.

Po dlšej rozmolwje nastupajo přichodne dźěło w towarstwje postaji naš wjednik, zo so towarstwo dale kóždu wutoru hač na dalše w hościencu „Baworska króna" skhadźuje a zo so założeński wječork wotměje w matym rožku w hościencu „Ballhaus" na Budyskej dróze. Naš wjednik hišće slubi, zo so wo hibiciwišo žiwjenje w towarstwje postara, tola na sobustawach najprjedy je so postarać, zo naša młodźina zaso puć k nam namaka. Na kóncu so nam hišće wjesela powěsć wozjewi, mjenujcy, zo je na wutoru 28. nov. knjez farar Jakubaš prědnošk ze swětłowobrazami přilubił a dale, zo budźa serbske kemše njedźelu 3. hodownika rano we 8 hodź. w kapalcy Taschenberg-Palais. Ze spěwom „Hišće Serbstwo njezhubjene" skónči so derje poradźena zhromadźizna.

Wusudźenja

§ Pólny paduch běšche na Lutobeńskim knjeźim polu 25 kóńmych metrow měchanje pizy kradnył. Zandarmski hłowny strażnikhtr Frenzel a rycźerkubleńki sastojnik Scholta běschtaj pola dźěłaćerja, hižom khostanego, Maxa Petermanna w Měrkowje zbytki pizy namakałoj. Petermann so winina, zo je paduschtwo tkeźił. Swojeho spwaka Janaška z Wulkeje Dubrawy bě Petermann jako swjedpaducha mjenował. Budyšći hamtšći hnd běšche jeho dla wobstórśby wopaczneho winowanja wuwinował, jeho pak wólnego paduschtwa dla k 20 hr. [illegible] fojadźił. Petermann powolanje japološi a nětko p[illegible] fu jeho wuprajenja jenoż „fort" hnd, a so [illegible] pizu [illegible] Powolanje so [illegible]

[illegible] pojadźił běschtaj [illegible] Rudolfa [illegible] njekenjenego [illegible] Rudolfa [illegible] Schrullerschorja. [illegible] tśi [illegible] [illegible] wot njesnatych, [illegible] w Cźe[illegible] [illegible] [illegible] [

stej tkowaciju **podeschla.** Jako młodosć sathowazy rezept sa ludzi, kotřiž ſ **biblisker** starobu dosć nimaju a chadźa šo lei a wjazy **na** tutej rjanej semi pschebywacź, **Tomasa** Garja idźeleńku jawosłaſi, so ma šo sa **swoje dolhe** žiwjenje jenicžzy **porjadnemu** wułiwanju zyble **dźakowacź.** Wot najſaſniſcheho dźeciatſiwa je, kaž **pola** njeje cžitamy, trójzy wſchednje psched hlownej jedźu zyblu jedła a je trucje **pschesweđzeńa,** so je jeje **wyhoła** starosta a jeje cžełna a duchowna cžitosć sesčhwk **porjadneho** wułiwanja zyble. Kaž wocžizy swedźoju powedaj, njeje **Meritanczanka** sa cžaſ zyleho žiwjenja zaneho kopeja pita, **Jenje kurila** a Jenje **nekajkemu** sportej holdowała. jn.



Njedźela zemrětych w němskim hlownym měsće.

Prěni wobraz: Němski woborny minister z Blomberg wopuści ze swojim **stabom** česny pomnik Pod lipami, kdźež běše w wjacu **nawskostatnjeje** wobory **wěnc położił.**

Druhi wobraz: Němski president z Hindenburg powita w zahrodźe palasta **němsk.** presidenta němskich sportskich młodźinu, kotraž běše so do toho na Božej **słužbje k wopomnjeću padnjenych** wobdźěliła.

Treći wobraz: Wjednik **nacionalsocialistiskeho** zastaranja wójnskich woporow, Oberlindober, spomina **na** wójnskich padnjenych **ze swojimi sobudźěłacerjemi** pri pruskim česnym pomniku **Pod lipami.**





Pfilopk

* **Pſchi wukonjenju ſłużby ſmjertnje ſuſchožił.** We nozy k pjatkej, jako w Schönawje pola Kamjenicy 30.kěmy wyſchſchi ſtražny ſaſtopnik Dunzit Kamjeniczanſkeho ſtražniſcheho towarſtwa na ſwojim kole w ſłużbje jědźeſche, pſchejědźe jeho wožowoby auto. Wón bórſy na to wumrě.

* SA.-namórnſtwo jědźi do ſwěta. SA.-mužow namórſteho wudyra Allona ſ Łódźa „Němſka" wokolo ſwěta puczuja. „Němſka" je 13 metrow dołha a pſchiprawjena jako ſchkižak. Puczowanje budźe nětkle 2 lěce tracź. Smyſł tuteje nowoczaſnoſe je jěſby Wikingow dyrbi być, wukrajnym Němcam a wukrajej pokoſacź nowu Němſku pod wjednistwom Adolfa Hitlera. Prěni raz Łódź we Rotterdamje poſaſtanje.

* **Nan ſwójbu 14 dźeći dobu milion frankow.** S Parisa šo powě: Hlowne dobyče franzowſteje ſtatneje lotterije padje tónkrótcy na potrěbnych. Nimo dźełaczerja w Pariſkej kupnizy, kiž bě tež poł milijona frankow dobył, dobu ratarſki dźełaczer a nan 14 dźeći milijon frankow. Hiſchcze poł milijona frankow dobu žona Pariſkeho durnika. Wſjele dźełaczerjow a pſchedawarkow dobu wjele tyſaz frankow.

* **Wuradźowanje we ložu.** Wójwoda města Newcaſla wopyta jendźelſkeho miniſtra Pitta w domiſnje. Wón namaka Pitta we ložu leżo. Wonka bě jara hyma a jźwa bě njeſpjma. Wójwoda thodźeſche po ſtwi hori a dele. Nadobo cžiſny wón ſwój thabat na ſtol a ſaſěſy do ſoſa Pittowej mandźelſkeje. We ložu leżo wonaj ſtatne wobkhody rozrěcžeſchtaj. To je najwažniſchi pſchipad, kiž w jendźelſkim parlamencže ſnaja.

Radio

Sobotu 29. nowembra hłowſchiny:

Königswusterhausen. Nimo ſnatkeho wſchědneho programma: 11 Jona jako farař. 11,30 ſa němſku hoſpodu. 14,45 dźěcźaza nowina. 15,10 ſa młode holzy. 18,05 duchowny pſchedpołdnjeſchk. 19 hodźina naroda (Florian a Cuſebius). 20,05 throble puczowanje. 21,10 konzert po pſcheječu.

Lipſk. Nimo ſnatkeho wſchědneho programma: 16 ja młodźinu. 19 hodźina naroda. 20,30 hudźiny, ſpěwanu a bjeſadujemy.

Hiſchcze wažne ſ dnjowſkeho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,10 rjenjanſki wjeczor. Mnichow: 20,45 we nozy, w nozy . . . . . , Wien: 19 ſabawny konzert. Rom: 20,20 opera „Triſtan a Jſolda".

drjewjenzach, ſ rubiſchkom a ſ mózným ſchórzuchom po ſwojim ſtatoku thodźi. Ale my šo jeje tola trochu bojimy, a derje je, ſo ſ jejneho wobliča niczo dale njewidźimy, hacž kónczojty nóž.

Diterbjarnat běſche tajſi ſwjaty, ſo mózeſche na kemſchach ſwój płaſchcź na ſtónczny pruhu powěſnyć. Toho Hanka Krawcez njeje ryšowała, ale cžerta, kotrehož je Diterbjarnat wohladał, hdyž ſ tłótki na wulku truwjaju koju mjena tych napiżowaſche, kotřiž pſchi prědowanju wužnyli běchu. — **Po mojim pſchejeſwědczenju** by cžert ſkerje mjeno ſararja napiſacź dyrbjał, kiž tak hutżenje prěduje, ſo chże šo wſchittim ſpacź a ſo koża ſa wſchitke mjena njedožahaſche. — Stónczńje koża ſa telko mjenow njedožahaſche. Cžert kožu ſe ſwojimi ſubami roſcžahowaſche, dźerżo ju ſ jenej nohu. Diterbjarnat dyrbjeſche šo tohodła w zyrtwi ſaſmjecź a ſhubi hiſchcze ſwoju ſwjatoſcź. Tak daloko hiſchcze cžert Hanki Krawcez ſ pišanjom njeje. Ale bórſy! Widźimy, ſ kajkej napjatoſczu piſa. Telko ſpanzow na kemſchach!

Lipſkulian, wulki rubježnik, je ſhonił, ſo we keli ſehlíwe kožo na njeho cžaka. Toho šo boi. Ale je jemu mózno, ſebi tola hiſchcze wěcznu ſbožnoſcź dobyć, jeli ſo šo polepſchi. Też najwjetſchemu hrěſchnikej je Bóh Knjes hnadny. Też je Lipſkulian pokutu cžinił. Tak wjele lět je kleczo na jenej kupzy šo modlił, doniž ſchmutliczka, kotruž běſche do pjerſchcže ſadźił, njeběſche boroſta k jabluczinje a njeběſche jabluka. — To mějeſche ſe ſnamjenjom być, ſo je Bóh we ſwojej wulkej miloſczi wulkemu hrěſchnikej wodał. — Tak daloko nětko je! — Wot nětkhudſcheho rubježnika Lipſkuljana wſchak njeje wjazy wjele ſnyło. Tutón ſtaruſchk je doczežił a dopokucził. Cžicha ſbožnoſcź hižo jemu pſches wobliczo hraje. A na jabluczinje ſmějeſe šo jabluka. „My ſmy ſtrate!"

Wuhlik, pucherk a ſłomiczka je jena ſ najſtarſchich ſerbſkich bajkow. Wſchitzy Sſokwenjo ju maja. Snano ſu ju ſebi ſobu pſchinjeſli ſe ſwojeje **vradomiſlu.** Njeſłyſm hiſchcze widźał, ſo by ju žadyn wumělź ryšował. — Hanka Krawcez to je! — Runje je wuhlik na ſłomiczku ſtupił. Wěmy, kajke njeſbožo šo ſtanje. Dwě dźěcźazej wócžzy ſ nožowym cžopitkom hrožazej kataſtrofje pſchihladujetej! — Hanka Krawcez šo njeboji cžełkoty ryšowanja a fantaſiju ſawěcže też ma. — Bjes džiwa, pſchi tajſim nanje!

Khudy muž pſched njebjeſkimi wrotami. Tam wſchak thudźi muzjoło njeſłu žadni! Snano tam też bórdźemy. — Tón je tam dołěſł po njeſměrnje wyſokim dubje, kotruž běſche hacž k njebjeſam dorosłk. Runje ma hiſchcze tónu duboweho wjeſchka w rukomaj. A hižo ſmjerczi dobroczźiwy ſwjaty Pětr wuſtupiwſchi na njeho hlada. Bóh Knjes je jeho pónſtał, ſo by ſhonił, ſchtó tu je. — Runje thudy muž ſwjatemu Pětrej praji, cžeji je, a ſo ma doma kopiju hłódnych dźeći. A ſwjaty Pětr ſ tajkej ſcžerpliwej miloſczu jemu pſchikhila ſwoje wucho. — Dwě wulkej potrucze thudy muž ſmjamjeńſcha dostanje.

Schkoda, ſo tu wobraſu Hanki Krawcez njemožu pokaſacź; tuž też nochzu wſchitko tak nadrobnje wopiſacź. Dožaha to, ſo bych dožwědčził, ſ kajkej luboſczu a wuſchiknoſczu je šo młoda ſerbſka miſchtrka ſanórka do naſchich bajkow. — Mam ſawěſcže woprawnjenu nadźiju, ſo dale poſtupuje. Bych jej tola radźił: Wſchitke naſche bajkowe ſbérki, też Schulenburgowe, Hendricha Jordanowe, Cžernowe, też Beckenſtedtowe dale pſchejědźicź, a ras zyły zyklus podacź. — Jenotliwy wobraz ma jenoſ ja toho ſmyſł, kiž bajku ſnaju, ſ kotrejež je wſatny. — Zyklus šo nam wutkaduje. Dopominam na Schwindtowy zyklus wo rjanej Meluſinje. — Tajſi zyklus je byt: „Ziwjenje a ſkutki wjelka", „Kralowa a kraliczti w ſerbſkej holi", „W hrodźiſchczu", „Sswójba wódneho muža" atd atd.

Dźakujemy šo Hanzy Krawczej jara ſa jejny nowy dar. — Dale tak! — Hanka Krawcez je po puczu k wulkemu wumělſtwu! Wobwěđzi ſnutskowne duſchine bohatſtwa a ſamójnoſcź, je wumělſtwo pſchedstajecź.

Milljonski pokład w Mexiku

Mexikanſke nowiny powědźa, ſo je ſtaczan ſe San Antonio, Hadam Tiſher, wot mexikanſkeho knježerdowolnoſcź doſtał, ſ kijow a pjenjes wobſtejazy ſtotowy a ſlěbrowy pokład wotnjeſcź, kotryž bě w Scillalkich hacach w bliſkoſczi wſy Monterey namakał. Po nahladze ſbožowneho namakarja je pokład wjazy hacž 70 milijonow ſtotych peſotow hódny. W ſtatnych komorach w Saltillo liſcźiny ſtudujo Tiſher na ſlěb pſchitrdźe, kotryž na to pokaſowaſche, ſo je šo ſa cžaſ revoluzije ſ lěta 1810 w tamniſchej krajinje pokład ſahrjebał. Wón też woprawdźe żeleſnu kaſchcź namaka, kotruž po wudwanju Tiſhera 8864 kijow ſkota, 4560 kijow ſlěbora a 7½ milijona w pjenjeſach wopſchija. jſt.

Smeški

Wopaczny tolef.

Dił Peddersen, korczmař, ma polizajſku należnoſcź rjadowacź a pſchepoda ſa tu khwilu wobthóh ſwojemu mkodomu ſynej. Hdyž ſo wječzor poſoże domoj wroczźiſchi, hnydom pokładnju pſchepruhuje, mjes pjenjeſami wopaczny tolef ſwěſci, ſ kotrymž je ſo jeho ſync Tetje ſjebacź dał. Samjerſany wón pjenjes na bliđo cžiſny. „Tón jutſje prěnjemu lěpſchemu proſcherjej dariſch!" Nadjitra. Mjes tym ſo ſo Ole Peddersen hiſchcze muſyi, jeho ſync korczmu hižo ſaſtarnje. Potom ſtary pſchiſcžerchawſchi do pokładnje pohlada, kaž bywa to jeho waſchnje a ſwarjeſche: „Tu dóſ ſaklepany tolef hiſchcze je!" „Tetje, prajach cži tola, ſo dyrbiſch njetwuſchny tolef nikomu dariez!" „Cžinich to też, nano. Proſcherjej, kotryž pſchindźe, tolef do ruki ſtłóczich . . ." „Nó, a —?" „Tón thadła je ſebi ſa to hnydom ſchtiknu piwa a pólzy ſaleńza kupił."

Za wobſah zamołwity: A. Duŝman w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowolnika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr., we 17.20 Kč. Wod. a dźěl. Senotnjerjee kubłičišćerja, zap. dr, z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat pe tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšacy přećiwo sćěhowkam čělneho zajezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na tu žiwjenja dospołnje hódny. Kóžda zajezbožeńca dyrbi abonent hnydom jutřej zawěšaceje bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźiše na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Zajezbožeńca zańdźe na banku hnydom, najpozdźiše do 48 hodźin pisanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělcenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hóry a hóry wozjewja.

Čisło (Nr.) 274 — Budyšin — Sriedu 29. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němska dźěłowa fronta so přetwori

Po skhadźowanju němskeje dźěłoweje fronty w přejedawšim pruskim přenim tśeśim pódźelu a po skromadnym namołwjenju wjednika dźěłoweje fronty dr. Leya, němskeho dźěłowego a němskeho hospodarskeho ministra a poručenja sa hospodarske praschenja Kepplera je sy hnydom pschikas k pschesorganisowanju němskeje dźěłoweje fronty wudał.

Najwažnischse je, so sy jenotliwe swjazki dźěłoweje fronty, tśi sy 1 přejedawschich dźěłarskich swjazkow wuschle, rospuschcza. Pschichodnje śmeje dźěłowa fronta jenož jenotliwe hobustawy. Wjednik organisatoriskeho hamta němskeje dźěłoweje fronty Claus Selzner je porucził, so mója dźěławi němšyn ludowni towarschowo hnykom i jenotliwymi fotelstawami byś. Župne wotdźělenja dźěłarskich bónkow nowe hobustawy wobsa. W pschihłupnym pschipowědźenju śeji tśi rada: Swjasam so na to, so we wschém swojim myślenju a jednanju sa nazionalsozialistiskej zasadu: „powischitkowny wuzitk nad wuzitk jenotliwca" honju.

Sdobom je wjednik dźěłoweje fronty dr. Ley pschijimanje hobustawow do swjazkow, kotrejž nćitke do němskeje dźěłoweje fronty hinsticheja, hnydom zawrjel. Sdwjera so wjazy njeschčehnje.

We wuwjerjeńskich postajenjach k tutomu wukazej so wobzeže wuschčehuje, so może kóždy dźěławy Němc jenotliwy hobustaw dźěłoweje fronty byś, tśi njeschahlujerjo a pensionarjo, tola niz sastopnjy. Mukrajnjy w Němskej móža so jako pschinoschći płaćaze hobustawy pschijeś. Wósy dyrbi so avianski paragraf dopjelnjeś.

Wot 1. januara 1934 so nimo hižo naspomnjeneje sawjery sa pschistup hobustawow wschitkon pschistupo do zuleje němskeje dźěłoweje fronty zawrjeje, dóniž so sapodate pschipowědźenja woddźěłale njejźu.

Stónczuje Selzner rjekny, so sy wulkotna sozialna wustawa pschiprawi, kotraž dźěławemu człowjekej starosć wjeczora žiwjenja wotewša, swoje hobustawy w prawnych praschenjach sastupuje, je k nazionalsozialistiskemu myślenju woceńnje. Skónczuje Selzner posłaja, so maju wschitke šlužbne mjetnja němskeje dźěłoweje fronty so psches hauptorjow RSBO w personalnej mizi wukonjeś.

Stabowy šef Röhm 46 lět stary

Wjeźera wuteri stabowy šef SA a SS Arnošt Röhm swoje 46. narodniny zwjerjesche. Runjeź to njeje dźeń, kiž so wo wjada jubilejnych lět hodźi, je tola sa Němsku wažne, so pschi tutej składnosći na jastužby tuteho muža wo nazionalne połožehujenje spomina. Stotnik Arnošt Röhm bješe po wójnje, w kotrejž bu 3 króć ćežko sranjeny, generalny stabowy offizer pola Exzellenz Kerpja dobrowólnych. 9. nowembra 1923 sy tež wón pschi wojowanjach wobdźělł, dokelž jeho sjednoseńšynso němskeje wójnjeje khorhoje, ważny dźěł Hitlerowskeho wojowanskeho pokasa wuzimjejsche. Jako bješe krótki cźas w Bolivijskej pschełožował, powoła wjednik jeho sa swojeho stabowego schefa, so by SA a SS organisazije wuwiwarił.

Sakśe stajne knježerstwo je stabowemu schefej Röhmej swojopschejmnemu telegramu pósłało, w kotrymž jeho jako mózneho organizatora schkitazych wobzeželenjow wuzenje.

Bawerska ministerska rada je stabowego schefa Röhma sa zesnego stajana pomjenowała.

Krajny biskop Coch k němskim křesćianam

Sakski krajny biskop Coch hobustawam a pschejeselam hibanja wěry němskich khesćijanow w Sakśej jeschtowaze wošjewja:

Podawki w hibanju wěry němskich khesćijanow, kotrejž sy so po Weimarskim skhadźowanju stale, njedóstawaju so nam w Sakśej ranje kaž tež podawki w skromadźizne we Berlinskim sportskim palaśe. Ale my Sakśo mamy wóle to wobzeželiś nadalej. Mamy jasny puć: k Lutherom a Hitlerom sa wěru a ludstwo. Stejimy dwórnje k evangelskej Jesom Khrystu. Stejimy dwórnje k němskemu ludstwu a naschej rasy. Njemóžemy ženje idejn wopuschćejšej, kotrejž sa prawo spóchadnuju. So by so sakśe hibanje wěry němskich khesćijanow sa tutón puć w němskim kraju dospołnje sastajiś mohło, namołwjamy w tutych rosrudźazych dnjach k dospołnej dwórnje a ześěhowanju.

Hossenfelder jako cyrkwinski minister wróco stupił

S Barlina so powě, so je biskop Hossenfelder jako cyrkwinski minister wróco stupił.



Biskop Hossenfelder.

Nowa přisažna formula

Sakoń k wobnowjenju pschisahanja w khłostańskich jednanjach 1934 do mozy stupi. Tutón sakoń wopschija tež nowu pschisahanu formulu. Dotal dyrbjesche swědk sćitu pschisahanu formulu wospjetowaś. Pschichodnje so pschisahaja tak stajnje, so sudnik k swědkej rjekny: „Pschisahaśe pschi Bohu, wschehomuznym a wschehowědomnym, so jeśe po najlěpschim wědźenju cźistu wěrnosć prajił a so njeje nicźo samjelcził." Swědk na to rjekny: „Pschisahan tak wěrnje kaž ma Bóh pomha." Kaž dotal ma pschisahaś pschi pschisahanju prawu ruku sdźehnjenu.

Němi napischu pschisahane słowa a je podpischu. Němi, kotrejž njemóža pisaś, pschisahaju s pomocu tołmacha je znamjenjenemi. Wudawaći swědk, so je hobustawu nadobneho towarschstwa, kiž dowola, so by město pschisahi wósće wobkrućenje słowa trjebali, tak so tute słowa jako pschisaha **pohódnoćeja.**



Statny radź dr. Ley, wjednik němskeje dźěłoweje fronty, připowěda wuhotowanje swjatoka.

„N. d. A." (Nach der Arbeit), tuto tři pismiki budźa w přichodźo symbol ludowego zjednoćenstwa. Lud so při swjatoku k zabawje, powučenju a skrućenju cźěła skhadźuje. Po planach dr. Leya so po cyłej Němskej woschito twarjenja připrawja, w kotrychž dźěławy lud po swjatoku wšitko namaka, štož k swojemu wukublanju a sportskemu zesyljenju trjeba.

Pohrjeb morjeneju Němcow w Graudencu

Wukowi powołdnju so w Graudencu němskaj stacźanaj, kowaršli mišchir Krumm a instalatěr Riebold pokhowachu. Kaž je znate, bźchu jeju pschi nadpadźe žmjertnje sranili. Němske wobydlerstwo so w njesmjernje hyšnej ličbje na pohrjebje wobdźěli. Pschewodźenje bješe psches kilometer dołhe a tyhaju stejachu pschi drohy, po kotrejž wono cźahnjeśe. Nědźe 10 000 Němcow je so na pohrjebje wobdźěliło. Pschipósłanc sy dyrbi, so je sy pólska policija po krwawych podawkach sajźonego tydźenja sa wschě naprawy postarała, so bychtej so pschewodźenje a pohrjeb bjez kóždeho myšenja wotmełoj.

W zyrkwi trěśesche w mjenje němsko-evangelskeje zyrkwinskeje wyschnjosće superintendent Hildt. Won wusdźěhny, so němska mjerschina žiwoj puć dale pódźe w nadźiji, so jeźichowki krwawych nazyłnjosćiow k temu pschinoschnja, so by so hida pschewinyła a wobaj ludaj so dorozumiłoj.

Pólske wyschnjosće podawki sajźonego tydźenja pschepytuja a so hižom 16 wobsobow sajale, na kotrejž tukaju, so žu so na krwawych podawkach wobdźěliłe.

Němsko-pólske rožkowe zrěčenje so podpisało

Němski minister sa lećenjenje a rataršwo Darré pschija wjeźera pschi składnosći dodpisanja němsko-pólskeho rožkowego zrěčenja pólskeho wupósłanza Lipskeho. Rozrěčowanje bješe jara pschećelne. Wupósłanc wupraji swoje spokojenje nad rozrěwnym zrěčenjom, kiž je pśeni praktiski wuznamjk w sjednoćenju němsko-pólskich hospodarskich pocźahow.

10 smjertnych wusudow w Dessawje

Pschihajny sud w Dessawje sajudźi wjeźera w Hecklingskim merdarskim procesu, w kotrymž bu wo zastrělenje Sannja Kwětka jednaceje, 10 wobsudźenych kommunistow dla zhromadneho morderstwa k smjerći a wotrjechu jim cźestne prawa na pschez. Jedyn wobsudźenych bu wuwinowa. Njezdu lońskeho julija bźchu tśi kommunistow tuteho morderstwa dla k smjerći sajudźili.

Nowa němska kročel we Winje

Němski twonkowny minister je němskemu pósłanzej we Winje pornjeśił, so by po stónczenych pschepytowanjach wo namjetnym pschipadźe a dźiwaju na rozsajźenje po pola awstriskeho knježerstwa worjechał, kak kedy wono mysli, wo tutym padźe dale jednaś a hdy stónczenje nětcźišćim wobličenjow wotpomha.

Dollfusowe knježerstwo wobžaruje

Awstriski swjatkowy kanzler dr. Dollfuß němskemu pósłanzej dr. Rietheju dla pschipada na němsko-awstriskich mjezach 23. nowembra, pschi kotrymž so pschijźiskuschnje němske-stalneje wobrony mowi, swoje wobžarowanje wupraji. Swjatkowy kanzler je pschi tutej składnosći prajił, so je pschikasał, so by so wschitke stało, so by so tutón bolesćiny podawk nje a dospołnje wujasnił. Wón dyrbi pjerca so wo funtelwitosći halle wuprajiś, hdyž so jemu wunoschk pschepytowanja pschedpołoži.

Awstriski pósłanc Tauschitz w Barlinje je němskemu twonkownemu ministerej wobžarowanje swojeho knježerstwa wuprajił. Awstriski generalny konsul w Nürnbergu je wot njeho pschikas dóstał, so by so na pohrjebje wojaka woddźěłał a pschi jeho marach po jeho poručenjoseći wěnc połožił.

Francowska warnuje židowskich emigrantow

Franzowski sapósłanc Fougère je so njedawno ministerskeho prezidenta f listom wopraschał, schto dyrbi cźiniś, so by sujemnóžnił, so wótcźi Židja žiwoj wójsku na franzowsku twonkownu politiku wukonjeja. Louis Thomas pschi, so sapósłanc Fougère f prawom protestuje, pschetož Izraelitojo, kotřiž su f Němskeje do Franzowskeje cźekli, njeznjedźa so do pozsahowu tuteju kraju wósłjeć. Hišće straschnischo by bjoł, bychu-li franzowscy Izraelitojo f pschejatej nasdatosći wu wójnu so z žiwotnimi němskimi wěrybratrami sjednoćili a Franzowsku sadźiwaci spytali, so by doroslumjenje f Němskej pytało, hdyž žebi němski kanzler

hujne dobre žiwjenske stawizny. Dźiwom je tuž njespokojny, dokelž so židowscy cyłerjacy do wschelakich powołanjow kórza. Thomas Franzowskich Židow psched njemuzdrosćenjemi warnuje, pschedy hacž budże pschepozdże. Židża pjecza niedorbjeli japomnicz, so buchu Franzowzojo zwotnivi byli, Němcam ruku posliczicz, tak ruce hacž jim Parizske nowiny wernosez wo zmuzlenju Němsteje praja a tim policzenja kanzlera wjazy njestajaja. Kóżdy Žid, kiž do Franzowskeje cyknje a dże tam měr kajsez, jedi zastuji, so so hnydom jako wupokaje, a kóżdy franzowski Žid, kiž z němskimi Zydami shromadnje pyta měr kajsez, dyrbi wedzez, so so tym w Franzowskej antisemitiske zmyslenje pschaje, kotrehoz jescherjki móża za Židow jara khutne być.

Prěnje wuradźowanje Chautempsowych ministrow

Na wutoru rano běsche prěnje wuradźowanje nowych franzowskich ministrow postajene. Najwažnischa wez wuradźowanja bische kaj so powoł, finanzny programm, kiž ma so pjecza Doumom i knjezerstwowym wosjerjenjom pschedpołożeć. Finanzny minister a minister holpodarskeho plana stai so hižom pondźelu popołdnju wo tutym programje dleschi czaß rozrěčałoj.

Wuhlady za pschichod nowcho knjezerstwa njesu wschak najskerje, runjez z prěnich powołczow wo jeho finanznym programmje wola wothadża, so by so nedostatk wo 6 miljardow frankow wotmałk, pschi czimż pak so zastopnische mysły njedorbjale pschimaczi. Njedorbjawo li nětczischе knjezerstwo wobstaczi, potom Franzowzka wjesze łoschnje k nuzowym wukazam dóndże. Tola pak opposizija do swojeho dobrjenja wěri a swojich zastupjerjow w parlamencze namotiwuja, so bychu do prózowali, so by so Chautempsowe knjezerstwo po możnosći ruce powalilo.

Prawic po predpismje warjenu

słodźi Kathreiner hišće lěpje

Proccs wo zapalerstwje w němskej sejmowni

We wutornischim jednanju prozesa dla zapalerstwa w němskej sejmowni so hischcze kriminalny rada dr. Keller pschesłyschowasche wo praschenju, hacz je so w czasu zapalerstwa w sejmowni wobrónjeny złožk pschibowoł. Najprjedy swědk na wschelake spisy a łistki pokasa, kotrez je kommunistiska strona w czasu do wólbow 5. měrza rozschěrjała. Swědk z teho swědzi, so je so kommunistiska strona tuchutnje wo wobrónjenej złožk prózowała.

Jako běsche swědk Keller swoje wuprajenja skóncził, wusłyschachu wobstorjeny Torgler, so ma swědkowe rozprawy z dźela wopaczne. Potom so wobstorjeny Dimitrow słowa jimasche a stajesche namjety, k dopokasanju wuprajenjow. Mjes druhim wón namjetowasche, so by so tež Thälmann jako swědk pschesłyschował. Na to wotschinchi němkostatny rěcznik wotmołwi, so je Thälmann za swědka njehodźi, dokelž so pschesłyschowanje njemu dla wjelepschernehy pschepuje. Na to zwud hischcze wschelakich polizajskich zastopnikow pschesłyschuje.



Statny pohrjeb za krawneho swědka němskoastralneje wobory.

W Nürnbergu so wojak Schuhmacher zwjatočnje pokhowa. Awstriski pomocny policist běše jeho před někotrymi dnjemi na němskej zemi zastrělił. Při statnym pohrjebje so też wjednik Adolf Hitler wobzłoželi a při rowje wažne wopomnjenjowske słowa rěkoše. Naš wobraz pokazuje nam zwjatočnosć w pohrjebnišćowej kapale. Srjedża stoji wjednik, k lewicy šef wójskowego wjednistwa z Hammerstein, k prawicy wobory minister z Blomberg.

Měšćanske dźiwadło

Madame Butterfly.

Opera wot L. Illica a G. Giacosa.

hudźba wot Giacoma Puccinija.

Hdyž też njejo tuta opera runje najrjeńše dźěło Puccinija, słuša wona tola hudźbnje sobu jeho najazjimawšim skutkam. Cyły čin opery, kotryž je předzežany do „kraja skhadźaceho słónca", do Japanskeje, spožči komponistej możnotu bohateho hudźbneho wuwića. Nimo załožła exotiskich rhythmow sěroke lyriki. Powšitkownje pak so komponista přejara w cuzych hudźbnych zynkach a začućach njezlubi. Hudźba ma powšitkownu płačiznu, dokelž składnik twarji na powšitkownych dušinych začućach złowjeskich. To pak wosebje spožči cyłej operje jeje hódnotu. — We swojim jednanju je wězo cyła hra našemu dźesnisnemu rasowemu čuću khětro zdalena. A dże ći tu woprawdźa wo problem zjednoćenja dwoju tak zdalenoju rasow. Tohodla su skónčenje też při kóncu opery sympathijo na stronje Jendźelčana, kotryž ma tola swoju lohkomysłnosć z tak čežkimi konfliktami wotpokućić.

Opera bě w Budyšinje wurjadnje přihotowana. Wosobitu zasłužbu wo dobrym poradźenju maja intendant Hans Heinz Kämpff jako režisér a Jurij Schuleć jako kapałnik. Jewišćej spožči Walter Ulbrich hódny a přeswědčacy wobluk. Derje wobsadzeny a ponowjeny orchester překwapi přez połnosć a čistosć zynkow a přinošowaše tak we wosebitym měrje k dobremu poradźenju. Wězo běchu w khórach a załožła też w jenotliwych rólach wosebje w prěnim jednanju jam a sem mało njewěstoće, to pak njemóžeše wulkotny začiń, kotryž premijera zawostaji, na žadyn pad zamóc. Wosebje wysoki wumělski raz dosta opera přez sobuskutkowanje dweju hosćow statnoje opery. Max Hirzel spěwaše rólu leutnanta Linkertona z tak mócnym a čerstwym hłosom, so bě woprawdźe radosć připosłuchać a jeho žiwemu hraću přihladować. Mjałka móc Drježdźanskeje opery Arno Schellenberg překwapi ze swojim dobrym basom. Też w hraću zawostaji rjany začiń. Titulnu rólu spěwaše móc našeho dźiwadła Johanna Barklineo a wědźeše so jara pěknje zažiwić. Wosebje w druhim jednanju móže hłosnje błyšćeć. Z mjeńšich rólow wustupja wosebje wuspěšnje Ilse v. Hugo, Kurt Bosny a Max Hötzel. — Předwjedženje bě jara rjany wuspěch, štož mócny přiklesk dopokaza. Wopyt móžemy jenož kóždemu radźić. -n-

Ze Serbow

W Budyšinje, 29. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor we 7 hodź. barometer 749, hygrometer 0 a najwyschicha temperatura wodnoje 3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a najnischa temperatura we nozy —2. Wjedro je malo wobmeni. Połoženje wjedra w krjesnjej Europie je jaro nestajne. Mamy tu wyschinu k ranju a nad wječornej Němsej, nižiny nad Balkanom, nad połnocnej Němsej a z wječora Franzowskeje, kaž też pola Islandskeje. Wyschina nad Ruskej je wschak so rozpušcila a kaž so zda, wona też pola nas wjazy wliwa nabudże. Trohdla budże nasche wjedro hymnische. K temu so wuwjazni a mjerjace. Myslimy pak sebi, so nižiny po czasu wyschinu wotbrjeja a nam sajo sněhowate wjedro pschinjesu. Jutsche schmórtk na Ruskej je wschak so rozpušcił

Předženak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje
w Serbskim Domje

Wu leć derje było, by-li so je jaźnim kupowanjom snaty nawał kupzow poślednje dny do swjedženja trochu wosłabił.

— **SA-brigada 133 ishadźuje so 2. a 3. dezembra w Budyšinje.** Tohodla budźa sjawne měšćanske twarjenja **ſ thorhojemi wupyſchene.** Wobydlerjo a wyšinowcy so prošcha, so tychu na ſamſne waſchnje ſwoje dźelbracje na dnju wopokasali, kiž je ſa naſche město tak ſnamjenite.

— **Wuplatanje rentow.** S pósty ſo nam pišeše: wojerſke renty ja dezember wuplaćuja ſo w Budyšinje a na jeho wotnožkowych póſtach, póſtſkich agenturach a póstownjach ſrjedu 29. novembra. W Budyſchinje wuplaćuje ſo na póſće 3 (Piſched Schuleſtimi wrotami) Piatk 1. dezembra wuplaćuja ſo pódpjery ſnjeſbożeńſtcho a invalidneho ſawěſćenja a to w Budyšinje invalidne renty w evangelſtej towaršſchowni na Hornjerſtej haży 23, wſchitke druhe renty na póſće 3 (Piſched Schuleſtimi wrotami).

— **Tudomna firma Gustav Thunig** na Smitskownej Lawſtej haży naſ proſy, ſo bychmy naſchim ważenym cżitarom woſjewili, ſo je nětko we ſwojim wulkadnym wotſe wołojane wojaki, jěſdnych we wjeſkich mérowych uniformach wuſtajiła. Wojaki je Budyšći wobydlerſ ſhotowili.

— **W měšćanſtim dźiwadle** pſchedſtaja ſo dźenja wjeczor 1/2 9 hodź. naczaſnu cżinohru „Schlageter". Jutſje ſchwórſk je zyle poślednje pſchedſtajenje opery „Madame Butterfly" ſ komornymaj ſpěwarjomaj Hirſtom a Schelſenbergom ſ Drježdżan. Piatk hraje ſo opereta „Hrabinka Mariza". Sobotu pſchedſtaja ſo jenički raz Schillerowa cżinohra „Wilhelm Tell". Njedźelu popołdnju w 4 hodź. pſchedſtaja ſo pośledni króć cżinohra „Schlageter". Njedźelu wjeczor 1/8 hodź. hraje ſo pſchi króć operetowy poraźak „Wobkſtkaza knjeſnicżka" wot Ralfa Benatzkeho (komponiſta kruchy „W běłym koniku).

— **Na dróhy ſnjeſbożiła.** Jako tudomna Jelčina hołza wjeczera **dopołdnja wokoło 1/11 hodź. dróhu na Žitnych** wikach na rólu Seminarſkeje **haży pſchekroči, kołojźdnu** do njeje ſajźdże a ju **powali.** Hołza ſo **wſchelako** ſrani. Jeje **nawoźi ſo ſsobu.** Kołojźdny woſtaji dźěcżo leżo a ſo we njo njeſtarajo wotjěże.

Zetkanje brigady 2. a 3. decembra 1933 w Budyšin'e

Brigada 133 ſeſtaje ſo 2. a 3. dezembra 1933 k ſwojemu prěnjemu ſjězdej w **Budyſchinje.** Sobotu 2. dezembra ſo po **powitanju wonkownych hoſcżi na Mjažowym torhoſchcżu wulke wjeczorne pitanje wotmeje.** K tomu pſchiſtamknje ſo ſmólnizowy cżah tyhaž muži SA po Budyſchich dróhach.

Wſchitka raňſcho-ſatka SA ſeſtupa ſo njedźelu 3. dezembra dopołdnja w 9 hodź. na ſwucżowanſchcżu priedawſchich Husarſtich kaſarnow. Tu ſkupinowy wjednik Hanyn SA poſtrowi. K temu pſchiſtamknje ſo połna Boża **ſłužba.** Na to budźe němſki **bohoſt Muſchmann** rěcżeć. **Potom** ſcżehuje ſarjadowanje priedawſcheho wobornego **Stahlhelma** do SA jako ſtandarta J. 26. Po narěcżi ſakiſcheho **miniſterſkeho** preſidenta wjednika wyſchſcheho ſkupinoweho wjednika ſ Killingera wyſchſchi wjednik Unterſtab brigadu 133 do winowatojcże woſmje. Na to **pożmjeczi** ſo 34 wudyrnych **thorhojow.** Sjeſd brigady ſtónczi ſo ſ **pokhodom** zyleje raňſchoſtatkeje SA po měſcże Budyſchinje a ſ nimokhodom pſched wjednikami na Žitnych wikach.

S **Roſwodez** pola Budeſtez. (Wójſtki pomnik.) Tudomny wójniſki pomnik budźe bórſy dotwarjeny. Pomnik je **ſwoje měſtno pſcheměnił** a ſteji nětko niże ſchule pſchi ſtarej dróſy. Walke rjane ſchtomy a ſahroda woobdawaju kamjeń. **Pomnik ſo tohodla** pſchihadźi, dokelž ſo na ſtarym **měſtnje** wjeſ njebożow ſta. Nětko je na ſtarym pomnikowym **měſtnje** ſaſo pſchewidna: ſawinjenje. Tehorunja ſo na tutym **měſtnje** wotwobdźaje roły wobnowjenja. Teſe **dźiła** wumjedże Gneuſez firma ſ Budyſchina. Tutón **thodźeń budże** ſ dźěłom hotowa.

S **Hrodźiſchcża.** (Sa póſtſtcheho agenta ſo pomjenował.) **Wyſchſcha póſtſka direkcija w Drježdżanach je knjeza Jurja Neba w Hrodźiſchcżu k 1. dezembrej ſa póſtſkeho agenta pomjenowała.** Póſtſka agentura a ſjawny telefon ſtej wot tutoho duża w klanach knjeza Jurja Neſa.

S **Wóſporka.** (7. ſhromadźizna měſcżanſkich ſaſtupjerjow.) W 7. ſjawnym poſjedźenju měſcżanſkich ſaſtupjerjow woſjewi pſchedſtyda Obrnanſ, dźakowne pismo nemſkeho bohoſta Mutſchmanna ſa pomjenowanje k cżeſnemu měſcżanej naſcheho města, a ſo ſu pjenjezy wokſrjeſnjeje pomozy ſa měſaz julij a oktober doſtali. Nałarjej Anderſej dowolichu po jeho próſtwje, wodu ſ Pſchelneje ſtudnje bracż. Mjajowe jěli wobnowi motoriſti mijſtr R. Semig. Twarſtu budu měſcżanſka rada jenoſtajne dowoli. Wobſydły pſchidźewſ ſa nuſnych dźěłacżerjow ſo roſpominaſche. Tak doſtanu ſwójby ſ 2 dźěcżomaj na tydźeń 17,30 hr., ſ 3 dźěcżimi 18 hr., ſe 4 dźěcżimi 18,50 hr. atd. Syſyne ſwójby doſtanu wot ſymſtcze ponoſy trěbne wězy. We wobłuku dźěłowoje bitwy ſo wobſchkodźene murje wobnowja. Dale ſo wobnowi pośjedźerſnja w radnizy, ſarjadniſſnowe měſtnoſcże nałutowańſke a ſchule. Wſchitke wězy ſu ſo na Lubijſke hauſtke hejtmanſtwo pſchipowědźile.

S **Lubija.** (Sanjertne njeſbože ſ motorſtim kołom.) Sanjertne njeſbože ſ motorſtim kołom ſta ſo ſobotu wjeczor pſchi Rózanſkej horje pola Lubija. 33-létny hedźiſſi mjeſtr Albert Großmann ſ Rychbacha ſhubi moſ nad ſwojim motorſtim kołom a padże tak njeſbożnje, ſo ſo ſmutka cżeſko frani a ſebi nop pukny. Auto, kiž ninje pſchijěżdże, jeho namaka a do Lubijſkeje **thorownje** bowoje, hdźež won njedźelu rano **pod cżeſkimi boloścżemi wumrě.** Sjeſbożeny, kiž pſchi **ſtom** nanowy **wobchod** w Rychbachu pſchewza, ſawoſtaji mnohu **ſonu** a maſej dźeſći.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 29. novembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,722	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendželski punt	13,82	100 českosk. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,39

Barlinſta burſa měſcżeſche wczera krute wiki. Kurzy **akzijow** woſtachu ſtajne a też pſchidobychu. Wiki rentowych liſcżinow běchu mérne.

Barlinſke ſitne wukowiſi běchu wczera powſchitkownje mérne, tola niż ſkłaſche. Kłěcżowe žito namaka malo woteběrarjow. Woiwſ namaka trochu wjazy ſuzow, tola ſuczi njepłaczachu wyſchſche płaczińy, kiž ſo jadachu.

Wczera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy: 8,90—9,15 hr., rožki; 7,15—7,40 hr., jęczmjenja, naſetnjeho: 8,25—9,30 hr., naſwuſtſcho: 7,85 hacż 8,60 hr., wowſa: 7,15—7,40 hr.

Płaczińy na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczińy po złotej hriwnje.

	28. 11.	27. 11.		28. 11	27. 11
Pšenica	—	—	buny	17,9-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jęčmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jęčmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosuſk	12,50	12,50
rěana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	ſuch. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruſki	13,80	13,80
ržane	10,2-10,4	10,2-10,4	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rěana ſloma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rěcna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaczinu za prěcży za wupłodźerja 178 181 183

Płaczinu za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Płaczizny rězneho skotu na Drježdżańskich skótnych wikach.

28. novembra

118 wol., 308 byk., 308 kruw., 50 jałoje., 1154 ćelat, 776 wowc., 3550 swini.

Płaczizny za

woły: 1. 33—34, 2. 29—31, 3. 26—28; 4. 20—25;
byki: 1. 30—32, 2. 27—29, 3. 23—26, 4. —;
kruwy: 1. 26—29, 2. 22—25; 3. 16—20; 4. 10—15;
jałojcy: 1. 30—33, 2. 26—29;
wowcy: 1 31—35, 2. 36—40, 3. 28—30, 4. 24—27;
ćelata: 1. 36—40, 2. 30—35, 3. 26—29, 4. 21—25;
swinje: 1. 51—52, 2. 49—50, 3. 47—58, 4. 45—46, 5. 43—44. Rancy: 43—16.

Płaczizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. novembra 1933 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a wornamjenjenja:

Woły: 319.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět - - - - - - - - - - - - - - - - 33—34
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene - - - 29—32
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe - - 27—28
Mjenje picowane wšěch ſtarobow - - - - - - - - - - 22—26

Byki: 468.

Połnomjasne, wurocżene, najwjetſeje rězneje hódnoſce — —
Połnomjasne, młódſe - - - - - - - - - - - - - - - - 29—30
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe - - 27—28
Spatne - 22—25

Jałojcy a kruwy: 747.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce - —
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět - - - - - - - - - - - - - 22—25
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy - - - - - - - - - - - - - - - - - - - 16—20
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy - - - 10—15
Mjenje a ſpatnje picowane - - - - - - - - - - - - - —

Ćelata: 2068.

Najlěpše wukormjene (2. družiny) - - - - - - - - - - 33—41
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) - - - - - - - 25—30
Spatne. (4.) - 16—24

Wowcy: 3399.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (1. družina) - - - - - - - 35—26
Starſe wukormjene (2.) - - - - - - - - - - - - - - - 21—24
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3) - - - - - - - - - 13—20

Swinje: 15702.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět ſtare 48—51
Wukormjene - 45—50
Mjasne - 45—47
Spatne - 42—44
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - - - 42—46

Swójbne powěſce

Směrćowanj: Max Schołta ſ Almu rodź. Schoſcżiją we Cżornowje pola Kamjenza.

Směrćeja: Bertha Mirdelowa rodź. Förſterez w Budyſchinje, 84 lět; khowanje budźe jutſje ſchtwórtk popołdnju 1/3 hodź. wot Jarowańſkeho domu. — **Paſwol Robſchinka** w Běłej Wodźe, 57 lět; khowanje je dźeńſa ſrjedu.

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.



Němſkostatna wobora ſtara ſo za najkhudše Barlinske dźěći.

Wojacy Barlinskeho ſtarožowanskeho polka ſu ſo poſkićili, **ſo bychu w** ćežkich ſymskich **měſacach** khudym Barlinskim dźěćom jědź podawali. **Mali ko**ſćo wot wojakow němſkostatneje wobory **dostawaju** ſytnu jědź z gulašowoje kanony a wojacy **s nimi pře**ćelnje wobkhadźeja.

flötuj wifowaś Mar. Szemborą we wsy, so 37 jupzow, 4 karnicke a 1 kuriwotnu petrolejnu. Wsa bontuny bu najeaf ham. Wón 7 kwartowu pojeźi. Po bonbanje so rjana towarischnosći wesmo.

Z Kulowa. (Nemski president jako kmótr.) Nemski president z Hindenburg prewza zandżeny tydzeń kmótrjstwo pola 2 dźesow, kiż so w nasej katholskej cyrkwi wukrćesćeju. Wobe beśtej wosmej dźesći ratarja Pétra Kubanka z Kulowca a skalarja Jakuba Wowćerka zo Snisce.

S Radźichowa. (Padnidźesnwo.) Wikowarjej Pawołej Pichaćej z Mrokna kradnychu, jako pola Cudeje pśicehywaśche, z kolesa wałeś draśin. Słoźnika Cudeje dźowka wobkedźbowana. Knjezuje Cudeje so dźakuje, jo je śebi słoźnika, niedźiwajo cźmu, dźeś wobkradata. Sa krótki cźas so poradźi, słoźnika, dejeju z Klinu, jajeci. Kradnjenje wźa be hiśom pśichwatnym rozdźeli. Sbrane wozy cźisnu, jako policija pśichódźe, z wokrem won.

S Kćerbo. (Padnidźesnwo.) Padnidźi kradnychu jadźbam tydźeń pola ratarja Jana Mrośta kromadu dźewa.

S Dörli pola Rjśeje. (Wunoźeśt jbérki ta jimnika pomoc.) Pola nas so dari: 354,05 hr. pjenjes, 220 c. zentnarja bźnow, 1½ zentnarja pśichoźu, 5½ zentnarja rożi, 60 puntow mukl, 261 pokutow lukcha, 12 zentnarjow kartu, 7½ puntow schmatza, 20 puntow hrochu, 15 puntow raśa, 88 zentnarjow muhła, 1 mtr. drjewa, 3 łoźcha a 2 pohaj žonjacych stupnjow. We Wśanach dari so 31,14 hr. pjenjes, 29 zentnarjow bźnow, 2 zentnarjej rożi, 18 hlubow a 2 kuśkaj butru. We Sładźeńśku darichu 9,75 hr. pjenjes, 1 zentnar rożi, 1 zentnar kartu, 50 puntow morchwje, 10 jeji a 2 zentnarjej muhła. Tśi schulske dźeći dośćerowachu 83 zentnarjow bźnow. Wutrobom dźak wśichnym, kiż su pśichi jimnikej pomoju pomhali.

* S Tureje w Delnjej Łužicy. (Nabla jimnicy.) Jako ratař Marcin Mattigk, kiž bźeśe wóz so swojom ženu kupit a jón na row położit, domojedźo z kolesa padźe a bźeśe na mźtnje mortwy. Boża rucźka jeho je wjeznu mjesu staji.

Wusudźenja

§ W [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće z pola dowěrnika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr., wo 17,20 Kč. Wsd. a čšk. Smolerjec knihlidźerstwo, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežuje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo wěsthwskam čilneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemře abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjedny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zrunjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dawaja so banery karydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 275 — Budyšin — Štwórtk 30. novembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski sejm so na 12. decembra zwołał.

Nowy němski sejm je so k swojemu wustajenskemu pósedźenju na wutoru 12. dezembra popołdnju w 3 hodź. zwołał. Pósedźenje budźe dotalny president němskeho sejma Göring nawjedowaco. Sa pósedźenje njeje wobsedźby dnjowy porjad postajeny. Tola so w tutym pósedźenju sejm wustaji. Ssejm jenož je w Krollowej operje.

Porjad zhromadźizny budźe pjeza fešehowazy: Nowy němski sejm 12. dezembra najprjedy pósedźowanje wuwiseli. Potom so **wulka njedowka zwonkowno-politiska rěcz** wočakuje. Nowy němski sejm, kotryž je nimale zyły němski lud wolił, budźe na zwonkowne waschnje měrowu politiku Adolfa Hitlera, kotraž je so wulkimaj zbližowanjomaj posłytomaj k Pólskej a Francowskej hižom pokazała, podpjerać.

Schołž znutskowny politiku nanuspa, směje němski sejm njeje wojnsko rozšěrjić. Wón budźe dyrbjeć wobkrućić, so so do krajnych sejmowe wjazy njewoli. Prusska je so hižom zwonkowneju sejmowinjow zdała. Też w druhich němskich krajach so zamjone rozsudy wočakuja. Prěni program w němskim sejmje budźe najskerje tydźeń dźěła zadaći.

Wobstaranje dźěła němskostatneje železnicy

Zarjadništa rada němskostatneje železniy sthadźowaše so 27. a 28. novembra. Wona saběrašche so z tym a wobkhadnym wuwiczom železniow. Sswadźowanju wotběranju wožebowoho wobkhada pomjo lětej steji postupowanje tworowoho wobkhada napschestnižowanja tarifow wot léta 1929 na dothodny srowneho wobkhada wo něhdźe 550 miliionow hriwen, to je 16 proz., snižile.

Zarjadništa rada je pschemjenjenje personalneho pada dowolika, kiž je so za sastojnikow němskostatneje nizy mjes tym pschewjedło. S tym je so dawne sche sastojnikow dopjelnilo. Hlowne zarjadnišwo dopołnowaše k sčehowazym naprawam w sajimje dźěłatwa: Wupowědźenski czaš za želesnišnich dźěłacerjow ci so na pschimérjene waschnje podlešnjeja. Dźěłaco i dołholětnej słužbu dóstanu mjeta šwery. Tute a maju so hischcze do hód wuplaciec.

Dźiwajo na zakładny programm a pschidatne dźěła němskostatna železniza w lěcze 1933 něhdźe 1400 miliionow hriwnow za wobstaranje dźěła wuda. Też za léto 1934 je 1400 miliionow hr. wotmyslenych. So by so w symje 1933/34 bjesdźěłosći wuspěchnje potłocowała, němskostatna železniza hischcze wožebity zmišli program pschidatnych dźěłow w hódnosći 25 miliionow hr. pschewidźe. Dźěła so hnydom zakaja. Najwjetschi dźeł tutych zakankow dóstanu žrěnje a mjesnišce rjemjeslnište pschedewjacza, dokelž so tu wožebje wo zwuporjedzenje dwórnischcowych twarjenjow, bydlenjow a twarjenje dźěłarnjow jedna. Nimo toho ma němskostatna železniza za pschidatne dźěła w lěcze 1934 hischcze 40 miliionow hr. myslče wudaca.

Přichodny puć němskeho nowinarstwa

We wustawje za nowinarstwo wědu w Berlinje rěcze sche wutoru němski nowinarjo schej nazionalsozialistiskeje strony a městopresident němskostatneje nowinarskeje komory dr. Otto Dietrich wo nazdźawnych praschenjach němskeho žurnalizma a nowinarstwa. Němski žurnalist ma so na wsche waschnje dobrom wědomcu. Přeco je, so je cztowjek zwuskownje woprawdźe žurnalistej powołany czije a so kedy powołanišći wědu na wschitkich polach dźěła pschihotowa. Němski žurnalistmuš je też po nowym redakterskim zakonju zwobodne powołanje.

Druhi wulki nadawk dyrbi so pola měschczanskeho žurnalizma zapoczeć. Tutón měschczanski žurnalistmuš dyrbi so z nazionalsozialistiskim duchom napjelnić. Tu dr. Dietrich należnje pschedpołożenym dźěłam warnowaše.

Žurnalistiske dźěło w nowym zlacu njechodźi so wuslicz bjes wěrneho nazionalsozialistiskeho pschesmyslenja. Jenož schtož zwje je swutska won czerpa, na pschichodne we němskim nowinarstwje.

Na druhej stronje stoji nazionalsozialistiske nowinarstwo, kiž je so z nahladami dźensnjišcheho stata narodźiło a z nimi wotrosło. Tuto nowinarstwo je so nětko wót nowinarstwa oppositije do statneho nowinarstwa pschestajicej dyrbjało, tutón prozeß dźensa hischcze njeje skónczeny. Potom dr. Dietrich jenotlive praschenja dalschego wuwiwja nazionalsozialistiskeho nowinarstwa rozpominasche. Dołh so na jeszi stronje poradźi, měschczanskich žurnalistow k nazionalsozialistam wocžahnyć, a na druhej stronje nazionalsozialistiskich redaktorow k najwyschschemu wuklukanju dowjesć, potom so na tutej najwyschschej runinje napschecziwnosće po naturelnim puczu pschewinu. Nazionalsozialistiska strona hewi pschejе, so by jeje duch zyłe němske nowinarstwo spschidźał a nowe. S tym pak so na zone waschnje njeprajі, so maju jenoz hamtske nowiny strony prawo eksistency w němskim nowinarstwje. Wšeho maju nazionalsozialistiske nowiny powschitkowne lěpschiny wuzwjeć, kiž z wuwiwja wuthadźeja, to pak njedyrbi tak daloko zahaci, so by politiske abo zwonkne mnjenje pschez detnje organy na czitarstwo wukeja. Dr. Dietrich rozsudźuje z dźesczisowe ménjenju wuzmyi, so mohł nowy redakterski sstat k uniformowanjam němskeho nowinarstwa dowjesć. Zdźesnje naroda w nowym stacje pozicja dosez mocžizny, z kotrejž so němske nowinarstwo hodźi wjele fronsche, sajimawe a sjwe sejmjeć. Wšitcy žurnalisti dyrbi sjednanicz, z nowym zwonkownym zdźesnjom sajimawacz. Kóždy němski žurnalist smoje dźeło w tutym zmyśle czini, potom fcži němski lud nowinarskemu wutworu, kaschejž druhdźe w swecze njenadźijemy.

Cyrkwinske ministerstwo wróćo stupiło

Evangelska nowinarska słužba hamtsjo wojewja, so je dnjeschnje ministerstwo němskeje evangelskeje zyrkwje wróćo zmpilo. Němski biskop je tuto wojewjenje pschijeł a potwrdźiwny duchownego ministerstwa proseł, so bychu zwo je sastojnizwa hacz do nowowuhotowjenja ministerstwa wukonjowe.

Poradźeł, so je zyrkwinski minister Hossenfelder wróćo zmpił, niewetpowrjedźene wopraudźitosći.

Třélca Schumachera zatřělichu na němskej zemi

Kaž Lsienje nowiny „Neue freie Presse" pischu, su wutoru zobustawy awstriskeje a němskeje kommunizje kraju pschehladale. Pschi tutej składnosći mjesu wumeri dyn, z czimž so swěsći, so je wojak němskokatolscze woboru Schuhmacher na němskej zemi pschehował, jako jeho ta žmjerzwa kulka trjechi. Luža krowe nadeidje so na němskej zemi, kotru wot mjesy zdaleć.



Najwjetsa němska powěsćernja so zjednoćila.
Ota Meier je so za predsyzla predsydstwa němskeje powěsćernje pomjenował. Tuta powěsćernja přichodnje powěsćerni „Wolffs Telegrafen-Büro" a „Telegrafen-Union" woprija.

Proces wo zapaleŕstwie w němskej sejmowni

We wczerawschim pozedźenju w prozesu wo zapaleŕstwie w němskej zejmowni zwopředka hischcze kriminalny sekretar Brosig z Düsseldorfa se zwojimi wurpajenjemi pokraczowasche. Wón mjesesche za dopokasanc, so je kommunistiska strona se wschemi srědkami namóžny pschewrót pschewjesć chcyła. Swedk to też w tym widźesche, so bésche so w Düsseldorfje zedowa kolonna wutworila, kotrejž bésche so porucziło, so by w pschipadze zbéha jedź w SA kuchnjach sajedojczila. Sebranj jeb by po wuprajenju wězwwustojnych k sajedojczenju 18 000 cztowjekow dosahak. Pschecziwo wobdźelenym so wobtorżba dla spytaneho wjelemordaństwa sapoda. Swedk rosprawja też wo tajnym pozedźenju w Düsseldorfje, w kotrymž so wobsamknu, so měł so sekretar sozialdemokratiskeje strony w Düsseldorfje satkócz a njeskutk so na nazionalsozialistow wotwaliez. Na wopraschenje němskostatneho sudnikeho rady dr. Coenderja swedk wotmoli, so je so pewschitkownje powedało, so dyrbjesche so wotmyslenym kommunististi lězk w pažmje Portheimskeje sapoczeć, hdyž wójska njeje.

Wobstorżenej Dimitrow mjesesche sašo wschelake praschenja. Won stoncznje rjekny, so je zyle njemožno wěrcz, so knyhu kommunistoho SA-ludźi sajedojczej chcyli. Na to jemu swedk wotmolwi, so su jeh 28. februara 1933 sebrali. Kommunistiski galwanizér bésche jón w dźěłarni kradnył, hdyž dźelasche. Tutón muž bésche pryedy wotkrjeznj wjednik w Spartakowym swjazku we wokrjesu delnjeho Rheina.

Kommunistoio před němskim pósłanstwom w Paris.u

Posnyi kommunistiske demonstrazije pschecziwo němskemu posłanstwu w Paryzu w nozo k srjedźu: polizija jasnemóc. Nahdże 150 wožebow bésche wokolo 11 hodź. je sastanischa pschedsiesloje železniny blizko posłanstwa wukleto. Polizija pak jich rozsehna. Woni chyzchu z blescheemi do posłanstwa mjetacz, tola blesche jenož hacz k suboczenemu twarjenju dolecżachu. Wołachu: „Precz z fašischmom!" „Wuswobodźcje Dimitrowa!" a podobne. Polizija saja 10 wožebow, mjes nimi dweju Volgarow a jeneho Italczana.

Diplomatiske jednanja w Romje

W poslednich dnjach je w Romje k wajnym diplomatiskim jednanjam dóschło, kotrež wo wotrównjenju jednaju. Zendźeiske nowiny pischu, so je so zendźelske posłanz w Romje dr Eric Drummond pschi zwojim posledźnim rozrěcowanju z Mussolinijom prajewał, so by Italiski k pschijomnischemu stejischcju k Swjatej ludowi nawabił. Prjedawschi generalny sekretar Swjatka ludow je poradźił prajowanju podpjerał, kiž je jeho Genfski nałedźnik Avenol w Romje sapoczał. Njepschi pak ko, so je so Mussolini do pschecziwa Swjatka ludow wobrocził, tola Zendźelcznjo ko nadźijesza, so italiske nowiny pschecziwo pschecziwo Swjatkej ludow pišaez. S jednanjow wuthadźa, so dóńt Swjatka ludow njeje khwatna należnosć a so wulkomocy ju nimaja za wajnu dóńt, so bychu so mjeko z njej sabrałe. Avenol chce w blizkim czasu pjeza też w Londonje a Paryzu jednacz.

Mjes Zendźelcznjej a Italiskej je dnje so jenaż wujedna, so tradicionalne jusiši mjes wobemaj krajonaj wostanu. Italiska ko tej napischcze Zendźelskej nocze na Zone wojsanje swjatacz, donz dotładuje němske zischcznje njeschanje. Za wazym podowi najwuznamdnieje politiki maju setkanje Mussolinija z Simonowym w Romje. Simonow je dnje so hižom w lěcze 1922 na konferenzu w Genawje wobdźelił a so w lěcze 1930 w Milanu z tehdomischim swonkownym ministrom Grandiom jeikal. Ke setkanju se zchcejom italskeho knjezerstwa pak njedźiwaja wulkeho hospodarskeho zhromadneho dźěła a politiskeho zbliżenja mjes Rusku a Italiku dotal njebóńdże. Italiska so nathwili wschelde za to so zajimuje, so by so radscha politika nětak k Francowskej pschiwobroczyła.

Spaniske wólby su pječa niepłaćiwe

Madridske nowiny „El Sozialista" wobkruczeja, so je jastizny minister Alzeni w knjezerstwowej radze nanjeto wał, zwěthan wumoschk 19. novembra pschecziwo a bjem, kiž je

ho rozpuščejšt, šnowa šwolać. Ajerši na pjecja wotpołud, wróćo šnuješ jako wotmołwu na „wólene manevry“ naših stronow. Nowiny šćinčja šwoju rozpravu ſ pšichšponmjenjom, so budže šrjedu rošsudny dźeń a so ho pjecja krija njehodži wotwobroćeć.

Jendźelska swoje lětarstwo zesylnja

W jendźelskim hornim šejmje wójwoda je Southerland šrjedu ſ napraschowarjom prózowanja wo wulwarjenje jendźelskeho wójerskeho lětarstwa nacja. Wójwoda nawjetowaše, so dyrbjale kóžde wójerske jendźelske město šwoju šamžnu šylu lětadłow k šwojemu šakitanju měć. Lord Londonderry w mjenje kujeležnwa dopominaše, so je Jendźelska po wójnje nassylnische wójerske lětarstwo wobhedžała, so pak nětko na pjatym městnje mjes wulkomocami stejí. Powětrowy minister hišće wosjahny, so Jendźelska nimale 350 wójnskich lětadłow wobhedži. Francowska pak nětkole 1650, Rušla nětkole 14—1500 lětadłow, Amerika mjes 1000 a 1100 a Italska tehrunja mjes 1000 a 1100. Jendźelski pšichšad bohužel w zanym kraju jeſehowarjow njenamaka. To je pjerja puć, po kotrymž Jendźelska dźeše khodźeć njemože. Tehodła lětarſtwowy minister lord Londonderry nanjetowaše, so dyrbjała ſe politika jenoſtronskeho wotbrónjenja spuſčeć.

wopokazali. Ze železnicu, na kolach, z autami a autobusami přikhwatachu do lubeho Budyšina. Při nazymskim husto njepřijomnym wjedrje, kiž wokolo nas zwjetša knježi, dyrbi so tuton zajim čim koncerta zwjetša njeměć. Tez naši Maćerzow běchu serbski wyšo pohódnosće. W zwjeselacej khěže z wopytom ludu na jeho koncerće w zwjeselacej khěže z wopytom poćesćili.

Njech nětko wěrawšo serbske zynki we wulkach dale klinja a njech wuwabja přeco nowe zahorjenje za rjanosć našeho spěwa a hudźby. Horcy dźak słuša wšitkim wjednikam a nawjedowarjam, wšak słuša wšitkim našim lubym spěwarjam a spěwarkam, kotřiž husto pod čežkimi wobstejnosćemi a při wulkich wopornich so na koncert přihotuja.



Krónprync we swojim nehdušim exilu Wiringenje.

Krónprync Wilhelm pola swojeho starcho přećela. wjesneho kowarja Jana Luyta pola kotrehož je za čas swojeho exila kowarstwo nawuknył.

Serbski koncert w Krónje

Hižo léta dołho so Serbja po staryma zwučenym wašnju k swojemu wulkemu koncertej w Krónje we Budyšinje skhadźuja. Tuton nowemberski dźeń je nětko hižo tak tradicionelny, so sebi serbsko žiwjenje a kulturne prócowanje bjez nazymskeho koncerta wjacy derje myslić njemóžemy. Serbja waža sebi tuton dźeń jako dźeń zetkanja, zhlóženja a narodneho pohona.

Tež wčerawši koncert mjeješe na znatej wysinje štož jeho spěwne a hudźbne poskićenja nastupa. Tež z wopytom mózmy při dźensnišich časach spokojom być. Wohladachmy zaso mnoho znatych wobliczow swěrnych a njespórcniwych prócowarjow našeho serbskeho ludu. Tež Němcy naš koncert ze swojim wopytom počešćichu a tak swój zajim za naše kulturne kubła pokazachu.

Kaž hižo naspomnichmy, su so poskićenja zaso derje přewjedle a nam znowa bohatosć a rjanosć toho předstajile, štož je naše a štož je nam luby a drohi pokład. We jenotliwych spěwach a hudźbnych wustupach podamy hišće nadrobniši rozprawu z powołanego pjera. Smy znowa spóznali, zo by wulka škoda była, dyrbjało-li so serbske zynki a serbske wumělstwo z luźiskeje domizny pozhubić. My wšitcy mamy swjatu winowatosć, zo wšitke swoje mocy na to wažimy, zo bychu so nam nasa rěč a wšitko te wulke kulturne dary nasich njesmjertnych prócowarjow našim potomnikam a do wšeho přichoda zakhowałe. Tež w nowym stałe smy my Serbja winowaći to swoje rěči zakhować, přetož lubosć k wótčinje korjeni we lubosći k wažcej domizuje.

Tak je koncert na wšitkich wopytowarjow dobry začiše zawostajił a wołu k žiwjenju pokazał, kotraž w nas bydli a so wuskutkuje. Tola je nam wčerawši dźeń znowa našu wulku winowatosć khutnje na wutrohu połožił. Wšitcy wopytowarjo su to wšsčo tež sami začuli a čí, kotříž tu njeběchu, njech su sebi toho wědomi, zo njemóžemy ruce do klina połožić. Derhlimy a chcemy so hibać, zo bychmy sebi wutwarili rjany dom našeho Serbowstwa.

Wopytowarjo koncerta su zdźěli z dalokich kónčin přikhwatali a z tym swój zajim a wopornjwosć

Ze Serbow

W Budyšinje, 30. nowembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor wo 7 hodź. barometer 762, thermometer 0 a najwjetša temperatura wodnjo 1·3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, thermometer 0 a najnišcha temperatura we nozy —2. — Sněhowazu zas wodra so nepřichmělni a wosnane symny. — Kaiše wjedro je bóle a bóle pod wliw wysokeho přichilcha. Znalna wysokina nad Rušlej sjednocuje so ſ wysokim nad Alpami. To wojnamjenja, so šnježemy njepřetorjenje. Rjany wupschestrowaja so po zalem Atlantiskim oceanje ſ wjetšim hrjebjom a pod Středomorskim morjom. Njetrjebamy wočakować, so wone bjezo nětko wliw na naiše wjedro dosahne. Tehodła budže naše wjedro wotcichła šnježa a jomna. Jutre pjat šćinčko 7,40 hodź. dłuhša a so 3,58 hodź. khowa. Mjesacź přihdża jutre napołdnju 2,58 hodź. a khowa so rano 7,27 hodź.

— **Nazionalsozialistiske dźiwanje jednej ſ nowu nimskich dipłomowych ratarjow ja Horniu Łužicu wotmě** wotmě wotmě wotmě

10 decembra sawrjecy. Hacz do tuteho dnja tez służbne rodźiny němskeho mlodoluda a němskeje dźěćezajeje hyły hacłowje wutpaduja.

S **Bukez.** K njedźeli semrětych běchu rowy nasich tśoch semrětych jara rjenje wupyšchene. Wójnski pomnik nascheje Zornoběžanska mlodźina z płatwami wupyschi. Bojerske towarstwo a Hitlerja mlodźina Wozu służbu swromadnje wopytachjej a połožischej wěnz k pomnikej. Posawnowy a zpěwinski chór pschi Bożej służbje zbožnostnje wozhladowaschtaj.

S **Lubija.** (Wobeń.) Ssobotu popołdnju mjezi wobeń hród w Lejnje. Wobnjowym woboram so njeporadźi, wobeń podujnjej, dokelž žaneje wody njemějachu. Bróžeń mózesche so wobnjej wuthowacz.

Z **Khrošće.** (Najstarši muž wumrěł.) Zandźena wutoru wjećor wumrě tu najstarši muž w našej wsy: Jakub Běrk. Wón docpě starobu 86 lět. Hakle před dwěmaj njedźelomaj móžeše w kole priwuznych wjesele swoje narodniny swjećić. Wšitcy jeho znajachu z mjenom „Běrkec kmótr". W Khrošćecach so 16. nov. 1847 narodźi. Z jeho manźelstwa — jeho žona zemře před poltśeća lětami — wuńdźechu 5 dźowkow a 3 synojo. Před nješto lětami měješe Jakub Běrk też žalne zbožo, ze swojej manźelskej zloty kwas swjećeć. Z nasheje rjanecje Łužicy njeje Běrkec kmótr dale prišol, samo pola wojakow njeje słužił, hačrunjež běše zrótsna, sylna wosoba. Ze swojej domizniskej rolu zwosta zwjazany, kiž budźe jeho cełu tež pokhować. Rady přebywaše na wjeselej zabawje. Na Běrkec kmóta budźa wjesnjenjo hišće dołho spominać. Njech spi w dobrym mérje!

S **Wojerez.** (Nahła smjerć.) W najrjeńšej starobje je mólerskeho mišchtra H. Fuhrmanna nahła smjerć se žiwjenja sfrabła. Po pucu šćeła domoj bu jemu šlo. Cełuna běšche domoj jeho Boża ruchła saja. Pschicżina smjerće je najšerje zajećowjenje z wuhlowym oxydom, kiž je pschi dźěle sprěwał. — (Njeboże.) Autowe njeboże na hu pódnjelu na rózku Ssrjedźnjoje a Seleneje dróhi. Cżežity auto je Schyo Komorowa fajebże do wosjabowcho auta z Wojerez. Cżežity auto so lohko wobschkodźi. Luboo do njeboża njepschichódźechu — Ssélsborny kwas stużeńcżeńcże wutoru Bruno Schwendler a mandźelska na Dolhej dróhi 4.

S **Běleje Wody.** (Wobeń w schkleńczeńcu.) Wutoru w nozy wokoło ¾1 hodź wuhdyri w tudomnej schkleńczerni wulki wobeń. Wobnjowa wobora, kotraj hnydom z motorjeńcej fajkawu pschikhwata, sanitetna kolona Cżerwjeneho khiża, techniska nuzowa pomoz a policija tamódna se wulkej prózy wobeń po 1 hodź. załecz. Ssusodne wuarjenja bu psched wobnjom schkitachu. K nastaću wohnja so pische, so so w schkleńczerni schkleńca njedźeje, ale ljje. Zakla šidka schkleńca so z cżahajnymi maschinami do hornich skhodow cżasa, hdźež so platy pala. Pschi tym je najšerje wuhleschk do drjewa śećał. Skhoda je wulka a njebohdźi so hišćeze wobliczić. Dźelo móže so jenož z dźěła wukonjeć.

Z **Drježdżan.** Wulcy zajimawy běše přednošk ze swětlowobrazami, kiž bě k. farař dr. Jakubaš 28. t. m. w towarstwje katolskich Serbow „Jednota" poskići. Přednošer rysowaše w zawodnych slowach zamér tutoho přednoška, kiž měješe nadawk k tomu připomhać, zo bychu připoslucharjo spomožace dźělo towarstwa swj. Bonifacija zeznali a za tutu idealnu wěc so zahorili. Přednošk sam steješe pod thematom: „Nuza a wumoženje diasporneho dźěsca." K přednošej so přihodźacy film porjeńši wječor. Někotrykuli, kiž hewak skutkowanje tutoho towarstwa ženje prawje zapřimnyl njeje, spózna, zo je to čestny nadawk kóždeho wěrneho křesćana, zo tutu nadobnu wěc sebu spěchuje, wosebje financielnje. Mnohe wobrazy, kiž dóńt dźěsca diaspory, wosebje sulske wobstejnosće, předstajichu, zbudźichu powšitkowny zajim mjez připoslucharjemi. Na kónc přednoška, hdyž bu skutkowanje w Běłbju přez woči stajene, bě jasnje widźeć, zo k wšemu spomóžnemu dźěłu nic jenož wjele pjenjez, trěbne je, ale też lubosć a njeseběcna wopornjiwosć. Za poskićeny přednošk wuprajі předsyda towarstwa k. dr. Jakubaš wutrobny dźak w mjenje wšitkich přitomnych; tych bě tón króć přemérnje wjele, štož bě hižo do časa widźeć, přetož Jednoćenjo su hač dotal přednoškam ze swětlowobrazami jara přikhileni. Rjec je by bylo, bychu-li też druzy knjeża naseje Drježdżanskeje inteligency so našim ludowym towarstwam wěnowali. H.

Z Łužicy

* S **Kotmarjez.** (Do schtitajeje jatby.) Ssobotu pozdaju druhi ras tudomneho wobydźerja a wotwjedźechu jeho do schtitajeje jatby. Wón je so pschećiwo knjeżerstwu sapjerał.

* S **Noweho Gersdorfa.** (Njeboże.) Pódnjelu postorhnu kolojesdny na Seifhennersdorfskej dróhy šamkarja Mizbacha. Tutón so jara cżežko zrani, a tudomny lekar jeho do thorownje dowjeze. Kolojesdny, 20letny pachoł z Noweho Gersdorfa, wošta bjes wědomja na dróhy ležo. Wón je pak so jenož mjeswoczi wobodrěł; wón pschiznawa, so pschi zjatnym žnjehowanju derje widźał njeje, tola je spěchnje po horje dele jěł.

* S **Ruchbacha.** (Němšti kanzler Adolf Hitler jako cżestny měšćanc.) Ludowy kanzler Adolf Hitler je pošitcżene cżestne měšćanstwo nascheho města pschijał.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Pirny.** (111 zentnarjow rybow we Łobju.) Swjatk rybakow w Pirnje je tole dny po tśiłetnej pschestawcy w tśich sastawtach Łobja, w Prošeńcu, w Königsteinje a w Copitzy rybu wukojił. Wunoschk bróžne bobry. Pschi tym so 114 zent. rybow popadnuchu. Mjez nimi běchu 10 zent. dobrych rybow. Wulki dźěł rybow so sajso puschći, pschetoż njeběchu trafe. 6½ zent. rybow so synjmšer pomocy dari.

* S **Pirny.** (Njeboże.) W nozy k pódnjelu namalachu w jene bydlenje na Drježdżanskej dróhy 17letnu ulodu hołzu z płunom sajedźerjenu. Jedna so wo njeboże. Sinjeschożena je w nozy stamła, so by so trochu swohrewała, pschi tym pak ju njewóz wobja, a płun je sajedźerji.

* S **Noweho Města.** (Njeboże z płachtatym letadłom.) Pschi pruhowanju z płachtatym letadłom sta so njedźelu njeboże. Pschi pschistajenju wošta letadło z khdźidomaj w semi wisajo a so rosteni. Ludźo do njeboża njepschibźechu.

* S **Drježdżan.** (Ssamomordarstwo.) Ssajeršteu njedźelu sawolachu přez krótku Drježdżańsku wohnjowu wobora, so by z filiskom pomhała. 3 mlode holcy w starobje 19, 25 a 32 lět běchu so na Budyšskej, Fricheloweje a na Wettinowej dróhy z płunom jadowdźicże. Powołny jasnowóžiwenja njemjećkeho wuspěcha. W druhich padach mózachu z płunom sajedźerjenych jasno k žiwjenju wróćić.

* S **Clausnitza.** (Njeboże w stale.) Dźěłacżel Neumann je pschi kamjenje lamanju cżežko sajebożił. Dele padazy kamjeń jemu nohu złama. Sinjeschożeny so do khorownje dowjese.

* S **Zöblitza.** (Zdpalki w rukomaj dźěrjeja.) W bróžni ratarja Liebichera wudyri wohoń, kiž so ruzje rozšćeri, so so też bomite a hródże wotpalichu. Domjazu nadobu a słot mózachu wukhowacz. Jadne žně a wósnjace maschiny so spalichu. Pschi njedostatku wody mjezitke wohnjowe wobora cżežke dźěło. 4-dźesne dźěcżo bóšche świ se zapałkami hrajkało a wohoń samichcejo.

* S **Annaberga.** (Syma w Rudnych horach.) Na Rudnych horach tele dny wulki śneh padźe. Na Ssmrekowej horje leži śneh 15 cm. wysoko a w Annabergu 8 cm. W dolach je so śneh jasno sbrbił.

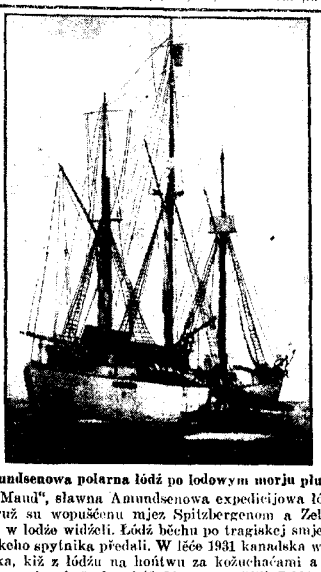
* S **Wolfschnizu** w Vogtlandiji. (W legiji zajich wumrě.) S Marcocla w Marokkowiskej dosta tudomny wobydler Fichtr powěsć, so je jeho 23lenny syn we służbje franzoswitseje legije zujich wumrěł. Ludwig Fichter dźěsche pschibo 2 lětomaj na puczowanje a wot teho cżasa njebě nicżo wjazy wo nim słyschecż.

* S **Hirschberga.** (Nowy śneh.) Na horach je sobotu popołdnju jasno wulki śneh padnył. Na cżełej stronje hór nimale wschudźom śneh leži, ale na němskej stronje jasno rosta.

* Se **Zarowa.** (10letnu schulerju w horach smjerśnył.) Pschi honjowje namalachu pola Grabowa cżełko 10letneho schulerja. Hólešez běješe so psched dźěchnym cżasom sbabił. Dźěcżo, kiž je so z domu wotpałiło, je najšerje we lěsu pschenozowało a pschi tym smjerśnyło.

Swójbne powěsće

Semrěli: Marja swud. Handrikowa rodź. Donkz we Budyšchinje, 71 lět; khowanje budźe jutśe pjatk pschip. w 1 hodź. wot Tuchořskeho pohrjebnischcża. — Paul Krjeczmar we Wojerezach, 49 lět; khowanje budźe jutśe pjatk pop. 1¾3 hodź. wot Zarowanskeho domu. — Marja Lichtenthalowa w Małej Rudy, 62 lět; khowanje budźe sobotu pop. w 3 hodź. wot Zarowanskeho domu. — Hans Juranz we Wojerezach, 88 lět; khowanje je dźensa schtwórtk.



Amundsenowa polarna łódź po lodowym morju pluwa

„Maud", slawna Amundsenowa expedicijowa łódź, kotruž su wopuščenu mjez Spitzbergenom a Zelenskej w lodze widżeli. Łódź běchu po tragiskej smjerći wulkeho spytnika předali. W lěće 1931 kanadska wobsadka, kiž z łódźu na honjtwu za kožuchacami a na wikowanje z kožuchami jězdźeše, wopuščili. Łódź pak so njeje podnurila, ale wona po zdaću z lodom wobdata wokoło połnócneho čopa pluwa.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 30. nowembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,657	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,70	100 čěskosl. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,20	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša měješche wczera jasno bobre wikowanje. Kursy akcijow běchu so powschitkownje sdrscheli a powyschiše. Też na witach rentowych liščinow knjeżeschce cżiwe žiwjenje pschi połepschenych kursach.

Barlinske zitne wulkowitk mějachu mérne wóli za rožku a pscheńcu. Pschenicżny so bojeź policijowaschc. Kupcy pak malo sjima pokazachu. Ssamsebne šmě so we rožy pisachu.

Wczera płaczeschce w Barlinje zentnar

pschenicżny: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,10 hr., jeczmjenitza, nalětnjeho: 8,20—9,30 hr., najmišchko: 7,85 hač 8,60 hr., wowsa: 7,15—7,10 hr.

Nekotre płaczišnje z Drježdżanskich wikow.

Tu płaczadła kartała 2,50—4 hr., stare kury 2,50 hač 3,50 hr., młode kury 2,50—4 hr., holbje 1—3 hr., sarčane huby, pant 95 pj., stare sarčane kury 80—90 pj., młode sarčane kury 1—1,10 hr., karpy 85 pj., schčuki 1,20 hr., linty 1,20 hr., jabluka 8—10 pj., běrny, zentnar 2,80—3 hr., běrny, pant 2 pj., jedźna loboda 8—10 pj., zybla 8—10 pj., kren 40—50 pj., šolotej 5—12 pj., kał, běły 5—7 pj., cżerwjeny 6—8 pj., fidrowizy 15—45 pj., pětršelika 10 pj., rapunzki 10 pj., butra 1,60—1,64 hr., jeja 10—15 pjenjezkow.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczizny po złotej hriwnje.

	29. 11.	28. 11.		29. 11.	28. 11.
Pšenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jeczmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,50	12,50
rjana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	such. trubanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruski	14,1-14,2	13,80
rjane	10,2-10,4	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rjana stoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pleuški	17,0-18,5	17,0-18,5	rječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaczizna za pšeńcy za wupłodźerja 178 181 183

Płaczizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148



Tu wotmětja so němske zymske wojowanske hry 1934. Lodowy stadion w Braunlage w Smolinach. Tam wotmětja so nimske zymske wojowanske hry 1934. Stadion wopřija 300 metrow dołhi dwójny lód za mištrstwa w spěšnym smykanju, dwě mětnje za wumělske smykanje a lód za lodowe tčělenje.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Puhladny na wjedro sa jutrischi pjatk: Mało pschemjenjenja.

Dar němskeje dźěloweje fronty sa finansu pomoz.

Němska dźělowa fronta je wczera wobjawiła, so finansej nuzowej pomoży k hodam dar wo milijon hriwnow pschepokasa.

* Wosebity žud we Wrótšlawju je dźěłaczerja Martu Garbarja z Malicza k kmjerczi sahnuł, dokelž běše SA muža Waltera Doklera morił. Garbarja žu nětko w Wrótšlawju wotprawili.

* W celluloidowej fabrizy w Speyeru wutoru popołdnju wuwjazeju sa žurowišnu wohenj wudyri. Z 9 muži měsčichtaj žo jenoj dwoje wulkowacj, pschi tym žo tej cyłko wopalischtaj. Tamnym žednjom žo wustup saraczi.

* Pola Reizy we Ruhrskej žo we wuhlowych jamach 12 dźěłaczerjow sahnychny. 5 dźěłaczerjow mortwych wuczahnychu, tammich sranjenych.

* Jendźelskej wojerskej lětadle stej žo pondźelu w Kentskim hrabinstwje swróczilo. Jene z njeju sinjeboži pola Martleshama, druhe pola Lydda. Wobe lětadle žo roobischtej. Wojazy w nimaj žo cyłko sranichu.



Italski wopyt na němskej wustajenej knihow.

Alfred Rosenberg, šef zwonkowno-politiskeho hamta nacionalsocialistiskeje strony (Nšwy) a Dio Alfieri na němskej wustajenej w Europa-domje we Barlinje.

* Dokelž žu žo na nadpadje na jutrischi expreznu cyan w Mandźuskej wodźěłili, žu wischnjosje 18 chinesiskich banditow sajale. Mandźuski wojnski žud jich k kmjerczi sahnuł, na to jich hnydom satselichu.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje
w Serbskim Domje

Radio

Pjatk 1. decembra słuschimy:

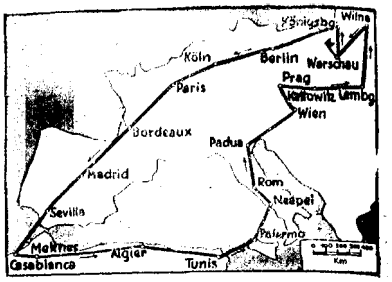
Königswusterhausen. Rano hnatcho wšědneho programma: 15 ja młode holzy. 17 dawa žo kulturna wiesć? 17,25 duetty a terzetty ludowych spěwow. 18,05 prawne prajschnje za lóšdcho. 19 hodźina naroda (hódźinski naschicho cłoha). 20,05 pschihotowanje k šnehale wanju. 20,10 balada „Winke hunter Wimpfen".

Lipsk. Rano hnatcho wšědneho programma: 15,15 ja žonu. 17 lubo cyła Hitlerjsti hólz? 19 hodźina naroda. 20 wječor „Der Wildschütz".

Hišće mamy k dujowemu programu. Konigsberg Schillerej. 20,15 jutrowny koncert. Wróclawa: 21 na Pjaticu. Wiedeń: 19 šabowny koncert.

Přilopk

* Činiu w mórje ruhi inizh nadwadnychu francowski Parnik. Jako francowski parnik „Commandant Henri Riviere" do Saigonskeho jedźesche, nadpadnychu jón mórjar rubjenicy. Sčo žo poradži 1 bataillon cyłkowje a 100 pantow pjenjez zoni wjacy. Nadpadnyli rubjenicy na polizijsku brońu, so žu rubjenicy jandźelskim njeju pschindli, so žudni nadpadnyli Francozi.



Plan za kolołet po Europje 1934.

Pólski Aero-klub je jako zawjadowar kolołeta po Europje 1934 juž cładłow postajił. Spočatk a kónc 9500 kilometrow dołheje cary, kotraž přez Němsku, Francowsku, Spanisku, połnócnu Afriku, Italsku, Awstrisku a Československu wjedźe, je w Waršawje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Grimmel wird an folgende Zahlungen:
Bürgersteuer (fällig gewesen am 10. November 1933).
Kirchsteuer (fällig gewesen am 10. November 1933).
Staatsrat — Steuerrat — Bautzen, 30. Nov. 1933.

Bekämpfung der Bienenseuche.

Im Anschluß an die Bekanntmachung der Amtshauptmannschaft Bautzen und der Stadträte zu Bautzen und Bischofswerda über Bekämpfung der Bienenseuchen vom 17. 1. 1931 wird hiermit folgendes angeordnet:

Die Besitzer der in Wandertrachtgebiete eingeführten Bienenvölker haben eine Besichtigung des zuständigen Bezirksbienenstandes über die Frage [illegible] zu führen. Die Einfuhr ist [illegible] Drohnenbrüter unter Angabe der Zahl der [illegible] völker und unter Vorlegung des Gesundheitszeugnisses [illegible]. Am Wanderstande ist die vollständige Anmeldung des Besitzers und die Zahl der Völker deutlich [illegible] anzubringen. Die Ortsbehörden haben entsprechende Nachprüfungen vorzunehmen.

Bautzen am 28. November 1933.

Die Amtshauptmannschaft Bautzen und die Stadträte zu Bautzen und Bischofswerda

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbska ev. zwonkowanska jednota wuhotuje njedźelu 3. hudownika zwonkowanski swjedźeń z [illegible] jeni w Staurce hosćencu. K tomu je sobotu wječor hudowna pruha. Wjednik.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Hospoza a njewěsta žej žada jenož **dobre**

wupjerki!

a je tam kupuje, hdjež prawu tworu dóstanje.

130 cm schěr. pošł.	9.80	9.20	7.80
160 cm schěr. pošł.	14.40	12.80	10.60
100 cm spódnje pošł.	8.00	6.80	5.80

A. Kasper, Burglehn 11
(mjez. J. Pilopp)
Snaty najlěpschi dom sa dobre wupjerki



Wot pjatka 1. decembra stej nowy transport najkěpschich ranšo-pruskich plahowanskich a wuzitkowych

KRUWOW

płaćinje hódny na předań a k zamjenjenju.

Max a Theodor Richter
skótna wikowańa w Njebjelčicach tel. Kamjenc 8 5

Lětanje
bydlenje
kuchinje

meblowa wustajeńca R. Bensch
při Kralowskim walu 3 (w lacareće)

couchs
lehanske sofy
reformske loža

Při nětčišim mokrym wjedrje

Dołhe, połojčne, marširowanske

Škórnje

wodu njepřepuščace škórowanske a sportske

Črije

z howjazeje kože

poskića

Jähne

před Šulerskimi wrotami 9



Předźenowe linolejowe **tepichi**
tkaniny za běhače, předłohi
wulki wuběrk jara tunjo
Kurt Erler na Žitnych wikach 2
Předešćniki
wot 3.— hr. sem,
za dźěći wot 1.— hr
počehnjenja wot 1.80
wuporjedźenja
Předešćnikowy Rudolph
jenož na Hauensteinskej hasy

Meble
a polstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Strympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serbl

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mužakowskej drózy 4

KWĚTKI
Čitanka za horni skhodźenk ludowych šulow — 1.- hr.



Škórnje
do ratarstwa
we wulkim wubjerku
howjaza koža 10.90
(esame, z wosebje sylnej podušu 11.50
(esame, prědni dźěl walkowany, z dwójnej podušu a železom 12.90

Jähle

Zliěbowanki
čiści tunjo
Smolerjec knihliščerjna
z. dr. z w. r.
w Serbskim Domje

Thunigec hrajki
Thunigec klanki
najrjeńši dar na hodowne blido
Dobre kajkosće! Najtuńše płaćizny!
Samsna klinika za klanki
Najwjetši a najstarši dom hrajkow w měsće
Zał. 1865 na Znutřkownej Lawskej hasy 6, tel. 3713

Pytam k 1. januarej
młodu **holcu,** kotraž wjapilnu
kaj do fule khodźić njetrjeba, a wšitke burske dźěła dokonja.
Probst w Brězy čo. 15
pola Hodźija

Listowe wobalki
z čišćom a bjez njeho
podawa
Smolerjec knihliščerjna
z. dr. z w. r.
w Serbskim Domje

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Wostań sebje samemu swěrny!

Předešćniki k. Pfeiffer
dobre a tunjo
nětko na Hłownym torhošću

Po krótkej khorosći wumrě wutoru wječor, ze swjatymi sakramentami doma wobstarany, naš luby nan, přichodny nan, dźěd a pradźěd

Jakub Běrk

w starobje 86 lět. Jeho dušu poručamy do pobožnych modlitwow wěriwych.

Pohrjeb budźe sobotu dopołdnja w 8 hodźinach.

W Khrósćicach, 29. nowembra 1933.

Zrudni zawostajeni.